JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

RIPOTI YA MDHIBITI NA MKAGUZI MKUU WA HESABU ZA SERIKALI

Kuhusu Ukaguzi wa Taarifa za Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa Kwa Mwaka Ulioishia Juni 30, 2015

Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ya Tanzania,
Ukaguzi House,
16 Barabara ya Samora Machel,
S. L. P 9080,
11101 DAR ES SALAAM.
Simu: 255 (022) 2115157/8
Nukushi: 255 (022) 2117527
Barua pepe: ocag@nao.go.tz
Tovuti: www.nao.go.tz.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
OFISI YA TAIFA YA UKAGUZI

Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ya Tanzania, 16 Barabara ya Samora Machel, S.L.P. 9080, 11101 Dar es Salaam.
Simu ya Upepo: "Ukaguzi", Simu: 255(022)2115157/8, Tarakishi: 255(022)2117527,
Barua pepe: ocag@nao.go.tz, Tovuti: www.nao.go.tz

Unapojibu tafadhali taja
Kumb. Na.FA.27/249/01/2014/2015 28 Machi, 2016

Mh. Dkt. John Pombe Joseph Magufuli,
Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania,
Ikulu,
1 Barabara ya Barack Obama,
P.O. Box 9120,
11400 DAR ES SALAAM.

Yah: Kuwasilisha Ripoti Kuu ya Mwaka ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali Kuhusu Ukaguzi wa Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa Mwaka wa Fedha Ulioishia Juni 30, 2015

Kwa mujibu wa Ibara ya 143 (4) ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977 (iliyorekebishwa 2005) na kifungu cha 48 cha Sheria ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa Na. 9 ya mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000), pamoja na kifungu cha 34 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na.11 ya mwaka 2008, ninayo heshima na taadhima kuiwasilisha kwako Ripoti Kuu ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni, 2015 kwa taarifa na hatua zako muhimu.

Nimetoa mapendekezo ambayo kama yatatekelezwa, yanaweza kupunguza dosari zilizojitokeza kwenye ukaguzi wangu.

Nawasilisha,

Prof. Mussa Juma Assad
MDHIBITI NA MKAGUZI MKUU WA HESABU ZA SERIKALI

Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania,

Ofisi Taifa ya Ukaguzi,
Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Wajibu na majukumu ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali vimeainishwa katika Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977 (iliyorekebishwa 2005) kama ilivyofafanuliwa zaidi na vifungu vya 45 na 48 vya Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa Na. 9 ya mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000) na kifungu cha 10 (1) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na.11 ya mwaka 2008.

Dira ya Ofisi
Kuwa kituo cha ubora cha ukaguzi wa hesabu katika sekta za umma.

Lengo La Ofisi
Kutoa huduma bora za ukaguzi zenye kuleta tija kwa nia ya kuimarisha uwajibikaji ili kupata thamani ya fedha katika kukusanya na kutumia rasilimali za umma.

Misingi ya Maadili
Katika kutoa huduma zenye ubora unaostahili, Ofisi inaongozwa na vigezo vya msingi vifuatavyo:

Kutopendelea	Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ni taasisi isiyopendelea, inayotoa huduma kwa wateja wake kwa haki.
Ubora	Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ni ya kitaalamu inayotoa huduma bora za ukaguzi wa hesabu kwa kuzingatia viwango vya kitaaluma.
Uadilifu	Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi inazingatia na kudumisha haki kwa kiwango cha juu na kuheshimu sheria.
Zingatio kwa Wadau	Tunalenga matakwa ya wadau wetu kwa kujenga utamanduni wa kutoa huduma bora kwa wateja na kuwa na watumishi wenye uwezo, weledi na ari ya kazi.
Ubunifu	Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ni taasisi bunifu ambayo wakati wote inaimarisha na kukaribisha mawazo mapya ya kimaendeleo kutoka ndani na nje ya taasisi.
Matumizi bora ya rasilimali	Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ni Taasisi inayozingatia matumizi bora ya rasilimali zilizokabidhiwa kwake

© Taarifa hii ni kwa ajili ya matumizi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa. Hata hivyo, baada ya taarifa hii kuwalishwa Bungeni, taarifa itakuwa ni kumbukumbu ya umma na usambazaji wake hautakuwa na kikomo.

Yaliyomo

Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, ...v

Orodha ya Majedwali x

Orodha ya Viambatisho xv

Tafsiri/Vifupisho xix

Dibaji xxii

Shukrani xxv

Muhtasari wa Mambo Muhimu Katika Taarifa ya Ukaguzi xxvii

SURA YA KWANZA 1

1.0 UTANGULIZI NA HABARI KUU ZA JUMLA 1

1.1 Mamlaka ya kufanya Ukaguzi na Umuhimu Wake 1

1.2 Viwango vya Ukaguzi Vinavyotumika na Taratibu za Utoaji Taarifa 8

1.3 Idadi ya Halmashauri Zilizokaguliwa na Mpangilio wa Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi 11

1.4 Majukumu ya Kisheria ya Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kuandaa Hesabu za Fedha za Mwaka 14

1.5 Majukumu ya Kisheria ya Mamlaka za Serikali za Mitaa katika Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha 16

1.6 Wajibu wa Kisheria wa Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kuchapisha Taarifa za Fedha katika Gazeti linalosomwa na Wananchi Wengi 20

SURA YA PILI..... 22

2.0 HATI ZA UKAGUZI..... 22

2.1 Utangulizi..... 22

2.2 Maana ya Hati ya Ukaguzi 22
2.3 Aina ya Hati za Ukaguzi 23
2.4 Hati Mbaya 25
2.5 Vigezo Vinavyosababisha Kutoa Hati Yenye Shaka au Isiyoridhisha 26
2.6 Masuala Muhimu ambayo Hayaathiri Maoni ya Ukaguzi 27
2.7 Maelezo ya Jumla ya Hati za Ukaguzi zilizotolewa katika Kipindi cha Mwaka Husika 28
2.8 Mwelekeo wa Jumla katika Hati za Ukaguzi zilizotolewa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 29
2.9 Kupanda, Kutobadilika na Kushuka katika Hati za Ukaguzi Zilizotolewa 33
2.10 Vigezo Vilivyotumika kutoa Hati yenye Shaka au Hati Isiyoridhisha katika Mwaka wa Ukaguzi 34

SURA YA TATU 38

3.0 UFUATILIAJI WA UTEKELEZAJI WA MAPENDEKEZO YA UKAGUZI KWA MIAKA ILIYOPITA 38

3.1 Mapendekezoya Miaka Iliyopita Yasiyotekelezwa Yaliyotolewa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali 38
3.2 Ufuatiliaji wa Utekelezaji wa Maagizo Yaliyotolewa na Kamati ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC) 43

SURA YA NNE 47

4.0 TATHMINI YA HALI YA FEDHA ZA HALMASHAURI 47

4.1 Ukaguzi wa Bajeti 47

SURA YA TANO 66

5.0 MAMBO MUHIMU YALIYOJITOKEZA WAKATI WA UKAGUZI WA HESABU NA TATHMINI YA MFUMO WA UDHIBITI WA NDANI 66

5.1 Utangulizi 66
5.2 Mambo Muhimu yaliyojiri wakati wa kupitia Mfumo wa Udhibiti wa Ndani 66
5.3 Usimamizi wa Mapato 78

5.4 Usimamizi wa Fedha Taslimu 94
5.5 Usimamizi wa Rasilimali Watu 102
5.6 Usimamizi wa Matumizi 117
5.7 Usimamizi wa Mali 140
5.8 Madeni na Miadi 153
5.9 Mengineyo 155

SURA YA SITA 168

6.0 UKAGUZI WA MIRADI YA MAENDELEO 168

6.1 Taarifa ya Mapato na Matumizi 169
6.2 Miradi ya Maendeleo 170
6.3 Kutokutolewa kwa Fedha zaz Miradi ya Maendeleo ('Local Government Capital Development Grant' - LGCDG) 172
6.4 5% ya Fedha za Ruzuku Hazikuchangwa na Halmashauri 174
6.5 Tathmini ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo 175
6.6 Mambo Mengine katika Ukaguzi wa Miradi ya Maendeleo 178

SURA YA SABA 181

7.0 USIMAMIZI WA MIKATABA NA MANUNUZI 181

7.1 Utangulizi 181
7.2 Taswira ya Manunuzi yaliyofanyika katika mwaka 2014/15 181
7.3 Uzingatiaji wa Sheria ya Manunuzi ya Umma Na.7 ya mwaka 2011 na Kanuni zake za mwaka 2013 183

7.4 Udhaifu katika kufuata Taratibu za Manunuzi 184
7.5 Upungufu wa Uandaaji n aUtekelezaji wa Mipango ya Manunuzi 188
7.6 Tathmini ya Vitengo vya Usimamizi wa Manunuzi na Bodi za Zabuni 190
7.7 Matokeo ya Ukaguzi wa Manunuzi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 194
7.8 Mapungufu Yaliyogundulika wakati wa Zoezi la Kuhesabu Mali mwishoni mwa mwaka 207
7.9 Mapundufu makubwa yaliyojitokeza kwenye Taarifa ya Mamlaka ya Uzimamizi wa Manunuzi ya Umma (PPRA) kwa mwaka 2014/15 210

SURA YA NANE 222

8.0 UKAGUZI WA KINA WA USIMAMIZI WA MIKATABA 222

8.1 Utangulizi 222
8.2 Matokeo ya Ukaguzi Huo 222
8.3 Masuala Muhimu yaliyojiri wakati wa Ukaguzi wa Kina (Upande wa Utendaji) 228
8.4 Mapendekezo 239
SURA YA TISA..... 247

9.0 HITIMISHO NA MAPENDEKEZO..... 247

9.1 Majumuisho na Mapendekezo ya Jumla 247
Mapendekezo 256

9.2 Mapendekezo kwa Serikali kupitia Kifungu cha 12 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya mwaka 2008 257

Orodha ya Majedwali

Jedwali 1: Idadi ya Wakaguliwa kwa Mwaka 2014/2015 11
Jedwali 2: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa Mpya 12
Jedwali 3: Makosa katika Uandaaji wa Taarifa za Hesabu 18
Jedwali 4: Halmashauri zilizorekebisha Taarifa za Fedha kwa Miaka Mitano Mfululizo Kufuatia Ukaguzi Uliofanyika 19
Jedwali 5: Halmashauri zenye Hati Zinazoridhisha 23
Jedwali 6: Halmashauri zenye Hati Zenye Shaka 24
Jedwali 7: Orodha ya Halmashauri zenye Hati Isiyoridhisha 25
Jedwali 8: Hati za ukaguzi zilizotolewa kwa mwaka huu wa fedha 29
Jedwali 9: Muhtasari wa Mwelekeo wa Hati za Ukaguzi kwa mwaka 2011/12 hadi 2014/15 29
Jedwali 10: Orodha ya Halmashauri zilizopanda, utobadilika na kushuka katika Hati za ukaguzi kati ya mwaka huu na mwaka jana..... 33
Jedwali 11: Muhtasari wa Utekelezaji wa Mapendekezo yaliyotolewa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa Miaka Iliyopita 39
Jedwali 12: Mapendekezo yasiyotekelezwa yatokanayo na ripoti za kila Halmashauri 41
Jedwali 13: Hali ya Masuala Juu ya Taarifa za Ukaguzi Maalum kwa Mwaka Uliomalizika Juni 30, 2014 42
Jedwali 14: Mwenendo wa Halmashauri katika kutoa majibu kwa hoja zilizotokana na ukaguzi maalum kwa miaka mitatu mfululizo 43
Jedwali 15: Muhtasari wa masuala yatokanayo na kaguzi maalum ambayo hayajashughulikiwa kwa kipindi cha miaka mitano (5) mfululizo..... 43
Jedwali 16: Mwenendo wa Mlipaji Mkuu wa Serikali kwenye Kutoa Majibu kwa Kamati ya Bunge 44
Jedwali 17: Maagizo ya LAAC 45
Jedwali 18: Halmashauri ambazo Hazikuwasilisha Majibu ya Maagizo ya Kamati 45
Jedwali 19: Mwenendo unaoonesha Bajeti Iliyoidhinishwa dhidi ya Makusanyo Halisi 49

Jedwali 20: Mwelekeo wa Mapato ya Ndani dhidi ya Matumizi ya Kawaida 51
Jedwali 21: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa Zilizokusanya Mapato ya Ndani zaidi ya Bajeti 53
Jedwali 22: Orodha ya Halmashauri Zilizopokea Fedha za Ruzuku ya Maendeleo Zaidi ya Bajeti 55
Jedwali 23: Mwenendo wa Fedha za Ruzuku za Matumizi ya Kawaida ambazo Hazikupokelewa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 57
Jedwali 24: Mwenendo wa Fedha za Ruzuku za Maendeleo ambazo Hazikupokelewa 59
Jedwali 25: Halmashauri zenye Matumizi ya Fedha za Maendeleo zadi ya Kiasi Kilichokuwepo 60
Jedwali 26: Mwelekeo wa Ruzuku ya Kawaida ambayo Haikutumika kwa Miaka Mitano Mfululizo..... 61
Jedwali 27: Mwenendo wa Fedha za Ruzuku ya Miradi ya Maendeleo Ambazo Hazijatumika 63
Jedwali 28: Mwelekeo wa Miaka Mitatu ukionesha Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazina Mfumo wa EPICOR, toleo 9.05..... 68
Jedwali 29: Vitabu vya Kukusanyia Mapato ambavyo Havikupatikana kwa ajili ya Ukaguzi katika Kipindi cha Miaka 4 mfululizo - 2011/12 - 2014/15 79
Jedwali 30: Mwelekeo wa mapato ambayo hayakuwasilishwa na Mawakala katika Halmashauri kwa miaka minne mfululizo..... 81
Jedwali 31: Mwenendo wa Mapato ya Ndani ambayo Hayakukusanywa na Halmashauri kwa Mwaka 2011/2012 na 2014/2015 82
Jedwali 32: Maduhuli yaliyokusanywa lakini Hayakupelekwa Benki..... 87
Jedwali 33: Maduhuli yaliyokusanywa lakini hayakupelekwa Benki 87
Jedwali 34: Kutokuwapo kwa Utunzaji mzuri wa Daftari la Kumbukumbu za Makusanyo ya Mapato..... 89
Jedwali 35: Mwenendo wa 30% ya Makusanyo ya Kodi ya Ardhi ambayo Hayakurejeshwa Halmashauri kwa Kipindi cha Miaka Miwili Mfululizo..... 90
Jedwali 36: Mambo Yasiyosuluhishwa kati ya Taarifa za Benki na Daftari la Fedha kwa Kipindi cha Miaka Minne (2011/12-2014/15)..... 96
Jedwali 37: Halmashauri ambazo Hazikufanya Ukaguzi wa Kushtukiza wa Fedha Taslim..... 98

Jedwali 38: Muhtasari wa Mapungufu Yaliyobainika kwenye Usimamizi wa Masurufu 101
Jedwali 39: Orodha ya Halmashauri ambazo hazina mfumo Rasmi wa Wazi wa Upimaji Wafanyakazi (OPRAS) 103
Jedwali 40: Orodha ya Halmashauri pamoja na Mishahara Isiyorejeshwa Hazina 106
Jedwali 41: Halmashauri zenye Makato ya Mishahara yanayozidi 2/3 ya Mshahara wa Mwezi 108
Jedwali 42: Orodha ya Halmashauri Zilizopokea Ruzuku ya Mishahara Zaidi/Pungufu 109
Jedwali 43: Orodha ya Halmashauri ambazo Hazikuwasilisha Makato kwa Taasisi Husika 112
Jedwali 44: Halmashauri zenye Mikopo ya Mishahara Isiyorejeshwa 113
Jedwali 45: Mwenendo wa Malipo yenye Nyaraka Pungufu kwa Kipindi cha Miaka Miwili 117
Jedwali 46: Orodha ya Halmashauri zenye Matumizi yasiyo na Hati za Malipo 119
Jedwali 47: Mwenendo wa Matumizi yasiyo na Hati za Malipo kwa Kipindi cha Miaka Miwili 120
Jedwali 48: Ulinganisho wa Matumizi yaliyofanywa kwa kutumia Vifungu visivyohusika kwa Miaka Miwili 121
Jedwali 49: Orodha ya Halmashauri zenye Matumizi yasiyo na Bajeti 123
Jedwali 50: Ulinganisho wa Manunuzi yasiyoambatana na Stakabadhi za Mfumo wa Kielektroniki kwa Miaka Miwili 127
Jedwali 51: Ulinganisho wa Halmashauri zilizofanya uhamisho wa Ndani wa Fedha kwa njia ya Mikopo ambazo Hazijarejeshwa 129
Jedwali 52: Halmashauri Zilizofanya Malipo ambayo hayakukatwa Kodi ya Zuio 131
Jedwali 53: Serikali za Mitaa zenye Malipo ambayo Hati zake hazikufanyiwa Ukaguzi wa Awali 132
Jedwali 54: Serikali za Mitaa zenye Matumizi Yasiyostahili 133
Jedwali 55: Halmashauri zilizofanya Matumizi zaidi ya kiasi cha Fedha kilichokuwepo kwenye Akaunti ya Amana 136
Jedwali 56: Halmashauri zenye Malipo yasiyodhibitishwa na Stakabadhi kutoka katika Akaunti ya Amana 138
Jedwali 57: Malipo yaliyofanyika bila Kibali 139

Jedwali 58: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikutunza Rejista za mali za Kudumu/Kutofanya mapitio ya Thamani.....142
Jedwali 59: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye mali za kudumu zisizo na Nyaraka za Umiliki.....147
Jedwali 60: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye Majengo, Mitambo na vifaa visivyooneshwa kwenye Taarifa za Hesabu.....147
Jedwali 61: Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikutenganisha thamani ya ardhi na majengo kwenye taarifa za fedha.....149
Jedwali 62: Mamlaka za Serikali za Mitaa zisizo na rejista ya magari na mitambo.....151
Jedwali 63: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye magari yasiyo na Bima.....152
Jedwali 64: Mwenendo wa Madeni ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa kipindi cha Miaka Minne Mfululizo.....154
Jedwali 65: Orodha ya Halmashauri Zenye Madeni Makubwa.....154
Jedwali 66: Asilimia 20 ya fidia ya vyanzo vya mapato isiyolipwa kwenye vijiji.....156
Jedwali 67: Hali ya miundombinu ya elimu katika shule za Msingi na Sekondari.....157
Jedwali 68: Taarifa ya Mapato na Matumizi ya Fedha za Miradi ya Maendeleo.....169
Jedwali 69: Fedha za Miradi ya Maendeleo Ambazo Hazikutumika.....171
Jedwali 70: Mapokezi ya Fedha kwa ajili ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo.....173
Jedwali 71: Halmashauri Zisizochangia 5% ya Fedha za Ruzuku.....174
Jedwali 72: Halmashauri Zenye Miradi Isiyokamilika.....176
Jedwali 73: Halmashauri zenye Miradi Yenye Mapungufu.....178
Jedwali 74: Machanganuo wa manunuzi kwa aina ya manunuzi.....182
Jedwali 75: Ulinganifu wa ghrama za manunuzi kwa mwaka wa fedha 2014/15 na 2013/14.....183
Jedwali 76: Idadi ya Halmashauri ambazo hazikufuata sheria ya manunuzi ya mwaka 2011 na kanuni zake za mwaka 2013.....184
Jedwali 80: Mamlaka za Serikali ya Mitaa zenye manunuzi yasiyo na ushindani wa zabuni.....195

Jedwali 81: Halmashauri zilizonunua bidhaa na huduma bila kuidhinishwa na Bodi ya Zabuni 197
Jedwali 82: Mwenendo wa Manunuzi wa bidhaa na huduma bila kibali cha Bodi ya Zabuni 197
Jedwali 83: Halmashauri zilizonunua bidhaa na huduma kutoka kwa watoa huduma za ugavi wasioidhinishwa 198
Jedwali 84: Mwenendo wa ununuzi wa bidhaa na huduma kutoka kwa wagavi wasioidhinishwa 199
Jedwali 85: Matumizi ya vifaa ambayo hayajathibitshwa 200
Jedwali 86: Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo mafuta yalitolewa bila kurekodiwa kwenye Daftari la kuratibu Safari za Gari 201
Jedwali 87: Mwenendo wa Mafuta kutoingizwa kwenye Daftari la kuratibu Safari za Gari 202
Jedwali 88: Halmashauri zilizopokea bidhaa bila ya kukaguliwa 203
Jedwali 89: Halmashauri zilizonunua bidhaa, huduma na kazi nje ya mpango wa mwaka wa manunuzi 204
Jedwali 90: Upungufu wa nyaraka za mikataba 205
Jedwali 91: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo zilifanya manunuizi nje ya MSD bila kujiridhisha kuwa MSD haikuwa na Dawa za Vifaa Tiba hivyo 206
Jedwali 93: Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizofanya vibaya kwa mwaka wa fedha 2014/2015 219
Jedwali 94: Maeneo Yaliyokaguliwa 222
Jedwali 95: Udanganyifu wa zabuni uliofanywa na Mikoa na Halmashauri kwa kumuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi bila ya utaratibu usiofuata taratibu 224
Jedwali 96: Athari yake kifedha na hasara kwa Halmashauri kufanya udanganyifu katika manunuzi 225
Jedwali 97: Udhaifu katika udhibiti wa taratibu za zabuni 226
Jedwali 98: Usimamizi hafifu wa mikataba 227
Jedwali 99: kukosekana kwa uwazi na usawa kwa wazabuni 228

Orodha ya Viambatisho

Kiambatisho i: Orodha ya Kaguzi ambazo hazikufanyika kutokana na ukosefu wa Fedha 266
Kiambatisho ii: Halmashauri zenye makosa katika uandaaji wa taarifa za Hesabu 270
Kiambatisho iii: Orodha ya Halmashauri zilizotangaza hesabu zao 272
Kiambatisho iv: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikutangaza hesabu zake 273
Kiambatisho v: Orodha ya Halmashauri zilizoshuka kutoka hati safi kwenda hati zenye shaka 274
Kiambatisho vi: Orodha ya Halmashauri ambazo mwaka huu hazikupata aina ya hati tofauti na ya mwaka jana 275
Kiambatisho vii: Mtiririko wa Hati za Ukaguzi kwa kila Halmashauri kwa Miaka Minne 276
Kiambatisho viii: Orodha ya Halmashauri zenye Hati zenye Shaka, Hati Isiyoridhisha, Hati Mbaya pamoja na sababu za kutolewa kwa Hati hizo 279
Kiambatisho ix: Maelezo ya Mapendekezo Yasiyotekelezwa 304
Kiambatisho x: Muhtasari wa Utekelezaji wa Mapendekezo ya Ukaguzi kwa Miaka ya Nyuma kwa kila Halmashauri 307
Kiambatisho xi: Hali ya Utekelezaji wa Maagizo ya LAAC katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 311
Kiambatisho xii: Makisio yaliyoidhinishwa ukilinganisha na Makusanyo Halisi kutoka kwenye Vyanzo vya Halmashauri 313
Kiambatisho xiii: Ulinganisho kati ya Makusanyo kutoka kwenye vyanzo vya Halmashauri na Matumizi ya Kawaida 316
Kiambatisho xiv: Orodha ya Halmashauri zenye Makusanyo pungufu kutoka kwenye Vyanzo vyake 319
Kiambatisho xv: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa Zilizopokea Ruzuku ya Matumizi ya Kawaida zaidi ya Bajeti Iliyoidhinishwa 321
Kiambatisho xvi; Fedha za ruzuku ya matumizi ya kawaida ambayo hazikutolewa 322

Kiambatisho xvii: Fedha za ruzuku ya matumizi ya maendeleo ambazo hazikutolewa 324
Kiambatisho xviii: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikutumia fedha zote za ruzuku ya matumizi ya kawaida zilizotolewa 326
Kiambatisho xix: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikutumia fedha zote za ruzuku ya maendeleo zilizotolewa 329
Kiambatisho xx: Orodha za Halmashauri zilizotumia fedha kwenye shughuli ambazo hazikuwa na bajeti bila idhini 331
Kiambatisho xxi: Halmashauri Zilizoonekana na Mapungufu katika Mfumo wa Epicor 9.05 333
Kiambatisho xxii: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye Mapungufu katika Mifumo ya Habari na Mawasiliano 335
Kiambatisho xxiii: Vitengo vya Ukaguzi wa Ndani vya Mamlaka za Serikali za Mitaa vyenye Mapungufu 337
Kiambatisho xxiv: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye Kamati za Ukaguzi Zenye Utendaji Usioridhisha 338
Kiambatisho xxv: Mapungufu katika Udhibiti wa Vihatarishi 339
Kiambatisho xxvi: Halmashauri zenye Udhibiti wa Udanganyifu wenye Mapungufu 340
Kiambatisho xxvii: Vitabu vya stakabadhi ambavyo vilikosekana 341
Kiambatisho xxviii: Makusanyo ya Mapato ambayo hayakuwasilishwa na Mawakala 342
Kiambatisho xxix: Mapato kutoka kwenye vyanzo vya Halmashauri ambayo hayakukusanywa 343
Kiambatisho xxx: Asilimia 30% ya kodi ya ardhi ambayo haijarejeshwa Halmashauri kutoka Wizara ya ardhi nyumba na maendeleo ya makazi 344
Kiambatisho xxxi: Miamala Isiyosuluhishwa katika Taarifa za Usuluhisho wa Kibenki 345
Kiambatisho xxxii: Ukaguzi wa Kushtukiza wa Fedha Taslim haukufanyika katika Halmashauri 346
Kiambatisho xxxiii: Udhaifu katika Usimamizi wa Masurufu 347
Kiambatisho xxxiv: Malipo ya Mishahara kwa Wafanyakazi Waliostaafu, Kufa, Kufukuzwa au Kutoroka na Makato ya Kisheria yaliyokatwa na kulipwa kwa Taasisi Mbalimbali 348
Kiambatisho xxxv: Uhaba wa Wafanyakazi 349

Kiambatisho xxxvi: Wakuu wa Idara na Vitengo Wanaokaimu kwa Muda Mrefu 351
Kiambatisho xxxvii: Malipo yenye Nyaraka Pungufu 352
Kiambatisho xxxviii: Orodha ya Halmashauri zenye matumizi yaliyofanywa kwa kutumia vifungu visivyohusika 353
Kiambatisho xxxix: Halmashauri ambazo zilifanya matumizi ya Uchaguzi wa Serikali za mitaa ambayo hayakuwa kwenye makadirio yaliyopitishwa 354
Kiambatisho xl: Halmashauri ambazo zilifanya matumizi ya ujenzi wa maabara za shule za Sekondari bila makadirio yaliyopitishwa 356
Kiambatisho xli: Halmashauri ambazo zilifanya malipo bila stakabadhi za kielekroniki 357
Kiambatisho xlii: Halmashauri zenye Malipo Yaliyoahirishwa 358
Kiambatisho xliii: Miundombinu ya Shule za Sekondari 359
Kiambatisho xliv: Miundombinu ya Shule za Msingi 364
Kiambatisho xlv: Halmashauri zenye Magari Yaliyotelekezwa 368
Kiambatisho xlvi: Kesi zilizoko Mahakamani kwa kila Halmashauri 370
Kiambatisho xlvii: Mikopo ya Bodi ya Elimu ya Juu ambayo Haijalipwa 372
Kiambatisho xlviii: Miradi iliyokaguliwa yenye mapungufu ya kiutendaji 374
Kiambatisho xlix: Udhaifu katika Utunzaji wa Mazingira 376
Kiambatisho l: Orodha ya Halmashauri Zinazodaiwa 378
Kiambatisho li: Halmashauri zilizopokea Fedha zaidi Mwaka 2014/15 380
Kiambatisho lii: Halmashauri zisizochangia Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana 381
Kiambatisho liii: Mikopo iliyotolewa kwenye vikundi vya Wanawake na Vijana ambayo bado haijarejeshwa 382
Kiambatisho liv: Halmashauri zenye bakaa ya pesa ya miradi ya Maendeleo 383
Kiambatisho lv: Utendaji wa kifedha wa Ruzuku ya Maendeleo kwa mali za kudumu 389
Kiambatisho lvi: Takwimu za watumishi zisizo sahihi katika mfumo wa HCMIS 392

Kiambatisho lvii: Halmashauri zenye uhamisho wa Ndani kwa Ndani kati ya Akaunti moja kwenda Akaunti nyingine kama Mikopo ambayo haijarejeshwa 393
Kiambatisho lviii: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikuthaminisha Mali zake za Kudumu 394
Kiambatisho lix: Miradi iliyokaguliwa yenye ufanisi hafifu 398
Kiambatisho lx: Fedha za ruzuku kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo zilizopokelewa pungufu 400
Kiambatisho lxi: Orodha ya Halmashauri zilizofanya Uhamisho wa Fedha ambazo Hazijarudishwa 401
Kiambatisho lxii: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikuthamanisha Mali za Kudumu 402

Tafsiri/Vifupisho

AFROSAI - E	Muungano wa asasi kuu za Ukaguzi katika nchi za Afrika zinazotumia lugha ya kiingereza
ASDP	Programu ya maendeleo ya Kilimo na Mifugo
BoQ	Mchanganuo wa gharama za Kazi
CAG	Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali
CDCF	Mfuko wa kuchochea maendeleo ya Jimbo
CDG	Ruzuku ya miradi ya maendeleo
CHF	Mfuko wa afya ya jamii
DADPS	Mpango wa maendeleo ya Kilimo wilayani
H/M	Halmashauri ya Manispaa
H/W	Halmashauri ya Wilaya
HBF	Mfuko wa pamoja wa afya
IFAC	Shirikisho la kimataifa la wahasibu
IFMS	Mfumo funganifu wa usimamizi wa fedha
INTOSAI	Shirika la kimataifa la asasi kuu za ukaguzi
IPSAS	Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya umma
ISA	Viwango vya kimataifa vya Ukaguzi wa hesabu
ISSAIs	Viwango vya shirika la kimataifa la asasi kuu za ukaguzi

Kif.	Kifungu
LAAC	Kamati ya Bunge ya Hesabu za Mamlaka ya Serikali za Mitaa
LAPF	Mfuko wa Pensheni wa Mamlaka ya Serikali za Mitaa
LGA	Mamlaka za Serikali za Mitaa
LGCDG	Ruzuku ya miradi ya maendeleo ya Serikali za Mitaa
LGDG	Ruzuku ya Maendeleo ya Serikali za Mitaa
LGRP	Mpango wa maboresho ya Serikali za Mitaa
MMAM	Mpango wa Maendeleo wa Afya ya Msingi
MMEM	Mpango wa Maendeleo wa Elimu ya Msingi
MMES	Mpango wa Maendeleo wa Elimu ya Sekondari
MSD	Bohari ya Madawa
NHIF	Mfuko wa Taifa wa Bima ya Afya
NMSF	Mkakati wa Taifa wa kudhibiti UKIMWI
NSSF	Mfuko wa hifadhi ya huduma ya jamii
OPRAS	Mfumo wa wazi upimaji wa utendaji kazi kwa watumishi
OR-MUU	Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa Umma
OWM –TAMISEMI	Ofisi ya Waziri Mkuu – Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa
PFM	Usimamizi shirikishi wa misitu
PPF	Mfuko wa pensheni wa watumishi wa mashirika ya umma
PPRA	Mamlaka ya udhibiti wa

	manunuzi ya umma
PSPF	Mfuko wa pensheni wa watumishi wa umma
SIDA	Wakala wa maendeleo ya kimataifa wa Sweden
TASAF	Mfuko wa maendeleo ya jamii Tanzania
TRA	Mamlaka ya mapato Tanzania
VAT	Kodi ya ongezeko la thamani
WSDP	Mpango wa maendeleo wa sekta ya maji

Dibaji

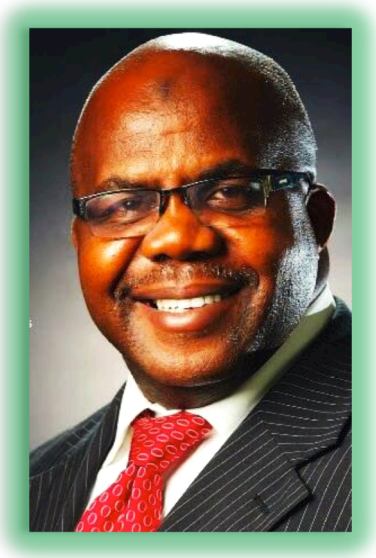

Ninayo heshima kuwasilisha taarifa yangu ya mwaka ya ukaguzi wa hesabu katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni, 2015.

Ripoti hii inawasilishwa kwako Mh. Rais kwa mujibu wa Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977 (iliyorekebishwa 2005), kifungu cha 48 cha Sheria ya Fedha za Serikali za Mitaa Na. 9 ya mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000) pamoja na kifungu cha 34 (1) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na.11 ya mwaka 2008.

Ripoti hii ni majumuisho ya taarifa za ukaguzi katika Mamlaka zote za Serikali za Mitaa kwa muhtasari, ambapo maelezo ya kina ya taarifa hizo yanapatikana katika taarifa za Halmashauri husika zilizotumwa kwa Waheshimiwa Wenyeviti wa Halmashauri.

Ukaguzi wa mwaka huu wa fedha umehusisha jumla ya Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 ikilinganishwa na 163 za mwaka wa ukaguzi uliopita 2013/2014, hii ni baada ya uanzishwaji wa Halmashauri ya Mji wa Tunduma.

Ripoti hii inatoa tathmini ya utendaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaaa katika kusimamia raslimali za umma kwa kufuata sheria, kanuni, miongozo mbalimbali ya Serikali, uwajibikaji na utawala kuhusu uendeshaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaa nchini.

Nia ya ripoti hii ni kuwajulisha wadau wetu wa Mamlaka za Serikali za Mitaa, Kamati ya Bunge ya Hesabu za Mamlaka za Serikali za Mitaa, Serikali, Mahakama, wahisani, mashirika na jamii kwa ujumla muhtasari wa matokeo ya ukaguzi wa Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni, 2015.
Ni vema ikaeleweka kwamba wakati Ofisi yangu inatoa taarifa juu ya utekelezaji wa sheria mbalimbali, kanuni na miongozo, na udhaifu katika mifumo ya taarifa za kifedha na udhibiti wa ndani katika taasisi ya sekta ya umma na hasa Mamlaka za Serikali za Mitaa, wajibu wa kuweka mfumo wenye ufanisi wa udhibiti wa ndani na mfumo wa ufuataji sheria uko chini ya uongozi na usimamizi wa kila Mamlaka ya Serikali za Mitaa.

Napenda kutoa shukrani zangu za dhati kwa watu wote walionisaidia na kuniwezesha kutekeleza majukumu yangu ya kikatiba na kukamilika kwa wakati taarifa ya jumla ya Ukaguzi wa Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni, 2015.

Ni matumaini yangu kwamba Bunge litaona taarifa zilizomo katika ripoti hii kuwa ni za muhimu katika kuifanya Serikali kuwajibika kwa ajili ya usimamizi wake wa raslimali za umma na utoaji wake huduma bora kwa umma wa Watanzania ambao inawahudumia, katika suala hili, nami nitashukuru kama nitapokea maoni kutoka kwa wadau wote wa taarifa hii juu ya jinsi ya kuiboresha zaidi katika siku zijazo.

Prof. Mussa Juma Assad
MDHIBITI NA MKAGUZI MKUU WA HESABU ZA SERIKALI

Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi,
Jengo la Ukaguzi,
16 Barabara ya Samora Machel,
S.L.P 9080,
11101 DAR ES SALAAM.

28 Machi, 2015

Shukrani

Ripoti ya mwaka ya ukaguzi kwa hesabu za mwaka 2014/2015 imekamilika kwa mafanikio. Mafanikio haya yamefikiwa kwa sababu ya msaada na ushirikiano nilioupata kutoka kwa wadau mbalimbali.

Napenda kutoa shukrani zangu za dhati kwa Bunge la Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania na Kamati ya Bunge ya Hesabu za Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kusaidia ofisi yangu na kuchukua kwa umakini masuala yaliyojitokeza kwenye ripoti zangu za ukaguzi kwa lengo la kuboresha uwajibikaji katika matumizi ya raslimali za umma katika nchi. Ninawiwa kuwashukuru wadau wetu wengine wote ikiwa ni pamoja na Mlipaji Mkuu wa Serikali, Hazina, Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa na Maafisa Masuuli wote wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa msaada na ushirikiano waliotupatia katika kutoa taarifa muhimu zilizohitajika kwa ajili ya maandalizi ya ripoti hii. Napenda pia kuwashukuru wachapishaji wa ripoti hii kwa kuharakisha uchapaji na kusaidia kufanikisha upatikaji wake kwa wakati muafaka.

Napenda pia kutoa shukrani zangu za dhati kwa watu wote waliotengeneza mazingira mazuri kwa ajili ya kuniwezesha kutekeleza majukumu yangu ya kikatiba. Natambua pia juhudi za wafanyakazi wote wa Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi kwa kuniwezesha kutekeleza majukumu yangu ya kisheria ndani ya muda uliotakiwa. Natoa shukrani kwa familia yangu na familia za wafanyakazi wenzangu kwa uvumilivu wao kwa kutokuwepo kwetu kwa muda mrefu wakati wa kutimiza majukumu haya ya kikatiba.

Vilevile, shukrani zangu za dhati ziende kwa jumuiya ya wafadhili, hasa Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi Sweden (SNAO), Serikali ya Sweden kupitia SIDA, Benki ya Dunia kupitia mradi wa PFMRP, AFROSAI - E Sekretarieti, Ofisi ya Ushirikiano ya Ujerumani kupitia GIZ na wote ambao wana mchango mkubwa katika mabadiliko ya ofisi yangu. Mchango wao katika kuendeleza rasilimali watu, mifumo ya teknolojia ya habari na mali zilizopo vina umuhimu mkubwa katika mafanikio yetu. Haitokuwa haki kama sikutambua mchango na jukumu la vyombo vya habari katika kueneza yaliyomo ndani ya ripoti yangu kwa umma.

Mwisho, napenda kuwashukuru watumishi wote wa umma kote nchini, kwenye Serikali Kuu na Serikali za Mitaa, bila kuwasahau walipa kodi kwa kutambua umuhimu wao.

Kwa wale waliojitolea kufanikisha ripoti hii, pamoja na vyombo vya habari, mchango wao wa muhimu katika ujenzi wa Taifa hili hauwezi kupuuzwa.

Mwenyezi Mungu awabariki wote, nami naahaidi kutoa huduma bora za ukaguzi ili kuimarisha uwajibikaji na thamani ya fedha katika ukusanyaji wa mapato na matumizi ya rasilimali za umma.

Muhtasari wa Mambo Muhimu Katika Taarifa ya Ukaguzi

Sehemu hii ya ripoti inatoa muhtasari wa matokeo ya ukaguzi wa mwaka, mambo muhimu yaliyoonekana wakati wa ukaguzi, pamoja na muhtasari wa mapendekezo.

i. **Maelezo ya Matokeo ya Ukaguzi**

   Muhtasari wa mambo muhimu yaliyoonekana wakati wa ukaguzi yapo katika ripoti hii kuu; masuala haya pia yamefafanuliwa kwa kirefu katika taarifa zilizopelekwa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa husika.

   Idadi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa imeongezeka kutoka 163 za mwaka wa ukaguzi uliopita hadi 164 za mwaka huu wa 2014/15. Mamlaka ya Serikali ya Mitaa mpya katika mwaka huu ni Halmashauri ya Mji wa Tunduma.

ii. **Mwelekeo wa jumla wa hati za Ukaguzi zilizotolewa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa**

   Sehemu hii inalenga kuchambua mwenendo wa hati za ukaguzi zilizotolewa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa miaka ya fedha ya 2011/12, 2012/13, 2013/14 na 2014/15.

Mwelekeo wa Hati zilizotolewa katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kipindi cha miaka minne mfululizo

Hadhi ya Halmashauri	Mwaka wa Fedha	Hati zilizotolewa								Jumla
		Hati inayoridhisha		Hati yenye shaka		Hati isiyoridhisha		Hati mbaya		
		No.	%	No.	%	No.	%	No.	%	
H/Jiji	2014-15	2	40	3	60	0	0	0	0	5
	2013-14	4	80	1	20	0	0	0	0	5
	2012-13	3	60	1	20	1	20	0	0	5
	2011-12	3	60	2	40	0	0	0	0	5
H/M	2014-15	7	39	10	55	1	6	0	0	18
	2013-14	17	94	1	6	0	0	0	0	18
	2012-13	14	78	4	22	0	0	0	0	18
	2011-12	13	76	4	24	0	0	0	0	17
H/W	2014-15	33	25	94	73	2	2	0	0	129
	2013-14	118	91	11	9	0	0	0	0	129
	2012-13	86	80	21	20	0	0	0	0	107
	2011-12	84	79	21	20	0	0	0	0	106
H/Mji	2014-15	5	42	6	50	0	0	1	8	12
	2013-14	11	100	0	0	0	0	0	0	11
	2012-13	9	90	1	10	0	0	0	0	10
	2011-12	4	67	2	33	0	0	0	0	6
Jumla	2014-15	47	29	113	69	3	2	1	1	164
	2013-14	150	92	13	8	0	0	0	0	163
	2012-13	112	80	27	19	1	1	0	0	140
	2011-12	104	78	29	22	0	0	1	1	134

Kama ilivyoainishwa katika jedwali la hapo juu, hati zinazoridhisha zimepungua kutoka 150 (92%) katika mwaka 2013/2014 hadi 47 (29%) katika mwaka 2014/2015 ikilinganishwa na ongezeko la kutoka 112 (80%) katika mwaka 2012/2013 hadi 150 (92%) katika mwaka 2013/2014. Hata hivyo, hati zenye shaka zimeongezeka kutoka 13 (8%) katika mwaka 2013/14 hadi 113 (69%) katika mwaka 2014/2015 ikilinganishwa na kupungua kutoka 27 (19%) katika mwaka 2012/2013 hadi 13 (8 %) katika mwaka 2013/14.

Zaidi ya hapo, kwa mwaka huu wa ukaguzi, Halmashauri zilizopata Hati isiyoridhisha zimeongezeka kwa idadi ya Halmashauri tatu kwa kipindi cha mwaka 2013/14 hadi 2014/15. Pia Halmashauri ya mji wa Tunduma impepata hati

mbaya sawa na ongezeko la asilimia moja (1%) kwani kwa mwaka 2013/2014 hakukuwa na Mamlaka ya Serikali ya Mitaa iliyopata hati mbaya.

Halmashauri ya Wilaya ya Sengerema imepata hati yenye shaka kwa miaka minne mfululizo (2011/2012 hadi 2014/2015). Nashauri OR - TAMISEMI na Sekretarieti ya Mkoa wa Mwanza kwa pamoja kuangalia undani wa mambo ambayo yainazuia Halmashauri ya Wilaya ya Sengerema kutayarisha taarifa za fedha ambazo hazina mapungufu yanayotokana na udanganyifu au makosa mengine.

iii. **Mambo muhimu katika ukaguzi wa mwaka 2014/2015**:

Mambo muhimu na mapungufu yaliyobainika wakati wa ukaguzi wangu wa mwaka huu ni pamoja na haya yafuatayo:

Mapendekezo ya miaka iliyopita yasiyotekelezwa

a. **Ripoti Kuu**

Nilipata nakala ya majibu ya ripoti yangu kuu kwa mwaka wa fedha 2013/2014 iliyowasilishwa Bungeni na Waziri wa Fedha mwezi Mei, 2015. Mapitio ya majibu hayo yalibainisha kuwa kati ya mapendekezo 41 yaliyotolewa katika mwaka 2012/13 na 2013/14, hakuna pendekezo lililotekelezwa kikamilifu; 16 yalikuwa katika hatua ya utekelezaji, na 25 hayakutekelezwa kabisa.

b. **Ripoti za Halmashauri mbalimbali**

Kati ya mapendekezo 7921 yaliyotolewa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 163 katika mwaka 2013/2014, mapendekezo 2330 (29%) yalitekelezwa, 2241 (28%) yalikuwa katika

utekelezaji, 2728 (34%) hayakutekelezwa na mapendekezo 622(8%) yalipitwa na wakati.

Mapendekezo yasiyotekelezwa kwa muda mrefu yanakwamisha jitihada za uboreshaji wa mazingira ya udhibiti wa ndani na usimamizi wa rasilimali za Mamlaka za Serikali za Mitaa. Hali hii inaweza kusababisha kujirudia kwa makosa ya aina hiyo katika miaka inayofuata hatimaye yanaweza kusababisha hasara ya rasilimali za umma.

c. **Kaguzi Maalum**

Wakati wa ukaguzi wa miaka iliyopita, mapendekezo mbalimbali yalitolewa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa sita (6) juu ya mambo muhimu yaliyoibuliwa kutokana na ukaguzi maalum uliofanywa katika Halmashauri hizo. Hata hivyo, hadi ripoti hii ilipokuwa inaandikwa, hakuna majibu yaliyopokelewa kuhusiana na kaguzi hizi.

d. **Taarifa ya Kamati ya Bunge ya Kudumu ya Hesabu za Serikali za Mitaa**

Taarifa ya Kamati ya Bunge ya Kudumu ya Hesabu za Serikali za Mitaa kwa mwaka unaoishia 30 Juni, 2014 haikuwasilishwa Bungeni kutokana na kumalizika kwa muda wa Bunge la kumi (10) na baadaye kuvunjwa ili kuruhusu maandalizi ya uchaguzi mkuu wa Tanzania ambao ulifanyika Oktoba 2015 na baadaye kuundwa kwa kamati mpya ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa.

Aidha, nimebainisha katika ripoti yangu iliyopita kuwa, mwenendo wa Serikali katika kutoa majibu kwa mapungufu yanayoainishwa na Kamati ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa umekuwa siyo wa kuridhisha kwa sababu katika kipindi cha miaka minne mfululizo hakuna majibu yaliyowasilishwa kuhusiana na mambo yaliyoibuliwa na Kamati.

Hata hivyo, kati ya Halmashauri 118, Halmashauri 20 (17%) hazikuwa zimeanza kutekeleza maagizo ya Kamati. Kutotekeleza maagizo ya Kamati ni kiashiria cha uzembe kwa upande wa Afisa Masuuli na menejimenti za Halmashauri husika.

iv. **Uchambuzi wa hali ya fedha katika Mamlaka za Serikali za Mitaa**

Uchambuzi wa hali ya fedha na mapungufu yaliyobainika wakati wa ukaguzi wangu wa mwaka huu ni pamoja na haya yafuatayo.

- Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 zilipanga kukusanya kiasi cha TZS.471,192,301,516 kutoka kwenye vyanzo vyake vya mapato vya ndani ikilinganishwa na kiasi kilichokusanywa cha TZS.409,100,130,028, hali iliyosababisha makusanyo chini ya bajeti kwa kiasi cha TZS.62,092,171,489 sawa na asilimia 13 ya bajeti iliyoidhinishwa.
- Kwa mwaka huu wa ukaguzi, Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 zilikusanya jumla ya TZS.409,100,130,028 kutoka kwenye vyanzo vya ndani na kutumia jumla ya TZS.3,569,212,750,970 kugharamia Matumizi ya Kawaida, hii inamaanisha kuwa kwa

kutumia mapato yake ya ndani Mamlaka za Serikali za Mitaa zinaweza kugharamia matumizi ya shughuli za kawaida kwa asilimia 11 tu.

- Kwa mwaka wa fedha 2014/2015, Mamlaka za Serikali za Mitaa 44 ziliidhinishiwa bajeti ya Ruzuku ya Matumizi ya Kawaida yenye jumla ya TZS.876,280,766,207; ambapo, kiasi cha TZS.947,261,882,025 kilipokelewa. Hivyo kufanya kiasi cha TZS.70,981,115,818 sawa na asilimia 8 kutolewa zaidi ya bajeti iliyoidhinishwa.
- Katika mwaka huu wa fedha, Mamlaka za Serikali za Mitaa 13 ziliidhinishiwa bajeti ya fedha za Ruzuku ya Maendeleo ya jumla ya TZS.25,827,013,508 ambapo kiasi cha TZS.31,309,745,721 kilitolewa na hivyo kusababisha kiasi cha TZS.5,482,732,214 (21%) kutolewa zaidi ya bajeti iliyoidhinishwa.
- Katika mwaka huu wa fedha, kiasi cha TZS.2,868,480,736,429 kiliidhinishwa kwenye bajeti ya ruzuku ya Matumizi ya Kawaida kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 118, hata hivyo, kiasi kilichopokelewa na Mamlaka hizo ni TZS.2,516,901,739,984. Hivyo kufanya kiasi cha TZS.351,578,996,445 kupokelewa pungufu ambayo ni sawa na asilimia 12 ya bajeti iliyoidhinishwa.
- Jumla ya TZS.752,832,745,765 ziliidhinishwa kwenye bajeti ya ruzuku ya maendeleo kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 147, lakini kiasi cha TZS.363,123,775,781 kilipokelewa; hivyo kusababisha upungufu wa kiasi cha TZS.389,708,969,984 kutopokelewa , ambayo ni sawa na asilimia 52 ya bajeti iliyoidhinishwa.

- Mamlaka za Serikali za Mitaa 5 zilikuwa na kiasi cha TZS.13,707,353,185 ikiwa ni fedha za ruzuku ya maendeleo; hata hivyo, kiasi cha TZS.16,040,164,070 ilibainika kutumia kutekelezea miradi hiyo. Hivyo kusababisha jumla ya TZS.2,332,810,885 kutumika zaidi ya kiasi kilichohidhinishwa; hii ni sawa na asilimia 17 ya bajeti.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 zilitumia kiasi cha TZS.3,388,531,416,909 fedha za ruzuku ya matumizi ya kawaida dhidi ya kiasi kilichokuwepo cha TZS.3,482,376,848,057, hivyo kusababisha jumla ya kiasi cha fedha zisizotumika TZS.93,845,431,148 sawa na asilimia 3 ya fedha za ruzuku za matumizi ya kawaida zilizokuwepo.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa zilipokea fedha za ruzuku ya miradi ya maendeleo jumla ya TZS.550,868,372,532 kwa ajili ya kutekeleza miradi ya maendeleo. Hata hivyo, hadi tarehe 30 Juni 2015, kiasi cha TZS.449,532,701,737 sawa na asilimia 82 kilitumika na kubakia kiasi cha TZS.101,335,670,795 sawa na asilimia 18 ya kiasi kilichopokelewa.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa 42 zilitumia kiasi cha fedha TZS.12,876,713,690 kutoka kwenye mifuko mbalimbali zilizobadilishwa matumizi kinyume na Agizo la 23 (1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.

v. Tathmini ya Mfumo wa Udhibiti wa Ndani na Utawala bora

- **Kukosekana kwa ufanisi katika mfumo wa uhasibu-Epicor –toleo 9.05**

Tathmini ya ufanisi wa Mfumo Funganifu wa Usimamizi wa Fedha kwa kutumia mfumo wa kihasibu wa Epicor na udhibiti wa ndani katika Halmashauri 164 ulibaini mapungufu mbalimbali licha ya mapendekezo yangu niliyoyatoa katika kaguzi za nyuma. Hakuna muingiliano wa moja kwa moja baina ya Mfumo wa EPICOR na mifumo mengine; huduma ya mtandao sio ya uhakika pia baadhi ya moduli kama vile moduli ya wadaiwa, wadeni, manunuzi na mali zilizo ndani ya mfumo wa EPICOR toleo la 9.05 hazitumiki na shughuli zake kufanyika nje ya mfumo.

Pia; mfumo wa kihasibu wa EPICOR toleo la 9.05 unatumika kama chombo cha kudhibiti miamala inayohusisha malipo ya fedha taslimu pekee hivyo kutoshabihiana na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa kutotambua miamala isiyohusisha fedha taslimu. Hivyo husababisha kufanya marekebisho wakati wa kufunga hesabu za mwaka.

Hakuna marekebisho yanayoweza kufanyika kama vile usuluhishi wa kibenki ndani ya EPICOR toleo la 9.05. Hivyo, wahasibu hulazimika kwenda Dodoma (OR-TAMISEMI) kila baada ya miezi mitatu kufanya usuluhisho wa kibenki wa miezi mitatu.

Mamlaka za Serikali za Mitaa kumi na tano (15) hazijafungiwa mfumo wa EPICOR toleo la 9.05; hivyo taarifa zao za fedha kuandaliwa kwa kutumia utaratibu wa kawaida.

- **Mazingira ya udhibiti mfumo wa teknolojia ya mawasiliano**

  Tathmini ya mazingira ya udhibiti wa Teknolojia ya Habari unaojumuisha usimamizi, udhibiti, uunganishwaji watumiaji na uendelevu wa mfumo uumebaini kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa nyingi hazina sera za teknolojia ya mawasiliano, mpango wa kujikinga na majanga, viwango pamoja na taratibu rasmi za uendeshaji wa kitengo cha teknolojia ya mawasiliano. Hakuna taratibu za kutosha za kujikinga dhidi ya uharibifu wa vifaa vya teknolojia ya habari pamoja na programu. Pia baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa hazina wafanyakazi wanaotosheleza; na baadhi yao hawana ujuzi wa kutosha na hawapewi mafunzo kazini ili kuwezesha ufikiaji wa malengo ya Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Utendaji usioridhisha wa Vitengo vya Ukaguzi wa Ndani katika Mamlaka za Serikali za Mitaa

Shughuli za ukaguzi wa ndani kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 zilikaguliwa ndani ya mwaka wa ukaguzi. Tathmini yangu imebaini kuwa vitengo vya ukaguzi wa ndani vina uhaba wa watumishi ambao unasababisha kushindwa kutekeleza majukumu yao ipasavyo. Pia, wakaguzi wa ndani hawajajengewi uwezo wa kutosha katika ujuzi wa Teknolojia ya Habari hasa mafunzo ya EPICOR. Zaidi ya hayo vitengo vya ukaguzi wa ndani havipewi bajeti za kutosha zinazokidhi mahitaji yao na hata hizo fedha zinazotolewa hazilingani na bajeti iliyopitishwa.

- **Mapungufu ya utendaji wa Kamati za Ukaguzi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa**
  Mapitio ya utendaji wa Kamati za Ukaguzi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 ndani ya mwaka wa ukaguzi yamebainisha kuwa wajumbe wa Kamati za Ukaguzi hawana msingi au taaluma ya mambo ya uhasibu hali ambayo inawafanya wasiweze kufanya maamuzi sahihi kuhusiana na utayarishaji wa taarifa za fedha. Zaidi ya hayo, Kamati za Ukaguzi hazijaweza kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi kutokana na ukosefu wa mafunzo kazini katika kuwajengea uelewa, wajibu na majukumu ya shughuli zao.

vi. **Udhaifu katika usimamizi wa mapato yanayotokana na vyanzo vya Halmashauri**
Bado kuna changamoto katika usimamizi wa ukusanyaji wa mapato yanayotokana na vyanzo vya ndani katika Mamlaka za Serikali za Mitaa. Muhtasari wa mapungufu yaliyoonekana katika eneo hili kwa mwaka wa ukaguzi ni kama ifuatavyo:
- Jumla ya vitabu 814 vya makusanyo ya mapato kutoka katika Halmashauri 45 vilikosekana; hivyo havikuwasilishwa kwangu kwa ajili ya ukaguzi.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa 76 hazikukusanya kiasi cha TZS.5,304,191,115 kutoka kwa mawakala ikiwa ni mapato ya ndani yanayokusanywa na mawakala mbalimbali.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa 58 hazikuweza kukusanya mapato yaliyotarajiwa ya jumla ya TZS.14,934,152,539 kutoka katika vyanzo mbalimbali.
- Kiasi cha TZS.466,921,375 kilichokusanywa kutoka katika vyanzo mbalimbali na Mamlaka za

Serikali za Mitaa 35 hakikuthibitishwa kupelekwa benki za Halmashauri husika.

- Jumla ya TZS.4,540,081,619 hazikurejeshwa na Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi ikiwa ni asilimia 30 ya mapato ya kodi ya viwanja yaliyokusanywa katika Halmashauri 74 kama inavyoelekezwa kwenye aya ya 8 ya Waraka Na. CBD.171/261/01/148 wa tarehe 19 Novemba 2012 kutoka kwa OWM -TAMISEMI.

vii. Usimamizi duni wa vyanzo vya mapato vilivyokasimiwa kwa wakala

Mapitio ya mchakato wa ukusanyaji wa mapato kwa vyanzo vilivyokasimiwa kwa mawakala umebainisha kuwa baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zinafanya vizuri kwa kuongeza makusanyo, lakini nyingine zina mapungufu mbalimbali katika usimamizi wa vyanzo vilivyokasimiwa. Mapungufu hayo ni:

- Halmashauri nyingi hazifanyi ufuatiliaji wa karibu, hususani kufanya tathmini kujua kiasi ambacho wakala anakusanya na kuwasilisha. Kwa sasa Halmashauri hizi zinategemea mno taarifa za mawakala, hivyo kushindwa kubuni au kukadiria vyanzo vingine.
- Halmashauri nyingi zilikasimisha shughuli ya ukusanyaji wa mapato bila kufanya upembuzi yakinifu wa kubaini wangeweza kupata fedha kiasi gani kutoka kila chanzo cha mapato kabla ya kufikia uamuzi wa kukasimisha.
- Halmashauri hazikudai malipo ya awali ya miezi mitatu, dhamana ya benki, wala hati ya dhamana kulingana na kiasi cha mkataba. Hii ni kinyume na Agizo la 38(3) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

viii. Mapungufu yaliyojitokeza katika usimamizi wa Matumizi

Mambo muhimu yaliyobainika kwenye usimamizi wa matumizi kwa mwaka 2014/2015 ni pamoja na yaliyoelezewa hapo chini:

- Malipo yenye nyaraka pungufu ya kiasi cha TZS.10,031,058,789 yaliyofanywa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 82.
- Hati za malipo zilizokosekana wakati wa ukaguzi za kiasi cha TZS.3,144,346,301 zimejitokeza katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 33.
- Matumizi yaliyofanywa kwa kutumia vifungu visivyohusika ya kiasi cha TZS.2,979,383,773 bila kuidhinishwa na Baraza la Madiwani kinyume na Aya ya 15.7 ya Mwongozo wa Uhasibu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa mwaka 2009.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa16 zilifanya matumizi yasiyokuwa na bajeti ya jumla ya TZS.1,625,869,563 kinyume na Agizo la 23 la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.
- Ununuzi wa bidhaa na huduma usioambatana na Stakabadhi za mfumo wa kielektroniki yenye kiasi cha TZS.22,052,207,174 uliofanywa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 87 ikiwa ni kinyume na kifungu 29 (4) cha Sheria ya Ongezeko la Thamani ya mwaka 1997, Sura ya 148 (kama ilivyorekebishwa na Sheria ya Fedha ya mwaka 2010).
- Uhamisho wa ndani wa fedha kwa njia ya mikopo ambayo haijarejeshwa kiasi cha TZS.8,244,708,073 uliofanyika katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 62.
- Sehemu ya fedha za bajeti ya mwaka 2014/2015 katika Halmashauri 54 zilitumika kulipia madeni ya

mwaka uliopita yenye thamani ya TZS.1,313,690,587 kinyume na Agizo la 22 (1) la Memoranda ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.

- Mamlaka za Serikali za Mitaa 23 zilikuwa na hati za malipo ya jumla ya TZS.1,394,996,919 ambayo yalifanyika kabla ya kufanyiwa ukaguzi wa awali kinyume na Aya ya 2.4.2 ya Mwongozo wa Uhasibu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa mwaka 2009.
- Jumla ya TZS.1,418,831,883 zililipwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 27 kutoka katika akaunti mbalimbali, hata hivyo, malipo hayo yalichukuliwa kama matumizi yasiyostahili kutokana na ukweli kwamba fedha hizi zililipwa kutoka katika akaunti ambazo zililengwa kutekelezea shughuli nyingine.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa 6 zilifanya matumizi batili yenye jumla ya kiasi cha TZS.599,476,734. Kati ya kiasi hicho, TZS.123,403,200 zililipwa na H/Jiji la Arusha kama fidia na gharama ya kuvunja mkataba baada ya kushitakiwa katika kesi ya madai; TZS.2,363,600 zililipwa na H/W ya Muleba kwa kushindwa kufika mbele ya Mahakama kuhudhuria kesi ya uvunjaji wa mkataba wa ukusanyaji mapato. Pia TZS.222,945,649 zilikuwa zinahusiana na ubadhilifu wa fedha za TASAF II uliofanywa na wafanyakazi wasio waaminifu wa H/W ya Masasi, jambo lililosababisha kurudishwa kwa fedha hiyo na Halmashauri kutoka katika mapato yake ya ndani. Kiasi cha TZS.12,491,000 zililipwa na H/W ya Sengerema kama fidia na gharama ya kukiuka makubaliano katika kesi ya madai. Aidha, TZS.193,574,498 ilitumika kama malipo yaliyofanywa na H/W ya Sikonge ikiwa ni gharama ya manunuzi ya vifaa mbalimbali na gharama ya huduma kuendeshea asasi isiyo ya kiserikali inayoitwa Pathfinder Green City bila

kupata manufaa yoyote kutoka katika asasi hiyo. Vilevile TZS.44,698,787 zililipwa na H/Jiji la Tanga ikiwa ni mishahara ya watumishi ambao hawapo kwenye utumishi bila sababu, lakini Halmashauri imeendelea kuweka fedha kwenye akaunti zao.

- Ukaguzi umebaini kiasi cha TZS.2,154,383,238 zililipwa na Mamlaka za Serikali za Mtaa 27 kutoka katika Akaunti ya Amana ili kutekelezea shughuli mbalimbali. Hata hivyo ilidhihirika kuwa matumizi hayo yalifanywa kwa kutumia vifungu vya amana na kwa kutoa zaidi ya fedha ilioyokuwepo katika vifungu. Hali hiyo ilisababisha kutumika kwa fedha za vifungu vingine pia vilivyomo kwenye Akaunti ya Amana kwa kiasi tajwa hapo juu.
- Mamlaka za Serikali za Mtaa 34 ndani ya mwaka husika zilifanya malipo ya TZS.3,776,689,275 bila uthibitisho wa namba za stakabadhi zinazoonesha kwamba malipo hayo yalikuwa yanatokana na fedha zilizowekwa kwenye akaunti hiyo kwa ajili ya shughuli iliyofanyika, kinyume na Aya ya 5.19 ya Mwongozo wa Uhasibu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa mwaka 2009.
- Mamlaka za Serikali za Mtaa 21 ndani ya mwaka wa ukaguzi zilifanya malipo ya kiasi cha TZS.595,235,368 kutoka katika akaunti mbalimbali bila kuidhidhinishwa na Mamlaka husika.

ix. Usimamizi wa Mali

Mapitio ya usimamizi wa mali katika Mamlaka za Serikali za Mitaa yalibainisha mapungufu mbalimbali kama yanavyoonyeshwa hapo chini:

- **Kutokuwepo kwa utunzaji wa rejista ya mali za kudumu na Mali kutokufanyiwa mapitio ya thamani**

  Mamlaka za Serikali za Mitaa 26 hazikutunza wala kuhuisha rejista ya mali za kudumu

kinyume na Agizo la 103 (1) na (2) la Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. Zaidi ya hayo, Mamlaka za Serikali za Mitaa 5 hazikuwa zimethaminishwa mali zake ili kujua thamani yake halisi kwa mujibu wa matakwa ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 Aya ya 67.

- **Mali za kudumu zilizoacha kufanya kazi kwa muda mrefu bila matengenezo**

Mamlaka za Serikali za Mitaa 68 zimeripoti kuwepo kwa mali kama vile magari, malori, mitambo na pikipiki ambazo hazitumiki na zimetelekezwa kwa muda mrefu na siyo rahisi kufanyiwa matengenezo tena kinyume na Agizo la 45 (1) Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa (LGFM) ya mwaka 2009 na IPSAS 21 aya ya 26.

- **Kutothaminisha Mali za Kudumu**

Mamlaka za Serikali za Mitaa zilianza kutumia Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Tarehe 1 Julai, 2009 kwa kupewa muda wa mpito wa utekelezaji kikamilifu wa viwango hivyo ndani ya miaka mitano. Kutokana na tathmini niliyofanya juu utekelezaji wa Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 60, nilibaini kuwapo kwa maendeleo mzuri ya utekelezaji, ijapokuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa hizo hazijatathmini mali zake kwenye makundi mbalimbali kinyume na Aya ya 101 ya IPSAS 17.

- **Majengo, Mitambo na vifaa visivyooneshwa katika taarifa za fedha**

Halmashauri zinamiliki ardhi ya Serikali ya Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania ikiwa haijathaminiwa. Ardhi hiyo imetajwa kwenye taarifa za hesabu bila kuthaminiwa (thamani sifuri) kinyume na Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma na. 17 Aya ya 27 na 28 inayotaka thamani ya mali inayopatikana katika mfumo usio wa mauzo ipewe thamani halisi wakati wa tarehe ya kumiliki. Thamani ya Majengo, Mitambo na Vifaa katika Mamlaka za Serikali za mitaa 21 imeripotiwa kwa pungufu katika taarifa za fedha.

- **Kutotenganisha thamani ya Ardhi na Majengo kwenye taarifa za fedha**

Mamlaka za Serikali za Mitaa zilianza kutumia Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Tarehe 1 Julai, 2009 kwa kupewa muda wa mpito wa utekelezaji kikamilifu wa viwango hivyo ndani ya miaka mitano, ambapo muda huo uliisha tarehe 30 Juni, 2014. Aya ya 74 ya IPSAS 17 inahitaji thamani ya ardhi na majengo yanayomilikiwa na taasisi itenganishwe hata kama mali hizo zilimilikiwa katika kipindi kimoja. Hii ni kwa sababu, thamani ya ardhi huongezeka kwa kuwa ni mali ya umri usio na kikomo ikilinganishwa na majengo ambayo thamani yake ina kikomo. Jumla ya TZS.378,472,190,505 zilizooneshwa kwenye taarifa za fedha katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 38 hazijatenganisha thamani ya ardhi na majengo kama inavyotakiwa na aya 74 ya IPSAS 17.

- **Kutotunza rejista ya Magari na Mitambo**

Mamlaka za Serikali za Mitaa 12 hazikutunza rejista za magari na mitambo yote kinyume na Agizo la 88 la Memoranda ya Fedha za Serikali la Mitaa ya mwaka 2009.

- **Madeni na malipo kabla ya huduma kupokelewa**

Mapitio ya taarifa za fedha na viambatisho vyake kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 yameonesha kuwepo kwa madai ya muda mrefu yenye thamani ya TZS.179,026,643,470 ambayo hayajakusanywa.

x. Madeni na Miadi

- Mamlaka za Serikali za Mitaa 163 zinadaiwa deni la kiasi cha TZS.212,130,677,853 na yalikuwa bado hayajalipwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa husika. Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye madeni makubwa zinazijumuisha H/M Kinondoni TZS.16,636,330,668; H/M Ilala TZS.10,533,239,235; H/M Temeke TZS.5,786,031,770; H/M Dodoma TZS.5,181,717,304 na H/W Karagwe TZS.4,844,331,000.

xi. Mengineyo

- Mamlaka za Serikali za Mitaa 50 hazikuhamisha kiasi cha TZS.2,789,045,262 kupeleka vijijini kufidia vyanzo vya mapato (kodi) zilizofutwa na Serikali.

- **Upungufu wa walimu na uhaba wa miundombinu ya shule za Msingi na Sekondari**

Nilifanya tathmini ya utoshelevu wa miundombinu ya elimu katika Halmashauri 81, hasa katika shule za elimu ya msingi na sekondari na kubaini kuwa kuna uhaba mkubwa wa miundombinu katika Shule za Sekondari na za Msingi ambao kwa kiasi kikubwa huathiri ubora wa elimu.

- **Kesi dhidi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo zinaweza kuathiri utoaji endelevu wa huduma**

Nilibaini kwamba baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zina madeni kutokana na kesi zilizo mahakamani. Kati ya Halmashauri 164, Halmashauri 108 zilikuwa na madeni yenye thamani ya TZS.322,773,198,056 kama matokeo ya kesi 810 zilizopo mahakamani.

- **Ukosefu wa utaratibu wa wazi kwa ajili ya kurejesha Mikopo ya Elimu ya Juu kutoka kwa wanufaika TZS.914,468,830**

Tathmini yangu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 51 imegundua kwamba wanufaika wa mikopo ya HESLB yenye thamani ya TZS.914,468,830 hawajarejesha kwa kukatwa katika mishahara yao.

- **Udhaifu ulionekana kwenye utunzaji mazingira**

Nimegundua mapungufu mbalimbali kwenye utunzaji wa mazingira katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 40. Mapungufu hayo yalijumuisha, upungufu wa vifaa vya kutosha kuondoa taka zinazozalishwa na jamii, uharibifu

wa mazingira kama vile kukata miti katika maeneo ya hifadhi, kuchoma moto misitu na uchimbaji madini holela, maeneo ya kutupia taka yasiyodhibitiwa, kutoandaa mpango wa mwaka wa utekelezaji wa mazingira pamoja na magari yanayotumika kukusanya taka kutofunikwa wakati yakiwa yanapeleka taka kwenye maguba, hivyo kusababisha taka kusambaa.

Visima katika kata ya Mlowo vinatoa maji yenye mafuta. Tathmini ya ripoti ya mazingira na ziara ya timu ya ukaguzi katika kata ya Mlowo wilayani Mbozi ilibaini na kushuhudia kuwa, visima vya maji vilivyokuwa vimechimbwa na wananchi vilikuwa vinatoa maji yaliyokuwa yamechanganyika na mafuta. Halmashauri ilichukua hatua ili kutatua tatizo hili kwa kujaribu kuchunguza kama palikuwa na uwezekano wa kuvuja kwa mafuta kutoka kituo cha petroli kilicho jirani na eneo hilo lakini haikuweza kufanikiwa.

- **Udhaifu katika usimamizi wa Rasilimali Watu na udhibiti wa mishahara**

Kama ilivyoainishwa katika ripoti ya mwaka uliopita, hata mwaka huu mapungufu mbalimbali yameendelea kujirudia. Mapungufu hayo yanajumuisha: Mishahara isiyolipwa kiasi cha TZS.2,984,211,457 katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 37 haikuthibitishwa kurejeshwa Hazina. Jumla ya TZS.2,693,946,288 zililipwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 74 kwa wafanyakazi waliofariki, waliotoroka, waliostaafu na waliofukuzwa; Pia, jumla ya TZS.720,927,483 katika Mamlaka za Serikali za

Mitaa 48 zililipwa kama makato ya kisheria kwa taasisi kama Mifuko ya Pensheni, Taasisi za Fedha, NHIF na TRA kwa ajili ya wafanyakazi waliofariki, waliotoroka, waliostafu na waliofukuzwa kazi; Wafanyakazi 789 katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 16 iligundulika wanapokea mishahara chini ya moja ya tatu ya mishahara na wengine hawapati kabisa mshahara kwa miezi mingi kinyume na kifungu cha 3 cha Sheria Na.7 ya Kudai Madeni ya mwaka 1970 na kuelezewa zaidi na waraka wenye Kum. CE.26/46/01/1/66 wa tarehe 28, Novemba 2012; Mamlaka za Serikali za Mitaa 18 hazikuwasilisha makato yanayofikia TZS.343,077,048 kwa taasisi husika kama vile LAPF, PSPF, NSSF, PPF na TRA.

- **Kukosekana kwa ufanisi katika kufuata taratibu za manunuzi**

Wakati wa kupitia mchakato wa ununuzi, nilibaini TZS.596,042,456 zilitumika na Mamlaka za Serikali za Mitaa 41 kwa ajili ya ununuzi wa mafuta ambayo hayakuingizwa kwenye daftari la kuratibu safari za gari kinyume na Agizo la 89(3) la Memoranda ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.

- **Usimamizi wa kina wa mikataba**

Kwa mwaka huu nilifanya ukaguzi wa kina kwenye mikoa mitatu ya majaribio katika usimamizi wa mikataba kwa mara ya kwanza. Nimegundua kuwa katika H/W Mtwara Kamati ya Tathmini iliwaondoa wazabuni waliokuwa na bei ya chini kwa kigezo cha kutofuata taratibu za manunuzi na kusababisha hasara ya TZS.16,347,000. Pia katika H/W Tandahimba

Kamati ya Tathmini iliwaondoa wazabuni waliokuwa na bei chini, hivyo kusababisha gharama zinazoweza kuepukika za TZS.106,396,100 kinyume na kanuni ya 85 (1) (c) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za mwaka 2013. Wakati Jiji la Tanga liliingia kwenye mkataba wa kazi za ujenzi wenye thamani ya TZS.167,815,000 nje ya mpango wa manunuzi. Aidha, Kamati ya tathmini ilifanya udanganyifu wa nyaraka ya zabuni za mzabuni mwenye bei ndogo zaidi kwa kuongeza bei kwenye bidhaa tatu ambazo zilisababisha kuondoshwa kwa mzabuni na kusababisha hasara ya TZS.31,520,000. Kadhalika katika H/W Morogoro, Kamati ya Tathmini ilimuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi kwa kigezo cha kukosekana kwa ukurasa mmoja kinyume na muongozo wa Bodi ya tathmini ya zabuni na kuleta hasara ya TZS.57,979,200

SURA YA KWANZA

1.0 UTANGULIZI NA HABARI KUU ZA JUMLA

Sura hii inatoa taarifa ya jumla kuhusu matakwa ya kisheria ya kufanya ukaguzi, lengo kuu la kufanya ukaguzi, mchakato wa ukaguzi na wajibu wa Mkaguzi na Mkaguliwa

1.1 Mamlaka ya kufanya Ukaguzi na Umuhimu Wake

1.1.1 Mamlaka ya kufanya Ukaguzi

Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977 (kama inavyorekebishwa mara kwa mara), Kifungu cha 45 cha Sheria ya Fedha Na. 9 ya mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000) ya Serikali za Mitaa pamoja na Kifungu cha 10 (1) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na. 11 ya mwaka 2008, vinamtaka Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kuwa Mkaguzi wa mapato na matumizi yote ya Serikali ikiwa ni pamoja na yale ya Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Kwa mujibu wa Ibara ya 143 (2) ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, ninatakiwa kukagua, angalau mara moja kila mwaka, na kuwasilisha ripoti juu ya Taarifa za Fedha za Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Taarifa za Fedha zilizotayarishwa na Maafisa Masuuli wote katika Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Taarifa za Fedha za mahakama zote za Jamhuri ya Muungano na

Taarifa za Fedha zilizotayarishwa na Katibu wa Bunge.

Kifungu cha 45 (1) cha Sheria Na.9 ya Fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000) na kifungu cha 10 (1) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya mwaka 2008 kinampa mamlaka Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kuwa Mkaguzi wa hesabu za Serikali za Mitaa.

Aidha, kifungu cha 45 (5) cha sheria Na. 9 ya Fedha ya Serikali za Mitaa kinaitaka kila Mamlaka ya Serikali za Mitaa kuruhusu Mkaguzi wakati wote kuhakiki hesabu kwa kupitia nyaraka husika ili kuangalia usahihi wa fedha taslimu, uwekezaji au mali inazomiliki au ambazo zipo chini ya uangalizi wake.

Kwa upande mwingine, Kifungu cha 48 (1) cha Sheria ya Fedha za Mamlaka ya Serikali za Mitaa Na. 9 ya mwaka 1982 kinamtaka Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kuandaa na kusaini ripoti za ukaguzi wa hesabu za Serikali za Mitaa na Mizania ya mwaka na taarifa nyingine zinazohusiana nazo. Nakala moja ya kila ripoti pamoja na Mizania na taarifa au kiziduo na nakala yake itapelekwa kwa Waziri, Mkuu wa Mkoa na Mkurugenzi ambaye anatakiwa kuiwasilisha mbele ya Baraza la Madiwani.

Sehemu ya 48 (2) inamtaka zaidi Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kuwa makini na kila kifungu cha matumizi kilichotumika katika akaunti ambacho hakikuidhinishwa kisheria au ambacho

hakijawahi kupewa kibali na Mamlaka za Serikali za Mitaa. Pia kuwa makini na mapungufu au hasara iliyotokana na uzembe au kutowajibika kwa mtu yeyote na kwa kiasi chochote ambacho kilitakiwa kuwa kimeonyeshwa kwenye vitabu vya fedha na mtu huyo, lakini hakijawahi kufanyika.

Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali pia anatakiwa kuthibitisha kwamba kiasi hicho ni matumizi yaliyo kinyume cha sheria, upungufu au hasara, na kwamba, kiasi hicho hakijawahi kuonyeshwa katika vitabu vya fedha.

Baada ya kumaliza Ukaguzi wa kisheria, kifungu cha 34 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Namba 11 ya mwaka 2008 na Kanuni ya 87 na 88 za Kanuni za Ukaguzi wa Umma za mwaka 2009 zinamtaka Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa hesabu za Serikali kuwasilisha Ripoti Kuu ya Mwaka kwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania si zaidi ya tarehe 31 Machi kila mwaka.

1.1.2 Kaguzi ambazo hazikufanyika kama zilivyopangwa kutokana na ukosefu wa fedha zinazotengwa na Hazina

Mzunguko wa kazi ya ukaguzi kawaida huanza na ukaguzi wa awali, zoezi la kuhesabu mali, kuhesabu fedha, ukaguzi wa nyaraka na ukaguzi wa taarifa za hesabu. Ili kutekeleza kaguzi hizo kwa ufanisi Ofisi ya Taifa ya ukaguzi kila mwaka huandaa kalenda ya ukaguzi inayoonesha muda wa kuanza na kukamilisha kazi mbalimbali za ukaguzi. Kalenda hiyo huanza mwezi Februari

kila mwaka na kumalizika mwezi januari mwaka unaofuata.

Katika mwaka huu, Divisheni ya Mikoa ya Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ilipanga kufanya ukaguzi wa Halmashauri zote na Taasisi za Serikali ikiwemo Sekondari na Shule za Msingi,Vituo vya Afya, Zahanati na Ofisi za Kata na Vijiji. Hata hivyo kutokana na ukosefu wa fedha, nililazimika kuacha/kuruka baadhi ya taratibu za ukaguzi ambapo ilipelekea baadhi ya kazi zilizopangwa ama kufanyika kwa sehemu au kutofanyika kabisa. Kwa mfano, ukaguzi wa nyaraka, miradi na ukaguzi wa taarifa za fedha ulifanyika sanjari kwa siku 25 tu badala ya kila kaguzi kufanyika tofauti na kwa muda wake. Kalenda ya ukaguzi ya Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi inahitaji ukaguzi wa nyaraka kufanyika kwa siku 34, ukaguzi wa miradi siku 10 na ukaguzi wa taarifa za fedha siku 14. Kupungua kwa mzunguko wa kaguzi hizo kuna adhari mbaya kwani hupunguza mawanda ya ukaguzi, ambapo matokeo yake hupelekea wadau kuomba kaguzi maalumu katika maeneo ambayo ofisi yangu haikuweza kuyafanya.

Kutokana na kuchelewa kupokea fedha kutoka hazina, baadhi ya kaguzi ambazo zilipaswa kuanza julai 2015, zililazimika kuanza kufanyika januari 2016, hali ambayo ilinipelekea kuruka/kuacha baadhi ya taratibu za ukaguzi ili kutimiza matakwa ya kikatiba ya kuwasilisha ripoti yangu kwa Mh. Raisi wa Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania kabla ya/au tarehe 31 machi, 2016.

Kwa ujumla Zahanati/Vituo vya afya 4,803, shule za Sekondari 3,251, shule za Msingi 12,836 na vituo vingine 1,620 ambavyo vilipangwa kukaguliwa, havikukaguliwa katika mwaka huu wa ukaguzi. Kaguzi ambazo hazikufanyika kutokana na ukosefu wa fedha imeoneshwa katika ***Kiambatisho i***.

Mapendekezo

Naiomba Serikali kuiwezesha Ofisi yangu kutekeleza majukumu yake ya kikatiba ya kukagua mapato na matumizi yote ya mihimili mitatu ya nchi kwa njia ya utoaji wa fedha za kutosha.

1.1.3 Majukumu ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali

Majukumu yangu kama Mkaguzi ni kutoa maoni katika hesabu zilizowasilishwa yanayotokana na ukaguzi wangu. Nimefanya ukaguzi wa hesabu kwa mujibu wa Viwango vya Shirika la Kimataifa la Asasi Kuu za Ukaguzi (ISSAI) na ulijumuisha mambo kama taratibu za ukaguzi wa hesabu ambazo kwa utashi wangu niliona kuwa ni muhimu katika mazingira yanayohusika. Viwango hivi vinanitaka nizingatie mahitaji ya kimaadili, nipange na kufanya ukaguzi ili kupata uhakikisho wa kutosha kuwa taarifa za fedha hazina kasoro.

Ukaguzi wa hesabu ulifuata taratibu ili kupata ushahidi unaothibitisha kiasi cha fedha kilichotumika na kuoneshwa katika taarifa za fedha. Taratibu zilizochaguliwa zilitokana na mtazamo wa mkaguzi, uliojumuisha kutathmini viashiria vya kuwepo kwa mapungufu katika taarifa za fedha ama kutokana na ubadhirifu au

makosa. Katika kufanya tathmini ya viashiria, nilizingatia mfumo wa udhibiti wa ndani wa Halmashauri husika katika uandaaji na uwasilishaji wa taarifa ya fedha ili kuweka njia sahihi za ukaguzi, na sio kwa ajili ya kutoa maoni juu ya ufanisi wa mfumo wa udhibiti wa ndani wa Halmashauri.

Ukaguzi pia ulihusisha kutathmini usahihi wa sera za uhasibu zilizotumika na usahihi wa makadirio ya kiuhasibu yaliyofanywa na wenye dhamana ya uongozi , pamoja na kutathmini uwasilishaji wa jumla wa taarifa za fedha.

Vile vile, kifungu Na. 10 (2) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na. 11 ya mwaka 2008 kinataka nijiridhishe kwamba, hesabu zimeandaliwa kwa mujibu wa viwango vya kihasibu vinavyofaa na kwamba; tahadhari muhimu zimechukuliwa kulinda ukusanyaji wa mapato, kupokea, kutunza, kuuza, kutoa na kufanya matumizi sahihi ya mali za umma, na kwamba sheria, miongozo na maelekezo husika yamezingatiwa kwa umakini na matumizi ya fedha za umma yamekuwa yakiidhinishwa vizuri kwa kufuata taratibu.

Zaidi ya hayo, kifungu cha 48 (3) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma Na.7 ya mwaka 2011 inanitaka kutoa taarifa ya mwaka ya ukaguzi nikieleza endapo mkaguliwa amefuata Sheria ya Manunuzi ya Umma Na.7 ya mwaka 2011 na Kanuni zake za mwaka 2013.

1.1.4 Madumuni ya Ukaguzi

Lengo kuu la kufanya ukaguzi ni kumwezesha Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kutoa maoni huru juu ya ukaguzi wa hesabu za Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni, 2015 na kubainisha kama hesabu hizo zimetayarishwa kwa kuzingatia viwango vinavyotakiwa kulingana na misingi ya utayarishaji wa hesabu, ikiwa ni pamoja na:

- Kuhakikisha kuwa fedha zote zimepokelewa na kutumiwa kwa matumizi halali kama ilivyoidhinishwa na Bunge kwa kufuata Kanuni zinazosimamia matumizi ya fedha za Serikali ikiwa ni pamoja na kuzingatia bajeti iliyopitishwa.
- Kuhakikisha kuwa mapato yote yaliyokusanywa yameoneshwa vyema katika vitabu.
- Kuhakikisha kuwa nyaraka zote muhimu, vitabu, rejista, taarifa za fedha na taarifa mbalimbali zimetayarishwa vizuri zikionesha miamala yote na bakaa husika.
- Kuhakikisha kwamba mali zote na madeni vimeoneshwa kwenye taarifa za fedha kwa usahihi.
- Kufanya tathmini na kupima mifumo mbalimbali katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ili kubaini uimara na ubora wa mifumo ya udhibiti wa ndani ikiwa ni pamoja na udhibiti wa teknolojia ya mawasiliano.
- Kutathmini athari inayoweza kutokea kutokana na makosa ya kiukaguzi.
- Kuhakikisha kuwa malengo yaliyotarajiwa au mafanikio yamepatikana, na kwamba, malengo yaliyowekwa na Bunge au chombo kingine kilichoidhinishwa yamefikiwa.

- Kufanya tathmini ili kuona kama Mamlaka za Serikali za Mitaa zinafuata taratibu za manunuzi kama zilivyoelezwa katika Sheria ya Manunuzi ya Umma Na. 7 ya mwaka 2011, pamoja na Kanuni zake za mwaka 2013.
- Kuhakikisha kuwa utawala bora umejengeka katika kufanikisha shughuli za kila siku za Halmashauri na katika kutekeleza malengo yote kwa ujumla na jinsi menejimenti inavyosimamia masuala ya kijamii na mazingira.

1.2 Viwango vya Ukaguzi Vinavyotumika na Taratibu za Utoaji Taarifa

1.2.1 Viwango vinavyotumika wakati wa Ukaguzi

Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ni mwanachama wa Muungano wa Kimataifa wa Asasi Kuu za Ukaguzi (INTOSAI), Muungano wa Afrika wa Asasi Kuu za Ukaguzi (AFROSAI), na Muungano wa Afrika la Asasi Kuu za Ukaguzi - kwa nchi zinazozungumza lugha ya Kiingereza (AFROSAI-E) ambazo zinasaidiana katika kubadilishana utaalam na uzoefu kati ya nchi wanachama kuhusiana na ukaguzi katika Sekta ya Umma.

Ikiwa ni mwanachama wa Asasi hizo za kimataifa, Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi inawajibika kutumia viwango vya ukaguzi vilivyotolewa na INTOSAI ambavyo ni Viwango vya Kimataifa vya Asasi Kuu za Ukaguzi (ISSAI) na Viwango vya Kimataifa vya Ukaguzi (ISA) vilivyotolewa na Shirikisho la Wahasibu la Kimataifa (IFAC) wakati wa ukaguzi wa Taarifa za Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa.

1.2.2 Taratibu zinazotumika kutoa Taarifa

Hatua mbalimbali zimefanyika ikiwa ni pamoja na kufanya mawasiliano na uongozi wa Halmashauri inayokaguliwa kabla ya kutoa taarifa hii ya mwaka. Hivyo basi, ni vyema kubainisha hatua zote za ukaguzi kwa watumiaji wa taarifa hii ili waweze kuifahamu na kujua taratibu zinazotumika katika kuikamilisha. Hatua hizo ni hizi zifuatazo:

(i) Kutoa barua ya kuanza ukaguzi kwa mkaguliwa inayoeleza madhumuni na mawanda ya ukaguzi, na maeneo yanayotarajiwa kufanyiwa ukaguzi na kuelezea kazi na majukumu ya mkaguzi na kazi na majukumu uongozi wa Halmashauri inayokaguliwa.

(ii) Kuandaa mpango mkakati wa ukaguzi unaoonesha mwelekeo mzima wa ukaguzi pamoja na vigezo vitakavyotumika katika hatua za mwanzo za kutathmini Halmashauri inayokaguliwa.

(iii) Kufanya kikao cha kwanza na uongozi wa Halmashauri inayokaguliwa kabla ya kuanza ukaguzi. Kikao hiki kinatoa nafasi ya kuueleza uongozi madhumuni na malengo ya kufanya ukaguzi.

(iv) Kuanza ukaguzi wa awali kwa lengo la kupunguza ukubwa wa kazi na muda utakaosaidia katika kukamilisha ukaguzi mapema.

(v) Kutoa taarifa kwa uongozi wa Halmashauri inayohusu kipindi cha ukaguzi wa awali inayoonesha matokeo ya ukaguzi ikiwa ni pamoja na hoja za ukaguzi na kutoa nafasi kwa uongozi wa mkaguliwa kujibu hoja hizo.

(vi) Kufanya ukaguzi wa taarifa za fedha ili kujiridhisha kama zimeandaliwa kwa kufuata misingi ya utayarishaji wa Hesabu za Mamlaka za Serikali za Mitaa.

(vii) Kufanya kikao cha mwisho na Uongozi wa Halmashauri inayokaguliwa baada ya kumaliza ukaguzi wa taarifa za fedha kwa kuwajulisha matokeo ya ukaguzi huo na kuwapa nafasi ya kutoa maoni yao kabla ya taarifa ya mwisho ya ukaguzi haijatolewa.

(viii) Kutoa taarifa ya mwisho ya ukaguzi kwa Uongozi wa Halmashauri inayokaguliwa ikijumuisha mambo yote yaliyojitokeza wakati wa ukaguzi na kutoa nafasi zaidi kwa Halmashauri kuyatolea majibu. Hatua hii pia ni ya msingi katika kutayarisha taarifa ya ukaguzi ya mwaka kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa.

(ix) Kuandaa taarifa Kuu ya mwaka ya Mamlaka za Serikali za Mtaa na kuiwasilisha Bungeni kupitia kwa Mheshimiwa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa mujibu wa Ibara ya 143(4) ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

(x) Kufuatilia matokeo ya ukaguzi yaliyotolewa katika taarifa kama inavyooneshwa katika Kifungu Na. 40 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya mwaka 2008 kwa kubainisha na kutoa taarifa iwapo kila Mkaguliwa ameandaa mkakati wa kuyatekeleza mapendekezo yatokanayo na ukaguzi au ametekeleza mapendekezo yaliyotolewa.

(xi) Kuonesha hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya Ukaguzi katika taarifa ijayo ya Ukaguzi uliopita kama inavyoelekezwa katika Kifungu 40 (4) cha

Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya mwaka 2008.

1.3 Idadi ya Halmashauri Zilizokaguliwa na Mpangilio wa Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi

1.3.1 Idadi ya Halmashauri Zilizokaguliwa

Katika kipindi cha mwaka wa fedha wa 2014/2015, kulikuwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 Tanzania Bara ambazo zilikaguliwa na kutolewa taarifa ya ukaguzi kwa kila Halmashauri husika. Mamlaka hizi za Serikali za Mitaa zina hadhi tofauti kuanzia Halmashauri za Wilaya hadi Halmashauri za Jiji kama inavyoonekana katika ***Jedwali 1*** hapo chini:

Jedwali 1: Idadi ya Wakaguliwa kwa Mwaka 2014/2015

Na.	Halmashauri	Jumla	Asilimia (%)
1.	Halmashauri za Jiji	5	3
2.	Halmashauri za Manispaa	18	11
3.	Halmashauri za Miji	12	7
4.	Halmashauri za Wilaya	129	79
	Jumla	**164**	**100**

Mamlaka za Serikali za Mitaa ni sehemu ya Serikali ambayo iko karibu na wananchi. Kwa hiyo, majukumu ya Serikali katika kuhudumia mahitaji ya kisiasa na ya kijamii yanawezeshwa kwa urahisi. Katika kuhakikisha kuwa Serikali inakuwa na mwingiliano wa karibu na wananchi, na kwamba, huduma za jamii zinazotolewa vizuri, Mamlaka za Serikali za Mitaa mpya zimeanzishwa ili kwenda sambamba na kuongezeka kwa idadi ya watu katika baadhi ya

maeneo na haja ya kuwahudumia Watanzania kwa karibu na vizuri zaidi.

Mamlaka za Serikali za Mitaa mpya zilizoongezeka ni kama inavyoonekana katika ***Jedwali 2*** hapo chini:

Jedwali 2: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa Mpya

Na.	Halmashauri	Mkoa	Tarehe iliyoanzishwa
1.	H/W Buchosa	Mwanza	Tangazo la Serikali Na. 162 toleo la Julai, 2015
2.	H/Mji Nzega	Tabora	Tangazo la Serikali Na. 329 toleo la Julai, 2015
3.	H/Mji Newala	Mtwara	Tangazo la Serikali Na. 220 toleo la Juni, 2015
4.	H/Mji Nanyamba	Mtwara	Tangazo la Serikali Na. 161 toleo la Aprili, 2015
5.	H/W Itigi	Singida	Tangazo la Serikali Na. 433 toleo la Septemba, 2015
6.	H/Mji Kasulu	Kigoma	Tangazo la Serikali Na. 175 toleo la Juni, 2011
7.	H/W Mpimbwe	Katavi	Tangazo la Serikali Na. 220 toleo la Aprili 2015
8.	H/W Mbinga	Ruvuma	Tangazo la Serikali Na. 462 toleo la Oktoba, 2015
9.	H/W Madaba	Ruvuma	Tangazo la Serikali Na. 221 toleo la Juni, 2015
10.	H/Mji Handeni	Tanga	Tangazo la Serikali Na. 181 toleo la Juni, 2011

Mamlaka hizi za Serikali za Mitaa zitakuwa katika ukaguzi wa taarifa za fedha kwa mwaka wa fedha 2015/2016. Ninakiri juhudi za Serikali katika kuanzisha hizi Mamlaka za Serikali za Mitaa na kupendekeza kuwa Serikali itoe mahitaji muhimu ikiwa ni pamoja na ruzuku zitakazoziwezesha Mamlaka hizi mpya kuondokana na changamoto za uanzishwaji kama vile rasilimali watu, ofisi za kufanyia kazi, vifaa vya usafiri, kazi ya udhibiti (k.v. Ukaguzi wa Ndani, kazi za Kamati ya Ukaguzi, na Bodi ya Zabuni).

1.3.2 Mpangilio wa Utawala katika Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi

Jumla ya Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 zilikaguliwa na Ofisi za Ukaguzi za Mikoa 25 nchini kote. Ofisi hizo za Mikoa zinaongozwa na Wakaguzi wa Hesabu Wakuu wa Nje ambao wanaripoti kwa Msaidizi Mkaguzi Mkuu wa Kanda husika. Ili kuwe na ufanisi katika ukaguzi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa, ofisi za mkoa hiyo ziko katika makundi ya kanda tano za utawala ambazo ni Kanda ya Ziwa, Kaskazini, Kati, Kusini na Pwani ambazo zinaongozwa na Msaidizi Mkaguzi Mkuu ambaye anaripoti kwa Naibu Mkaguzi Mkuu mwenye dhamana ya Divisheni ya Mamlaka za Serikali za Mitaa. Kwa mujibu wa Muundo wa Ukaguzi, Naibu Mkaguzi Mkuu (Serikali za Mitaa) anawajibika moja kwa moja kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kama inavyoonekana katika Sehemu ya Muundo hapo chini:

Kielelezo 1: Sehemu ya Mpangilio wa Utawala katika Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi

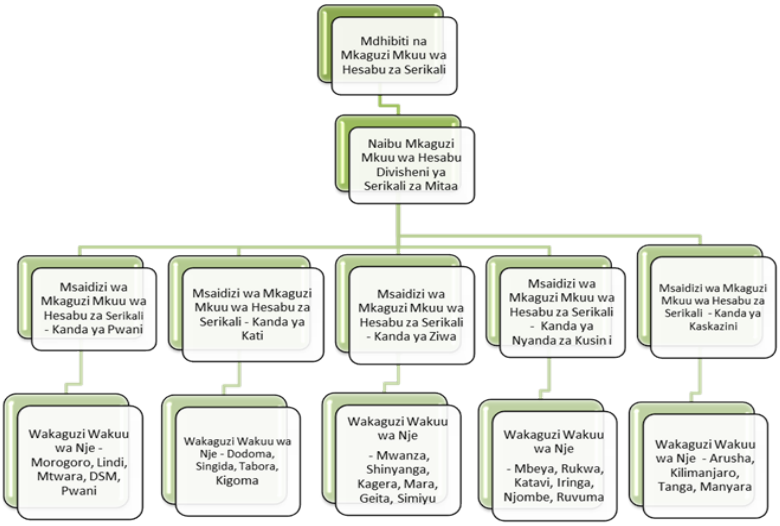

1.4 Majukumu ya Kisheria ya Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kuandaa Hesabu za Fedha za Mwaka

Agizo la 31 (1) la Memoranda ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 linamtaka Afisa Masuuli kuandaa hesabu za mwisho wa mwaka na kuziwasilisha kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa ajili ya ukaguzi kabla au ifikapo tarehe 30 Septemba ya kila mwaka wa fedha.

Agizo hilo linazipa Mamlaka za Serikali za Mitaa majukumu ya kuandaa Taarifa za Fedha kwa mujibu wa sheria, kanuni, miongozo inayotolewa na Waziri mwenye dhamana ya Serikali za Mitaa, Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa na miongozo ya kimataifa ya uandaaji wa taarifa za fedha kwa misingi ya kiuhasibu.

Kifungu cha 40 (1) cha Sheria ya Fedha za Mamlaka ya Serikali za Mitaa Na.9 ya mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000) inaonesha kuwa, kila Mamlaka ya Serikali za Mitaa ina wajibu wa kutunza vitabu vya hesabu na kumbukumbu zinazohusu:

a) Mapato na matumizi ya fedha na miamala mingine katika mamlaka.
b) Mali na madeni ya Mamlaka, katika kila mwaka wa fedha kwenye mizania inayoonyesha maelezo ya mapato na matumizi ya Mamlaka, mali na madeni yake yote.

Katika uandaaji wa taarifa hizi za fedha, Agizo la 11 hadi la 14 la Memoranda ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 yanazitaka Halmashauri kuanzisha mifumo sahihi ya udhibiti wa ndani na usimamizi ambao ni muhimu ili kuwezesha utayarishaji wa taarifa za fedha zisizokuwa na makosa makubwa, ama iwe kutokana na udanganyifu au makosa.

Seti kamili ya taarifa za fedha iliyoandaliwa kulingana na Misingi ya Kimataifa ya Uhasibu ni pamoja na hii ifuatayo:

a) Taarifa ya Mizania ya Hesabu .
b) Taarifa ya Mapato na Matumizi.
c) Taarifa ya Mabadiliko katika Mali/Mtaji.
d) Taarifa ya Mtiririko wa Fedha.
e) Taarifa ya Uwiano baina ya Bajeti na Matumizi Halisi.
f) Taarifa ya Uwiano baina ya Bajeti na Matumizi kwa Kila Idara.
g) Maelezo ya Ziada Yanayofafanua Mambo Yaliyomo katika Taarifa za Hesabu zilizotayarishwa.

Mamlaka za Serikali za Mitaa zilianza kufuata Mwongozo wa Kimataifa wa Uandaaji wa Taarifa za Fedha kwa Msingi wa Uhasibu kuanzia tarehe 1 Julai, 2009 na kupewa kipindi cha mpito cha miaka mitano ili ziwe zimefuata mwongozo huo kikamilifu. Kwa hiyo, kipindi hicho cha mpito cha miaka mitano kilifikia ukomo wake tarehe 30 Juni, 2014.

Wakati wa ukaguzi wa taarifa za fedha zilizoandaliwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa nilibaini kwamba, jumla ya Mamlaka 62

zilishindwa kuzingatia mahitaji ya Sura ya 17 ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ua Umma. Mamlaka za Serikali za Mitaa hazikuthamanisha Mali zake za Kudumu ndani ya miaka mitano ya kipindi cha mpito kilichoruhusiwa kama Aya ya 95 na 96 ya Sura ya 17 inavyoelekeza. Kutokana na hali hii, taarifa ya Mali za Kudumu za Mamlaka za Serikali za Mitaa iliyooneshwa katika Hesabu zilizowasilishwa kwa ajili ya ukaguzi hailingani na thamani ya soko ya Mali za Kudumu zote zinazomilikiwa na Halmashauri kufikia tarehe 30 Juni, 2015.

Kutokana na umuhimu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzingatia kikamilifu Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma kwa kuthamanisha Mali zake za Kudumu, ninapendekeza kuwa Serikali itoe msaada utakaoziwezesha Mamlaka za Serikali za Mitaa kuthamanisha Mali zake za Kudumu ili kuendana na matakwa ya Sura ya 17 ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma.

1.5 Majukumu ya Kisheria ya Mamlaka za Serikali za Mitaa katika Uwasilishaji wa Taarifa za Fedha

Baada ya uandaaji wa taarifa za fedha, Agizo la 31 (1) *la* Memoranda ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009 inamtaka Afisa Masuuli kuziwasilisha kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu kwa ajili ya ukaguzi kabla au ifikapo tarehe 30 Septemba ya kila mwaka wa fedha .

Aidha, Kifungu cha 45 (4) cha Sheria ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 1982 (kama ilivyorekebishwa mwaka 2000) inazitaka Mamlaka za Serikali za Mitaa kuwasilisha hesabu zake kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa ajili ya ukaguzi kwa wakati kulingana na muda uliopangwa kisheria baada ya mwaka wa fedha kuisha na kukamilika kwa uandaaji wa hesabu hizo.

Katika mwaka wa fedha unaokaguliwa, Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 ziliwasilishwa hesabu zake katika kipindi kinachotakiwa.

Kwa upande mwingine, baadhi ya taarifa za fedha zilizowasilishwa zilikuwa na mapungufu mengi ya kutoonesha tarakimu za fedha kwa usahihi, ikimaanisha kuwa ziliandaliwa na watumishi ambao hawakuwa na ujuzi wa kutosha katika kuandaa Hesabu kwa kufuata Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma. Mapitio yaliyofanywa yamebaini kuwa, kati ya Halmashauri 164 ambazo ziliwasilisha Taarifa za Fedha, Mamlaka za Serikali za Mitaa 121 zilikuwa na makosa mbalimbali kama vile kuonesha pungufu au zaidi tarakimu za fedha. Ukubwa wa makosa ya kutoonesha kwa usahihi tarakimu za fedha katika taarifa za fedha zilizowasilishwa yalikuwa ni kuonesha pungufu kwa kiasi cha shilingi 438,234,889,555 sawa na 15% ya jumla ya matumizi. Aidha, kiasi cha Shilingi 193,981,595,339 sawa na 7% ya jumla ya matumizi kilioneshwa zaidi ya kile kilichotakiwa kama inavyoonekana katika ***Jedwali* 3** hapo chini. Maelezo ya kina ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye makosa katika uandaaji wa taarifa zake za fedha za mwaka 2014/2015 ni kama inavyoonekana katika ***Kiambatisho* ii.**

Jedwali 3: Makosa katika Uandaaji wa Taarifa za Hesabu

Maelezo	Kiasi kilichooneshwa pungufu (TZS.)	Kiasi kilichooneshwa zaidi (TZS.)
Jumla ya matumizi	2,941,968,502,246	2,941,968,502,246
Jumla ya makosa	438,234,889,555	193,981,595,339
Asilimia	15	7

Kutokana na makosa hayo ya kuwasilisha taarifa za fedha zisizo sahihi, Halmashauri zilitakiwa

kurekebisha makosa yaliyoonekana na kuwasilisha upya taarifa hizo za fedha.

Ulinganisho uliofanywa kati ya mwaka uliokaguliwa na mwaka uliopita unaonesha kuwapo kwa mabadiliko chanya kwa kupungua idadi ya Halmashauri zilizowasilisha taarifa zake za fedha zikiwa na makosa ya kutoonesha tarakimu kwa usahihi kama inavyoonekana katika ***Jedwali 4*** lifuatalo:

Jedwali 4: Halmashauri zilizorekebisha Taarifa za Fedha kwa Miaka Mitano Mfululizo Kufuatia Ukaguzi Uliofanyika

Mwaka wa fedha	Idadi ya Halmashauri zilizokaguliwa	Idadi ya Halmashauri zilizoleta taarifa za fedha zilizorekebishwa	Asilimia (%)
2014/15	163	121	74
2013/14	163	135	83
2012/13	140	102	73
2011/12	134	67	50
2010/11	133	60	45

Kutokana na ***Jedwali 4***, Halmashauri zilizotayarisha taarifa zao za fedha upya zimepungua kutoka 135 katika mwaka 2013/14 hadi 121 mwaka 2014/15. Hii ina maana kwamba, Wahasibu katika Mamlaka za Serikali za Mitaa wameonyesha maboresho kidogo katika uandaaji wa taarifa za fedha kwa kufuata Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma. Uboreshaji huu ni ishara kuwa Serikali, kupitia TAMISEMI, imeanza kutekeleza mapendekezo yangu kwa Wahasibu wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kupewa mafunzo ya juu ya uandaaji wa taarifa za fedha kwa kufuata Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma.

Ninatoa wito kwa Serikali kuendelea kutoa mafunzo ya mara kwa mara kwa wafanyakazi wa Serikali za Mitaa ya namna ya kuandaa taarifa za fedha ili kuwajengea uwezo na kupunguza idadi ya taarifa za fedha ambazo zinawasilishwa zikiwa na makosa mengi kwa lengo tu la kuzingatia muda wa kisheria wa kuwasilisha Hesabu kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali.

Zaidi ya hayo, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kuanzisha udhibiti wa ubora na mchakato wa uhakika wa uandaaji wa taarifa za fedha; hii itahakikisha kwamba taarifa za fedha zinatayarishwa kulingana na viwango vinavyotakiwa kimataifa. Aidha, Wakuu wa Idara washirikishwe katika kutoa taarifa muhimu na za kuaminika zinazohitajika wakati wa uandaaji wa taarifa za fedha.

1.6 Wajibu wa Kisheria wa Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kuchapisha Taarifa za Fedha katika Gazeti linalosomwa na Wananchi Wengi

Mbali na majukumu ya uandaaji wa taarifa za fedha, Mamlaka za Serikali za Mitaa pia zinatakiwa kutangaza taarifa za fedha zilizokaguliwa katika gazeti linalosomwa na wananchi wengi.

Kifungu cha 49 cha Sheria ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa Na. 9 ya mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000) kama ilivyofafanuliwa na Agizo la 31 (9) la Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 inaelekeza kwamba, “kila Mamlaka ya Serikali za Mitaa, katika ofisi zake yenyewe na kwa namna nyingine kama itakavyoelekezwa na Mkuu wa Mkoa, kutangaza ndani ya eneo lake na katika gazeti taarifa zake zilizokaguliwa ambazo ni

pamoja na Taarifa ya Mizania, Taarifa ya Mapato na Matumizi, Kiziduo cha Hesabu, na Ripoti yoyote kwenye hesabu iliyotayarishwa na kutiwa saini na mkaguzi ndani ya miezi sita baada ya kuisha kwa mwaka wa fedha wa hesabu husika au ndani ya miezi sita ya kupokea ripoti ya mkaguzi."

Tathmini iliyofanyika katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 163 ilibaini kuwa, Mamlaka za Serikali za Mitaa 112 zilitangaza taarifa zao za fedha kwa mwaka ulioishia tarehe 30 Juni, 2014 na kuzingatia matakwa ya Kifungu cha 49 cha Sheria ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa Na. 9 ya 1982 mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000). Hata hivyo, Mamlaka za Serikali za Mitaa 51 hazikuweza kutoa ushahidi wa kuthibitisha kutangaza taarifa zake za fedha zilizokaguliwa kwa mwaka uliomalizika Juni 30, 2014. Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na maelezo ya utangazaji wa taarifa zake za fedha ni kama invyooneshwa kwenye
Kiambatisho iii na **Kiambatisho** iv

Ninapendekeza kwa Serikali kuzihimiza Mamlaka za Serikali za Mitaa kutekeleza Agizo linalozitaka kutangaza taarifa zake za fedha zilizokaguliwa pamoja na taarifa za ukaguzi kama njia ya kuongeza uwazi na uwajibikaji katika matumizi ya rasilimali za umma na kuongeza uelewa wa umma namna rasilimali za nchi zinavyosimamiwa .

SURA YA PILI

2.0 HATI ZA UKAGUZI

2.1 Utangulizi

Viwango vya Kimataifa vya Ukaguzi (ISSAI) 1200 vinasema kuwa malengo ya kufanya ukaguzi ni kumwezesha Mkaguzi kutoa maoni huru kama taarifa za fedha zimewasilishwa kwa usahihi, nazimezingatia mambo yote muhimu kwa mujibu wa viwango vinavyokubalika.

Hii itafanikiwa kwa kuuandaa ukaguzi ili umwezeshe mkaguzi kupata uhakika kama taarifa za fedha kwa ujumla hazina upotoshwaji unatokana na udanganyifu au makosa. Uhakika huo ni muhimu ili kuwapa watumiaji wa taarifa za fedha kiwango cha uhakika juu ya taarifa hizo.

2.2 Maana ya Hati ya Ukaguzi

Hati ya Ukaguzi ni maoni huru ya Mkaguzi yanayoeleza kama taarifa za fedha zilizokaguliwa zimetayarishwa kwa kuzingatia viwango vya taaluma ya uhasibu na mambo yote muhimu, kwa mujibu wa misingi inayotumika katika uandaaji wa taarifa hizo.

2.3 Aina ya Hati za Ukaguzi

Kwa mujibu wa Shirikisho la Kimataifa la Asasi Kuu za Ukaguzi (ISSAIs) Hati za Ukaguzi zimeainishwa katika namna ifuatayo:

2.3.1 Hati Inayoridhisha

Hati inayoridhisha inatolewa wakati mkaguzi ameridhika kuwa hakuna dosari zozote katika hesabu, na taarifa za fedha zimeandaliwa kwa mujibu wa mfumo na viwango vya uandaaji taarifa za fedha vinavyotumika.

Hata hivyo, utoaji wa hati inayoridhisha hauna maana kwamba Taasisi husika ina asilimia mia (100%) ya ufanisi katika mfumo wake wa udhibiti wa ndani. Hati hii ina maana ya kwamba hakuna jambo lolote nililoliona ambalo lingesababisha kutolewa kwa Hati yenye shaka.

Katika mwaka husika wa ukaguzi, hati zinazoridhisha 47 zilitolewa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kama inavyoonekana katika ***Jedwali 5*** hapo chini;

Jedwali 5: Halmashauri zenye Hati Zinazoridhisha

Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri
1.	H/W Arusha	2.	H/Mji wa Makambako	3.	H/W Butiama	4.	H/Mji wa Kahama
5.	H/Jiji la Arusha	6.	H/W Wanging'ombe	7.	H/W Kyela	8.	H/W Ushetu
9.	H/W Monduli	10.	H/W Buhigwe	11.	H/W Busokelo	12.	H/W Msalala
13.	H/W Bagamoyo	14.	H/W Kakonko	15.	H/W Kilombero	16.	H/Mji wa Bariadi
17.	H/W Kibaha	18.	H/W Uvinza Dc	19.	H/W Kilosa	20.	H/W Itilima
21.	H/Mji wa Kibaha	22.	H/M Moshi	23.	H/M Morogoro	24.	H/W Busega
25.	H/M Temeke	26.	H/W Siha	27.	H/W Gairo	28.	H/M Singida
29.	H/Jiji la Dar es Salaam	30.	H/M Lindi	31.	H/M Ilemela	32.	H/W Ikungi
33.	H/M Kinondoni	34.	H/W Mbulu	35.	H/W Nyang'hwale	36.	H/W Mkalama
37.	H/W Chemba	38.	H/W Simanjiro	39.	H/W Mbogwe	40.	H/W Bumbuli
41.	H/W Mufindi	42.	H/W Kiteto	43.	H/W Mlele	44.	H/W Kaliua
45.	H/W Iringa	46.	H/Mji wa Tarime	47.	H/W Nsimbo		

2.3.2 Hati Yenye Shaka

Ninaweza kutoa Hati yenye shaka ikiwa: (a) Nitakuwa nimepata ushahidi na nimejiridhisha kuwa taarifa za fedha zina makosa, ama moja moja au kwa ujumla wake, ambayo yanaweza kuathiri usahihi wa taarifa ya fedha; au (b) Siwezi kupata ushahidi wa kutosha na kuridhisha nitakaoutumia katika kutoa Hati, lakini nikahitimisha kuwa uwezekano wa kuathiri taarifa za fedha kwa makosa yasiyobainika, kama yapo, yanaweza kuwa makubwa lakini hayaathiri maeneo mengine.

Katika mwaka husika wa ukaguzi, hati zenye shaka 113 zilitolewa kwa Halmashauri kama inavyoonekana katika ***Jedwali 6*** hapo chini;

Jedwali 6: Halmashauri zenye Hati Zenye Shaka

Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri
1.	H/W Meru	2.	H/W Biharamulo	3.	H/W Babati	4.	H/Mji Masasi
5.	H/W Longido	6.	H/W Ngara	7.	H/W Hanang'	8.	H/W Masasi
9.	H/W Ngorongoro	10.	H/W Missenyi	11.	H/Mji Babati	12.	H/W Mtwara
13.	H/W Kisarawe	14.	H/W Bukoba	15.	H/W Serengeti	16.	H/W Newala
17.	H/W Mafia	18.	H/M Bukoba	19.	H/W Musoma	20.	H/W Tandahimba
21.	H/W Mkuranga	22.	H/W Muleba	23.	H/W Bunda	24.	H/W Nanyumbu
25.	H/W Rufiji/Utete	26.	H/W Karagwe	27.	H/M Musoma	28.	H/M Mtwara
29.	H/M Ilala	30.	H/W Kyerwa	31.	H/W Rorya	32.	H/W Kwimba
33.	H/W Chamwino	34.	H/W Kasulu	35.	H/W Tarime	36.	H/W Magu
37.	H/W Kondoa	38.	H/W Kibondo	39.	H/W Mbeya	40.	H/W Misungwi
41.	H/W Bahi	42.	H/W Kigoma	43.	H/W Rungwe	44.	H/Jiji Mwanza
45.	H/W Kongwa	46.	H/W Moshi	47.	H/W Chunya	48.	H/W Sengerema
49.	H/W Mpwapwa	50.	H/W Mwanga	51.	H/Jiji Mbeya	52.	H/W Ukerewe
53.	H/M Dodoma	54.	H/W Rombo	55.	H/W Mbozi	56.	H/Mji Geita
57.	H/M Iringa	58.	H/W Same	59.	H/W Ileje	60.	H/W Geita
61.	H/W Kilolo	62.	H/W Kilwa	63.	H/W Mbarali	64.	H/W Bukombe
65.	H/W Ludewa	66.	H/W Lindi	67.	H/W Momba	68.	H/W Chato

69.	H/W Njombe	70.	H/W Liwale	71.	H/W Ulanga	72.	H/W Sumbawanga
73.	H/Mji Njombe	74.	H/W Nachingwea	75.	H/W Morogoro	76.	H/W Korogwe
77.	H/W Makete	78.	H/W Ruangwa	79.	H/W Mvomero	80.	H/Mji Korogwe
81.	H/W Nkasi	82.	H/W Mbinga	83.	H/W Iramba	84.	H/W Kilindi
85.	H/M Sumbawanga	86.	H/W Songea	87.	H/W Manyoni	88.	H/W Igunga
89.	H/W Kalambo	90.	H/W Nyasa	91.	H/W Singida	92.	H/W Urambo
93.	H/Mji Mpanda	94.	H/W Shinyanga	95.	H/W Pangani	96.	H/M Tabora
97.	H/W Mpanda	98.	H/M Shinyanga	99.	H/Jiji Tanga	100.	H/W Nzega
101.	H/M Songea	102.	H/W Kishapu	103.	H/W Mkinga	104.	H/W Sikonge
105.	H/W Tunduru	106.	H/W Maswa	107.	H/W Lushoto	108.	H/W Tabora
109.	H/W Namtumbo	110.	H/W Meatu	111.	H/W Muheza	112.	H/W Handeni
113.	H/W Bariadi						

2.3.3 Hati Isiyoridhisha

Hati isiyoridhisha inatolewa pale ambapo pamekuwepo na kutokubaliana na Menejimenti kwa kiwango kikubwa na ambapo nimejiridhisha kuwa athari za upotoshwaji wa taarifa za fedha ni kubwa na zinagusa maeneo mengi ya hesabu zilizoandaliwa kwa ujumla wake.

Katika mwaka husika wa ukaguzi, Hati Isiyoridhisha ilitolewa kwa Halamashauri tatu zinazooneshwa kwenye ***Jedwali 7*** hapo chini;

Jedwali 7: Orodha ya Halmashauri zenye Hati Isiyoridhisha

Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri
1.	H/W Karatu	2.	H/W Hai	3.	H/M Kigoma/Ujiji

2.4 Hati Mbaya

Hati hii hutolewa pale ambapo nimeshindwa kupata uthibitisho wa nyaraka ili kufanya ukaguzi au mawanda ya ukaguzi yamekwazwa kwa kiasi kikubwa ambacho kimesababisha nishindwe kutoa maoni juu ya tarifa za fedha husika.

Aina hii ya Hati inatolewa pale tu ambapo kuna mapungufu makubwa katika taarifa za fedha ambayo yanasababisha mkaguzi kushindwa kuthibitisha usahihi wa taarifa za fedha zilizowasilishwa.

Wakati Hati Mbaya inapotolewa kwa taaarifa za fedha, mambo ambayo hayajulikani au kutoridhisha kuhusu uwasilishwaji wa taarifa za fedha kwa kuzingatia mfumo wa utayarishaji wa taarifa husika yanahitaji kuoneshwa.

Katika mwaka husika wa ukaguzi, Hati Mbaya moja imetolewa kwa Halamashauri ya mji wa Tunduma.

2.5 Vigezo Vinavyosababisha Kutoa Hati Yenye Shaka au Isiyoridhisha

Mkaguzi anapotoa Hati tofauti na inayoridhisha, maelezo ya wazi kuhusu sababu zilizosababisha kutoa Hati hiyo yapaswa kujumuishwa katika ripoti (ISSAI 1705.16; 17). Katika kutoa Hati yenye shaka au Hati isiyoridhisha, ripoti ya Mkaguzi lazima ieleze ushahidi wa kikaguzi uliopatikana ambao ni sahihi na unaojitosheleza.

Pia, wakati wa kutoa Hati mbaya ninahitajika kueleza kuwa ushahidi wa vielelezo haukuweza kupatikana (ISSAI 1705.26; 27).

Mazingira au vigezo vinavyoweza kusababisha kutolewa kwa Hati yenye shaka au Hati isiyoridhisha ni:

(a) Kama kuna vikwazo katika mawanda ya ukaguzi yanayosababishwa na Menejimenti
(b) Kama mkaguzi ataweza kujiridhisha kuwa, kutokana na ushahidi wa kikaguzi uliopatikana, taarifa za fedha kwa ujumla wake haziko sahihi (ISSAI 1705. 17; 18; 19; 20; 21).

2.6 Masuala Muhimu ambayo Hayaathiri Maoni ya Ukaguzi

Naweza kuhitajika au kuruhusiwa na viwango vya kimataifa vya uhasibu, sheria au utaratibu unaokubalika na mamlaka kutoa maelezo ya ziada juu ya mambo au jambo fulani ambalo limeonyeshwa na ni muhimu kwa watumiaji wa taarifa za fedha ili kuweza kuelewa taarifa hizo; au mambo au jambo ambalo si miongoni mwa yale yaliyoonyeshwa kwenye taarifa za fedha lakini ni muhimu kwa uwelewa wa watumiaji wa taarifa za fedha. Jambo hilo linaweza kuonyeshwa kwenye aya inayojitegemea baada ya mkaguzi kutoa maoni yake kama inavyoelezwa hapo chini:

2.6.1 Masuala ya Msisitizo

Ninasisitiza kwenye mambo yaliyoonyeshwa vizuri katika taarifa za fedha ambayo, kwa maoni yangu, ninaona ni muhimu kwa watumiaji katika kuelewa taarifa za fedha (ISSAI 1706 P4) na mambo yasiyo na uhakika ambayo yanastahili kusisitizwa, ambayo kukamilika kwake kunategemea matukio ya baadaye.

2.6.2 Masuala Mengine

Ni masuala muhimu kwa watumiaji wa ripoti ambayo hayakuoneshwa katika taarifa za fedha kama inavyoelezwa na *ISSAI 1706 P5*.

Masuala mengine ni pamoja na kutokufuata miongozo na mapungufu katika mifumo ya udhibiti wa ndani ya mkaguliwa ambayo haiathiri uwasilishwaji wa taarifa za fedha kwa maneno mengine ni masuala yasiyo na madhara katika usahihi wa taarifa za fedha.

2.7 Maelezo ya Jumla ya Hati za Ukaguzi zilizotolewa katika Kipindi cha Mwaka Husika

Kwa ajili ya ulinganifu wa hati za ukaguzi nilizozitoa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa mwaka huu, nilizingatia Halmashauri 163 ambazo zilikaguliwa katika mwaka wa fedha wa 2013/2014.

Hati za ukaguzi zimetolewa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni 2015. ***Jedwali 8*** hapo chini linaonesha kuwa hati zinazoridhisha zilitolewa kwa jumla ya Mamlaka za serikali za mitaa 47, sawa na 28%, wakati Halmashauri 113, sawa na 69%, zilipata hati zenye shaka. Halmashauri tatu (2%) zilipata Hati isiyoridhisha na Halmashauri moja(1%) imepata Hati mbaya.

Orodha ya Serikali za Mitaa 164 na Hati za Ukaguzi zilizopata kwa miaka mitano mfululizo ni kama inavyoonekana katika

Kiambatisho vii.

Jedwali 8: Hati za ukaguzi zilizotolewa kwa mwaka huu wa fedha

Hati za ukaguzi	Halmashauri ya Jiji	Halamshauri ya Manispaa	Halmashauri ya wilaya	Halmashauri za miji	Jumla
Hati zinazoridhisha	2	7	33	5	47
(%)	40	39	25	42	29
Hati zenye shaka	3	10	94	6	113
(%)	60	55	73	50	69
Hati lsiyoridhisha	0	1	2	0	3
(%)	0	6	2	0	2
Hati mbaya	0	0	0	1	1
(%)	0	0	0	8	1
Jumla	0	1	2	0	3

2.8 Mwelekeo wa Jumla katika Hati za Ukaguzi zilizotolewa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa

Kumekuwa na ongezeko la Serikali za Mitaa zilizokaguliwa kutoka Halmashauri 134 mwaka 2011/2012 ikilinganishwa na 164 mwaka 2014/2015. Kadhalika, hati za ukaguzi zimeendelea kubadilika mwaka hadi mwaka kama zinavyochambuliwa katika ***Jedwali 9*** hapo chini:

Jedwali 9: Muhtasari wa Mwelekeo wa Hati za Ukaguzi kwa mwaka 2011/12 hadi 2014/15

Mamlaka za serikali za mitaa	Mwaka wa fedha	Hati za Ukaguzi								Jumla
		Hati inayoridhisha		Hati yenye shaka		Hati isiyoridhisha		Hati mbaya		
		No.	%	No.	%	No.	%	No.	%	
H/Jiji	2014-15	2	40	3	60	0	0	0	0	5
	2013-14	4	80	1	20	0	0	0	0	5
	2012-13	3	60	1	20	1	20	0	0	5
	2011-12	3	60	2	40	0	0	0	0	5
H/M	2014-15	7	39	10	55	1	6	0	0	18
	2013-14	17	94	1	6	0	0	0	0	18
	2012-13	14	78	4	22	0	0	0	0	18
	2011-12	13	76	4	24	0	0	0	0	17
H/W	2014-15	33	25	94	73	2	2	0	0	129
	2013-14	118	91	11	9	0	0	0	0	129
	2012-13	86	80	21	20	0	0	0	0	107
	2011-12	84	79	21	20	0	0	0	0	106
H/Miji	2014-15	5	42	6	50	0	0	1	8	12

Mamlaka za serikali za mitaa	Mwaka wa fedha	Hati za Ukaguzi								Jumla
		Hati inayoridhisha		Hati yenye shaka		Hati isiyoridhisha		Hati mbaya		
		No.	%	No.	%	No.	%	No.	%	
H/Jiji	2014-15	2	40	3	60	0	0	0	0	5
	2013-14	11	100	0	0	0	0	0	0	11
	2012-13	9	90	1	10	0	0	0	0	10
	2011-12	4	67	2	33	0	0	0	0	6
Jumla	2014-15	47	29	113	69	3	2	1	1	164
	2013-14	150	92	13	8	0	0	0	0	163
	2012-13	112	80	27	19	1	1	0	0	140
	2011-12	104	78	29	22	0	0	1	1	134

Halmashauri zilizopata hati inayoridhisha zimepungua kwa idadi ya Halmashauri 103 (69%) kama inavyoonekana katika ***Jedwali 9*** (kutoka Halmashauri 150 mwaka 2013/14 hadi Halmashauri 47 mwaka 2014/2015) ikilinganishwa na ongezeko la Halmashauri 38 (34%) katika kipindi cha 2012/2013 kwa 2013/2014. Aidha, Halmashauri zilizopata hati yenye shaka zimeongezeka kwa idadi ya Halmashauri 100 (769%) kutoka kipindi cha 2013/14 hadi mwaka 2014/2015 ikilinganishwa na upungufu wa Halamashauri 14 (52%) kwa kipindi cha mwaka 2012/2013 hadi 2013/2014.

Zaidi ya hapo, kwa mwaka huu wa ukaguzi Halmashauri zilizopata Hati Isiyoridhisha zimeongezeka kwa idadi ya Halmashauri tatu kwa kipindi cha mwaka 2013/14 hadi 2014/15. Pia Halmashauri moja impepata Hati Mbaya sawa na ongezeko la asilimia moja (1%), kwani kwa mwaka 2013/2014 hakukuwa na Mamlaka ya Serikali ya Mitaa iliyopata hati mbaya.

Halmashauri ya Wilaya ya Sengerema imepata hati yenye shaka kwa miaka minne mfululizo (2011/2012 hadi 2014/2015). Nashauri OR - TAMISEMI na Sekretarieti ya Mkoa wa Mwanza

kwa pamoja kuangalia undani wa mambo ambayo yainazuia Halmashauri ya wilaya Sengerema kutayarisha taarifa za fedha ambazo hazina mapungufu yanayotokana na udanganyifu au makosa mengine.

2.8.1 Halmashauri za Majiji

Kumekuwa na mabadiliko makubwa juu ya Hati zinazoridhisha pamoja na Hati zenye shaka zilizotolewa. Matokeo ya Hati zilizotolewa zinaonesha kati ya Halamashauri za Majiji matano yaliyokaguliwa, mawili (40%) zilipata Hati zinazoridhisha ambayo ni upungufu ya Majiji mawili kati ya Manne yaliyopata Hati zinazoridhisha mwaka wa jana. Halmashauri za Majiji matatu, sawa na 60%, zilipata Hati zenye shaka, ambayo ni ongezeko la 40% ikilinganishwa na Hati nilizozitoa mwaka jana. Hakuna Hati isiyoridhisha au Hati mbaya zilizotolewa kwa Halmashauri za Majiji katika wa fedha huu.

2.8.2 Halmashauri za Manispaa

Halmashauri za Manispaa zimefanya vibaya kwa mwaka huu wa ukaguzi kwa kuwa kati ya Halmashauri za Manispaa kumi na nane (18), Halmashauri za Manispaa saba (39%) zilipata Hati zinazoridhisha kulinganisha na Halmashauri 17 (94%) kwa mwaka uliopita. Zaidi ya hayo, Halmashauri za Manispaa kumi (55%) zilipata Hati zenye shaka. Hili ni ongezeko la Halmashauri tisa (9) ikilinganishwa na Halmashauri moja (1) ambayo ilikuwa na Hati yenye shaka mwaka jana. Aidha, Halmashauri ya Manispaa moja (6%) imepata Hati isiyoridhisha ingawa mwaka wa jana hakukuwa na Manispaa

iliyopata. Hakuna Hati mbaya iliyotolewa kwa Halmashauri za Manispaa katika wa fedha huu.

2.8.3 Halmashauri za Wilaya

Hati zinazoridhisha zilizotolewa kwa Taarifa za Fedha za Halmashauri za Wilaya zimepungua kwa Halmashauri 85. Hii inamaanisha kwamba, Halmashauri za Wilaya 33, sawa na 25%, zilipata Hati Inayoridhisha ikilinganishwa na Halmashauri 118 (91%) kwa mwaka jana. Hati zenye shaka zimeongezeka kwa 83% kwa kuwa Halmashauri za Wilaya 94 (73%) zimepata Hati zenye shaka ikilinganishwa na Halmashauri 11(9%) zilizopata Hati hiyo ya ukaguzi mwaka jana. Halmashauri za Wilaya mbili (2%) zimepata Hati Isiyoridhisha. Hakuna Hati Mbaya iliyotolewa kwa Halmashauri za Manispaa katika Mwaka huu wa fedha.

2.8.4 Halmashauri za Miji

Kati ya Halmashauri za Miji kumi na mbili (12), Halmashauri za Miji mitano (42%) zilipata Hati zinazoridhisha wakati Halmashauri sita (50%) zilipata Hati zenye shaka wakati Halmashauri moja (8%) ilipata hati mbaya. Kwa ujumla, mwenendo wa maoni juu ya Halmashauri za Miji si ya kuridhisha ikilinganishwa na hali ya mwaka jana ambapo Halmashauri zote kumi na moja (100%) zilipata Hati inayoridhisha.

Kwa ujumla, ongezeko kubwa la Mamlaka za Serikali za Mitaa katika mwaka huu wa fedha kupata Hati zenye shaka au Hati zisizoridhisha lilitokana na ukweli kwamba Mamlaka za Serikali za Mitaa nyingi haziwezi kuandaa za Taarifa zao za fedha kwa kufuata viwango vya kimataifa vya uandaaji wa taarifa za fedha kwa sekta ya

Umma (IPSAS) hata baada ya kumalizika kwa kipindi cha mpito cha miaka mitano. Mamlaka za Serikali za Mitaa nyingi hazijathamanisha mali zao za kudumu wala kutenganisha thamani ya ardhi na majengo taarifa zao za fedha kama inavyotakiwa na IPSAS 17.

2.9 Kupanda, Kutobadilika na Kushuka katika Hati za Ukaguzi Zilizotolewa

Halmashauri zilizopanda, kutobadilika na kushuka katika Hati za ukaguzi zilizotolewa kati ya mwaka huu na mwaka jana ni kama ilivyoelezwa katika ***Jedwali 10*** hapo chini:

Jedwali 10: Orodha ya Halmashauri zilizopanda, utobadilika na kushuka katika Hati za ukaguzi kati ya mwaka huu na mwaka jana

Kupanda	a) Kati ya jumla ya Halamashauri 164, Halmashauri mbili (1%) zimepanda kutoka Hati zenye shaka hadi kwenye Hati inayoridhisha. b) Orodha ya Halmashauri zilipanda kutoka Hati zenye shaka hadi Hati inayoridhisha ni kama zilivyoainishwa hapo chini: H/W Kiteto H/W Kaliua
Kushuka na kupata Hati isiyoridhisha	a) Kati ya Jumla ya 164, Halmashauri 102 (62%), zimeshuka kutoka Hati inayoridha hadi Hati yenye shaka wakati Halmashauri 3 (2%) zimeshuka kutoka Hati inayoridhisha hadi Hati isiyoridhisha b) Orodha ya Halmashauri ambazo zimeshuka kutoka Hati inayoridhisha hadi Hati isiyoridhisha imeambatanishwa katika *Error! Not a valid result for table.*
Zisizobadilika	a) Hati za Ukaguzi kwa Halmashauri 56 (34%) hazikubadilika kutoka zilivyopata mwaka wa jana. b) Orodha ya Halmashauri ambazo Hati zake hazikubadilika kulinganisha na mwaka jana zinaoneshwa katika *Error! Not a valid result for table..*

2.10 Vigezo Vilivyotumika kutoa Hati yenye Shaka au Hati Isiyoridhisha katika Mwaka wa Ukaguzi

2.10.1 Hati Yenye Shaka na Hati Isiyoridhisha

Kutokana na jedwali Na. 6, katika kipindi cha ukaguzi wa mwaka huu Taarifa za Fedha za Halmashauri 113 zilipata Hati zenye shaka, Halmashauri tatu (3) zilipata Hati zisizoridhisha. Vigezo vya kutoa Hati ya Ukaguzi vinazingatia vigezo vya wazi ikiwa ni pamoja na kuzingatiwa kwa kiwango cha mwisho cha upotoshwaji kinachovumilika.

Nilifanya jitihada ya kubainisha sababu za kutoa Hati husika ili Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizoathirika ziwe na ufahamu kuhusu upungufu na udhaifu uliomo kwenye taarifa zao za fedha kwa lengo la kufanya maboresho baadae.

Sababu kuu za kutoa Hati zenye Shaka na Hati Zisizoridhisha kwa taarifa za fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa 116 vinachambuliwa katika vichwa vya habari vitano hapo chini:

(i) **Mapato:**

- Vitabu vya kukusanyia mapato havikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi
- Kutokuwa na ushahidi wa kuwasilishwa mapato katika ofisi za Halmahauri au kupelekwa benki.
- Kiasi cha mapato kilichooneshwa kuwa pungufu au zaidi katika Taarifa za Fedha

(ii) **Matumizi:**

- Matumizi ambayo hayakuwa na vielelezo

- Kukosekana kwa Hati za malipo katika kipindi cha ukaguzi.
- Kutothibitishwa kwa matumizi ya mafuta
- Kutothibitisha kuhamisha fedha kwaajili ya ujenzi wa maabara.
- Malipo yasiyo na manufaa kwa taasisi
- Kuongezeka kwa mishahara kwenye mashaka
- Kutoingiza taarifa za matengenezo katika daftari la kuratibu safari za gari

(iii) Mali za kudumu

- Kutothamanisha mali za kudumu
- Kutotenganisha thamani ya ardhi na majengo katika taarifa za fedha
- Thamani ya ardhi hazikoneshwa katika taarifa za fedha
- Kiasi cha Mali, Mitambo na Vifaa vya kudumu kilichooneshwa pungufu au/na zaidi katika taarifa za fedha.

(iv) Mali zisizo za kudumu

- Kutothibitika kwa kiasi taslimu katika akaunti ya mandeleo
- Kutothibitisha kwa thamani ya kiasi cha orodha ya bidhaa zilizosalia zilioneshwa katika taarifa ya fedha.

(v) Madeni

- Ruzuku ya mali za kudumu iliyobaki (Deferred Capital Grants)
- Ruzuku ya matumizi mengineyo ilibakia (Deferred recurrent Grants)
- Kiasi cha madeni kilichooneshwa pungufu au zaidi katika taarifa za fedha.
- Kutokuwapo kwa ainishaji wa marekibisho ya makosa ya mwaka uliopita

2.10.2 Hati Mbaya

Wakati wa ukaguzi, nimekutana na hali isiyokuwa na mpangilio ambayo imesababisha kikwazo katika mawanda ya ukaguzi yaliyosababisha nitoe Hati Mbaya katika H/Mji wa Tunduma. Mazingira yaliyosabisha nitoe Hati mbaya yameelezwa katika

Kiambatisho viii.

Menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zinashauriwa kuboresha utoaji taarifa za fedha kwa kuzingatia Viwango vya Kimataifa vya Kihasibu katika sekta ya Umma, hasa kuthamanisha mali za kudumu na kutenganisha thamani ya ardhi na majengo.

Zaidi ya hayo, kutokana na mabadiliko ya mara kwa mara ya Viwango vya Kimataifa vya Kihasibu katika Sekta ya Umma, ni vyema yawepo mafunzo na warsha ya kuhuisha uelewa wa wafanyakazi, kujiendeleza na masuala ya kisasa taaluma ya uhasibu. Hii ni kwa kuwa ni muhimu kwa ajili ya kuimarishii na kuimarisha usamamizi wa fedha katika Mamlaka za Serikali zote.

SURA YA TATU

3.0 UFUATILIAJI WA UTEKELEZAJI WA MAPENDEKEZO YA UKAGUZI KWA MIAKA ILIYOPITA

Sura hii inatoa taarifa ya hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa miaka ya nyuma, na maagizo yaliyotolewa na Kamati ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa kwa Halmashauri husika.

3.1 Mapendekezoya Miaka Iliyopita Yasiyotekelezwa Yaliyotolewa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali

3.1.1 Mapendekezo Yasiyotekelezwa Yatokanayo na Ripoti Kuu ya Mamlaka za Serikali za Mitaa

Kifungu cha 38 (1), (2) na (3) cha Sheria ya Ukaguzi namba 11 ya mwaka 2008 kama ilivyorekebishwa mwaka 2013 kinamuagiza Mlipaji Mkuu wa Serikali kupokea majibu kutoka kwa Maafisa Masuuli, kuyaunganisha na kuandaa majibu ya jumla na mpango wa utekelezaji wa mapendekezo ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, na kuwasilisha taarifa hiyo kwa Waziri mwenye dhamana ili iwasilishwe Bungeni sanjari na ripoti ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali. Pia, ni wajibu wa Mlipaji Mkuu wa Serikali kuwasilisha nakala ya ripoti hiyo kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa ajili ya mapitio.

Aidha, kifungu cha 40 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma namba 11 ya mwaka 2008 kama ilivyorekebishwa mwaka 2013 kinamuhitaji Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kujumuisha utekelezaji wa mpango kazi wa mapendekezo wa Serikali katika ripoti ya ukaguzi ya kila mwaka.

Nilipokea nakala ya majibu ya Mlipaji Mkuu wa Serikali yaliyowasilishwa Bungeni na Waziri juu ya mapendekezo yaliyotolewa katika Ripoti Kuu ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa mwaka uliomalizika Juni 30, 2014. Hali ya utekelezaji wa mapendekezo hayo imeoneshwa katika ***Jedwali 11*** hapo chini:

Jedwali 11: Muhtasari wa Utekelezaji wa Mapendekezo yaliyotolewa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa Miaka Iliyopita

Mwaka wa Fedha	Idadi ya Mapendekezo	Yaliyo tekelezwa	%	Yaliyo katika hatua ya Utekelezaji	%	Yasiyo tekelezwa	%
2012/13	25	0	0	10	40	15	60
2013/14	16	0	0	6	37.5	10	62.5
Jumla	41	0	0	16	39	25	61

Jedwali 11 linaonesha kuwa, utekelezaji wa mapendekezo ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa Serikali sio wa kuridhisha kwa sababu mapendekezo yasiyotekelezwa yameongezeka kwa asilimia 2.5. Malengo ya kutoa mapendekezo ya ukaguzi ni kwa ajili ya kuboresha usimamizi wa fedha za umma katika Mamlaka za Serikali za Mitaa. Serikali inapaswa kuongeza juhudi zaidi katika utekelezaji wa mapendekezo yasiyotekelezwa. Maelezo ya mapendekezo yasiyotekelezwa yanaonekana kwenye ***Kiambatisho*** ix cha ripoti hii.

3.1.2 Mapendekezo Yasiyotekelezwa yatokanayo na Ripoti za Ukaguzi za Kila Halmashauri

Tathmini ya hali ya utekelezaji wa mapendekezo ya ukaguzi kwa miaka ya nyuma kwa Halmashauri moja moja ilibainisha kuwa, katika mapendekezo 7921 yaliyotolewa kwa Serikali za Mitaa 163 katika mwaka 2013/2014, jumla ya mapendekezo 2330 (30%) yalitekelezwa, 2241 (28%) yalikuwa katika utekelezaji, 2728 (34%) hayakutekelezwa na 622 (8%) yalipitwa na wakati.

Hali ya utekelezaji wa mapendekezo yasiyotekelezwa yatokanayo na ripoti za kila Halmashauri imeoneshwa katika

Kiambatisho x.

Ulinganifu wa mapendekezo ya miaka ya nyuma yasiyotekelezwa unabainisha ongezeko la mapendekezo yasiyotekelezwa kama inavyoonekana katika ***Jedwali 12*** hapo chini:

Jedwali 12: Mapendekezo yasiyotekelezwa yatokanayo na ripoti za kila Halmashauri

Mwaka wa Fedha	Idadi ya Halmashauri	Jumla ya Mapendekezo	Yaliyo tekelezwa	Katika hali ya Utekelezaji	Yasiyo Tekelezwa	Yaliyopitwa na Wakati
2013/14	163	7921	2330	2241	2728	622
2012/13	140	7474	3217	2171	2086	0

Jedwali 12 hapo juu linaonesha kwamba, kulikuwa na ufuatiliaji hafifu wa utekelezaji wa mapendekezo yaliyotolewa kwa Serikali za Mitaa. Mwelekeo unaonesha kupungua kwa mapendekezo yaliyotekelezwa kutoka jumla ya mapendekezo 3217 katika mwaka wa fedha 2012/2013 hadi 2330 katika mwaka 2013/2014.

Mapendekezo yasiyoshughulikiwa/yasiyotekelezwa kwa muda mrefu yanaweza kujirudia katika miaka inayofuata na inaweza kuongeza ukosefu wa uwajibikaji wa rasilimali za umma zilizoko chini ya dhamana ya Mamlaka za Serikali za Mitaa. Aidha, kuendelea kwa hali hii kunarudisha nyuma jitihada za kuboresha mazingira ya udhibiti wa ndani na usimamizi wa rasilimali za Halmashauri.

3.1.3 Mapendekezo Yasiyotekelezwa yatokanayo na Ripoti za Ukaguzi Maalum

Kifungu Na.36 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na.11 ya mwaka 2008 kama ilivyorekebishwa mwaka 2013 kinampa uwezo Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kufanya ukaguzi maalum kuhusiana na jambo lolote ama la kifedha au mali ya umma kwa lengo la kulijulisha Bunge. Pia, kifungu hicho cha sheria kinamtaka Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kuandaa ripoti maalumu kuhusiana na jambo hilo na kuiwasilisha kwa Rais.

Katika mwaka 2013/2014, nilifanya ukaguzi maalum katika Halmashauri sita (6) lakini hakuna majibu ya mapendekezo yaliyoletwa juu ya taarifa za ukaguzi huo maalum. ***Jedwali 13*** hapo chini inaonesha mapendekezo yaliyotolewa kwa kila Halmashauri zilizokaguliwa.

Jedwali 13: Hali ya Masuala Juu ya Taarifa za Ukaguzi Maalum kwa Mwaka Uliomalizika Juni 30, 2014

NA.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo yaliyotolewa na ambayo hayaja jibiwa	Yasiyojibiwa na yana thamani ya fedha	Yasiyojibiwa na hayana thamani ya fedha	Kiasi (Sh)
1	H/Jiji Mwanza	22	22	0	15,277,645,004
2	H/M Ilala	39	19	20	13,496,029,738
3	H/W Mbozi	14	14	0	6,472,452,286
4	H/W Mbinga	19	12	7	2,268,465,455
5	H/M Kinondoni	7	1	6	736,320,000
6	H/W Bariadi	10	3	7	474,523,628
Jumla		**111**	**71**	**40**	**38,725,436,111**

Hali ya Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kujibu/kutekeleza mapendekezo yaliyotolewa katika taarifa za ukaguzi maalum inaonesha kupungua mwaka hadi mwaka kwa miaka mitatu iliyopita kama inavyoonekana katika ***Jedwali 14*** hapo chini:

Jedwali 14: Mwenendo wa Halmashauri katika kutoa majibu kwa hoja zilizotokana na ukaguzi maalum kwa miaka mitatu mfululizo

Mwaka wa Fedha	Idadi ya ripoti	Idadi ya ripoti zilizojibiwa na Halmashauri	Idadi ya ripoti ambazo hazikujibiwa na Halmashauri	% ya ripoti ambazo hazikujibiwa
2013/2014	6	0	6	100
2012/2013	6	2	4	67
2011/2012	14	6	8	57

Jedwali 15: Muhtasari wa masuala yatokanayo na kaguzi maalum ambayo hayajashughulikiwa kwa kipindi cha miaka mitano (5) mfululizo

Mwaka wa Ukaguzi	Idadi ya ripoti	Idadi ya Maswala bado kujibiwa	Kiasi cha Maswala ambayo hayajajibiwa (TZS.)
2012/2013	6	111	38,725,436,111
2012/2013	6	146	35,717,988,924
2011/2012	14	302	66,471,126,999
2010/2011	13	69	31,408,213,793
2009/2010	7	40	43,012,029,632

3.2 Ufuatiliaji wa Utekelezaji wa Maagizo Yaliyotolewa na Kamati ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC)

3.2.1 Maagizo Yaliyotolewa kwenye Ripoti ya Mwaka ya Kamati ya LAAC Iliyowasilishwa Bungeni

Kwa mujibu wa Kifungu cha. 38 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya mwaka 2008 kama ilivyorekebishwa mwaka 2013, Mlipaji Mkuu wa Serikali ana wajibu wa kuzingatia mapungufu na mapendekezo yanayotolewa na Kamati za Bunge wakati wa kuandaa majibu na mpango wa utekelezaji wa mapendekezo yaliyomo katika ripoti ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali.

Ripoti ya Kamati ya Bunge (LAAC) iliyobainisha mapungufu na mapendekezo kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa mwaka ulioishia tarehe 30 Juni, 2014 haikuwasilishwa Bungeni kutokana na kumalizika kwa muda wa Bunge la kumi (10) na baadaye kuvunjwa ili kuruhusu maandalizi ya uchaguzi mkuu wa Tanzania ambao ulifanyika Oktoba 2015 na baadaye kuundwa kwa Kamati mpya ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa.

Katika ripoti yangu iliyopita, nilibainisha kuwa mwenendo wa Serikali katika kutoa majibu kwa mapungufu yanayoainishwa na Kamati LAAC umekuwa siyo wa kuridhisha kwa sababu kwa kipindi cha miaka minne mfululizo hakuna majibu yaliyowasilishwa kama inavyoonekana katika ***Jedwali 16*** hapo chini:

Jedwali 16: Mwenendo wa Mlipaji Mkuu wa Serikali kwenye Kutoa Majibu kwa Kamati ya Bunge

Tarehe ya kuwasilishwa kwa ripoti	Mwaka wa fedha husika	Idadi ya mapendekezo	Majibu kutoka kwa Mlipaji Mkuu
28 Januari, 2015	30 Juni, 2013	12	Hakuna Majibu
6 Desemba, 2013	30 Juni, 2012	10	Hakuna Majibu
17 Aprili, 2012	30 Juni, 2011	15	Hakuna Majibu
4 Aprili, 2011	30 Juni, 2010	7	Hakuna Majibu

3.2.2 Maagizo ya LAAC kwa kila Halmashauri

Tathmini ya hali ya utekelezaji wa maagizo yaliyotolewa na Kamati ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa kwa Halmashauri moja moja inaonesha kushuka kwa kasi ya utekelezaji wa maagizo kama ilivyoainishwa katika ***Jedwali 17*** hapo chini:

Jedwali 17: Maagizo ya LAAC

Mwaka wa Ukaguzi	Idadi ya Halmashauri	Idadi ya Mapendekezo	Yaliyotek-elezwa	Yaliyo katika utekelezaji	Hayaja-tekelezwa
2013/2014	118	900	408	201	291
% ya utekelezaji			45	22	33
2012/2013	123	1146	536	240	370
% ya utekelezaji			47	21	32

Hata hivyo, kati ya Halmashauri 118, Halmashauri 20 (17%) hazikuwa zimeanza kutekeleza maagizo ya Kamati kama inavyoonekana katika ***Jedwali 18***. Kutotekeleza maagizo ya Kamati ni kiashiria cha uzembe kwa upande wa Afisa Masuuli na menejimenti za Halmashauri husika.

Jedwali 18: Halmashauri ambazo Hazikuwasilisha Majibu ya Maagizo ya Kamati

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo	
		Yaliyotolewa	Yasiyojibiwa
1	H/W Babati	11	11
2	H/Mji Babati	7	7
3	H/W Bukombe	1	1
4	H/M Iringa	10	10
5	H/W Karatu	4	4
6	H/W Kilindi	11	11
7	H/M Kinondoni	2	2
8	H/W Kiteto	11	11
9	H/W Longido	9	9
10	H/W Ludewa	1	1
11	H/W Mbulu	12	12
12	H/W Misungwi	4	4

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo	
		Yaliyotolewa	Yasiyojibiwa
13	H/W Nachingwea	5	5
14	H/W Nkasi	8	8
15	H/W Nzega	16	16
16	H/W Simanjiro	8	8
17	H/W Sumbawanga	1	1
18	H/M Tabora	17	17
19	H/M Temeke	3	3
20	H/W Tabora	13	13

Maagizo yanayotolewa na Kamati za usimamizi za Bunge yana lengo la kuboresha utoaji wa huduma, uwajibikaji na utendaji wa jumla wa Mamlaka za Serikali za Mitaa. Utekelezaji duni wa maagizo ya Kamati hizo unaweza kusababisha kujirudia kwa makosa, utoaji duni wa huduma katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, matumizi mabaya ya mali za umma na ufanisi mbovu wa usimamizi wa fedha na udhibiti wa rasilimali za Halmashauri.

Aidha, kutotekelezwa kwa maagizo ya Kamati katika baadhi ya Halmashauri kunaonesha kuwepo upungufu katika uwajibikaji wa Maafisa Masuuli na uongozi mzima wa Halmashauri husika. Maelezo ya hali ya utekelezaji wa maagizo hayo kwa kila Halmashauri ni kama inavyoonekana katika ***Kiambatisho xi***.

SURA YA NNE

4.0 TATHMINI YA HALI YA FEDHA ZA HALMASHAURI

4.1 Ukaguzi wa Bajeti

Bajeti ni makisio ya mapato na matumizi kwa kipindi cha muda maalum. Ikiwa ni kielelezo cha kifedha cha mpango mkakati unaoandaliwa kabla ya kipindi cha utekelezaji, bajeti ni nyenzo muhimu katika mpango wa fedha, udhibiti, na kutathmini michakato mbalimbali katika Mamlaka za Serikali za Mitaa. Kimsingi, bajeti inatoa mwelekeo wa kile kinachotarajiwa kutekelezwa katika mwaka unaofuata kwa kupangilia rasilimali za kifedha na nyinginezo zinazohitajika ili kutimiza malengo yaliyokusudiwa.

Kifungu cha 43(1) cha Sheria ya Fedha za Mamlaka ya Serikali za Mitaa Na.9 ya mwaka 1982 kinalitaka kila Mamlaka za Serikali za Mitaa, kwa muda usiopungua miezi miwili kabla ya mwanzo wa mwaka wa fedha, katika kikao maalum kilichoitishwa kupitisha bajeti: (a) kiasi kinachotarajiwa kupokelewa na (b) kiasi kinachotarajiwa kutumika na Mamlaka katika mwaka wa fedha husika, na wakati wowote itakapohitajika, Mamlaka inaweza kupitisha bajeti ya ziada katika mwaka wa fedha husika".

Ukaguzi wa Bajeti katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa mwaka huu ulibaini mambo muhimu yafuatayo;

4.1.1 Mwenendo wa Makusanyo ya Mapato kutoka Vyanzo vya Ndani vya Mamlaka za Serikali za Mitaa ikilinganishwa na Bajeti iliyoidhinishwa

Mapato ya ndani kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa ni kiasi cha fedha ambacho kimekadiriwa na kukusanywa na Mamlaka husika kutoka katika vyanzo mbalimbali vilivyoainishwa ambavyo havikusanywi na Serikali Kuu.

Mapato hayo hubakishwa kwenye Mamlaka husika ili kuongezea ruzuku zinazotolewa na Serikali Kuu na wabia wa maendeleo katika kutekeleza kazi za kila siku. Mapato haya katika Mamlaka za Serikali za Mitaa hukusanywa katika vyanzo mbalimbali zikiwemo kodi za ndani, ada, tozo, adhabu, ada za mauzo ya leseni na mapato mengine.

Wakati wa ukaguzi wa mwaka huu, Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 zilikusanya kiasi cha TZS.409,100,130,028 kutoka kwenye vyanzo vyake vya mapato ya ndani ikilinganishwa na kiasi kilichopangwa kukusanywa jumla ya TZS.471,192,301,516. Hii inaonyesha kwamba kulikuwa na makusanyo pungufu ya bajeti ya kiasi cha TZS.62,092,171,489 sawa na asilimia 13 ya bajeti iliyoidhinishwa kama inavyoonyeshwa kwenye
Kiambatisho xii.

Jedwali 19 hapo chini linaonyesha mwenendo wa makusanyo ya mapato kutoka katika vyanzo vya ndani vya Mamlaka za Serikali za Mitaa ikiwa ni ulinganisho kati ya bajeti iliyoidhinishwa na makusanyo halisi.

Jedwali 19: Mwenendo unaoonesha Bajeti Iliyoidhinishwa dhidi ya Makusanyo Halisi

Mwaka wa Fedha	Bajeti iliyoidhinishwa (TZS.)	Mapato Halisi (TZS.)	Tofauti (TZS.)	%
2014/15	471,192,301,510	409,100,130,028	62,092,171,489	13
2013/14	400,389,496,906	353,530,397,453	(46,859,099,453)	12
2012/13	871,581,798,416	762,630,527,481	(42,071,337,799)	14
2011/12	297,383,435,946	236,716,345,736	(60,667,090,210)	20
2010/11	183,470,314,765	184,344,284,252	873,969,486	1

Katika mwaka wa fedha 2010/11 kulikuwa na makusanyo zaidi ya bajeti kwa tofauti ya asilimia 1. Hata hivyo, kwa miaka ya fedha ya 2011/12, 2012/13, 2013/14 na 2014/15 makusanyo halisi yalikuwa pungufu ya bajeti iliyoidhinishwa kwa tofauti ya asilimia 20, 14, 12 na 14 mtawalia kama inavyoonekana katika ***Jedwali 19*** hapo juu.

Uchambuzi zaidi unaonesha kwamba kumekuwa na ongezeko katika bajeti na makusanyo halisi kuanzia mwaka 2010/11 hadi 2014/15. Kwa mwaka wa fedha 2014/15 kumekuwa na ongezeko katika bajeti ya makusanyo ya ndani kwa asilimia 18 na makusanyo halisi yaliongezeka kwa asilimia 16 ikilinganishwa na miaka ya nyuma.

Mamlaka za Serikali za Mitaa zinashauriwa kuainisha vyanzo muhimu, kuandaa bajeti zenye uhalisia pamoja na kuweka mikakati ya kuongeza ukusanyaji wa mapato ya ndani ili kuziwezesha Mamlaka za Serikali za Mitaa angalau kumudu kuendesha shughuli zake za kawaida kwa ufanisi zaidi pamoja na kupunguza kiwango cha kutegemea ruzuku kutoka Serikali Kuu.

4.1.2 Mwelekeo wa Mapato kutoka Vyanzo vya Ndani vya Halmashauri ikilinganishwa na Matumizi ya Kawaida

Matumizi ya kawaida ya bidhaa na huduma ni matumizi ambayo hayasababishi kuundwa au kununuliwa kwa rasilimali za kudumu. Matumizi ya kawaida hayahusiki na mali za kudumu kama vile mali ghalani, mali za dhamana na majengo. Matumizi ya kawaida yanahusisha malipo ya mishahara, manunuzi ya bidhaa na huduma ambavyo kutekelezwa kwa kutumia ruzuku ya kawaida na mapato kutoka katika vyanzo vya ndani.

Wakati wa ukaguzi wa mwaka huu, Mamlaka za Serikali za Mitaa zilikusanya jumla ya TZS.409,100,130,028 kutoka kwenye vyanzo vya ndani na kutumia jumla ya TZS.3,569,212,750,970 kugharamia matumizi ya kawaida. Hata hivyo, ulinganisho kati ya mapato ya ndani yaliyokusanywa na matumizi ya kawaida ya fedha umebaini kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa, kwa kutumia mapato yake ya ndani, zinaweza kugharamia matumizi ya shughuli za kawaida kwa asilimia 11 tu bila kutegemea fedha kutoka Serikali Kuu na wafadhili. Mchanganuo kwa kila Halmashauri ni kama unavyoonekana katika ***Kiambatisho*** xiii.

Mwelekeo wa vyanzo vya mapato ya ndani vilivyokusanywa dhidi ya Matumizi ya Kawaida kwa miaka mitano mfululizo ni kama inavyoonekana katika ***Jedwali 20*** hapo chini:

Jedwali 20: Mwelekeo wa Mapato ya Ndani dhidi ya Matumizi ya Kawaida

Mwaka wa fedha	Mapato kutoka vyanzo vya ndani (TZS.)	Matumizi ya kawaida (TZS.)	%
2014/15	409,100,130,028	3,569,212,750,970	11
2013/14	353,514,526,384	3,264,872,488,097	11
2012/13	762,614,656,412	6,834,085,239,067	10
2011/12	236,716,345,736	2,277,035,217,362	11
2010/11	184,344,284,252	2,153,971,770,095	9

Pamoja na mwelekeo wa makusanyo ya ndani usiobadilika unavyoonekana kutoka mwaka hadi mwaka, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinashauriwa kuandaa mikakati bora kwa ajili ya kuongeza mapato ya ndani, kwa kuibua na kutathmini vyanzo vipya vya mapato, pamoja na kuimarisha udhibiti katika mfumo wa makusanyo ili kuzuia upotevu wa mapato ili Mamlaka za Serikali za Mitaa ziweze kupunguza utegemezi wa ruzuku kutoka Serikali Kuu.

4.1.3 Makusanyo ya Mapato ya Ndani

Mfumo mzuri wa makusanyo ya mapato ni chombo muhimu katika kufanikisha uendeshaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaa. Vyanzo vikuu vya mapato kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa ni pamoja na Kodi za Majengo, Ushuru wa Mazao, Kodi ya Huduma, Ada na Malipo ya Leseni pamoja na Vibali. Katika mwaka huu wa ukaguzi, tathmini ya makusanyo ya ndani ilifanyika katika sampuli ya Mamlaka za Serikali za Mitaa 121, ikiwa ni Halmashauri za Majiji, Halmashauri za Wilaya, Halmashauri za Manispaa, Halmashauri za Wilaya na Halmashauri za Miji; na yafuatayo yalibainika:

4.1.3.1 Makusanyo Pungufu katika Vyanzo Vikuu vya Mapato ya Ndani TZS.82,709,781,894

Katika mwaka wa fedha 2014/15, Mamlaka za Serikali za Mitaa 136 zilikadiria kukusanya jumla ya TZS.319,152,993,391 kutoka vyanzo vyake vya ndani. Hata hivyo, Mamlaka za Serikali za Mitaa zilikusanya jumla ya TZS.236,443,211,497 sawa na asilimia 74, ikiwa ni makusanyo pungufu kwa kiasi cha TZS.82,709,781,894 sawa na asilimia 26 ya kiasi kilichoidhinishwa kukusanywa. Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye makusanyo ya ndani pungufu ni kama inavyoonekana katika ***Kiambatisho*** xiv.

Halmashauri ya Wilaya ya Songea inaongoza kwa kuwa na makusanyo pungufu kwa asilimia 82 ikifuatiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Kwimba (76%) na Halmashauri ya Wilaya ya Gairo (73%).

Hii inaonesha kwamba Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizofanyiwa tathmini hazina mikakati madhubuti ya kukusanya mapato, na zina mifumo dhaifu ya ukusanyaji wa mapato yatokanayo na vyanzo vya ndani.

Nazishauri Mamlaka za Serikali za Mitaa kuweka mikakati madhubuti kwa ajili ya kukusanya mapato kutoka vyanzo vya ndani.

4.1.3.2 Makusanyo kutoka Vyanzo vya Ndani zaidi ya Kiasi Kilichoidhinishwa kwenye Bajeti TZS.16,921,794,088

Katika mwaka huu wa ukaguzi, Mamlaka za Serikali za Mitaa 28 zilikusanya jumla ya TZS.173,275,556,434 dhidi ya kiasi

kilichokadiriwa kukusanywa cha TZS.156,353,762,346 kutoka vyanzo vya ndani; hii inaonesha kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zimekusanya zaidi ya bajeti kwa kiasi cha TZS.16,921,794,088 sawa na asilimia 11 ya bajeti.

Ukusanyaji wa mapato zaidi ya bajeti kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa unaonesha kuwa ama makisio ya mapato yaliyoidhinishwa hayakuwa halisi au kuna ongezeko la ufanisi katika kukusanya mapato kutoka baadhi ya vyanzo muhimu vya mapato.

Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye makusanyo zaidi ya bajeti ni kama inavyoonekana kwenye ***Jedwali 21*** hapo chini:

Jedwali 21: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa Zilizokusanya Mapato ya Ndani zaidi ya Bajeti

Na.	Halmashauri	Bajeti Iliyoidhinishwa (TZS.)	Kiasi Kilichokusanywa (TZS.)	Makusanyo Zaidi ya Bajeti (TZS.)	% ya Makusanyo zaidi ya Bajeti
1	H/W Arusha	2,704,700,500	3,817,685,130	1,112,984,630	41%
2	H/W Babati	2,154,976,000	2,231,316,000	76,340,000	4%
3	H/Mji Bariadi	1,598,393,000	1,676,023,000	77,630,000	5%
4	H/M Bukoba	2,846,167,800	3,246,063,121	399,895,321	14%
5	H/W Chunya	3,866,038,128	4,099,587,283	233,549,155	6%
6	H/W Handeni	1,681,953,000	1,993,761,310	311,808,310	19%
7	H/M Ilala	30,169,400,000	30,484,150,527	314,750,527	1%
8	H/W Iramba	1,615,737,000	1,767,765,000	152,028,000	9%
9	H/W Iringa	3,702,575,000	3,816,313,622	113,738,622	3%
10	H/Mji Kibaha	3,205,180,807	4,056,709,407	851,528,600	27%
11	H/M Kinondoni	36,758,352,797	39,659,534,308	2,901,181,511	8%
12	H/W Kondoa	1,291,628,980	1,583,009,234	291,380,254	23%
13	H/W Liwale	2,895,501,000	2,910,831,000	15,330,000	1%
14	H/Mji Makambako	1,474,095,000	1,689,923,504	215,828,504	15%
15	H/W Mbeya	2,237,354,000	2,243,954,392	6,600,392	0%
16	H/W Mkuranga	2,401,402,500	2,831,458,181	430,055,681	18%
17	H/M Morogoro	4,365,166,000	4,368,464,246	3,298,246	0%
18	H/M Moshi	4,661,504,320	6,470,195,368	1,808,691,048	39%
19	H/W Mpanda	1,471,366,000	2,151,970,331	680,604,331	46%
20	H/W Msalala	2,152,832,031	2,464,854,888	312,022,857	14%
21	H/W Nanyumbu	685,757,500	716,816,076	31,058,576	5%
22	H/W Rombo	1,295,638,000	1,892,367,831	596,729,831	46%
23	H/W Ruangwa	1,742,092,983	2,166,814,874	424,721,891	24%
24	H/W Serengeti	1,849,055,000	2,089,863,000	240,808,000	13%
25	H/W Simanjiro	1,172,793,000	1,283,594,007	110,801,007	9%
26	H/M Temeke	31,721,802,000	36,574,949,314	4,853,147,314	15%
27	H/W Urambo	2,607,300,000	2,831,988,180	224,688,180	9%
28	H/W Ushetu	2,025,000,000	2,155,593,300	130,593,300	6%
Jumla		**156,353,762,346**	**173,275,556,434**	**16,921,794,088**	**11%**

Halmashauri za Wilaya za Mpanda na Rombo zimechukua nafasi ya juu ya ukusanyaji kwa asilimia 46 kila moja ikifuatiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Arusha asilimia 41.

Nazishauri Mamlaka za Serikali za Mitaa kufanya upembuzi yakinifu kwa nia ya kubaini vyanzo vipya vya mapato. Aidha, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinashauriwa kuandaa bajeti zenye uhalisia na kubuni mikakati itakayoziwezesha Mamlaka hizi kufikia malengo ya juu ya makusanyo.

4.1.4 Fedha Zilizotolewa na Hazina zaidi ya Bajeti Iliyoidhinishwa

4.1.4.1 Fedha za Ruzuku ya Matumizi ya Kawaida zilizotolewa zaidi ya Bajeti Iliyoidhinishwa TZS.70,981,115,818

Katika mwaka wa fedha 2014/2015, Mamlaka za Serikali za Mitaa 44 ziliidhinishiwa bajeti ya Ruzuku ya Matumizi ya Kawaida yenye jumla ya TZS.876,280,766,207 ambapo kiasi cha TZS.947,261,882,025 kilipokelewa na hivyo kusababisha kiasi cha TZS.70,981,115,818 sawa na asilimia 8 kutolewa zaidi ya bajeti iliyoidhinishwa kama inavyooneshwa katika ***Kiambatisho*** xv.

Halmashauri ya Wilaya ya Mlele inaongoza kwa kupokea fedha za ruzuku ya Matumizi ya Kawaida zaidi ya bajeti iliyoidhinishwa kwa asilimia 84, ikifuatiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Mpanda (56%) na Halmashauri ya Wilaya ya Chamwino (30%).

Kutoidhinishwa kwa bajeti ya ziada kunaweza sababisha kiasi cha fedha kinachotolewa zaidi ya bajeti kutumika kwenye matumizi ambayo hayakukusudiwa au yasiyokuwa na tija kwa Mamlaka husika.

Ni vyema Hazina ikatoa fedha kama zinavyoidhinishwa kwenye bajeti; na inapotokea kiasi cha fedha kutolewa kuzidi kiasi kilichoidhinishwa kwenye bajeti, basi fedha hizo zipate kibali kwanza kutoka kwa mamlaka husika kabla ya kutumika.

4.1.4.2 Fedha za Ruzuku ya Maendeleo Zilizotolewa zaidi ya Bajeti Iliyoidhinishwa TZS.5,482,732,214

Katika mwaka huu wa fedha, Mamlaka za Serikali za Mitaa 13 ziliidhinishiwa bajeti ya fedha za Ruzuku ya Maendeleo ya jumla ya TZS.25,827,013,508 ambapo kiasi cha TZS.31,309,745,721 kilitolewa na hivyo kusababisha kiasi cha TZS.5,482,732,214 (21%) kutolewa zaidi ya bajeti ya ruzuku ya maendeleo iliyoidhinishwa. Mchanganuo wa fedha zilizotolewa zaidi unaoneshwa kwenye ***Jedwali 22* hapo chini.**

Jedwali 22: Orodha ya Halmashauri Zilizopokea Fedha za Ruzuku ya Maendeleo Zaidi ya Bajeti

Na.	Halmashauri	Bajeti iliyoidhinishwa (TZS.)	Kiasi Kilichotolewa (TZS.)	Kiasi kilichozidi Bajeti (TZS.)	% ya Kiasi Kilichozidi
1	H/W Bunda	1,501,163,000	2,387,710,000	886,547,000	59%
2	H/W Chunya	2,890,260,682	3,006,569,949	116,309,267	4%
3	H/W Kongwa	2,560,033,593	2,774,113,374	214,079,781	8%
4	H/W Mbinga	1,189,701,297	1,487,008,023	297,306,726	25%
5	H/W Mbozi	2,240,019,672	3,057,867,584	817,847,912	37%
6	H/W Mkinga	1,156,678,000	1,806,051,689	649,373,689	56%
7	H/W Morogoro	2,045,151,178	2,447,290,398	402,139,219	20%
8	H/Mji Mpanda	2,096,730,175	3,057,269,053	960,538,878	46%

9	H/Jiji Mwanza	1,250,689,540	1,317,951,916	67,262,376	5%
10	H/W Ngorongoro	1,084,797,165	1,324,391,805	239,594,640	22%
11	H/W Nyasa	2,449,519,120	2,533,504,242	83,985,122	3%
12	H/W Rungwe	4,418,229,064	4,573,785,480	155,556,416	4%
13	H/W Gairo	944,041,021	1,536,232,209	592,191,188	63%
Jumla		**25,827,013,508**	**31,309,745,721**	**5,482,732,214**	**21%**

Halmashauri ya Wilaya ya Gairo inaongoza kwa kuwa na kiwango kikubwa cha fedha za ruzuku za maendeleo zinazozidi bajeti iliyoidhinishwa kwa asilimia 63, ikifuatiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Bunda (59%) na Halmashauri ya Wilaya ya Mkinga (56%).

Hali hii ni kinyume na mfumo wa udhibiti wa bajeti kwa Hazina, kwani kiasi cha fedha kilichozidi kilikuwa zaidi ya kile kilichoidhinishwa na Bunge.

Hali hii inaweza kusababisha matumizi mabaya ya fedha zilizozidi, kwani fedha hizo hazikuwa kwenye vifungu vya bajeti.

Nashauri kwamba, Hazina iwe inatoa fedha kulingana na bajeti iliyoidhinishwa. Aidha, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kuomba idhini ya bajeti za nyongeza.

4.1.5 Fedha Zilizotolewa Chini ya Bajeti Iliyoidhinishwa

4.1.5.1 Fedha za Ruzuku ya Matumizi ya Kawaida Zilizotolewa Pungufu TZS.351,578,996,445

Katika mwaka huu wa fedha, kiasi cha TZS.2,868,480,736,429 kiliidhinishwa kwenye bajeti ya ruzuku ya Matumizi ya Kawaida kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 118. Hata hivyo, kiasi kilichopokelewa na Mamlaka hizo ni TZS.2,516,901,739,984 hivyo kusababisha kiasi

cha TZS.351,578,996,445 kupokelewa pungufu sawa na asilimia 12 ya bajeti iliyoidhinishwa.

Utolewaji wa fedha za ruzuku kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida pungufu ya bajeti iliyoidhinishwa unapunguza uwezo wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kumudu gharama za shughuli zake za kila siku. Halmashauri husika na kiasi cha fedha ambacho hakikutolewa kimeoneshwa katika ***Kiambatisho*** xvi.

Jedwali 23 hapo chini linaonesha mwelekeo wa fedha za ruzuku ya Matumizi ya Kawaida ambazo hazikupokelewa kwa kipindi cha miaka mitano mfululizo.

Jedwali 23: Mwenendo wa Fedha za Ruzuku za Matumizi ya Kawaida ambazo Hazikupokelewa na Mamlaka za Serikali za Mitaa

Mwaka wa fedha	Bajeti ya mwisho iliyoidhinishwa (TZS.)	Kiasi halisi kilichopokelewa (TZS.)	Kiasi kisicho pokelewa (TZS.)	% ya kiasi kisichopok elewa	Idadi ya Halmas hauri
2014/15	2,868,480,736,429	2,516,901,739,984	351,578,996,445	12	118
2013/14	2,755,118,626,066	2,337,889,784,223	417,228,841,843	15	126
2012/13	2,102,969,648,522	1,827,566,402,405	275,403,246,117	13	99
2011/12	1,618,877,128,175	1,447,482,142,661	171,394,985,514	11	87
2010/11	1,242,318,963,483	1,111,762,925,260	130,556,038,222	11	78

Kulingana na takwimu zilivyooneshwa hapo juu, inaonekana kuwa kuna ongezeko la bajeti kutoka TZS.1,242,318,963,483 mwaka wa fedha 2010/11 hadi TZS.2,868,480,736,429 mwaka wa fedha 2014/15. Ongezeko la kiasi halisi cha fedha za ruzuku kilichopokelewa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida kiliongezeka kutoka TZS.1,111,762,925,260 hadi TZS.2,516,901,739,984 katika mwaka huu wa fedha. Hata hivyo, kiasi kisichotolewa

kimeongezeka kutoka TZS.130, 556,038,222 mwaka 2010/11 hadi TZS.351,578,996,445 mwaka 2014/15. Pia, kulikuwa na kupungua kidogo kwa kiasi kisichotolewa kwa asilimia 3 kutoka mwaka 2013/2014 hadi mwaka 2014/2015.

Naishauri Wizara ya Fedha kuhakikisha kuwa bajeti ya ruzuku ya matumizi ya kawaida inatolewa kama ilivyoidhinishwa, kinyume na hapo Mamlaka za Serikali za Mitaa zitakumbwa na ugumu katika kutoa huduma kwa jamii na hatimaye kushindwa kufikia malengo ya utendaji yaliyopangwa.

4.1.5.2 Fedha za Ruzuku ya Maendeleo Zilizotolewa Pungufu TZS.389,708,969,984

Katika mwaka huu wa fedha, jumla ya TZS.752,832,745,765 ziliidhinishwa kwenye bajeti ya ruzuku ya maendeleo kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 147. Lakini kiasi cha TZS.363,123,775,781 kilipokelewa, hivyo kusababisha upungufu wa kiasi cha TZS.389,708,969,984 kutopokelewa sawa na asilimia 52 ya bajeti iliyoidhinishwa.

Hii inamaanisha kuwa, shughuli za miradi ya maendeleo sawa na kiasi ambacho hakijapokelewa ama hazikutekelezwa kabisa au zimetekelezwa kwa kiasi fulani tu kwasababu ya fedha kutolewa pungufu. Halmashauri husika pamoja na kiasi ambacho hakijapokelewa zinaoneshwa kwenye
Kiambatisho xvii.

Jedwali 24 hapo chini linaonesha mwenendo wa Fedha za Ruzuku ya Maendeleo ambazo hazikupokelewa kwa miaka mitano mfululizo.

Jedwali 24: Mwenendo wa Fedha za Ruzuku za Maendeleo ambazo Hazikupokelewa

Mwaka wa fedha	Bajeti ya Ruzuku ya Maendeleo iliyoidhinishwa (TZS.)	Kiasi kilicho pokelewa (TZS.)	Kiasi kisicho pokelewa (TZS.)	% ya kiasi kisicho pokelewa	Idadi ya Halmashauri
2014/15	752,832,745,765	363,123,775,781	389,708,969,984	52	147
2013/14	743,215,699,222	743,215,699,222	312,037,079,131	42	137
2012/13	1,496,048,444,987	1,106,339,475,003	701,746,049,115	38	114
2011/12	595,064,422,505	345,568,067,477	249,496,355,027	42	113
2010/11	529,494,590,274	308,572,669,609	220,921,920,666	42	105

Jedwali 24 hapo juu linaonesha kuongezeka kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 10 zilizopokea kiasi pungufu cha fedha ya Ruzuku ya Maendeleo kwa TZS.77,671,890,853 kutoka 2013/14 hadi 2014/15.

Naishauri Serikali kuidhinisha fedha za ruzuku za maendeleo zinazoweza kutolewa kama zinavyoidhinishwa.

4.1.6 Fedha Zilizotumika Zaidi ya Kiasi Kilichokuwepo

4.1.6.1 Fedha za Maendeleo Zilizotumika Zaidi ya Kiasi Kilichokuwepo TZS.2,332,810,885

Katika mwaka huu wa fedha, Mamlaka 5 za Serikali za Mitaa zilibainika kutumia jumla ya TZS.2,332,810,885 ya fedha za ruzuku ya maendeleo zaidi ya kiasi kilichokuwepo sawa na asilimia 17 ya fedha za bajeti. Hii ina maana kwamba shughuli nyingine zilizopangwa hazikutekelezwa kutokana na fedha kubadilishwa matumizi yaliyotengewa hapo awali. Orodha ya Halmashauri zenye matumizi ya fedha za maendeleo yanazidi kiasi kilichokuwepo imeoneshwa katika ***Jedwali 25*** hapo chini:

Jedwali 25: Halmashauri zenye Matumizi ya Fedha za Maendeleo zadi ya Kiasi Kilichokuwepo

Na.	Halmashauri	Fedha za ruzuku ya maendeleo zilizokuwepo (TZS.)	Fedha za ruzuku ya maendeleo zilizotumika (TZS.)	Fedha za ruzuku zilizotumika zaidi ya zilizokuwepo (TZS.)	% ya matumizi yaliyozidi
1	H/W Bagamoyo	4,848,604,891	5,144,345,980	295,741,089	6%
2	H/W Karatu	1,325,628,422	2,534,065,372	1,208,436,950	91%
3	H/W Lushoto	1,572,886,762	1,714,234,151	141,347,389	9%
4	H/W Nanyumbu	2,271,352,393	2,810,505,562	539,153,169	24%
5	H/W Sumbawanga	3,688,880,717	3,837,013,005	148,132,288	4%
Jumla		**13,707,353,185**	**16,040,164,070**	**2,332,810,885**	**17%**

Nazishauri Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzingatia ukomo wa bajeti ili kuepuka ongezeko la gharama katika utekelezaji wa miradi mingine.

4.1.7 Fedha Zisizotumika

4.1.7.1 Fedha za Ruzuku ya Matumizi ya Kawaida Ambazo Hazikutumika TZS.93,845,431,148

Katika mwaka huu wa fedha, Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 zilitumia fedha za ruzuku ya matumizi ya kawaida za jumla ya TZS.3,388,531,416,909 ikilinganishwa na kiasi kilichokuwepo cha jumla ya TZS.3,482,376,848,057, hivyo kusababisha kiasi cha fedha ambazo hazikutumika kufikia jumla ya TZS.93,845,431,148 sawa na asilimia 3 ya fedha zote za ruzuku ya matumizi ya kawaida zilizokuwepo.

Mchanganuo wa Halmashauri zinazohusika umeoneshwa katika

Kiambatisho xviii.

Jedwali 26 hapo chini linaonesha mwelekeo wa ruzuku ya kawaida ambayo haikutumika kwa miaka mitano mfululizo.

Jedwali 26: Mwelekeo wa Ruzuku ya Kawaida ambayo Haikutumika kwa Miaka Mitano Mfululizo

Mwaka wa fedha	Ruzuku ya matumizi ya kawaida iliyokuwepo (TZS.)	Matumizi halisi ya kawaida (TZS.)	Ruzuku isiyotumika (TZS.)	% ya Ruzuku isiyotumika
2014/15	3,482,376,848,057	3,388,531,416,909	93,998,880,252	3
2013/14	3,111,989,730,119	2,982,063,854,808	129,925,875,311	4
2012/13	2,867,426,385,004	2,721,098,075,973	146,328,309,031	5
2011/12	2,311,080,861,836	2,186,486,605,144	124,594,256,692	5
2010/11	2,105,926,241,086	1,978,117,478,839	127,808,735,247	6

Jedwali 26 hapo juu linaonesha kwamba, kiasi cha fedha za Matumizi ya Kawaida kutoka mwaka 2010/11 hadi 2014/15 kimepungua kutoka asilimia 6 hadi asilimia 3 ya kiasi cha fedha zilizopokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida ambayo inaashiria kwamba, kulikuwa na ongezeko la kasi ya kutumia ruzuku kwa shughuli zilizopangwa kulikosababisha kupunguza kiasi cha fedha kinachosalia mwishoni mwa mwaka.

Pia, mwishoni mwa mwaka nilibaini kuwepo kwa fedha ambazo hazijatumika, hali inayochangiwa na ucheleweshwaji wa utoaji wa fedha kutoka Hazina na urasimu wa Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kutumia fedha za ruzuku. Hii inamaanisha kwamba ufikiwaji wa malengo yaliyokusudiwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa husika kupitia fedha hizi za ruzuku ya Matumizi ya Kawaida unaweza kuathirika. Ili Mamlaka za Serikali za Mitaa ziweze kutekeleza shughuli za

mwaka uliopita kwa mafanikio katika mwaka wa fedha unaofuata, zitahitajika kuandaa upya bajeti zao kulingana na mabadiliko ya bei ambayo yanaweza yakawa yametokana na mfumuko wa bei.

Serikali za Mitaa zinashauriwa kuanzisha utaratibu madhubuti utakaoongeza kiwango cha kutumia fedha za ruzuku za matumizi ya kawaida ili kuongeza kasi ya utoaji huduma. Aidha, jambo hili litawezekana endapo Hazina nayo kwa upande wake itatoa fedha za ruzuku kwa wakati kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa.

4.1.7.2 Fedha za Ruzuku ya Miradi ya Maendeleo ambazo Hazikutumika TZS.101,335,670,796

Ruzuku ya miradi ya maendeleo ni fedha ambazo hutumika katika miradi ambayo inaleta manufaa kwa kipindi cha zaidi ya mwaka mmoja wa fedha kama vile ujenzi wa miradi ya maji, miradi ya umwagiliaji, miundo mbinu ya kilimo, miundo mbinu ya barabara n.k.

Katika mwaka huu wa fedha, Mamlaka za Serikali za Mitaa zilipokea fedha za ruzuku ya miradi ya maendeleo za jumla ya TZS.550,868,372,532. Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015 jumla ya TZS.449,532,701,737 sawa na asilimia 82 zilitkuwa zimeshatumika na kubakia kiasi cha TZS.101,335,670,795 sawa na asilimia 18 ya fedha zote zilizopokelewa. Mchanganuo unaonesha orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa na kiasi cha fedha ambazo hazikutumika upo kwenye ***Kiambatisho*** xix

Mwenendo wa fedha za ruzuku ya miradi ya maendeleo ambazo hazikutumika kwa miaka mitano mfululizo kutoka mwaka 2010/2011 hadi 2013/2015 ni kama inavyooneshwa kwenye ***Jedwali 27*** hapo chini:

Jedwali 27: Mwenendo wa Fedha za Ruzuku ya Miradi ya Maendeleo Ambazo Hazijatumika

Mwaka wa fedha	Fedha za Ruzuku ya miradi ya maendeleo zilizopo (TZS.)	Fedha za Ruzuku ya miradi ya maendeleo zilizotumika (TZS.)	Fedha za Ruzuku ya miradi ya maendeleo zisizotumika (TZS.)	% ya fedha zisizo tumika	Idadi ya Halmashauri
2014/15	550,868,372,532	449,532,701,737	101,335,670,796	18	151
2013/14	734,721,779,087	531,594,614,629	203,127,164,458	28	157
2012/13	686,302,878,625	442,625,815,185	243,677,063,440	36	138
2011/12	535,017,077,030	346,716,653,619	188,300,423,411	35	132
2010/11	542,339,143,645	367,778,247,642	174,560,896,003	32	130

Uwepo wa fedha za ruzuku ya miradi ya maendeleo ambazo hazikutumika inamaanisha kwamba, baadhi ya miradi ya maendeleo iliyoidhinishwa katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ama imetekelezwa kwa kiasi fulani au haijatekelezwa kabisa na hivyo manufaa yaliyotarajiwa na walengwa hayakupatikana. Ili shughuli ambazo hazikufanyika mwaka uliopita ziweze kutekelezwa, Mamlaka husika zitapaswa kuandaa upya makisio ili kuendana na mabadiliko ya bei, hali inayoweza kusababisha mahitaji ya fedha za nyongeza ili kutekeleza kazi ambazo hazikukamilika.

Kuwepo kwa fedha za ruzuku ya maendeleo ambazo hazikutumika katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kunatokana na kuchelewa kupokelewa kwa fedha hizo. Ninaishauri Serikali kutoa fedha za ruzuku ya maendeleo kwa wakati ili kuziwezesha Mamlaka za Serikali za Mitaa kutekeleza kazi zilizopangwa kwa wakati. Aidha, ninazishauri Mamlaka za Serikali za Mitaa

kuanzisha mipango madhubuti itakayoongeza kiwango cha kutumia fedha za ruzuku za maendeleo zinazopokelewa ili kuongeza kasi ya utoaji huduma.

4.1.7.3 Fedha Zilizotumika Kutengeneza Kazi ambaazo Hazikutumika Zikiwemo za Ujenzi wa Maabara katika Shule za Sekondari TZS.12,876,713,690

Kubadilisha matumizi ya fedha ni kutumia fedha kwa malengo mengine ambayo hayakuwa yamepangwa hapo awali. Agizo Na.23 (1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linaagiza kwamba, kila malipo ya matumizi yalipwe kulingana na kifungu cha mapato sahihi kwa mujibu wa maelezo ya bajeti iliyoidhinishwa na fedha zitumike tu kwa madhumuni yaliyokusudiwa. Katika mwaka huu wa fedha, Mamlaka za Serikali za Mitaa ziliagizwa na Serikali kujenga Maabara kwenye shule zote za Sekondari za Serikali Nchini.

Hata hivyo, Mamlaka za Serikali za Mitaa zilitekeleza maagizo hayo, kwa kutumia jumla ya TZS.11,436,995,631 kutoka kwenye mifuko mbalimbali (ikiwemo LGCDG, CDCF na mapato ya ndani) zilizobadilishwa matumizi. Pia, Mamlaka za Serikali za Mitaa zilitumia jumla ya TZS.1,439,718,059 kutekeleza kazi nyingine ambazo hazikuwa kwenye bajeti hivyo kufanya jumla ya fedha zilizobadilishwa matumizi kufikia TZS.12,876,713,690.

Kubadili matumizi ya fedha kwenda kutekeleza kazi ambazo hazikupangwa hapo awali kunaathiri

utekelezaji wa kazi zilizokusudiwa hapo awali. Pia kunanyima kupatikana kwa manufaa yaliyotarajiwa. Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa 38 zenye udhaifu huo imeoneshwa kwenye ***Kiambatisho*** xx.

Ilibainika pia kuwa Halmashauri ya Wilaya ya Magu ililazimika kuchukua mkopo wa TZS.302,569,000 kutoka benki ya CRDB ili kutekeleza agizo hilo la Rais la kujenga Maabara katika shule za Sekondari bila kibali kutoka kwa Waziri mwenye dhamana. Hii ni kinyume na Agizo 51 (2) la Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya Mwaka 2009.

Naishauri Serikali iepuke kuibua na kutekeleza mipango mipya wakati ambao Halmashauri zimeanza utekelezaji wa bajeti kwani kwa kufanya hivyo kunaathiri miradi iliyopangwa kutekelezwa. Endapo Serikali itaona kuwa jambo linalotakiwa kutekelezwa ni la dharura na athari za kutotekeleza ni kubwa, ni vyema utaratibu wa kuomba bajeti ya ziada ukafuatwa ili kunusuru utekelezaji wa shughuli nyingine.

Aidha, nazishauri Mamlaka za Serikali za Mitaa kufuata utaratibu uliowekwa wa kuidhinisha fedha zilizotumika kutekeleza kazi ambazo hazikukusudiwa zikiwemo ujenzi wa maabara za Sekondari

SURA YA TANO

5.0 MAMBO MUHIMU YALIYOJITOKEZA WAKATI WA UKAGUZI WA HESABU NA TATHMINI YA MFUMO WA UDHIBITI WA NDANI

5.1 Utangulizi

Mfumo wa udhibiti wa ndani unajumuisha taratibu zilizoanzishwa kwa ajili ya kuhakikisha kwamba malengo ya Mamlaka za Serikali za Mitaa yanafikiwa kwa ufanisi katika utumiaji wa rasilimali, utoaji wa taarifa zilizo sahihi na kufuata sheria na kanuni. Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatakiwa kuwa na mfumo wa udhibiti wa ndani kama ilivyoainishwa kupitia Agizo la 11 la Taratibu za Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa za mwaka 2009.

5.2 Mambo Muhimu yaliyojiri wakati wa kupitia Mfumo wa Udhibiti wa Ndani

Mfumo wa udhibiti wa ndani unajumuisha sheria, sera na taratibu zilizoanzishwa na menejimenti ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa madhumuni ya kuwa na uhakika wa usahihi wa taarifa za fedha, utendaji wenye tija na ufanisi na kuhakikisha kuwa sheria na kanuni zilizopo zinafuatwa.

Agizo la 25 Agizo dogo la (1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa linazitaka menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kupitia kwa Mweka Hazina kuweka mfumo wa

uhasibu, nyaraka za stoo na mifumo yote ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa mujibu wa sheria, kanuni na taratibu zilizopo na miongozo mbalimbali inayotolewa na Waziri husika pamoja na Bodi ya Kimataifa ya Viwango vya Hesabu (IASB) zinazohusiana na Uhasibu katika Sekta ya Umma. Kwa mwaka huu, mapitio ya mfumo wa ndani wa udhibiti wa Mamlaka za Serikali za Mitaa ulionekana kuwa na mapungufu yafuatayo:

5.2.1 Udhibiti katika Teknolojia ya Mawasiliano pamoja na Mfumo wa Kiuhasibu

Udhibiti wa programu ya Teknolojia ya Mawasiliano umeanzishwa ili kuhakikisha kuwa unachakata na kutoa taarifa zilizo sahihi na kamilifu. Mifumo hii hubadilika kulingana na madhumuni ya matumizi ya taasisi. Pia, husaidia usalama na usiri wa taarifa baina ya mfumo mmoja na mwingine. Kwa upande wa Mamlaka za Serikali za Mitaa, miamala ya fedha hufanywa na mfumo wa EPICOR 9.05. Hata hivyo, mfumo huu na mifumo mingine kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 pamoja na mapendekezo yangu niliyoyatoa kwenye kaguzi za nyuma, ulibaini mapungufu mbalimbali kama ifuatavyo:

- Mfumo wa kiuhasibu wa EPICOR toleo la 9.05 unatumika kama chombo cha kudhibiti miamala inayohusisha malipo ya fedha taslimu pekee, hivyo kutoshabihiana na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa kutotambua miamala isiyohusisha fedha taslimu. Hali hii imeazimisha kufanyika kwa marekebisho kufanyika wakati wa kufunga hesabu za mwaka.
- Hakuna marekebisho yanayoweza kufanyika kama vile usuluhishi wa kibenki ndani ya

EPICOR toleo la 9.05. Hivyo, wahasibu hulazimika kwenda Dodoma (OR-TAMISEMI) kila baada ya miezi mitatu kufanya usuluhisho wa kibenki wa miezi mitatu.

- Hakuna muingiliano wa moja kwa moja baina ya Mfumo wa EPICOR toleo la 9.05 na Mfumo wa kufanyia bajeti yaani PLANREP na kufanya taarifa za bajeti kuingizwa kwa mikono katika mfumo wa EPICOR.
- Mfumo wa EPICOR toleo la 9.05 haujiendeshi kwa kasi ya kuridhisha na hivyo kusababisha ucheleweshaji wa utoaji wa taarifa kwa wakati.
- Baadhi ya moduli kama vile moduli ya wadaiwa, wanaodai, manunuzi na mali ndani ya mfumo wa EPICOR toleo la 9.05 hazitumiki na miamala yake kufanyika nje ya mfumo.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa kumi na sita (16) hazijafungiwa mfumo wa EPICOR toleo la 9.05 hivyo kusababisha taarifa zake za fedha kutayarishwa kwa kutumia utaratibu wa kawaida.

Jedwali 28: Mwelekeo wa Miaka Mitatu ukionesha Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazina Mfumo wa EPICOR, toleo 9.05

Mwaka wa fedha	Idadi ya Halmashauri
2014/2015	16
2013/2014	27
2012/2013	5

Jedwali 28 hapo juu linaonesha kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zisizotumia mfumo wa EPICOR toleo la 9.05 zimepungua kutoka 27 mwaka 2013/14 hadi 16 mwaka 2014/15. Kuendelea kuwapo kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zisizotumia EPICOR kunatokana na

uanzishwaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaa mpya.

Mfumo wa kiuhasibu wa kawaida huweza kusababisha kuwa na makosa; pia unaweza kubadilishwa kirahisi na isiweze kugundulika kama hapatakuwa na mfumo thabiti wa ufuatiliaji; hivyo, kusababisha usahihi wa taarifa zinazotolewa kutokuaminika.

Napendekeza kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa pamoja na OR-TAMISEMI zihakikishe kuwa mfumo wa EPICOR toleo 9.05 unaimarishwa na kuboreshwa na moduli zake zote kutumika ipasavyo pamoja na kuimarisha mtandao na mfumo wote kwa ujumla ili kuwezesha upatikanaji wa taarifa za fedha kwa usahihi na ukamilifu.

Halmashauri zilizoonekana na mapungufu katika mifumo yao ya EPICOR 9.05 ni kama zilivyoanishwa katika
Kiambatisho xxi.

5.2.2 Mazingira ya Udhibiti wa Mfumo wa Teknolojia ya Mawasiliano

Udhibiti wa mfumo wa teknolojia ya mawasiliano upo ndani ya mfumo wa udhibiti wa ndani wa Mamlaka ya Serikali za Mitaa ambapo unatoa uhakika wa usiri wa taarifa na upatikanaji wa taarifa kwa usahihi zaidi. Mfumo wa udhibiti wa Teknolojia ya Mawasiliano unakuwa na udhibiti katika kubadili mfumo, watumiaji wa mfumo na watu ambao wanaruhusiwa kuutumia mfumo huo. Madhumuni ya mfumo wa udhibiti ni kuhakikisha kuwa

mfumo unafanya kazi kama ilivyokusudiwa; na kwamba, taarifa zinazopatikana zinakuwa na usahihi na zinaaminika.

Ukaguzi wa mfumo wa udhibiti wa teknolojia ya mawasiliano uliojumuisha usimamizi, udhibiti, uunganishwaji watumiaji na uendelevu wa mfumo ulibaini mapungufu katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kama yalivyoainishwa kwenye ***Kiambatisho*** xxii.

- Mamlaka za Serikali za Mitaa nyingi zenye kitengo cha kiteknolojia ya mawasiliano hazina sera za teknolojia ya mawasiliano na hivyo husababisha kuwa na usimamizi usioridhisha wa utumiaji wa programu za mfumo, mtandao, mitambo zikiwamo komputa pamoja na vifaa vingine kutokana na kukosa miongozo ya utumiaji salama wa teknolojia ya mawasiliano, mitandao na uendeshaji kwa ujumla.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa hazijaandaa mpango wa kujikinga na majanga na majaribio ya kuzuia majanga hayafanyiki. Iwapo majanga yatatokea itakuwa ni vigumu kurudisha mfumo katika hali yake ya kawaida; hivyo, kuhatarisha upotevu wa taarifa mbalimbali za Mamlaka ya Serikali za Mitaa.
- Mamlaka za Serikali za Mitaa hazina viwango na taratibu rasmi za uendeshaji wa kitengo cha teknolojia ya mawasiliano.
- Hakuna taratibu za kutosha za kujikinga dhidi ya uharibifu wa vifaa vya teknolojia ya habari pamoja na programu kama vile programu za kupambana na virusi, vifaa vya kuzima na kugundua viashiria vya moto, pamoja na chumba maalum cha kuhifadhi vifaa vya teknolojia ya mawasiliano.

- Baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zina vitengo vya teknolojia ya mawasiliano, lakini vina wafanyakazi wasiotosheleza. Baadhi yao hawana ujuzi wa kutosha na hawapewi mafunzo kazini ili kuwezesha ufikiaji wa malengo ya Mamlaka za Serikali za Mitaa.

  Hivyo, ninaishauri Ofisi ya Rais-Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzisaidia Mamlaka za Serikali za Mitaa kuwa na sera na taratibu za teknolojia ya mawasiliano. Watumishi wa kitengo cha teknolojia ya mawasiliano wajue majukumu yao katika kulinda vifaa na programu za teknolojia ya mawasiliano. Pia kila Mamlaka za Serikali za Mitaa lazima iwe na mpango wa kuzuia na kukabiliana na majanga kwenye mifumo ya teknolojia ya mawasiliano.

5.2.3 Utendaji usioridhisha katika Kitengo cha Ukaguzi wa Ndani

Kazi ya kitengo cha ukaguzi wa ndani kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa ni kumhakikishia Afisa Masuuli juu ya ufanisi wa mfumo wa udhibiti wa ndani wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kama ulivyoelezwa katika Kifungu cha 45 (1) cha Sheria ya Fedha za Mamlaka ya Serikali za Mitaa, 1982 (kama ilivyorekebishwa 2000) na Agizo Na. 13 la Memoranda ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa, 2009. Shughuli za ukaguzi wa ndani kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 zilikaguliwa na kuonekana kuwa na mapungufu yafuatayo:

- Vitengo cha ukaguzi wa ndani vina uhaba wa watumishi kiasi cha kutotekeleza majukumu yake ipasavyo. Mamlaka za Serikali za Mitaa nyingi zina wastani wa wafanyakazi wawili tu, kitu

kinachokwaza ukaguzi wa fedha za miradi ya Afya, Kilimo, Barabara, na fedha zilizoenda mashuleni.

- Vitengo vya ukaguzi wa ndani vina upungufu wa vitendea kazi kama vile shajala, kompyuta, na magari ambavyo ni muhimu katika utekelezaji wa majukumu yao kwa ufanisi.
- Vitengo vingi vya ukaguzi wa ndani havina mpango wa mafunzo ya kujijengea uwezo katika kuelewa taratibu na kanuni za ukaguzi, ujuzi na uelewa wa teknolojia ya mawasiliano hasa mafunzo ya mifumo mingine kama vile PLANREP, EPICOR, LAWSON na taaluma nyingine ambazo zitaboresha utendaji wao.
- Vitengo vya ukaguzi wa ndani havina mpango wa ukaguzi wa mwaka ambao unaelezea taratibu za ukaguzi zitakazotumika katika kutekeleza kazi walizojipangia.
- Vitengo vya ukaguzi wa ndani havipewi fedha zinazokidhi mahitaji yao na hata hizo fedha zinazotolewa hazilingani na bajeti iliyopitishwa.

Orodha kamili ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye mapungufu katika Vitengo vyake vya Ukaguzi wa Ndani ni kama inavyoonekana kwenye ***Kiambatisho*** xxiii.

Uhaba wa rasilimali kwenye vitengo vya ukaguzi wa ndani hupunguza ufanisi katika utendaji kazi; na kuna hatari ya kudhoofisha mfumo wa udhibiti wa ndani kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Mamlaka za Serikali za Mitaa zinasisitizwa kuhakikisha kwamba vitengo vya ukaguzi wa ndani vinapewa rasilimali za kutosha ili viweze kufanya kazi zao kwa ufanisi.

5.2.4 Utendaji usioridhisha katika Kamati za Ukaguzi

Kamati za Ukaguzi zina jukumu kubwa katika kuimarisha utendaji wa wakaguzi wa ndani na wa nje. Utendaji mzuri wa Kamati ya Ukaguzi na wakaguzi hutengeneza mfumo imara na timilifu kwenye utoaji wa taarifa za fedha. Kamati hizi zina wajibu mkubwa katika kuweka mazingira ya utawala bora. Hivyo ni wajibu wa Kamati ya Ukaguzi kuandaa mazingira yatakayoleta utamaduni wa mijadala ya wazi yenye maadili, heshima na uwazi baina ya menejimenti na wakaguzi. Kamati za Ukaguzi zinawajibika kusimamia kazi za wakaguzi. Pamoja na mambo mengine, Kamati hizo zinatakiwa kufahamu mikakati ya ukaguzi na kujiridhisha kuwa mikakati hiyo itatatua maeneo hatarishi ya ukaguzi na kuhakikisha mkaguzi anafanya kazi kitaalamu. Pia kuhakikisha kuwa mkaguzi anafanya kazi akiwa huru, na kufahamu kuwa anatakiwa kuwa huru bila ya vishawishi vya menejimenti. Hali hiyo, hatimaye, itaiwezesha Kamati ya Ukaguzi kufikia maamuzi juu ya ubora wa shughuli za ukaguzi.

Agizo la 12 la Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 inaelezea kuhusu uanzishwaji wa Kamati ya Ukaguzi kwa kila Mamlaka za Serikali za Mitaa, na wajibu wa kamati hiyo. Hata hivyo, wakati wa ukaguzi wa utendaji wa Kamati za Ukaguzi kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 164, mapungufu yafuatayo yalionekana katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 70:

- Wajumbe wa Kamati ya Ukaguzi kutokuwa na msingi au taaluma ya mambo ya fedha;

- Wajumbe wa Kamati ya Ukaguzi kutopewa mafunzo kazini ya kuwajengea uelewa wa wajibu na majukumu ya shughuli zao;
- Wajumbe kutokutana angalau mara moja kila robo ya mwaka kama Agizo Na. 12 (5a) la Memoranda ya Fedha ya mwaka 2009 linavyotaka;
- Kamati za Ukaguzi hazipitii sera za Mamlaka za Serikali za Mitaa zinazohusiana na udhibiti wa vihatarishi;
- Kamati za Ukaguzi hazipitii taarifa za fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa kabla ya kuwasilishwa kwa Mdhibiti na Mkaguzi wa Hesabu za Serikali;
- Kamati za wakaguzi zimeshindwa kushughulikia mapungufu kwenye mfumo wa udhibiti wa ndani yaliyojitokeza katika mwaka unaotolewa taarifa na;
- Kamati za Ukaguzi hazikuweza kuandaa taarifa ya mwaka juu ya shughuli zilizofanyika katika mwaka huo.

Mapungufu yameainishwa kwa kina katika ***Kiambatisho*** xxiv.

Ninazishauri menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zihakikishe kuwa Kamati za Ukaguzi zinafanya kazi kwa ufanisi katika kutimiza majukumu yake ya usimamizi wa taarifa za fedha, taratibu za ukaguzi, mfumo wa udhibiti wa ndani na utekelezaji wake.

5.2.5 Tathmini ya Usimamizi wa Vihatarishi

Usimamizi wa vihatarishi ni utambuzi, uthamini na uchambuzi wa vipaumbele wa vihatarishi ikifuatiwa na matumizi mazuri ya rasilimali

katika kusimamia au kudhibiti uwezekano na/au athari za matukio hasi au kuhakikisha fursa zinatumika kikamilifu. Lengo la kutathmini vihatarishi ni kuhakikisha shughuli za Mamlaka za Serikali za Mitaa hazikwami. Wakati wa ukaguzi wa taarifa za fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa niligundua mapungufu ya kutofanyika kwa tathmini ya viashiria vya athari katika shughuli za Mamlaka za Serikali za Mitaa na hakuna hatua za kupunguza viashiria hivyo vya athari zilizochukuliwa na menejimenti za Halmashauri husika.

Katika mwaka husika, ukaguzi wa usimamizi wa vihatarishi uligundua mapungufu katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 81 kama yalivyoainishwa hapo chini:

- Menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kutokufanya tathmini ya vihatarishi ili kuweza kubaini maeneo yenye hatari Zaidi;
- Hakuna rejista ya vihatarishi inayoonyesha vihatarishi ambavyo Mamlaka za Serikali za Mitaa inakabiliana navyo;
- Sera za vihatarishi zilizopo kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa hazifanyiwi masahihisho kulingana na vihatarishi vinavyojitokeza;
- Mamlaka za Serikali za Mitaa nyingi hazina sera ya vihatarishi katika maeneo yao;
- Hakuna taarifa ya usimamizi wa vihatarishi iliyoandaliwa na kuwasilishwa wakati wa ukaguzi na;

- Wafanyakazi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa hawana uelewa juu ya umuhimu wa kuwapo kwa sera ya usimamizi wa vihatarishi na udhibiti wa mfumo wa ndani.

Kutokuwapo kwa mpango na sera ya usimamizi wa vihatarishi kinaweza kusababisha kushindwa kubaini vihatarishi na uwezekano wa kuvidhibiti. Pia, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinaweza kushindwa kutoa huduma kwa wananchi hasa pale Mamlaka za Serikali hizo inapokutana na vihatarishi.

Ninapenda kusisitiza kwa menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kuandaa mfumo mzuri wa usimamizi wa vihatarishi, kuweka viwango na kufanya upembuzi wa athari na njia za kukabiliana na athari. Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizoonekana kutokuwa na udhibiti usiotosheleza wa vihatarishi zimeainishwa kwenye
Kiambatisho xxv.

5.2.6 Kuzuia na Kudhibiti Udanganyifu

Viwango vya Kimataifa vya Ukaguzi (ISA 1240) vinafafanua udanganyifu kama kitendo cha makusudi kinachofanywa na mtu mmoja au zaidi ndani ya menejimenti, wale wanaohusika kusimamia misingi ya utawala bora, wafanyakazi, au watu wa nje, wakishiriki kwa njia ya udanganyifu ili kujipatia faida kwa njia isiyo ya halali. Jukumu la msingi la kuzuia na kutambua udanganyifu ni la wale wanaohusika kusimamia misingi ya utawala bora, viongozi na watumishi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Mamlaka za Serikali za Mitaa 68 zilionekana kuwa na mapungufu kwenye mfumo wa kudhibiti udanganyifu kama ilivyoainishwa kwenye ***Kiambatisho*** xxvi.

Mapungufu yafuatayo katika mfumo wa udhibiti wa udanganyifu yalionekana:

- Mamlaka za Serikali za Mitaa kutokuwa na mpango wa kuzuia na kugundua udanganyifu uliothibitishwa;
- Hakuna utaratibu uliowekwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa wa kubaini na kuzuia viashiria vya udanganyifu;
- Mamlaka za Serikali za Mitaa nyingi hazina udhibiti maalum ulioandaliwa ambao unafaa kwa kugundua na kupunguza makosa ya vihatarishi yatokanayo na udanganyifu;
- Hakuna tathmini za mara kwa mara zinazofanyika kuhusiana na ugunduzi wa maeneo hatarishi zaidi na;
- Baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zimeanzisha sera ya kuzuia udanganyifu lakini hazitumiki.

Nilibaini kuwa baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa hazifanyi usuluhishi wa kibenki wa kila mwezi, kuwapo kwa hati za malipo zenye mapungufu, kuwapo kwa makusanyo ya fedha yasiyopelekwa benki, upotevu wa vitabu vya makusanyo, hati za malipo zisizo na viambatisho, ukaguzi wa awali kutofanyika, ucheleweshaji wa kupeleka fedha benki, pamoja na utoaji wa fedha kwa hundi za kughushi (Mfano Halmashauri ya Kondoa). Haya yote yanaashiria uwezekano wa kuwapo kwa

udanganyifu kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Madhumuni ya kufanya tathmini ya udanganyifu ni kulihakikishia Bunge kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zina mfumo unaofaa kuweza kuzuia na kushughulikia udanganyifu na kuainisha maeneo ya kuboresha zaidi. Mambo ambayo yamebainika yanaashiria kwamba mfumo wa udhibiti wa ndani wa Mamlaka za Serikali za Mitaa unaweza kushindwa kubaini viashiria vya udanganyifu au miamala ya wizi inapotokea bila kugundulika.

Hivyo, nazishauri menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zianzishe udhibiti wa kuzuia vihatarishi vya udanganyifu na kuwa na mpango wa kupunguza na kushughulikia vihatarishi. Pia, Mamlaka za Serikali za Mitaa zifanye tathmini ya mara kwa mara na kutoa taarifa kwa mamlaka zinazohusika na utawala bora kwa hatua zaidi.

5.3 Usimamizi wa Mapato

Usimamizi wa mapato unahusisha shughuli zote ambazo hatima yake ni kuhakikisha mapato yote ya Serikali yamekadiriwa kwa usahihi, kukusanywa na taarifa sahihi kuingizwa kwenye vitabu vya fedha. Usimamizi bora wa mapato utafanikiwa endapo taasisi itakuwa na taratibu sahihi za kuandaa bajeti, kusimamia na kudhibiti ukusanyaji wa mapato. Ukaguzi uliofanyika mwaka huu umebaini udhaifu katika usimamizi wa mapato kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kama inavyoelezwa hapo chini:

5.3.1 Vitabu 814 vya Makusanyo ya Mapato kutowasilishwa kwa ajili ya Ukaguzi

Jumla ya vitabu 814 vya makusanyo ya mapato kutoka katika Halmashauri 45 havikuwasilishwa kwangu kwa ajili ya ukaguzi. Hii ni kinyume na Agizo Na. 34 (6) na 34 (7) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 kwamba, maafisa wote waliopewa vitabu vya kukusanya mapato wawasilishe taarifa ya vitabu vilivyotumika na vile ambavyo havijatumika kila mwisho wa mwezi; endapo kuna upotevu wowote wa vitabu, itolewe taarifa mapema iwezekanavyo kwa Afisa Masuuli ambaye atatoa taarifa polisi. Maelezo yameonyeshwa katika ***Kiambatisho xxvii***.

Jedwali 29 hapo chini linaonyesha mwelekeo wa kukosekana kwa vitabu vya ukusanyaji wa mapato kwa miaka minne mfululizo.

Jedwali 29: Vitabu vya Kukusanyia Mapato ambavyo Havikupatikana kwa ajili ya Ukaguzi katika Kipindi cha Miaka 4 mfululizo - 2011/12 - 2014/15

Mwaka wa fedha	Idadi ya vitabu	Idadi ya Halmashauri husika
2014/2015	814	45
2013/2014	474	47
2012/2013	1234	51
2011/2012	2990	36

Kulingana na ***Jedwali 29*** hapo juu, kuna ongezeko kubwa la vitabu ambavyo havikuwasilishwa kutoka vitabu 474 mwaka 2013/14 hadi vitabu 814 mwaka huu, ongezeko la vitabu 340 sawa na asilimia 72. Hata hivyo, idadi ya Halmashauri zenye tatizo hilo imepungua kidogo.

Kwa vile vitabu vya makusanyo vilikuwa ni kwa ajili ya kukusanya maduhuli ya Halmashauri, nilishindwa kuthibitisha kiasi kilichokusanywa mwaka huu kupitia vitabu hivyo ambavyo havikuwasilishwa kwaajili ya Ukaguzi. Hali hii inaonyesha kuwa kuna athari kubwa ya wizi wa moja kwa moja wa mapato ya Halmashauri unaofanywa na wakusanyaji mapato ambapo matokeo yake inaharibu malengo ya ukusanyaji wa mapato ya Halmashauri.

Kufuatia vitabu vya makusanyo ya mapato kutopatikana, ninaushauri Uongozi wa Halmashauri husika kuhakikisha unazingatia matakwa ya Agizo Na. 34 (6) na (7) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa 2009. Zaidi ya hayo, ninasisitiza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuanzisha mifumo ya ndani ya udhibiti katika usimamizi wa vitabu vya ukusanyaji mapato ikiwa ni pamoja na kufanya ukaguzi wa mara kwa mara wa vitabu vilivyotolewa kwa wakusanya mapato wa Halmashauri husika.

5.3.2 Maduhuli yaliyokusanywa na Mawakala lakini hayakuwasilishwa Halmashauri TZS.5,304,191,115

Kinyume na Agizo Na. 38(3) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009, katika kipindi cha mwaka wa ukaguzi Mamlaka za Serikali za Mitaa zilikasimu ukusanyaji wa mapato kutoka vyanzo vyake mbalimbali kwa mawakala ili kuongeza ukusanyaji wa mapato ya ndani. Hata hivyo, kinyume na Agizo lililotajwa hapo juu, hadi

kufikia Juni 30 mwaka 2015, Mamlaka za Serikali za Mitaa 76 hazikukusanya mapato yanayofikia jumla ya TZS.5,304,191,115 kutoka kwa mawakala kama ilivyoanishwa katika ***Kiambatisho*** xxviii.

Mwenendo wa mapato ambayo hayakuwasilishwa na Mawakala katika Halmashauri kwa miaka minne mfululizo unaonyeshwa katika ***Jedwali 30*** hapo chini:

Jedwali 30: Mwelekeo wa mapato ambayo hayakuwasilishwa na Mawakala katika Halmashauri kwa miaka minne mfululizo

Mwaka wa fedha	Kiasi (TZS.)
2014/2015	5,304,191,115
2013/2014	4,843,414,724
2012/2013	6,710,548,469
2011/2012	4,466,028,478

Jedwali 30 hapo juu linabainisha kuwa, kiasi cha makusanyo ambayo hayakuwasilishwa kwa Halmashauri na mawakala yaliongezeka kwa TZS.460,776,391 katika mwaka wa fedha 2014/2015 ikilinganishwa na mwaka wa fedha 2013/2014. Hii inamaanisha kwamba hapakuwepo maboresho katika utekelezaji wa mapendekezo yangu ya mwaka uliopita.

Kufuatia mwenendo ulioonyeshwa hapo juu, ninapendekeza kuwa Uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa uongeze usimamizi wa mapato yatokanayo na vyanzo vilivyokasimiwa kwa kuingia katika mikataba inayolinda maslahi ya Halmashauri husika na kuhakikisha makubaliano yaliyoingiwa yanazingatiwa. Aidha, ninasisitiza utekelezaji wa Agizo Na. 38 (3) la Memoranda ya

Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.

5.3.3 Fedha ambazo hazikukusanywa kutoka katika Vyanzo vya Ndani TZS.14,934,152,539

Ili Mamlaka za Serikali za Mitaa ziweze kupunguza kiwango cha utegemezi kwa Serikali Kuu, na ikizingatiwa kuwa Halmashauri zinakabiliwa na changamoto ya kuongeza makusanyo ya ndani na kuongeza ubora wa huduma kwa wananchi, huku zikihakikisha gharama za usimamizi na ukusanyaji wa mapato zinapungua, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinawajibika kugharamia bajeti zao za ndani. Hivyo basi, zinahitaji mpango mkakati wa usimamizi wa mapato ambao utawezesha Halmashauri kukusanya mapato yote yaliyotarajiwa kwa wakati kutoka vyanzo vilivyopo na kuhakikisha inatumia vyanzo vilivyopo na vipya kuongeza mapato. Hata hivyo, kwa kipindi cha mwaka wa Ukaguzi, Halmashauri 58 hazikuweza kukusanya mapato ya jumla ya TZS.14,934,152,539 kutoka kwa walipa kodi husika kama inavyoonyeshwa katika

Kiambatisho xxix.

Kwa ufupi, mapato ambayo hayakukusanywa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kutoka katika vyanzo vyake vya ndani kwa kipindi cha miaka ya fedha 2011/2012 na 2014/2015 ni kama inavyoonekana katika ***Jedwali 31*** hapo chini:

Jedwali 31: Mwenendo wa Mapato ya Ndani ambayo Hayakukusanywa na Halmashauri kwa Mwaka 2011/2012 na 2014/2015

Mwaka wa fedha	Kiasi (TZS.)	Idadi ya Halmashauri zilizohusika
2014/2015	14,934,152,539	58
2013/2014	17,168,528,904	60
2012/2013	7,710,147,415	54
2011/2012	8,008,669,845	30

Mchanganuo wa hapo juu unaonyesha kupungua kwa mapato ambayo hayakukusanywa katika mwaka wa ukaguzi kwa kiasi cha TZS.2,234,376,365 sawa na asilimia 13 kutoka TZS. 17,168,528,904 iliyoripotiwa mwaka 2013/14 hadi TZS.14,934,152,539 katika mwaka huu wa ukaguzi. Kushindwa kukusanya mapato kwa wakati ni kiashiria cha udhaifu na kukosa ufanisi katika kukusanya mapato; ambapo kwa kiasi kikubwa huchangiwa na uzembe katika ufuatiliaji na usimamiaji wa vyanzo vya mapato.

Ninashauri Halmashauri kuboresha utaratibu na mifumo ya ukusanyaji wa mapato ya ndani ili ziweze kuzingatia Sheria na Kanuni zilizopo. Aidha ninazihamasisha Mamlaka za Serikali za Mitaa zihakikishe zinavitumia vizuri vyanzo vyake vya mapato ili kufikia malengo kuwa zilizojiwekea kwa lengo la kupunguza utegemezi wa Halmashauri kwa Serikali Kuu.

5.3.4 Usimamizi Duni wa Vyanzo vya Mapato Vilivyokasimiwa kwa Wakala

Ukasimiaji wa makusanyo ya maduhuli kama utasimamiwa vizuri na kufuatiliwa itakuwa ni chachu ya kukuza ufanisi na usimamizi wa mapato katika Halmashauri. Hata hivyo, baadhi ya Halmashauri zinafanya vizuri kwa kuongeza makusanyo, lakini nyingine zina mapungufu mbalimbali katika usimamizi wa vyanzo vilivyokasimiwa kama ifuatavyo:

- Halmashauri nyingi hazifuatiliiikwa karibu, hususani kufanya tathmini ya

kujua kiasi ambacho wakala anakusanya na kuwasilisha. Kwa sasa, Mamlaka zinategemea taarifa za mawakala, hivyo, kushindwa kubuni au kukadiria vyanzo vingine. Matokeo ya tathmini hutumika kama msingi wa kujua kiasi halisi ambacho kimekusanywa kutoka vyanzo vya ndani katika kufanya maandalizi ya bajeti ya mwaka unaofuata.

- Upembuzi yakinifu wa usimamizi wa mapato unahusisha tathmini na mchanganuo wa fursa muhimu za mapato zilizoko ndani ya mamlaka na kufanya maamuzi kwa kuzingatia uchunguzi na utafiti wa kutosha. Lengo la tathmini ni kuwezesha kujua uhalisia wa kiasi kinachotarajiwa kukusanywa kutoka kwenye vyanzo husika kabla ya kuingia mikataba na wakala. Hata hivyo, ukaguzi wa mikataba ulibaini kuwa, Halmashauri nyingi zilikasimisha shughuli ya ukusanyaji wa mapato bila kufanya upembuzi yakinifu wa kubaini kiasi cha fedha kinachoweza kupatikana kutoka kila chanzo cha mapato kabla ya kufikia uamuzi wa kukasimisha.

Halmashauri nyingi zilifanya makadirio ya kiasi cha fedha kitakachokusanywa kwa kuzingatia taarifa zisizo za kuaminika kutokana na mawazo ya mtu au kitengo. Vilevile, mikataba mingi imeingiwa bila kuwahusisha wanasheria ili kuifanya itambulike kisheria. Nimeona pia mikataba hiyo haina vipengele maalum vinavyozungumziaTozo na adhabu

inayostahili iwapo wakala hatalipa au atachelewa kulipa kwa wakati kiwango kilichokubaliwa kwenye mkataba.

- Baadhi ya Mamlaka hazikuwa na majalada ya mikataba ya maduhuli au kutunza rejesta yenye kumbukumbu za mawakala. Hata zile Halmashauri zinazotunza rejesta za mikataba zilibainika kutoingiza taarifa za mikataba ya ukusanyaji mapato.
- Mapitio yaliyofanywa kwenye baadhi ya mikataba baina ya Halmashauri na Mawakala yamebaini kuwa Mamlaka hazikuweka kipengele kinachomtaka Wakala kuwasilisha taarifa za fedha na utendaji kila mwisho wa mwezi, kuwasilisha changamoto zinazomkabili wakati wa utekelezaji na kuziwasilisha Halmashauri. Mawakala walitakiwa tu kuwasilisha makusanyo kwa wakati.
- Nilibaini pia kuwa, Mamlaka hazikudai malipo ya awali ya miezi mitatu, dhamana ya benki, au hati ya dhamana kulingana na kiasi cha mkataba. Hii ni kinyume na Agizo Na. 38(3) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. Hali hii inaweza kusababisha Halmashauri kushindwa kukusanya madai/madeni kutokana na malimbikizo kwa maduhuli ambayo hayajakusanywa.

Mapungufu yaliyobainishwa hapo juu yanaonyesha usimamizi duni wa mikataba ya ukusanyaji wa mapato uliosababishwa na udhaifu wa mfumo wa udhibiti wa ukusanyaji wa mapato. Hii inaweza kusababisha

kutokukusanywa kwa madeni yatokanayo na malimbikizo ya mapato.

Ili kupata faida zilizokusudiwa za kukasimu ukusanyaji wa mapato, ninazishauri Mamlaka za Serikali za Mitaa kuweka vigezo vitakavyosaidia kuhakikisha kuwa mawakala wanawasilisha makusanyo ya kutosha kwa Halmashauri. Hivyo, ni muhimu kwa kila Halmashauri kuanzisha utaratibu wa kutathmini kwa kina vyanzo vya mapato kabla ya kuvikasimu vyanzo hivyo kwa mawakala. Pia, napendekeza Halmashauri kuimarisha usimamizi wa ukusanyaji wa mapato kutoka katika vyanzo vilivyokasimiwa kwa mawakala kwa kundaa mikataba bora yenye vifungu muhimu vinavyofanana kwa Halmashari zote ambavyo vitalinda maslahi ya Halmashauri. Aidha, Halmashauri zote ziwatake mawakala kuweka dhamana ya mikataba yote ya mapato ili kuepuka tatizo la kutowasilishwa kwa makusanyo kwa mujibu wa mkataba.

5.3.5 Maduhuli yaliyokusanywa lakini hayakupelekwa Benki TZS.466,921,375

Fedha zote zilizopokelewa katika Mamlaka za Serikali za Mitaa zitapaswa kulipwa katika akaunti za benki za Mamlaka ya Serikali za Mitaa kila siku au siku ya kazi inayofuata. Hii ni kwa mujibu wa Agizo Na. 50 (5) la Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa, 2009. Hata hivyo, katika mwaka wa ukaguzi, nimebaini kuwa kiasi cha TZS.466,921,375 kilichokusanywa kutoka katika vyanzo mbalimbali vya Halmashauri 35 hakikuthibitishwa kupelekwa benki, ikiwa ni kinyume na matakwa ya Agizo lililotajwa hapo

juu. Maelezo yameonyeshwa katika ***Jedwali 32*** hapo chini.

Jedwali 32: Maduhuli yaliyokusanywa lakini Hayakupelekwa Benki

Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)		Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/W Karatu	7,914,000		21.	H/M Songea	9,807,106
2.	H/W Meru	8,537,565		22.	H/W Namtumbo	5,614,300
3.	H/W Longido	14,710,572		23.	H/W Nyasa	30,314,510
4.	H/Jiji Arusha	615,000		24.	H/W Shinyanga	14,591,706
5.	H/M Kinondoni	30,929,905		25.	H/Mji Bariadi	18,768,500
6.	H/W Iringa	8,951,000		26.	H/W Iramba	23,571,669
7.	H/W Njombe	9,680,500		27.	H/W Mkalama	4,642,000
8.	H/M Kigoma/Ujiji	47,213,184		28.	H/W Handeni	15,508,592
9.	H/W Kakonko	19,122,289		29.	H/W Korogwe	1,211,000
10.	H/W Hanang'	6,310,400		30.	H/W Kilindi	7,391,100
11.	H/Mji Babati	6,888,000		31.	H/W Igunga	15,826,362
12.	H/Mji Tunduma	30,796,200		32.	H/W Sikonge	484,000
13.	H/W Mvomero	3,272,000		33.	H/W Kilosa	1,426,500
14.	H/Mji Masasi	4,273,800		34.	H/JIJI Mwanza	13,497,300
15.	H/W Kwimba	12,523,400		35.	H/W Itilima	7,102,000
16.	H/W Sengerema	19,718,555			Jumla	466,921,375
17	H/W Ukerewe	7,647,000				
18	H/W Bukombe	21,320,253				
19	H/W Mbogwe	8,200,100				
20	H/W Kalambo	28,541,007				

Mwelekeo wa maduhuli yaliyokusanywa lakini hayakupelekwa benki kwa miaka mitatu mfululizo ni kama inavyooneshwa kwenye ***Jedwali 33*** hapo chini:

Jedwali 33: Maduhuli yaliyokusanywa lakini hayakupelekwa Benki

Mwaka	Kiasi (TZS.)	Idadi ya Halmashauri
2014/2015	466,921,375	**35**
2013/2014	323,231,453	19
2012/2013	585,502,820	31

Mchanganuo wa hapo juu unaonyesha kuwa kiasi cha makusanyo ambayo hayakuwasilishwa benki kimeongezeka kwa TZS.143,689,922 kutoka TZS.323,231,453 zilizoripotiwa mwaka wa fedha 2013/2014 hadi TZS.466,921,375 zilizoripotiwa mwaka huu wa ukaguzi.

Kutopeleka makusanyo ya mapato benki kunachochea wizi wa maduhuli au ubadhirifu pasipo uongozi kufahamu. Pia kutowasilisha maduhuli benki kunasababisha kuwapo na mashaka juu ya uhalali wa kiasi cha mapato yaliyotokana na vyanzo vya ndani kilichoripotiwa kwenye taarifa za fedha za Halmashauri.

Ninapendekeza kwa Uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzingatia Agizo Na. 50 (5) la Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 kwa kuhakikisha kuwa zinaboresha mifumo ya udhibiti wa ndani wa usimamizi wa ukusanyaji wa mapato. Pia, Halmashauri zinapaswa kuhakikisha kuwa makusanyo ya mapato yanapelekwa benki mapema kama inavyoelekezwa kisheria.

5.3.6 Utunzaji usio Mzuri wa Daftari la Kumbukumbu za Makusanyo ya Mapato ya Ndani

Katika kuhakikisha kuwa kunakuwepo kumbukumbu sahihi na uwajibikaji katika makusanyo, madaftari ya kumbukumbu ya mapato yanapaswa kuandaliwa vizuri. Madaftari hayo yanaweza kutumika kuandaa makisio ya makusanyo na mapato tarajiwa. Hata hivyo, nilifanya tathmini ili kujua ufanisi wa taratibu zinazotumiwa kukusanya mapato, hasa kwa vyanzo vya ndani katika sampuli ya Halmashauri 12 kwa kipindi cha mwaka huu wa ukaguzi. Nilibaini kuwa Halmashauri hazikuwa na data au madaftari kwa aina tofauti ya mapato. Huu ni udhaifu mkubwa katika kudhibiti, kurekodi na kutoa taarifa sahihi za mapato yaliyokusanywa. Pia hii ni kinyume na Agizo Na. 23 (3) la

Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa, 2009. Maelezo yameonyeshwa kwenye ***Jedwali 34*** hapo chini:

Jedwali 34: Kutokuwapo kwa Utunzaji mzuri wa Daftari la Kumbukumbu za Makusanyo ya Mapato

Na.	Halmashauri	Aina ya Daftari lisilotunzwa
1.	H/W Arusha	Ushuru wa Huduma na Kodi ya Ardhi
2.	H/W Karatu	Daftari la Kudhibiti Mapato ya Ndani na Ushuru wa Hoteli na Nyumba za Kulala Wageni
3.	H/W Arusha	Mapato kutoka Vyanzo vya Ndani
4.	H/W Monduli	Ushuru wa Hoteli na Nyumba za Kulala Wageni
5.	H/M Ilala	Masijala ya Taarifa ya Kodi za Majengo
6.	H/W Chemba	Mapato ya Ndani
7.	H/W Ludewa	Mapato ya Ndani
8.	H/W Ruangwa	Mapato ya Ndani
9.	H/W Simanjiro	Ushuru wa Huduma
10.	H/W Newala	Ushuru wa Huduma
11.	H/W Kwimba	Leseni za Biashara na Leseni za Vileo
12.	H/Mji Mpanda	Leseni za Vileo na Ushuru wa Mabango

Kushindwa kutunza kumbukumbu sahihi za walipa kodi, husababisha ugumu kwa Halmashauri kutambua kiasi cha mapato kinachotakiwa kukusanywa kutoka katika vyanzo kama vile Kodi ya Majengo, Ushuru wa Huduma na Ada ya Matangazo. Halmashauri ziko katika hatari ya kupokea kiasi chochote cha makusanyo kutoka kwa mawakala. Aidha, ilikuwa ni vigumu kuthibitisha kwa usahihi na ukamilifu kiasi cha mapato kilichoripotiwa kutoka vyanzo hivyo.

Hivyo, ninapendekeza kuwa, Halmashauri zihakikishe kuwa zinaboresha mfumo wa udhibiti wa ndani wa usimamizi wa kumbukumbu za mapato ambapo Mweka Hazina wa kila Halmashauri atawajibika kusimamia utunzaji wa madaftari hayo kama inavyotakiwa kupitia Agizo

Na 23 (3) la Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.

5.3.7 30% ya Makusanyo ya Kodi ya Matumizi ya Ardhi Kutorejeshwa kwenye Halmashauri Husika TZS.4,540,081,619

Jumla ya TZS.4,540,081,619 hazikurejeshwa na Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi ikiwa ni asilimia 30 ya mapato ya kodi ya viwanja yaliyokusanywa katika Halmashauri 74 ili zitumike kwa ajili ya kutatua migogoro ya ardhi, ununuzi wa vifaa na zana za upimaji wa ardhi na gharama nyingine yoyote inayohusiana na usimamizi wa masuala ya ardhi kama Waraka Na. CBD.171/261/01/148 (*Retention scheme*) wa tarehe 19 Novemba 2012 kutoka OWM-TAMISEMI unavyoelekeza. Pia, Sheria ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka 1982 (iliyorekebishwa 2000), inabainisha makusanyo ya kodi ya matumizi ya ardhi kama chanzo cha mapato kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa. Maelezo yameonyeshwa katika ***Kiambatisho*** xxx. Mwenendo wa makusanyo ya asilimia 30 ya kodi ya ardhi ambayo hayakurejeshwa Halmashauri kwa kipindi cha miaka miwili yameonyeshwa katika ***Jedwali 35*** hapo chini:

Jedwali 35: Mwenendo wa 30% ya Makusanyo ya Kodi ya Ardhi ambayo Hayakurejeshwa Halmashauri kwa Kipindi cha Miaka Miwili Mfululizo

Mwaka wa fedha	Kiasi (TZS.)	Idadi ya Halmashauri zilizohusika
2014/2015	4,540,081,619	**74**
2013/2014	1,197,777,287	32

Mchanganuo wa hapo juu unaonesha ongezeko la asilimia 30 la makusanyo ya Kodi ya Ardhi

ambayo hayakurejeshwa Halmashauri kwa kiasi cha TZS.3,342,304,332 (279%) kutoka TZS.1,197,777,287 zilizotolewa taarifa mwaka 2013/2014 hadi TZS.4,540,081,619 zilizotolewa taarifa mwaka 2014/2015. Matokeo yake, Halmashauri zilizoathirika zimeongezeka mara dufu kutoka 32 hadi 74.

Kwa kutorejesha au kurejesha kidogo kiasi cha asilimia 30 ya makusanyo ya Kodi ya Ardhi kwa Halmashauri husika, shughuli zilizotegemewa kufanywa kwa kutumia fedha hizo kama vile kutatua migogoro ya ardhi, na ununuzi wa vifaa vya ardhi hazitafanyika; hivyo, kusababisha kuwa na ufanisi duni katika sekta ya ardhi kwenye Halmashauri husika. Aidha, hupunguza ari ya Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kusimamia na kukusanya kodi ya matumizi ya ardhi na matokeo yake makusanyo ya kodi ya matumizi ya ardhi yatapungua, hivyo kupunguza mapato ya nchi kwa ujumla.

Aidha, kwa ajili ya kuboresha usimamizi na kuongeza mapato ili kuleta ufanisi katika sekta ya ardhi, ninaishauri Serikali iandae mikakati ambayo itahakikisha kuwa asilimia 30 ya makusanyo ya kodi ya matumizi ya ardhi yanarudishwa kwa Halmashauri husika kwa wakati ili zitumike kwa madhumuni yaliyokusudiwa.

Kwa maoni yangu, mpango huu wa urudishwaji wa asilimia 30 ya makusanyo ya kodi ya matumizi ya ardhi (Retention scheme) kwa Halmashauri zilizokusanya kodi hiyo ungeboreshwa kwa Serikali kuruhusu

Halmashauri ziwasilishe asilimia sabini (70%) tu za makusanyo Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi na wabaki na asilimia 30 ya mapato hayo ili kuepuka deni kubwa linaloendelea kukua kwa Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi kwa kutorudisha asilimia 30 ya makusanyo kwa Halmashauri husika.

5.3.8 Mfumo Mpya wa kukusanya Mapato ya Halmashauri kutokuwa na Ufanisi

Mamlaka za Serikali za Mitaa zipo mbioni kuboresha ufanisi katika ukusanyaji wa mapato kwa kufunga mifumo ya kielektroniki ya kutunzia nyaraka na kumbukumbu za makusanyo ya mapato yake. Ukaguzi uliyofanywa ili kubaini ufanisi wa mifumo kwenye Halmashauri tatu za majaribio ambazo ni Jiji la Arusha, wanaotumia mfumo wa LGRCIS, na Manispaa za Temeke na Iringa ambazo zinatumia mfumo wa MRECOM ulibaini mapungufu ambayo yanafanana kwa mifumo yote miwili kama ifuatavyo:

- Mojawapo ya moduli kwenye mfumo ambayo ndiyo mhimili wa kuunganisha na kuwezesha malipo mtandao kama ilivyo kwa Maxi Malipo kwenye maeneo yote (Vijiji, Kata, Mashule na Zahanati) haijaunganishwa na mifumo hii ya mapato ya Halmashauri;
- Mifumo haijaunganishwa na mfumo wa EPICOR 9.05 ambao ndio umefungwa mahususi kwa ajili ya kutoa taarifa za fedha zinazoendana na matakwa ya IPSAS. Hii inalazimisha kutumia muda mwingi kuchukua taarifa kutoka katika mfumo wa mapato kwa mkono na kuingiza upya kwenye mfumo wa EPICOR 9.05;

- Wakaguzi wa ndani wa Halmashauri hawajajifunza namna mifumo hii inavyofanya kazi hivyo ni vigumu kwao kufanya tathmini ya jinsi mifumo hii inavyofanya kazi;
- Mafunzo ya msingi yametolewa kwa watumishi wa Idara ya TEHAMA na wahasibu wa mapato lakini panahitajika mafunzo zaidi ili kuelewa mfumo unavyofanya kazi na;
- Naona hapakuwa na haja ya kutumia fedha nyingi kufunga mifumo hii kwani kazi zinazofanywa na mifumo hii midogo zinaweza kufanyika kwenye mfumo wa EPICOR 9.05 kupitia kwenye moduli ya wadaiwa.

Mapungufu yaliyobainishwa hapo juu yanasababisha yafuatayo;

- Taarifa za mapato zinazotolewa kwenye mifumo sio kamilifu na hivyo si za kuaminika na huenda zikasababisha kutolewa kwa taarifa potofu za fedha;
- Kutotumia moduli ya malipo kwa njia ya mtandao kama ilivyokusudiwa ni kutotumika vizuri kwa mfumo na hivyo thamani ya fedha kwenye manunuzi haijapatikana;
- Muda mwingi unatumika kuandaa na kuhamisha taarifa kwa mkono kwenda kwenye mfumo wa EPICOR 9.05
- Kutokuwepo mafunzo ya kutosha kwa watumishi kunaweza kuathiri namna ya kuutumia mfumo kikamilifu;
- Uelewa mdogo wa mfumo kwa wakaguzi wa ndani kunaweza kusababisha wao kushindwa kutathmini ufanyaji kazi wa mfumo kama inavyoagizwa kupitia Agizo Na. 14(4) la

Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 na;

- Kufunga mfumo wenye matumizi yanayoshabihiana na mifumo ya EPICOR 9.05 iliyopo kwenye Halmashauri ni matumizi mabaya ya fedha za umma.

Kuwapo kwa mapungufu yaliyobainishwa hapo juu ni ishara kuwa hapakuwa na mipango mizuri na maandalizi ya kutosha kabla ya kufikiwa maamuzi wa kufunga mifumo mipya, hivyo kutofanikisha malengo yaliyokusudiwa.

Kwa kuzingatia hayo, ninapendekeza kwa uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa washirikiane na Ofisi ya Rais – Serikali za Mitaa ili kutilia mkazo nia ya kuwa na mfumo thabiti kwa kuyafanyia kazi mapungufu niliyoyabaini; Aidha, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kupitia upya uamuzi wa kuwa na mifumo miwili inayofanya shughuli zinazofanana.

5.4 Usimamizi wa Fedha Taslimu

Usimamizi wa fedha taslimu unamaanisha ukusanyaji na ulipaji wa fedha kwa namna ambavyo itaihakikishia taasisi kuwa na kiasi cha kutosha cha fedha taslimu ambazo sio za kutumia kwa ajili ya kununua Mali za Kudumu. Fedha hizo taslimu kwa upande mwingine ni hakikisho kwa taasisi kuwa ina uwezo wa kulipa madeni yake pamoja na uendeshaji wa kila siku wa taasisi husika. Udhibiti wa fedha ni jambo muhimu katika kufanikisha utekelezaji wa bajeti, kwani hupunguza hatari za matumizi mabaya ya fedha au udanganyifu. Katika mwaka wa ukaguzi 2014/2015, mapitio ya usimamizi wa

fedha katika Mamlaka za Serikali za Mitaa yalibainisha masuala mbalimbali kama ifuatavyo:

5.4.1 Miamala Isiyosuluhishwa katika Taarifa za Usuluhishi wa Kibenki

Ni kawaida kwa Taasisi kuwa na kumbukumbu za kihasibu, hususan daftari la fedha kutofautiana na bakaa ya fedha inayooneshwa kwenye taarifa ya benki kutokana na kumbukumbu hizi kuandikwa kwa muda tofauti kati ya benki na Halmashauri. Kumbukumbu za baadhi ya miamala ya Halmashauri huhuishwa katika mfumo wa benki baada ya kipindi fulani. Kadhalika, baadhi ya miamala inaingia kwenye kumbukumbu za benki kabla ya Halmashauri kuingiza ndani ya mfumo wake wa uhasibu. Tofauti hii ya muda husababisha kuwepo mambo ambayo huhitaji upatanisho. Usuluhishi wa benki husaidia kugundua tofauti baina ya kumbukumbu zilizopo Halmashauri na taarifa za benki kutokana na tofauti ya muda ambao muamala umefanyika na muda ambapo taarifa zinaingia kwenye vitabu.

Ukaguzi niliofanya katika Halmashauri 28 ulibaini mambo yasiyosuluhishwa kati ya taarifa za benki na daftari la fedha kinyume na Agizo Na. 29(2) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009, linalomtaka Mweka Hazina wa Halmashauri kuhakikisha kwamba, usuluhisho wa kibenki unafanyika, ikiwa ni pamoja na udhibiti wa akaunti mbalimbali sanjari na kufanya usuluhisho kati ya daftari la fedha na taarifa za benki kila mwezi na kufanya masahihisho ipasavyo.

Jedwali 36 hapo chini linaonesha ulinganifu wa mambo yasiyosuluhishwa katika usuluhisho wa kibenki kwa kipindi cha miaka minne ya fedha kuanzia 2011/12 hadi 2014/15.

Jedwali 36: Mambo Yasiyosuluhishwa kati ya Taarifa za Benki na Daftari la Fedha kwa Kipindi cha Miaka Minne (2011/12-2014/15)

Mwaka wa fedha	Mapato katika daftari la fedha yasiyokuwepo kwenye taarifa za Benki (TZS.)	Hundi ambazo hazijawasilishwa Benki (TZS.)
2014/2015	4,426,693,272	7,312,295,897
2013/2014	675,460,335	3,970,602,656
2012/2013	5,864,183,413	16,842,008,917
2011/2012	3,872,146,712	18,368,780,081

Kutokana na ***Jedwali 36*** hilo hapo juu, inaonekana kuwa mapato ambayo yaliingizwa katika daftari la fedha lakini hayakuoneshwa katika taarifa za benki yameongezeka kwa kiasi cha TZS.3,751,232,936.64 kutoka TZS.675,460,335 mwaka wa fedha 2013/2014 hadi TZS.4,426,693,272 mwaka 2014/2015.

Hundi ambazo zililipwa kwa wadai mbalimbali na hazikuwasilishwa benki zimeongezeka kwa TZS.3,341,693,241 kutoka TZS.3,970,602,656 mwaka 2013/2014 hadi TZS.7,312,295,897 mwaka 2014/2015

Vilevile, nilibaini kuwa malipo ya jumla ya TZS.5,108,100 yalifanyika benki lakini hayakuingia kwenye daftari la fedha; na fedha kiasi cha TZS.53,170,308 kiliwekwa benki lakini hazikuandikwa kwenye daftari la fedha.

Fedha ni mali zilizo katika mazingira rahisi ya kupotea iwapo haitalindwa ipasavyo. Suluhisho za kibenki ni mbinu muhimu za udhibiti ambazo husaidia kulinda rasilimali kwa kufichua dosari kama vile fedha kutolewa benki bila idhini.

Kutokuwepo kwa ufuatiliaji sahihi wa usuluhishi kati ya taarifa za benki na vitabu vya fedha kunaweza kusababisha ubadhirifu na makosa mengine yasijulikane. Miamala ya kibenki isiyokamilika inaweza kupotosha watumiaji wa taarifa za fedha za Halmashauri, hususani bakaa ya fedha mwishoni mwa mwaka.

Hata hivyo, ili mchakato wa kudhibiti uweze kufanya kazi kwa ufanisi, ni muhimu kwa menejimenti za Serikali za Mitaa zitenganishe majukumu ya watu wanaohusika na uhasibu na kuidhinisha miamala ya benki na wale wanaohusika kuandaa na kusimamia usuluhisho wa benki ili kuhakikisha daftari la fedha linaonesha bakaa sahihi mwisho wa mwaka. Uongozi wa Halmashauri unapaswa kuhakikisha kuwa usuluisho unafanyika kwa ufanisi kila mwezi kama inavyoelekezwa kwenye Memoranda ya Fedha za Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.
Muhtasari wa Serikali za Mitaa na mambo yasiyofanyiwa usuluhishi wa benki ni kama inavyoonekana kwenye
Kiambatisho xxxi.

5.4.2 Ukaguzi wa Kushtukiza wa Fedha Taslimu

(i) Ukaguzi wa Kushtukiza wa Fedha Taslimu Haukufanyika katika Halmashauri

Agizo la 46 (1) la Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa, 2009 linahitaji Afisa Masuuli au mwakilishi wake katika vipindi maalum kupanga utaratibu wa kufanya ukaguzi wa kushtukiza wa fedha taslim. Ukaguzi wa kushtukiza wa fedha taslim hukuza ufanisi, kuzuia na kugundua makosa, udanganyifu na wizi. Husaidia kuzuia mianya ya fedha kutumika vibaya na kulinda fedha taslimu zisipotee.

Nimepitia taarifa za Serikali za Mitaa 164 na kubaini kuwa, ukaguzi wa kushtukiza wa fedha taslim haukufanyika katika Halmashauri 14 kama inavyoonekana katika ***Kiambatisho*** xxxii.

Jedwali 37 hapo chini linaonesha muelekeo wa Halmashauri ambazo hazikufanya ukaguzi wa kushtukiza wa fedha taslim kwa miaka mitatu mfululizo:

Jedwali 37: Halmashauri ambazo Hazikufanya Ukaguzi wa Kushtukiza wa Fedha Taslim

Mwaka	Idadi ya Halmashauri
2014/2015	14
2013/2014	34
2012/2013	31

Kuanzisha mfumo imara wa udhibiti wa ndani na usimamizi wa fedha ni hatua muhimu kwa sababu ya kuwapo kwa taratibu mbalimbali zinazohusika katika makusanyo ya fedha,

amana, na taratibu za malipo; vile vile, majukumu ya uangalizi yaliyogawanyika kuhusu taratibu hizi kwa ujumla.

Kushindwa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kufanya ukaguzi wa kushtukiza wa fedha taslimu kunamaanisha kuwa mifumo ya udhibiti wa ndani haina ufanisi; hivyo kuna hatari ya kutokea upotevu wa fedha, au fursa ya fedha kutumika kwa manufaa binafsi. Hii yatokana na mazingira ya ushawishi yanayozunguka miamala inayohusisha fedha taslim.

Nazishauri Menejimenti za Serikali za Mitaa ifanye ukaguzi wa kushtukiza wa fedha taslim mara kwa mara katika vipindi tofauti ili kuimarisha uwajibikaji zaidi katika usimamizi wa fedha.

(ii) Kiwango cha Juu cha Fedha Taslim ambacho kinatakiwa kuwepo katika Halmashauri Hakikuwekwa

Kuweka fedha ndani ya Ofisi za Halmashauri kunaongeza hatari ya kutokea upotevu wa fedha. Kuweka kiwango cha juu cha ukomo wa fedha taslim kinachoruhusiwa kutunzwa ndani ya ofisi kunazuia wizi na matumizi yasiyotarajiwa ya fedha za umma.

Agizo la 99 (1) la Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa, 2009 linaelekeza kwamba, kiwango cha juu cha fedha taslimu ambacho kinatakiwa kuwamo ndani ya ofisi kiidhinishwe na Baraza la Madiwani husika na hakitaongezwa pasipo Baraza kuridhia. Hata

hivyo, ukaguzi wa fedha taslimu ulibaini kuwa, Halmashauri 18 hazikuwa zimeweka viwango vya juu vya fedha taslimu kama ilivyoelekezwa na Agizo lililotajwa hapo juu. Halmashauri husika ni kama zinavyoonekana katika
Kiambatisho xxxii.

Kuweka fedha ndani Ofisi za Halmashauri bila kuwa na kiwango cha juu cha ukomo kilichoidhinishwa kunaongeza uwezekano wa fedha kupotea kwa njia ya wizi na matumizi yasiyotarajiwa. Kuweka kiwango cha juu cha ukomo kunazuia wizi na fedha za Umma kutumika vibaya.

Natoa wito kwa Menejimenti za Serikali za Mitaa kuandaa sera ya usimamizi wa fedha ambayo itaweka kiwango cha juu cha fedha itakayotunzwa kwenye maeneo yao kwa lengo la udhibiti.

(iii) Masurufu Yasiyorejeshwa

Agizo Na. 40 (3) la Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linahitaji masurufu kurejeshwa ndani ya siku kumi na nne baada ya kukamilika kwa shughuli iliyoombewa masurufu hayo. Aidha, Aya ya 5.17 ya Mwongozo wa Uhasibu wa Serikali za Mitaa wa mwaka 2009 inazitaka Mamlaka za Serikali za Mitaa kuanzisha daftari la kutunza kumbukumbu litakalowezesha masurufu kutolewa na kurejeshwa kwa ufanisi. Aidha, Agizo Na. 40 (4) linaagiza kwamba, "masurufu mengine hayatatolewa kabla ya kurejeshwa masurufu ya awali" huku Agizo

Na. 40 (5) likielekeza kwamba, “masurufu yasiyorejeshwa kwa zaidi ya mwezi mmoja yatapaswa kutozwa adhabu kulingana na Kanuni ya Tozo na Adhabu ya Fedha Serikali za Mitaa”. Kinyume na maagizo hayo katika mwaka huu, Mamlaka za Serikali za Mitaa 45 zimebainika kuwa na usimamizi wa masurufu usiokidhi matakwa ya Sheria nilizozitaja hapo juu.

Jedwali 38 hapo chini linaonesha muhtasari wa mapungufu yaliyobainika kwenye usimamizi wa masurufu.

Jedwali 38: Muhtasari wa Mapungufu Yaliyobainika kwenye Usimamizi wa Masurufu

Maelezo	Kiasi (TZS.)
Masurufu yasiyorejeshwa	659,744,656
Masurufu yasiyoandikwa kwenye Daftari	164,698,645
Uchelewashaji wa marejesho	423,371,490
Masurufu yaliyotolewa kabla ya yale ya awali kurejeshwa	168,341,070

Mchanganuo wa mapungufu ni kama unavyoonekana katika
Kiambatisho xxxiii.

Hii ina maana ya kwamba, Mamlaka za Serikali za Mitaa zina udhaifu katika udhibiti wa utoaji na urejeshwaji wa masurufu, hali inayosababisha kuwapo mianya ya udanganyifu au matumizi mabaya ya fedha za Umma kunakoweza kufanywa na wafanyakazi wasio waaminifu.

Napendekeza kwa Menejimenti za Mamlaka ya Serikali za Mitaa kuimarisha udhibiti wa ndani

wa usimamizi wa masurufu na kuhakikisha kwamba masurufu yote yanarejeshwa katika muda unaotakiwa Kisheria; na kwamba, hakuna masurufu mengine yatakayotolewa kwa maofisa ambao hawajarejesha masurufu ya awali.

5.5 Usimamizi wa Rasilimali Watu

Usimamizi wa rasilimali watu ni moja ya shughuli ambayo imeanzishwa katika taasisi ili kuongeza utendaji wa kazi wa wafanyakazi kwa lengo la kufikia malengo ya muda mrefu ya mwajiri. Kimsingi, usimamizi wa rasilimali watu unahusiana na usimamizi wa watumishi ndani ya taasisi, kwa kuangalia sera na mfumo ili kuwezesha kufikia malengo ya taasisi. Tathmini ya ufanisi wa rasilimali watu na mishahara kwa mwaka ulioishia Juni, 2015 ulibaini yafuatayo:

5.5.1 Udhaifu katika Upimaji wa Utendaji Kazi wa Wazi kwa Watumishi (OPRAS)

Upimaji wa utendaji kazi wa wazi kwa watumishi ni mfumo wazi na rasmi unaofuata utaratibu ambao umeanzishwa ili kuwasaidia mwajiri na mwajiriwa katika kupanga, kusimamia, na kufanya tathmini ili kuongeza ufanisi ndani ya taasisi kwa lengo la kufikia malengo ya taasisi.

Mfumo unahamasisha ushiriki wa mfanyakazi katika kuweka malengo, kutekeleza, kufuatilia na kuupitia; hivyo kukuza uwajibikaji binafsi, kuongeza uwazi pamoja na mawasiliano baina ya menejimenti na wafanyakazi. Hata hivyo, hii inaweza kuwa na maana kama mifumo iliyopo inatekelezwa kikamilifu.

Ukaguzi uliofanywa ulibaini kuwa upimaji wa wazi wa utendaji wa wafanyakazi katika Halmashauri 15 haukufanyika kikamilifu kinyume na Agizo D.24, D.62 na D.63 la Kanuni za Kudumu za Utumishi wa Umma za mwaka 2009.

Kutokana na kukosekana kwa mfumo wa wazi wa kupima utendaji kazi (OPRAS), kumesababisha iwe vigumu kujua wafanyakazi wanaostahili kupandishwa vyeo, kuwazawadia au kuwaadhibu. Hivyo, upandishaji wa vyeo kwa wafanyakazi, upangaji wa kazi, na utoaji wa mikataba kwa wafanyakazi kulingana na utendaji kazi wao; pia, wafanyakazi wasiokuwa na utendaji mzuri wanaweza kupandishwa vyeo.

Jedwali 39: Orodha ya Halmashauri ambazo hazina mfumo Rasmi wa Wazi wa Upimaji Wafanyakazi (OPRAS)

Na	Jina la Halmashauri
1	Arusha CC
2	Chamwino DC
3	Handeni DC
4	Igunga DC
5	Kilindi DC
6	Korogwe DC
7	Korogwe TC
8	Longido DC
9	Lushoto DC
10	Mafia DC
11	Mkinga DC
12	Monduli DC
13	Muheza DC
14	Mwanza CC
15	Urambo DC

Halmashauri zinashauriwa kuendelea kuwapa mafunzo wafanyakazi wao ili mfumo huo uweze kutekelezwa kikamilifu. Pia, ninasisitiza kuwa Halmashauri ziimarishe mfumo wa ufuatiliaji na tathmini ili uweze kutambua, kufanya tathmini

na kuweza kujua mapungufu katika utendaji wa wafanyakazi ili kuweza kuchukua hatua stahiki za uboreshaji.

5.5.2 Kutokuwepo au Kutoboreshwa kwa Rejista ya Wafanyakazi

Wakati wa kukagua Rejista ya wafanyakazi, niligundua kuwa Halmashauri 16 hazikuwa au hazikuboresha Rejista ya wafanyakazi, kinyume na Agizo Na. 79 (1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. Hii imesababisha Mtunza Hazina kupitia Kitengo cha Mishahara kushindwa kuboresha taarifa za mishahara ya wafanyakazi na kusababisha malipo ya mishahara kwa wafanyakazi waliofikia ukomo wa utumishi, kufukuzwa kazi, utoro au kufariki.

Jadweli 42: Halmashauri zisizo na/au kuboresha Rejista ya Wafanyakazi

Na.	Jina la Halmashauri
1	Busega DC
2	Igunga DC
3	Kakonko DC
4	Kaliua DC
5	Kasulu DC
6	Kibaha DC
7	Kigoma DC
8	Kilwa DC
9	Kinondoni MC
10	Mbulu DC
11	Meru DC
12	Misungwi DC
13	Moshi DC
14	Simanjiro DC
15	Ushetu DC
16	Uvinza DC

Nazishauri Halmashauri ziboreshe taarifa za wafanyakazi mara kwa mara ili kuepuka kulipa wafanyakazi wasiostahili na kusababisha hasara kwa Serikali.

5.5.3 Kutofanya Usuluhishi wa Mishahara wa Kila Mwezi

Ili kuhakikisha usahihi wa mishahara iliyopokelewa kutoka Hazina na iliyolipwa katika mwezi husika, Halmashauri zinatakiwa kuandaa usuluhishi wa kila mwezi wa mishahara hiyo kama sehemu ya udhibiti ili kuweza kupata uhakika wa usahihi wa malipo ya mishahara.

Ukaguzi wa orodha ya mishahara ya kila mwezi katika Halmashauri tano ambazo ni H/Mji wa Babati TC, H/W Kilwa, H/W Longido, H/W Mpwapwa, na H/W Musoma ulionyesha kutokuwepo kwa usuluhishi wa mishahara kinyume na Agizo Na. 29(2) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.

Kutofanyika kwa usuluhishi wa mishahara wa kila mwezi kunasababisha kushindwa kujua kama Hazina imetoa mishahara sahihi kwa mwezi husika.

Nashauri kuwa kila Halmashauri ifanye usuluhishi wa mishara yake ya kila mwezi kabla ya kuilipa kwa wafanyakazi.

5.5.4 Kukosa Uthibitisho wa Urejeshwaji wa Mishahara Isiyochukuliwa na Wahusika TZS.2,984,211,457

Ulipwaji wa mishahara kwa wafanyakazi kupitia akanti za benki umeleta changamoto ya kutojua kama Halmashauri zinatekeleza Agizo Na. Hazina lenye Kum.Na.CA:307/334/01 la tarehe 15/1/2010 ambalo linataka mishahara

isiyochukuliwa na wafanyakazi waliostaafu, kufariki, kuacha kazi, na kufukuzwa kazi irejeshwe Hazina ndani ya siku 14 baada ya malipo ya mishahara.

Pia, mishahara isiyochukuliwa yenye thamani ya TZS.2,984,211,457 katika Halmashauri 37 kama ilivyooneshwa kwenye ***Jedwali 40*** haikuweza kuthibitishwa kurudishwa Hazina.

Jedwali 40: Orodha ya Halmashauri pamoja na Mishahara Isiyorejeshwa Hazina

NA.	JINA LA HALMASHAURI	AMOUNT	NA.	JINA LA HALMASHAURI	AMOUNT
1	Bagamoyo DC	288,223,807	20	Makete DC	15,443,447
2	Bukoba DC	55,781,246	21	Manyoni DC	299,328,544
3	Bukoba MC	24,703,949	22	Mlele DC	20,878,090
4	Butiama DC	8,982,326	23	Morogoro DC	195,553,687
5	Chemba DC	40,542,583	24	Moshi DC	32,692,688
6	Hanang' DC	20,029,748	25	Mpwapwa DC	80,079,359
7	Ikungi DC	117,710,157	26	Mufindi DC	73,254,035
8	Ilala MC	310,640,833	27	Muleba DC	10,261,522
9	Iringa DC	34,902,880	28	Mvomero DC	262,437,134
10	Iringa MC	47,681,619	29	Nachingwea DC	53,377,786
11	Kilolo DC	48,260,152	30	Nzega DC	118,000,000
12	Kilombero DC	5,543,282	31	Pangani DC	19,704,324
13	Kongwa DC	197,284,806	32	Ruangwa DC	68,374,652
14	Korogwe TC	57,007,043	33	Singida MC	35,612,797
15	Kyerwa DC	3,645,837	34	Sumbawanga DC	25,191,184
16	Lindi DC	109,076,089	35	Tanga CC	169,039,800
17	Lindi MC	37,319,405	36	Tunduru DC	21,248,372
18	Liwale DC	35,748,207	37	Urambo DC	19,762,707
19	Longido DC	20,887,360		**Jumla**	**2,984,211,457**

Pamoja na kwamba Hazina imeruhusu benki kurejesha mishahara isiyochukuliwa bila kuzijulisha Halmashauri, imekuwa vigumu kwa Halmashauri hizo pamoja na wakaguzi kuthibitisha kama mishahara hiyo inarejeshwa Hazina.

Utaratibu huu unaweza kutoa nafasi kwa benki kutumia fedha hizi kwa manufaa yake.

Ningependa kuzishauri Halmashauri zipate ushahidi unaoonesha kuwa benki zimepeleka Hazina mishahara isiyochuliwa na kuhakikisha

kuwa taratibu zinazotumiwa na benki zinazishirikisha Halmashauri

5.5.5 Malipo ya Mishahara kwa Watumishi Waliofukuzwa, Kustaafu au Kufariki na Zilizolipwa kwa Taasisi Mbalimbali kama Makato ya Kisheria TZS.3,414,873,771

Wakati wa ukaguzi ilibainika kuwa jumla ya TZS.2,693,946,288 katika Halmashauri 74 zililipwa kama mishahara kwa wafanyakazi waliofariki, waliotoroka, kufa na kufukuzwa kazi. Malipo haya ni kinyume na Agizo Na. 79(8) la Memoranda ya Fedha ya mwaka 2009.

Pia, jumla ya TZS.720,927,483 katika Halmashauri 48 zililipwa kama makato ya kisheria kwa taasisi kama vile Mifuko ya Pensheni, Taasisi za Fedha, NHIF na TRA kwa ajili ya wafanyakazi ambao hawako kwenye utumishi wa umma. Malipo kwa wafanyakazi ambao hawako kwenye utumishi wa umma ni hasara ya fedha za umma na ninaitaka Serikali kurekebisha tatizo hili, angalia ***Kiambatisho*** xxxiv.

Sababu iliyoelezwa na Halmashauri ya kutorekebishwa kwa taarifa za wafanyakazi kwenye Rejista ni kukosa mawasiliano ya haraka baina yake na Hazina ili kuwafuta wafanyakazi hao kabla ya kulipa mishahara kwenye akaunti zao.

Ninazishauri Halmashauri zihakikishe zinakuwa na taarifa za wafanyakazi waliostaafu, kufa, kuacha kazi au kutoroka zinawasilishwa Hazina

kwa hatua zaidi za kuwafuta kwenye orodha ya malipo.

5.5.6 Ukopaji Usiodhibitiwa na Uliozidi Kiwango Kilichoidhinishwa Kisheria

Ukaguzi wa mishahara uligundua kuwa kuna baadhi ya wafanyakazi wanaopokea chini ya moja ya tatu ya mishahara na wengine hawapati kabisa mshahara kwa miezi mingi. Hii ni kinyume na Kifungu na. 3 cha sheria Na. 7 ya Kudai Madeni ya mwaka 1970 na kuelezewa zaidi katika waraka wenye Kumb. Na.CE.26/46/01/1/66 wa tarehe 28, Novemba 2012 ambao unawataka wafanyakazi walipwe mshahara wa mwezi usiopungua theluthi mbili ya stahili zao za mshahara.

Jedwali 41: Halmashauri zenye Makato ya Mishahara yanayozidi 2/3 ya Mshahara wa Mwezi

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Wafanyakazi
1	H/Jiji Arusha	49
2	H/Jiji Dar es salaam	3
3	H/W Hai	6
4	H/W Kalambo	52
5	H/W Karatu	8
6	H/M Kinondoni	14
7	H/W Kondoa	13
8	H/W Kwimba	282
9	H/W Mlele	15
10	H/W Moshi	8
11	H/W Nkasi	24
12	H/W Nsimbo	121
13	H/W Same	9
14	H/W Sumbawanga	22
15	H/M Sumbawanga	48
16	H/M Temeke	115
	Jumla	**789**

Wafanyakazi wanaweza wasijishughulishe na kazi ipasavyo kwa kutafuta kipato cha ziada ili wakidhi mahitaji yao ya kujikimu.

Nazishauri Halmashauri kutoidhinisha mikopo ya mishahara ambayo makato yake yanazidi

kiwango kilichowekwa na endapo mfanyakazi atakopa bila ya idhini ya mwajiri wake, Halmashauri isishughulike na makato ya watumishi kwa niaba ya taasisi hizo za fedha.

5.5.7 Fedha za Ruzuku ya Mishahara zilizopokelewa kutofautiana na Kiasi cha Mishahara Kilicholipwa

a) Upungufu wa Ruzuku ya Mishahara Iliyotolewa TZS.17,222,379

Kulikuwa na upungufu wa ruzuku ya mishahara kutoka Hazina iliyoonekana katika Halmashauri ya Ushetu. Hii ni baada ya kulinganisha mishahara iliyolipwa na ile iliyotolewa na Hazina kwa mwezi wa Agosti, 2014.

b) Ruzuku ya Mishahara iliyotolewa Zaidi TZS.28,398,724

Halmashauri mbili zilipokea ruzuku ya mishahara zaidi kwa kiasi cha TZS.28,398,724. Fedha hizi zilitakiwa kurudishwa Hazina lakini hakuna ushahidi unaoonesha kuwa zilirudishwa. Halmashauri zilizopata ruzuku ya mishahara pungufu na zaidi ni kama zilivyoonyeshwa kwenye ***Jedwali 42*** hapo chini.

Jedwali 42: Orodha ya Halmashauri Zilizopokea Ruzuku ya Mishahara Zaidi/Pungufu

Na	Jina la Halmashauri	Mishahara iliyopokelewa (TZS.)	Mishahara iliyolipwa (TZS.)	Mshahara iliyotolewa zaidi(TZS.)	mishahara iliyotolewa pungufu (TZS.)
1	H/W Ushetu	0	0		17,222,379
2	H/W Mpanda	456,888,026	442,023,529	14,864,496	
3	H/W Mufindi	1,550,174,195	1,536,639,967	13,534,228	

Ruzuku ya Mishahara iliyotolewa pungufu inasababisha Halmashauri zitafute vyanzo vingine ili ziweze kulipa mishahara hiyo. Hii inaleta athari zaidi kwenye utekelezaji wa shughuli nyingine ambapo fedha zake zitatumika kulipa mishahara. Kwa upande wa ruzuku ya mishahara iliyotolewa zaidi, huweza kusababisha matumizi mabaya kwa vile hakuna bajeti ya fedha hizo.

Ningependa kusisitiza mapendekezo niliyoyatoa mwaka uliopita kwamba, Halmashauri zifanye ulinganifu wa ruzuku za mishahara iliyopokelewa na iliyolipwa ili Hazina waweze kurejesha ruzuku waliyotoa pungufu na kurejesha Hazina ruzuku ya mishahara iliyotolewa zaidi.

5.5.8 Kukosekana kwa Taarifa Sahihi katika Mfumo wa Taarifa ya Usimamizi wa Rasilimali Watu (HCMIS)

Serikali inalipa mishahara kwa wafanyakazi wote wa umma kupitia Mfumo wa HCMIS, ambapo taarifa za wafanyakazi zinaingizwa ndani yake na kuhuishwa mara kwa mara zikiwemo tarehe za kuzaliwa, uthibitisho na kupandishwa vyeo. Hata hivyo, Halmashauri zilionekana kutohuisha taarifa za wafanyakazi ipasavyo.

Ukaguzi uliofanyika uligundua kuwa, katika Halmashauri 41 pamoja na kushauriwa katika ukaguzi wa mwaka uliopita, kuna wafanyakazi 645 kwenye orodha kuu ya malipo wanaonekana tarehe zao za kuzaliwa ni 01/02/1900 na wafanyakazi 2028 ambao hawajathibitishwa

ajira zao kwenye Halmashauri 32 kama ilivyoanishwa katika kiambatisho **lvi.**

Kuna ongezeko la wafanyakazi 2 wenye tarehe za kuzaliwa zisizo sahihi ikilinganishwa na wafanyakazi 623 waliotajwa kwenye Halmashauri 24 katika ukaguzi wa mwaka 2013/2014. Pia, kuna ongezeko la Halmashauri zinazohusika kutoka 24 hadi 42, hali inayoonesha kuwa hakuna mfumo wa udhibiti ulioanzishwa ili kukabiliana na tatizo hilo.

Hii inaonyesha kwamba maofisa rasilimali watu hawahuishi taarifa za wafanyakazi mara kwa mara katika mfumo wa usimamizi wa rasilimali watu (HCMIS) ili ziweze kufanana na zile za orodha kuu ya mishahara. Inakuwa vigumu kwa Hazina kujua tarehe za kustaafu na kuthibitishwa kazini. Hii ni kwa vile taarifa haziingizwi kupitia mfumo uliopo na zinaingizwa kwenye majalada binafsi ya wafanyakazi yaliyoko Halmashauri tu.

Ningependa kurejea mapendekezo yangu niliyoyatoa miaka ya nyuma kwa menejimenti za Halmashauri zihakikishe kuwa taarifa za wafanyakazi kati ya Halmashauri na orodha kuu ya mishahara ya Hazina zinafanyiwa usuluhishi na kuhuishwa kila inapohitajika.

5.5.9 Makato ya Kisheria hayakupelekwa kwenye Taasisi husika TZS.343,077,048

Kwa kawaida, mishahara ya wafanyakazi inatakiwa kukatwa makato ya kisheria na yasiyo ya kisheria ili kupata mshahara halisi baada ya makato. Makato haya yanajumuisha michango ya

Mifuko ya Hifadhi ya Jamii, Mfuko wa Bima ya Afya, Kodi ya Mapato, na urejeshaji wa mikopo kwenye taasisi za fedha.

Ukaguzi umebaini kuwa katika Halmashauri 18 kulikuwa na makato ya TZS.343,077,048 ambayo hayakupelekwa LAPF, PSPF, NSSF, PPF na TRA. Makato ya kisheria yasiyowasilishwa ni kama yanavyoonyeshwa katika ***Jedwali 43*** hapo chini.

Jedwali 43: Orodha ya Halmashauri ambazo Hazikuwasilisha Makato kwa Taasisi Husika

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1	H/M Arusha	18,087,282
2	H/W Itilima	15,933,330
3	H/W Karatu	49, 092,866
4	H/W Kilindi	4,688,320
5	H/W Kilosa	41,091,772
6	H/W Kilwa	18,851,562
7	H/M Lindi	2,815,044
8	H/W Longido	16,114,333
9	H/W Mafia	8,175,820
10	H/W Magu	15,174,959

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)
11	H/W Makete	4,664,351
12	H/W Mbozi	19,793,980
13	H/W Meru	4,281,566
14	H/W Morogoro	2,003,804
15	H/W Nkasi	40,685,606
16	H/W Nzega	80,777,898
17	H/W Sengerema	10,968,598
18	H/M Sumbawanga	38,968,823
	Jumla	**343,077,048**

Makato ya mishahara yasiyowasilishwa kwa taasisi husika kwa mwaka huu yameongezeka kwa asilimia 49 ikilinganishwa na TZS.230,162,686 zinazohusiana na Halmashauri 11 katika mwaka 2013/2014.

Uwasilishaji wa makato ya mishahara kwa Halmashauri ni jambo la kisheria; yasipowasilishwa, makato hayo yanaweza kutumika kwa shughuli nyingine na kusababisha madeni yasiyolipika. Zaidi ya hayo, inaweza kusababisha gharama za ziada kama vile tozo, na adhabu nyingine kutokana na kuchelewesha kulipa. Kwa upande wa LAPF, PSPF, NSSF na PPF, kutolipwa michango hiyo kunaweza kuwa na athari kubwa katika ulipaji wa mafao ya wafanyakazi wanapostaafu.

Nazishauri Halmashauri ziwasilishe michango hiyo kwa wakati na kuhakikisha kwamba ile michango isiyowasilishwa kwa taasisi husika inawasilisha; vilevile, ile isiyowasilishwa ionyeshwe kama madeni kwenye hesabu za Halmashauri mwisho wa mwaka.

5.5.10 Mikopo ya Mishahara Isiyorejeshwa TZS.118,950,669

Wakati wa ukaguzi iligundulika katika Halmashauri 7 kuwepo kwa mikopo ya mishahara yenye jumla ya TZS.118,950,669 isiyorejeshwa, ikilinganishwa na mikopo ya TZS.286,032,964 katika Halmashauri 16 kwa mwaka wa fedha 2013/2014. Hii inaonyesha kuwa Halmashauri zimeongeza udhibiti wa ukopeshaji na urejeshaji wa mikopo ya mishahara. Kuwapo kwa mikopo isiyorejeshwa ni kinyume na Agizo Na. 41 (1) la Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009; na inaashiria udhibiti usioridhisha kwa Halmashauri husika.

Jedwali 44: Halmashauri zenye Mikopo ya Mishahara Isiyorejeshwa

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1	H/W Mbeya	2,350,000
2	H/W Mlele	7,800,000
3	H/W Nanyumbu	6,297,000
4	H/W Nsimbo	21,550,000
5	H/W Same	3,029,830
6	H/W Shinyanga	44,200,000
7	H/W Tandahimba	33,723,839
	Jumla	**118,950,669**

Ucheleweshaji wa kurejesha mikopo ya mishahara unazuia utekelezaji wa shughuli nyingine za Halmashauri kwa kukosa fedha;

aidha, na kuna uwezekanao wa kusababisha mikopo hiyo kutolipwa.

Hivyo, Halmashauri zinashauriwa kufuata Agizo Na. 41 (1) kwa kuhakikisha kuwa mikopo ya mishahara inarejeshwa kwa wakati.

5.5.11 Uhaba wa Wafanyakazi 71,803

Utendaji mzuri wa taasisi unategemea kuwapo kwa rasilimali; rasilimali watu ikiwa ni moja ya rasilimali muhimu. Wakati wa ukaguzi, ilionekana Halmashauri 117 zina mahitaji ya jumla ya wafanyakazi 324,557 lakini wafanyakazi waliopo ni 252,859. Hivyo kuwa na upungufu wa wafanyakazi 71,803 sawa na asilimia 22 ya idadi ya wafanyakazi wote wanaotakiwa. Upungufu mkubwa wa wafanyakazi una athari katika utendaji wa Halmashauri ikiwa ni pamoja na utoaji wa huduma usioridhisha, kazi nyingi kwa wafanyakazi waliopo, pamoja na kuwavunja moyo wafanyakazi waliopo kwenye Halmashauri. Idara zilizoathirika zaidi ni Afya, Kilimo, na Elimu; Rejea

Kiambatisho xxxv.

Pia, kuna upungufu mkubwa kwenye Halmashauri mpya zilizoanzishwa zikiwamo Mkalama, Chemba, Nyasa, Nyang'hwale, Butiama, Makambako na Halmashauri ya Nsimbo.

Halmashauri zenye upungufu uliokithiri pamoja na viwango vyao katika mabano ni pamoja na Halmashauri za Ileje (51%), ikifuatiwa na Bukoba

(44%), Mbarali (43%),Kibondo(42%) na Mafia (41%).

Katika mwaka wa fedha 2013/2014, Halmashauri 102 zilikuwa na upungufu wa wafanyakazi 62,899 sawa na asilimia 24. Hata hivyo, kiwango hicho kimepungua mwaka huu wa ukaguzi hadi asilimia 22 ikionyesha serikali imefanya juhudi kupunguza tafouti hii katika sekta mbalimbali. Katika hali hiyo ningerejea mapendekezo yangu ya mwaka jana kama ifuatavyo:

- Ofisi ya Rais - Tawala za Mikoa iandae mpango mkakati wa kuhakikisha kuwa wafanyakazi hodari na muhimu wanabaki kazini.
- Kuwe na utoaji wa motisha maalum kwa lengo la kuwahamasisha wafanyakazi kufanya kazi katika Halmashauri za pembezoni au zenye mazingira magumu; kwa vile, upungufu mkubwa wa wafanyakazi unaonekana katika Halmashauri za vijijini au zile zenye mazingira magumu ikilinganishwa na zile za mijini.

5.5.12 Wakuu wa Idara za Vitengo wanaokaimu Nafasi hizo kwa muda zaidi ya Miezi Sita

Agizo D.24, Agizo dogo la 3 la Kanuni za Kudumu za Utumishi wa Umma za mwaka 2009 inataka mtumishi wa umma kukaimu nafasi iliyobaki wazi kwa kipindi kisichozidi miezi sita (6). Aidha, inaelekeza pia, mamlaka ya uteuzi kuhakikisha kuwa inashughulikia na kukamilisha uteuzi wa mtumishi katika nafasi ya madaraka ndani ya miezi sita.

Wakati wa ukaguzi ilionekana kuwa, katika Halmashauri 65, maafisa 318 walikuwa wanaendelea kukaimu kama Wakuu wa Idara au Vitengo kwa zaidi ya miezi sita kinyume na Agizo hilo la hapo juu. Zaidi ya hayo, katika Halmashauri 10 kulikuwa na nafasi zilizo wazi 18 kwa zaidi ya mwaka mmoja bila kujazwa.

Uchambuzi zaidi ulionyesha kuwa Halmashauri mpya ziliongoza kwa kuwa na maafisa wanaokaimu kama Wakuu wa Idara na Vitengo ikilinganishwa na Halmashauri nyingine. Kwa mfano, katika Wakuu 19 wa Idara na Vitengo kama ilivyo kwenye muundo wa Ofisi ya Rais - Tawala za Mikoa, Halmashauri nne; Chemba, Msalala, Nsimbo na Mlele wana maafisa 10 ambao ni zaidi ya asilimia hamsini (50%). Kwa maelezo zaidi rejea
Kiambatisho xxxvi.

Uanzishwaji wa Halmashauri mpya bila ya kuwa na watumishi wa kutosha ni mojawapo ya sababu za Mamlaka za Uteuzi kuchelewa kufanya uteuzi kwenye nafasi husika. Kushindwa kuwathibitisha maafisa katika nafasi wanazokaimu kunaongeza madeni yatokanayo na posho za kukaimu. Zaidi ya hayo, kukaimu kwa muda mrefu kunapunguza ari ya kufanya kazi kwa maafisa wanaokaimu kwa muda mrefu na kusababisha kutofanyakazi vizuri na kutokutoa maamuzi stahiki.

Hivyo, ninazishauri Halmashauri zikishirikiana na Ofisi ya Rais- Menejimenti ya Utumishi wa Umma zipunguze idadi ya maafisa wanaokaimu ama kwa kuwathibitisha au kufanya uteuzi wa

maafisa wapya wenye sifa na uwezo ili kujaza nafasi hizo.

5.6 Usimamizi wa Matumizi

5.6.1 Malipo yenye Nyaraka Pungufu TZS.10,031,058,789

Agizo Na. 8(2)(c) na 104 la Memoranda ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linaagiza kuwa malipo yote yanayofanywa na Halmashauri yaambatishwe na nyaraka kamili. Hata hivyo, malipo ya jumla ya TZS.10,031,058,789 katika sampuli ya Halmashauri 82 zilizokaguliwa yalibainika kufanywa bila kuwa na nyaraka kamili hivyo kukwaza uhakiki wa uhalali wa malipo hayo. Orodha ya Halmashauri husika na kiasi kwa kila Halmashauri imeoneshwa katika **Kiambatisho xxxvii.** Hali hii inamaanisha kuwa kuna udhibiti dhaifu wa utunzaji wa nyaraka na viambatisho muhimu vya malipo.

Ulinganifu wa malipo yenye nyaraka pungufu kutoka mwaka 2013/2014 hadi 2014/2015 ni kama unavyoonekana katika ***Jedwali 45*** hapo chini:

Jedwali 45: Mwenendo wa Malipo yenye Nyaraka Pungufu kwa Kipindi cha Miaka Miwili

Mwaka wa Fedha	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (TZS.)
2014/2015	81	10,031,058,759
2013/2014	80	3,878,602,680

Ulinganifu katika ***Jedwali 45*** hapo juu unaonesha kuwa licha ya ongezeko dogo la Mamlaka mbili za Serikali za Mitaa zenye tatizo

hili, kuna ongezeko kubwa la kiasi cha TZS.4,252,456,109 sawa na 110% ya malipo yaliyofanywa yakiwa na nyaraka pungufu kwa mwaka uliopita wa 2013/2014. Hali hii ina maana ya kwamba, hakuna udhibiti wa kutosha katika malipo; hivyo, kusababisha malipo kufanywa bila kuwa na viambatisho vya kutosha.

Halmashauri ambazo zilibainika kuwa na malipo makubwa ambayo hayakuwa na viambatisho ni: H/M Kinondoni TZS.2,423,684,960; H/M Kigoma/Ujiji TZS.463,959,410; H/W Karatu TZS.351,876,684 na H/W Hai TZS.320,476,776.

Ninatoa wito kwa Menejimenti za Halmashauri zihakikishe kuwa Vitengo vya Ukaguzi wa Awali vinafanya kazi kwa ufanisi katika kuchunguza hati za malipo kabla hazijaidhinishwa na viongozi husika. Aidha, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinashauriwa kuteua Afisa rasmi ambaye atakuwa na jukumu la kutunza hati za malipo pamoja na nyaraka zake.

5.6.2 Hati za Malipo Zilizokosekana wakati wa Ukaguzi TZS.3,144,346,301

Kwa mujibu wa Agizo Na. 34 (1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009, Mweka Hazina wa Halmashauri anatakiwa kudumisha mfumo bora wa uhasibu na utunzaji wa nyaraka zote muhimu za kiuhasibu. Aidha, hati zote za malipo pamoja na viambatisho vyake vinapaswa kutunzwa na kuhifadhiwa vizuri kwa kipindi kisichopungua miaka 5 kama inavyotakiwa na Agizo Na. 104 la Memoranda ya Fedha za Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.

Kinyume na maagizo haya, nimebaini kuwapo kwa matumizi ya jumla ya TZS.3,144,346,301 yaliyofanyika katika Halmashauri 33, pasipo hati za malipo pamoja na viambatanisho vya matumizi hayo kupatikana kwa ajili ya ukaguzi. Hivyo, uhalali wa matumizi hayo haukuweza kuthibitishwa kutokana na kukwazwa kwa mawanda ya ukaguzi. Halmashauri husika zimeoneshwa katika ***Jedwali 46*** hapo chini:

Jedwali 46: Orodha ya Halmashauri zenye Matumizi yasiyo na Hati za Malipo

Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)		Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/W Karatu	48,653,288		2.	H/W Morogoro	6,255,000
3.	H/W Meru	19,575,500		4.	H/Mji Masasi	7,980,000
5.	H/W Monduli	5,578,000		6.	H/W Mtwara	7,980,000
7.	H/W Kondoa	225,358,300		8.	H/W Newala	48,046,082
9.	H/Mji Makambako	31,199,000		10.	H/W Nanyumbu	22,338,108
11.	H/W Bukoba	30,337,740		12.	H/W Ukerewe	25,572,348
13.	H/M Kigoma/Ujiji	1,695,022,184		14.	H/Mji Geita	28,520,000
15.	H/W Rombo	39,345,800		16.	H/W Chato	62,265,000
17.	H/W Same	1,387,680		18.	H/Mji Mpanda	5,651,672
19.	H/W Kilwa	46,478,968		20.	H/Mji Kahama	7,090,314
21.	H/W Babati	2,635,439		22.	H/W Iramba	66,553,978
23.	H/W Hanang’	33,878,600		24.	H/W Ikungi	15,890,500
25.	H/W Bunda	37,631,786		26.	H/W Mkalama	10,653,838
27.	H/W Mbeya	117,377,473		28.	H/W Rufiji	7,600,000
29.	H/W Tunduma	178,511,580		30.	H/MTabora	9,776,792
31.	H/W Missenyi	68,281,052		32.	H/W Hai	204,341,999
33.	H/Jiji Mwanza	26,578,280			**Jumla**	**3,144,346,301**

H/M Kigoma/Ujiji imeongoza kwa kuwa na matumizi yasiyo na hati za malipo ya TZS.1,695,022,184 ikifuatiwa na H/W Kondoa yenye jumla ya TZS.225,358,300.

Jedwali 47 hapo chini linatoa ulinganisho wa matumizi yasiyo na hati za malipo kwa kipindi cha mwka 2013/2014 na 2014/2015.

Jedwali 47: Mwenendo wa Matumizi yasiyo na Hati za Malipo kwa Kipindi cha Miaka Miwili

Mwaka wa fedha	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (TZS.)
2014/2015	33	3,144,346,301
2013/2014	20	756,730,755

Ulinganisho wa mwaka 2013/2014 na 2014/15 unaonyesha kuongezeka kwa idadi ya Halmashauri 13 zenye matumizi ambayo hati zake za malipo hazikupatikana kwa ajili ya ukaguzi. Pia, matumizi ambayo hati zake za malipo hazikupatikanana yameongezeka kwa kiasi cha TZS.2,387,615,546 sawa na asilimia 3,155.

Hali hii ina maana ya kwamba, hakuna uboreshaji katika utunzaji wa hati za malipo zinazokosekana wakati wa ukaguzi.

Ninapendekeza kwa uongozi wa Halmashauri kutekeleza wajibu wao wa kimsingi katika kuhakikisha kwamba nyaraka muhimu, ikiwa ni pamoja na hati za malipo, zinatunzwa vizuri.

5.6.3 Matumizi yaliyofanywa kwa kutumia Vifungu Visivyostahili TZS.2,979,383,773

Katika mwaka wa ukaguzi husika, nimebaini kuwapo kwa malipo ya kiasi cha TZS.2,979,383,773 katika Halmashauri 56 yaliyofanywa kwa kutumia vifungu visivyohusilka bila kibali cha Baraza la Madiwani cha kuidhinisha fedha zihamishwe kwenda vifungu

vingine. Hii ni kinyume na Agizo Na. 23 la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 ambao linaelekeza kuwa kila matumizi yanapaswa kulipwa kulingana na kifungu sahihi na kwa mujibu wa maelezo ya bajeti iliyoidhinishwa na kwa fedha zilizopangwa zitumike kwa malengo yaliyokusudiwa. Halmashauri zilizofanya matumizi kwa kutumia vifungu visivyohusika zinaonekana kwenye kiambatisho xxxviii.

Ulinganisho wa matumizi yaliyofanyika kwa kutumia vifungu visivyohusika kwa miaka miwili umeoneshwa kwenye ***Jedwali 48*** hapo chini.

Jedwali 48: Ulinganisho wa Matumizi yaliyofanywa kwa kutumia Vifungu visivyohusika kwa Miaka Miwili

Mwaka wa fedha	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (TZS.)
2014/2015	56	2,979,383,773
2013/2014	47	2,385,712,357

Kutokana na ulinganisho katika ***Jedwali 48*** hapo juu, inaonekana kuwa tatizo la kufanya matumizi kwa kutumia vifungu visivyohusika bado linaendelea. Hii ni kwa kuwa ikilinganishwa na mwaka 2013/2014 kuna ongezeko la Halmashauri 9 sawa na asilimia 19, na ongezeko la kiasi cha TZS.593,671,416 (25%) cha matumizi yaliyofanyika katika vifungu visivyo sahihi.

Kufanya matumizi kwa kutumia vifungu visivyohusika si tu ni kinyume na udhibiti wa bajeti na Kanuni za fedha, bali pia huzidisha matumizi katika kifungu kilichotumika kufanya malipo hayo; hatimaye kuathiri taarifa za fedha.

Bado ninatoa ushauri kwa uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa uzingatie Memoranda ya Fedha za Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 katika udhibiti wa bajeti kwa kuwa jambo hili limekuwa likijirudia mara kwa mara katika Mamlaka mbalimbali za Serikali za Mitaa.

5.6.4 Matumizi yasiyokuwa na Bajeti TZS.37,284,576,339

5.6.4.1 Matumizi yasiyokuwa na Bajeti yaliyofanyika kwa ajili ya Shughuli za Matumizi Mengineyo TZS.1,153,164,007

Agizo Na. 23 la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linaagiza kuwa, "kila matumizi yalipwe kulingana na kifungu sahihi na kwa mujibu wa maelezo ya bajeti iliyoidhinishwa; pia, fedha zitumike tu kwa madhumuni yaliyokusudiwa". Kinyume na matakwa ya Agizo hilo, ilibainika kutoka katika sampuli ya Halmashauri 16 kuwa jumla ya TZS.1,625,869,563 zililipwa kugharamia shughuli za matumizi mengineyo wakati kulikuwa hakuna fedha iliyotengwa kwa ajili ya matumizi hayo.

Halmashauri zilizofanya matumizi yasiyokuwa na bajeti kwa ajili ya shughuli za matumizi mengineyo ni kama inavyoonekana kwenye

Jedwali 49 hapo chini;

Jedwali 49: Orodha ya Halmashauri zenye Matumizi yasiyo na Bajeti

Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)	Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/W Arusha	6,375,000	1.	H/W Ukerewe	852,561,861
2.	H/W Kongwa	5,240,000	2.	H/W Geita	36,365,000
3.	H/M Moshi	32,932,250	3.	H/W Mpanda	111,217,421
4.	H/W Nachingwea	1,600,000	4.	H/W Nsimbo	10,360,000
5.	H/W Simanjiro	2,584,000	5.	H/W Singida	88,355,025
6.	H/W Musoma	47,765,232	6.	H/W Ikungi	35,688,700
7.	H/W Tunduma	288,092,300	7.	H/W Pangani	8,639,000
8.	H/W Sengerema	88,116,774	8.	H/Jiji Tanga	9,977,000
Jumla					**1,153,164,007**

5.6.4.2 Matumizi yasiyokuwa na Bajeti yaliyotumika kwenye Uchaguzi wa Serikali za Mitaa TZS.2,910,660,286

Katika mwaka wa ukaguzi, Halmashauri 48 zilitumia TZS.2,910,660,286 ambazo hazikuwa katika bajeti zao ili kugharamia Uchaguzi wa Serikali za Mitaa uliofanyika Disemba 2014. Kati ya Halmashauri 48, Halmashauri 6 hazikupokea fedha kugharamia uchaguzi huo, wakati Halmashauri 42 licha ya kutokuwa na bajeti zilipokea fedha pungufu za kutekelezea zoezi hilo.

Hali hiyo ililazimisha Halmashauri hizi kutumia fedha ambazo hazikuwa kwenye bajeti kwa ajili ya shughuli hiyo. Hii ni kinyume na Agizo Na. 23(1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linaloagiza kuwa “kila matumizi yalipwe kulingana na kifungu sahihi na kwa mujibu wa maelezo ya bajeti iliyoidhinishwa pia fedha zitumike tu kwa madhumuni yaliyokusudiwa”.

Kitendo hiki kimeathiri baadhi ya shughuli zilizokuwa kwenye bajeti katika sekta nyingine ambapo shughuli zake hazikuweza kutekelezwa au kutekelezwa kwa sehemu tu kutokana na kubadilishwa kwa matumizi ya fedha za shughuli husika. Hali hii inaonesha kuwapo kwa udhibiti hafifu wa bajeti katika Halmashauri husika.

Orodha ya Halmashauri na matumizi yasiyokuwa kwenye bajeti kwa ajili ya kugharamia Uchaguzi wa Serikali za Mitaa imeoneshwa katika Kiambatisho xxxix.

Ninapendekeza kwa uongozi wa Halmashauri uzingatie Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 katika udhibiti wa bajeti ili kutoathiri utekelezaji wa shughuli zilizopangwa na kuweza kufikia malengo yaliyokusudiwa.

5.6.4.3 Matumizi yasiyokuwa na Bajeti kwa ajili ya Ujenzi wa Maabara na Shule za Sekondari TZS.32,748,046,490

Agizo Na. 23(1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linaagiza kila matumizi yalipwe kulingana na kifungu sahihi na kwa mujibu wa maelezo ya bajeti iliyoidhinishwa; na kwamba, fedha zitumike tu kwa madhumuni yaliyokusudiwa. Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania aliagiza Halmashauri zote zijenge maabara katika Shule za Sekondari kufikia Novemba, 2014. Kufuatia agizo hili, sampuli ya Halmashauri 68 zilibainika kutumia TZS.32,748,046,490 kutoka akaunti mbalimbali ili kukamilisha Agizo Na. Rais kwa kuahirisha utekelezaji wa shughuli zilizokuwa kwenye bajeti.

Kuwapo kwa matumizi yasiyo na bajeti kunaashiria kwamba Halmashauri hazina udhibiti imara wa bajeti. Hali hii inamaanisha kwamba utekelezaji wa shughuli zilizopangwa kufanyika za jumla ya TZS.32,748,046,490 ziliahirishwa. Orodha ya Halmashauri zinazohusika pamoja na kiasi kilichotumika ni kama inavyoonekana kwenye kiambatisho xl.

Ninaishauri Serikali itekeleze shughuli ambazo zipo kwenye bajeti; isipokuwa, kama shughuli kusudiwa itakuwa haiwezi kuahirishwa kwa maslahi ya umma, basi bajeti ya nyongeza inapaswa kupitishwa kwa kufuata taratibu zilizopo.

Katika suala hili, ninaishauri Serikali ihalalishe matumizi ya fedha zilizotumika katika ujenzi wa Maabara za Shule za Sekondari kupitia mchakato wa kawaida wa kuidhinisha matumizi yaliokwishafanyika.

5.6.4.4 Ununuzi wa Bidhaa na Huduma Usioambatana na Stakabadhi za Mfumo wa Kielekroniki EFD TZS.22,052,207,174

Kanuni ya 3 ya Kodi ya Mapato ya vifaa vya mfumo wa Kielekroniki ya mwaka 2012 inaelezea maana ya Stakabadhi ya mfumo wa kielekroniki kuwa ni “hati iliyochapishwa na kifaa maalum cha kielektroniki cha mfumo wa fedha kwa ajili ya mteja kutokana na manunuzi ya bidhaa au huduma zilizotolewa ikionesha taarifa ya bidhaa au huduma zilizonunuliwa kama inavyoelekezwa na Kamishna wa Kodi ya Mapato ambapo pia taarifa hizo huhifadhiwa kwenye kumbukumbu. Aidha, kifungu cha 29 (4) cha Sheria ya Ongezeko la Thamani ya mwaka 1997, Sura ya 148 (kama ilivyorekebishwa na Sheria ya Fedha ya mwaka 2010) inahitaji kila mtu anayenunua vifaa na huduma kuomba Stakabadhi kwa ajili ya vifaa au huduma aliyoilipia. Kadhalika, Kanuni ya 28 (1) ya Kodi ya Mapato ya 2012 inamtaka, "kila mtu anayenunua bidhaa na huduma kuomba na kutunza stakabadhi ambayo ataionesha kwa Kamishina wa Kodi au Afisa yeyote aliyeidhinishwa na Kamishina pindi itakapohitajika”.

Kinyume na Sheria hizi, kiasi cha TZS.22,052,207,174 kililipwa na Halmashauri 87 katika mwaka unaotolewa taarifa kwa wazabuni

na watoa huduma kwa ajili ya manunuzi ya bidhaa na huduma bila kudai stakabadhi zitolewazo na vifaa vya mfumo wa kielektroniki. Hii imesababisha kuwa na wasiwasi kama kweli Kodi ya Ongezeko la Thamani (VAT) ya kiasi cha TZS.3,969,397,291 ambazo zilipaswa kupelekwa Mamlaka ya Kodi ya Mapato zilipelekwa.

Orodha ya Halmashauri zilizohusika na manunuzi haya imeoneshwa kwenye kaimbatisho xli.

Ulinganisho wa manunuzi yasiyoambatana na stakabadhi za mfumo wa kielektroniki ni kama inavyoonekana kwenye ***Jedwali 50*** hapo chini;

Jedwali 50: Ulinganisho wa Manunuzi yasiyoambatana na Stakabadhi za Mfumo wa Kielektroniki kwa Miaka Miwili

Mwaka wa fedha	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (TZS.)
2014/2015	87	22,052,207,174
2013/2014	22	4,638,581,282

Jedwali 50 hapo juu linaonesha kuna ongezeko la Halmashauri 65 sawa na 295% na ongezeko la TZS.17,413,625,892 sawa na 375% ukilinganisha na taarifa za mwaka 2013/2014. Hali hii inadhihirisha kuwa, Serikali za Mitaa zimeendelea kuongeza kasi ya ukwepaji kodi kwa kutodai stakabadhi zitolewazo na vifaa vya mfumo wa kielektroniki kutoka kwa wazabuni, hali ambayo inasababisha Serikali kukosa mapato. Kuna uwezekano kwamba, juhudi hafifu zimechukuliwa na Menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa husika katika kuhimiza uzingatiaji wa mahitaji ya sheria ya Kodi ya Mapato na kanuni zake au kuna uelewa mdogo

wa aina ya stakabadhi zinazopaswa kupokelewa pindi malipo yanapofanywa kwa wazabuni waliosajiliwa kwenye Kodi ya Ongezeko la Thamani.

Kutokana na hali hiyo hapo juu, nasisitiza kwa Menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kuwa zinadai stakabadhi za fedha zitolewazo na kifaa cha kielektroniki wakati wa kufanya malipo ya manunuzi ya bidhaa na huduma ili kupunguza kama si kuondoa kabisa, ukwepaji wa kodi; hatimaye, kuongeza ukusanyaji wa mapato kwa Serikali. Aidha, kwa kuzingatia kwamba matumizi makubwa katika Serikali za Mitaa ni manunuzi, ninazishauri Halmashauri zifanye biashara na wazabuni ambao hawatoi Stakabadhi hizo. Hatua hii itasababisha wafanyabiashara kujiandikisha kwa ajili ya Kodi ya Ongezeko la Thamani ili waweze kuingia katika ushindani wa kuomba zabuni mbalimbali katika Mamlaka za Serikali za Mitaa.

5.6.5 Uhamisho wa Ndani wa Fedha kwa Njia ya Mikopo ambayo Haijarejeshwa TZS.8,244,708,073

Ukaguzi wa malipo yaliyofanywa katika kipindi cha mwaka 2014/2015 ulibaini kuwa, jumla ya TZS.8,244,708,073 zilihamishwa kwa njia ya mikopo kutoka akaunti moja kwenda nyingine kwa ajili ya kugharamia utekelezaji wa shughuli mbalimbali. Hata hivyo, hadi wakati wa ukaguzi, fedha hizo hazikuwa zimerejeshwa kwenye akaunti husika. Hali hii imeathiri utekelezaji wa shughuli zilizokusudiwa. Orodha ya Halmashauri zinazohusika ni kama inavyoonekana katika ***Kiambatisho*** lvii.

Ulinganisho wa miaka miwili kwa Halmashauri zilizofanya uhamisho wa ndani wa fedha kwa njia ya mikopo ambazo hazijarejeshwa ni kama inavyoonekana kwenye ***Jedwali 51*** hapo chini.

Jedwali 51: Ulinganisho wa Halmashauri zilizofanya uhamisho wa Ndani wa Fedha kwa njia ya Mikopo ambazo Hazijarejeshwa

Mwaka wa fedha	Idadi ya Halmashauri	Kiasi (TZS.)
2014/2015	62	8,244,708,073
2013/2014	28	1,806,854,285

Jedwali 51 hapo juu linaonesha kwamba, kuna ongezeko la Halmashauri 34 sawa na 121% kutoka Halmashauri 28 zilizoripotiwa mwaka 2013/2014 hadi kufikia Halmashauri 62 kwa mwaka 2014/2015 zilizofanya uhamishao wa ndani wa fedha kutoka akaunti moja kwenda nyingine kwa njia ya mikopo ambazo hazijarejeshwa. Pia, kiasi kisichorudishwa kimeongezeka kwa TZS.6,437,853,788 sawa na 356% ndani ya miaka miwili.

Ninapendekeza kwa Menejimenti za Halmashauri husika zizingatie udhibiti wa bajeti ili kutoathiri utekelezaji wa shughuli zilizopangwa.

5.6.6 Malipo ya Miaka iliyopita ambayo hayakufanyika katika Mwaka Husika TZS.1,313,690,587

Agizo Na. 22 (1) la Memoranda ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linaelekeza kufanya matumizi katika mwaka husika na kwamba yasiahirishwe ili yalipwe katika mwaka unaofuata kwa lengo la kuepuka

kuwa na matumizi zaidi katika mwaka husika. Kinyume na Agizo hili, malipo ya jumla ya TZS.1,313,690,587 yalifanywa na Halmashauri 54 kulipia madeni ya miaka iliyopita. Hata hivyo, hakuna ushahidi uliotolewa kwa wakaguzi ulioonesha kuwa malipo hayo yalikuwa ni sehemu ya madai ya mwaka 2013/2014. Aidha, hakuna ushahidi ulitolewa ili kuthibitisha kama madeni hayo yaliingizwa katika bajeti ya mwaka 2014/2015.

Sehemu ya fedha za bajeti ya mwaka 2014/2015 katika Halmashauri 54 zilitumika kulipia madeni ya mwaka uliopita, hii imesababisha shughuli za mwaka husika zenye thamani ya TZS.1,313,690,587 kutotekelezwa.

Orodha ya Halmashauri zenye malipo yaliyoahirishwa ni kama inavyoonekana katika kiambatisho Na. xlii.

Ninazikumbusha Menejimenti za Mamalaka za Serikali za Mtaa husika zihakikishe kuwa madeni yote na miadi yanawekwa katika vitabu vya kumbukumbu za hesabu na kujumuishwa wakati wa maandalizi ya bajeti kwa mwaka wa fedha unaofuata.

5.6.7 Malipo ambayo Hayakukatwa Kodi ya Zuio TZS.210,223,881

Ukaguzi wa malipo yaliyofanywa kwa wasambazaji wa bidhaa na huduma katika mwaka husika umebaini kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa hazikukata na kupeleka kwa Kamishina, Kodi ya Zuio itokanayo na mapato ya jumla ya TZS.210,223,881 ambayo inaweza

kusababisha upotevu wa mapato ya Serikali. Hii ni kinyume na kifungu cha 83A cha Sheria ya Kodi ya Mapato ya mwaka 2004 (iliyorekebishwa mwaka 2008) kinachoitaka Serikali kukata kodi ya zuio kwa kiwango cha asilimia 2 ya malipo yote yanayolipwa kwa wasambazaji wa bidhaa na huduma kwa Serikali.

Orodha ya Halmashauri hizo ni kama inavyoonekana katika ***Jedwali 52*** hapo chini:

Jedwali 52: Halmashauri Zilizofanya Malipo ambayo hayakukatwa Kodi ya Zuio

Na.	Halmashauri	Kiasi cha Mapato yasiyokatwa Kodi (TZS.)	Na.	Halmashauri	Kiasi cha Mapato yasiyokatwa Kodi (TZS.)
1.	H/W Ngorongoro	7,567,598	2.	H/W Kyela	21,035,819
3.	H/W Monduli	5,552,988	4.	H/Mji Masasi	1,165,680
5.	H/W Ngara	6,535,940	6.	H/W Tandahimba	14,575,420
7.	H/W Mwanga	5,537,039	8.	H/M Ilemela	7,642,028
9.	H/W Nachingwea	2,437,144	10.	H/W Kalambo	5,919,345
11.	H/W Babati	1,809,470	12.	H/M Shinyanga	25,787,571
13.	H/W Kiteto	439,462	14.	H/W Ikungi	1,975,572
15.	H/W Chunya	48,689,696	16.	H/W Handeni	11,280,655
17.	H/Jiji Mbeya	21,379,465	18.	H/Mji Korogwe	4,833,131
19.	H/W Ileje	8,878,386	20.	H/W Rufiji/Utete	7,181,472
Jumla					**210,223,881**

Ninahimiza Menejimenti za Halmashauri ziimarishe udhibiti wa ndani ili kuhakikisha kuwa kuna uzingatiaji wa Sheria na Kanuni zinazohusiana na ukusanyaji wa kodi ili kuiwezesha Serikali kuongeza mapato yake na kuboresha utoaji wa huduma za kijamii kwa wananchi.

5.6.8 Malipo ambayo hayakufanyiwa Ukaguzi wa Awali TZS.1,394,996,919

Aya ya 2.4.2 ya Mwongozo wa Uhasibu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa mwaka 2009

unaeleza kuwa hati za malipo zote zifanyiwe ukaguzi wa awali kuhakikisha usahihi na uhalali wa taarifa kabla hayajaidhinishwa. Hata hivyo, wakati wa ukaguzi wa mwaka husika, nilibaini kuwa Mamlaka za Serikali 23 zilikuwa na hati za malipo zenye jumla ya TZS.1,394,996,919 ambazo hazikufanyiwa ukaguzi wa awali. Orodha ya Serikali za Mitaa ambazo zilikuwa na malipo yaliyoidhinishwa bila hati zake kufanyiwa ukaguzi wa awali ni kama inavyoonekana katika Jedwali ***53*** hapo chini:

Jedwali 53: Serikali za Mitaa zenye Malipo ambayo Hati zake hazikufanyiwa Ukaguzi wa Awali

Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)	Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/W Karatu	44,098,200	2.	H/W Tunduma	73,496,000
3.	H/W Longido	9,449,837	4.	H/W Morogoro	89,084,000
5.	H/W Ngorongoro	15,506,979	6.	H/W Misungwi	26,052,100
7.	H/W Monduli	64,824,350	8.	H/W Ukerewe	35,548,800
9.	H/W Ludewa	199,442,324	10.	H/W Kalambo	155,297,067
11.	H/W Kibondo	12,365,000	12.	H/W Songea	15,298,415
13.	H/W Kigoma	16,762,000	14.	H/W Iramba	99,784,225
15.	H/W Kakonko	7,539,000	16.	H/W Muheza	90,168,600
17.	H/W Moshi	10,274,410	18.	H/W Korogwe	139,166,000
19.	H/W Same	36,265,000	20.	H/W Nzega	12,700,000
21.	H/W Mbeya	22,335,032	22.	H/W Hai	62,332,130
23.	H/W Itilima	157,207,450		**Jumla**	**1,394,996,919**

Kitendo cha Serikali za Mitaa kushindwa kuwa na ufanisi katika kazi ya ukaguzi wa awali kunaleta ugumu kwa Afisa muidhinishaji wa malipo kuthibitisha kama; kuna fedha za kutosha ili kukidhi malipo husika, malipo husika yamezingatia sheria, thamani ya fedha imepatikana kutokana na matumizi hayo na matumizi yameambatanishwa na nyaraka husika. Hali hii inaweza kusababisha matumizi mabaya ya fedha za umma na kuruhusu malipo yasiyo sahihi na batili kufanyika.

Ninasisitiza kwa Menejimenti za Halmashauri ziimarishe udhibiti wa ndani ili kuhakikisha kwamba hati za malipo zinafanyiwa ukaguzi wa awali na Afisa anayehusika kabla ya kuhidhinishwa na Afisa Masuuli au maafisa wenye mamlaka hayo.

5.6.9 Malipo Yasiyostahili TZS.1,418,831,883

Jumla ya TZS.1,418,831,883 zililipwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 27 kutoka katika akaunti mbalimbali za Mamlaka hizo ili kutekeleza shughuli za mwaka husika. Hata hivyo, malipo hayo yalichukuliwa kama matumizi yasiyostahili kutokana na ukweli kwamba fedha hizi zililipwa kutoka katika akaunti ambazo zililengwa kutekelezea shughuli nyingine. Zaidi ya hayo, hakuna ushahidi uliotolewa kwa wakaguzi kuonesha kuwa awali fedha hizo ziliingizwa katika akaunti hizo ili kutumika kutekelezea shughuli zilizofanyika.

Orodha ya Serikali za Mitaa pamoja na kiasi kilichohusika ni kama inavyoonekana katika ***Jedwali 54*** hapo chini:

Jedwali 54: Serikali za Mitaa zenye Matumizi Yasiyostahili

Na.	Halmshauri	Akaunti	Kiasi (TZS.)
1.	H/W Karatu	Matumizi Mengine	5,028,000
2.	H/Jiji Arusha	Matumizi Mengine	12,405,000
3.	H/W Kondoa	Amana	38,050,300
4.	H/W Mpwapwa	Mfuko wa Afya wa Jamii	28,398,500
5.	H/Mji Njombe	Amana	50,000,000
6.	H/W Rombo	Amana	11,557,000
7.	H/W Same	Matumizi Mengine	71,551,631
8.	H/W Tarime	Maendeleo	47,924,000
9.	H/W Momba	Matumizi Mengine	5,737,500
10.	H/M Morogoro	Matumizi Mengine	4,958,400
11.	H/Mji Masasi	Papo kwa Papo	51,342,000
12.	H/W Geita	Maendeleo na Matumizi Mengine	15,642,000
13.	H/W Mbogwe	Amana	24,999,405
14.	H/M Sumbawanga	Maendeleo	352,374,515
15.	H/W Kalambo	Maendeleo na Matumizi Mengine	98,585,500
16.	H/M Singida	Amana	67,679,840
17.	H/W Ikungi	Amana	120,690,000
18.	H/W Mkalama	Maendeleo	31,747,900

19.	H/W Urambo	Amana	8,091,910
20.	H/M Tabora	Matumizi Mengine na Amana	118,718,480
21.	H/W Nzega	Matumizi Mengine na Amana	127,155,000
22.	H/W Sikonge	Mfuko wa Jimbo	35,650,000
23.	H/W Tabora	Maendeleo	1,329,500
24.	H/W Kaliua	Matumizi Mengine	11,475,000
25.	H/W Missenyi	Amana	54,667,900
26.	H/W Hai	Matumizi Mengine	13,482,000
27.	H/Jiji Tanga	Matumizi Mengine	9,590,602
Jumla			**1,418,831,883**

Jedwali 54 hapo juu linaonesha kwamba kiasi kilichotumika kwa matumizi yasiyopangwa kimeathiri utekelezaji wa shughuli zilizokusudiwa.

Ninapendekeza kwa Menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa ziwe na udhibiti mzuri ambao utahakikisha kwamba fedha zilizowekwa kwenye akaunti zinatumika kwa ajili ya shughuli zilizokusudiwa tu.

5.6.10 Malipo Batili na Yasiyokuwa na Manufaa TZS.599,476,734

Matumizi batili ni malipo yaliyofanywa na taasisi ambapo Taasisi husika haipati manufaa yoyote kutokana na malipo hayo kama vile gharama za ugomboaji, riba kwa kushindwa kuzingatia makubaliano ya mikataba na mambo ya aina hiyo ambayo Mamlaka za Serikali za Mitaa hazipati manufaa yoyote. Katika kipindi cha mwaka 2014/2015, Mamlaka za Serikali za Mitaa sita zilikuwa na matumizi batili ya jumla ya TZS.599,476,734.

Kati ya kiasi hicho, TZS.123,403,200 zililipwa na H/Jiji la Arusha kama fidia na gharama ya kuvunja mkataba baada ya kushitakiwa katika kesi ya madai; TZS.2,363,600 ililipwa na H/W ya Muleba kwa kushindwa kufika mbele ya Mahakama kuhudhuria kesi ya uvunjaji wa

mkataba wa ukusanyaji mapato, pia TZS.222,945,649 zilikuwa zinahusiana na ubadhirifu wa fedha za TASAF II uliofanywa na wafanyakazi wasio waaminifu wa H/W ya Masasi, jambo lililosababisha kurudishwa kwa fedha hizo na Halmashauri kutoka katika mapato yake ya ndani; TZS.12,491,000 zililipwa na H/W ya Sengerema kama fidia na gharama ya kuvunja makubaliano katika kesi ya madai.

Aidha, TZS.193,574,498 zilikuwa ni malipo yaliyofanywa na H/W ya Sikonge kama gharama ya manunuzi ya vifaa mbalimbali na gharama ya huduma ya kuendesha Asasi isiyo ya kiserikali inayoitwa 'Pathfinder Green City' bila kupata manufaa yoyote kutoka katika Taasisi hiyo.

Vilevile, TZS.44,698,787 zililipwa na H/Jiji la Tanga kama mishahara ya watumishi ambao hawakuwa kwenye utumishi bila sababu kwa kuendelea kuwawekea fedha za mishahara kwenye akaunti zao.

Kama ilivyoelezwa hapo juu, asili ya malipo yote imetokana na mazingira mbalimbali ambayo yamesababisha Halmashauri husika kufanya matumizi batili.

Ninapendekeza kwa uongozi wa Mamalaka za Serikali za Mitaa kutekeleza majukumu yao ya mikataba ili kuepuka kufanya malipo batili ambayo husababisha hasara kwa Serikali.

Aidha, ninazishauri Serikali za Mitaa ziimarishe udhibiti wa ndani katika kutekeleza majukumu yake ili kuondokana na migogoro ya mahakama,

pia zihakikishe kuwa mali zote zilizonunuliwa kwa ajili ya Aaasi isiyo ya kiserikali zinarudishwa endapo asasi hiyo itavunjwa.

5.6.11 Matumizi Zaidi kwenye Akaunti ya Amana TZS.2,154,383,238

Ukaguzi wa hati za malipo na nyaraka zake pamoja na rejesta za amana kwa mwaka unaoishia tarehe 30 Juni, 2015 umebaini kiasi cha TZS.2,154,383,238 kulipwa na Mamlaka za Serikali za Mtaa 27 kutoka katika akaunti ya Amana ili kutekeleza shughuli mbalimbali. Hata hivyo, ilidhihirika kuwa matumizi hayo yalifanywa kwa kutumia vifungu vya amana kwa kutoa zaidi ya fedha zilizokuwepo hali iliyosababisha kutumika kwa fedha za vifungu vingine vilivyopo kwenye akaunti ya amana kwa kiasi tajwa hapo juu.

Hii ni ishara ya udhibiti hafifu wa matumizi ya fedha zilizokusudiwa kwa malengo mengine ambapo hatimae kutaathiri utekelezaji wa shughuli zilizolengwa.

Orodha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa pamoja na kiasi kilichohusika ni kama inavyoonekana katika

Jedwali 55 hapo chini:

Jedwali 55: Halmashauri zilizofanya Matumizi zaidi ya kiasi cha Fedha kilichokuwepo kwenye Akaunti ya Amana

Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)	Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/Jiji Dar es Salaam	481,007,285	2.	H/M Morogoro	111,604,675
3.	H/M Kinondoni	409,706,067	4.	H/W Magu	13,773,305
5.	H/M Bukoba	12,020,000	6.	H/W Sengerema	52,265,350
7.	H/W Muleba	104,802,063	8.	H/W Ukerewe	105,907,453
9.	H/W Karagwe	32,634,179	10.	H/W Mlele	39,222,296

11.	H/W Kyerwa	35,000,000	12.	H/W Nsimbo	7,408,076
13.	H/M Moshi	154,811,527	14.	H/Mji Kahama	21,893,503
15.	H/W Moshi	58,468,060	16.	H/W Muheza	87,301,160
17.	H/W Siha	76,994,092	18.	H/W Kilindi	19,027,387
19.	H/W Hanang'	35,469,932	20.	H/W Bumbuli	1,961,500
21.	H/M Musoma	25,748,496	22.	H/W Mafia	13,198,080
23.	H/W Rorya	80,054,881	24.	H/W Rufiji/Utete	25,936,114
25.	H/W Tarime	93,457,492	26.	H/W Missenyi	50,896,983
27.	H/W Kishapu	3,813,282		**Jumla**	**2,154,383,238**

Ninazishauri Menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa kuimarisha usimamizi wa fedha za akaunti ya amana ambazo zimewekwa kwa madhumuni maalum.

5.6.12 Malipo Kutoka Akaunti ya Amana yasiyothibitishwa TZS.3,776,689,275

Aya ya 5.19 ya Mwongozo wa Uhasibu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa wa mwaka 2009 unaeleza kuwa, "kwa kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapokea fedha za amana za aina mbalimbali na ili kuhakikisha udhibiti wa kutosha kwa fedha hizi za amana unakuwepo, rejesta lazima itunzwe ikiwa na kurasa zinazoonesha kila aina ya amana. Miongoni mwa taarifa zinazotakiwa kuoneshwa katika kurasa hizo ni maelezo kuwa zimepokelewa kutoka kwa nani na kwa madhumuni gani".

Kinyume na Mwongozo huu, ukaguzi wa malipo ya akaunti ya Amana kwenye Mamlaka za Serikali za Mtaa 34 ndani ya mwaka huu wa ukaguzi (2014/2015) uliona malipo ya TZS.3,776,689,275 yaliyofanywa bila uthibitisho wa namba ya stakabadhi inayoonesha kwamba malipo hayo yalikuwa yanatokana na fedha zilizowekwa kwenye akaunti hiyo kwa ajili ya shughuli iliyofanyika.

Halmashauri zinazongoza kwa kuwa na kiasi kikubwa cha malipo ya aina hii ni; H/W ya Longido TZS.482,423,639, H/M ya Moshi TZS.355,335,483, H/W ya Kwimba TZS.276,506,875, H/W ya Msalala TZS.254,255,803 na H/M ya Ilala TZS.230,313,500.

Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa pamoja na kiasi kinachohusika ni kama inavyoonekana katika ***Jedwali 56*** hapo chini:

Jedwali 56: Halmashauri zenye Malipo yasiyodhibitishwa na Stakabadhi kutoka katika Akaunti ya Amana

Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)	Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/W Arusha	18,497,661	2.	H/W Musoma	30,917,366
3.	H/W Karatu	62,530,672	4.	H/W Bunda	214,615,225
5.	H/W Longido	482,423,639	6.	H/W Rungwe	220,239,462
7.	H/W Ngorongoro	8,871,667	8.	H/W Mvomero	79,913,924
9.	H/Jiji Arusha	218,512,883	10.	H/W Kwimba	276,506,875
11.	H/W Monduli	3,488,606	12.	H/W Magu	24,377,840
13.	H/M Ilala	230,313,500	14.	H/W Misungwi	47,086,632
15.	H/M Kinondoni	130,400,000	16.	H/W Sengerema	45,213,350
17.	H/W Kondoa	93,792,978	18.	H/W Mpanda	108,817,222
19.	H/W Makete	121,798,528	20.	H/W Mlele	47,561,400
21.	H/W Karagwe	115,125,665	22.	H/W Nyasa	220,239,462
23.	H/M Moshi	355,335,483	24.	H/W Msalala	254,255,803
25.	H/W Same	2,235,000	26.	H/W Mkalama	62,238,400
27.	H/W Lindi	12,500,000	28.	H/W Pangani	44,311,677
29.	H/W Serengeti	67,475,085	30.	H/W Korogwe	8,540,000
31.	H/W Mafia	109,124,782	32.	H/W Hai	9,427,500
33.	H/W Rufiji/Utete	26,002,064	34.	H/Jiji Tanga	23,998,924
Jumla					**3,776,689,275**

Jedwali 56 hapo juu linaonesha kuwa fedha zilizopokelewa kwenye akaunti ya Amana kwa ajili ya shughuli maalum zinaweza kuwa hazikutumika kwa madhumuni yaliyokusudiwa. Hali hii inaweza kuwavunja moyo wafadhili endapo watafahamu kuwa fedha walizozitoa zimetumika kutekeleza shughuli ambazo hazikuwa zimepangwa.

Ninashauri Menejimenti za Halmashauri kutoruhusu malipo kutoka katika Akaunti ya amana kufanyika ikiwa hakuna fedha zilizowekwa kugharamia matumizi ya shughuli hizo.

5.6.13 Malipo yaliyofanywa bila Kibali cha Mamlaka Husika TZS.595,235,368

Ukaguzi uliofanyika katika Mamlaka za Serikali za Mtaa 21 umebaini malipo ya kiasi cha TZS.595,235,368 yaliyofanyika kutoka katika akaunti mbalimbali kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli mbalimbali. Hata hivyo, malipo haya hayakuwa yamehidhinishwa na Mamlaka husika kama inavyoonekana katika ***Jedwali 57*** hapo chini.

Jedwali 57: Malipo yaliyofanyika bila Kibali

Na.	Halmashauri	Kiasi (TZS.)	Aina ya kibali
1.	H/W Karatu	11,209,000	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
2.	H/Jiji Arusha	10,045,892	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
3.	H/W Monduli	3,040,000	Malipo hayakuidhinishwa na Kamati ya Fedha
4.	H/M Ilala	81,153,612	Malipo hayakuidhinishwa na Wakala wa huduma za Ufundi na umeme Tanznaia
5.	H/M Kinondoni	131,520,262	Malipo hayakuidhinishwa na Kamati ya Wilaya ya Mfuko wa Jimbo
6.	H/W Kondoa	40,997,000	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
7.	H/W Ludewa	22,414,467	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
8.	H/W Bunda	12,850,100	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
9.	H/W Mtwara	32,984,000	Malipo hayakuidhinishwa na Kamati ya Wilaya ya Mfuko wa Jimbo
10.	H/W Newala	35,323,000	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
11.	H/W Nanyumbu	10,000,000	Malipo hayakuidhinishwa na Wizara ya Fedha
12.	H/M Songea	33,378,579	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
13.	H/W Tunduru	11,450,000	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
14.	H/W Nyasa	9,830,000	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
15.	H/W Shinyanga	10,117,000	Mallipo hayakuidhinishwa na Kamati ya Afya

16.	H/W Iramba	41,226,000	Malipo hayakuidhinishwa na Wizara ya Fedha
17.	H/W Ikungi	90,199,020	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
18.	H/M Tabora	11,918,208	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
19.	H/W Nzega	6,830,000	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
20.	H/W Hai	3,397,000	Malipo hayakuidhinishwa na Afisa Masuuli
21.	H/W Ulanga	11,823,278	Malipo hayakuidhinishwa na Fundi Mkuu
Jumla		**595,235,368**	

Malipo yanayofanywa bila idhini sahihi yanaweza kusababisha matumizi mabaya ya fedha za umma.

Ninasisitiza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zifuate sheria, Kanuni za fedha, maelekezo na miongozo inayotolewa na kuimarisha udhibiti wa ndani ikiwa ni pamoja na kuhakikisha kuwa malipo yote yanafanyiwa ukaguzi wa awali na yanapata kibali cha malipo katika ngazi zote zinazohusika kabla hayajalipwa.

5.7 Usimamizi wa Mali

Usimamizi wa mali ni mchakato wa kuendesha, kutunza, kusimamia, kufanyia matengenezo na kuuza/kuondoa mali kwenye vitabu vya hesabu katika hali inayoleta tija. Usimamizi huu unahusisha kufanya ulinganifu wa gharama, fursa na viashiria hatarishi dhidi ya manufaa ambayo taasisi inapata kwa kuitumia mali hiyo ili kufikia malengo iliyojiwekea.

Usimamizi wa mali pia huwezesha taasisi kufanya uchambuzi wa uhitaji, upatikanaji na ufanyaji kazi wa mali na mjumuiko wa mali katika ngazi mbalimbali. Vilevile, huwezesha kutumia mbinu za kiuchambuzi katika usimamizi wa mali husika katika kipindi chote cha matumizi.

Mapitio ya mchakato wa usimamizi wa mali katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, yamebainisha mapungufu mbalimbali kama yalivyooneshwa hapo chini:

5.7.1 Kutokuwepo kwa Utunzaji wa Rejista ya Mali za Kudumu na Mali Kutokufanyiwa Mapitio ya Thamani

Agizo Na. 103 (1) na (2) la Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linahitaji Halmashauri kuwa na rejista ya mali za kudumu ambazo inamiliki na kuonyesha taarifa zote muhimu.

Ukaguzi wa mali za kudumu umebaini kwamba Mamlaka za Serikali za Mitaa 26 hazikutunza wala kuhuisha rejista ya mali za kudumu. Kumbukumbu muhimu kama vile mali mpya zilizoongezwa, tarehe, gharama na chanzo cha fedha, namba ya utambulisho ya mali, eneo mali ilipo, maelezo ya kuuza/kufuta mali, bei na njia ya kuuza/kufuta mali havikuainishwa kwenye rejista za mali katika mamlaka hizo.

Aidha, ukaguzi umebaini kwamba mali za kudumu katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 5 hazikuwa zimethamanishwa ili kujua thamani yake halisi kwa mujibu wa matakwa ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Namba 17 Aya ya 67 inayoagiza tathmini hiyo kufanyika kila mwisho wa mwaka na iwapo matarajio yakiwa tofauti na makisio, tofauti hiyo itahesabiwa kama badiliko la makisio ya kiuhasibu kulingana na Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Namba 3 juu ya Sera za Uhasibu, makisio na hitilafu za

kiuhasibu. Hii imesababisha kuwepo kwa mali ambazo thamani yake haijaoneshwa mwishoni mwa mwaka.

Bila kuthaminisha mali, kuboresha na kutunza rejista ya mali za kudumu, itakuwa ngumu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kufahamu na kupata thamani halisi ya mali zake. Mchanganuo wa mali na Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye mapungufu hayo umeoneshwa kwenye ***Jedwali 58*** hapo chini:

Jedwali 58: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikutunza Rejista za mali za Kudumu/Kutofanya mapitio ya Thamani

Na.	Mkoa	Halmashuri	Kutotunza/Kutohuisha rejista ya mali za kudumu	Kutofanya mapitio ya thamani
1.	Arusha	H/W Meru	V	
2.	Dar Es Salaam	H/M Temeke		V
3.	Dodoma	H/W Bahi	V	
4.	Dodoma	H/W Chemba		V
5.	Dodoma	H/M Dodoma	V	
6.	Dodoma	H/W Mpwapwa		V
7.	Kagera	H/W Ngara		V
8.	Kigoma	H/W Kakonko	V	
9.	Kigoma	H/W Kasulu	V	
10.	Kigoma	H/W Kigoma	V	
11.	Kigoma	H/W Uvinza	V	
12.	Manyara	H/W Hanang'	V	
13.	Mara	H/M Musoma	V	
14.	Morogoro	H/W Gairo	V	
15.	Morogoro	H/W Kilombero	V	
16.	Morogoro	H/M Morogoro	V	
17.	Mwanza	H/Jiji Mwanza		V
18.	Mwanza	H/W Ukerewe	V	
19.	Njombe	H/W Makete	V	
20.	Njombe	H/W Wang'ing'ombe	V	
21.	Pwani	H/W Mafia	V	
22.	Ruvuma	H/W Mbinga	V	
23.	Simiyu	H/W Busega	V	
24.	Singida	H/W Manyoni	V	
25.	Singida	H/W Singida	V	
26.	Tanga	H/W Kilindi	V	

Nashauri uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa uhakikishe rejista za mali za kudumu

zinatunzwa vizuri ikiwa ni pamoja na kuzihuisha kwa kuainisha kumbukumbu husika kwa ajili ya kudhibiti mfumo wa utunzaji mali za kudumu. Mamlaka za Serikali za Mitaa zinasisitizwa kutekeleza matakwa ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na. 17.

5.7.2 Mali za Kudumu ambazo ni mbovu kwa Muda Mrefu bila Matengenezo

Agizo la 45 (1) la Memoranda ya Fedha za Serikali la Mitaa, 2009 linasema kwamba, mali zote ambazo hazihitajiki, mali ambazo ni vigumu kufanyiwa matengenezo, mali ambazo zimepitwa na wakati au chakavu zinatakiwa kutambuliwa na kutolewa katika kumbukumbu za Halmashauri na baadaye taarifa iandaliwe kwa ajili ya kupitishwa na Kamati ya Fedha na hatimaye Baraza na Madiwani. Vivyo hivyo, Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na.21 Aya ya 26 inasema kwamba, Taasisi inatakiwa kufanya tathmini kila inapoandaa taarifa kwa kuangalia kama kuna dalili za mali ambazo zimepungua utendaji kazi wake. Kama kuna dalili yoyote, Taasisi husika inatakiwa kuthaminisha mali hizo ili kujua kiasi kinachoweza kupatikana kama mali itauzwa.

Mamlaka za Serikali za Mitaa zina jukumu la kusimamia na kudhibiti mali zote chini ya umiliki wake na kuhakikisha kwamba mali zote zinafanya kazi vizuri kwa faida ya Mamlaka kwa ujumla. Moja ya udhibiti wa mifumo ya ndani ni kuhakikisha kwamba, magari yote, mitambo na pikipiki vinafanyiwa matengenezo mara kwa mara kwa gharama ndogo.

Mapitio katika rejista ya mali za kudumu pamoja na viambatisho vilivyowasilishwa pamoja na taarifa za fedha za Halmashauri 68 yamebaini kuwepo kwa magari, malori, mitambo na pikipiki ambavyo havitumiki na vimetelekezwa kwa muda mrefu na siyo rahisi kufanyiwa matengenezo.

Uongozi wa Mamlaka za Serikali Mitaa husika haujakuchukua hatua yoyote baada ya kuona kupungua uwezo wa kufanya kazi wa mali hizo na kuamua ni kwa kiasi gani haziwezi kufaidika nazo na kuziuza zile zinazohitaji matengenezo makubwa. Maelezo ya mali hizo kwa kila Mamlaka za Serikali za Mtaa yameonyeshwa katika **Kiambatisho xlv.**

Kuendelea kuwa na mali ambazo hazitumiki kunaweza kuongeza gharama za matengenezo na kusababisha utendaji wake kuzorota zaidi kutokana na uchakavu na hivyo kupunguza kiasi cha mapato ambacho kingepatikana kama mali zingeuzwa mapema.

Nashauri Uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kutambua na kutathmini utendaji kazi wa mali zote ambazo hazitumiki ili ziweze kuuzwa au kufanyiwa matengenezo kama gharama ya matengenezo ni nafuu.

5.7.3 Kutothamanisha Mali za Kudumu

Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na. 17 Aya ya 101 inasema, kipindi cha mpito kinachotajwa kwenye Aya ya 95 na 96 kimelenga kutoa unafuu katika hali ambapo

taasisi inatafuta kutekeleza matakwa yaliyotajwa kwenye Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na. 17.

Taasisi inapoanza kutumia mfumo wa uhasibu unaoruhusu kutambua madeni katika taarifa za fedha za kihasibu kwa mujibu wa Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, mara nyingi kuna ugumu katika kukusanya taarifa za kina juu ya kuwepo kwa mali na thamani yake. Kwa sababu hii, kwa kipindi cha miaka mitano baada ya tarehe ya kuridhiwa kwa matumizi ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, taasisi hizo hazitakiwi kufuata kikamilifu mahitaji ya aya ya 14.

Mamlaka za Serikali za Mitaa zilianza kutumia Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Tarehe 1 Julai, 2009 kwa kupawa muda wa mpito wa utekelezaji kikamilifu wa viwango hivyo ndani ya miaka mitano. Tathmini ya utekelezaji wa Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma na sera za uhasibu zinazohusu Mali za kudumu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 60 ilibaini kuwepo kwa maendeleo mzuri ya utekelezaji, ijapokuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa hazijatathmini mali zake kwenye makundi mbalimbali kama ilivyooneshwa kwenye ***Kiambatisho lxii***.

Kiambatisho lxiiThamani ya Mali za kudumu iliyotajwa kwenye taarifa za hesabu haioneshi uhalisia.

Nasisitiza Mamlaka za Serikali za mitaa zichukue hatua madhubuti za kuthaminisha mali zake za kudumu kwa mujibu wa Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na. 17.

5.7.4 Majengo, Mitambo na Vifaa ambavyo havina Nyaraka za Umiliki

Mali zote za Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatakiwa kuingizwa kwenye vitabu vya hesabu vya Mamlaka husika kwa ajili ya kumbukumbu pamoja na nyaraka za umiliki kuingizwa katika rejista na kutunzwa kwa usalama na Afisa Masuuli.

Hata hivyo, Ukaguzi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 8 umebaini kuwa mali zilizooneshwa katika taarifa za fedha ikiwemo Majengo, Mitambo na vifaa na mali nyinginezo za kifedha zimekosa ushahidi wa maandishi kuthibitisha umiliki wake,

Ninapendekeza kwamba, ni muhimu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kupata haki za kumiliki na kudhibiti mali zilizopo chini yake kama vile kadi za usajili wa magari na hati miliki za ardhi na majengo yaliyoko katika himaya za Mamlaka za Serikali za Mitaa. Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye mapungufu hayo ni kama inavyoonekana kwenye ***Jedwali 59*** hapo chini:

Jedwali 59: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye mali za kudumu zisizo na Nyaraka za Umiliki

Na.	Mkoa	Halmashauri	Maelezo	Kiasi (TZS.)
1.	Simiyu	H/W Bariadi	Majengo	12,149,054,000
2.	Simiyu	H/Mji Bariadi	Majengo	680,378,576
3.	Mara	H/W Butiama	Mali	64,653,390
4.	Geita	H/W Geita	Ardhi na Majengo	18,846,105,000
5.	Mtwara	H/W Masasi	Majengo, Mitambo na Vifaa	-
6.	Mtwara	H/Mji Masasi	Five M/V-T576CUW, DFP8991, magari; SM8991,SM2544, SM2807, STL3614 na Maeneo ya wazi yasiyo na hati miliki.	-
7.	Simiyu	H/W Maswa	Majengo na Maeneo ya wazi pamoja na Hisa	-
8.	Tabora	H/W Urambo	Majengo	133,400,000

5.7.5 Majengo, Mitambo na Vifaa visivyooneshwa kwenye Taarifa za Hesabu

Halmashauri zinamiliki ardhi ya Serikali ya Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania ikiwa haijathaminiwa. Ardhi hiyo imeonyeshwa kwenye taarifa za hesabu bila kuthaminiwa (thamani sifuri) kinyume na Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na. 17 Aya ya 27 na 28 inayotaka thamani ya mali inayopatikana katika mfumo usio wa mauzo ipewe thamani halisi toka tarehe ya kumiliki. Thamani ya Majengo, Mitambo na Vifaa katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 22 imeripotiwa pungufu katika taarifa za hesabu kama ilivyooneshwa kwenye ***Jedwali 60***.

Jedwali 60: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye Majengo, Mitambo na vifaa visivyooneshwa kwenye Taarifa za Hesabu

Na.	Mkoa	Halmashauri
1	Dodoma	H/W Chamwino
2	Dodoma	H/M Dodoma

3	Katavi	H/W Mlele
4	Katavi	H/W Nsimbo
5	Mara	H/W Bunda
6	Mbeya	H/W Busokelo
7	Mwanza	H/W Kwimba
8	Mwanza	H/W Magu
9	Mwanza	H/W Sengerema
10	Rukwa	H/W Kalambo
11	Rukwa	H/W Nkasi
12	Rukwa	H/W Sumbawanga
13	Rukwa	H/M Sumbawanga
14	Singida	H/W Ikungi
15	Singida	H/W Singida
16	Tabora	H/W Igunga
17	Tabora	H/W Nzega
18	Tabora	H/W Sikonge
19	Tabora	H/W Tabora
20	Tabora	H/M Tabora
21	Tabora	H/W Urambo
22	Tanga	H/Mji Korogwe

Kutokana na kutotoa taarifa ya thamani ya ardhi katika taarifa za fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa, nilishindwa kuthibitisha thamani halisi ya Majengo, Mitambo na Vifaa. Nashauri Mamlaka za Serikali za Mitaa ziripoti thamani halisi ya ardhi katika Taarifa zao za fedha kama inavyotakiwa na Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na. 17.

5.7.6 Kutotenganisha thamani ya Ardhi na Majengo kwenye taarifa za fedha

Mamlaka za Serikali za Mitaa zilianza kutumia Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Tarehe 1 Julai, 2009 kwa kupewa muda wa mpito wa utekelezaji kikamilifu wa viwango hivyo ndani ya miaka mitano, ambapo muda huo uliisha Tarehe 30 Juni, 2014.

Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na. 17 Aya ya 74 inahitaji thamani ya ardhi na majengo yanayomilikiwa na taasisi itenganishwe hata kama mali hizo zilimilikiwa katika kipindi kimoja. Hii ni kwa sababu thamani

ya ardhi huongezeka kutokana na kuwa ni mali ya umri usio na kikomo ukilinganisha na majengo ambayo thamani yake ina kikomo.

Jumla ya TZS.378,472,190,505 zilizooneshwa kwenye taarifa za fedha katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 38 hazijatenganisha thamani ya ardhi na majengo kama inavyotakiwa na Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na. 17. Matokeo yake thamani halisi ya ardhi na majengo iliyooneshwa kwenye vitabu vya fedha haiko sawa kwani imehusisha uchakavu kwenye thamani ya ardhi ambapo si sahihi kwa ardhi kuwa na uchakavu.

Kiasi halisi kilichohusika hakikubainishwa kwani thamani ya ardhi na majengo haikutenganishwa (Angalia ***Jedwali 61)***.

Jedwali 61: Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikutenganisha thamani ya ardhi na majengo kwenye taarifa za fedha

Na.	Mkoa	Halmashauri	Thamani ya Ardhi na Majengo (TZS.)
1	Dodoma	H/W Mpwapwa	12,089,985,403
2	Geita	H/W Nyang'hwale	-
3	Iringa	H/M Iringa	15,194,831,607
4	Iringa	H/W Kilolo	11,760,318,083
5	Katavi	H/W Mpanda	4,532,229,000
6	Katavi	H/Mji Mpanda	3,127,275,120
7	Kigoma	H/W Kakonko	-
8	Kigoma	H/W Kasulu	-
9	Kigoma	H/W Kibondo	-
10	Kigoma	H/W Kigoma	-
11	Kigoma	H/M Kigoma/Ujiji	11,377,000,000
12	Kilimanjaro	H/W Mwanga	2,655,049,372
13	Kilimanjaro	H/W Same	14,736,864,909
14	Kilimanjaro	H/W Siha	848,610,141
15	Mbeya	H/W Chunya	12,832,988,107
16	Mbeya	H/W Ileje	3,846,508,045
17	Mbeya	H/W Mbarali	7,427,248,618
18	Mbeya	H/W Mbeya	26,799,773,005
19	Mbeya	H/W Mbozi	14,004,483,999.56
20	Mbeya	H/W Momba	3,605,358,617
21	Mbeya	H/W Rungwe	26,217,821,203
22	Njombe	H/W Ludewa	4,917,490,117
23	Njombe	H/Mji Makambako	7,501,365,897
24	Njombe	H/W Makete	9,036,932,590
25	Njombe	H/W Njombe	34,024,628,939
26	Njombe	H/Mji Njombe	21,645,515,607
27	Njombe	H/W Wang'ing'ombe	220,596,084
28	Ruvuma	H/W Mbinga	34,147,724,617

29	Ruvuma	H/W Namtumbo	27,769,886,524
30	Ruvuma	H/W Nyasa	24,213,620,800
31	Ruvuma	H/W Songea	6,371,854,529
32	Ruvuma	H/M Songea	3,049,236,490
33	Ruvuma	H/W Tunduru	19,222,593,081
34	Singida	H/W Ikungi	Haijatajwa
35	Singida	H/W Singida	Haijatajwa
36	Tabora	H/W Tabora	Haijatajwa
37	Tanga	H/Mji Korogwe	Haijatajwa
38	Tanga	H/W Muheza	15,294,400,000
			378,472,190,505

Kutotenganisha thamani ya ardhi na majengo kunawanyima watumiaji wa taarifa za fedha kujua thamani halisi ya kila mali.

Zaidi ya hayo, thamani ya majengo, mitambo na vifaa imeooneshwa kwenye hesabu za fedha pungufu ya gharama ya uchakavu iliyotolewa kwenye thamani ya ardhi kinyume na matakwa ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma Na. 17 Aya ya 74.

Kwa haya mapungufu, napendekeza uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuweka mikakati ya lazima itakayohakikisha taarifa za hesabu zinaandaliwa kikamilifu kwa kutekeleza matakwa yote ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, isipokuwa inaruhusiwa chini ya aya ya 75. Nashauri pia Mamlaka za Serikali za Mitaa zifanye mafunzo kwa watumishi husika ya namna ya kuandaa taarifa za fedha kwa mujibu wa Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma.

5.7.7 Kutotunza Rejista ya Magari na Mitambo

Agizo Na. 88 la Memoranda ya Fedha za Serikali la Mitaa ya mwaka 2009 linaelekeza, Mamlaka za Serikali za Mitaa kutunza rejista za magari na mitambo ambapo magari na mitambo yote (ikiwemo iliyopatikana kwa msada) itaanishwa siku ya kuanza kumiliki. Hata hivyo, ukaguzi wa

mwaka huu ulibaini kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 12 hazikutunza rejista hizo kinyume na matakwa ya memoranda tajwa hapo juu, kama ilivyooneshwa kwenye ***Jedwali 62*** hapo chini:

Jedwali 62: Mamlaka za Serikali za Mitaa zisizo na rejista ya magari na mitambo

Na.	Mkoa	Halmashauri
1.	Simiyu	H/W Itilima
2.	Kigoma	H/W Kakonko
3.	Dodoma	H/W Kondoa
4.	Morogoro	H/W Morogoro
5.	Kigoma	H/W Uvinza
6.	Kigoma	H/W Kakonko
7.	Dodoma	H/W Kondoa
8.	Njombe	H/W Ludewa
9.	Mbeya	M/Jiji Mbeya
10.	Mbeya	H/W Mbeya
11.	Kigoma	H/W Uvinza
12.	Njombe	H/W Wang'ing'ombe

Kutotunza rejista ya magari na mitambo, ilisababisha kushindwa kujiridhisha na taarifa za matengenezo ya mali hizo yaliyofanyika kwa mwaka husika.

Nashauri Mamlaka za Serikali za Mitaa husika kuhakikisha zinatunza vizuri rejista za magari na mitambo.

5.7.8 Wadaiwa wa Malipo ya Huduma yaliyofanywa kabla ya Kupokelewa TZS.179,026,643,470

Sehemu kubwa ya madeni kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa inajumuisha wadaiwa wa malipo ya huduma yaliyofanywa kabla ya huduma kupokelewa, mapato yanayotegemewa kutoka kwa mawakala wa kukusanya mapato, karadha za mishahara ya watumishi, masurufu na mikopo ya wanawake na vijana.

Mapitio ya taarifa za fedha na viambatisho vyake kwenye Mamlaka za Serikali za Mitaa 163 yameonesha kuwepo kwa TZS.179,026,643,470 ambazo hazijapokelewa na Mamlaka hizo kwa kipindi kirefu kama inavyooneshwa katika **Kiambatisho xliv.**

Napata shaka juu ya urudishwaji wa madeni haya kwani mengi yamekaa muda mrefu bila kukusanywa. Mbali na hilo kiasi kinachodaiwa kimeongezeka kutoka TZS.141,648,528,746 mwaka 2013/2014 hadi TZS.179,026,643,470 katika mwaka 2014/2015. Kutokusanywa kwa madeni kwa wakati kunaweza kudumaza ukwasi wa kifedha kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa husika, hivyo kuzuia utekelezaji wa shuhuli nyingine za Halmashauri.

Nahimiza Halmashauri ziharakishe mchakato mzima wa kudai madeni haya na kuhakikisha fedha hizi zinakusanywa ili zitumike kutekeleza kazi zilizokusudiwa.

5.7.9 Magari yasiyo na Bima

Agizo Na. 95(1) la Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka, 2009 inawataka maofisa wanaosimamia usafirishaji katika Halmashauri kuhakikisha magari yote yanalipiwa Bima kwa mujibu wa sheria na kwa wakati. Hata hivyo ukaguzi wa mwaka huu umebaini Mamlaka za Serikali za Mitaa 18 hazikutekeleza agizo hilo kama zilivyooneshwa kwenye

Jedwali 63 hapo chini;

Jedwali 63: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye magari yasiyo na Bima

Na.	Mkoa	Halmashauri	Vitu	Idadi ya	Thamani
				gari, Pikipiki au Mtambo	
1	Arusha	H/W Ngorongoro	Magari	10	Haijatajwa
2	Pwani	H/W Bagamoyo	Magari	4	Haijatajwa
3	Pwani	H/W Bagamoyo	Magari	4	Haijatajwa
4	Iringa	H/W Kilolo	Magari	6	Haijatajwa
5	Manyara	H/W Kiteto	Magari	14	Haijatajwa
6	Mbeya	H/W Busokeli	Magari	4	Haijatajwa
7	Mbeya	H/W Kyela	Magari	9	Haijatajwa
8	Mbeya	H/W Mbeya	Magari na Pikipiki	72	Haijatajwa
9	Mbeya	H/W Momba	Magari	10	Haijatajwa
10	Morogoro	H/W Kilombero	Magari	12	Haijatajwa
11	Morogoro	H/W Kilombero	Magari	12	Haijatajwa
12	Mtwara	H/W Nanyumbu	Magari na Katapila	8	Haijatajwa
13	Mwanza	H/Jiji Mwanza	Magari	14	Haijatajwa
14	Njombe	H/W Wang'ing'ombe	Magari	5	Haijatajwa
15	Rukwa	H/W Kalambo	Magari	6	Haijatajwa
16	Rukwa	H/W Nkasi	Magari	10	Haijatajwa
17	Rukwa	H/M Sumbawanga	Magari	15	Haijatajwa
18	Shinyanga	H/W Kishapu	Magari	11	Haijatajwa

Kutokuwa na bima kwa Magari, pikipiki na Mitambo inaweza sababisha Mamlaka za Serikali za Mitaa kupata hasara pindi magari hayo yapatapo ajali. Nashauri Mamlaka za Serikali za Mitaa husika kutekeleza Agizo Na. 95(1) la Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka, 2009.

5.8 Madeni na Miadi

Ni muhimu kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kujenga maelewano na wafanyakazi na kudumisha sifa nzuri kwa wauzaji wa bidhaa na huduma kwa kulipa madeni yote ambayo Halmashauri inadaiwa. Hii itaongeza imani kwa watumishi na watoa huduma kwa mamlaka hizo.

5.8.1 Madeni Yasiyolipwa TZS.212,130,677,853

Taarifa za fedha pamoja na viambatisho vyake kwa mwaka wa fedha ulioishia Juni 30, 2015 zilionesha madeni ambayo Halmashauri 163 zinadaiwa kufikia kiasi cha TZS.212,130,677,853 ambayo yalikuwa hayajalipwa na Halmashauri husika. Uchambuzi wa utendaji wa mamlaka za Serikali za Mitaa katika kulipa madeni yake ya

muda mfupi kwa muda wa miaka minne mfululizo ni kama inavyoonekana katika ***Jedwali 64*** hapo chini.

Jedwali 64: Mwenendo wa Madeni ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa kwa kipindi cha Miaka Minne Mfululizo

Mwaka wa Fedha	Idadi ya Halmashauri zinazodaiwa	Kiasi (TZS.)
2014/2015	163	212,130,677,853
2013/2014	161	143,833,939,924
2012/2013	140	104,282,263,060
2011/2012	118	62,192,971,408

Mwenendo wa madeni hapo juu unaonesha ongezeko kubwa la kiasi kinachodaiwa kwa TZS.68,296,737,929 (47%) kutoka mwaka wa fedha uliopita wa 2013/2014 hadi 2014/15.

Pia nilibaini kuwepo kwa Halmashauri kumi na moja (11) zenye madeni makubwa kama zinavyooneshwa kwenye ***Jedwali 65*** hapo chini.

Jedwali 65: Orodha ya Halmashauri Zenye Madeni Makubwa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/Jiji Arusha	4,237,793,108
2.	H/W Bunda	3,698,483,000
3.	H/Jiji Dar es salaam	3,545,748,000
4.	H/M Dodoma	5,181,717,304
5.	H/W Ilala	10,533,239,235
6.	H/M Iringa	3,458,800,885
7.	H/W Karagwe	4,844,331,000
8.	H/M Kinondoni	16,636,330,668
9.	H/W Masasi	3,232,553,261
10.	H/W Nkasi	4,801,226,000
11.	H/W Temeke	5,786,031,770

Ninasisitiza mapendekezo yangu ya awali kwa Serikali kupitia OR-TAMISEMI kuhakikisha kwamba Halmashauri zote zinazodaiwa zinalipa

madeni yake muda wa kulipa unapowadia. Zaidi ya hayo, Halmashauri zinapaswa kuanzisha mfumo wa ndani wa kudhibiti na kuratibu madeni ili kuhakikisha kwamba, menejimenti za Halmashauri zinawajibishwa kwa kuwa na madeni ambayo hayana manufaa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa husika.

5.9 Mengineyo

5.9.1 Asilimia 20 ya Fedha ya Vyanzo vya Mapato Haikulipwa kwenye Vijiji TZS.2,789,045,262

Serikali ilifuta baadhi ya vyanzo vya mapato (kodi) ambavyo vilikuwa vinakusanywa na Serikali za Mitaa mwaka 2004. Mamlaka hizo za Mitaa hurudishiwa kodi hizo kutoka Serikali Kuu kama fidia. Mamlaka za Serikali za Mitaa zilielekezwa kuhamisha 20% ya ruzuku ya fidia kutoka Serikali Kuu na kuzipeleka ngazi za chini (vijijini) kama fidia ya vyanzo vya mapato vilivyofutwa. Wakati wa ukaguzi, nilibaini kuwa Halmashauri 50 hazikuhamisha asilimia 20 ya fidia ya vyanzo vya mapato iliyopokelewa kutoka Serikali kuu kiasi cha TZS.2,789,045,262 kama ilivyooneshwa katika ***Jedwali 66*** hapo chini.

Hii inaonesha kuwa, shughuli za maendeleo katika ngazi za vijiji hazikutekelezwa kama zilivyopangwa. Kwa sababu hiyo, kasi ya kuondoa umaskini vijijini inapungua kutokana na uhaba wa fedha za kugharimia miradi midogo midogo ya maendeleo.

Ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuweka mfumo ambao utasaidia kuhakikisha asilimia 20 ya fidia kwa Halmashauri

inahamishwa mara moja baada ya kupokea fedha za fidia ya mapato kutoka Serikali Kuu ili shughuli za maendeleo zitekelezwe kama zilivyopangwa.

Jedwali 66: Asilimia 20 ya fidia ya vyanzo vya mapato isiyolipwa kwenye vijiji

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/Jiji Arusha	89,914,208	2.	H/W Kyela	64,173,816
3.	H/W Arusha	14,796,000	4.	H/W Magu	8,852,400
5.	H/W Bahi	142,828,939	6.	H/W Mbarali	17,109,200
7.	H/Mji Bariadi	4,455,058	8.	H/Jiji Mbeya	76,567,783
9.	H/W Buhigwe	25,206,600	10.	H/W Mbogwe	24,665,800
11.	H/W Busokelo	52,640,680	12.	H/W Meru	52,819,600
13.	H/W Chamwino	40,541,860	14.	H/W Misenyi	19,764,800
15.	H/W Chemba	36,042,023	16.	H/W Monduli	23,155,164
17.	H/W Geita	16,733,800	18.	H/W Mpanda	99,580,692
19.	H/W Hanang'	32,101,200	20.	H/mji Mpanda	104,183,349
21.	H/W Handeni	59,660,000	22.	H/W Mpwapwa	165,887,368
23.	H/W Igunga	18,997,800	24.	H/W Msalala	26,778,001
25.	H/M Ilala	80,762,400	26.	H/W Mvomero	24,974,600
27.	H/W Ileje	14,946,600	28.	H/W Ngorongoro	72,846,834
29.	H/M Ilemela	22,533,400	30.	H/W Nsimbo	4,800,000
31.	H/Mji Kahama	20,382,000	32.	H/W Nyangh'ware	23,725,000
33.	H/W Karatu	109,322,328	34.	H/W Pangani	279,457,411
35.	H/W Kigoma	26,427,400	36.	H/W Rombo	14,996,000
37.	H/W Kilindi	14,761,800	38.	H/W Rungwe	21,478,600
39.	H/W Kilombero	21,377,200	40.	H/W Sengerema	15,947,287
41.	H/W Kishapu	17,912,600	42.	H/W Shinyanga	17,449,000
43.	H/W Kiteto	3,260,402	44.	H/M Songea	177,714,882
45.	H/W Kondoa	335,347,338	46.	H/Mji Tarime	33,049,400
47.	H/W Kongwa	98,684,439	48.	H/W Ukerewe	27,308,200
49.	H/W Kwimba	87,124,000	50.	H/W Ulanga	5,000,000
Jumla					**2,789,045,262**

5.9.2 Upungufu wa Waalimu na Uhaba wa Miundombinu ya Shule za Msingi na Sekondari

Mazingira ya utoaji wa elimu bora kama vile kuwa na miundombinu ya kutosha, mfano; vyumba vya madarasa, maabara, matundu ya vyoo, kumbi za chakula, madawati, nyumba za walimu na viwanja vya michezo ni jambo la muhimu. Haya ni mahitaji ya msingi ili kuhakikisha upatikanaji wa elimu bora.

Katika ukaguzi wa mwaka 2014/2015, nilifanya tathmini ya kubaini utoshelevu wa miundombinu ya elimu katika Halmashauri 81, hasa katika shule za elimu ya msingi na sekondari. Nilibaini kuwa kuna uhaba mkubwa wa miundombinu katika Shule za Sekondari na za Msingi. Aidha nilibaini kuwa shule za Msingi na Sekondari zina uhaba mkubwa wa miundombinu muhimu ambayo kwa kiasi kikubwa huathiri ubora wa elimu kama inavyoonekana katika ***Jedwali 67*** hapo chini:

Jedwali 67: Hali ya miundombinu ya elimu katika shule za Msingi na Sekondari

Miundombinu	Mahitaji	Idadi iliyopo	Upungufu	%
Shule za Sekondari				
Vyumba vya Madarasa	22951	14714	8237	36
Maabara	4293	1308	2985	70
Matundu ya Choo	44649	22783	21866	49
Madawati	314192	258814	55378	18
Nyumba za Walimu	34983	5327	29656	85
Mabweni	3060	718	2342	77
Samani za Walimu	80140	59309	20831	26
Walimu	14373	10880	3493	24
Shule za Msingi				
Vyumba vya Madarasa	117859	47563	70296	60
Matundu ya Vyoo	191367	70526	120841	63
Madawati	1294579	794953	499626	39
Nyumba za Walimu	84400	17340	67060	79
Samani za Walimu	125727	61555	64172	51
Walimu	47484	38965	8519	18

Jedwali 67 hapo juu linaonesha kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa zimeshindwa kufikia lengo la kitaifa la uwiano wa 1:45 (wanafunzi 45 kwa mwalimu 1). Uhaba wa vifaa vya shule unachangia kuwepo kwa matokeo mabaya ya wanafunzi na madhara yake ni ya muda mrefu ikiwa ni pamoja na lengo la kuwa na idadi kubwa ya wananchi wenye uwezo wa kujua kusoma na kuandika kutofikiwa kama Serikali haitachukua hatua za dhati kuondokana na hali

hiyo. Maelezo ya hali ya miundombinu ya shule na uhaba wa walimu ni kama inavyoonekana katika **Kiambatisho xliii na xliv.**

Ninazishauri Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kushirikiana na Wizara ya Elimu Sayansi, Teknolojia na Mafunzo ya Ufundi zianzishe mikakati inayotekelezeka ili kuondokana na tatizo la miundombinu duni na uhaba wa walimu kwa ajili ya kuimarisha ubora wa elimu nchini Tanzania.

5.9.3 Kesi dhidi ya Serikali za Mitaa ambazo zinaweza kuathiri Utoaji Endelevu wa Huduma

Kifungu cha 5 na 13 cha Sheria ya Serikali za Mitaa (Mamlaka za Wilaya) ya mwaka 1982 kinaonesha malengo ya uanzishwaji wa Serikali za Mitaa. Miongoni mwayo ni pamoja na kutoa huduma endelevu ambayo inakidhi mahitaji ya watu na kwa kiasi kikubwa kuboresha huduma za jamii katika mamlaka husika. Katika kutimiza wajibu huo, rasilimali kadhaa zinatakiwa ikiwa ni pamoja na rasilimali fedha. Hata hivyo, wakati wa ukaguzi wa mwaka husika, nilibaini kwamba baadhi ya Serikali za Mitaa zilikuwa na madeni kutokana na kesi zilizoko mahakamani. Kati ya Halmashauri 164, Halmashauri 108 zilikuwa na madeni ya jumla ya TZS.322,773,198,056 kama matokeo ya kesi 810 zilizopo mahakamani yangetoa ushindi dhidi ya Halmashauri husika. Kumekuwa na ongezeko kubwa la kesi zilizopo mahakamani katika mwaka husika wa ukaguzi ikilinganishwa na mwaka uliopita (2013/2014) ambapo jumla ya

Halmashauri 39 kati ya 163 ziliripotiwa kuwa na kesi mahakamani zinazohusisha jumla ya TZS.40,409,178,453.

Kesi nyingi zilizoko mahakamani zilitokana na migogoro ya ardhi. Halmashauri ya Manispaa ya Kinondoni inaongoza kwa kuwa na kesi 196 mahakamani ikifuatiwa na Halmashauri ya Jiji Dar es Salam yenye kesi 28. Kiambatisho xlvii kinaonesha orodha ya Halmashauri, idadi ya kesi na wahusika wa kesi hizo.

Madeni yasiyotarajiwa yatokanayo na kesi yana athari kwenye rasilimali fedha kama vile gharama za utawala na hatari ya kulipa kiasi kikubwa katika siku zijazo kama Halmashauri zitashindwa katika kesi hizo.

Napendekeza kwa uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzingatia sheria, kanuni na taratibu katika shughuli zao ili kupunguza uwezekano wa kusababisha mivutano na hatimaye kesi. Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kufuatilia kwa karibu kesi zilizo mahakamani ili kuhakikisha kwamba zinashughulikiwa na kukamilika kwa wakati. Aidha, Mamlaka za Serikali za Mitaa zione uwezekano wa kupata ufumbuzi au maridhiano ya migogoro nje ya mahakama ili kupunguza athari ya kulipa fidia endapo maamuzi ya mahakama hayatakuwa na manufaa kwa Halmashauri husika.

5.9.4 Ukosefu wa Utaratibu wa Wazi wa kurejesha Mikopo ya Elimu ya Juu kutoka kwa wanufaika

Kifungu cha 20 (1) na (2) cha Sheria ya Mikopo ya Elimu ya Juu ya mwaka 2004 inatamka kwamba:

i. Itakuwa ni wajibu wa mwajiri wa mnufaika wa mkopo wakati wowote atakaotakiwa na Bodi:
   a. Kuijulisha Bodi kuhusu ajira ya mnufaika wa mikopo ndani ya kipindi kitakachowekwa.
   b. Kuhakikisha kuwa mfanyakazi mnufaika wa mkopo anapanga na mwajiri kuhusu makato ya kila mwezi na kuyarejesha Bodi ya Mikopo.
   c. Kuifahamisha Bodi kwa maandishi, hadhi au cheo na mshahara na mabadiliko yoyote, ikiwa ni jina, anwani , au aina ya kazi ya mfanyakazi ambaye ni mnufaika wa Mkopo.

Licha ya matakwa hayo ya Sheria kuhusu urejeshwaji wa Mikopo ya Elimu ya Juu, tathmini yangu kwa Serikali za Mitaa 51 ilibainisha kuwa, Maafisa Masuhuli hawakuijulisha Bodi kuhusu wafanyakazi ambao ni wanufaika wa mikopo wala kufanya makato katika mishara yao kwa ajili ya kuirejesha bodi. Kutokana na ukaguzi wangu, niliwatambua wanufaika wa mikopo yenye thamani ya TZS.914,468,830 ambayo haikuwa inakatwa katika mishahara yao kwa ajili ya marejesho. Maelezo ya Halmashauri zinazohusika yapo katika ***Kiambatisho xv***

Bodi inaweza kushindwa kuendelea kutoa mikopo kwa wanafunzi wapya kama mikopo hii haitarejeshwa.

Ninapendekeza kwamba, Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kushirikiana na Bodi ya Mikopo

zitafute njia bora zaidi ya kutambua wanufaika, kwa kuhakikisha kuwa orodha ya wanufaika/wadaiwa wa mikopo inatolewa kwa taasisi zote ili kurahisisha utambbuzi wa wadaiwa na kuilipa mikopo hiyo kwa njia ya makato kutoka kwenye mishahara yao.

5.9.5 Udhaifu ulioonekana katika Utunzaji wa Mazingira

Utaratibu wa Usimamizi wa Mazingira ni mfumo ambao husaidia taasisi kufikia malengo yake katika masuala yahusuyo mazingira kwa kufanya mapitio ya mara kwa mara, tathmini, na uboreshaji wa utendaji wake katika masuala ya mazingira. Hii inahusisha mbinu na taratibu kwa njia ya vitendo kwa ajili ya kuokoa rasilimali kama vile maji, nishati na hivyo kupunguza athari za mazingira. Kuna haja kwa taasisi kuanzisha mipango mahususi na inayotekelezeka kwa ajili ya kuendeleza, kutekeleza na kudumisha sera ya utunzaji wa mazingira.

Kifungu cha 9 cha Sheria ya Mazingira ya mwaka 2004 kinazitaka mamlaka zote zilizo chini ya Sheria hii au chini ya sheria nyingine yoyote kuwa na usimamizi wa mazingira kwa kuzingatia Sera ya Taifa ya Mazingira. Pia, aya 101 ya Sera ya Taifa ya Mazingira ya mwaka 1997 inatambua kwamba Mamlaka ya Serikali za Mitaa ni kitengo cha maamuzi katika kutimiza malengo ya sera ya mazingira kwa vile matatizo mengi yanayohusu mazingira na ufumbuzi wa mizizi yake upo katika Mamlaka za Serikali za Mitaa.

Zaidi ya hayo, kifungu cha 118 (1) na (2) cha Sheria ya Usimamizi wa Mazingira Na.20 ya 2004

kinaelekeza chombo husika kuanzisha vituo vya kukusanyia taka ngumu katika Mamlaka za Wilaya, Jiji, Manispaa na Miji.

Ukaguzi wangu uligundua mapungufu kadhaa katika utunzaji wa mazingira unaohusisha Halmashauri 40 kama inavooneshwa hapo chini:

- Halmashauri hazina vifaa vya kutosha kwa ajili ya kuondoa taka zinazozalishwa na jamii.
- Mazoea ya uharibifu wa mazingira kama vile kukata miti katika maeneo ya hifadhi, kuchoma moto misitu na uchimbaji madini holela.
- Maeneo ya kutupia taka yasiyodhibitiwa.
- Halmashauri haziandai mpango wa mwaka wa utekelezaji wa mazingira kama inavyotakiwa na Kifungu cha 42 (1) na (2) cha Sheria ya Usimamizi wa Mazingira Na.20 ya mwaka 2004 ili kuonesha uthibiti wa masuala ya mazingira na utekelezaji.
- Magari yanayotumika kukusanya taka hayafunikwi yanapopeleka taka kwenye maguba, na hivyo kusababisha taka kusambaa.
- Bajeti pungufu kwa ajili ya usimamizi wa mazingira.
- Matakwa mengi katika Sheria ya Utunzaji wa Mazingira ya 2004 hayazingatiwi.

Uzembe wa utunzaji wa mazingira una athari kubwa kwa binadamu na uzalishaji kiuchumi na madhara mengine kama uharibifu wa misitu, mmomonyoko wa udongo, uchafuzi wa maji na uhaba wa maji, uchafuzi wa hewa, kupotea kwa baadhi ya viumbe, mabadiliko ya tabia nchi, hasara ya huduma na athari ya afya. Muhtasari wa mapungufu yaliyoonekana katika

Halmashauri 40 ni kama inavyoonekana katika **Kiambatisho xlix.**

Ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kutenga bajeti kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za mazingira na kudumisha uzingatiaji wa Sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004. Ninatoa wito kwa Serikali za Mitaa kushughulikia udhaifu uliotajwa ikiwa ni pamoja na kuendelea kuhamasisha jamii juu ya uhifadhi wa mazingira na tathmini ya miradi yote inayotekelezwa na Serikali za Mitaa na sekta nyingine binafsi juu ya athari ya mazingira kabla ya kutekelezwa.

5.9.6 Visima katika Kata ya Mlowo Vinatoa Maji yenye Utando wa Mafuta

Tathmini ya ripoti za mazingira na ziara ya timu ya ukaguzi katika Kata ya Mlowo Wilayani Mbozi ilibaini na kushuhudia kuwa, visima vya maji vilivyokuwa vimechimbwa na wananchi vilikuwa vinatoa maji yaliyokuwa yamechanganyika na mafuta. Halmashauri ilichukua hatua ili kutatua tatizo hili kwa kujaribu kuchunguza kama mafuta hayo yalikua yakivuja kutoka kituo cha Petroli kilicho jirani na eneo hilo (M/s Manyanya Station Service) lakini haikuweza kuthibitika hivyo.

Uongozi wa Halmashauri uliwasiliana zaidi na Wizara ya Maji, Chuo Kikuu cha Dar-es-salaam na Chuo Kikuu cha Ardhi ili kupata tathmini ya kiufundi lakini hakuna ripoti zilizokuwa zimewasilishwa kutoka katika taasisi hizo ili kuelezea chanzo cha uchafuzi huu wa maji ya visima.

Jamii imekuwa ikitumia maji hayo ya kisima kwa matumizi ya nyumbani. Hata hivyo, maji hayo hayajathibitishwa kama ni masafi na yanafaa kwa matumizi ya binadamu. Awali suala hili niliripoti kwa mara ya kwanza katika ripoti yangu ya mwaka ulioishia tarehe 30 Juni, 2014 lakini hakuna hatua zozote zilizochukuliwa.

Pamoja na juhudi zinazofanywa na Halmashauri ya Wilaya ya Mbozi kuchunguza na kujua chanzo cha tatizo, ili kutafuta ufumbuzi wa moja kwa moja, kwa mara nyingine tena ninaishaurinaisihi Serikali kupitia Shirika la Maendeleo ya Petroli lililo chini ya Wizara ya Nishati na Madini pamoja na Wizara ya Maji na Umwagiliaji kufanya uchunguzi wa haraka juu ya suala hilo na kulipatia ufumbuzi. ***Kielelezo 1*** linaonesha picha za maji yenye utando wa mafuta.

Kielelezo 1: Picha za maji yenye mafuta

Picha	Maelezo
Visima vya maji vilivyochafuliwa na mafuta	
	Maji yakichotwa katika kisima chenye maji yenye utando wa mafuta.

	Mafuta yakichujwa kienyeji na baadae kutumiwa kwenye pikipiki za wanajamii.

SURA YA SITA

6.0 UKAGUZI WA MIRADI YA MAENDELEO

Katika mwaka wa fedha 2014/2015, Mamlaka za Serikali za Mitaa zilitekeleza miradi mbalimbali ya maendeleo kwa kutumia fedha za Ruzuku ya Miradi ya Maendeleo (LGCDG), Mpango wa Mandeleo wa Afya ya Msingi (MMAM), Mpango wa Maendeleo wa Elimu ya Msingi (MMEM), Mpango wa Maendeleo wa Elimu ya Sekondari (MMES), Mpango wa Kuimarisha Halmashauri za Miji (ULGSP), Mradi wa uboreshaji Miji ya Tanzania (TSCP), Usimamizi Shirikishi wa Misitu (PFM), Mfuko wa Maendeleo ya Wanawake na Vijana (WYDF), Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF), Mkakati wa Taifa wa Mapambano dhidi ya UKIMWI (NSFM), Shirika la Elizabeth Glasler la Kupambamna na Virusi vya Ukimwi kwa Watoto (EGPAF) na Mfuko wa Kuchochea Maendeleo ya Jimbo (CDCF).

Miradi mingine ilitekelezwa na Halmashauri kupitia Mfuko wa Jamii (TASAF), Mfuko wa Pamoja wa Afya (HBF), Programu ya Maendeleo ya Sekta ya Kilimo (ASDP), Programu ya Maendeleo ya Sekta ya Maji (WSDP) na Mfuko wa Barabara (Roads Fund). Tathmini ya utekelezaji wa miradi hiyo imetolewa taarifa ya peke yake katika Ripoti Kuu ya Miradi ya Maendeleo.

Utekelezaji wa miradi hii unategemea fedha kutoka kwa wafadhili, fedha za ruzuku kutoka Serikali Kuu, makusanyo ya ndani na michango ya jamii.

Mapitio ya utekelezaji wa miradi isiyotolewa taarifa kwenye Ripoti Kuu ya Miradi ya Maendeleo na taarifa ya Mapato na Matumizi imeoneshwa katika aya zifuatazo:

6.1 Taarifa ya Mapato na Matumizi

Nilifanya tathmini ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo/programu na shughuli nyingine za maendeleo zenye jumla ya TZS.123,355,699,354 katika baadhi ya Halmashauri katika mwaka wa fedha unaotolewa taarifa. Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015 jumla ya matumizi kwenye Halmashauri zilizofanyiwa tathmini ilikuwa TZS.96,600,633,778 na kusalia bakaa ya TZS.26,885,909,726 (22%) kama inavyoonekana katika ***Jedwali 68*** hapo chini.

Jedwali 68: Taarifa ya Mapato na Matumizi ya Fedha za Miradi ya Maendeleo

Chanzo cha fedha	Halmashauri zilizofanyiwa tathmini	Kiasi cha fedha kilichokuwepo (TZS.) (A)	Matumizi (TZS.) (B)	Fedha zisizotumika (TZS.) (A-B)	% ya fedha zisizotumika (A-B)/A%
CDCF	67	5,054,545,355	4,545,307,597	509,237,758	10
CHF	26	3,168,795,187	1,953,766,526	1,345,872,811	42
EGPAF	19	3,365,498,768	2,997,075,695	368,423,073	11
Global Fund	5	1,284,063,868	899,796,479	384267389	30
LGCDG	116	69,643,266,445	60,323,008,169	9,320,258,276	13
NSFM	56	4,667,668,277	4,068,375,859	599,292,419	13
PFM	7	177,730,722	130,408,066	47,322,656	27
PHSDP	31	2,541,405,217	1,978,444,338	562,960,879	22
MMES	45	6,151,649,867	5,788,866,337	362,783,529	6
TSCP	2	2,303,727,645	1,661,806,401	641,921,244	28
ULGSP	13	24,997,348,003	12,253,778,311	12,743,569,692	51
Jumla		123,355,699,354	96,600,633,778	26,885,909,726	22

Jedwali 68 hapo juu linaonesha kuwa kwa wastani asilimia 22 ya jumla ya fedha zilizokuwepo kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo kwenye Halmashauri zilizofanyiwa.

Kuwa na fedha zisizotumika kunaonesha kuwa baadhi ya shughuli zilizopangwa ama hazikutekelezwa au zilitekelezwa kwa sehemu tu. Hii inamaanisha kwamba malengo yaliyokusudiwa ndani ya mwaka wa fedha husika hayakufikiwa.

Kusalia na fedha nyingi zisizotumika kunaweza kusababisha fedha hizo kubadilishiwa matumizi na kutumika kutekeleza shughuli nyingine ambazo hazikupangwa na Halmashauri hapo awali.

Orodha ya Halmashauri zenye fedha ambazo hazikutumika kutekeleza miradi ya maendeleo/programu imetolewa katika **Kiambatisho Na. liv.**

Ninaushauri Uongozi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa nchini kuanzisha utaratibu madhubuti wa kutumia fedha mara zinapopokelewa ili kuepuka athari inayoweza kutokea kwa fedha zisizotumika na pia kuziwezesha Halmashauri hizi kutoa huduma kwa jamii kama ilivyokusudiwa. Aidha, Serikali kupitia Hazina ione umuhimu wa kutoa fedha hizo mapema ili Halmashauri ziweze kuzitumia katika Miradi iliyopangwa kabla ya mwaka wa fedha kuisha.

6.2 Miradi ya Maendeleo

Miradi ya maendeleo ni uwekezaji wa muda mrefu unaofanywa na Mamlaka za serikali za Mitaa ili kuzijengea na kuziongezea uwezo wa kutoa huduma kwa jamii. Miradi hii inahitaji

kiasi kikubwa cha fedha pamoja na nguvu kazi. Miradi ya ujenzi mkubwa inatambulika kwa kutumia kiasi kikubwa cha fedha ikilinganishwa na miradi mingine inayotegemea rasilimali kidogo.

Mamlaka za Serikali za Mitaa hutekeleza miradi hii ambayo ni uti wa mgongo wa maendeleo ya uchumi nchini kwa kupitia fedha za Serikali, Wafadhili, mapato ya ndani na michango ya jamii.

Tathmini ya fedha za miradi ya maendeleo katika Mamlaka za Serikali za Mitaa imebaini kuwa Halmashauri 164 zilikuwa na jumla ya TZS.582,208,588,668 kwa ajili ya kutekeleza miradi ya maendeleo. Hata hivyo, kiasi kilichotumika hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015 kilikuwa ni TZS.501,334,438,593 na kuacha bakaa ya TZS.80,874,150,075 sawa na 14% ya fedha zote zilizokuwepo kwa ajili ya kutekeleza miradi hiyo kama inavyoonekana katika ***Jedwali 69*** hapo chini.

Jedwali 69: Fedha za Miradi ya Maendeleo Ambazo Hazikutumika

Mwaka wa Fedha	Halmashauri zilizofanyiwa tathmini	Kiasi cha fedha kilichokuwepo (TZS.)	Matumizi (TZS.)	Fedha zisizotumika-bakaa (TZS.)	% ya fedha zisizotumika
2014/2015	164	582,208,588,668	501,334,438,593	80,874,150,075	14
2013/2014	157	718,750,000,000	532,157,000,000	186,593,000,000	26

Chanzo: Taarifa za fedha za mwaka 2014/2015

Jedwali 69 hapo juu, linaonesha kuongezeka kwa matumizi ya fedha za miradi ya maendeleo. Kiwango cha matumizi ya fedha za miradi ya

maendeleo kimepanda kutoka 74% kwa mwaka jana 2013/2014 hadi 86% kwa mwaka huu 2014/2015.

Kwa upande mwingine, kuna kupungua kwa fedha zilizokuwepo kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo kutoka TZS.718.8 bilioni (20%) kwa mwaka 2013/2014 hadi TZS.573.6 bilioni kwa mwaka 2014/2015 kutokana na upungufu wa fedha zilizotolewa na Hazina, Dar es Salaam ikilinganishwa na makisio.

Upungufu wa kutolewa kwa fedha iliyotengwa kutekeleza miradi ya maendeleo inazuia Mamlaka za Serikali za Mitaa kufikia malengo yao ya kutoa huduma bora kwa jamii. Taarifa ya fedha kwa kila Halmashauri imeoneshwa kwa kina katika **Kiambatisho lv.**

Ninaishauri Serikali kupitia Hazina kuhakikisha kuwa fedha za miradi ya maendeleo zinatolewa kwa wakati na kama zilivyopitishwa kwenye bajeti ili kusaidia utekelezaji wa miradi hiyo na hatimae kuziwezesha Mamlaka za Serikali za Mitaa kutoa huduma bora kwa jamii.

6.3 Kutokutolewa kwa Fedha zaz Miradi ya Maendeleo ('Local Government Capital Development Grant' - LGCDG)

Mfumo wa LGCDG hutoa namna endelevu kwa taasisi kuweza kusimamia maendeleo ya miradi inayofadhiliwa kupiti ruzuku. Mamlaka za Serikali za Mitaa zimeendelea kufanikisha miradi mbalimbali ya maendeleo chini ya programu ya

LGCDG. Serikali kupitia TAMISEMI ndiyo mmiliki na msimamizi mkuu wa mfumo huu.

Mapitio ya bajeti ikilinganishwa na fedha zilizopokelewa kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo katika Halmashauri 41 umeonesha kuwa kiasi cha TZS.46,696,667,822 hakikutolewa kutoka katika vyanzo mbalimbali kama inavyoonekana katika ***Jedwali 70*** hapo chini:

Jedwali 70: Mapokezi ya Fedha kwa ajili ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo

Na.	Halmashauri	Kiwango kilichotengwa (TZS.)	Jumla ya fedha zilizotolewa (TZS.)	Kiasi kisichotolewa (TZS.)	% ya kiasi kisichotolewa
1	H/W Babati	1,605,783,235	357,813,900	1,247,969,335	78
2	H/W Bahi	1,279,426,000	247,523,070	1,031,902,930	81
3	H/W Buhigwe	1,502,297,000	559,943,800	942,353,200	63
4	H/M Bukoba	587,270,000	109,112,300	478,157,700	81
5	H/W Bumbuli	2,232,995,000	720,217,600	1,512,777,400	68
6	H/W Chamwino	1,981,150,000	565,612,000	1,415,538,000	71
7	H/W Chunya	1,786,854,000	448,529,000	1,338,325,000	75
8	H/M Dodoma	434,286,160	142,029,000	292,257,160	67
9	H/W Geita	2,937,165,150	532,622,000	2,404,543,150	82
10	H/W Ikungi	1,207,036,300	421,333,100	785,703,200	65
11	H/M Ilemela	1,656,263,311	455,017,700	1,201,245,611	73
12	H/W Kakonko	902,237,000	750,873,300	151,363,700	17
13	H/W Karatu	1,119,452,000	264,378,100	855,073,900	76
14	H/W Kasulu	3,208,066,000	817,846,600	2,390,219,400	75
15	H/W Kigoma	1,135,829,000	417,303,700	718,525,300	63
16	H/W Kilwa	960,550,000	224,336,400	736,213,600	77
17	H/W Kondoa	1,718,507,000	509,637,700	1,208,869,300	70
18	H/W Kongwa	1,646,601,000	332,012,400	1,314,588,600	80
19	H/W Kyela	1,024,444,000	416,693,400	607,750,600	59
20	H/W Lindi	1,091,749,000	265,975,800	825,773,200	76
21	H/W Ludewa	1,110,715,000	595,733,400	514,981,600	46
22	H/W Lushoto	1,813,194,000	388,308,300	1,424,885,700	79
23	H/W Manyoni	2,152,552,000	488,597,500	1,663,954,500	77
24	H/W Mbarali	2,190,035,800	355,634,200	1,834,401,600	84
25	H/Jiji Mbeya	1,429,994,000	350,673,000	1,079,321,000	75
26	H/W Mbeya	1,525,108,000	307,247,200	1,217,860,800	80
27	H/W Misenyi	1,025,266,000	217,556,100	807,709,900	79
28	H/W Momba	1,488,621,000	677,730,900	810,890,100	54
29	H/W Monduli	1,109,997,400	210,225,100	899,772,300	81
30	H/W Mpwapwa	1,516,849,266	290,382,710	1,226,466,556	81
31	H/W Muleba	2,449,467,000	535,750,400	1,913,716,600	78
32	H/M Musoma	743,937,000	115,128,400	628,808,600	85
33	H/Jiji Mwanza	1,921,183,000	376,848,200	1,544,334,800	80
34	H/W Njombe	598,760,000	308,879,000	289,881,000	48
35	H/W Rungwe	1,693,360,501	585,369,000	1,107,991,501	65
36	H/W Sikonge	1,042,259,537	246,500,000	795,759,537	76
37	H/M Songea	967,511,000	201,812,800	765,698,200	79
38	H/M Tabora	1,270,147,500	205,879,000	1,064,268,500	84
39	H/W Tobora	2,280,921,000	438,049,000	1,842,872,000	81
40	H/W Tunduru	1,365,162,000	446,439,001	918,722,999	67
41	H/W Uvinza	3,623,898,743	738,679,000	2,885,219,743	80
	Jumla	**63,336,900,903**	**16,640,233,081**	**46,696,667,822**	**74**

Jedwali 70 hapo juu linaonesha kuwa jumla ya TZS.46,696,667,822, hazikutolewa na Hazina hii inamaanisha kwamba utekelezaji wa miradi ya kiasi hicho cha fedha haukufanyika. Hivyo, malengo yaliyokusudiwa hayakufikiwa, na kwamba malengo ya Halmashauri ya kufikisha huduma bora kwa jamii yataathirika.

6.4 5% ya Fedha za Ruzuku Hazikuchangwa na Halmashauri

Aya ya 3.3 ya Mwongozo wa Matumizi na Uendeshaji wa Fedha za Ruzuku kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa Toleo la kwanza Julai, 2005 inazitaka Halmashauri kuchangia si chini ya asilimia tano ya fedha za ruzuku zilizopokelewa. Kinyume na mwongozo, ukaguzi nilioufanya umebainisha kuwa Halmashauri 9 zilizotajwa katika ***Jedwali 71*** hapo chini hazikuchangia jumla ya TZS.249,585,346 (5%) ya fedha za ruzuku zilizopokelewa kutoka Hazina katika kipindi cha mwaka 2014/2015.

Jedwali 71: Halmashauri Zisizochangia 5% ya Fedha za Ruzuku

Na.	Halmashauri	5% ya Ruzuku ya maendeleo iliyopokelewa (TZS.)
1	H/W Buhigwe	18,987,890
2	H/W Ikungi	21,066,655
3	H/W Kigoma	20,717,685
4	H/W Manyoni	24,429,875
5	H/W Kankonko	37,543,665
6	H/W Kasulu	40,892,330
7	H/W Mpwapwa	23,040,766
8	H/Mji Mpanda	22,476,640
9	H/W Itilima	40,429,840
Jumla		**249,585,346**

Kutochangia asilima tano ya fedha zilizopokelewa inakwamisha utekelezaji wa miradi katika ngazi za chini za Serikali za Mitaa.

Ninazishauri Halmashauri husika kuchangia asilimia tano ya ruzuku iliyopokelewa ili kuweza kufanikisha utekelezaji wa miradi iliyokusudiwa.

6.5 Tathmini ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo

Tathmini ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo niliyoifanya katika Halmashauri 164 imebaini kuwepo kwa baadhi ya Halmashauri zenye miradi isiyokamilika, kwa sababu ya upungufu wa fedha zilizoletwa ambazo ni 45% tu ya fedha zilizotengwa kwa ajili ya kutekeleza wa miradi ya maendeleo kwa mwaka unaoishia tarehe 30 Juni, 2015. Pamoja na fedha hizo kutoletwa, nilibaini pia kiasi kikubwa cha fedha zilizoletwa zilibadilishwa matumizi yaliyokusudiwa na kupelekwa kwenye ujenzi wa maabara na Uchaguzi wa Serikali za Mitaa uliofanyika Disemba, 2014.

Mapungufu haya yana madhara makubwa kwenye utekelezaji wa miradi iliyopangwa, usimamizi na tathmini ya miradi iliyotekelezwa. Mapungufu yaliyobainishwa yanahitaji hatua za haraka kama yalivyofafanuliwa zaidi katika aya zinazofuata hapo chini:

6.5.1 Kuchelewa Kukamilika kwa Miradi ya Maendeleo yenye Thamani ya TZS.3,728,739,417

Tathmini ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo katika Halmashauri 15 imebainisha kuchelewa kukamilika kwa miradi mbalimbali yenye thamani ya jumla ya TZS.3,728,739,417 kulikosababishwa na usimamizi dhaifu wa miradi hiyo, kuchelewa kutolewa kwa fedha na serikali na kutokuwepo kwa michango ya nguvu za wananchi.

Kutokukamilisha miradi kwa wakati kunaweza kusababisha kuongezeka kwa gharama na hivyo fedha za ziada kuhitajika ili kuweza kutekeleza miradi husika; kukamilishwa kwa miradi chini ya kiwango kunakochangiwa na nia za wakandarasi kuhakikisha wanamaliza kazi ndani ya muda ulioko katika mikataba yao. Zaidi ya hayo, jamii iliyokusudiwa kupata manufaa yanayotokana na kukamilika kwa miradi hiyo huchelewa kuyapata kama ilivyotarajiwa.

Jedwali 72: Halmashauri Zenye Miradi Isiyokamilika

Na.	Halmashauri	Kiasi cha Kazi isiyokamilika (TZS.)	Chanzo cha fedha
1	H/M Ilemela	516,337,433	LGCDG
		399,355,000	Mapato ya ndani
2	H/W Miswungwi	128,751,580	LGCDG
3	H/W Muleba	23,757,550	LGCDG
4	H/W Ngara	124,565,000	LGCDG
5	H/W Sengerema	3,732,000	LGCDG
6	H/W Tarime	920,640,665	LGCDG, DADG
7	H/W Ukerewe	75,147,539	LGCDG
8	H/Mji Babati	109,821,000	PHDP
9	H/W Ileje	424,768,300	LGCDG
10	H/W Kalembo	158,000,000	LGCDG
11	H/Jiji Mbeya	364,068,050	Mapato ya Ndani
12	H/W Mpanda	54,626,800	LGCDG
13	H/W Sumbawanga	144,466,500	LGCDG
14	H/M Sumbawanga	195,000,000	LGCDG

Na.	Halmashauri	Kiasi cha Kazi isiyokamilika (TZS.)	Chanzo cha fedha
15	H/W Kishapu	85,702,000	LGCDG
Jumla		**3,728,739,417**	

6.5.2 Mapungufu katika Miradi Iliyokamilika

Usimamizi wa mradi ni mchakato wa kuanzisha, kupanga, kutekeleza, kudhibiti, na kukamilisha kazi ili kufikia malengo kwa kuzingatia vigezo vinavyosababisha mafanikio. Mamlaka za Serikali za Mitaa hutekeleza shughuli za ujenzi kwenye ngazi ya Halmashauri kwa kuingia mikataba na makapuni ya ujenzi au kutumia mafundi ujenzi wa kawaida wazalendo.

Miradi mingi inayotekelezwa kwenye ngazi za chini yaani, Kata, Vijiji na Shule inatekelezwa kwa kutumia mafundi wazalendo ambapo fedha za utekelezaji hupelekwa kwenye akaunti za ngazi hizo.

Bila kujali kiwango cha utekelezaji, miradi yote lazima itekelezwe kwa kuzingatia sheria, kanuni, muda uliopangwa na viwango vingine vinavyokuwa vimewekwa.
Hivyo Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatakiwa kuhakikisha kuwa miradi inatekelezwa katika kipindi kilichopangwa na kwa viwango vinavyokubalika.

Tathmini ya hali ya miradi iliyokamilika na ile inayoendelea katika Halmashauri saba ilibaini udhaifu katika usimamizia na ufuatiliaji wa miradi ya maendeleo kinyume na Sheria, Kanuni na viwango maalum vilivyowekwa katika Orodha za Kazi zitakazofanyika kwenye mkataba (BOQs) kama inavyoonekana katika ***Jedwali 73*** hapo chini;

Jedwali 73: Halmashauri zenye Miradi Yenye Mapungufu

Na.	Halmashauri	Thamani ya Mkataba (TZS.)
1.	H/W Kakonko	152,075,937
2.	H/Jiji Mbeya	364,068,050
3.	H/M Musoma	87,891,415
4.	H/W Muleba	245,464,375
5.	H/W Sikonge	245,464,375
6.	H/Jiji Tanga	158,000,000
7.	H/W Ukerewe	123,310,550

Udhaifu yaliobainika katika utekelezaji wa miradi kwa kila Halmashauri umeelezwa kwa kina katika **kiambatisho li.**

Halmashauri zinashauriwa kuboresha usimamizi na ufuatiliaji wa miradi inayotekelezwa na kuhakikisha kuwa miradi inatolewa kwa Wakandarasi wenye uwezo wa kiutendaji. Aidha, hatua za kisheria zichukuliwe dhidi ya wale wote wanaoshindwa kutekeleza wajibu wao wa kuhakikisha kuwa miradi inakamilika kwa wakati na ina ubora uliotarajiwa.

6.6 Mambo Mengine katika Ukaguzi wa Miradi ya Maendeleo

6.6.1 Kutokuchangia 10% ya Mapato ya Ndani kwenye Mfuko wa Maendeleo ya Wanawake na Vijana TZS.17,690,754,651

Aya ya 5.5 (i) ya Mwongozo wa Mfuko wa Maendeleo ya Wanawake na Vijana, na maelekezo yaliyotolewa na Serikali, yanazitaka Mamlaka za Serikali Mitaa kuchangia asilimia 10 ya mapato yake ya ndani kwenye Mfuko wa Wanawake na Maendeleo ya Vijana. Tathmini ya utendaji wa Mfuko huo imebainisha kuwa

Halmashauri 112 hazikuchangia asilimia 10 ya mapato yake ya ndani sawa na jumla ya TZS.17,690,754,651.

Kutochangia Mfuko huo, kunasababisha Mamlaka za Serikali za Mitaa kutofikia malengo na hatma ya vikundi kujitegemea.

Uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa unashauriwa kuhakikisha unachangia asilimia 10 ya mapato yake ya ndani kwenye Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana, na kusimamiwa ipasavyo.

Mchanganuo wa Halmashauri ambazo hazikuchangia asilimia 10 ya mapato ya ndani kwenye Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana ni kama unavyoonekana kwenye **Kiambatisho Iii.**

6.6.2 Mikopo Iliyotolewa kwa Vikundi vya Wanawake na Vijana Ambayo Bado Haijarejeshwa TZS.2,003,235,125

Kama nilivyoeleza hapo awali, Mfuko huu ulianzishwa na Serikali kwa lengo la kukuza uchumi miongoni mwa vikundi vya wanawake na vijana kwa kuviwezesha kujishughulisha katika shughuli za maendeleo kwa lengo la kuboresha hali ya maisha yao. Ili kuwa na huduma endelevu, Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatakiwa kuweka mfumo wa udhibiti utakaohakikisha kuwa fedha zilizokopwa na vikundi hivi zinarejeshwa kama ilivyo katika makubaliano.

Ukaguzi wa mikopo iliyotolewa kwa vikundi vya Wanawake na Vijana kwa mwaka ulioishia tarehe 30 Juni, 2015 katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 52 ulibaini kuwa mikopo ya jumla ya TZS.2,003,235 hakikurejeshwa kinyume na matakwa ya mikataba. Hii inamaanisha kwamba, juhudi ndogo zinafanywa na uongozi wa Halmashauri katika ukusanyaji wa marejesho ya mikopo.

Uongozi wa Halmashauri unapaswa kuweka nguvu zaidi katika kukusanya marejesho ya mikopo kutoka kwenye vikundi hivyo. Malengo ya mfuko yanaweza kufikiwa pale tu marejesho yanapopatikana na mikopo mipya kuweza kutolewa kwa vikundi vingine.

Orodha ya Halmashauri zenye mikopo isiyorejeshwa imeoneshwa kwenye **kiambatisho liii.**

SURA YA SABA

7.0 USIMAMIZI WA MIKATABA NA MANUNUZI

7.1 Utangulizi

Ukaguzi wa manunuzi ya bidhaa na huduma yaliyofanywa na Mamlaka ya Serikali za Mitaa ni moja ya kaguzi zilizokuwa kwenye mawanda ya ukaguzi ya mwaka huu. Manunuzi ya Umma yanahusisha kununua, kukodisha, au kupata bidhaa na huduma yoyote au kazi za ujenzi unaofanywa na taasisi inayonunua huduma pamoja na mchakato mzima unaohusisha taratibu zote za kupata bidhaa, kandarasi na huduma ikiwa ni pamoja na maandalizi ya zabuni, kufanya uteuzi wa wazabuni na hatimaye kuandaa na kutoa mikataba.

7.2 Taswira ya Manunuzi yaliyofanyika katika mwaka 2014/15

Kwa mwaka wa fedha 2014/2015, ukaguzi wa manunuzi ya bidhaa na huduma ulifanywa kwa Mamlaka za Serikali Mitaa 163 kati ya 164 zilizopo kwani Mamlaka ya Mji wa Tunduma haikuandaa Taarifa za Fedha kwa Mwaka wa fedha unaokaguliwa. Matokeo ya ukaguzi yanaonesha kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa 163 zilitumia jumla ya TZS.1,092,633,470,935 kufanya manunuzi ya bidhaa na huduma ambayo ni pungufu kwa 8% ikilinganishwa na TZS.1,190,156,489,276 zilizotumika katika mwaka wa fedha 2013/2014. Kwa kuzingatia

mfumuko wa bei, kupanda kwa bajeti na kuongezeka kwa miradi iliyotakiwa kutekelezwa na Mamlaka za Serikali Mitaa, nilitarajia kuwa kiasi kitakachotumika katika manunuzi kingekuwa juu zaidi ikilinganishwa na mwaka jana. Hata hivyo, upungufu kwa 8% waweza kusababishwa na kutolewa kwa kiasi kidogo cha fedha kwa Mamlaka ya Serikali za Mitaa, hivyo kufanya manunuzi machache.

Uchambuzi wa kiasi kilichotumiwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kwenye manunuzi ya bidhaa na huduma katika mwaka wa fedha 2014/2015 ni kama inavyoonekana katika ***Jedwali 74*** hapo chini:

Jedwali 74: Machanganuo wa manunuzi kwa aina ya manunuzi

Na.	Aina ya Manunuzi	Kiasi cha manunuzi kilichofanywa	Asilimia
1	Manunuzi ya bidha na huduma	421,167,989,928	39
2	Manunuzi ya matengenezo mbalimbali	153,413,711,831	14
3	Manunuzi ya mali za kudumu na miradi ya maendeleo	518,051,769,176	47

Chanzo cha taarifa: *Taarifa za fedha za Mamlaka za Serikali Mitaa 163 zilizokaguliwa*

Jedwali 75 hapo chini linaonesha ulinganifu wa kiasi cha manunuzi kwa mwaka 2014/2015 na 2013/2014

Jedwali 75: Ulinganifu wa ghrama za manunuzi kwa mwaka wa fedha 2014/15 na 2013/14

Na.	Aina ya Manunuzi	2014/2015	%	2013/2014	%
1	Manunuzi ya bidha na huduma	421,167,989,928	39	447,611,014,199	38
2	Manunuzi ya matengenezo mbalimbali	153,413,711,831	14	176,441,034,463	15
3	Manunuzi ya mali za kudumu na miradi ya maendeleo	518,051,769,176	47	566,104,440,614	47

Chanzo cha taarifa: *Taarifa za fedha za Mamlaka za Serikali Mitaa 163 zilizokaguliwa*

7.3 Uzingatiaji wa Sheria ya Manunuzi ya Umma Na.7 ya mwaka 2011 na Kanuni zake za mwaka 2013

Kifungu cha 48 (3) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011, kinanitaka kueleza katika ripoti yangu ya mwaka kama taasisi niliyoikagua imezingatia Sheria Manunuzi ya Umma na Kanuni zake.

Kwa kuzingatia jukumu hili, katika ukaguzi wa manunuzi imebainika kuwa kati ya Halmashauri 164, Mamlaka za Serikali za Mitaa 140 sawa na 85% zilifuata Sheria ya Manunuzi na Kanuni zake wakati Halmashauri 24 sawa na 15% hazikuweza kufuata vyema Sheria ya Manunuzi ya Umma na Kanuni zake.

Jedwali 76: Idadi ya Halmashauri ambazo hazikufuata sheria ya manunuzi ya mwaka 2011 na kanuni zake za mwaka 2013

Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri
1	H/Jiji la Arusha	9	H/M Moshi	17	H/Jiji la Tanga
2	H/W Arusha	10	H/W Mpand	18	H/M Kinondoni
3	H/W Chamwino	11	H/W Mpanda	19	H/W Ushetu
4	H/W Chunya	12	H/W Mpwapwa	20	H/W Monduli
5	H/W Handeni	13	H/W Muheza	21	H/W Karatu
6	H/W Iramba	14	H/W Sengerema	22	H/ Jiji la Mbeya
7	H/W Kilindi	15	H/W Tabora	23	H/Mji wa Tunduma
8	H/W Kondoa	16	H/Mji wa Tarme	24	H/W Manyoni

Chanzo cha taarifa: *Ripoti ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali katika Taarifa ya fedha ya kila Halmashauri*

Ninasisitiza Halmashauri zenye kiwango kidogo cha kufuata Sheria ya Manunuzi ya Umma zijengewe uwezo, ziongezewe wafanyakazi, na kusimamiwa kwa karibu Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi ili kuimarisha na kuboresha utendaji wa Halmsahauri hizo katika manunuzi. Aidha, Maafisa Masuuli wanapaswa kuwajibishwa kwa kushindwa kusimamia utekelezaji wa Sheria ya Manunuzi kama ilivyoelezwa katika Kifungu cha 48 (4 – 6) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011.

7.4 Udhaifu katika kufuata Taratibu za Manunuzi

Mapitio ya uzingatiaji wa Sheria ya Manunuzi ya Umma yamebiaini kutozingatiwa kwa Sheria ya Manunuzi na Kanuni zake wakati wa kufanya manunuzi kwa baadhi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kama ifuatavyo:

a. Kanuni ya 59 (1), (2) na 60 (1) za Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013, zinahitaji mkataba ambao thamani yake ni zaidi ya shilingi milioni hamsini kupekuliwa

na Mwanasheria Mkuu wa Serikali au Mwanasheria wa Mamlaka ya Serikali ya Mitaa husika kwa mikataba ambayo thamani yake ni chini ya shilingi milioni hamsini. Mamlaka za Serikali Mitaa sita ambazo ni H/M ya Bukoba, H/W Muleba, H/W Meru, H/W ya Mlele, H/ Mji wa Masasi iliingia kwenye mikataba bila ya upekuzi wa Mwanasheria Mkuu wa Serikali au Mwanasheria wa Mamlaka ya Serikali ya Mitaa husika.

b. H/M ya Bukoba iliingia mkataba wa ukusanyaji taka ngumu bila kuonesha tarehe ya kuanza na kumalizika mkataba huo kinyume na Kanuni ya 74 (1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013.

c. Kanuni ya 233 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013 inasema kwamba, endapo zabuni itakukubaliwa na Afisa Masuuli, Taasisi inayofanya manunuzi husika na mtu ambaye zabuni yake imekukubaliwa wataingia katika mkataba rasmi kwa ajili ya usambazaji wa bidhaa, utoaji wa huduma au shughuli za kandarasi ndani ya siku 28 baada ya kutimiza masharti yote kabla ya kusaini mkataba. Kinyume na kanuni hiyo, Halmashauri ya Manispaa ya Bukoba, Halmashauri ya Jiji la Dar es Salaam, Halmashauri ya Manispaa Kinondoni, na Halmashauri ya Wilaya ya Pangani zilitekeleza baadhi ya miradi ya ujenzi bila kuwa na mikataba iliyosainiwa.

d. Kifungu cha 37 (2) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma Na. 7 ya mwaka 2011, kinahitaji Mamlaka za Serikali za Mitaa kuanzisha Vitengo vya Manunuzi vitakavyokuwa na

wataalamu wa manunuzi, wataalamu wa taaluma nyingine za ujuzi, pamoja na wafanyakazi muhimu wa utawala na wasaidizi wa ofisi. Vitengo vya manunuzi vilivyoanzishwa havikuwa na watumishi wa kutosha wenye taaluma mbalimbali kinyme na matakwa ya Sheria hivyo kuathiri utekelezaji wa majukumu yake kama ilivyoonekana katika Halmashauri zilizooneshwa hapo chini:

Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri
1	H/W Buhigwe	7	H/W Ludewa	12	H/W Mbinga
2	H/W Kongwa	8	H/W Chemba	13	H/W Momba
3	H/ Mji wa Bariadi	9	H/W Kibondo	14	H/W Kasulu
4	H/W Muheza	10	H/W Kigoma	15	H/W Mkalama
5	H/W Urambo	11	H/W Uvinza	16	H/W Bariadi
6	H/W Kilosa				

e. Kifungu cha 37 (5) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011 kinamtaka Afisa Masuuli kuhakikisha kuwa Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi kinakuwa na fungu dogo na kutengewa fedha katika bajeti ili kutekeleza majukumu yake. Mamlaka za Serikali za mitaa tatu ambazo ni H/W Kibondo, H/W Kasulu na H/W Uvinza hazijatekeleza matakwa haya ya kisheria.

f. Mamlaka za Serikali za Mitaa 16 zilikiuka mchakato wa manunuzi, kwa mfano katika baadhi ya maeneo malipo yalifanyika kabla ya utoaji wa huduma au upokeaji wa bidhaa; hati ya kutoa huduma kutosainiwa na upande wa upokeaji huduma; hati ya kutoa huduma na ankara kutokuwa na tarehe; huduma kutolewa kabla au bila ya hati ya manunuzi; na hati ya manunuzi kutosainiwa na Afisa

Masuuli. Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizohusika zimeoneshwa hapo chini

Na.	Jina la Halamashauri	Na.	Jina la Halamashauri	Na.	Jina la Halamashauri
1	H/M Ilemela	7	H/W Mlele	12	H/W Nyasa
2	H/W Kiteto	8	H/W Mpanda	13	H/M Kigoma/Ujiji
3	H/W Moshi	9	H/W Morogoro	14	H/W Same
4	H/W Muheza	10	H/W Momba	15	H/Mji wa Tunduma
5	H/W Busekelo	11	H/W Arusha	16	H/W Ngorongoro
6	H/W Kilosa				

g. Kanuni ya 131 (4) (c) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inahitaji Taasisi inayofanya manunuzi kuwasilisha kwa Wakala wa Manunuzi ya Serikali (GPSA) na Mamlaka ya Kusimamia Manunuzi ya Umma (PPRA) taarifa ya kila mwezi ihusuyo manunuzi yaliyofanywa kwa njia ya mikataba ya utoaji huduma ya ugavi, ikionesha majina ya wazabuni, maelezo ya bidhaa na huduma, kiasi na thamani yake. Kinyume na Kanuni hiyo, Mamlaka za Serikali za Mitaa 11 ambazo ni H/ ya mji wa Kahama, H/W Kilindi, H/W Longido, H/W Singida, H/M Singida, H/W Mbulu, H/W Siha, H/W Songea, H/W Karatu, H/W Lushoto na H/W Simanjiro hazikuweza kuandaa taarifa ya manunuzi hayo kama inavyotakiwa na kanuni hiyo.

h. Kanuni ya 166 (7) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inahitaji manunuzi yote madogo madogo kutolewa taarifa kwa Bodi ya Zabuni kila mwisho wa mwezi. Hata hivyo, H/W Kaliua hakuripoti manunuzi madogo madogo kwa Bodi ya Zabuni kama Sheria tajwa inavyotaka.

i. Kanuni ya 244 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inahitaji bidhaa kukaguliwa ili

kuhakikiwa ubora wake na Taasisi inayofanya manunuzi na bidhaa hizo hazitapokelewa kama ubora wake ni chini ya kiwango kilichoanishwa kwenye mkataba. Hakuna ushahidi wa kufuata Kanuni hii kwa H/ Mji wa Babati, H/ Mji wa Tarime, H/ Mji wa Tunduma, H/M Musoma, H/W Karatu, H/W Korogwe, H/W Ngorongoro, H/ ya jiji la Tanga na H/ ya jiji la Mwanza kwakuwa ripoti za ukaguzi hazikuweza kupatikana zilipoombwa.

j. H/M Musoma ilinunua gari chakavu kinyume na kifungu cha 66 cha Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011 na Kanuni ya 136 (1 – 6) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013

k. Halmashauri ya jiji la Arusha ilinunua vitabu ya ukusanyaji wa mapato kutoka kwa wauzaji binafsi kinyume na Agizo Na. 34 (4) la Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa.

Kutofuata matakwa ya Sheria ya Manunuzi ya Umma na Kanuni zake kunaweza kuzuia Mamlaka za Serikali za Mitaa husika kufanya manunuzi kwa ufanisi. Ninatoa ushauri kwa Maafisa Masuuli kuchukua hatua stahiki kuhusiana na masuala yaliyoelezwa hapo juu kwa kuzingatia matakwa ya Sheria ya Manunuzi ili kuongeza ufanisi katika manunuzi.

7.5 Upungufu wa Uandaaji n aUtekelezaji wa Mipango ya Manunuzi

Nimegundua udhaifu katika kuandaa na kutekeleza mpango wa manunuzi katika

Mamlaka ya Serikali za Mitaa kumi na sita (16) kama inavyoonekana hapo chini:

a) Kanuni ya 69 (3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inahitaji Taasisi inayofanya manunuzi kupanga mahitaji yake ya bidhaa, huduma na kazi za kandarasi kwa usahihi kadri inavyowezekana kwa kuzingatia huduma au shughuli ambazo zilishaandaliwa katika mpango kazi wa kila mwaka na kujumuishwa katika makadirio ya mwaka. Kinyume na Kanuni hiyo baadhi ya zabuni zilizotekelezwa na H/M Bukoba, H/W Iringa, H/W Kilindi, H/W Moshi, H/M Temeke, H/W Songea, H/W Maswa H/M Musoma hazikuwa katika mpango wa manunuzi.

b) Kifungu cha 38 (o) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011 kinataka Vitengo vya Usimamizi wa Manunuzi kuandaa na kuwasilisha taarifa ya utekelezaji ya robo mwaka ya mpango wa manunuzi kwenye kikao cha menejimenti. Kinyume na matakwa ya kifungu hicho cha sheria, H/W Kilolo, H/M Morogoro, H/M Moshi na H/W Kilosa hawakuandaa na kuwasilisha taarifa ya robo mwaka ya utekelezaji wa mpango wa manunuzi kama ilivyohitajika.

c) H/W Momba haikuwasilisha kwa Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma (PPRA) mpango wa manunuzi ndani ya siku kumi na nne baada ya kuidhinishwa kama inavyihitajika na Kanuni ya 87 (2) ya Kanuni za Manunuzi za Umma 2013, ili utangazwe kwenye jarida la Zabuni la Mamlaka hiyo kama inavyohitajika chini ya Kanuni ya 18 (1) ya Kanuni za Manunuzi za Umma 2013; na hakuna ushahidi kuwa mpango wa manunuzi

ulipitiwa na Bodi ya Zabuni ya Halmashauri ili kutoa ushauri.

d) H/W Simanjiro iliandaa mpango wa manunuzi ambao hauonyeshi muda wa zabuni kinyume na Kanuni ya 64 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 na jedwali la nane (8) la Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013. Zaidi ya hayo, hakuna ushahidi unaothibitisha kuwa mpango wa Manunuzi wa mwaka 2014/2015 wa Halmashauri ya Simanjiro ulipitishwa na mamlaka inayoidhinisha bajeti kinyume na Kifungu cha 33 (2) (a) na 49 (2) cha Sheria ya Manunuzi, 2011 na Kanuni ya 69 (9) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

Vitendo hivi vinapotosha maana nzima ya kuwa na mpango wa mwaka wa manunuzi na matokeo yake kunaweza kuwa na manunuzi yasiyokuwa na faida kwa upande wa Mamlaka za Serikali za Mitaa. Ninaushauri uongozi wa Halmashauri husika kuhakikisha kuwa manunuzi yote yanafanywa kwa kuzingatia mpango wa mwaka wa manunuzi.

7.6 Tathmini ya Vitengo vya Usimamizi wa Manunuzi na Bodi za Zabuni

Mapitio ya utendaji wa Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi na Bodi ya Zabuni yalifanyika wakati wa ukaguzi wa manunuzi na mapungufu yaliyogundulika yameoneshwa hapo chini:-

a. Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi cha H/W ya Iramba hakikuandaa ripoti ya manunuzi ya mwezi kinyume na Kanuni ya 25 (p) ya

Kanuni za Bodi ya Zabuni za Mamlaka za Serikali za Mitaa, 2014

b. Kanuni ya 58 (4) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 inasema nusu ya wajumbe wa Bodi ya Zabuni watatengeneza akidi ya maamuzi kwa kutumia fomu ya maamuzi. Kinyume na matakwa ya kanuni hiyo, H/W ya Iringa na H/W ya Mpwapwa maamuzi yak yamesainiwa na wajumbe pungufu ya akidi inayohitajika.

c. Zabuni hazikufanyiwa tathmini vizuri katika H/W Igunga, H/W Muheza, H/W Chamwino, H/W Mtwara, H/W Tunduru, H/W Kaliua na H/W Kigoma /Ujiji kutokana na kutumika kwa vigezo vya tathmini ambavyo havikuanishwa kwenye nyaraka za zabuni, kinyume na kifungu cha 72 cha Sheria ya Manunuzi 2011, na Kanuni ya 8 (c) na (d), 116 (5) na 203 (1) za Kanuni za Manunuzi ya Umma za mwaka 2013. Baadhi ya wazabuni hawakuwa na viambatisho vya kuthibitisha kutimiza baadhi ya vigezo.

d. Wazabuni walioshinda wanahitajika kuwasilisha dhamana ndani ya muda ulioanishwa kwenye zabuni na kwa kiasi kilichokubalika ili kudhamini utekelezaji wa mkataba kama inavyohitaji Kanuni ya 29 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013. Kinyume na Kanuni hiyo, Mamlaka za Serikali za Mitaa kumi na tano (15) hazikuomba dhamana ya utendaji kazi. Mamlaka za Serikali za Mitaa husika zinaoneshwa hapo chini:

Na.	Mamlaka za Serikali za Mitaa	Na.	Mamlaka za Serikali za Mitaa	Na.	Mamlaka za Serikali za Mitaa
1.	H/W Ikungi	7.	H/W Msalala	12.	Chamwino DC
2.	H/W Kongwa	8.	H/W Kilindi	13.	Masasi TC
3.	H/M Ilemela	9.	H/W Muheza	14.	Mtwara DC
4.	H/W Mbeya	10.	H/W Songea	15.	Tunduru DC
5	H/W Kaliua	11.	H/W Kigoma/Ujiji	16.	Karatu DC
6.	H/W Rufiji				

e. Kanuni ya 7 (2) ya Kanuni ya Bodi ya Zabuni za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya 2014 imetoa muongozo wa uanzishwaji na muundo wa Bodi za Zabuni katika Mamlaka za Serikali za Mitaa. Bodi za Zabuni za H/W Ikungi, H/W Nzega, H/W Longido, H/W Ludewa, H/W Namtumbo, H/W Mbulu, H/M Songea, H/W Urambo, H/ Jiji la Arusha na H/W Monduli zimewahusisha Wawekahazina kuwa wajumbe wa Bodi za Zabuni, pia wanasheria wa Mamlaka za Serikali za Mitaa husika hawakualikwa kuhudhuria vikao vya Bodi ya Zabuni kama washauri.

f. Mamlaka za Serikali za Mitaa nane (8) ambazo ni H/W Bukoba, H/W Makete, H/M Songea, H/W Maswa, H/Mji wa Tunduma, H/ Jiji la Arusha, H/W Arusha, na H/W Sengerema zilibadili wigo wa mkataba na zilifanya malipo kwa wazabuni mbalimbali bila kibali cha Bodi ya Zabuni ya Mamlaka ya Serikali ya Mitaa husika.

g. Mapitio ya nyaraka za manunuzi kwa H/W Kiteto, H/ Mji wa Makambako, H/M Kigoma/Ujiji, H/ Mji wa Tundunduma, H/W Korogwe yalibainisha kuwa baadhi nyaraka za manunuzi ziliandaliwa bila kuonyesha vipimo vya bidhaa vinavyohitajika kununuliwa. Kwa sababu hiyo, ni vigumu kwa Kamati ya Mapokezi na Ukaguzi ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa husika na kwa wakaguzi kuthibitisha

kama bidhaa zilizoletwa zina ubora uliohitajika.

h. Nyaraka za zabuni kwa H/W Muheza, H/W Mlele, H/W Nsimbo, H/M Kigoma/Ujiji hazikuthibitishwa na Bodi ya Zabuni kabla ya kutangazwa kinyume na Kanuni ya 185 (1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

i. H/ Jiji la Mbeya hawakutunza vizuri kumbukumbu zinazoonyesa hatua zote za mchakato wa manunuzi kuanzia mwanzo hadi mwisho wa zabuni, hivyo ni vigumu kupitia mchakato mzima wa manunuzi.

j. Zabuni za H/W Tunduru na H/W Karatu hazikutangazwa kwenye magazeti yanayosomwa sana, kinyume na Kanuni ya 181 (5) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013

k. Kinyume na kifungu 40 (6) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011, wajumbe wa timu ya tathmini ya H/W Kaliua kwa zabuni Na. LGA/KDC/2013/2014/04 hawakusaini fomu za kiapo kabla na wakati wa kutathmini zabuni husika.

l. Wajumbe wa Bodi ya Zabuni, wafanyakazi wa Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi na wafanyakazi wa Kitengo cha Ukaguzi wa Ndani kwa H/W Kibondo, H/W Sikonge, H/W Urambo na H/W Uvinza hawakuhudhuria mafunzo ya Sheria ya Manunuzi ya 2011 na Kanuni zake za mwaka 2013 ili kuongeza ujuzi wao.

m. Taarifa ya tuzo za zabuni kwa H/W Monduli, H/M Moshi, H/M Mtwara hazikunakiliwa kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) kinyume na Kanuni 232 (1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

Kutokuwa na ufanisi kwa Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi na Bodi ya Zabuni inaweza kusababisha kutopatikana kwa thamani ya fedha katika manunuzi. Ninatoa msukumo kwa Maafisa Masuuli kuhakikisha kwamba Bodi ya Zabuni na Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi chini ya mamlaka zao kuzingatia mahitaji ya Sheria ya Manunuzi ya Umma na Kanuni zake kwenye manunuzi yote na kutoa mafunzo na rasilimali za kutosha kwa Bodi ya Zabuni na Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi ili kuwaongezea ujuzi na uwezo wa kutimiza majukumu yao.

7.7 Matokeo ya Ukaguzi wa Manunuzi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa

Kanuni za 4 (1), (2) (a) na (b) na 5 (1) Manunuzi ya Umma zinahitaji Taasisi zinazofanya manunuzi kuhakikisha matumizi bora ya fedha za umma kwa uaminifu na uadilifu wakati kufanya manunuzi. Taasisi zinazofanya manunuzi zinatakiwa kuchagua taratibu zinazofaa ili kuwezesha manunuzi ya kufanyika kwa ufanisi ili bei itakayolipwa na Taasisi inayofanya manunuzi iwakilishe thamani halisi. Tathmini ya ufanisi wa mchakato wa manunuzi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 164 ulibaini kutozingatiwa kwa Sheria ya Manunuzi ya Umma na Kanuni zake kama ifuatavyo:-

7.7.1 Manunuzi yaliyofanywa bila kufanyika Ushindani TZS.514,012,690

Mapitio ya kumbukumbu za manunuzi kwa mwaka wa fedha ulioishia Juni 30, 2015 yalibainisha jumla ya TZS.514,012,690 zililipwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa kumi na moja kwa ajili ya kandarasi, ununuzi wa bidhaa na huduma bila ushindani wa zabuni kinyume na Kanuni 163 & 164 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za 2013. Hili ni ongezeko la TZS.337,093,387 ikilinganishwa na TZS.176,919,303 katika taarifa yangu ya mwaka 2013/2014, ambapo Halmashauri sita zilifanya malipo za aina hiyo. Kutotekelezwa kwa taratibu za manunuzi kunatia shaka kama kweli thamani ya fedha imepatikana. ***Jedwali 77*** hapo chini linaonyesha Mamlaka za Serikali za Mitaa na kiasi cha manunuzi kilichofanyika:-

Jedwali 77: Mamlaka za Serikali ya Mitaa zenye manunuzi yasiyo na ushindani wa zabuni

2014/2015			2013/2014		
Na.	**Mamlaka ya Serikali ya Mitaa**	**Kiasi (TZS.)**	**Na.**	**Mamlaka ya Serikali ya Mitaa**	**Kiasi (TZS.)**
1	H/WChunya	140,963,364	1	H/W Lindi	14,651,413
2	H/W Karatu	161,674,855	2	H/W Karatu	12,428,000
3	H/W Kigoma/Ujiji	13,000,000	3	H/W Kwimba	8,720,000
4	H/W Ludewa	46,992,806	4	H/W Kyerwa	69,025,000
5	H/W Maswa	41,860,000	5	H/W Ngorongoro	67,283,890
6	H/W Mbinga	33,833,070	6	H/W Shinyanga	4,811,000
7	H/W Missenyi	9,836,300			
8	H/ Jiji la Mwanza	8,616,400			
9	H/W Ngorongoro	24,836,500			
10	H/W Nyasa	7,500,000			
11	H/W Uvinza	24,899,395			
Jumla		514,012,690		Jumla	0

Kuongezeka kwa idadi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa kufanya manunuzi bila ushindani wa zabuni, unamaanisha kwamba Mamlaka za

Serikali za Mitaa hazifanyi jitihada za kutosha katika kutekeleza mapendekezo yangu ya mwaka uliopita na taratibu za manunuzi zilizowekwa.

Uzingatiaji wa Kanuni ya 163 & 164 ya PPR ya 2013 unasisitizwa ili kuhakikisha kwamba bei inayolipwa na Mamlaka ya Serikali za Mitaa inawakilisha thamani halisi ya fedha zilizotumika.

Manunuzi kutoka mzabuni mmoja hayatoi uhakika wa kupata bidhaa kwa bei nafuu. Hivyo, ninapendekeza kwa Serikali kuhakikisha kuwa manunuzi yote yanafanyika kwa njia ya kushindanisha wazabuni ili kuweza kupata thamani ya fedha katika matumizi ya fedha za umma.

7.7.2 Ununuzi wa Bidhaa na Huduma bila Kuidhinishwa na Bodi ya Zabuni TZS.824,726,260

Katika mwaka wa fedha 2014/2015, Mamlaka za Serikali za Mitaa kumi na moja zilifanya manunuzi ya jumla ya TZS.824,726,260 bila kupata kibali cha Bodi ya Zabuni ikiwa ni kinyume na kifungu cha 35 (3) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011 na Kanuni ya 55 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013. Orodha ya Serikali za Mitaa zilizoshiriki katika manunuzi bila kibali cha Bodi ya Zabuni imeonyeshwa hapo chini:

Jedwali 78: Halmashauri zilizonunua bidhaa na huduma bila kuidhinishwa na Bodi ya Zabuni

Na.	Mamlaka ya Serikali ya Mitaa	Kiasi (TZS.)
1	H/ Jiji la Arusha	39,103,339
2	H/W Arusha	67,514,825
3	H/W Karatu	111,717,601
4	H/W Kondoa	185,198,906
5	H/W Mbinga	49,183,015
6	H/W Mlele	112,010,370
7	H/W Mpwapwa	97,020,004
8	H/W Nsimbo	77,251,460
9	H/W Sengerema	42,167,440
10	H/ Jiji la Tanga	9,160,000
11	H/ Mji wa Tunduma	34,399,300
	Jumla	**824,726,260**

Ulinganifu wa manunuzi yaliyofanywa bila kupata idhini ya Bodi ya Zabuni kwa mwaka jana ni kama inavyoonekana hapo chini

Jedwali 79: Mwenendo wa Manunuzi wa bidhaa na huduma bila kibali cha Bodi ya Zabuni

Mwaka wa Fedha	Thamani ya Manunuzi yasiyoidhinishwa na Bodi ya Zabuni (TZS.)	Idaid ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizohusika
2014/15	824,726,260	11
2013/14	155,243,535	6

Jedwali 79 hapo juu linaonesha kwamba, wakati idadi ya Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye tatizo hilo zimeongezeka, pia kiasi cha tatizo kimeongezeka kwa TZS.669,482,725 kutoka TZS.155,243,535 mwaka 2013/2014 hadi TZS.824,726,260 kwa mwaka 2014/2015. Hii inaonyesha maendeleo hasi katika kutokomeza tatizo hili. Ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa husika kuhakikisha kuwa wanapata kibali cha Bodi ya Zabuni kama inavyotakiwa na sheria

niliyoinukuu na kanuni zake ili kupata thamani ya fedha katika manunuzi.

7.7.3 Manunuzi ya Bidhaa na Huduma kutoka kwa Watoa Huduma za Ugavi Wasioidhinishwa TZS.672,423,123

Kinyume na Kanuni ya 131 (5) ya Kanuni za Ununuzi wa Umma za mwaka 2013; Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizofanya manunuzi ya bidhaa na huduma kutoka kwa wagavi wasioidhinishwa zimeongezeka kutoka Mamlaka za Serikali za Mitaa 19 katika 2013/2014 hadi 28 katika mwaka 2014/2015 kama inavyoonehwa katika ***Jedwali 80*** hapo chini.

Jedwali 80: Halmashauri zilizonunua bidhaa na huduma kutoka kwa watoa huduma za ugavi wasioidhinishwa

Na.	Mamlaka ya Serikali ya Mitaa	Kiasi (TZS.)	Na.	Mamlaka ya Serikali ya Mitaa	Kiasi (TZS.)
1	H/Jiji la Arusha	29,815,000	16	H/ Jiji la Mbeya	9,782,000
2	H/W Arusha	12,711,607	17	H/W Missenyi	9,202,960
3	H/W Buhigwe	6,468,689	18	H/W Monduli	9,044,400
4	H/W Bukoba	29,451,343	19	H/W Moshi	3,925,031
5	H/W Bukoba	46,005,270	20	H/ Mji wa Mpanda	9,574,600
6	H/W Butiama	11,108,428	21	H/W Mwanga	3,495,000
7	H/W Chunya	10,000,000	22	H/W Ngara	50,000,000
8	H/W Geita	148,653,979	23	H/W Nsimbo	9,770,355
9	H/W Hai	4,474,400	24	H/W Pangani	8,311,600
10	H/W Handeni	106,481,000	25	H/M Shinyanga	4,792,628
11	H/W Karatu	32,808,700	26	H/ Jiji la Tanga	29,398,200
12	H/W Kishapu	6,069,880	27	H/W Tunduru	17,988,438
13	H/W Magu	29,454,615	28	H/W Ushetu	6,991,000
14	H/W Makete	17,644,000	**Jumla**		**672,423,123**
15	H/W Manyoni	9,000,000			

Jedwali 81: Mwenendo wa ununuzi wa bidhaa na huduma kutoka kwa wagavi wasioidhinishwa

Mwaka wa Fedha	Manunuzi kutoka kwa wagavi wasioidhinishwa (TZS.)	Na. Mamlaka za Serikali za Mitaa
2014/15	672,423,123	28
2013/14	318,160,711	19

Kutokana na

Jedwali 81 hapo juu, mwenendo wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kutozingatia masharti ya kanuni ya 131 (5) ya Kanuni za Ununuzi wa Umma ya mwaka 2013 imeongezeka. Kwa hiyo, ubora wa bidhaa zilizonunuliwa kutoka kwa wauzaji wasioidhinishwa haiwezi kuthibitika. Napendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzingatia kanuni za manunuzi zilizoelezwa hapo juu katika manunuzi yake yote ili kuwa na tija na ufanisi katika matumizi ya fedha za umma.

7.7.4 Matumizi ya Vifaa ambayo Hayajathibitishwa TZS.798,665,968

Agizo Na. 54 (3) - (5) na 59 (1) la Memoranda ya Fedha za Serikali za Mitaa 2009 linataka mapokezi, utoaji na bakaa halisi la kila bidhaa iliyoko stoo kuwa na kumbukumbu katika kurasa tofauti za leja ya stoo ikionesha maelezo ya manunuzi na matumizi kutoka stoo. Wakati wa ukaguzi wangu nilishindwa kuthibitisha matumizi ya vifaa vyenye thamani TZS.798,665,968 yaliyonunuliwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 28 kutokana kutokuwa na

au kutotunza vizuri kumbukumbu za manunuzi na matumizi ya vifaa vilivyonunuliwa.

Ikilinganishwa na ripoti ya 2013/2014, takwimu zinaonesha kasoro hii imeongezeka kwa TZS.294,368,939 kutoka TZS.504,297,029 iliyotolea taarifa mwaka 2013/2014 hadi TZS.798,665,968 ya mwaka huu. Hii ina maana kwamba hakuna jitihada za dhati zilizofanywa na Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kutekeleza Agizo Na. 54 (3) - (5) na 59 (1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa za mwaka 2009. Orodha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikutunza kumbukumbu za vifaa kwenye leja husika ni kama inavyoonekana kwenye ***Jedwali 82*** hapo chini:-

Jedwali 82: Matumizi ya vifaa ambayo hayajathibitshwa

Na.	Mamlaka ya Serikali ya Mitaa	Kiasi (TZS.)
1	H/W Iramba	171,458,241
2	H/W Kishapu	102,662,415
3	H/W Mbogwe	51,898,640
4	H/W Misungwi	43,399,972
5	H/W Msalala	41,924,508
6	H/W Handeni	41,557,000
7	H/W Hai	41,234,290
8	H/W Shinyanga	36,145,700
9	H/W Siha	30,824,000
10	H/ Mji wa Tunduma	26,190,300
11	H/M Ilemela	25,885,053
12	H/W Ushetu	25,412,480
13	H/W Same	21,398,700
14	H/W Urambo	18,830,448
15	H/ Jiji la Mwanza	15,690,970
16	H/W Missenyi	14,846,130
17	H/W Mbinga	14,186,480
18	H/W Bariadi	10,580,000
19	H/M Singida	9,756,500
20	H/W Karatu	9,037,500
21	H/W Nyang'hwale	8,552,900
22	H/W Tunduru	6,672,975
23	H/W Korogwe	6,124,680
24	H/W Sikonge	5,959,800

Na.	Mamlaka ya Serikali ya Mitaa	Kiasi (TZS.)
25	H/W Muleba	5,738,000
26	H/W Karagwe	4,832,886
27	H/W Arusha	4,683,800
28	H/W Pangani	3,181,600

Ninashauri Serikali kuhakikisha kwamba menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zinachukua hatua za haraka kuhakikisha vitu vyote vyilivyonunuliwa au kupokelewa vinaingiza kwenye leja husika mara moja baada ya kupokelewa na kabla ya kutolewa kwa ajili ya matumizi.

7.7.5 Mafuta yaliyotolewa kwa ajili ya Matumizi lakini hayakuingizwa kwenye Kitabu cha Kuratibu Safari za Gari TZS.596,042,456

Mafuta yenye thamani ya TZS.596,042,456 yaliyonunuliwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 41 kama zinavyoonekana kweye ***Jedwali 83*** hapo chini, hayakuingizwa kwenye kitabu cha kuratibu safari za gari kinyume na Agizo Na. 89(3) la Memoranda ya Fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 ambalo linahitaji kitabu cha kuratibu safari za gari kuonyesha tarehe na muda wa kutumika, kituo cha kuanza safari na kituo cha mwisho, kilometa zilizotembea gari na mafuta yaliyotumika.

Jedwali 83: Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo mafuta yalitolewa bila kurekodiwa kwenye Daftari la kuratibu Safari za Gari

Na.	Mamlaka ya Serikali ya Mitaa	Kiasi (TZS.)	Na.	Mamlaka ya Serikali ya Mitaa	Kiasi (TZS.)
1	H/Jiji la Arusha	8,628,450	22	H/W Magu	11,433,975
2	H/W Arusha	11,813,935	23	H/W Manyoni	14,231,910
3	H/W Bukoba	8,470,200	24	H/W Mbarali	4,425,856
4	H/W Bukombe	4,609,600	25	H/W Mbinga	6,070,000
5	H/W Geita	11,212,841	26	H/W Mbulu	5,001,694
6	H/W Hanang'	1,186,842	27	H/W Meru	26,286,230
7	H/W Handeni	7,683,250	28	H/W Monduli	8,431,618

8	H/W Igunga	12,193,750	29	H/W Muheza	7,651,145
9	H/W Ikungi	1,026,490	30	H/W Ngorongoro	7,509,440
10	H/M Ilemela	19,761,000	31	H/W Nyasa	8,660,040
11	H/W Itilima	1,357,000	32	H/W Shinyanga	7,434,860
12	H/W Kakonko	178,030,351	33	H/W Shinyanga	13,520,178
13	H/W Kalambo	21,176,000	34	H/W Sikonge	14,330,300
14	H/W Kaliua	3,315,234	35	H/W Simanjiro	5,058,020
15	H/W Karagwe	3,575,340	36	H/W Singida	3,627,775
16	H/W Karatu	9,716,780	37	H/M Tabora	1,959,773
17	H/W Kibondo	4,642,750	38	H/ Jiji la Tanga	6,481,840
18	H/M Kigoma/Ujiji	60,239,296	39	H/W Tunduru	6,827,200
19	H/W Korogwe	4,954,860	40	H/W Urambo	1,092,000
20	H/ Mji wa Korogwe	9,794,339	41	H/W Ushetu	48,784,084
21	H/W Lushoto	3,836,210	**Jumla**		**596,042,456**

Jedwali 84: Mwenendo wa Mafuta kutoingizwa kwenye Daftari la kuratibu Safari za Gari

Mwaka	Kiasi cha mafuta kisichoingizwa kwenye daftari la kuratibu safari za gari (TZS.)	Na. Mamlaka za Serikali za Mitaa
2014/15	596,042,456	41
2013/14	300,397,825	15

Kiasi cha mafuta kilichonunuliwa na hakijaingizwa kwenye daftari la kuratibu safari za gari kimeongezeka kwa TZS.295,644,631 kutoka TZS.300,397,825 katika 2013/2014 hadi TZS.596,042,456 mwaka 2014/2015 sawa na ongezeko la 98%. Hali inayoonesha kutokuwa na udhibiti na usimamizi wa kutosha katika Mamlaka za Serikali za Mitaa husika.

Hali hii imesababisha nishindwe kuhakiki uhalali wa matumizi ya mafuta yaliyopokelewa.

Ninapendekeza kwa Serikali kuhakikisha kuwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kupitia Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi na Kitengo cha Usafirishaji kuweka msisitizo wa matumizi ya kitabu cha kuratibu safari za gari ili kudhibiti matumizi ya magari ya Serikali na ya mafuta.

7.7.6 Bidhaa zilizopokelewa bila Kukaguliwa TZS.599,569,700

Nilibaini kuwa bidhaa zenye thamani ya TZS.599,569,700 zilizonunuliwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 12 kama zinavyooneshwa kwenye ***Jedwali 85*** hapo chini zilipokelewa na kutumika bila kukaguliwa na Kamati ya Kupokea na Ukaguzi. Hii ni kinyume na Kanuni za 244 na 245 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 ambayo inamtaka Afisa Masuuli kuunda Kamati ya Ukaguzi na Upokeaji wa bidhaa na huduma kwa ajili ya kukagua na kujaribu bidhaa zilizopokelewa kutoka kwa watoa huduma za ugavi ili kuhakiki kama zipo katika idadi sawa, kiwango kinachotakiwa na bei stahiki.

Jedwali 85: Halmashauri zilizopokea bidhaa bila ya kukaguliwa

Na.	Mamlaka za Serikali ya Mitaa	Kiasi (TZS.)
1.	H/Mji wa Babati	14,255,000
2.	H/W Hai	26,753,490
3.	H/W Iramba	87,451,800
4.	H/W Kilindi	309,974,200
5.	H/Mji wa Makambako	16,350,000
6.	H/W Mlele	37,377,750
7.	H/W Msalala	8,100,000
8.	H/ Jiji la Mwanza	19,158,900
9.	H/W Ngorongoro	24,101,500
10.	H/ Jiji la Tanga	12,350,000
11.	H/Mji wa Tarime	25,626,060
12.	H/Mji wa Tunduma	18,071,000
Jumla		**599,569,700**

Hali hii inaweza kusababisha kununua bidhaa za kiwango cha chini kwa bei kubwa na ambazo hazifanani na vipimo/viwango vilivyotolewa kwenye mkataba.

Ninapendekeza kwa uongozi wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kufuata Kanuni za 244 na 245 ya Kanuni ya Manunuzi ya Umma, 2013 ili

kuhakikisha kuwa bidhaa zilizonunuliwa zimekidhi viwango na ubora unaotakiwa.

7.7.7 Manunuzi yaliyofanyika nje ya Mpango wa Manunuzi ya Mwaka TZS.8,133,314,354

Kanuni ya 69(3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za mwaka 2013 inazitaka taasisi zinazofanya manunuzi kufanya makadirio ya bidhaa, huduma na kandarasi kwa usahihi kama inavyowekana au kwa kazi ambazo tayari ziko kwenye utekelezaji na ziingizwe katika mpango wa mwaka. Mpango huo unatakiwa kueleza vipengele vya mkataba, makisio kwa kila kipengele na njia ya manunuzi itakayotumika. Ukaguzi wangu ulibaini manunuzi ya bidhaa, huduma na kandarasi zenye thamani ya TZS.8,133,314,354 yalifanyika katika Mamlaka za Serikali za Mitaa tano (5) nje ya mpango wa mwaka wa manunuzi kinyume na Kanuni iliyotajwa hapo juu.

Jedwali 86: Halmashauri zilizonunua bidhaa, huduma na kazi nje ya mpango wa mwaka wa manunuzi

Na	Mamlaka ya Serikali ya Mitaa	Kiasi (TZS.)
1	H/W Iringa	7,546,316,755
2	H/W Kilindi	309,974,200
3	H/W Maswa	265,002,399
4	H/W Moshi	8,640,000
5	H/W Songea	3,381,000
Jumla		**8,133,314,354**

Mazoea haya yanachochea manunuzi yasiyopangwa na yasiyo na ushindani. Ili Serikali ifikie malengo ya manunuzi yenye ufanisi na thamani ya fedha, ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa husika kuhakikisha kuwa manunuzi yanafanywa kwa kuzingatia mpango manunuzi.

7.7.8 Upungufu wa Nyaraka kwenye Mikataba

Nyaraka za kutosha za mikataba na kumbukumbu za utekelezajia mradi ni muhimu kwa ajili usimamizi na ufuatiliaji wa utekelezaji wa mikataba pamoja na miradi. Utunzwaji mzuri wa nyaraka huwezesha upatikanaji taarifa kwa urahisi kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa pamoja na wadau wengine ikiwa ni pamoja na Washirika wa Maendeleo na Wakaguzi. Hata hivyo, mapitio ya usimamizi wa mikataba kwa 2014/2015 umebaini upungufu katika utunzaji nyaraka za mikataba katika mamlaka za Serikali za Mitaa saba (7) ambapo taarifa/nyaraka muhimu ziligundulika kutokuwepo kwenye majalada ya mikataba husika na katika daftari za mikataba kama inavyoonekana katika ***Jedwali 87*** hapo chini:

Jedwali 87: Upungufu wa nyaraka za mikataba

Na.	Halmashauri	mapungufu
1	H/M Dodoma	Daftari la kumbukumbu za Mikataba halijahuishwa
2	H/W Manyoni	Daftari la Mikataba halina taarifa muhimu zinazohitajika
3	H/W Kishapu	Daftari la kumbukumbu za Mikataba halijahuishwa
4	H/M Shinyanga	Mikataba haikuwepo
5	H/W Karatu	Kutunzwa vizuri kwa Daftari la kumbukumbu za Mikataba
6	H/Jiji la Mbeya	Daftari la kumbukumbu za Mikataba halijahuishwa
7	H/W Mpanda	Mikataba ya mapato haijahuishwa vizuri

Ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa husika kuimarisha usimamizi wa mikataba kwa kuteua maafisa kwa ajili ya usimamizi katika kila mkataba.

7.7.9 Manunuzi ya Dawa na Vifaa Tiba nje ya Bohari ya Madawa TZS.161,712,010

Kanuni 140 (5) na (6) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 zinahitaji dawa na vifaa tiba vinavyohitajika kununuliwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa ambavyo havipatikani katika Bohari ya Madawa vinuliwe kwa wauzaji wengine ila tu baada ya kupata taarifa inayoonesha kutokuwepo kwa dawa na vifaa tiba hivyo Bohari ya Madawa. Kinyume na kanuni hii, Mamlaka za Serikali za Mitaa sita zililipa jumla ya TZS.161,712,010 kwa wauzaji mbalimbali wa dawa na vifaa tiba bila ushahidi kwamba dawa na vifaa tiba hivyo havipatikani Bohari ya Madawa .

Hali hii haihakikishi matumizi bora ya fedha za umma. Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo zilifanya manunuzi bila ya kujiridhisha kutopatikana kwa dawa na vifaa tiba Bohari ya Madawa ni kama inavyoonekana katika Jedwali 88 hapo chini:

Jedwali 88: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo zilifanya manunuizi nje ya MSD bila kujiridhisha kuwa MSD haikuwa na Dawa za Vifaa Tiba hivyo

Na.	Mamlaka za Serikali za Mitaa	Mkoa	Kiasi (TZS.)
1	H/W Tabora	Tabora	40,325,000
2	H/W Same	Kilimanjaro	35,380,300
3	H/W Hai	Kilimanjaro	26,603,200
4	H/ Jijil la Tanga	Tanga	25,394,900
5	H/W Kiteto	Manyara	20,000,000
6	H/ Mji wa Babati	Manyara	14,008,610
Jumla			**161,712,010**

Ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzingatia Kanuni ya 140 (5) na (6) ya

Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013 kwa kuhakikisha kuwa manunuzi kutoka maduka binafsi ya dawa yanafanyika wakati kuna ushahidi wa maandishi kwamba vitu hivyo vinavyohitajika haviwezi kupatikana katika Bohari ya Madawa.

Aidha, Serikali inashauriwa kutathmini shughuli za Bohari ya Madawa kwa kulinganisha huduma inazozitoa kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa na kuona kama lengo la kutoa huduma ya dawa na vifaa tiba limefikiwa.

7.8 Mapungufu Yaliyogundulika wakati wa Zoezi la Kuhesabu Mali mwishoni mwa mwaka

Mamlaka za Serikali za Mitaa zilifanya zoezi la kuhesabu mali mwishoni mwa mwaka wa fedha ili kutambua thamani ya mali hizo na kuzijumuisha katika taarifa za fedha. Timu ya kuhesabu mali inateuliwa na Afisa Masuuli, pia mwakilishi wa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) anaalikwa kwa ajili ya kushuhudia zoezi la kuhesabu mali.

Katika zoezi hilo, mambo yafuatayo yalibainika katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kumi na tisa :

a. H/W Kondoa ilihesabu mali kama inavyotakiwa kwenye Agizo Na. 30 (2) na 64 (1-3) ya LGFM ya 2009, lakini ukaguzi ulibaini kutofautiana kwa salio halisi na salio lililopo kwenye leja ya bidhaa husika. Aidha, thamani ya dawa zilizoisha muda wake wa kutumika/kuharibika zilijumuishwa katika

jumla halisi ya bidhaa zilizobakia kinyume na Agizo Na. 66 (1) ya LGFM , 2009.

b. H/W Kongwa na H/M Dodoma hazina stoo zenye nafasi ya kutosha ili kuhifadhi vifaa mbalimbali kama vile, vifaa tiba na dawa. Stoo zilizokuwepo ni ndogo na kuwa na mzunguko mdogo wa hewa, hivyo uwezekano wa kuathiri ubora wa dawa na vifaa tiba vinavyohifadhiwa.

c. H/W Biharamulo hawakuwasilisha leja ya vifaa wakati wa zoezi la kuhesabu bidhaa ili kuthibitisha ulinganifu wa jumla halisi ya bidhaa zilizo salia na jumla iliyo kwenye leja ya bidhaa husika.

d. H/ Mji wa Kahama, H/M Shinyanga, H/M Moshi zilikuwa na bidhaa mbalimbali ambazo hazijatolewa kwa zaidi ya mwaka moja, mfano wa bidha hizo ni vifaa tiba, vifaa vya shule na shajala.

e. Stoo Kuu na stoo ya dawa ya H/W Ngara ipo kwenye eneo la hifadhi ya barabara, hii inamaanisha kuwa stoo hizo zipo kwenye hatari za kubomolewa wakati wa upanuzi wa barabara

f. H/W Meru haikuwa na ratiba ya kufanya zoezi la kuhesabu bidhaa zilizosalia mwishoni mwa mwaka wa fedha 2014/2015, badala yake zoezi lilifanyika mwanzoni mwa mwaka wa fedha 2015/2016 (Julai 2015) kinyume na Agizo Na. 30 (2) la Memoranda ya fedha la Serikali za Mitaa, 2009.

g. Wakati wa zoezi la kuhesabu bidhaa mwishoni mwa mwaka kwa H/W Mpanda, H/W Lindi, H/W Siha, H/W Same, H/W Arusha na H/M Moshi kuligundulika kuwepo kwa dawa zilizoisha muda wake wa matumizi

na hakuna ushahidi unaothibitisha kuwa Halmashauri husika zimechukua hatua stahiki ili kuziteketeza dawa hizo.

h. H/M Lindi, H/ Mji wa Masasi, H/M Shinyanga, H/M Dodoma, H/Jiji la Arusha na H/W Arusha hazikuhuisha taarifa za kadi iliyo kwenye boksi/shelf (bin card) kwa bidhaa zilizo stoo pamoja na kumbukumbu zilizo kwenye leja za bidhaa husika ili zioneshe idadi sahihi ya bidhaa zilizo stoo.

i. H/Mji wa Tunduma, H/Jiji la Arusha, H/W Arusha na H/W Kishapu hazina vyumba vya stoo kwenye baadhi ya Shule, Zahanati, Vituo vya Afya na Hospitali. Vifaa na dawa zinahifadhiwa kwenye vyumba vya kawaida lakini pia mpangilio wa vifaa na dawa haukuwa mzuri katika vyumba hivyo.

j. Agizo Na. 57 (1) la Memoranda ya Fedha la Serikali za Mitaa, 2009 linaagiza Mamlaka za Serikali za Mitaa kuandaa usuluhisho wa bidha zilizosalia. Kinyume chake, Halmashauri ya Wilaya ya Urambo haikuandaa usuluhisho kama inavyotakiwa.

k. H/W Uvinza na H/ Jiji la Arusha hazikutoa muongozo wa kuhesabu vifaa kwa washiriki wa zoezi la kuhesabu na hakuna ushahidi kwamba timu iliyoshiriki katika kuhesabu bidhaa ziliteuliwa na Afisa Masuuli.

l. Stoo za H/W Arusha na H/W Kishapu hazina vifaa vya kuzimia moto endapo kutatokea janga la moto.

Nawashauri Maafisa Masuuli husika kuchukua hatua za haraka kushughulikia mapungufu yaliyoainishwa ili kuboresha mchakato wa zoezi la kuhesabu bidhaa mwisho wa mwaka pamoja

mfumo mzima wa utunzaji wa bidhaa katika Mamlaka za Serikali za Mitaa. Utaratibu unatakiwa kuwekwa ili kuhakikisha kuwa dawa zilizo maliza muda wake wa matumizi, zisizotumika na vifaa vilivyochakaa kugundulika mapema ili menejiementi ichukue hatua stahiki.

Aidha, ninaishauri OR - TAMISEMI na Afisa Masuuli wa Mamlaka za Serikali za Mitaa kutenga bajeti kwa ajili ya ukarabati au ujenzi wa stoo kwa viwango vinavyohitajika.

7.9 Mapundufu makubwa yaliyojitokeza kwenye Taarifa ya Mamlaka ya Uzimamizi wa Manunuzi ya Umma (PPRA) kwa mwaka 2014/15

Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma (PPRA) imeandaa na kuwasilisha ripoti ya ukaguzi juu ya utendaji wa Taasisi zinazofaya manunuzi ikijumuisha Mamlaka za Serikali za Mitaa 39 kwa mwaka wa fedha 2014/15.

Ripoti hiyo ya Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma (PPRA) imeonesha mambo mengi ambayo pia yamebainishwa katika ripoti yangu. Natambua kazi iliyofanywa na Mamlaka hii ambayo nimeona ni muhimu taarifa yake kujumuishwa katika ripoti yangu. Ukaguzi ulifanyika kwa mujibu wa Sheria ya Manunuzi na ulilenga kuangalia kama taratibu za manunuzi zilifuatwa kwa mujibu wa Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011 pamoja na Kanuni zake za mwaka 2013, Sheria ya Kuanzisha Bodi za Zabuni ya mwaka 2007 katika Mamlaka za Serikali za Mitaa, na nyaraka nyingine muhimu

zilizoandaliwa na Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma, na kwamba manunuzi yalifanyika kwa ufanisi na tija.

7.9.1 Uchambuzi wa Kiutendaji

Mamlaka ilifanya uchambuzi wa kiutendaji kwa kutambua na kuweka kipaumbele maeneo yanayohitaji kujengewa uwezo, kuangilia na kufuatilia mwenendo wa Taasisi zinazofanya manunuzi ili ziweze kufuata Sheria ya Manunuzi na Kanuni zake, kuwasaidia katika kujenga uwezo, pamoja na kupendekeza hatua stahiki za kinidhamu kweye ukiukwaji mkubwa wa Sheria ya Manunuzi ya Umma (PPA) na Kanuni zake.

7.9.1.1 Muudno wa Utendaji wa Taasis

Katika kipengele hiki cha muundo na utendaji wa taasisi, Mamlaka iliangalia usahihi wa kuanzishwa kwa Bodi za Zabuni, Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi; uelewa wa wajumbe wa Bodi ya Zabuni na wafanyakazi wa Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi katika kutumia Sheria ya Manunuzi ya Umma (PPA) na Kanuni zake; uanzishwaji wa fungu dogo na kuwa na mgao wa fedha kwa ajili Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi; kuwepo kwa vitengo Ukaguzi wa Ndani; utendaji wa Afisa Masuuli, Bodi ya Zabuni, Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi, Idara ya utumiaji na Mkaguzi wa ndani katika kutimiza majukumu yao kama ilivyoainishwa katika Sheria ya Manunuzi ya Umma; na kuingiliana kwa majukumu na mamlaka. Yafuatayo ni mapungufu yaliyoonekana katika Mamlaka za Serikali za Mitaa nne (4):

a. H/W Bunda ilichelewa kusaini mkataba kinyume na Kanuni 233 (1) ya mwaka 2013

ambayo inahitaji Afisa Masuuli na mzabuni aliyeshinda zabuni kutia saini mkataba ndani ya siku 28.

b. Kinyume na matakwa ya kifungu cha 74 (5) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma 2011, Kitengo cha Usimamizi ya Manunuzi cha H/W Bunda hawakufanya tathmini ya kina ya ripoti ya tathmini iliyowasilishwa na timu ya tathmini ili kuthibitisha usahihi wa ripoti na kuweza kutoa mapendekezo sahihi kwa Bodi ya Zabuni ili kuidhinishwa.

c. Bodi ya Zabuni ya H/W Muleba iliidhinisha nyaraka za zabuni bila kuwa na maelezo ya ziada ya ndani kuhusu mikataba

d. Bodi ya Zabuni ya H/W Kibondo haikupitisha manunuzi yenye thamani ndogo kinyume na kifungu cha 33 (1) cha Sheria ya manunuzi ya Umma, 2011.

e. Kamati ya Fedha na Uchumi ya H/W Kibondo iliingilia kazi za Bodi ya Zabuni wakati wa kutoa mkataba na

f. Repoti za ukaguzi wa ndani ya H/W Ludewa haikuwasilishwa kwa Mamlaka kama inavyotakiwa na kifungu 48 (2) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011 na Kanuni ya 81 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za 2013.

7.9.1.2 Yafuatayo ni Mapungufu ya Uandaaji na Utekelezaji wa Mipango ya Manunuzi

Mapitio ya maandalizi na utekelezaji wa mipango ya manunuzi wa mwaka yalibaini mambo yafuatayo:

a. Mamlaka za Serikali za Mitaa ishirini (20) hazikuwasilishwa kwa Mamlaka Tangazo la nia ya kutangaza zabuni pamoja na muhtasari wake ili kuchapishwa katika Jarida

na tovuti kinyume na Kanuni ya 18 ya Kanuni za Manunuzi za 2013. Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizohusika:

Na.	Halmashauri	Na.	Halmashauri	Na.	Halmashauri
1.	H/W Mkalama	2.	H/W Misungwi	3.	H/Jiji la Mwanza
4.	H/W Kishapu	5.	H/W Tarime	6.	H/W Ukerewe
7.	H/W Kibondo	8.	Kigoma	9.	H/W Makete
10.	H/W Newala	11.	H/W Mbozi	12.	H/W Nanyumbu

b. Muda wa mchakato wa zabuni kwa aina zote za zabuni haukugawanywa kwa sawa kinyume na Kanuni 68 (4) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za 2013. Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizohusika ni H/W Mkalama na H/W Misungwi.

c. Kinyume na kifungu cha 49 (b) na (c) cha PPA , 2011 na Kanuni ya 72 na 73 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za mwaka 2013 ambacho kinaitaka Taasisi inayofanya manunuzi, kujumuisha mahitaji yake ya manunuzi ya ndani ya taasisi au na taasisi nyingine inayofanya manunuzi kadri inayowezekana ili kupata thamani ya fedha na kupunguza gharama za manunuzi, H/W Misungwi, H/W Ikungi, H/W Bunda, H/W Karagwe, H/W Kibondo na Newala hazikujumuisha mahitaji ya manunuzi katika mpango wa manunuzi wa mwaka.

d. Zabuni kwa ajili ya ununuzi wa mitambo katika H/M Kinondoni na H/W Kigoma zilipangwa kufanyika moja kwa moja pasipo ushindani bila kutoa sababu za msingi za kutumia njia hiyo kinyume na Kanuni 159 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma za 2013

e. Mpango wa Manunuzi wa mwaka 2014/2015 wa H/W Mpanda haukupitishwa na mamlaka

inayoidhinisha bajeti kinyume na Kifungu cha 33 (2) (a) na 49 (2) cha Sheria ya Manunuzi, 2011 na Kanuni ya 69 (9) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

f. H/W Karagwe, H/W Kibondo, H/W Kigoma, H/W Mbozi, na H/W Nanyumbu hazikutekeleza Mpango wa manunuzi wa mwaka kwa Mwaka wa Fedha 2014/2015 kinyume na matakwa ya kifungu cha 49 (3) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011 na Kanuni 69 (9) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

g. H/W Karagwe na H/W Makete hazikutumia utaratibu sahihi wa kuweka namba kwenye mpango wa manunuzi kinyume na muongozo uliotolewa na Mamlaka ambao unahitaji taasisi inayofanya manunuzi kutumia mfumo wa kuweka namba kwa zabani uliotolewa Mamlaka wakati maandalizi mpango wa mwaka wa manunuzi

h. Idara katika H/W Ludewa ambazo ndio watumiaji, hazikuanzisha mahitaji kwa ajili ya utekelezajia sahihi wa mpango wa manunuzi wa mwaka kama inavyohitajika na kifungu cha 39 (b) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011. Aidha Idara za utumiaji hawakutoa taarifa kwa Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi juu ya kutozingatiwa kwa kifungu cha tisa (9) cha mkataba wa ukarabati wa maghala. Ilibainika zaidi, mamlaka inayoidhinisha bajeti haikupitisha mpango wa manunuzi wa mwaka kinyume na Kifungu cha 33 (2) (a) na 49 (2) cha Sheria ya Manunuzi, 2011 na Kanuni ya 69 (9) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

7.9.1.3 Mapungufu kuhusiana na Michakato ya Zabuni

Mamlaka za Serikali za Mitaa tano zilizopitiwa na Mamlaka zilibanika zina dosari zifuatazo kwenye michakato ya zabuni:

a. Timu ya majadiliano haikuteuliwa na kuthibitishwa na Afisa Masuuli wa H/Jiji la Mwanza na haijwasilisha muhtasari wa majadiliano kinyume kifungu cha 76 (1) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011 na Kanuni ya 226 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

b. Hakuna ushahidi unaonesha Idara katika H/W Mpanda zilianzisha mchakato wa manunuzi na kuupeleka kwa Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi kinyume na kifungu cha 39 (1) (b) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011. Aidha, Bodi ya Zabuni haikuidhinisha nyaraka za zabuni kinyume na Kanuni ya 181 (3), 280 (2) na 332 (2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

c. Ripoti ya tathmini kwa H/W Ikungi imejumuisha nyaraka za maadili tu, viambatisho vingine kama vile nakala ya taarifa ya zabuni, orodha ya ulinganisho na Muhtasri wa ufunguzi wa zabuni havijaambatanishwa kinyume na Kanuni ya 199 (3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

d. H/W Muleba na H/W Ukerewe zilitoa zabuni nje ya muda wa uhalali wa zabuni, kinyume na Kanuni 62, 192 na 232 (2) za Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

e. Katika H/W Ukerewe tathmini ya zabuni ilifanyika nje ya vigezo vilivyowekwa katika nyaraka za zabuni kinyume na kifungu cha 74

cha Sheria ya Manunuzi Umma ya 2011 na Kanuni ya 202 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

7.9.1.4 Mapungufu katika Usimamizi na Utekelezaji wa Mikataba

Kwenye usimamizi wa mikataba makosa yafuatayo yalibainika katika sita Mamlaka za Serikali za Mitaa sita (6)

a. Mhandisi wa H/W Mkalama aliwateua meneja wa mradi badala ya Afisa Masuuli kama inavyohitaji Kanuni 252 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

b. Kamati za Ukaguzi na mapokezi za huduma za ugavi kwa H/W Mkalama na H/W Ludewa ziliteuliwa kwa misingi ya kudumu kwa ajili kukagua bidhaa zilizopokelewa kinyume na matakwa ya kanuni 245 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

c. H/W ya Mkalama ilifanya malipo ya kazi zilizotekelezwa na wazabuni bila ripoti ya ukaguzi au nyaraka ya kupokelea bidhaa kinyume na Kanuni 248, 243 (2) na 242 (1) za Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

d. Afisa Masuuli wa H/W Ilala na H/W Misungwi walitoa muda wa ziadi wa kumaliza kazi bila kutoa sababu za kufanya hivyo kinyume na kifungu cha 77 (3) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011, na Kanuni ya 111 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013. Zaidi ya hilo, tozo ya kuchelewa kukamilisha mkataba hazikutozwa kwa mikataba iliyochelewa kukamilika kinyume na kifungu cha 77 (4) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011 na Kanuni 112 na 322 za Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

e. Msimamizi wa mradi wa H/M Ilala hakundaa taarifa za maendeleo ya utekelezaji wa miradi na kuziwasilisha kwenye kikao cha menejimenti kinyume na Kanuni ya 243 (1) na (3) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

f. Mikataba minne katika H/W Misungwi haikupekuliwa na Mwanasheria Mkuu wa Serikali kinyume Kanuni namba 59 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013. Aidha, manunuzi yote ya kandarasi hayana karasi za vipimo kuthibitisha usahihi wa malipo yaliyofanyika kinyume na masharti ya mkataba na Kanuni 243 (2) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

g. H/Jiji la Mwanza lilichelewa kufanya malipo ndani ya muda kinyume na Kanuni 243 (7) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013; kuna usimamamizi usioridhisha wa muda wa matazimio na utoaji wa orodha ya kasoro zilizoonekana ndani ya muda wa matizamio na mabadiliko ya gharama mikataba yasiyoweza kuthibitishwa na Halmashauri.

7.9.1.5 Usimamizi wa Kumbukumbu za Matumizi

Mamlaka iliona baadhi ya mapungufu katika usimamizi wa kumbukumbu za manunuzi katika Mamlaka za Serikali za Mitaa tano (5) kama yalivyoainishwa hapo chini

a. H/M Kinondoni, H/W Misungwi, H/Jiji la Mwanza na H/W Ikungi kutotunza vizuri kumbukumbu za manunuzi ya ujenzi wa maabara 126 za shule za sekondari pamoja kumbukumbu za manunuzi na majalada ya utekelezaji wa manunuzi, bidhaa na huduma zisizo za ushauri; na kutokuwepo kwa mikataba kinyume na kifungu cha 61 cha Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011 na na Kanuni 15 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, 2013.

b. H/W Mpanda hakuna nafasi ya kutosha ya kutunza kumbukumbu za manunuzi na kumbukumbu za uuzaji wa mali kwa usalama zaidi na kwa upatikanaji rahisi wa kumbukumbu wakati zinapohitajika. Kitengo cha Usimamizi wa Manunuzi kina chumba kimoja ambacho kinakadiriwa kuwa na mita za mraba kumi na nne (14) ambacho kinatumika kama ofisi na kuhifadhi kumbukumbu za manunuzi.

7.9.1.6 Taasis za Manunuzi zilizofanya Vibaya

Uchambuzi wa ripoti ya Mamlaka unabainisha Mamlaka za Serikali za Mitaa mbili (2) ambazo zipo kwenye orodha ya Taasisi za manunuzi kumi ambazo hazikufanya vizuri, zimepata kiwango chini ya 50% cha kufuata Sheria ya Manunuzi ya Umma, 2011 na Kanuni zake za 2013. Mamlaka za Serikali za Mitaa hizo zinaoneshwa katika ***Jedwali 89*** hapo chini:

Jedwali 89: Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizofanya vibaya kwa mwaka wa fedha 2014/2015

Na.	Mamlaka za Serikali za Mitaa	kiwango cha kufuata sharia (%)
1.	H/W Mpanda	42
2.	H/W Karatu	49

7.9.2 Ukaguzi wa Thamani ya Fedha

7.9.2.1 Utangulizi

Lengo la ukaguzi huu ukaguzi huu ni kutambua kama mikata iliyoingiwa na taasisi zinazofanya manunuzi ilitekelezwa kwa mujibu wa masharti ya mkataba na kama serikali imepata thamani ya fedha katika matumizi ya fedha za umma katika miradi ya ujenzi iliyokaguliwa.

Katika wa mwaka wa fedha 2014/2015 Mamlaka ilifanya ukaguzi wa ufanisi (Ukaguzi wa thamani ya fedha) katika Mamlaka za Serikali za Mitaa 39 zenye miradi yenye thamani ya TZS.10,301,687,955. Alama ya utekelezaji wa miradi iliyochaguliwa katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kumi kumi (10) ilikuwa chini ya asilimia hamsini (50%) inamaanisha kwamba haikufanya vizuri. Hii ina maana kwamba:

- Malengo ya miradi mingi inawezekana yasifikiwe (au hayajafikiwa kabisa) hivyo thamani ya fedha inaweza isifikiwe (au kutopatikana kabisa)
- Viatarishi havikusimamiwa kwa ufanisi au havikusimamiwa kabisa.
- Menejimenti zinahitajika kuchukua hatua za makusidi kushughulikia mapungufu yalijitokeza ili kupunguza madhara.

Uchambuzi wa mikataba katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kumi (10) ambazo zilipata

alama chini ya 50% za utekelezaji wa miradi ni kama inavyoonekana kwenye kiambatisho lix:

7.9.2.2 Hitimisho

Mamlaka za Serikali za Mitaa zote zenye alama chini ya 75% katika kutekeleza matakwa ya sheria, zinashauriwa kutekeleza mapendekezo ya ukaguzi kama yalivyotolewa katika ripori za ukaguzi. Kwa hiyo inatarajiwa kwamba, matokeo ya kaguzi hizi zitachukuliwa vyema na Mamlaka za Serikali za Mitaa husika na kuchukuliwa kama fursa kwa ajili ya kuboresha utendaji wao kufikia kiwango kinachohitajika. Naikumbusha Mamlaka kuendelea kutoa mafunzo kwa vyombo hivi ili kuwasaidia kushughulikia udhaifu uliokuwepo kutokana na uwelewa mdogo wa matumizi ya Sheria ya Manunuzi ya Umma (PPA) na Kanuni zake za mwaka 2013 na usimamizi wa mikataba.

Ili kushughulikia udhaifu wa usimamizi wa mikataba, ulionekana katika Mamlaka za katika Serikali za Mitaa, mikakati ya pamoja ya kujenga uwezo inahitajika kati ya OR – TAMISEMI, Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma, Bodi ya Usajili wa Wakandarasi na wadau wengine. Mikakati hiyo ijumuishe Kuimarisha uwezo wa ofisi za Katibu Tawala Mkoa ili kufuatilia utendaji wa Mamlaka za Serikali za Mitaa, kuimarisha uwezo wa Kitengo cha Ukaguzi wa Ndani katika Mamlaka za Serikali za Mitaa ili waweze kukagua vizuri masuala ya manunuzi na utekelezaji wa mikataba; kuimarisha uwezo ofisi za Wahandisi wa Halmashauri kwa kupatiwa wafanyakazi wa kutosha, vifaa vya kufanyia kazi, magari na

pikpiki kwa ajili ya usimamizi na kuimarisha uwezo wa makandarasi katika suala la ujuzi wa kiufundi, vifaa, ujuzi wa usimamizi; na kuchukua hatua za kinidhamu na / au za kisheria dhidi ya tabia ya ulaghai.

SURA YA NANE

8.0 UKAGUZI WA KINA WA USIMAMIZI WA MIKATABA

8.1 Utangulizi

Kwa mara ya kwanza, mwaka huu nimefanya ukaguzi wa kina katika usimamizi wa mikataba kwenye mikoa mitatu (3) iliyochaguliwa. Lengo kuu la ukaguzi huu ni kutathmini kama kuna mfumo wenye ufanisi ndani ya Halmashauri na mikataba inasimamiwa kwa mujibu wa sheria na Kanuni ili kufikia thamani ya fedha.

8.2 Matokeo ya Ukaguzi Huo

8.2.1 Maeneo yaliyokaguliwa (Audit Universe)

Nimefanya ukaguzi wa utekekezaji na usimamizi wa mikataba kwenye Halmashauri tisa (9) kama ilivyooneshwa ndani ya ***Jedwali 90*** hapo chini:

Jedwali 90: Maeneo Yaliyokaguliwa

Mkoa	Mtwara	Tanga	Morogoro
Halmashauri	H/W Mtwara	H/W Muheza	H/M Morogoro
	H/W Masasi	H/Jiji Tanga	H/W Kilombero
	H/W Tandahimba	H/W Korogwe	H/W Ulanga

Ukaguzi wangu ulifanyika kwa mujibu wa Ibara ya 143 ya Katiba ya Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977 (iliyorekebishwa 2005), Sheria ya Ukaguzi Ya 11 (2008) Kifungu cha 10 pamoja na viwango vya Kimataifa vya Taasisi za Ukaguzi Huru

Pia, ukaguzi ulifanywa kwa mujibu wa Kifungu cha 28 cha Sheria ya Ukaguzi Ya11 (2008) ambayo inamtaka Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Serikali (CAG) kufanya ukaguzi wa utendaji (ukaguzi wa thamani ya fedha) kwa lengo la kuona ufanisi na nidhamu ya matumizi au matumizi ya rasilimali kwenye Wizara, Idara, Wakala wa Serikali, Halmashauri na Mashirika ya Umma pamoja Bodi mbalimbali ambapo ilijumuisha maulizo, uchunguzi na kutoa taarifa, pale inapooneka lazima kufanya hivyo.

Wakati wa ukaguzi, niligundua ukiukwaji wa taratibu na kutoa suluhisho na mapendekezo kwenye kaguzi tisa (9), 3 kutoka Mamlaka ya Serikali za Mitaa kuhusiana na:

- Taratibu za zabuni,
- Ufanyaji wa tathmini na utoaji wa mikataba, na
- Usimamizi wa utekelezaji wa mikataba

Kwa kuongezea mawanda ya ukaguzi ilijikita katika mikataba ya kandarasi kumi na nane (18) yenye thamani kubwa.

Lengo la ukaguzi ni kutathmini kama kuna mfumo wenye ufanisi kwenye usimamizi wa mikataba kwenye Halmashauri ili kuona kama mikataba inasimamiwa kwa mujibu sheria na Kanuni katika kufikia thamani ya fedha.

Lengo la kutoa taarifa katika eneo hili ni kulisaidia Bunge, Serikali, vyombo vya habari, jamii na wadau wengine ili kuweza kufanya maamuzi sahihi na yenye ufanisi katika kufanya na kutekeleza shughuli za serikali.

Nilibaini kuwa, kulikuwa na ukiukwaji wa taratibu kwenye kaguzi 9 zilizofanyika, ambapo inahitaji Serikali ishughulikie. Mapungufu hayo ni pamoja na kuwaondoa wazabuni wenye bei ndogo zaidi bila kufuata utaratibu, mapungufu kwenye udhibiti wa taratibu za zabuni (mapungufu 11), kutojumuisha maoni ya mwanasheria mkuu wa serikali (mapungufu 2) usimamizi dhaifu wa mikataba (mapungufu 7) pamoja na kukosekana kwa uwazi na utendaji wa haki kwenye Halmashauri (mapungufu 5)

8.2.2 Kuwaondoa Wazabuni Wadogo katika Mchakato wa Manunuzi 16 bula ya Utaratibu

Kati ya manunuzi kumi na nane (18) yaliyochaguliwa kwa ukaguzi, kumi na sita (16) sawa na asilimia 90 yalifanyika kwa kubadili taratibu. Katika Halmashauri 9 zilizochaguliwa, ni Jiji la Tanga pekee ndilo halikuwa na ubadilishaji wa uchaguaji wa wazabuni kama ilivyooneshwa kwenye ***Jedwali 91*** hapo chini:

Jedwali 91: Udanganyifu wa zabuni uliofanywa na Mikoa na Halmashauri kwa kumuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi bila ya utaratibu usiofuata taratibu

Mkoa	Halmashauri	Idadi ya zabuni
Mtwara	H/W Mtwara	3
	H/W Masasi	1
	H/W Tandahimba	2
Tanga	H/W Muheza	3
	H/jiji Tanga	0
	H/W Korogwe	2
Morogoro	H/M Morogoro	2
	H/W Kilombero	1
	H/W Ulanga	2
	Jumla	**16**

Ukaguzi wa taratibu za kufanya tathmini na utoaji wa zabuni uligundua kwamba wazabuni wenye bei ndogo zaidi hawakuteuliwa na kupewa zabuni kwa sababu mbalimbali zisizo za msingi ikiwemo sababu zilizotolewa baada ya ufunguzi wa zabuni; kamati ya tathmini ilitumia vigezo vya tathmini tofauti ili kuwaondoa wazabuni wenye bei ndogo zaidi kwa sababu ya kutofuata masharti ya zabuni. Zaidi ya hayo, kamati za tathmini zilitumia vigezo vya tathmini visivyo sawa na kusababisha kumuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi. Katika matukio mengine wafanyakazi wa Halmashauri walifanya udanganyifu wa bei uliosabibisha kumuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi. Kwa kuongezea, kamati moja ya tathmini ilimuondoa kabisa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi. Kwa kuzingatia mambo haya ya udanganyifu, nimeweza kutoa athari zake kifedha pamoja na hasara walizopata Mikoa na Halmashauri kama ilivyoonyeshwa katika ***Jedwali 92*** hapo chini:

Jedwali 92: Athari yake kifedha na hasara kwa Halmashauri kufanya udanganyifu katika manunuzi

Mkoa	Halmashauri	idadi ya zabuni	Hasara iliyopatikana(TZS.)
Mtwara	H/Wilaya Mtwara	3	54,843,200.00
	H/Wilaya Masasi	1	26,515,500.00
	H/Wilaya Tandahimba	2	106,396,100.00
Tanga	H/Wilaya Muheza	3	20,858,000.00
	H/Jiji Tanga	0	-
	H/Wilaya Korogwe	2	41,047,640.00
Morogoro	H/Manispa Morogoro	2	109,601,900.00
	H/Wilaya Kilombero	1	-
	H/Wilaya Ulanga	2	50,136,948.00
	Jumla	**16**	**409,399,288.00**

Nazishauri Menejimenti za Halmashauri husika kuwawajibisha wafanyakazi waliosababisha hasara hiyo.

8.2.3 Udhaifu katika Udhibiti wa Taratibu za Zabuni

Kulikuwa na Halmashauri mbili tu (H/W Mtwara na Korogwe) kati ya tisa (9) zilizokaguliwa ambazo hazikuonyesha mapungufu katika udhibiti wa taratibu zabuni. Mapungufu mengi yalionekana katika Jiji la Tanga.

Kwa ujumla, kati ya Halmashauri tisa (9) tulikuta mapungufu kumi na moja (11) katika taratibu za zabuni kama ilivyoonyeshwa kwenye ***Jedwali 93*** hapo chini.

Jedwali 93: Udhaifu katika udhibiti wa taratibu za zabuni

Mkoa	Halmashauri	Idadi ya Mapungufu
Mtwara	H/W Mtwara D	0
	H/W Masasi	1
	H/W Tandahimba	2
Tanga	H/W Muheza	2
	H/Jiji Tanga	3
	H/W Korogwe	0
Morogoro	H/M Morogoro	1
	H/W Kilombero	1
	H/W Ulanga	1
	Jumla	**11**

Mapungufu makubwa yaliyooneka katika udhibiti wa taratibu za zabuni ni haya yafuatayo: zabuni hazikutangazwa kwa uwazi, Kamati za tathmini hazikuwa na wajumbe wa kutosha, nyaraka za zabuni kutowasilishwa kwa kamati za tathmini, shughuli na gharama za manunuzi hazikuwa kwenye mpango wa manunuzi, kamati za tathmini kushindwa kufanya uhakiki wa baada ya mzabuni kupitishwa, kukosekana kwa kinga za

mikataba, na kushindwa kupata kibali cha matumizi ya maji.

8.2.4 Kutozingatia Maoni/Mapendekezo ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali

Mapendekezo ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali hayakuzingatiwa katika utoaji wa mikataba katika Halmashuri za Mtwara na Masasi kinyume na sheria ya manunuzi.

8.2.5 Weak contract performance monitoringUsimamizi Hafifu wa Mikataba

Kati ya Halmashauri tisa (9) zilizokaguliwa, tatu (3) zilionyesha usimamizi usioridhisha kama ilivyoonyesha kwenye ***Jedwali 94*** hapo chini:

Jedwali 94: Usimamizi hafifu wa mikataba

Mkoa	Halmashauri	idadi ya mapungufu
Mtwara	H/W Mtwara	0
	H/W Masasi	2
	H/W Tandahimba	0
Tanga	H/W Muheza	2
	H/Jiji Tanga	0
	H/W Korogwe	3
Morogoro	H/M Morogoro	0
	H/W Kilombero	0
	H/W Ulanga	0
	Jumla	**7**

Tozo ya ucheleweshaji mkataba ya jumla ya TZS.53,609,664 hazikukatwa kwenye Halmashauri mbili (2) kwa ucheleweshaji wa kandarasi. Pia, tulikuta mapungufu katika usimamizi wa mikataka katika Halmashauri tatu (3). Mapungufu haya ni kama vile mikutano ya Menejimenti au utembeleaji mradi havikufanyika pamoja na meneja wa mradi kutokufanya kazi kwa ufanisi.

8.2.6 Kukosekana kwa Uwazi na Usawa katika Halmashauri kwa Wazabuni

Tuliweza kuona kwenye Halmashauri tano (5) hapakuwa na uwazi na usawa kwa wazabuni kama ilivyoonyeshwa kwenye ***Jedwali 95*** hapo chini:

Jedwali 95: kukosekana kwa uwazi na usawa kwa wazabuni

Mkoa	Halmashauri	idadi
Mtwara	H/W Mtwara	0
	H/W Masasi	0
	H/W Tandahimba	1
Tanga	H/W Muheza	0
	H/Jiji Tanga	0
	H/W Korogwe	1
Morogoro	H/M Morogoro	1
	H/W Kilombero	1
	H/W Ulanga	1
	Jumla	**5**

Ilionekana kwamba wazabuni waliokosa hawakupewa muda wa kulalamika kabla ya kutoa zabuni kwa aliyeshinda. Hivyo, wazabuni waliokosa walinyimwa haki yao ya kisheria ya kupinga zabuni kutolewa bila ya ushindani. Aidha, sababu za kushindwa hazikutolewa kwa wazabuni waliokosa.

8.3 Masuala Muhimu yaliyojiri wakati wa Ukaguzi wa Kina (Upande wa Utendaji)

8.3.1 Mkoa wa Mtwara

a. H/W ya Mtwara

- Baada ya ufunguzi wa zabuni, kamati ya tathmini walitumia vigezo vipya vya uthamini ili kuwatenga wazabuni wadogo na kusababisha hasara ya TZS.23,599,000

- **Uondoaji wa wazabuni wadogo usiofuata taratibu uliosababisha hasara ya TZS.16,347,000**

  Wakati wa ukaguzi ilibainika kuwa Kamati ya Tathmini iliwaondoa wazabuni wadogo kwa kigezo cha kutofuata taratibu za manunuzi na kusababisha hasara ya TZS.16,347,000
- Matumizi ya Vigezo vya tathmini visivyo sahihi kwa mkataba Ya MDC/UJ/RW/16/2014/2015 na kusababisha hasara ya TZS.14,897,200
- **Maoni ya Mwanasheria Mkuu wa Serekali hayakufuatwa kwenye Mikataba iliyosainiwa**

  Wakati wa ukaguzi ilibainika kwamba Mwanasheri Mkuu wa Serikali alitoa maoni kwenye mikataba Ya MDC/UJ/RW/17/2014/2015 na MDC/UJ/RW/16/2014/2015 lakini maoni hayo hayakujumuishwa katika nyaraka ya mikataba hiyo.
- **Kutopeleka nakala ya barua ya kumteua mzabuni kwa CAG**

  Wakati wa ukaguzi ilibainika kuwa Halmashauri ya Mtwara iliingia mikataba mitano (5) ya kandarasi lakini hakuna nakala za mikataba hiyo iliyotumwa kwangu kama Kanuni Ya 233(1) ya Kanunu za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013 (PPR-2013).

b. H/W ya Masasi

- Hakuna idhini ya Bodi ya zabuni kwenye nyaraka za zabuni kabla ya kutangazwa
- **Maoni ya Mwanasheria Mkuu wa Serikali kutojumuishwa kwenye mkataba Ya LGA/083/W/01/2014/2015**

- Mzabuni mwenye bei ndogo zaidi hakupewa zabuni na Mwenyekiti wa Kamati ya Tathmini kwa sababu ya kufanyiwa tathmini yenye udanganyifu.
- Hakuna hatua zozote zilizochukuliwa na Menejimenti ya Halmashauri katika kupata tozo ya ucheleweshaji mkataba ya TZS.11,250,000
- Usimamizi dhaifu wa mikataba ulisababisha kulipa kazi ambazo hazijafanyika zenye thamani ya TZS.3,339,000

c. **H/W ya Tandahimba**

- **Muundo wa Kamati ya Tathmini hauendani na Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013 kwa mkataba Ya LGA/086/2014/2015/W/17, TZS.110,880,000**

  Kamati hiyo imeundwa na wajumbe wawili (2) badala ya watatu (3) kama Kanuni ya 202(1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013 inavyotaka.
- **Nyaraka za zabuni hazikuwasilishwa kwa kamati ya tathmini mkataba Ya LGA/086/2014/2015/W/17, TZS.110,880,000**

  Ukaguzi wangu wa mkataba Ya LGA/086/2014/2015/W/17 ulibaini kwamba nyaraka za zabuni moja hasikuwasilishwa kwa kamati ya tathmini kwa ajili ya kufanyiwa tathmini kinyume na Kanuni za Manunuzi ya Umma za mwaka 2013

- **Kipindi cha kusubiri rufaa kwa wazabuni waliokosa zabuni kabla ya kumpatia zabuni aliyeshinda hakikutolewa**

  Ukaguzi wangu ulibaini wazabuni waliokosa zabuni hawakutaarifiwa kabla ya kutoa zabuni kwa aliyeshinda, hivyo kukosa nafasi ya kukata rufaa. Hii ni kinyume na Kanuni ya 60(3) ya Kanuni ya Manunuzi ya Umma ya 2013 na Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011.

- **Mkuu wa kitengo cha manunuzi kupotosha zabuni**

  Katika kupitia nyaraka za zabuni na taarifa ya tathmini ya tarehe 04/08/2014 kwa mkataba Ya LGA/086/2014/2015/W/10, ilibainika kuwa Mkuu wa kitengo cha manunuzi alifanya udanganyifu kwenye nyaraka za zabuni na kupotosha zabuni kinyume na Kanuni ya 85(1) (c) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013

- **Wazabuni 7 walio kuwa na bei ya chini kwenye zabuni hawakuchaguliwa na kusababisha gharama zinazoweza kuepukika za TZS.106,396,100**

  Wakati wa uchambuzi wa taarifa ya tathmini ya tarehe 28/08/2014 nilibaini kuwa kamati ya tathmini kwenye zabuni saba (7) iliwakataa wazabuni wenye bei ya chini bila ya sababu; hii ikiwa ni kinyume na Kanuni 85 (1) (c) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, ya mwaka 2013.

8.3.2 Mkoa wa Tanga

a. H/W ya Muheza

- **Kutopanga muda vizuri katika utekelezaji wa mikataba.**
- Nilibaini kuwa ratiba au mpango wa manunuzi wa mwaka haufuatwi katika kufanya manunuzi hadi kuchelewesha ukamilishaji wa ujenzi; hatimaye kusababisha kazi zinazoendelea kuwa kwenye hatari ya kusombwa na maji wakati wa mvua kubwa.
- **Meneja wa mradi kutosimamia vizuri mkataba**
- Ukaguzi ulibani kwamba meneja wa mradi hafanyi usimamizi wa mradi kwa ufanisi; hii inaweza kusababisha malipo kufanywa bila kazi kufanyika.
- **Kamati ya Tathmini kutumia vigezo vya tathmini visivyo sahihi na kusababisha kuwaondoa wazabuni isivyostahiki**
- Kamati ya Tathmini ilitumia vigezo tofauti katika kufanya tathmini kwenye zabuni mbili kuhusiana na upelekaji wa vyeti vya VAT. Hii ilifanya taratibu za uteuzi kufanywa bila haki na kushusha hadhi ya taasisi inayofanya manunuzi.

- **Mzabuni mwenye bei ndogo zaidi aliondolewa isivyo halali na kamati ya Tathmini**
- Kamati ya Tathmini ilimuondoa mzabuni mwenye bei ndogo kwa sababu alishidwa kuweka bei kwenye nyaraka/fomu ya zabuni na Halmashauri ilimpa mzabuni mwenye bei ya juu yake na kupata gharama ya TZS.7,256,000 zaidi.
- **Kumuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi isivyo sahihi**
- Mzabuni wenye bei ndogo zaidi aliondolewa kwa sababu alikuwa na bei ndogo zaidi (24.4%) bila ya BOQ kutaja bei ya chini zaidi. Hii ilisababisha hasara ya TZS.13,602,000 kwa Halmashauri.

- **Bodi ya zabuni haikuidhinisha nyaraka za zabuni kwa ajili ya kutangazwa**
- Nyaraka za zabuni hazikuidhinishwa kwa ajili ya kutangazwa; tatizo hili linaweza kusababisha kununua bidhaa au huduma zisizo na ubora.

b. **H/Jiji la Tanga**

- **Manunuzi (Mkatataba Ya TCC/2014/2015/W/128/02) yalifanywa nje ya mpango wa manunuzi TZS.167,815,000**

  Ukaguzi wa mpango wa manunuzi ulibaini Halmashauri ilifanya manunuzi yenye thamani ya TZS.167,815,000 ambayo hayakuwa kwenye mpango wa manunuzi. Hii inaonyesha kuwa Halmashauri haina udhibiti mzuri wa manunuzi.
- **Kushindwa kufanya tathmini ya nyaraka za zabuni baada ya wazabuni kuwa na sifa za kuchaguliwa**

  Ukaguzi wa taarifa ya tathmini ya mikataba miwili pamoja na usaili uliofanywa kwa Menyekiti pamoja na Mjumbe mmoja wa Kamati ya Tathmini uligundua kwamba, tathmini ya ziada ya sifa za kuchaguliwa haukufanyika ili kubaini uhalali wa nyaraka. Pia uchunguzi haukufanywa kuhusu kuwepo kwa vitendea kazi na uzoefu wa mzabuni ili kujua uwezo na umiliki wa vifaa na rasilimali na watu kwa ajili ya kuendesha mradi.
- **Kukosekama kwa dhamana ya mkataba**

  Taratibu za zabuni zinamtaka mzabuni aliyeshinda zabuni kuleta dhamana ya mkataba kama uthibitisho wa utekelezaji

wa mkataba. Hata hivyo, katika mikataba yote miwili dhamana ilionyeshwa kama haihitajiki chini ya kifungu ya 26 ya Masharti Maalum ya Mikataba.

- **Utoaji wa zabuni bila ya ushindani**
  Ukaguzi wa taratibu za zabuni kwa mikataba miwili ulibaini kwamba kulikuwa na mzabuni mmoja tu kwa kila mkataba aliyeomba zabuni. Kwa maoni yangu, kwa kukubali kufanya manunuzi kwa chanzo kimoja tu, Halmashauri hukosa uhakika wa kupata bei yenye kuwiana na thamani halisi.

c. **H/W ya Korogwe**

- **Kipindi cha kusubiri kukata rufaa kwa wazabuni waliokosa kabla ya kutoa zabuni hakikutolewa kinyume na kifungu ya 60(3) cha Sheria ya Manunuzi ya Ummaya mwaka 2011**
  Wazabuni hawakupata nafasi ya kukata rufaa au kutaarifiwa kuhusu kutoshinda zabuni.
- **Mapungufu yaliyoonekana katika kupangilia utekelezaji wa mikataba**
  Ukaguzi wa mpango wa manunuzi ulibaini kwamba mikataba ilitekelezwa karibu na kipindi cha mvua na kuchelewesha ukamilishaji wa mikataba minne (4) ambayo hadi muda wa ukaguzi (Julai 2015) ilikuwa bado.
- **Mzabuni wa bei ya juu zaidi alipewa zabuni ya TZS.194,000,000 (LGA/125/HQ/2014/2015/W/08)**
  Vigezo vilivyotumika kuchagua mzabuni aliyeshinda havikubaliki na havina

viwango maalumu kama vilivyotajwa kwenye Kanuni ya 203 (1) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013. Hii ilisababisha hasara ya TZS.5,557,500

- **Kumuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi na kubakiwa na chanzo kimoja cha manunuzi TZS. 184,989,540 na kusababisha hasara ya TZS.35,490.140**

  Mzabuni mwenye bei ndogo zaidi aliondolewa katika hatua za mwanzo lakini hakukuwa na sababu zilizoelezwa kuhusu kuondolewa kwake kwenye taarifa ya kamati ya tathmini.

- **Vikao vya usimamizi wa mkataba havikufanyika**

  Hakukuwa na ushahidi (muhutasari au taarifa) unaoonyesha kuwa vikao vya usimamizi/au eneo la ujenzi vilifanyika kinyume na kipengele 34.1 na 34.2 cha GCC

  Zaidi ya hayo, nilibaini kuwa mikataba yote miwili imelipwa zaidi ya asilimia hamsini (50) ya thamani ya mikataba ilhali ujenzi bado unaendelea na kazi ziko nyuma ya muda.

- **Tozo la ucheleweshaji mikataba halikudaiwa kwa wakandarasi TZS.42,359,664.27**

  Halmashauri haikudai tozo la ucheleweshaji mikataba kutoka kwa wakandarasi wawili kama kinavyotaka kipengele cha 23 cha Masharti Maalumu ya Mkataba na kipengele cha 52.1 cha Masharti ya Jumla ya Mkataba.

8.3.3 Mkoa wa Morogoro

a. H/W ya Kilombero

- **Zabuni zilitangazwa kwa wazabuni wachache**

  Matangazo ya zabuni hayakufanywa kwa mujibu wa Kanuni za Manunuzi ya Umma; jedwali la kwanza na kushindwa kutangaza kwenye tovuti ya Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma.

- **Taratibu za tathmini zisizo sahihi zilizofanywa na kamati ya tathmini na kupotosha zabuni katika mkataba Ya LGA/077/2014/2015/W/R/USAID/76**. -

  Wakati wa zoezi la kutathmini, Kamati ya Tathmini ilifanya mabadiliko tisa ikiwemo bei kwenye zabuni moja ili kupotosha anayestahili kushinda. Hii ni kinyume na Kanuni ya 207 (2) (a) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013.

- **Zabuni zilizotolewa bila ushindani wa bei TZS. 271,389,000**

  Halmashauri iliendelea na manunuzi kutoka chanzo kimoja cha manunuzi kinyume na Kanuni ya 16 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013

b. H/W ya Ulanga

- **Udanganyifu wa nyaraka za zabuni ili kuwaondoa wazabuni wenye bei ndogo zaidi na kusababisha hasara ya TZS.31,520,000**

  Kamati ya tathmini ilifanya udanganyifu wa nyaraka ya zabuni za mzabuni mwenye bei dogo zaidi kwa kuongeza bei ya bidhaa tatu ambazo zilisababisha

mzabuni kuondoshwa na kusababisha hasara ya TZS.31,520,000

- **Tangazo la zabuni kwa wazabuni wachache (LGA/082/2014-2015/W/05)**
  Matangazo ya zabuni hayakufanywa kwa mujibu wajedwali la kwanza katika Kanuni za Manunuzi ya Umma na kushindwa kutangaza kwenye tovuti ya Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma.

- **Kipindi cha kusubiri rufaa kwa wazabuni waliokosa kabla ya kutoa zabuni hakikutolewa**
  Ukaguzi wangu ulibaini kuwa wazabuni walioshindwa hawakutaarifiwa kabla ya kumpatia zabuni aliyeshinda; hivyo walinyimwa nafasi ya kuleta malalamiko (kama yalikuwepo). Hii ni kinyume na kifungu cha 60(3) cha Sharia ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011.

- **Uondoaji usio sahihi wa wazabuni wenye bei ndogo zaidi na kueta hasara ya TZS.18,616,948.59**
  Nilibaini kwamba kamati ya tathmini ilimuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi kwa msingi kwamba mzabuni mmoja ana kasoro na kusababisha kumpa zabuni mzabuni mwenye bei ya yuu ya yule aliyeondolewa.

c. H/M ya Morogoro

- **Kushindwa kupata kibali cha utumiaji maji kutoka mradi wa maji wa WAMI-RUVU**

  Manispaa ya Morogoro ilitoa mkataba wa ujenzi wa mradi wa ukusanyaji maji bila ya ihakikishe wamepata kibali cha utumiaji maji.

- **Kumuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi isiyo sahihi na kusababisha hasara ya TZS.57,979,200**

  Ukaguzi wa taarifa ya tathmini ya tarehe 16/05/2014 ulibaini kwamba Kamati ya Tathmini ilimuondoa mzabuni mwenye bei ndogo zaidi kwa kigezo cha kukosekana kwa ukurasa mmoja. Hii ikiwa ni kinyume na muongozo wa Bodi ya Tathmini ya Zabuni na kusababisha hasara ya TZS.57,979,200

- **Kipindi cha kusubiria rufaa kwa wazabuni waliokosa kabla ya kutolewa zabuni kwa aliyeshinda hakikutolewa na sababu za kuwaondoa hazikutolewa**

  Ukaguzi wa barua zilizotumwa kwa wazabuni waliokosa zabuni hazikuonyesha sababu ya kukosa zabuni kinyume na kifungu cha 60 (3) cha Sheria ya Manunuzi ya Umma na Kanuni 231(4)(c) ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013. Pia, nilibaini kuwa katika zabuni Na. LGA / 079 / 2013 - 2014 /W / 01 Lot 3, Afisa Masuuli alitoa barua ya kutopata zabuni na wakati huo huo kutoa barua za kukubaliwa kushinda tarehe 15/07/2014.

- **Utumiaji wa vigezo tofauti vya tathmini na kuwaondoa wazabuni wenye bei ndogo zaidi na kusababisha hasara ya TZS.51,622,700 (**LGA / 079 / 2013 - 2014 /W / 01)

  Nilipitia taarifa ya tathmini ya tarehe 16/05/2014 na kubaini Dynotech (mzabuni mwenye bei ya ndogo zaidi) pamoja na wazabuni wengine wanane walikosa zabuni kwa sababu walishindwa kuwasilisha nyaraka za zabuni iliyokamilika. Hata hivyo, kampuni iitwayo Iwawa Civil and Buidling Works alipata zabuni hiyo wakati nayo haikuwa na nyaraka ya zabuni zilizokamilika.

8.4 Mapendekezo

8.4.1 Mkoa wa Tanga

a. H/W ya Mtwara

- Halmashauri lazima ihakikishe kwamba kamati ya tathmini inatumia vigezo vilivyotangazwa kwenye nyaraka za zabuni na kuacha kutumia vigezo vipya baada ya kufungua zabuni ili kuwaondoa wazabuni wenye bei ndogo zaidi.
- Halmashauri lazima ihakikishe kuwa kamati ya tathmini haitendi kinyume na taratibu na kufanya upendeleo.
- Halmashauri lazima ihakikishe kwamba kamati ya tathmini inatenda haki na kutumia Kanuni zote kwa usawa (hasa upande wa nyaraka za umiliki vitendea kazi/vifaa). Pia ningependa kuzishauri Halmashauri ziwawajibishe wafanyakazi waliosababisha kuwaondoa wazabuni wenye

bei ndogo zaidi na kusababisha hasara ya TZS.14,897,200

- Halmashauri lazima ihakikishe kuwa maoni yote yaliyotolewa na Mwanasheria Mkuu wa Serikali yanajumuishwa kwenye mikataba kabla ya kusainiwa ili kuepuka madhara yoyote ya kisheria.
- Halmashauri lazima ihakikishe kwamba nakala za barua ya zabuni zinazotolewa na zinapelekwa katika taasisi zilizotajwa kama zinavyotaka Kanuni.

b. H/W ya Masasi

- Ninashauri Halmashauri, kuwa kwa kipindi kijacho ihakikishe wanafuata sheria na Kanuni katika kutangaza zabuni.
- Naishauri Halmashauri kwa kipindi kijacho ipitie nyaraka zote kabla ya kuidhinishwa kutangazwa.
- Naishauri Halmashauri ihakikishe maoni yote yanayotolewa na Mwanasheria Mkuu wa Serikali yanajumuishwa kwenye mikataba kabla ya kusainiwa ili kuepuka madhara yoyote ya kisheria

- Naishauri pia ihakikishe kwamba, shughuli zote za udhibiti wa ndani kuhusiana na taratibu za manunuzi kama vile kitengo cha manunuzi, kamati za tathmini, bodi ya zabuni na Afisa Masuuli wawe makini wakati wanapofanya marekebisho ya makosa ya kimahesabu.

- Naishauri Halmashauri ivunje mikataba haraka iwezekanavyo na kuweza kupata tozo ya ucheleweshaji kutekeleza mikataba. Kwa kuongezea, naishauri Halmashauri waitaarifu Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma pale mkandarasi anaposhindwa kufanya majukumu yake.
- Nashauri Halmashauri ihakikishe kwamba Mhandisi wa Halmashauri anasimamia utekelezaji wa mikataba kwa mujibu wa makubaliano ya mkataba. Zaidi ya hayo Menejimenti ihakikishe inarejeshewa fedha zilizolipwa TZS.3,339,000 kutoka kwa mkandarasi kwa kazi ambazo hakuzitekeleza.

c. H/W ya Tandahimba

- Naishauri Halmashauri ihakikishe kwamba kwa kipindi kijacho wazabuni waliokosa zabuni wawe wanataarifiwa sababu za kukosa zabuni.
- Naishauri Halmashauri ihakikishe wazabuni wanaokosa zabuni wanatarifiwa na Afisa Masuuli na kupewa siku 14 ili kama wana malalamiko yoyote wa yawasilishe kabla ya kumpa zabuni aliyeshinda.
- Nashauri kwa kipindi kijacho Halmashauri ihakikishe kwamba mkuu wa kitengo cha manunuzi anafuata sheria na Kanuni za manunuzi. Na kwa kuongezea, napendekeza mkuu wa kitengo cha manunuzi awajibishwe kwa hasara ya TZS.19,450,000
- Napendekeza kuwa kwa kipindi kijacho, Halmashauri ihakikishe kwamba kamati ya tathmini, kitengo cha manunuzi na bodi ya zabuni wanafuata sheria na Kanuni na ili

kuwa na uhalisia katika taratibu za manunuzi.

8.4.2 Mkoa wa Tanga

a. H/W ya Muheza

- Nashauri Halmashauri iwe inafikiria kipindi cha mvua wakati wa kupanga utekelezaji wa mikataba ya ujenzi ili kuepuka ucheleweshaji wa kukamilishaji miradi ya Halmashauri.
- Naishauri Halmashauri ihakikishe kwamba katika mikataba yote Afisa Masuuli anateua timu inayojumuisha meneja wa mradi.
- Naishauri Halmashauri ihakikishe kamati ya tathmini inafuata sheria na Kanuni katika kutumia vigezo vya tathmini wakati wa kufanya tathmini kwenye upande wa vyeti vya kujiandikisha VAT.
- Nashauri kwamba Halmashauri ihakikishe wazabuni hawaondolewi kwenye zabuni kwa makosa ya kiufundi bila ya kufikiria madhara ya kifedha.
- Nashauri Halmashauri ihakikishe kwamba mhandisi wa Halmashauri awe anandaa makisio ya bei ya mradi na kuweka viwango vya bei ya mradi vinavyokubalika. Pia, ikitokea bei ya zabuni iliyoombwa ni ndogo zaidi basi Halmashauri lazima itafute ufafanuzi kutoka mzabuni kama Kanuni ya 17 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013 inavyoelekeza.

- Nashauri kwamba Halmashauri ihakikishe nyaraka za zabuni zinaidhinishwa na Bodi ya Zabuni kabla ya kutoa matangazo ya zabuni.

b. H/Jiji la Tanga

- Nashauri Halmashauri kwa kushirikiana na Ofisi ya Raisi-Tawala za Mikoa ihakikisha miradi iliyopangwa kutekelezwa inaingizwa katika mpango wa manunuzi wa Halmashauri.
- Naishauri Halmashauri ihakikishe tathmini ya vigezo vya mzabuni kuwa na sifa ya zabuni ziwe inafanyika.
- Naishauri Menejimenti ya Halmashauri ihakikishe kuwa mikataba inayotekelezwa iwekewe dhamana kama ilivyoelezwa na sheria za manunuzi na Kanuni zake ili kulinda maslahi ya utekelezaji wa miradi/mikataba ya Halmashauri.
- Nashauri MenejimentI ya Halmashauri iache kutumia chanzo kimoja cha manunuzi. Inapotokea mzabuni aliyeomba zabuni ni mmoja nashauri Menejimenti ya Halmashauri itangaze kwa mara ya pili.

c. H/W ya Korogwe

- Nashauri Menejimenti ya Halmashauri kufuata kifungu cha 60 (3) ya sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011.
- Naishauri Menejimenti ya Halmashauri ifikirie msimu wa mvua wakati wa kupanga kazi za kandarasi ili kuepuka hasara ya rasilimali za Halmashauri.
- Naishauri Menejimenti ya Halmashauri iache kufanya yasiyo sahihi kwa kutoa zabuni kwa mzabuni mwenye bei ya juu zaidi kwa kutumia vigezo vipya vya tathmini vilivyo wekwa. Pia, ninashauri iwawajibisha

wafanyakazi waliosababisha hasara ya TZS.5,557,500

- Naishauri Halmashauri ihakikishe kuwa maamuzi yote yanayofikiwa yatolewe taarifa na kuweka kumbukumbu sahihi.
- Naishauri Menejimenti ya Halmashauri ihakikishe kwamba meneja wa mradi anateuliwa kama mkataba unavyotaka na ihakikishe kuwa anafanya majukumu yake ipasavyo.
- Naishauri Menejimenti ya Halmashauri ifuate vipengele vya mikataba na Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013. Pia, Halmashauri lazima itoze tozo la ucheleweshaji mikataba kwa mujibu wa Kanuni ya 112 ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013.

8.4.3 Mkoa wa Morogoro

a. H/W ya Kilombero

- Naishauri Menejimenti ya Halmashauri kwa kipindi kijacho lazima itangaze zabuni zote zinazozidi kiasi ya milion mia mbili (TZS.200 milioni) kwa kupeleka matangazo Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma.
- Naishauri Menejimenti ya Halmashauri ihakikishe kuwa Kamati za Tathmini hazifanyi marekebisho ya mahesabu pekee. Pia ninapendekeza, kuwa Halmashauri iwajibishe Kamati ya Tathmini kwa kupotosha zabuni.
- Naishauri menjementi ya Halmashauri ihakikishe taratibu zote za zabuni zinafanyika kwa ushindani na kama zabuni iliyopokelewa ni moja tu, Halmashauri

lazima ifikirie angalau kutangaza zabuni ya pili.

H/W ya Ulanga

- Kwa kipindi kijacho nashauri Halmashauri ihakikishe kwamba kamati za tathmini haipendekezi kutoa zabuni kwa kutumia nyaraka zilizobadilishwa.
- Kwa kuongezea, naishauri Menejimenti ya Halmashauri ihakikishe kwamba Bodi ya Zabuni ifanya kazi yake ya usimamizi na haipendekezi kutoa zabuni kwa kutumia misingi ya udanganyifu.
- Zaidi ya hayo, ninaishauri Menejimenti ya Halmashauri ihakikishe kwamba Afisa Masuuli anatoa sababu za ukweli kwa wazabuni waliokosa zabuni. Vile vile, napendekeza afisa aliyehusika na hasara ya TZS.31,520,000 achukuliwe hatua stahiki.
- Naishauri Menejimenti ya Halmashauri kwa kipindi kijacho lazima itangaze zabuni zote zinazozidi kiasi ya million mia mbili (TZS.200 milioni) kwa mujibu ya matakwa ya Kanuni za Manunuzi ya Umma kwa kutoa angalau siku 21 na kuwasilisha matangazo kwa Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma.
- Nashauri Menejimenti ya Halmashauri ihakikishe kwamba barua zote za wazabuni waliokosa ziwe na taarifa ya haki yao ya siku 14 ya kukata rufaa.
  - Vile vile, ninashauri kwamba Menejimenti ya Halmashauri ihakikishe Afisa Masuuli hatoi barua za kukubali na kukataa zabuni kwa siku moja.

- Kwa kipindi kijacho, nashauri menjimenti ya Halmashauri itende haki wakati wote wa taratibu za zabuni ili kuweza kupata bei yenye thamani ya mradi.

b. H/M ya Morogoro

- Ninapenda kuishauri Halmashauri iomba kibali cha matumizi ya maji kwa Bodi ya maji kwa ajili ya mradi haraka iwezekanavyo.
- Pia ningependa kuishauri Halmashauri ifikirie kuacha kazi za ujenzi mpaka pale watakapopata kibali kutoka Bodi ya maji ili kuepuka kuongezeka kwa hasara.
- Ninaishauri Halmashauri ihakikishe kwamba mzabuni mwenye bei ndogo zaidi haondolewi kwa makosa madogo. Pia, ninashauri Halmashauri iwawajibishe maafisa waliohusika na hasara ya TZS.57,979,200
- Kwa kipindi kijacho, ninaishauri Halmashauri iwape barua wazabuni waliokosa zabuni na kueleza sabubu za kukosa zabuni.
- Kwa kuongezea, ningeishauri Halmashauri ihakikishe inatoa siku 14 kwa wazabuni waliokosa zabuni kama wana malalamiko kabla ya kumpa mzabuni aliyeshinda.
- Kwa kipindi kijacho, ninapenda kuishauri Halmashauri ihakikishe kwamba Kamati ya Tathmini inatumia vigezo kwa usawa na haki.

SURA YA TISA

9.0 HITIMISHO NA MAPENDEKEZO

Ripoti ya Mwaka ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali ni muhtasari wa mambo yaliyobainishwa katika ripoti za ukaguzi zilitolewa kwa kila Halmashauri. Taarifa hizo zilizotolewa kwa Halmashauri zikiwa na mapendekezo ya hoja za Ukaguzi kwa ajili ya maboresho. Maafisa Masuuli wa Serikali za Mitaa wanatakiwa kuandaa mpango kazi wa utekelezaji wa mapendekezo katika kurekebisha mapungufu yaliyobainika katika ripoti ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali na kuuwasilisha kwa Mlipaji Mkuu wa Serikali kama inavyoelekezwa katika Kifungu cha 40 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na.11 ya mwaka 2008 (kamailivyorekebishwa mwaka 2013) na Kanuni ya 86 na 94 za Kanuni za Ukaguzi wa Umma za mwaka 2009. Baada ya kubainisha mambo muhimu yaliyojitokeza katika ukaguzi wa mwaka 2014/2015, nahitimisha kwa kutoa mapendekezo ambayo yakitekelezwa yataweza kuimarisha usimamizi wa fedha katika utendaji wa Serikali za Mitaa Tanzania

9.1 Majumuisho na Mapendekezo ya Jumla

9.1.1 Utekelezaji wa Mapendekezo ya Kaguzi zilizopita

Kifungu cha 38(1), (2) na (3) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma Na:11 ya mwaka 2008 kama kilivyorekebishwa na Sheria ya Marekebisho, Na.

1 ya mwaka 2013 kinataka majibu ya pamoja ya Serikali na Mpango Kazi wa utekelezaji wa mapendekezo kuwasilishwa Bungeni pamoja na ripoti ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali. Mlipaji Mkuu anawajibika kuwasilisha nakala ya taarifa Jumuifu kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa ajili ya uhakiki. Pia, kifungu cha 40 cha sheria ya Ukaguzi wa Umma Na.11 ya mwaka 2008 kama ilivyorekebishwa mwaka 2013 kinahitaji Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kujumuisha utekelezaji wa Serikali wa mapendekezo ya Ukaguzi katika ripoti ya ukaguzi ya mwaka unaofuata.

Hata hivyo, napenda kutoa taarifa kwamba utekelezaji wa mapendekezo haujawahi kuwa wa kuridhisha; mwenendo juu ya taarifa husika za ukaguzi unaonesha kupungua kwa utekelezaji wa mapendekezo toka 3,217 katika mwaka uliomalizika 2012/2013 hadi 2,330 mwaka 2013/2014. Pia, hakuna majibu juu ya mapendekezo yaliyotolewa kufuatia Ukaguzi Maalum uliofanyika katika Mamlaka sita (6) za Serikali za Mitaa. Aidha, utekelezaji wa maagizo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC) umekua ukipungua; hakuna majibu yaliyopokelewa kuhusu hoja za Kamati kwa miaka minne mfululizo iliyopita.

Mapendekezo

Ipo haja ya Serikali kuongeza juhudi zaidi juu ya utekelezaji wa mapendekezo yaliyobakia, kwani kutotekelezwa kwa mapendekezo hayo hupelekea kujirudia kwa mapungufu hayo, utoaji wa huduma mbovu katika Serikali za Mitaa, matumizi mabaya ya mali za umma na

usimamizi wa fedha na udhibiti usio na ufanisi wa rasilimali katika Serikali za Mitaa.

9.1.2 Mapungufu katika mchakato wa Bajeti za Serikali za Mitaa

Uboreshaji mchakato wa bajeti katika Serikali za Mitaa na Serikali Kuu ni muhimu kwa utendaji kazi ulio imara na utoaji huduma bora katika Serikali za Mitaa. Usimamamizi wa bajeti na tathmini havikuwa na uwiano kwa kiwango cha kuleta utekelezaji mzuri wa bajeti. Matokeo yake ilikuwa ni kutolewa kwa fedha za ruzuku ya matumizi ya kawaida na Maendeleo nje ya bajeti bila kuwa na makisio ya nyongeza, kutolewa kwa ruzuku za matumizi ya kawaida na Maendeleo chini ya bajeti na kulikuwepo kubadili matumizi ya fedha zilizopokelewa kwa matumizi yaliyoidhinishwa katika Serikali za Mitaa ambapo zilitumika kugharamia mipango ambayo haikuwamo kwenye bajeti zilizoidhinishwa, hususani ujenzi wa maabara kwenye shule za sekondari.

Mapendekezo

a) Serikali Kuu inashauriwa kuendelea kuzipatia Halmashauri fedha za ruzuku za matumizi ya kawaida na Maendeleo kama zilivyoidhinishwa kwa wakati.Endapo itapokelewa ruzuku zaidi ya ile iliyoidhinishwa ni budi idhini ya mapato na matumizi itolewe na mamlaka husika.
b) Ni vema Serikali iidhinishe bajeti ya ruzuku ya kawaida na ile ya maendeleo kwa kiwango stahiki ambacho inaweza kutekeleza kwa kutumia vyanzo vyake vya mapato.

c) Naishauri Serikali iepuke utaratibu wa kuibua na kutekeleza mipango kazi mipya wakati ambapo Halmashauri zimeanza utekelezaji wa bajeti iliyoidhinishwa, hivyo kuathiri miradi iliyopangwa kutekelezwa.

9.1.3 Mapungufu katika Udhibiti wa Ndani

Mfumo wa udhibiti wa ndani unajumuisha taratibu zilizowekwa na tasisi husika kwa ajili ya kuhakikisha kwamba malengo ya Halmashauri yanafikiwa kwa ufanisi katika utumiaji wa rasilimali, utoaji wa taarifa zilizo sahihi na kufuata sheria na kanuni. Mamlaka ya Serikali za Mitaa zinatakiwa kuwa na mfumo wa udhibiti wa ndani kama ulivyoanishwa na Agizo namba 11 la taratibu za fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. Hata hivyo Mamlaka hizo zimebainika kuwa na mazingira hafifu ya udhibiti ikiwamo usimamizi usiofaa wa Teknolojia ya Habari na Mawasiliano katika suala la Wataalam, vifaa, ukosefu wa sera za mfumo wa kiteknolojia, na kutotumia moduli zote za mfumo wa EPICOR,utendaji usioridhisha ya kitengo cha ukaguzi wa ndani na kamati za ukaguzi kwenye halmashauri. Tathmini ya viasharia vya hatari, ikiwamo kuzuia na kudhibiti udanganyifu havikufanyika mara kwa mara.

Mapendekezo

Napendekeza kuwa:

(a) Kuna haja ya kuhakikisha kuwa mfumo wa EPICOR unahuishwa na moduli zote kutumika ipasavvyo

(b) Ofisi ya Rais-Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa kuzisaidia Halmashauri kuwa na sera za mifumo na taratibu za teknolojia ya habari ili

kila mfanyakazi wa kitengo hicho ajue jukumu lake katika kulinda vifaa na programu za teknolojia ya habari. Pia kila Halmashauri lazima iwe na mpango kabambe wa kuzuia majanga kwenye mifumo ya teknolojia ya habari.

(c) Vitengo vya ukaguzi wa ndani katika Mamlaka za Serikali za Mitaa vipatiwe vitendea kazi vya kutosha ili viweze kufanya kazi kwa ubora na ufanisi.

9.1.4 Mapungufu katika Usimamizi wa Mapato

Halmashauri hazijawa na ufanisi katika kusimamia rasilimali za mapato kwa kiwango cha kuongeza makusanyo kulingana na bajeti. Bado Halmashauri hazijawa na mipango endelevu na wazi ambayo ingeweza kuongeza wigo wa ukusanyaji wa mapato na kupunguza utegemezi wa kifedha kutoka Serikali Kuu.

Udhibiti wa makusanyo ya mapato haukusimamiwa vizuri hali iliyopelekea vitabu vya kukusanya mapato kutowasilishwa kwa ajili ya ukaguzi, kutowasilishwa mapato kutoka vyanzo mbalimbali na hivyo kupelekea kuongezeka kwa kiasi cha mapato yasiyokusanywa ikilinganishwa na makadirio. Usimamizi wa mikataba ya wakusanya mapato umeendelea kuwa duni kutokana na kutotekeleza matakwa ya vipengele vya mikataba, ukiukwaji wa mifumo ya udhibiti kwa kutokuwasilisha mapato, kutopeleka benki mapato yaliyokusanywa na utunzaji hafifu wa kumbukumbu za mapato.

Mapendekezo

a) Nashauri Mamlaka za Serikali za Mitaa zitekeleze matakwa ya Agizo la 34 (6) na(7) ya Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.
b) Natoa wito Mamlaka za Serikali za Mitaa waimarishe usimamizi wa mapato yanayokusanywa na Mawakala kwa kuingia mikataba ya kina na kutekeleza kwa ukamilifu vipengele vilivyomo kwenye mikataba.
c) Serikali za Mitaa inabidi ziboreshe mifumo ya usimamizi wa mapato ili kuwezesha jamii kuelewa na kutekeleza kwa urahisi sheria na kanuni za ulipaji wa kodi mbalimbali. Halmashauri pia zinapaswa kuendelea kupitia mipango yake ya upanuzi wa vyanzo vya mapato ili kukuza ukusanyaji na kufikia malengo yake hivyo kupunguza utegemezi uliopo wa fedha za ruzuku kutoka Serikali Kuu.

9.1.5 Tathmini ya Usimamizi wa Fedha

Usimamizi wa fedha unajikita kwenye kusimamia bakaa ya fedha ya Taasisi katika namna ambayo upatikanaji wa fedha za kutosha kununua mali za kudumu au mali ghalani unajitosheleza ili kuepuka hatari ya kufilisika.

Nilibaini udhibiti duni katika usimaizi wa fedha kama vile,kutofanyika usuluhishi wa kibenki,kutofanyika ukaguzi wa kushtukiza wa fedha taslimu na usimamizi usiofaa wa masurufu. Pia Mamlaka hazikuidhinisha kiwango cha juu cha fedha inayopaswa kuwepo kwa Karani wa Fedha kwa ya ajili ya matumizi madogo madogo ya ofisi.

9.1.6 Mapungufu katika Kusimamia Rasilimali Watu

Katika Ukaguzi wa namna Halmashauri zinavyosimamia rasilimali watu nilibaini kuwa, Mamlaka za Serikali za Mitaa hazikutunza vizuri kumbukumbu za watumishi ikiwa ni pamoja na kuhuisha kumbukumbu hizo katika mfumo wa kompyuta wa (HCMIS) na rejista ya watumishi. Matokeo yake, Halmashauri ziliendelea ama moja kwa moja au kupitia makato ya mishahara kulipia mikopo ya watumishi ambao sio watumishi wa umma. Aidha, zaidi ya kuendelea kuwa na upungufu wa watumishi, Wakuu wa Idara na Vitengo katika Halmashauri waliendelea kukaimu nafasi zao kwa muda unaozidi miezi sita bila kuthibitishwa au nafasi hizo kujazwa na watumishi wenye sifa stahiki.

Pendekezo

Ni vema Serikali ikayachukulia kwa uzito wa kipekee mapungufu haya na kuyapatia ufumbuzi ambao utawezesha kuimarika kwa utendaji ili kufikia malengo mikakati ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa iliyojiwekea.

9.1.7 Mapungufu katika Kusimamia Matumizi

Mamlaka za Serikali za Mitaa zilizokaguliwa zimeendelea kutozingatia Sheria, Kanuni na miongozo inayosimamia shughuli zao hivyo kutoa mwanya wa kukiukwa kwa mfumo wa udhibiti wa ndani uliowekwa. Mapungufu yaliyojitokeza kwa sababu ya kutokuzingatia Sheria, Kanuni na Maagizo mbalimbali ilikuwa ni pamoja na malipo kukosa viambatanisho, malipo katika vifungu vya matumizi visivyo sahihi (Matumizi nje ya bajeti), matumizi yasiyositahili, malipo yasiyo na idhini, malipo yaliyoahirishwa n.k

Mapendekezo

Nasisitiza Mamlaka za Serikali za Mitaa kuzingatia kanuni za fedha, maelekezo na miongozo kwa kuimarisha mfumo wa udhibiti wa ndani ikiwa ni pamoja na kuagiza kila malipo yote kupitia kitengo cha ukaguzi wa awali kwa uhakiki na kuhakikisha kuwa malipo yameidhinishwa.

9.1.8 Udhaifu kwenye Mapitio ya Usimamizi wa Mali

Nilibaini utunzaji usio sahihi wa daftari la mali za Halmashauri na hapakufanyika mapitio ya kubaini baki ya thamani na muda wa matumizi uliobakia kwenye mali, tathmini kujua thamani ya Mitambo, Mali na Vifaa haikufanyika, kukosekana hati za umiliki nk.

Mapendekezo

Mamlaka za Serikali za Mitaa na OR-TAMISEMI zinashauriwa kuendelea kutoa mafunzo kwa wahasibu na watumishi wengine juu ya uandaaji wa taarifa za hesabu zinazokidhi viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma.Tathimini ya kujua thamani ina umuhimu wa pekee kwa kuwa kipindi cha mpito cha miaka mitano kimemalizika.

9.1.9 Kutozingatia Sheria ya Manunuzi

Kulikuwa na matukio ya kutozingatia sheria ya Manunuzi kama vile: ununuzi bila idhini ya bodi ya zabuni, manunuzi kutoka wazabuni ambao hawakupitishwa, matumizi yasiyofaa ya mafuta, na usimamizi usioridhisha wa mikataba. Taratibu za manunuzi Zinahitaji nidhamu ya fedha na uwazi wakati wote ili kufaidi thamani ya fedha.

Mapendekezo

Mikakati shirikishi ya kujenga uwezo inatakiwa kati ya Mamlaka ya Usimamizi wa Manunuzi ya Umma (PPRA), Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (OR-TAMISEMI), Bodi ya Usajili ya Makandarasi (CRB) na wadau wengine ili kuwapa ujuzi muhimu na maarifa wale wanaohusika katika mchakato wa ununuzi. Aidha, hatua za kinidhamu na / au za kisheria zichukuliwe dhidi ya mienendo yoyote ya ubadhilifu.

9.1.10 Mapungufu katika Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo

Mapungufu mbalimbali yalibainika wakati wa utekelezaji wa miradi ya maendeleo ambayo ni pamoja na fedha kutolewa pungufu ikilinganishwa na bajeti iliyopitishwa; michango isiyoridhisha ya Serikali za Mitaa kama 5% ya mchango; marejesho duni ya mikopo ya kina mama na vijana na kuchelewa kukamilika kwa miradi iliyopangwa unasababishwa na usimamizi duni, kuchekewa kutolewa kwa fedha, na vile vile ushiriki duni wa jamii katika shughuli za maendeleo.

Mapendekezo

a) Halmashauri zinashauriwa kuhusisha jamii inayolengwa kupanga na kutekeleza mradi ambapo utawafanya wajisikie kuumiliki na itaufanya uwe endelevu. Mikataba inatakiwa kusimamiwa kwa ukaribu ili kuhakikisha inakamilika kwa wakati na kwa viwango stahiki.

b) Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kuongeza juhudi za ukusanyaji wa madeni ya kina mama na vijana.

9.1.11 Mengineyo

Nilibaini kuwa bado pana mapungufu mbalimbali katika Serikali za Mitaa ikiwa ni pamoja na uhaba wa miundombinu na walimu katika Shule za Msingi na Sekondari, ukosefu wa mpangilio mzuri kwa ajili ya kurejesha mikopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu kutoka kwa walengwa na idadi kubwa ya kesi dhidi ya Serikali za Mitaa zinasubiri maamuzi ambayo yanaweza kuathiri utoaji wa huduma endelevu iwapo Halmashauri zitashindwa.

Mapendekezo

Serikali inabidi iaandae mikakati inayotekelezeka ili kuondoa kabisa tatizo la ukosefu wa miundombinu na walimu katika shule za msingi na sekondari ili kuongeza ubora wa elimu nchini. Mamlaka za Serikali za Mitaa hazina budi kushirikiana na Bodi ya Mikopo ya Elimu ya Juu kuhusu namna bora ya kukusanya madeni toka kwa walengwa. Pia, menejimenti za Mamlaka za Serikali za Mitaa zinapaswa kufuata sheria na kanuni wakati wa utekelezaji wa majukumu yake ili kuepuka uwezakano wa kupelekwa mahakamani, na kufikiria kutafuta ufumbuzi wa migogoro kwa kufanya maridhiano nje ya mahakama ili kupunguza hatari ya kulipa fidia, iwapo maamuzi hayako upande wa Serikali za Mitaa.

9.2 Mapendekezo kwa Serikali kupitia Kifungu cha 12 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya mwaka 2008

Kifungu cha 12 cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma ya mwaka 2008 kinampa mamlaka Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kutoa mapendekezo kwa lengo la kuzuia au kupunguza matumizi ya fedha za umma yasiyo na tija; kuongeza ukusanyaji wa mapato; kuzuia hasara zitokanazo na uzembe, wizi, kukosa uaminifu, udanganyifu, rushwa zinazohusu mali na fedha za umma. Mapendekezo hayo yatatayarishwa na kuwasilishwa kwa Waziri husika kama atakavyoona inafaa kwa kuboresha usimamizi wa mali na fedha za umma ikiwa ni pamoja na kurekebisha Kanuni, Miongozo au Maagizo yanayotolewa kupitia sheria zinazotambulika.

Katika kutekeleza jukumu langu la ushauri chini ya sheria iliyotajwa hapo juu, napendekeza Serikali ichukue tahadhari kwa kuzingatia na kuyatafutia ufumbuzi masuala yafuatayo:

a) Changamoto itokanayo na mchakato mpya wa kulipa mishahara kwa wafanyakazi katika Serikali za Mitaa.
b) Umuhimu wa kupitia upya mifumo ya uendeshaji wa
c) Wakala zinazotoa huduma kwa Serikali.
d) Wito wa kuufanyia mabadiliko Mfuko wa maendeleo ya Wanawake na Vijana
e) Msisitizo juu ya matumizi sahihi ya hati ya kuagiza vifaa (LPO).

9.2.1 Changamoto zinazotokana na Mchakato Mpya wa Kulipa Mishahara kwa Watumishi

Katika mwaka wa fedha 2014/2015 Serikali ilianzisha mfumo mpya wa ulipaji mishahara kwa watumishi wake, ambapo Hazina inalipa moja kwa moja kwenye akaunti ya kila mtumishi bakaa ya mshahara baada ya makato.

Katika mwaka 2014/2015, isipokuwa mwezi Agosti, Serikali imelipa mishahara kwa watumishi na kuwasilisha makato ya kisheria kwa taasisi husika bila kupitisha orodha ya mishahara ili ihakikiwe, kusahihishwa na kuhuishwa. Mfumo huu ulikaguliwa na mapungufu yafutayo kubainika:

- Mfumo unamnyima Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri fursa ya kudhibiti mchakato wa malipo hususani uhakiki wa usahihi wa malipo kwa kuhakikisha kuwa watumishi stahiki wanapelekewa mishahara yao benki na wale ambao hawapo kwenye utumishi, majina yanaondolewa kwenye orodha ya mshahara. Kukosekana kwa fursa hii kumemnyima nafasi Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri kuweza kuthibitisha usahihi wa mishahara inayolipwa moja kwa moja kwenye akaunti za watumishi. Katika mazingira kama haya kunakuwapo shaka ya usahihi wa takwimu za mishahara zilizomo kwenye taarifa za fedha za mwaka husika.
- Mfumo haumruhusu Afisa Utumishi au Mweka Hazina kuifanya zuio la malipo ya mshahara kwa watumishi wasiostahili.
- Hakuna mrejesho wa namna ambavyo benki imeshughulikia zuio la malipo na uthibitisho kama mishahara isiyolipwa imerejeshwa Hazina kwa kuwa mkataba hautambui Mamlaka za

Serikali za Mitaa. Athari ya suala hili imeelezwa vizuri katika aya ya sura ya tano ya taarifa hii.

Hatua za Kuchukua:

Naishauri Serikali kupitia mfumo wa kulipa mshahara kwa kuweka udhibiti unaohitajika ili kuziba pengo la upatikanaji wa taarifa kati ya Wakurugenzi, Hazina na Ofisi ya Rais-TAMISEMI.

Naishauri Serikali kurudisha mfumo wa kulipia mshahara wa awali ambao wadau watatu walioainishwa hapo juu waliweza kubadilishana taarifa mbalimbali kuhusu ulipaji wa mishahara.

9.2.2 Umuhimu wa Kupitia Upya Mifumo ya Uendeshaji wa Wakala zinazotoa Huduma kwa Serikali

aasisi hizi zimeundwa na kupewa majukumu kupitia Sheria ya Wakala ('Agency Act') na pia zinatajwa bayana kwenye sehemu ya nne ya Kanuni za Manunuzi ya Umma ya mwaka 2013. Taasisi hizo ni GPSA,TEMESA na MSD. Taasisi hizo kwa ujumla zinasaidia Serikali kwenye manununzi ya bidhaa na huduma. Ukaguzi umebaini mapungufu ya utekelezaji wa majukumu kwa taasisi zifuatazo:

(a) Wakala wa huduma ya manunuzi ya umma(GPSA)

Taasisi hii iliundwa kwa malengo yafuatayo**:**

(i) Kuleta ushindani wa huru katika soko la bidhaa na huduma mtambuka (CUIS)

(ii) Kutoa huduma kwa bei nafuu

(iii) Kusambaza bidhaa bora

Hata hivyo mapungufu yafuatayo ya kiutendaji yalibainika ambapo ni viashiria vya

wazi kuwa wakala kwa sasa inashindwa kutekeleza vyema majukumu waliyokabidhiwa:

- Gharama za vifaa vinavyouzwa, bei elekezi za wazabuni walioingia mikataba na GPSA ziko juu sana ukilinganisha na bei zilizo sokoni.
- Ofisi zao zinapatikana katika makao makuu ya mikoa tu, hazipo katika ngazi za Wilaya.Hivyo, lengo kupata gharama za nafuu za matengenezo si rahisi kufikiwa.
- Orodha ya vifaa vinavyouzwa na Wakala iko nyuma ya muda (outdated list), kwa hiyo haikidhi mahitaji ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa.
- Kutokana na mapungufu haya nashauri:
- Wakala wahakikishe upatikanaji wa kutosha wa bidhaa na huduma.
- Wakala wafungamane na soko, kwa upande wa upatikanaji wa vifaa na na bei pia.
- Wakala waishie kwenye kutoa orodha fupi ya wazabuni na watoa huduma tu na suala la bei liachwe kwa ushindani wa soko,ili tuweze kupata bei nafuu na kwa ubora unaouhitajika
- Wakala waanzishe Masijala ya takwimu ya Manunuzi kwa vifaa na huduma mtambuka kwenye mtandao.

9.2.3 Wakala wa Mitambo,Ufundi na Umeme(TEMESA)

Taasisi hii imeundwa na kupewa majukumu yafuatayo:

(i) Kufanya matengenezo madogo na makubwa ya magari, mitambo ya Serikali.

(ii) Kufanya matengenezo madogo na makubwa ya umeme, kuweka umeme, kuweka

majokofu, kufunga viyoyozi na vifaa vya kielektroniki katika majengo ya Serikali

Mapungufu yaliyobainishwa ni pamoja na:

- Taasisi hii haina utendaji mzuri, haina watumishi wa kutosha, haina uwezo kifedha. Mara nyingi magari yanapoenda kwa ajili ya matengenezo, huwa hakuna vipuri na huenda kununua kwenye karakana binafsi au maduka.
- Ofisi za Wakala zipo kwenye makao makuu ya mikoa tu na hazipo Wilayani. Ni gharama kwa baadhi ya Halmashauri kutoka katika maeneo yao kwenda katika ofisi ya Wakala iliyoko makao makuu ya mkoa kwa ajili ukaguzi wa magari.
- Gharama zao ziko juu ukilinganisha na gharama hizo za ufundi katika karakana binafsi.

Nashauri kuwa:

- Serikali ifikirie kuanzisha Karakana katika kila Halmashauri. Karakana zilizopo ziboreshwe, pia mafundi wa mitambo mbalimbali waajiriwe.
- Wakala waelekeze huduma zao hadi ngazi ya wilaya kwa kupeleka wahandisi wa mitambo na mafundi mchundo ili kaguzi za matengenezo ya magari na mitambo zifanyike kwa gharama nafuu

9.2.4 Wito wa Kubadilisha Utendaji wa Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana

Aya ya 5.5(i) ya mwongozo wa Mfuko wa Wanawake na Vijana maagizo ya Serikali yanazitaka Halmashauri kuchangia asilimia 10 ya mapato yao toka vyanzo vyao vya mapato kwenye Mfuko wa Maendeleo ya Wanawake na Vijana. Mbali na mwongozo huo, kisheria

uendeshaji wa Mfuko huu haufungwi na sheria wala kanuni yoyote.

Mapungufu niliyobaini wakati wa ukaguzi ni pamoja na:

a) Kutokuwepo na ufuatiliaji na usimamizi wa karibu wa vikundi vilivyoundwa na kupewa mikopo kweny ngazi ya Halmashauri kutokana na uhaba wa Maafisa Maendeleo ya Jamii ambao ndio wanapaswa kuwa na taarifa za shughuli zinazotekelezwa na kikundi.
b) Vikundi vilishindwa kujiendesha hivyo kupelekea kushindwa kulipa marejesho kwa wakati, kwani vikundi vingi viliundwa bila kuzingatia lengo la stadi za ujasiriamali (Katika baadhi ya matukio, vikundi vimeanzishwa kwa msukumo wa kisiasa, au watumishi wa Halmashauri). Hii imesababisha urejeshaji wa mikopo kuwa mgumu. Athari za suala hili zimeelezewa vizuri kwenye aya ya 6.5.2 ya sura ya sita ya taarifa hii.

Naishauri Serikali umuhimu wa kuanzishwa kwa Vyuo vya Maendeleo ya Jamii (FDCs) vipya, kuviwezesha vilivyopo katika Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kuvipatia vifaa vya kutosha.

Vyuo vya Maendeleo ya Jamii (FDCs) vilianzishwa, na vimekuwa vikitoa elimu tangu mwaka 1975. Malengo ya mafunzo ni kuwapa washiriki (Watu wazima) maarifa na ujuzi ambao utawawezesha kujiajiri na kujitegemea.

Mafunzo yanayotolewa katika vyuo yana lengo la kuimarisha uelewa wao na kuwawezesha kutatua matatizo yanayotokea katika jamii yao. Mafunzo pia hulenga zaidi kuimarisha ujuzi wao.
Ujuzi hasa unaotolewa ni Kilimo, Useremala, Uashi, Ufundi uashi, Ushonaji na Upishi.

Asilimia kumi (10%) ya fedha zilizotengwa kwa ajili ya Mfuko wa Wanawake na Vijana inabidi kuelekezwa kwa Vyuo hivi (FDCs) ili kuviwezesha kutoa ujuzi wa ujasiriamali kwa Wanawake na Vijana walengwa.

Ninapendekeza mafunzo ya Useremala, Uashi, Ushonaji na mengine wapatiwe wanawake na vijana ambayo baada ya kumaliza kunakuwa na matarajio makubwa ya kujiajiri.

Aidha, Wanawake na Vijana ambao watafanikiwa kukamilisha masomo haya kuna haja ya kuwapatia mikopo nafuu ili kuwawezesha kupata vitendea kazi muhimu kwa ajili yao ili kuanzisha ofisi zao wenyewe.

9.2.5 Mfumo wa Epicor kutoa Hati ya Kuagiza Vidhaa (LPO) Isiyofaa

Nimepitia mfumo wa Epicor na kubaini mapungufu katika moduli ya manunuzi ambapo Hati za Manunuzi zinazotolewa kutoka kwenye Mfumo wa Hazina na hazitambui maelezo ya ziada ya bidhaa inayoagizwa hususani na Mamlaka za Serikali za Mitaa. Mfumo wa Epicor unakusanya habari katika madaraja, mfano '*Drugs and Medicine*' hutumika kuwakilisha manunuzi ya kila aina ya dawa na vifaa vya matibabu.

Kushindwa kwa mfumo wa Epicor kubaini vifaa vya matibabu na vifaa muhimu kwa majina yake ni changamoto wakati wa uhakiki na ukaguzi wa bidhaa kwani maelezo ya hati iliyotumika kuagiza bidhaa hizo haifanani na maelezo ya ankara na hati ya kutolea huduma. Pia, nilibaini kuwa Hati ya Ununuzi haiwezi kuandaliwa kama hakuna fedha katika kasma husika. Hii inapelekea Halmashauri kushindwa kuagiza bidhaa au huduma kwa mkopo, ambayo inaweza kuwa na athari juu ya utoaji wa huduma uendelevu katika hospitali, vituo vya afya, Shule nk.

Napendekeza kwa Serikali kupitia TAMISEMI kuboresha Moduli ya Manunuzi katika Mfumo wa Epicor ili kuondoa mapungufu yaliyobainishwa.

9.2.6 Umuhimu wa Kuthamanisha Mali za Kudumu

Mamlaka za Serikali za Mitaa zilianza kutumia viwango vya kimataifa vya uhasibu katika Sekta ya Umma (IPSAS) mnamo tarehe 1 Julai, 2009 na zilipewa kipindi cha mpito cha miaka mitano ili kuweza kutekeleza kikamulifu ifikapo 30 Juni, 2015.

Katika kufanya ukaguzi wa Taarifa za Fedha zilizotayarishwa na Mamlaka za Serikali za Mitaa nimebaini kuwa Mamlaka nyingi zimeshindwa kutekeleza matakwa ya IPSAS 17. Mamlaka zimeshindwa kuthaminisha mali zake ndani ya kipindi cha mpito cha miaka mitano kinachoruhusiwa na sehemu ya 95 na 96 ya IPSAS 17

Taarifa za mali hazikuwa na thamani halisi ya mali zote zinazomilikiwa na Halmashauri. Kwa hali hiyo, Taarifa za Fedha za Halmashauri husika kwa mwaka uliomalizika tarehe 30 Juni, 2015 zilipata hati zenye shaka. Athari juu ya jambo hili ni inafafanuliwa katika sura ya pili na ya tano ya ripoti hii.

Napendekeza Ofisi ya Rais- TAMISEMI izipe msaada unaotakiwa Serikali za Mitaa ili kuhakikisha Taarifa zao za fedha zinaandaliwa kwa kufuata matakwa ya IPSAS 17.

VIAMBATISHO

Kiambatisho i: Orodha ya Kaguzi ambazo hazikufanyika kutokana na ukosefu wa Fedha

Na.	Mkoa	Halmashauri	Zahanati/ Kituo cha Afya	Shule za Sekondari	Shule za Msingi	Vituo vingine
	Arusha					
1.		H/W Arusha	26	27	92	0
2.		H/W Karatu	40	30	101	1
3.		H/W Meru	32	29	110	1
4.		H/W Longido	24	7	41	0
5.		H/W Ngorongoro	19	10	60	0
6.		H/Jiji Arusha	12	23	46	1
7.		H/W Monduli	23	13	56	1
	Pwani					
8.		H/W Bagamoyo	53	26	137	0
9.		H/W Kibaha	21	8	37	0
10.		H/Mji Kibaha	16	13	39	0
11.		H/W Kisarawe	23	20	83	0
12.		H/W Mafia	17	6	32	0
13.		H/W Mkuranga	28	22	111	0
14.		H/W Rufiji/Utete	63	20	117	0
	Dsm					0
15.		H/M Ilala	18	35	99	0
16.		H/M Temeke	26	40	113	0
17.		H/Jiji Dar es Salaam	0	0	0	0
18.		H/M Kinondoni	46	49	140	3 na mbao za matangazo 608
	Dodoma					
19.		H/W Chamwino	37	25	99	0
20.		H/W Kondoa	11	22	53	0
21.		H/W Bahi	35	20	53	1
22.		H/W Kongwa	40	23	42	0
23.		H/W Mpwapwa	32	19	43	0
24.		H/M Dodoma	11	28	17	0
25.		H/W Chemba	15	12	15	0
	Iringa					
26.		H/W Mufindi	48	41	147	0
27.		H/W Iringa	62	28	148	0
28.		H/M Iringa	16	14	43	0
29.		H/W Kilolo	111	24	39	0
	Njombe					
30.		H/W Ludewa	13	17	108	0
31.		H/W Njombe	22	10	51	0
32.		H/Mji Njombe	0	0	0	0
33.		H/W Makete	8	17	99	0
34.		H/Mji Makambako	4	10	36	0
35.		H/W Wanging'ombe	2	116	105	0
	Kagera					
36.		H/W Biharamulo	22	18	85	0
37.		H/W Ngara	49	23	116	0
38.		H/W Missenyi	24	22	95	0
39.		H/W Bukoba	35	30	141	0

40.		H/M Bukoba	13	19	25	0
41.		H/W Muleba	32	38	222	0
42.		H/W Karagwe	31	19	110	0
43.		H/W Kyerwa	26	21	102	0
	Kigoma					
45.		H/W Kasulu	37	16	77	0
46.		H/W Kibondo	41	17	82	0
47.		H/W Kigoma	36	19	106	0
48.		H/M Kigoma/Ujiji	8	19	45	0
49.		H/W Buhigwe	25	18	88	0
50.		H/W Kakonko	31	11	59	0
51.		H/W Uvinza	43	16	118	0
	Kilimanjaro					
52.		H/M Moshi	15	14	35	81
53.		H/W Hai	30	41	111	70
54.		H/W Moshi	48	59	251	177
55.		H/W Mwanga	47	25	109	92
56.		H/W Rombo	25	41	153	86
57.		H/W Same	36	35	179	132
58.		H/W Siha	11	13	53	72
	Lindi					
59.		H/W Kilwa	8	9	106	0
60.		H/W Lindi	12	10	115	0
61.		H/M Lindi	14	8	31	0
62.		H/W Liwale	8	12	55	0
63.		H/W Nachingwea	9	10	105	0
64.		H/W Ruangwa	9	5	82	0
	Manyara					
65.		H/W Babati	37	31	137	0
66.		H/W Hanang’	18	33	119	0
67.		H/W Mbulu	28	30	148	0
68.		H/W Simanjiro	29	15	79	0
69.		H/W Kiteto	25	16	87	0
	Mara					
70.		H/W Serengeti	60	25	113	0
71.		H/W Musoma	33	19	108	0
72.		H/W Bunda	72	19	100	0
73.		H/M Musoma	25	25	48	0
74.		H/W Rorya	40	31	126	0
75.		H/W Tarime	36	30	121	0
76.		H/Mji Tarime	11	11	34	0
77.		H/W Butiama	441	25	87	0
	Mbeya					
78.		H/W Mbeya	13	13	13	0
79.		H/W Rungwe	13	13	13	0
80.		H/W Chunya				
81.		H/Jiji Mbeya	8	12	12	0
82.		H/W Mbozi	11	11	11	0
83.		H/W Ileje	12	4	3	0
84.		H/W Kyela	12	12	12	0
85.		H/W Mbarali	10	10	10	0
86.		H/W Busokelo	12	12	121	0
87.		H/Mji Tunduma				
88.		H/W Momba	13	11	13	0
	Morogoro					
89.		H/W Kilombero	62	32	164	0
90.		H/W Kilosa	69	43	157	0
91.		H/W Ulanga	40	36	94	0
92.		H/W Morogoro	64	27	148	0

93.		H/M Morogoro	60	23	62	0
94.		H/W Mvomero	66	24	143	0
95.		H/W Gairo	20	9	62	0
	Mtwara					
96.		H/Mji Masasi	8	9	33	0
97.		H/W Masasi	32	26	124	0
98.		H/W Mtwara	32	12	67	0
99.		H/W Newala	40	26	119	0
100.		H/W Tandahimba	32	28	126	0
101.		H/W Nanyumbu	19	12	94	0
102.		H/M Mtwara	8	13	30	0
103.		H/W Nanyamba	30	10	63	0
	Mwanza					
104.		H/W Kwimba	47	31	151	0
105.		H/W Magu	39	19	103	0
106.		H/W Misungwi	39	23	138	0
107.		H/W Mwanza	15	30	80	0
108.		H/M Ilemela	15	24	74	0
109.		H/W Sengerema	42	29	98	0
110.		H/W Ukerewe	35	22	123	0
	Geita					0
111.		H/Mji Geita	5	10	44	0
112.		H/W Geita	41	30	162	0
113.		H/W Bukombe	9	10	77	0
114.		H/W Chato	16	24	128	0
115.		H/W Nyang'hwale	110	10	69	0
116.		H/W Mbogwe	3	13	81	0
	Rukwa					
118.		H/W Sumbawanga	64	15	103	0
119.		H/W Nkasi	41	22	103	0
120.		H/M Sumbawanga	23	17	55	0
121.		H/W Kalambo	51	15	98	20
	Katavi					
122.		H/Mji Mpanda	8	10	34	0
123.		H/W Mpanda	19	8	52	1
124.		H/W Mlele	16	7	42	3
125.		H/W Nsimbo	19	7	47	1
126.		RAS				2
	Ruvuma					
127.		H/M Songea	2	2	0	0
128.		H/W Tunduru	5	3	0	0
129.		H/W Namtumbo	5	0	0	0
130.		H/W Mbinga	7	2	0	0
131.		H/W Songea	2	3	0	0
132.		H/W Nyasa	3	1	0	0
	Shinyanga					
133.		H/W Shinyanga	37	26	129	0
134.		H/M Shinyanga	10	17	48	0
135.		H/W Kishapu	47	26	115	0
136.		H/Mji Kahama	14	15	72	0
137.		H/W Ushetu	25	17	100	0
138.		H/W Msalala	21	14	91	0
	Simiyu					
139.		H/W Maswa	38	34	121	3
140.		H/W Meatu	48	22	111	2
141.		H/W Bariadi	25	22	72	1
142.		H/Mji Bariadi	9	14	38	2
143.		H/W Itilima	29	29	87	1
144.		H/W Busega	18	17	86	2

	Singida					
145.		H/W Iramba	29	22	91	0
146.		H/W Manyoni	43	21	97	0
147.		H/W Singida	23	26	88	0
148.		H/M Singida	10	17	47	0
149.		H/W Ikungi	38	30	102	0
150.		H/W Mkalama	83	22	19	0
	Tanga					
151.		H/W Pangani	14	24	84	4
152.		H/Jiji Tanga	40	15	114	12
153.		H/W Mkinga	12	22	48	2
154.		H/W Lushoto	23	26	54	0
155.		H/W Muheza	17	24	66	4
156.		H/W Handeni	24	27	124	6
157.		H/W Korogwe	16	20	46	0
158.		H/Mji Korogwe	13	18	12	0
159.		H/W Kilindi	18	14	14	0
160.		H/W Bumbuli	14	23	22	4
	Tabora					
161.		H/W Igunga	34	29	133	118
162.		H/W Urambo				
163.		H/M Tabora	10	23	69	41
164.		H/W Nzega	33	29	140	1
165.		H/W Sikonge	19	18	95	2
166.		H/W Tabora	39	17	116	0
167.		H/W Kaliua	29	14	94	65
Jumla			**4,803**	**3,251**	**12,836**	**1,620**

Kiambatisho ii: Halmashauri zenye makosa katika uandaaji wa taarifa za Hesabu

NA.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichooneshwa pungufu(TZS)	Kiasi kilichooneshwa Zaidi (TZS)	Jumla ya matumizi (TZS)
1	H/Jiji Arusha	76,127,600,000	-	36,095,830,000
2	H/W Arusha	1,842,221,378	1,688,108,797	32,730,325,411
3	H/W Babati	`	16,311,000	27,779,514,000
4	H/Mji Babati	7,484,765,101	796,096,181	15,054,848,323
5	H/W Bahi	1,552,290,331	249,669,546	19,318,856,190
6	H/W Bariadi	1,389,079,000	1,878,927,000	29,112,293,000
7	H/Mji Bariadi	7,400,113,778	8,190,028,091	19,324,258,763
8	H/W Biharamulo	-	974,950,966	16,923,176,027
9	H/W Buhigwe	4,844,611,140	-	12,167,831,226
10	H/W Bumbuli	28,396,461	133,377,861	13,873,312,594
11	H/W Bunda	833,923,000	-	34,850,067,000
12	H/W Busega	-	960,544,289	15,597,044,621
13	H/W Busokelo	398,966,465	275,885,507	13,440,802,133
14	H/W Butiama	-	30,420,575,851	19,664,870,741
15	H/W Chamwino	32,263,770	12,094,333	33,037,127,968
16	H/W Chemba	298,901,383	137,865,246	16,850,840,513
17	H/W Chunya	627,257,296	-	21,292,004,063
18	H/M Dodoma	1,797,768,425	2,814,114,908	38,045,139,447
19	H/W Gairo	-	37,748,081	7,241,481,879
20	H/W Geita	4,461,444,288	384,871,000	37,441,738,000
21	H/W Hai	1,940,176,342	81,955,486	26,999,369,360
22	H/W Hanang'	10,180,236,000	528,184,000	24,513,762,095
23	H/W Handeni	20,379,291,327	65,425,697	30,124,185,046
24	H/W Igunga	672,028,051	-	28,679,955,079
25	H/W Ikungi	652,071,000	807,162,000	19,709,313,000
26	H/M Ilemela	193,978,409	204,566,076	34,729,881,788
27	H/W Iramba	18,187,375,804	29,886,748,844	21,485,812,000
28	H/W Iringa	54,594,285,664	-	37,912,005,084
29	H/M Iringa	941,509,010	1,874,367,595	24,050,133,158
30	H/W Itilima	595,120,594	4,000,608,631	8,917,422,174
31	H/Mji Kahama	1,874,107,028	3,335,917,345	22,826,164,252
32	H/W Kakonko	101,875,342	258,543,688	13,250,470,837
33	H/W Kaliua	464,646,854	44,559,960	13,090,194,784
34	H/W Karagwe	41,281,539	61,979,000	24,374,102,266
35	H/W Karatu	3,947,106,332	-	23,137,669,514
36	H/W Kasulu	4,930,340,324	773,493,437	34,796,413,000
37	H/W Kibondo	2,514,920,950	3,963,223,240	23,737,966,760
38	H/W Kigoma	4,135,828,000	3,565,417,514	20,042,225,000
39	H/M Kigoma/Ujiji	8,628,320,410	5,776,801,859	25,029,606,280
40	H/W Kilindi	4,585,102,820	6,313,680,535	17,131,425,490
41	H/W Kilolo	6,103,568,532	-	26,367,058,595
42	H/W Kilombero	553,910,000	93,989,750	37,012,487,351
43	H/W Kishapu	23,738,810,691	139,338,410	25,128,053,851
44	H/W Kiteto	5,596,990,097	1,054,554,679	20,168,707,036
45	H/W Kondoa	2,691,644,928	16,204,255,177	37,059,078,625
46	H/W Kongwa	16,387,569	434,612,406	25,523,059,879
47	H/W Korogwe	549,263,470	862,085,092	24,947,033,811
48	H/Mji Korogwe	71,229,407	-	12,887,308,887
49	H/W Kwimba	99,828,683	36,099,093	29,371,874,130
50	H/W Kyela	2,010,338,540	4,420,474,832	29,973,125,376
51	H/W Kyerwa	1,058,230,208	785,686,169	17,133,428,702
52	H/W Longido	252,656,000	692,067,000	15,745,923,850
53	H/W Ludewa	808,989,061	105,284,263	18,296,945,864
54	H/W Lushoto	42,326,790	2,617,864,576	33,818,701,420
55	H/W Magu	961,333,426	232,032,023	30,213,386,560
56	H/Mji Makambako	275,116,664	1,162,560,312	14,246,179,406
57	H/W Makete	1,487,432,499	93,009,232	17,830,829,016
58	H/W Manyoni	1,886,273,097	1,169,398,235	26,310,171,359
59	H/W Maswa	670,817,495	187,000	28,279,578,598
60	H/W Mbarali	10,989,782	10,239,783	29,388,784,749
61	H/W Mbeya	3,498,659,000	3,367,066,000	41,334,279,619
62	H/W Mbeya	153,639,494	760,030,326	40,228,207,388
63	H/W Mbinga	107,888,186	171,230,837	35,533,135,813
64	H/W Mbozi	1,401,713,753	-	36,445,435,367
65	H/W Mbulu	16,938,131,120	633,395,370	32,259,902,382
66	H/W Meatu	890,803,967	-	17,758,484,016
67	H/W Meru	1,005,756,801	681,135,000	31,719,179,000
68	H/W Missenyi	261,179,554	150,069,196	19,637,096,758
69	H/W Misungwi	1,018,767,334	191,645,241	28,737,502,278
70	H/W Mkalama	692,678,000	11,563,000	11,141,726,000
71	H/W Mkinga	94,855,772	33,308,500	11,815,173,134

72	H/W Mlele	183,704,000	7,101,789	12,274,775,000
73	H/W Momba	393,212,088	393,212,088	17,037,624,919
74	H/W Monduli	22,459,388,880	639,882,992	20,859,778,032
75	H/W Morogoro	-	288,873,791	28,400,706,825
76	H/M Morogoro	6,821,271,192	1,097,258,123	41,982,504,774
77	H/W Moshi	119,502,200	87,492,200	48,409,530,927
78	H/M Moshi	18,112,900	653,400,887	26,813,546,741
79	H/W Mpanda	977,280,576	1,290,090,000	16,796,931,487
80	H/Mji Mpanda	281,478,341	-	13,528,031,864
81	H/W Mpwapwa	4,747,856,666	2,182,950,043	24,073,811,908
82	H/W Msalala	1,356,912,664	1,556,018,452	14,627,934,930
83	H/W Mufindi	-	276,024,895	51,274,670,663
84	H/W Muheza	9,727,243,788	638,804,473	21,482,196,280
85	H/W Musoma	2,242,340,519	4,811,504,352	17,544,370,861
86	H/M Musoma	1,554,758,371	1,487,903,723	18,568,090,274
87	H/W Mvomero	2,361,740,014	-	28,649,172,462
88	H/W Mwanga	63,189,352	63,189,352	21,586,703,554
89	H/Jiji Mwanza	6,369,028,632	7,962,023,353	39,193,940,179
90	H/W Namtumbo	1,894,514,089	174,202,825	24,965,151,619
91	H/W Ngara	22,402,751	49,270,172	24,215,061,755
92	H/W Ngorongoro	2,273,217,580	-	16,664,365,165
93	H/Mji Njombe	61,249,794	174,228,563	22,451,163,493
94	H/W Nkasi	1,211,196,000	-	22,681,177,570
95	H/W Nyasa	2,506,589,869	31,796,102	15,613,192,639
96	H/W Nzega	2,138,206,343	2,397,560,589	31,695,592,163
97	H/W Pangani	939,690,756	266,788,252	11,039,046,557
98	H/W Rombo	98,259,344	-	32,758,826,601
99	H/W Rorya	3,420,259,198	-	23,982,534,610
100	H/W Rungwe	813,183,925	-	33,850,500,364
101	H/W Same	26,508,411	504,041,041	35,356,990,229
102	H/W Serengeti	3,197,494,000	1,381,899,000	24,264,547,000
103	H/W Shinyanga	2,879,476,930	720,000	22,221,257,804
104	H/M Shinyanga	3,464,607,316	-	19,608,416,472
105	H/W Siha	2,144,517,535	2,156,422,401	15,983,300,926
106	H/W Sikonge	22,617,851	17,802,800	14,462,647,287
107	H/W Simanjiro	-	450,570,145	15,521,823,203
108	H/W Singida	27,900,000	270,428,000	17,587,742,167
109	H/W Songea	705,099,619	763,348,020	22,178,207,055
110	H/M Songea	150,894,422	2,157,624,016	28,108,991,777
111	H/M Sumbawanga	2,710,997,292	-	22,926,829,344
112	H/W Tabora	-	914,734,000	20,244,809,000
113	H/M Tabora	86,551,240	772,588,413	26,808,741,000
114	H/Jiji Tanga	1,978,998,778	7,151,935,528	40,159,397,243
115	H/Mji Tarime	1,848,628,133	171,021,815	11,631,542,715
116	H/W Tunduru	959,051,727	954,685,288	32,212,946,505
117	H/W Ukerewe	1,603,282,063	361,500,539	25,266,565,639
118	H/W Ushetu	778,500,338	1,575,027,952	14,333,939,629
119	H/W Uvinza	15,668,063,701	1,162,861,003	24,828,762,000
120	H/W Wang'ing'ombe	132,011,997	57,823,297	16,230,753,920
121	H/W Kilosa	1,148,175,836	-	28,318,079,430
Total		**438,234,889,555**	**193,981,595,339**	**2,941,968,502,246**

Kiambatisho iii: Orodha ya Halmashauri zilizotangaza hesabu zao

Na.	Jina la Halmashauri	Tarehe ya tangazo	Jina la gazeti	Na.	Jina la Halmashauri	Tarehe ya tangazo	Jina la gazeti
1	H/Jiji Arusha	42,372	Habari Leo	57	H/W Mbinga	30-09-15	Habari Leo
2	H/W Arusha	17-10-15	Daily News	58	H/W Mbogwe	42,319	Raia Mwema
3	H/W Babati	29-07-15	Majira	59	H/W Mbozi	29-02-16	Nipashe
4	H/Mji Babati	42,073	Mwananchi	60	H/W Meru	24-07-15	Mwananchi
5	H/W Bahi	28-09-15	Mwananchi	61	H/W Missenyi	42,585	Majira
6	H/W Bariadi	42,257	Mtanzania	62	H/W Mkalama	42,073	Jambo Leo
7	H/Mji Bariadi	22-10-15	Habari Leo	63	H/W Mkinga	27-11-15	Habari Leo
8	H/W Biharamulo	8/3/2016	Mwananchi	64	H/W Mkuranga	23-09-15	Mtanzania
9	H/W Bukoba	42,554	Daily News	65	H/W Momba	16-11-15	Habari Leo
10	H/M Bukoba	14-12-16	Mtanzania	66	H/M Morogoro	30-09-15	Nipashe
11	H/W Bukombe	30-09-15	Raia Mwema	67	H/W Moshi	18-08-15	Mwananchi
12	H/W Bunda	29-09-15	Daily News	68	H/Mji Mpanda	42,316	Mtanzania
13	H/W Busega	42,132	Mtanzania	69	H/W Mtwara	15-12-15	Mtanzania
14	H/W Busokelo	21-09-15	Mwananchi	70	H/M Mtwara	42,314	Mtanzania
15	H/W Butiama	17-08-15	Raia Mwema	71	H/W Mufindi	42,257	Majira
16	H/W Chato	18-11-15	Raia Mwema	72	H/W Muleba	30-10-15	Mwananchi
17	H/W Chemba	26-11-15	Habari leo	73	H/W Musoma	42,134	Tanzania Daima
18	H/W Chunya	15-08-15	Mwananchi	74	H/M Musoma	14-10-15	Jambo Leo
19	H/Jiji Dar es Salaam	10/12/2015	Mtanzania	75	H/W Mwanga	14-09-15	Habari leo
20	H/W Geita	28-08-15	Mtanzania	76	H/Jiji Mwanza	14-10-15	Raia Mwema
21	H/W Hai	29-09-15	Mwananchi	77	H/W Nachingwea	17-09-15	Mwananchi
22	H/W Handeni	42,014	Habari Leo	78	H/W Namtumbo	25-09-15	Mtanzania
23	H/W Igunga	29-02-16	Mwananchi	79	H/W Nanyumbu	20-09-15	Majira
24	H/W Ikungi	29-09-15	Mwananchi	80	H/W Newala	19-08-15	Majira
25	H/M Ilala	27-07-15	Mwananchi	81	H/W Ngara	42,073	Raia Tanzania
26	H/W Ileje	28-02-16	Nipashe	82	H/W Njombe	19-11-15	Majira
27	H/M Ilemela	23-04-16	Mtanzania	83	H/Mji Njombe	5/8/2015	Mtanzania
28	H/W Iringa	42,013	Mtanzania	84	H/W Nsimbo	42,371	Raia Tanzania
29	H/M Iringa	13-10-15	Mwananchi	85	H/W Nyanghwale	30-09-15	Mwananchi
30	H/W Itilima	42,350	Mwananchi	86	H/W Pangani	42,288	Habari Leo
31	H/Mji Kahama	42,073	Mwananchi	87	H/W Rombo	42,165	Mwananchi
32	H/W Kaliua	42,225	Majira	88	H/W Rorya	14-10-15	Raia Mwema
33	H/W Kasulu	22-01-16	Tanzania Daima	89	H/W Ruangwa	42,228	Mwananchi
34	H/W Kibaha	42,346	Mtanzania	90	H/W Rufiji	42,257	Mwananchi
35	H/Mji Kibaha	19-09-2015	Mwananchi	91	H/W Rungwe	18-05-15	Daily News
36	H/M Kigoma/Ujiji	19-12-15	Nipashe	92	H/W Same	42,014	Habari Leo
37	H/W Kilolo	24-09-15	Mwananchi	93	H/W Serengeti	42,014	Daily News
38	H/W Kilombero	29-07-15	Mtanzania	94	H/W Shinyanga	26-09-15	Mtanzania
39	H/W Kilosa	18-08-15	Mwananchi	95	H/M Shinyanga	42,045	Mwananchi
40	H/M Kinondoni	14-07-15	Mwananchi	96	H/W Siha	21-12-15	Mwananchi
41	H/W Kishapu	42,135	Raia Mwema	97	H/W Sikonge	42,348	Tanzania Daima
42	H/W Kiteto	30-01-16	Mtanzania	98	H/M Singida	31-07-15	Mwananchi
43	H/W Kyela	28-08-15	Mwananchi	99	H/W Songea	25-08-15	Mtanzania
44	H/W Lindi	16-08-15	Mwananchi	100	H/M Songea	42,045	Jambo Leo
45	H/M Lindi	30-07-15	Mwananchi	101	H/W Sumbawanga	26-08-15	Mtanzania
46	H/W Liwale	30-09-15	Mwananchi	102	H/M Tabora	20-10-15	Mwananchi
47	H/W Ludewa	25-08-15	Mtanzania	103	H/W Tandahimba	42,165	Habari Leo
48	H/W Magu	28-09-15	Raia Tanzania	104	H/Jiji Tanga	17-12-15	Raia Tanzania
49	H/Mji Makambako	42,013	Majira	105	H/W Tarime	42,193	Mwananchi
50	H/W Makete	26-02-16	Mwananchi	106	H/Mji Tarime	29-09-15	Mwananchi
51	H/W Manyoni	30-09-15	Mwananchi	107	H/M Temeke	31-07-15	Mtanzania
52	H/W Masasi	26-09-15	Mtanzania	108	H/W Tunduru	19-10-15	Majira
53	H/Mji Masasi	17-12-15	Business Times	109	H/W Ukerewe	42,074	Uhuru
54	H/W Mbarali	30-09-15	Mwananchi	110	H/W Ulanga	21-09-15	Habari leo
55	H/Jiji Mbeya	42,372	Nipashe	111	H/W Ushetu	42,016	Mtanzania
56	H/W Mbeya	42,288	Mwananchi	112	H/W Wang'ing'ombe	1/10/2015	Mwananchi

Kiambatisho iv: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikutangaza hesabu zake

Na.	Jina la Halmashauri	Mkoa	Na.	Jina la Halmashauri	Mkoa
1	H/W Bagamoyo	Pwani	27	H/W Mafia	Pwani
2	H/W Buhigwe	Kigoma	28	H/W Maswa	Simiyu
3	H/W Bumbuli	Tanga	29	H/W Mbulu	Manyara
4	H/W Chamwino	Dodoma	30	H/W Meatu	Simiyu
5	H/M Dodoma	Dodoma	31	H/W Misungwi	Mwanza
6	H/W Gairo	Morogoro	32	H/W Mlele	Katavi
7	H/Mji Geita	Geita	33	H/W Monduli	Arusha
8	H/W Hanang'	Manyara	34	H/W Morogoro	Morogoro
9	H/W Iramba	Singida	35	H/M Moshi	Kilimanjaro
10	H/W Kakonko	Kigoma	36	H/W Mpanda	Katavi
11	H/W Kalambo	Rukwa	37	H/W Mpwapwa	Dodoma
12	H/W Karagwe	Kagera	38	H/W Msalala	Shinyanga
13	H/W Karatu	Arusha	39	H/W Muheza	Tanga
14	H/W Kibondo	Kigoma	40	H/W Mvomero	Morogoro
15	H/W Kigoma	Kigoma	41	H/W Ngorongoro	Arusha
16	H/W Kilindi	Tanga	42	H/W Nkasi	Rukwa
17	H/W Kilwa	Lindi	43	H/W Nyasa	Ruvuma
18	H/W Kisarawe	Pwani	44	H/W Nzega	Tabora
19	H/W Kondoa	Dodoma	45	H/W Sengerema	Mwanza
20	H/W Kongwa	Dodoma	46	H/W Simanjiro	Manyara
21	H/W Korogwe	Tanga	47	H/W Singida	Singida
22	H/Mji Korogwe	Tanga	48	H/M Sumbawanga	Rukwa
23	H/W Kwimba	Mwanza	49	H/W Tabora	Tabora
24	H/W Kyerwa	Kagera	50	H/W Urambo	Tabora
25	H/W Longido	Arusha	51	H/W Uvinza	Kigoma
26	H/W Lushoto	Tanga			

Kiambatisho v: Orodha ya Halmashauri zilizoshuka kutoka hati safi kwenda hati zenye shaka

Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri
1.	H/W Meru	2.	H/W Kongwa	3.	H/M Bukoba	4.	H/W Kilwa
5.	H/W Ngorongoro	6.	H/W Mpwapwa	7.	H/W Muleba	8.	H/W Lindi
9.	H/W Kisarawe	10.	H/M Dodoma	11.	H/W Karagwe	12.	H/W Liwale
13.	H/W Mafia	14.	H/M Iringa	15.	H/W Kyerwa	16.	H/W Nachingwea
17.	H/W Mkuranga	18.	H/W Kilolo	19.	H/W Kibondo	20.	H/W Ruangwa
21.	H/W Rufiji/Utete	22.	H/W Ludewa	23.	H/W Kigoma	24.	H/W Babati
25.	H/M Ilala	26.	H/W Njombe	27.	H/W Moshi	28.	H/W Hanang'
29.	H/W Chamwino	30.	H/Mji Njombe	31.	H/W Mwanga	32.	H/Mji Babati
33.	H/W Kondoa	34.	H/W Makete	35.	H/W Rombo	36.	H/W Serengeti
37.	H/W Bahi	38.	H/W Biharamulo	39.	H/W Same	40.	H/W Musoma
41.	H/W Rorya	42.	H/W Ngara	43.	H/W Magu	44.	H/W Bunda
45.	H/W Tarime	46.	H/W Missenyi	47.	H/W Misungwi	48.	H/M Musoma
49.	H/W Mbeya	50.	H/W Ulanga	51.	H/W Ukerewe	52.	H/Mji Mpanda
53.	H/W Rungwe	54.	H/W Morogoro	55.	H/Mji Geita	56.	H/W Mpanda
57.	H/W Chunya	58.	H/W Mvomero	59.	H/W Geita	60.	H/W Tunduru
61.	H/Jiji Mbeya	62.	H/Mji Masasi	63.	H/W Bukombe	64.	H/W Songea
65.	H/W Mbozi	66.	H/W Masasi	67.	H/W Chato	68.	H/W Nyasa
69.	H/W Ileje	70.	H/W Mtwara	71.	H/W Sumbawanga	72.	H/W Shinyanga
73.	H/W Mbarali	74.	H/W Newala	75.	H/W Nkasi	76.	H/M Shinyanga
77.	H/W Momba	78.	H/W Tandahimba	79.	H/M Sumbawanga	80.	H/W Kishapu
81.	H/W Meatu	82.	H/W Nanyumbu	83.	H/W Korogwe	84.	H/W Maswa
85.	H/W Bariadi	86.	H/M Mtwara	87.	H/Mji Korogwe	88.	H/W Nzega
89.	H/W Manyoni	90.	H/W Mkinga	91.	H/W Kilindi	92.	H/W Sikonge
93.	H/W Singida	94.	H/W Lushoto	95.	H/W Igunga	96.	H/W Tabora
97.	H/W Pangani	98.	H/W Muheza	99.	H/W Urambo	100.	H/M Tabora
101.	H/Jiji Tanga	102.	H/W Handeni	103.	H/W Karatu	104.	H/W Hai
105.	H/M Kigoma/Ujiji						

Kiambatisho vi: Orodha ya Halmashauri ambazo mwaka huu hazikupata aina ya hati tofauti na ya mwaka jana

Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri	Na.	Jina la Halmashauri
1.	H/W Arusha	2.	H/W Mufindi	3.	H/W Mbulu	4.	H/M Ilemela
5.	H/Jiji Arusha	6.	H/W Iringa	7.	H/W Simanjiro	8.	H/W Nyang'hwale
9.	H/W Monduli	10.	M/Mji Makambako	11.	H/Mji Tarime	12.	H/W Mbogwe
13.	H/W Bagamoyo	14.	H/W Wanging'ombe	15.	H/W Butiama	16.	H/W Mlele
17.	H/W Kibaha	18.	H/W Buhigwe	19.	H/W Kyela	20.	H/W Nsimbo
21.	H/Mji Kibaha	22.	H/W Kakonko	23.	H/W Busokelo	24.	H/Mji Kahama
25.	H/M Temeke	26.	H/W Uvinza	27.	H/W Kilombero	28.	H/W Ushetu
29.	H/Jiji Dar es Salaam	30.	H/M Moshi	31.	H/W Kilosa	32.	H/W Msalala
33.	H/M Kinondoni	34.	H/W Siha	35.	H/Mji Morogoro	36.	H/Mji Bariadi
37.	H/W Chemba	38.	H/M Lindi	39.	H/W Gairo	40.	H/W Itilima
41.	H/W Busega	42.	H/W Bumbuli	43.	H/W Kwimba	44.	H/M Songea
45.	H/M Singida	46.	H/W Longido	47.	H/Jiji Mwanza	48.	H/W Namtumbo
49.	H/W Ikungi	50.	H/W Bukoba	51.	H/W Sengerema	52.	H/W Mbinga
53.	H/W Mkalama	54.	H/W Kasulu	55.	H/W Kalambo	56.	H/W Iramba

Kiambatisho vii: Mtiririko wa Hati za Ukaguzi kwa kila Halmashauri kwa Miaka Minne

Mkoa	Jina la halmashauri	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
ARUSHA					
1	H/W Arusha	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi
2	H/W Karatu	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati isiyoridhisha
3	H/W Meru	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
4	H/W Longido	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
5	H/W Ngorongoro	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
6	H/Jiji Arusha	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi
7	H/W Monduli	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati safi
COAST					
8	H/W Bagamoyo	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
9	H/W Kibaha	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
10	H/Mji Kibaha	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
11	H/W Kisarawe	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
12	H/W Mafia	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
13	H/W Mkuranga	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
14	H/W Rufiji/Utete	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
DSM					
15	H/M Ilala	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
16	H/M Temeke	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
17	H/Jiji Dar es Salaam	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati safi
18	H/M Kinondoni	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati safi
DODOMA					
19	H/W Chamwino	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
20	H/W Kondoa	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
21	H/W Bahi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
22	H/W Kongwa	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
23	H/W Mpwapwa	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
24	H/M Dodoma	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
25	H/W Chemba			Hati safi	Hati safi
IRINGA					
26	H/W Mufindi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
27	H/W Iringa	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati safi
28	H/M Iringa	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
29	H/W Kilolo	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
NJOMBE					
30	H/W Ludewa	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
31	H/W Njombe	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
32	H/Mji Njombe	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
33	H/W Makete	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
34	H/Mji Makambako	-	Hati safi	Hati safi	Hati safi
35	H/W Wanging'ombe	-	-	Hati safi	Hati safi
KAGERA					
36	H/W Biharamulo	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
37	H/W Ngara	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
38	H/W Missenyi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
39	H/W Bukoba	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
40	H/M Bukoba	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
41	H/W Muleba	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
42	H/W Karagwe	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
43	H/W Kyerwa	-	-	Hati safi	Hati yenye shaka
KIGOMA					
44	H/W Kasulu	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
45	H/W Kibondo	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
46	H/W Kigoma	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
47	H/M Kigoma/Ujiji	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati isiyoridhisha
48	H/W Buhigwe	-	-	Hati safi	Hati safi
49	H/W Kakonko	-	-	Hati safi	Hati safi
50	H/W Uvinza	-	-	Hati safi	Hati safi
KILIMANJARO					
51	H/M Moshi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
52	H/W Hai	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati isiyoridhisha
53	H/W Moshi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
54	H/W Mwanga	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
55	H/W Rombo	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
56	H/W Same	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
57	H/W Siha	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
LINDI					
58	H/W Kilwa	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
59	H/W Lindi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
60	H/M Lindi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
61	H/W Liwale	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka

62	H/W Nachingwea	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
63	H/W Ruangwa	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
MANYARA					
64	H/W Babati	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
65	H/W Hanang'	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
66	H/Mji Babati	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
67	H/W Mbulu	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
68	H/W Simanjiro	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
69	H/W Kiteto	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi
MARA					
70	H/W Serengeti	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
71	H/W Musoma	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
72	H/W Bunda	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
73	H/M Musoma	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
74	H/W Rorya	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
75	H/W Tarime	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
76	H/Mji Tarime	-	-	Hati safi	Hati safi
77	H/W Butiama	-	-	Hati safi	Hati safi
MBEYA					
78	H/W Mbeya	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
79	H/W Rungwe	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
80	H/W Chunya	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
81	H/Jiji Mbeya	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
82	H/W Mbozi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
83	H/W Ileje	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
84	H/W Kyela	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati safi
85	H/W Mbarali	Hati mbaya	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
86	H/W Busokelo	-	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi
87	H/W Momba	-	-	Hati safi	Hati yenye shaka
88	H/Mji Tunduma	Hati mbaya	Hati mbaya	Hati mbaya	Hati mbaya
MOROGORO					
89	H/W Kilombero	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
90	H/W Kilosa	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
91	H/W Ulanga	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
92	H/W Morogoro	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
93	H/M Morogoro	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
94	H/W Mvomero	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
95	H/W Gairo	-	-	Hati safi	Hati safi
MTWARA					
96	H/Mji Masasi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
97	H/W Masasi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
98	H/W Mtwara	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
99	H/W Newala	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
100	H/W Tandahimba	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
101	H/W Nanyumbu	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
102	H/M Mtwara	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
MWANZA					
103	H/W Kwimba	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
104	H/W Magu	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
105	H/W Misungwi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
106	H/Jiji Mwanza	Hati safi	Hati isiyoridhisha	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
107	H/M Ilemela	-	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi
108	H/W Sengerema	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
109	H/W Ukerewe	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
GEITA					
110	H/Mji Geita	-	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
111	H/W Geita	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
112	H/W Bukombe	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
113	H/W Chato	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
114	H/W Nyang'hwale	-	-	Hati safi	Hati safi
115	H/W Mbogwe	-	-	Hati safi	Hati safi
RUKWA					
116	H/W Sumbawanga	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
117	H/W Nkasi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
118	H/M Sumbawanga	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
119	H/W Kalambo	-	-	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
KATAVI					
120	H/Mji Mpanda	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
121	H/W Mpanda	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
122	H/W Mlele	-	-	Hati safi	Hati safi
123	H/W Nsimbo	-	-	Hati safi	Hati safi
RUVUMA					
124	H/M Songea	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
125	H/W Tunduru	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
126	H/W Namtumbo	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
127	H/W Mbinga	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
128	H/W Songea	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
129	H/W Nyasa			Hati safi	Hati yenye shaka

SHINYANGA					
130	H/W Shinyanga	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
131	H/M Shinyanga	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
132	H/W Kishapu	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
133	H/Mji Kahama	-	Hati safi	Hati safi	Hati safi
134	H/W Ushetu	-	-	Hati safi	Hati safi
135	H/W Msalala	-	-	Hati safi	Hati safi
SIMIYU					
136	H/W Maswa	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
137	H/W Meatu	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
138	H/W Bariadi	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
139	H/Mji Bariadi	-	Hati safi	Hati safi	Hati safi
140	H/W Itilima	-	-	Hati safi	Hati safi
141	H/W Busega	-	-	Hati safi	Hati safi
SINGIDA					
142	H/W Iramba	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati yenye shaka
143	H/W Manyoni	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
144	H/W Singida	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
145	H/M Singida	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati safi
146	H/W Ikungi	-	-	Hati safi	Hati safi
147	H/W Mkalama	-	-	Hati safi	Hati safi
TANGA					
148	H/W Pangani	Hati safi	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati yenye shaka
149	H/Jiji Tanga	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
150	H/W Mkinga	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
151	H/W Lushoto	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
152	H/W Muheza	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
153	H/W Handeni	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
154	H/W Korogwe	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
155	H/Mji Korogwe	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
156	H/W Kilindi	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
157	H/W Bumbuli	-	-	Hati safi	Hati safi
TABORA					
158	H/W Igunga	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
159	H/W Urambo	Hati safi	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
160	H/M Tabora	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
161	H/W Nzega	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
162	H/W Sikonge	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
163	H/W Tabora	Hati yenye shaka	Hati safi	Hati safi	Hati yenye shaka
164	H/W Kaliua	-	-	Hati yenye shaka	Hati safi

Kiambatisho viii: Orodha ya Halmashauri zenye Hati zenye Shaka, Hati Isiyoridhisha, Hati Mbaya pamoja na sababu za kutolewa kwa Hati hizo

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
ARUSHA			
1.	H/W Karatu	Hati isiyoridhisha	a) Vitabu (25) vya risiti za kukusanyia mapato havikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi ingawa viliombwa. Kutokana na kukosekana kwa vitabu vya makusanyo, sikuweza kujua mapato yaliyokusanywa kwa kutumia risiti za vitabu hivyo na matumizi ya fedha hizo. b) Ukaguzi wa matumizi ulibaini hati za malipo za kiasi cha Sh.341,800,748 hazikuwa na nyaraka husika za matumizi. Hivyo, usahihi, ukweli na uhalali wa malipo hayo ya kiasi cha shilingi 341,800,748 haukuweza kuthibitishwa. c) Hati za malipo na nyaraka zake za Sh.46,137,535 hazikuweza kupatikana wakati wa ukaguzi. Kwa hiyo, asili na uhalali wa matumizi yaliyofanywa na Halmashauri hayakuweza kuhakikiwa; hivyo kudhibiti mawanda ya ukaguzi d) Halmashauri haikuthaminisha mali zake zilizotolewa katika taarifa za Sh.23,584,362,259. Taarifa za Fedha haziwezi kuwasilisha ukweli na haki, hivyo, inaweza kupotosha watumiaji waliyokusudiwa e) Halmashauri ya Wilaya ya Karatu imetoa taarifa ya thamani ya ardhi katika Taarifa za Fedha iliyowasilishwa kuwa ni sifuri. Kwa sababu hiyo, thamani ya mali, Mitambo na Vifaa vilivyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Karatu zilizowasilishwa imeonyeshwa pungufu.
2.	H/W Meru	Hati yenye shaka	a) Halmashauri imelipa jumla ya Sh.159,787,173 bila nyaraka za kutosha. Kutokana na kukosekana kwa nyaraka za kutosha uhalali wa kiasi kilichotumika haukuweza kuthibitika. b) Hati za malipo na nyaraka zake za kiasi cha Sh.19,575,500 kutoka katka akaunti ya matumizi ya kawaida hazikweza kupatikana wakati wa ukaguzi. Kwa hali hii, asili na uhalali wa matumizi yaliyofanywa na Halmashauri haukuweza kuhakikiwa. c) Halmashauri haikuweza kuthamini Mali zake za kudumu licha ya ukweli kwamba muda wa kipindi cha mpito cha miaka mitano uliotolewa uliisha tangu 2013/2014. Kwa hali hii, taarifa ya Mali inaweza kutoonyesha thamani halisi ya soko la Mali zote zinazomilikiwa na Halmashauri. Na kwa hiyo, taarifa za fedha haziwasilishi ukweli na uhalisia wa hali ya fedha ya Halmashauri hadi kufikia tarehe 30 Juni 2015. d) Taarifa ya Utendaji fedha kwa mwaka uliomalizika Juni 30, 2015 imefungwa ikiwa na ziada ya Sh.1,025,568,000. Hata hivyo, kiasi hiki kinatofautiana na takwimu ilivyoripotiwa katika taarifa ya mabadiliko ya mali kwa kiasi cha Sh.261,779,000; na tofauti hiyo haikutolewa maelezo.
3.	H/W Longido	Hati yenye shaka	a) Vitabu tanzu 373 vya wazi havikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi kinyume na Agizo 34 (1) la Memoranda ya fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. Hii ina maana kwamba, vitabu vya stakabadhi vinavyokosekena vinaweza kutumika kufanyia vitendo vya ulaghai. b) Malipo ya kiasi cha Sh.146,115,092 yalifanywa bila nyaraka za kutosha kinyume na Agizo 8 (2) (c) la Memoranda ya fedha za Mamlaka za Serikali za Mitaaya mwaka 2009. Kutokana na kukosekana kwa nyaraka hizo, matumizi ya fedha zilizotumika hayakuweza kuthibitika. c) Halmashauri haikuthamanisha Mali zake za kudumu za kiasi cha Sh.4,423,806,000. Katika tukio hili, takwimu za Mali, Mitambo na Vifaa zilizoripotiwa katika Taarifa za Fedha hazikuweza kuwakilisha hali halisi ya halmashauri. d) Halmashauri ya Wilaya ya Longido imetoa taarifa ya jumla ya kiasi cha Sh.3,836,679,000 ikiwa ni thamani ya ardhi na majengo; hivyo kusababisha taarifa ya thamani ya ardhi na majengo kupotoshwa kwa vile inajumuisha na uchakavu wa ardhi ambayo ilipaswa kutohesabiwa katika vitabu vya hesabu. Kiasi halisi cha upotoshwaji hakikuwa rahisi kubainika kwa sababu thamani ya ardhi na majengo haikutenganishwa. e) Kiambatisho Na. 41 cha taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Longido zilizowasilishwa kinaonyesha kuwa kiasi cha mtaji wa mali zinazotokana na fedha za ruzuku ya maendeleo kilikuwa pungufu kwa Sh.1,189,825,000. Hii ina maana ya

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			kwamba, taarifa za fedha zilizowasilishwa zina makosa na kutooneshwa kwa tarakimu kunakoweza kupotosha watumiaji muhimu wa taarifa hizo.
4.	H/W Ngorongoro	Hati yenye shaka	(a) Halmashauri haikuthaminisha Mali zake zisizo za kudumu za kiasi cha SH.12,003,320,326. Kutokana na hali hii, takwimu za Mali, Mitambo na Vifaa (PPE) zilizoripotiwa katika Taarifa za Fedha hazikuweza kuwakilisha hali halisi ya halmashauri. (b) Thamani ya ardhi imeripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 ambayo inahitaji gharama ya mali inayopatikana kwa njia ya manunuzi yasiyo ya fedha kuwa thamani yake ni ile ya tarehe ya upatikanaji. Kwa sababu hiyo, thamani ya mali, Mitambo na Vifaa iliyoripotiwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Ngorongoro zilizowasilishwa zimeonyeshwa pungufu
PWANI			
	H/W Kisarawe	Hati yenye shaka	**(a) Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.10,441,930,389** Halmashauri ya Wilaya ya Kisarawe haikuthaminisha Mali yake kama zilivyooneshwa kwenye taarifa ya Ukaguzi zenye jumla ya Sh.10,441,930,389 **(b) Tarakimu mbazo hazijathibitishwa za Ardhi na Majengo Sh.5,159,276,324** Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo ya Sh.5,159,276,324 badala yake imezionesha kwa pamoja kama daraja moja la mali. Hii ni kinyume na Aya ya 52 na 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 na mali zote zilipungua thamani wakati huo huo kwa kutumia kiwango kimoja cha uchakavu.
5.	H/W Mafia	Hati yenye shaka	**(a) Ardhi haikuthaminishwa** Tathmini ya utekelezaji wa Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma (Accrual) pamoja na sera katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Mafia zilizowasilishwa imebaini kuwa, kuna maendeleo mazuri yamepatikana hadi sasa; isipokuwa, Halmashauri haikuthaminisha upya ardhi yake. **(b) Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa** Halmashauri haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo; badala yake, imezionesha kwa pamoja kama daraja moja la mali kinyume na Aya ya 52 na 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) na mali zote zilipungua thamani wakati huo huo kwa kutumia kiwango kimoja cha uchakavu.
6.	H/W Mkuranga	Hati yenye shaka	**(a) Mali za kudumu zisizothaminishwa Sh.13,929,841,587** Halmashauri ya Wilaya ya Mkuranga haikuthaminisha Mali zake kwenye madaraja kama inavyoonekana katika Jedwali kwenye taarifa ya ukaguzi **(b) Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa SH.6,303,561,739** Halmashauri haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.6,303,561,739; badala yake, imezionyesha kwa pamoja kama daraja moja la mali kinyume na Aya ya 52 na 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual). Na mali zote zilipungua thamani wakati huo huo kwa kutumia kiwango kimoja cha uchakavu.
7.	H/W Rufiji/Utete	Hati yenye shaka	**(a) Mali za kudumu zisizothaminishwa Sh.23,672,109,038** Halmashauri ya Wilaya ya Rufiji haikuthaminisha Mali zake kwenye madaraja kama inavyoonekana katika Jedwali kwenye taarifa ya ukaguzi **(b) Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.17,350,449,070** Halmashauri ya Wilaya ya Rufiji haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.17,350,499,070; badala yake, imezionesha kwa pamoja kama daraja moja la mali kinyume na Aya ya 52 na 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) na mali zote zilipungua thamani wakati huo huo kwa kutumia kiwango kimoja cha uchakavu.
DODOMA			
8.	H/W Bahi	Hati yenye shaka	**Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na Vifaa katika taarifa za fedha iliyowasilishwa** Aya ya 19 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			Umma sura ya 17 (Accrual) inataka thamani za mali, Mitambo na Vifaa zitambulike katika taarifa za fedha wakati zinanunuliwa. Hata hivyo, thamani za Mali, Mitambo na Vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Bahi zilizowasilishwa haikuwa kamili kwa vile haikujumuisha thamani ya mali zote zinazomilikiwa na taasisi. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kujua iwapo thamani ya mali, Mitambo na Vifaa yenye kiasi cha Sh.17,825,637,283 iliyoripotiwa katika kiambatisho Na. 41 cha taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Bahi kilikuwa na uhalisia.
9.	H/W Chamwino	Hati yenye shaka	Halmashauri ya Wilaya ya Chamwino imeonyesha thamani ya Ardhi katika taarifa za fedhaz iliyowasilishwa kuwa ni sifuri, kwa vile hakujumuishwa pamoja na thamani ya mali, mitambo na vifaa ya Sh.21,610,459,408. Hii ni kinyume na Aya ya 27 na 28 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) ambayo inahitaji thamani ya mali inayopatikana kwa njia ya shughuli zisizo za kubadilishana iwe ni ile ya tarehe ya kununuliwa/umiliki. Kwa sababu hiyo thamani ya mali, Mitambo na Vifaa ilivyoripotiwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Chamwino iliyowasilishwa ilikuwa ni pungufu kwa thamani ya ardhi.
10.	H/W Kondoa	Hati yenye shaka	a) Hati za malipo zenye kiasi cha shilingi 225,358,300 hazikuonekana na matumizi yanayofikia kiasi cha shilingi. 39,355,300 hayakuwa na viambatanisho vya kutosha, hivyo malipo hayo hayakuweza kufahamika yametumika vipi. b) Aya ya 54-56 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) inahitaji ongezeko la thamani ya daraja la mali kama kutokana na kuthaminisha iongezwe kwenye hesabu ya ziada ya uthamanishaji; na kama kuna kupungua, basi iondolewe na iwekwe kwenye hesabu ya ziada au nakisi. Hata hivyo, wakati wa ukaguzi Halmashauri ilithamanisha mali zake na kuzifanya kuwa na thamani ya Sh.20,020,931,006 (ikiwemo na thamani ardhi ya Sh.1,906,414,742), lakini Halmashauri ilionesha mali hizo katika thamani ya kununulia (Kuwa ndiyo thamani ya sasa) yenye thamani ya Sh.6,861,429,801 bila kuwemo thamani ya ardhi, hivyo kusababisha kuonesha thamani ya mali pungufu katika taarifa za fedha. c) Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015, bakaa iliyokuwepo kutokana na daftari la fedha na taarifa ya benki iliyosuluhishwa ililikuwa Sh. 330,296 ambapo jumla ya fedha za miradi ya maendeleo kulingana na kitabu cha kuratibu matumizi hayo ilikuwa ni Sh.131,560,482 na kusababisha tofauti ya Sh. 131,230,186; baada ya uchunguzi wa tofauti hiyo, ilibainika kuwa kiasi hicho kilitumika kwa madhumuni yasiyojulikana. Hivyo, matumizi hayakuweza kuthibitishwa na yanaweza kuwa yametumika kufanya vitendo vya ulaghai. d) Madeni ya Halmashauri yameoneshwa pungufu kwa kiasi cha Sh.15,600,000. **e) Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na Vifaa katika taarifa za fedha iliyowasilishwa** Ilikuwa ni vigumu kufahamu iwapo thamani ya mali, Mitambo na Vifaa ya kiasi cha Sh.12,432,119,469 kulingana na kiambatisho Na. 25 kilichomo kwenye taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Kondoa kama ilikuwa na uhalisia kwa vile thamani ya ardhi haikujumuishwa.
11.	H/W Kongwa	Hati yenye shaka	a) Halmashauri haikuthaminisha mali zake. Kutokana na hili, ardhi haikupewa thamani yake. b) Kwamba, Halmashauri imeripoti kwamba bakaa ya ruzuku ya matumizi ya kawaida kuwa ni Sh.100,404,403 badala ya Sh.103,404,403 (23,018,944,714-22,915,540,311), hivyo kusababisha upotoshwaji wa bakaa hiyo kwa Sh.3,000,000.
12.	H/W Mpwapwa	Hati yenye shaka	a) Halmashauri haikuthaminisha mali zake za kiasi cha Sh. 15,462,785,786 kinyume na Aya ya 101 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual). Kutothaminisha kwa mali za kudumu kunaweza kusababisha upotoshaji wa mali, mitambo na vifaa. b) Halmashauri haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo vyenye jumla ya Sh.12,089,985,403; lakini badala yake, imeziripoti kama mali za daraja moja (Kiambatisho Na. 29 cha taarifa za fedha) kinyume na Aya ya 52 na 74 vya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 na mali zote **zilipungua** thamani wakati huo huo kwa kutumia kiwango kimoja cha uchakavu.
13.	H/M Dodoma	Hati yenye	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha**

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
		shaka	Ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa (Kiambatisho Na. 30) haikujumuishwa kwenye thamani ya Mali, Mitambo na Vifaa ya kiasi cha Sh.20,810,361,831 Pamoja na kazi ambazo zinaendelea) kinyume na Aya ya 27 na 28 za Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 ambayo inahitaji thamani ya mali inayopatikana kwa njia ya shughuli zisizo za kubadilishana iwe ni ile ya tarehe ya kununuliwa/umiliki. Kwa sababu hiyo, thamani ya mali, Mitambo na Vifaa iliyoripotiwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Manispaa ya Dodoma iliyowasilishwa ilikuwa ni pungufu kwa thamani ya ardhi
IRINGA			
14.	H/M Iringa	Hati yenye shaka	(a) Kiasi kilichowasilishwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Manispaa ya Iringa ni Sh.15,194,831,607; ambacho kinawakilisha thamani ya ardhi na majengo ambayo haijawahi kutenganishwa kama inavyotakiwa na Aya ya 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17. Kwa hali hiyo, thamani ya sasa ya ardhi na majengo katika taarifa ya fedha ya Halmashauri ya Manispaa ya Iringa imepotoshwa kwa vile inajumuisha pamoja na uchakavu wa ardhi ambao haukupaswa kuhesabiwa katika vitabu vya hesabu. (b) Thamani ya ardhi katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Manispaa ya Iringa zimeoneshwa kuwa ni sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 za Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 ambayo inahitaji thamani ya mali inaopatikana kwa njia ya shughuli zisizo za kubadilishana iwe ni ile ya tarehe ya kununuliwa/umiliki. Kwa sababu hiyo, thamani ya mali, Mitambo na Vifaa ilivyoripotiwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Manispaa ya Iringa imepotoshwa.
15.	H/W Kilolo	Hati yenye shaka	a) Kiasi kilichowasilishwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Kilolo ni Sh.11,760,318,083, kikiwakilisha thamani ya ardhi na majengo ambayo haijawahi kutenganishwa kama inavyotakiwa na Aya ya 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17. Kwa hali hiyo, thamani ya sasa ya ardhi na majengo katika taarifa ya fedha ya Halmashauri ya Wilaya ya Kilolo imepotoshwa kwa vile inajumuisha pamoja na uchakavu wa ardhi ambao haukupaswa kuhesabiwa katika vitabu vya hesabu. b) Halmashauri ya Wilaya ya Kilolo imeonesha thamani ya ardhi katika taarifa za fedha kuwa ni sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 za Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 ambayo inahitaji thamani ya mali inaopatikana kwa njia ya shughuli zisizo za kubadilishana iwe ni ile ya tarehe ya kununuliwa/umiliki. Kwa sababu hiyo, thamani ya mali, Mitambo na Vifaa ya Sh.22,988,233,186 ilivyoripotiwa katika kiambatisho Na. 29 cha taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Kilolo zilizowasilishwa haina uhalisia. c) **Kukosekana kwa sera ya uhasibu kwa vitabu vya shule** Ilibainika wakati wa ukaguzi wa mwaka husika kwamba Halmashauri haikuonesha sera yake ya uhasibu inayohusiana na vitabu vya shule hivyo ukaguzi ulishindwa kujua usahihi wa uchakavu wake kutokana na kukosekana kwa sera za uhasibu (rejea kiambatisho Na. 29). **(d) Kukosekana kwa vitabu 4 vya stakabadhi za kukusanyia mapato** Halmashauri haikuleta vitabu 4 vya stakabadhi za kukusanyia mapato kwa ajili ya uhakiki. Kutokana na kukosekana kwa vitabu hivyo, ukaguzi umeshindwa kujua kiasi cha mapato kilichokusanywa kwa kutumia stakabadhi hizo. Kwa hali hiyo, mapato vya vyanzo vya Halmashauri yaliyoripotiwa kwenye taarifa za fedha ya Sh.3,100,570,926 hayana uhalisia.
NJOMBE			
16.	H/W Ludewa	Hati yenye shaka	**a)** Kiasi kilichowasilishwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Ludewa ni Sh.4,917,490,117, kikiwakilisha thamani ya ardhi na majengo ambayo haijawahi kutenganishwa kama inavyotakiwa na Aya ya 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17. Kwa hali hiyo, thamani ya sasa ya ardhi na majengo katika taarifa ya fedha ya Halmashauri ya Wilaya ya Ludewa imepotoshwa kwa vile inajumuisha pamoja na uchakavu wa ardhi ambao haukupaswa kuhesabiwa katika vitabu vya hesabu. **b)** Halmashauri ya Wilaya ya Ludewa imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			Ludewa zimeoneshwa pungufu. c) Thamani ya Mali, Mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Ludewa haikuwa kamili kwa vile haikujumuisha thamani ya mali zote inazomiliki. Kwa hali hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu endapo thamani ya Mali, Mitambo na vifaa ya Sh.13,045,173,032 iliyoripotiwa katika kiambatisho Na. 29 cha taarifa za fedha za Halmashauri ya wilaya ya Ludewa ilikuwa na uhalisia.
17.	H/W Njombe	Hati yenye shaka	a) Kiasi kilichowasilishwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Njombe ni Sh.34,024,628,939 kikiwakilisha thamani ya ardhi na majengo ambayo haijawahi kutenganishwa kama inavyotakiwa na Aya ya 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17. Kwa hali hiyo thamani ya sasa ya ardhi na majengo katika taarifa ya fedha ya Halmashauri ya Wilaya ya njombe imepotoshwa kwa vile inajumuisha pamoja na uchakavu wa ardhi ambao haukupaswa kuhesabiwa katika vitabu vya hesabu. b) Halmashauri ya Wilaya ya Njombe imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Njombe imeoneshwa pungufu. c) Thamani ya Mali, Mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Njombe haikuwa kamili kwa vile haikujumuisha thamani ya mali zote inazomiliki. Kwa hali hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu endapo thamani ya Mali, Mitambo na vifaa ya Sh.40,097,484,561 iliyoripotiwa katika kiambatisho Na. 32 cha taarifa za fedha za Halmashauri ya wilaya ya njombe ilikuwa na uhalisia
18.	H/Mji Njombe	Hati yenye shaka	Aya ya 19 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) inataka thamani za mali, Mitambo na Vifaa zitambulike katika taarifa za fedha wakati zinanunuliwa. Hata hivyo, thamani za Mali, Mitambo na Vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Mji wa Njombe zilizowasilishwa haikuwa kamili kwa vile haikujumuisha thamani ya mali zote zinayomilikiwa na taasisi. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kujua iwapo thamani ya mali, Mitambo na Vifaa yenye kiasi cha Sh.28,294,143,232 iliyoripotiwa katika kiambatisho Na. 29 cha taarifa za fedha za Halmashauri ya Mji wa njombe ilikuwa na uhalisia.
19.	H/W Makete	Hati yenye shaka	a) Kiasi kilichowasilishwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Makete ni Sh.9,036,932,590 kikiwakilisha thamani ya ardhi na majengo ambacho haijawahi kutenganishwa kama inavyotakiwa na Aya ya 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17. Kwa hali hiyo, thamani ya sasa ya ardhi na majengo katika taarifa ya fedha ya Halmashauri ya Wilaya ya Makete imepotoshwa kwa vile inajumuisha pamoja na uchakavu wa ardhi ambao haukupaswa kuhesabiwa katika vitabu vya hesabu. Ilikuwa ni vigumu kufahamu kiasi cha upotoshwaji kwa sababu thamani ya sasa ya ardhi na majengo haijatenganishwa. b) Halmashauri ya Wilaya ya Makete imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Makete zimeoneshwa pungufu. c) Thamani ya Mali, Mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Makete haikuwa kamili kwa vile haikujumuisha thamani ya mali zote inazomiliki. Kwa hali hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu endapo thamani ya Mali, Mitambo na vifaa ya Sh.15,514,474,412 iliyoripotiwa katika kiambatisho Na. 35 cha taarifa za fedha za Halmashauri ya wilaya ya Makete ilikuwa na uhalisia.
21.Kagera	**H**/W Bukoba	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya wilaya ya Bukoba imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Bukoba zimeonyeshwa pungufu.
20.	H/M Bukoba	Hati yenye shaka	**Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na Vifaa katika taarifa za fedha iliyowasilishwa** Thamani ya Mali, Mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Manispaa ya bukoba haikuwa kamili kwa vile haikujumuisha thamani ya mali zote inazomiliki. Kwa hali hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			endapo thamani ya Mali, Mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Manispaa ya bukoba ilikuwa na uhalisia
21.	H/W Biharamulo	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya wilaya ya Biharamlo imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowazilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Biharamlo zimeoneshwa pungufu.
	22. H/W Missenyi	Hati yenye shaka	(a)**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya wilaya ya Missenyi imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Missenyi zimeonyeshwa pungufu **(b) Kukosekana kwa hati za malipo na nyaraka zake Sh.68,281,052** Hati za malipo pamoja na nyaraka zake zenye jumla ya Sh. 68,281,052 hazikuonekana wakati wa ukaguzi.
(a)	H/W Muleba	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya wilaya ya Muleba imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Muleba zimeonyeshwa pungufu
(b)	H/W Ngara	Hati yenye shaka	Kiasi kilichowasilishwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Ngara ni Sh.7,997,797,149 kikiwakilisha thamani ya ardhi na majengo ambayo haijawahi kutenganishwa kama inavyotakiwa na Aya ya 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17. Kwa hali hiyo, thamani ya sasa ya ardhi na majengo iliyoripotiwa katika taarifa ya fedha ya Halmashauri ya wilaya ya Ngara imepotoshwa kwa vile inajumuisha pamoja na uchakavu wa ardhi ambao haukupaswa kuhesabiwa katika vitabu vya hesabu.
(c)	H/W Kyerwa	Hati yenye shaka	**Vitabu (15) vya stakabadhi za mapato hazikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi** Nilibaini kuwa, katika vitabu kumi na vitano (15) vya wazi, vitabu sita kati ya hivyo vimepotea na kuripotiwa katika kituo cha Polisi Kyerwa; na vitabu tisa vilikuwa havijarudishwa kwa Mweka Hazina. Na havikuletwa kwa ajili ya ukaguzi. Kiasi halisi kilizokusanywa kwa kutumia vitabu hivi hakikuweza kuthibitika na kinaweza kuwa kimetumiwa vibaya; kwa hiyo, mawanda ya ukaguzi wangu yalikwazwa.
(d)	H/W Karagwe	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Karagwe ina ardhi iliyopatikana bila gharama kutoka Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hii imeoneshwa katika taarifa za fedha kuwa thamani yake ni sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 za Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 ambayo inahitaji thamani ya mali inayopatikana kwa njia ya shughuli zisizo za kubadilishana iwe ni ile ya tarehe ya kununuliwa/umiliki. Kwa sababu hiyo thamani ya mali, Mitambo na Vifaa ilivyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Karagwe imeonyeshwa pungufu
KIGOMA			
(e)	H/W Kasulu	Hati yenye shaka	**a)** Halmashauri ya wilaya ya Kasulu imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowazilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya kasulu imeonyeshwa pungufu. b) Aya ya 19 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) inataka thamani za mali, Mitambo na Vifaa zitambulike katika taarifa za fedha wakati zinanunuliwa/kumilikiwa. Hata hivyo, thamani za Mali, Mitambo na Vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Kasulu zilizowasilishwa haikuwa kamili kwa vile haikujumuisha thamani ya mali zote zinazomilikiwa na taasisi. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kujua iwapo thamani ya mali, Mitambo na Vifaa iliyoripotiwa katika kiambatisho taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Kasulu ilikuwa na uhalisia. Orodha ya mali ambazo thamani yake haikujumuishwa katika taarifa za fedha kama ilivyofahamika wakati wa zoezi la uhakiki lililofanyika tarehe 30 Juni, 2015 imejumuishwa katika kiambatisho Na. 29 cha taarifa za fedha zilizowasilishwa.
(f)	H/W Kibondo	Hati yenye	**Mali na Mitambo**

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
		shaka	Aya ya 19 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) inataka thamani za mali, Mitambo na Vifaa zitambulike katika taarifa za fedha wakati zinanunuliwa/kumilikiwa. Hata hivyo, thamani za Mali, Mitambo na Vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Kibondo zilizowasilishwa haikuwa kamili kwa vile haikujumuisha thamani ya ardhi. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kujua iwapo thamani ya mali, Mitambo na Vifaa ya Sh.30,777,697,000 iliyoripotiwa katika kiambatisho Na. 29 cha taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Kibondo ilikuwa na uhalisia.
(g)	H/W Kigoma	Hati yenye shaka	**Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na Vifaa katika taarifa za fedha iliyowasilishwa** Mapitio ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) kuhusu utekelezaji wa sera za uhasibu kuhusiana na mali za kudumu (kiambatisho Na. 28 cha Taarifa za Fedha iliyowasilishwa) ya Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma umebaini kuwa Halmashauri haijathamini mali zake za Sh.18,439,593,000 zinazojumuisha pamoja na thamani ya ardhi ambayo ni sifuri. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu iwapo thamani ya mali, Mitambo na Vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma iliyowasilishwa ilikuwa na uhalisia.
(h)	H/M Kigoma/Ujiji	Hati isiyoridhisha	**(a) Hati za malipo zilizokosekana Sh.1,695,022,184** Hati za malipo za jumla ya Sh. 1,695,022,184 hazikupatikana wakati wa zoezi la ukaguzi. Hali hii ilipunguza wigo wa ukaguzi ingawa Agizo 34(1) la Memoranda ya fedha za serikali za Mitaa linamtaka mweka hazina kuwa ndiye mhusika wa kutunza nyaraka za uhasibu. **(b) Malipo yasiyo na nyaraka Sh.463,959,410** Halmashauri ilifanya malipo ya Sh.463,950,410 ambayo ni mojawapo ya matumizi yaliyoonyeshwa katika taarifa ya mapato na matumizi yaliyobainika kutokuwa na nyaraka za kuthibitisha usahihi na uhalali wa matumizi hayo. Hii imepunguza wigo ili kumsaida mkaguzi kuelezea kama taarifa hiyo inaonesha ukweli na uhalisia wa hali ya kifedha wa Halmashauri. (C)**Thamani ya ujenzi wa maabara unaoendelea haikuoneshwa kwenye mali za kudumu** Uchunguzi wa takwimu za thamani ya mali za kudumu ya Sh. 19,514,054,000 iliyoripotiwa katika Taarifa za Fedha za Halmashauri kwa mwaka uliomalizika Juni 30, 2015 ilibaini kuwa kazi zilizokuwa zikiendelea zilikuwa ni pungufu kwa thamani ya maabara yaliyokuwa yakiendelea kujengwa. Kiambatisho Na 26 cha Taarifa za Fedha za Halmashauri kimeripoti kuhamishwa (kuondolewa) kwa mali isiyohamishika yenye thamani Sh.384,000,000 kutoka kwenye mali zake. Hata hivyo, nyaraka zilizotumika kuidhinisha uhamisho wa mali hizo kwa vyombo vingine hazikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi. Hivyo, uhamisho wa mali hizo hakuweza kuthibitishwa. Kwa hivyo, mapungufu yaliyobainika hapo juu yamesababisha upotoshwaji wa mtaji unaotokana na ruzuku ya maendeleo wa mali za kifedha pamoja na taarifa zote za fedha zilizotolewa na Halmashauri. **(d) Makusanyo ambayo hayakuthibitika kama yalipelekwa benki Sh.118,932,125** Mapitio ya taarifa za benki za Halmashauri zinazohusiana na taarifa za makusanyo ya kila mwezi zinaonesha kwamba kiasi cha Sh.1,755,088,038 kama zinavyoonekana kwenye viambatisho Na. 9, 11 na 12 vya taarifa za fedha. Hata hivyo, jumla ya Sh.1,636,155,913 kilithibitishwa kuwa kimepelekwa benki na kiasi cha Sh.118,932,125 hakikupelekwa; na hivyo kupunguza mawanda ya ukaguzi. **(e) Madeni yameoneshwa Zaidi kwa Sh. 929,525,000** Halmashauri imeonyesha mikopo ya ndani kati ya akaunti moja na akaunti nyingine za Halmashauri yenye jumla ya Sh.795,226,000 na madeni mengine ya Sh.134,299,000 yaliyotokana na shauri la madai No. 16/2014 lililoko katika kiambatisho Na. 30 cha taarifa za fedha. Kiasi cha Sh.795,226,000 hakikutakiwa kuonyeshwa kama ni mkopo kutoka nje ya Halmashauri badala ya mkopo ndani. Kiasi cha 134,299,000 kinachohusiana na kesi iliyotajwa hapo juu hukumu yake ilifanyika tarehe 27 Oktoba, 2015 baada ya kipindi cha maandalizi ya taarifa za fedha kumalizika yaani Julai 1 hadi Septemba 30, 2015; hivyo ilitakiwa kuoneshwa kama dhima sanjari kulingana na Aya 35 na 36 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 19 (Accrual) na si kama madeni yasiyolipwa.

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			(f) **Madai ya watumishi kutotambuliwa wala kuingizwa kwenye taarifa za fedha Sh.247,510,860** Wakati wa ukaguzi ilibainika kuwa kulikuwa na madai ya wafanyakazi yenye jumla ya Sh.247,510,860 ya vipindi mbalimbali. Hata hivyo, madai haya hayakujumuishwa katika Taarifa za Fedha kama, Madeni na hayakuzingatiwa wakati wa maandalizi ya bajeti. (g) **Gharama ambazo hazijathibitishwa zilizotumiwa na Kampuni ya "Ardhi Plan Ltd" katika kutekeleza mradi wa upimaji na uuzwaji wa viwanja Sh.1,506,449,150** Kwa mujibu wa Aya.2.2 ya Mkataba wa makubaliano kati ya Halmashauri na Ardhi Plan Ltd uliosainiwa tarehe Oktoba 12, 2012, pande zote mbili walikubaliana kugawana faida zinazotokana na mauzo ya viwanja katika uwiano 70% kwa Ardhi Plan Ltd na 30% kwa Halmashauri baada ya kukamilika kwa zoezi nzima ambayo ni sawa na Sh.135,303,595 na Sh.57,987,255 mtawalia. Faida ghafi ya viwanja 436 vilivyopimwa ilikuwa Sh.1,699,740,000 ambayo faida halisi ilifanyiwa mahesabu na kukubaliana kugawana kwa uwiano kama ulivyo katika Aya 2.2 ya Mkataba wa makubaliano, kuwa ni Sh.193,290,850; ikimaanisha kwamba jumla ya gharama zilizotumiwa na Ardhi Plan Ltd zilikuwa Sh. 1,506,449,150.
KILIMANJARO			
	H/W Rombo	**Hati yenye shaka**	Halmashauri haijathaminisha mali yake iliyoripoti ya jumla ya Sh.14,739,864,909 iliyooneshwa kwenye kiambatisho Na. 23 cha taarifa za fedha iliyowasilishwa licha ya ukweli kwamba kipindi cha mpito cha miaka mitano kumalizika tangu mwaka wa fedha 2012/2014 . Hii ni kinyume na aya ya 101 ya ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) na mali za Halmashauri zinaweza kutoonyesha thamani halisi ya soko. Hii ina maana kwamba taarifa za fedha zinaweza kutowasilisha ukweli na uhalisia, hivyo zinaweza kupotosha watumiaji waliokusudiwa.
	H/W Moshi	**Hati yenye shaka**	Halmashauri ya wilaya ya Moshi imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowazilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Moshi imeonyeshwa pungufu.
(i)	Hai DC	Hati isiyoridhisha	(a) **Mali za kudumu hazikuthaminiwa Sh.12,084,117,763** Halmashauri haikuthaminisha mali zake za kudumu zenye jumla ya Sh.12,084,117,763 licha ya ukweli kwamba kipindi cha mpito cha miaka mitano kilichotolewa muda wake uliisha tangu 2013/2014. Kwa hali hii, taarifa ya mali inaweza kutoonyesha thamani halisi ya soko la mali yote inayomilikiwa na Halmashauri na kwa hiyo, Taarifa za Fedha haziwasilishi ukweli na uhalisia wa hali ya kifedha ya Halmashauri hadi kufikia tarehe 30 Juni mwaka 2015. (b) **Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya wilaya ya Hai imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Hai zimeoneshwa pungufu. (c) **Thamani ya Magari isiyoeleweka Sh.27,398,210** Mapitio ya taarifa za fedha kwa mwaka husika ulibaini kuwa, thamani ya magari imeoneshwa kuwa ni kiasi hasi cha Sh.27,398,210 kitu ambacho si cha kweli. Ukaguzi upo katika shaka kwani thamani ya mali haiwezi kuwa hasi katika taarifa za fedha. (d) **Malipo yenye nyaraka pungufu Sh.306,821,776** Kiamatisho Na.11 cha taarifa za fedha pamoja na taarifa ya mapato na matumizi ya fedha za ruzuku kwa ajili ya shughuli za maendeleo ulionesha kwamba, jumla ya Sh.26,999,369,360 kilitumika. Hata hivyo, kati ya kiasi hicho, Sh.306,821,776 kililipwa kwa ajili ya ununuzi wa bidhaa na huduma, uhamisho wa fedha kwenda taasisi nyingine na vijijini bila kuwepo stakabadhi za kukiri mapokezi. Hii ni kinyume na Agizo 8 (2) (c) la Memoranda fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. Kukosekana kwa stakabadhi za kukiri mapokezi kumepunguza uwigo wa ukaguzi na ukweli wa matumizi hayo. (e) **Hati za malipo ambazo hazikupatikana Sh.204,341,999** Hati za malipo pamoja na viambatanisho vyake za kiasi cha Sh.204,341,999 hazikupatikana wakati wa ukaguzi. Hii ni

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			kinyume na Agizo 104 (2) ya Memoranda ya fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 linalotaka hati za malipo pamoja na viambatisho vyake kutunzwa vizuri kwa kipindi kisichopungua miaka 5. Nimeshindwa kuthibitisha asili, uhalali na usahihi wa kukosekana kwa hati hizo pamoja na viambatanisho vyake. (f) **Mapungufu katika malipo ya kwenda vijijini Sh.7,000,000** Halmashauri ilifanya malipo ya Sh.7,000,000 kutoka akaunti ya maendeleo kupitia hati ya malipo Na. PV2015-001130, hundi Na. 001538 ya 28-04-2015 kwenda kwa meneja wa NMB Hai ikiwa ni uhamisho wa fedha kwenda vijijini kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya ASDP inayotekelezwa katika ngazi ya kijiji. Hata hivyo ukaguzi wa miradi ya maendeleo ulibaini kuwa, hakukuwa na fedha kwa ajili ya shughuli za ASDP katika akaunti ya Halmashauri hadi kufikia tarehe 28-04-2015. Aidha, hakuna orodha ya vijiji vilivyonufaika, akaunti namba za vijiji zilikohamishiwa fedha wala stakabadhi za kukiri mapokezi ili kuthibitisha uhalisia wa shughuli hii. **(g) Malipo ya posho za kuitwa kazini yenye shaka Sh.49,730,000** Kinyume na Kifungu L.24 cha Kanuni za kudumu za utumishi Serikalini za mwaka 2009, hati za malipo zenye jumla ya Sh.38,130,000 ikiwa ni malipo kwa ajili ya posho za kuitwa kazini zilikuwa hazikuambatishwa na orodha iliyosainiwa na walipwaji pamoja na fomu za maombi ya posho hizo. Vile vile Halmashauri ilishindwa kuhakiki iwapo saini za malipo yenye jumla ya Sh.11,600,000 yalikuwa halali, na kwamba, saini zilikuwa ni za walipwaji halali. (h) **Kukosekana kwa Vitabu viwili vya kukusanyia mapato ya mfuko wa afya ya jamii** Kitabu kimoja cha stakabadhi cha wazi cha mfuko wa afya ya jamii hakikuletwa kwa ajili ya ukaguzi licha ya kuombwa mara kwa mar. Hii ni kinyume na kifungu Na.45 (5) cha sharia ya Mmamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 1982 na Agizo 34(6) cha Memoranda ya fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. **(i) Malipo kwa ajili ya ununuzi wa dawa ambazo hazikuletwa Halmashauri Sh.32,779,400** Halmashauri ilifanya malipo ya SH.32,779,400 kutoka akaunti ya afya kwa ajili ya ununzi wa dawa ambayoa yalifanywa kabla ya dawa kuletwa. Hii ni kinyume na Agizo 22(2) cha Memoranda ya fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. Aidha, nyaraka yingine zilizohusiana na manunuzi hayo zilikuwa za kughushi zikionyesha kuwa dawa zilikuwa zimeishapokelewa na Halmashauri. **(j) Malipo yenye shaka kwa ajili ya ununuzi wa mafuta Sh.1,574,500** Halmashauri ilinunua mafuta lita 848 aina ya dizeli kwa gharama ya Sh.1,574,500. Aidha, leja ya mafuta inayotunzwa na idara ya afya haina maingizo yoyote ya jina la manunuzi ya mafuta. Vile vile malipo yalipwa benki badala ya jina la muuzaji **(k) Maombi ya mkopo kwa kutumia nyaraka za mtu ambaye si mtumishi Sh.17,029,827** Muamala wa mkopo ulibainika katika nyaraka za malipo ya mshahara wa mwezi Septemba 2014 ya mmoja wa waliokuwa watumishi wa Halmashauri. Uhalali wa mkopo huo ni wa mashaka kwani katika kipindi cha maombi wa mkopo huo, muombaji alikuwa si mtumishi tena wa Halmashauri ya Hai. Suala jingine ni kwamba, watumishi wengine wawili (2) waliacha kazi mwezi Oktoba 2014 lakini majina yao bado hayajaondolewa kwenye orodha ya mishahara hadi Desemba 2014; na walibainika kupokea mishahara ya mwezi Oktoba na Novemba 2014. Pia walikuwa na deni la mikopo kwenye Chama cha Kuweka na Kukopa cha Walimu. Ukaguzi una mashaka ya namna ambavyo Halmashauri iliwaruhusu kuondoka wakati walikuwa na deni la mkopo; Pia ni kwa namna gani walitimiza masharti ya kukopeshwa wakiwa hawajathibitishwa kazini.
	H/W Mwanga	Hati yenye shaka	(a) Hati za malipo za kiasi cha Sh.10,150,290 hazikuwa na nyaraka husika. Kutokana na kukosekana kwa nyaraka muhimu, uhalali na usahihi wa malipo hayo haukuweza kuthibitishwa. (b) Halmashauri haijathaminisha mali zake za kudumu zenye jumla ya Sh.2,932,861,433. Kutokana na hali hii, thamani ya Mali, Mitambo na vifaa iliyoripotiwa kwenye taarifa za fedha,

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			haiwakilishi hali halisi ya Halmashauri. (c) Kiasi kilichowasilishwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Mwanga ni pamoja na Sh.2,655,049,372 kikiwakilisha thamani ya ardhi na majengo ambayo haijawahi kutenganishwa kama inavyotakiwa na Aya ya 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual). Kwa hali hiyo, thamani ya sasa ya ardhi na majengo iliyoripotiwa katika taarifa ya fedha ya Halmashauri ya wilaya ya Mwanga imepotoshwa kwa vile inajumuisha pamoja na uchakavu wa ardhi ambao haukupaswa kuhesabiwa katika vitabu vya hesabu.
	H/W Same	Hati yenye shaka	(a) Hati za malipo zenye kiasi cha Sh. 6,797,580 hazikuonekana wakati wa ukaguzi. Kutokana na kukosekana kwa hati za malipo, ilikuwa ni vigumu kuthibitisha uhalali wa kiasi kilicholipwa (b) Ilibainika wakati wa ukaguzi kwamba, baadhi ya hati za malipo ya Mfuko wa afya ya jamii za jumla ya Sh.29,719,828,514.131 zilikuwa hazina nyaraka za kutosha kinyume na Agizo 8 (c) la Memoranda ya fedha za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 ambalo linamtaka Mweka hazina kuweka mfumo madhubuti wa kutunza nyaraka na viambatanisho vyake. (c) Ripoti ya uthamini iliyowasilishwa pamoja na Taarifa za Fedha haikuonyesha thamani ya ardhi lakini Halmashauri la imeripoti kiasi cha Sh.4,763,333,400 kwa ajili ya ardhi katika kiambatisho Na. 25 cha taarifa za fedha . Hii ni kinyume na Aya ya 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual) na inaweza kuathiri uwasilishaji wa taarifa za fedha. Aidha, hakuna viambatisho vilivyowasilishwa pamoja na taarifa za fedha ikiwa ni kielelezo thamani ya ardhi iliyoonesha kwenye kiambatisho Na. 25
MANYARA			
(j)	H/W Babati	Hati yenye shaka	Halmashauri haikufanya zoezi la kuthamanisha mali zake pamoja na muda wa mpito uliotolewa wa miaka mitano kuisha. Kutokamilika kwa zoezi la kuthamanisha mali kukusababisha thamani ya mali hizo Sh.12,875,309,000 iliyoonyeshwa katika taarifa za fedha kukosa uhalisia; na taarifa ya fedha kuonekana kuwa imepotoshwa kwa kiwango kikubwa.
(k)	H/W Hanang'	Hati yenye shaka	(a) Vitabu (4) vya mapato havikuwasilishwa na Halmashauri kwa ajili ya ukaguzi. Vitabu hivyo vinaweza kutumiwa na watu waio na nia njema kukusanya mapato bila ya Halmashauri kuwa na taarifa. (b) Hati za malipo za thamani ya Sh.90,965,090 hazikuwa na viambatisho. Kukosekana kwa viambatisho husika kunasababisha uhalisia na uhalali wa matumizi hayo kutothibitishwa. (c) Hati za malipo za thamani ya Sh. 33,878,600 hazikupatikana kwa ajili ya ukaguzi, hivyo uhalisia wa matumizi hayo haukuweza kuthibitishwa. (d) Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo kama ilivyooneshwa kwenye taarifa za hesabu (taarifa ya nyongeza Na.25) Sh.22,283,456,000, kinyume na aya ya 52 na 74 ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17, pia gharama ya uchakavu ilitolewa kwa ujumla kwenye thamani hiyo. (e) Halmashauri haikuthamanisha mifumo ya maji na barabara iliyooneshwa kwa thamani ya Sh.3,913,221,000.
(l)	H/Mji Babati	Hati yenye shaka	Halmashauri haijathamanisha baadhi ya mali zake zilizooneshwa katika makundi mbalimbali zenye jumla ya Sh. 3,771,969,847 kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17. Thamani ya majengo, mitambo na vifaa iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu inakosa uhalisia.
MARA			
(a)	H/W Serengeti	Hati yenye shaka	Thamani ya ardhi haikuoneshwa kwenye taarifa za hesabu hivyo, kufanya thamani ya majengo, mitambo na vifaa viliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kuwa pungufu kwa thamani ya ardhi ambayo haikuthamanishwa.
(b)	H/W Bunda	Hati yenye shaka	Thamani ya ardhi haikuoneshwa kwenye taarifa za hesabu hivyo, kusababisha thamani ya majengo, mitambo na vifaa iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kuwa pungufu kwa thamani ya ardhi ambayo haikuthamanishwa.
(c)	H/W Musoma	Hati yenye shaka	Halmashauri haikuonesha thamani ya ardhi kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 27 na 28. Hivyo kusababisha thamani ya majengo, mitambo na vifaa iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kuwa pungufu kwa thamani ya ardhi ambayo haikuthamanishwa.

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
(d)	H/M Musoma	Hati yenye shaka	Halmashauri haikuonesha thamani ya ardhi kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 27 na 28. Hivyo kusababisha thamani ya majengo, mitambo na vifaa iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kuwa pungufu kwa thamani ya ardhi ambayo haikuthamanishwa.
(e)	H/W Tarime	Hati yenye shaka	Halmashauri haikuonesha thamani ya ardhi kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 27 na 28. Hivyo kufanya thamani ya majengo, mitambo na vifaa iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kuwa pungufu kwa thamani ya ardhi ambayo haikuthamanishwa.
(f)	H/W Rorya	Hati yenye shaka	Halmashauri ilionesha thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 27 na 28. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyooneshwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Hai zimeoneshwa pungufu.
MBEYA			
(a)	H/W Momba D	Hati yenye shaka	**Kutokuwa na usahihi wa kiasi cha ziada (Surplus) kilichooneshwa kwenye taarifa za hesabu.** Halmashauri ilionesha kiasi cha Sh.37,487,873 kwenye taarifa zake za hesabu kama ziada (Surplus) ambacho hakikuweza kuthibitishwa kwani kiasi hicho kimejumuisha thamani ya mali, madeni, mapato na matumizi, ambapo sehemu ya hicho kiasi ni vitu vya halmashauri ya mji wa Tunduma. Kiasi cha vitu hivyo kilipaswa kuonekana kwenye taarifa za hesabu za Halmashauri husika ya Tunduma.
(b)	H/W Mbeya	Hati yenye shaka	Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengoya Sh.26,799,773,005 kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 74. Kwa sababu hiyo, thamani hiyo inakosa uhalisia kwani ni pungufu kwa kiasi cha uchakavu kinachohesabiwa kwenye thamani ya ardhi ambayo haistahili gharama ya uchakavu.
(c)	H/W Rungwe	Hati yenye shaka	Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo Sh.26,217,821,203 iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 74. Kwa sababu hiyo, thamani hiyo inakosa uhalisia, kwani ni pungufu kwa kiasi cha uchakavu kinachohesabiwa kwenye thamani ya ardhi ambayo haistahili gharama ya uchakavu.
(d)	H/W Chunya	Hati yenye shaka	**a) Kukosa usahihi wa thamani ya ardhi na majengo iliyooneshwa kwenye taarifa za fedha.** Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo Sh.12,832,988,107 iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 74. Kwa sababu hiyo, thamani hiyo inakosa uhalisia, kwani ni pungufu kwa kiasi cha uchakavu kinachohesabiwa kwenye thamani ya ardhi ambayo haistahili gharama ya uchakavu. **b)** Halmashauri haikufanya zoezi la kuthamanisha baadhi ya mali zake zilizooneshwa katika taarifa za hesabu Sh.17,181,438,931, kutofanyika kwa zoezi la kuthamanisha mali kunbabisha thamani ya mali hizo iliyooneshwa katika taarifa za fedha kukosa uhalisia na taarifa ya fedha kuonekana kuwa imepotoshwa kwa kiwango kikubwa.
(e)	H/Mji Mbeya	Hati yenye shaka	**a) Kukosa usahihi wa thamani ya ardhi na majengo iliyooneshwa kwenye taarifa za fedha.** Taarifa za fedha za Halmashauri zinaonesha thamani ya ardhi Sh.42,804,329 na thamani ya majengo Sh.39,283,212, kama inavotakiwa na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 74. Hata hivyo, kiasi hicho kilichooneshwa hakikuwa na viambatisho sahihi vya namna thamani hizo zilivyopatikana. Hii ni kwasababu zoezi la kuthamanisha mali halikufanywa na mthamini wa mali aliyethibitishwa. b) **Kutotambua thamani ya majengo, mitambo na vifaa katika taarifa za hesabu** Aya ya 19 ya viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 inahitaji gharama ya majengo, mitambo na vifaa kutambuliwa katika taarifa za hesabu mara tu zinaponunuliwa au kuanza kumilikiwa. Gharama ya majengo, mitambo na vifaa Sh. 124,773,633,000 iliyooneshwa kwenye taarifa za fedha haikujumuisha gharama za mali nyingine zinazomilikiwa na Halmashauri, hivyo kusababisha gharama ya mali hizo zilizooneshwa katika taarifa za fedha kukosa uhalisia na taarifa ya fedha kuonekana kuwa imepotoshwa.
(f)	H/W Mbozi	Hati yenye shaka	**(a) Kukosa usahihi wa thamani ya ardhi na majengo iliyooneshwa kwenye taarifa za fedha** Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo Sh.14,004,483,999.56 iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 74. Kwa sababu hiyo, thamani hiyo inakosa uhalisia kwani ni pungufu kwa kiasi cha uchakavu kinachohesabiwa kwenye thamani ya ardhi ambayo haistahili gharama ya uchakavu, na kufanya taarifa ya fedha kuonekana kuwa imepotoshwa. **(b) Kukosa usahihi kwa fedha pungufu (Deficit) iliyooneshwa katika taarifa ya fedha Sh.410,755,546.97** Halmashauri ilionesha kiasi pungufu (Deficit) **cha** Sh.410,755,546.97 kwenye taarifa zake za hesabu. Kiasi hicho hakikuweza kuthibitishwa, kwani kiasi kimejumuisha thamani ya mali, madeni, mapato na matumizi. Sehemu ya hicho kiasi ni vitu vya Halmashauri ya mji wa Tunduma ambavyo vimejumuishwa kwenye hesabu za tangu 2012/2013; kiasi cha vitu hivyo kilipaswa kuonekana kwenye taarifa za hesabu za Halmashauri husika ya Tunduma.
(g)	H/W Ileje	Hati yenye shaka	**(a) Kukosa usahihi wa thamani ya ardhi na majengo iliyooneshwa kwenye taarifa za fedha** Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo Sh.3,846,508,045 iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 74. Kwa sababu hiyo, thamani hiyo inakosa uhalisia, kwani ni pungufu kwa kiasi cha uchakavu kinachohesabiwa kwenye thamani ya ardhi ambayo haistahili gharama ya uchakavu, na kufanya taarifa ya fedha kuonekana kuwa imepotoshwa. **(b) Kutotambua thamani ya majengo, mitambo na vifaa katika taarifa za hesabu** Aya ya 19 ya viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 inahitaji gharama ya majengo, mitambo na vifaa kutambuliwa katika taarifa za hesabu mara tu zinaponunuliwa au kuanza kumilikiwa. Gharama ya majengo, mitambo na vifaa yenye jumla ya Sh.7,821,142,376.59 iliyooneshwa kwenye taarifa za fedha (taarifa ya nyongeza Na. 29) haikujumuisha gharama za mali nyingine zinazomilikiwa na Halmashauri. Hivyo kusababisha gharama ya mali zilizooneshwa katika taarifa za fedha kukosa uhalisia, na taarifa ya fedha kuonekana kuwa imepotoshwa. **(c) Mali ya Baolojia (Misitu) hazikutambuliwa kwa usahihi kwenye taarifa za fedha** Halmashauri haikutambua kwenye taarifa za hesabu kuwepo kwa mali ya kibaolojia kwenye taarifa ya nyongeza Na. 33, wakati mali hiyo imeoneka kwenye taarifa ya Halmashauri Na. 12 (c) kwa mwaka 2014/15; ambapo umetajwa msitu wa Katengele wenye manufaa kwa Halmashauri.
(h)	H/W Mbarali	Hati yenye shaka	**(a) Kutotambua thamani ya majengo, mitambo na vifaa katika taarifa za hesabu** Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo Sh.7,427,248,618 iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 74. Kwa sababu hiyo, thamani hiyo inakosa uhalisia kwani ni pungufu kwa kiasi cha uchakavu kinachohesabiwa kwenye thamani ya ardhi ambayo haistahili gharama ya uchakavu, na kufanya taarifa ya fedha kuonekana kuwa imepotoshwa. **(b) Kutotambua thamani ya majengo, mitambo na vifaa katika taarifa za hesabu** Aya ya 19 ya viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 inahitaji gharama ya majengo, mitambo na vifaa kutambuliwa katika taarifa za hesabu mara tu zinaponunuliwa au kuanza kumilikiwa. Gharama ya majengo, mitambo na vifaa Sh.20,191,270,164 iliyooneshwa kwenye taarifa za fedha (taarifa ya nyongeza Na. 29) haikujumuisha gharama za mali nyingine zinazomilikiwa na Halmashauri, hivyo kusbabisha gharama ya mali zilizooneshwa katika taarifa za fedha kukosa uhalisia; na taarifa ya fedha kuonekana kuwa imepotoshwa.
(i)	H/Mji Tunduma	Hati mbaya	a) Vitabu 79 vya kukusanya mapato havikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi, hii inaonesha uwezekano wa kuwepo kwa matumizi mabaya ya fedha. b) Hati za malipo za thamani ya Sh.178,511,580 hazikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi; pia matumizi ya jumla ya Sh.17,158,500 hayakuwa na viambatisho kudhibitisha uhalali wa matumizi hayo. c) Halmashauri ya mji wa Tunduma haikuandaa taarifa za fedha kwa mwaka 2014/2015.
MTWARA			
(m)	H/W Masasi	Hati yenye shaka	**a) Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.13,501,862,739** Halmashauri haikuthaminishwa mali zake za kudumu zenye thamani ya Sh.13,501,862,739

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			b) Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.10,494,825,298 Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo ya Sh.10,494,825,298 na zimeripotiwa kama aina moja ya mali za kudumu za Halmashauri kinyume na Aya 52 na 74 ya IPSA 17; na wakati huo huo, zimetumia kiwango kimoja cha uchakavu
(n)	H/Mji Masasi	Hati yenye shaka	a) Thamani ya ardhi na majengo haikuthibitishwa Katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Mji wa Masasi yamejumuisha Sh.4,933,159,044.21 kama thamani ya ardhi na majego ambayo hayakutenganishwa baina ya ardhi na majengo kama inavyotakiwa na Aya 74 ya IPSA 17. Matokeo yake, thamani ya ardhi na majengo iliyoripotiwa katika vitabu vya mahesabu imepunguzwa kwa vile uchakavu wa ardhi hautakiwa kuonyeshwa kwenye vitabu vya mahesabu. Hata hivyo, kiasi kilichopunguzwa hakikuweza kujuulikana kwa kuwa ardhi na majengo havikutenganishwa.
	H/W Mtwara	Hati yenye shaka	Thamani ya ardhi na majengo ya Sh.**18,417,086** haikuthibitishwa Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo ya Sh.18,417,086; na badala yake, wameripoti kama aina moja ya mali za kuduma kinyume na Ara 52 na 74 ya IPSAs 17 na zote zimetumia kiwango cha uchakabu sawa. **Mali za kudumu hazikuthaminishwa SH.26,536,665,000** Halmashauri haikuthamanisha mali zake kudumu
	H/M Mtwara	Hati yenye shaka	**Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.9,826,208,000** Halmashauri haijathamanisha mali zake za kudumu. **Thamani ya ardhi na majengo Sh.5,795,548,000 haikuthibitishwa** Halmashauri haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo Sh.5,795,548,000 badala yake zimeripotiwa kama mali za kudumu za aina moja, inyume na Aya 52 na 74 ya IPSAS 17 na zote kutumia kiwango kimoja cha uchakavu.
	H/W Nanyumbu	Hati yenye shaka	**Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.14,380,422,802** Halmashauri ya Nanyumbu haijathamanisha mali zake za kudumu kwenye aina tofauti kama ilivyoonyeshwa katika barua ya menejimenti. **Thamani ya ardhi na majengo Sh.9,509,605,947 haikuthibitishwa** Halmashauri haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo Sh. 9,509,605,947; badala yake, zimeripotiwa kama aina moja ya mali za kudumu kinyume na Aya 52 na 74 ya IPSAS 17 na zote kutumia kiwango kimoja cha uchakavu.
	H/W Newala	Hati yenye shaka	**Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.19,807,737,543** Halmashauri ya Newala haijathamanisha mali zake za kudumu Sh.19,807,737,543 **Thamani ya ardhi na majengo Sh.15,950,012,245 haikuthibitishwa** Halmashauri haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo Sh. 15,950,012,245; badala yake, zimeripotiwa kama aina moja ya mali za kudumu kinyume na Aya 52 na 74 ya IPSAS 17 na zote kutumia kiwango kimoja cha uchakavu.
(o)	H/W Tandahimba	Hati yenye shaka	**a) Mali za kudumu hazikuthaminiwa Sh. 19,293,070,140** Halmashauri haikuthaminisha mali zake za kudumu **b) Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh. 14,876,686,529** Halmashauri haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			ya kiasi cha Sh.14,876,686,529; badala yake, imezionesha kwa pamoja kama daraja moja la mali kinyume na Aya ya 52 na 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 (Accrual); na mali zote zilipungua thamani wakati huo huo kwa kutumia kiwango kimoja cha uchakavu.
MWANZA			
(p)	H/W Kwimba	Hati yenye shaka	Aya 101 ya IPSAS 17 inaeleza kwamba kipindi cha mpito kwenye Aya 95 na 96 kimekusudia kutoa unafuu wakati taasisi ikijiandaa kutumia/kufuata IPSAS 17. Wakati taasisi zinaaza kutumia mfumo wa madeni wa kihasibu kwa mujibu wa IPSASs kwa mara ya kwanza, kunakuwa na shida ya ukusanyaji taarifa za kina kuhusu kuwapo kwa thamani ya mali za kudumu. Kwa hiyo, kipindi cha miaka mitano kutoka tarehe ya kuanza kutumika kwa mfumo wa madeni wa kihasibu kwa mujibu wa IPSAS kutokana na taasisi hazitakiwi kufuata matakwa ya Aya ya 14. Mamlaka ya Serikali za Mitaa zilianza kutumia mfumo wa madeni wa kihasibu (IPSAS accrual basis) kuanzia 1/7/2009 kukiwa na kipindi cha mpito ili waweze kufuata kikamilifu. Ukaguzi wa utekelezaji wa IPSAS na sera za uhasibu kuhusiana na mali za kudumu (kipengele 24 ya taarifa za mahesabu) ya Halmashauri ya Kwimba ulibaini kuwa kuna hatua zimefikiwa kwenye utekelezaji huu isipokuwa Halmashauri haijathamanisha ardhi yake.
(q)	H/W Magu	Hati yenye shaka	**a) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Magu inamiliki ardhi waliyoipata bila gharama yeyote kutoka Serikali ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hiyo imeripotiwa kwenye mahesabu ikiwa na thamani ya sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya IPSA 17 ambayo inataka gharama ya mali za kudumu iliyopatikana bila kufanya mauziano ifanyiwe thamani ya bei ya soko siku/tarehe iliyopatikana. Hata hivyo thamani ya mali za kudumu (PPE) zilizoripotiwa kwenye mahesabu ya Halmashauri ya Magu zilipunguzwa thamani yake.
	H/Jiji la Mwanza	Hati yenye shaka	Vitabu (2) vya kukusanyia mapato (vya wazi) havikuwasilishwa kwa ukaguzi Vitabu viwili (2) vya kukusanyia mapato havikurejeshwa kwa mweka hazina na kuwasilishwa kwa ukaguzi kinyume na Agizo 34 (6) la Memoranda ya Serikali za Mitaaa ya mwaka 2009. **Mapato yaliyokusanywa yalipelekwa banki pungufu Sh.13,497,300** Halmashauri ilikusanya mapato ya Sh.13,497,300 lakini hakuna uthibitisho wa kupelekwa benki kutokana na kukosekana kwa hati za kuwekea benki fedha pamoja na taarifa za benk kinyume na Agizo 50(5) ya Memoranda ya fedha ya serikali za mitaa ya mwaka 2009 **Hati za malipo zilizokosekana Sh.234,357,255,936.93** Hati za malipo zenye thamani ya Sh.26,578,280 hazikuwasilishwa kwa ukaguzi kinyume na Agizo 8(2)(c) Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. **Wadaiwa wa Halmashauri kuripotiwa punguzwa kwenye taarifa za fedha zilizowasilishwa kwa Sh. 823,966,140** Wakala wa ukusanyaji mapato hakuwasilisha mapato ya Sh. 823,966,140 kwenye Halmashauri kama kipengele cha mkataba kinavyotaka. Hii ni kinyume na Agizo 38(1) ya Memoranda ya fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			Hivyo, tulibaini kwamba mapato hayo yanayodaiwa hayakutambuliwa kwenye taarifa za fedha ili kuendana na taratibu za kihasibu (IPSAS accruals) ambapo mapato hutambuliwa yanapopatikana. **Kukosekana kwa ushahidi wa madeni yaliyoripotiwa (madai ya wafanyakazi, pamoja na vifaa) Sh. 54,104,890** Katika madeni yaliyoripotiwa ya Sh.2,428,532,584, (madai ya wafanyakazi na vifaa), Sh. 54,104,890 hazina ushahidi ya kuwa ni madeni halali.
(r) b	H/W Sengerema	Hati yenye shaka	**a) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Sengerema inamiliki ardhi waliyoipata bila gharama yeyote kutoka Serikali ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hiyo imeripotiwa kwenye mahesabu ikiwa na thamani ya sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya IPSA 17 ambayo inataka gharama ya mali za kudumu iliyopatikana bila kufanya mauziano ifanyiwe thamani ya bei ya soko siku/tarehe iliyopatikana. Hata hivyo, thamani ya mali za kudumu (PPE) zilizoripotiwa kwenye mahesabu ya Halmashauri ya Magu zilipunguzwa thamani yake.
(s)	H/W Ukerewe	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Ukerewe inamiliki ardhi waliyoipata bila gharama yeyote kutoka Serikali ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hiyo imeripotiwa kwenye mahesabu ikiwa na thamani ya sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya IPSA 17 ambayo inataka gharama ya mali za kudumu iliyopatikana bila kufanya mauziano ifanyiwe thamani ya bei ya soko siku/tarehe iliyopatikana. Hata hivyo, thamani ya mali za kudumu (PPE) zilizoripotiwa kwenye mahesabu ya Halmashauri ya Ukerewe zilipunguzwa thamani yake.
(t)	H/W Misungwi	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Misungwi inamiliki ardhi waliyoipata bila gharama yeyote kutoka Serikali ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hiyo imeripotiwa kwenye mahesabu ikiwa na thamani ya sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya IPSA 17 ambayo inataka gharama ya mali za kudumu iliyopatikana bila kufanya mauziano ifanyiwe thamani ya bei ya soko siku/tarehe iliyopatikana. Hata hivyo, thamani ya mali za kudumu (PPE) zilizoripotiwa kwenye mahesabu ya Halmashauri ya Misungwi zilipunguzwa thamani yake.
GEITA			
(u)	H/W Bukombe	Hati yenye shaka	**a) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Bukombe inamiliki ardhi waliyoipata bila gharama yeyote kutoka Serikali ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hiyo imeripotiwa kwenye mahesabu ikiwa na thamani ya sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya IPSA 17 ambayo inataka gharama ya mali za kudumu (asset) iliyopatikana bila kufanya mauziano ifanyiwe thamani ya bei ya soko siku/tarehe iliyopatikana. Hata hivyo thamani ya mali za kudumu (PPE) zilizoripotiwa kwenye mahesabu ya Halmashauri ya Bukombe zilipunguzwa thamani yake.
(v)	H/W Chato	Hati yenye shaka	**(a) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Chato inamiliki ardhi waliyoipata bila gharama yeyote kutoka Serikali ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hiyo imeripotiwa kwenye mahesabu ikiwa na thamani ya sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya IPSA 17 ambayo inataka gharama ya mali za kudumu (asset) iliyopatikana bila kufanya mauziano ifanyiwe thamani ya bei ya soko siku/tarehe iliyopatikana. Hata hivyo, thamani ya mali za kudumu (PPE) zilizoripotiwa kwenye mahesabu ya Halmashauri ya Chato zilipunguzwa thamani yake. **(b) Hati za malipo ya Sh.62,265,000 zilizokosekana** Hati za malipo zenye thamani ya Sh.62,265,000 hazikuonekana wakati wa ukaguzi

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
(w)	H/W Geita	Hati yenye shaka	**a) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Geita inamiliki ardhi waliyoipata bila gharama yoyote kutoka Serikali ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hiyo imeripotiwa kwenye mahesabu ikiwa na thamani ya sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya IPSA 17 ambayo inataka gharama ya mali za kudumu (asset) iliyopatikana bila kufanya mauziano ifanyiwe thamani ya bei ya soko siku/tarehe iliyopatikana. Hata hivyo, thamani ya mali za kudumu (PPE) zilizoripotiwa kwenye mahesabu ya Halmashauri ya Geita zilipunguzwa thamani yake.
(x)	H/Mji Geita	Hati yenye shaka	**a) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Mji wa Geita inamiliki ardhi waliyoipata bila gharama yeyote kutoka Serikali ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hiyo imeripotiwa kwenye mahesabu ikiwa na thamani ya sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya IPSA 17 ambayo inataka gharama ya mali za kudumu (asset) iliyopatikana bila kufanya mauziano ifanyiwe thamani ya bei ya soko siku/tarehe iliyopatikana. Hata hivyo, thamani ya mali za kudumu (PPE) zilizoripotiwa kwenye mahesabu ya Halmashauri ya Mji wa Geita zilipunguzwa thamani yake.
RUKWA			
(y)	H/W Sumbawanga	Hati yenye shaka	**a) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya wilaya ya Sumbawanga imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Sumbawanga zimeoneshwa pungufu. **b) Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na Vifaa katika taarifa za fedha iliyowasilishwa** Ukaguzi wa viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 kuhusu utekelezaji wa sera za uhasibu kuhusiana na mali za kudumu za Halmashauri ya Wilaya ya Sumbawanga umebaini kuwa Halmashauri haijathamini mali zake. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu iwapo thamani ya mali, Mitambo na vifaa iliyooneshwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ilikuwa na uhalisia. **c) Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.8,563,420,088** Halmashauri ya Wilaya ya Sumbawanga haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.8,563,420,088 badala yake imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma.
(z)	H/W Nkasi	Hati yenye shaka	**a) Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na Vifaa katika taarifa za fedha iliyowasilishwa Sh.23,136,995,000** Mapitio ya viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 kuhusu utekelezaji wa sera za uhasibu kuhusiana na mali za kudumu za Halmashauri ya Wilaya ya Nkasi umebaini kuwa Halmashauri haijathamini mali zake. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu iwapo thamani ya mali, Mitambo na vifaa iliyooneshwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Sh.23,136,995,000 ilikuwa na uhalisia. **b) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya wilaya ya Nkasi imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Nkasi zimeoneshwa pungufu. **c) Kukwaza kwa mawanda ya ukaguzi kutokana na malipo yasiyo na viambatisho Sh.77,724,490** Matumizi yaliyooneshwa katika taarifa za fedha yanajumuisha kiasi cha Sh.77,724,490 ambazo uhalali wa matumizi hayo hayakuweza kuthibitishwa kutokana na hati zake za malipo kutokuwa na viambatisho sahihi vinavyohalalisha matumizi ya fedha hizo. Hivyo, nimeshindwa kuthibitisha kwamba matumizi yaliooneshwa katika taarifa za fedha kama yapo sahihi.
(aa)	H/M Sumbawanga	Hati yenye shaka	**a) Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na Vifaa katika taarifa za fedha iliyowasilishwa Sh.10,806,202,120** Mapitio ya viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 kuhusu utekelezaji wa sera za uhasibu kuhusiana na mali za kudumu za Halmashauri ya Manispaa ya Sumbawanga umebaini kuwa Halmashauri haijathamini mali zake. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu iwapo thamani ya mali, Mitambo na vifaa iliyooneshwa katika taarifa

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			za fedha za Halmashauri ya Sh.10,806,202,120 ilikuwa na uhalisia. **b) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Manispaa ya Sumbawanga imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Manispaa ya Sumbawanga zimeoneshwa pungufu.
(bb)	H/W Kalambo	Hati yenye shaka	**a) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Kalambo imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya Wilaya ya Kalambo zimeoneshwa pungufu. **b) Marejesho ya ruzuku yaliyooneshwa katika taarifa za fedha bila kuwa na uthibitisho Sh.277,232,000** Marejesho ya Ruzuku kiasi cha Sh.277,232,000 kilichooneshwa kwenye Taarifa ya Mtiririko wa Fedha kwa mwaka unaoishia 30-06-2015 hayakuwa yameambatishwa na maelezo yoyote kuweza kuelewa ushahihi wa kiasi hicho. Hali hiyo imesababisha nishindwe kuthibitisha kama kiasi cha fedha taslimu kilichooneshwa katika taarifa za fedha kilikuwa na uhalisia. **c) Kiasi cha Mali ghalani kilichooneshwa katika taarifa za fedha Sh.196,640,000 hakijaambatishwa na ripoti ya uhakiki wa malighalani hizo** Kiasi cha Sh.196,640,000 kilichooneshwa katika Taarifa za fedha kama mali ghalani hakijaambatishwa na ripoti ya uhesabuji na uhakiki wa mali ghalani hizo. Hii imenipa ugumu kuweza kujua kama thamani ya malighalani iliyooneshwa ina uhalisia. **d) Kukwaza kwa mawanda ya ukaguzi kutokana na kutopata uthibitisho wa mapokezi ya mapato Sh.22,130,290** Kiasi cha mapato cha jumla ya Sh.22,130,290 kimeoneshwa katika Taarifa za fedha za Halmashauri; hata hivyo, hakuna ushahidi uliopatikana kuthibitisha mapokezi ya kiasi hicho kwa mtunza fedha wa Halmashauri. Hali hii imekwaza mawanda ya ukaguzi katika kujua kwamba mapato yaliyoonyeshwa katika Taarifa za fedha yanaonyesha uhalisia.
KATAVI			
(cc)	H/Mji Mpanda	Hati yenye shaka	a) **Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh. 3,127,275,120** Halmashauri ya Mji wa Mpanda haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.3,127,275,120; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma (IPSAS 17). Hali hii imesababisha thamani ya Ardhi na Majengo iliyooneshwa kwenye vitabu kutoonesha uhalisia. **b) Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na Vifaa katika taarifa za fedha iliyowasilishwa Sh.14,652,183,046** Mapitio ya viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 kuhusu utekelezaji wa sera za uhasibu kuhusiana na mali za kudumu za Halmashauri ya Mji wa Mpanda umebaini kuwa Halmashauri haijathamini mali zake. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu iwapo thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyooneshwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Sh.14,652,183,046 ilikuwa na uhalisia.
(dd)	H/W Mpanda	Hati yenye shaka	a) **Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh. 4,532,229,000** Halmashauri ya Wilaya ya Mpanda haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.4,532,229,000; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma (IPSAS 17). Hali hii imesababisha thamani ya Ardhi na Majengo iliyooneshwa kwenye vitabu kutoonesha uhalisia. b) **Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa na fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Mpanda imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Kwa hali hiyo, thamani ya Mali, mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa na Halmashauri ya

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			Wilaya ya Mpanda zimeoneshwa pungufu. **c) Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na Vifaa katika taarifa za fedha iliyowasilishwa Sh.12,319,153,000** Mapitio ya viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma sura ya 17 kuhusu utekelezaji wa sera za uhasibu kuhusiana na mali za kudumu za Halmashauri ya Wilaya ya Mpanda umebaini kuwa Halmashauri haijathamini mali zake. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu iwapo thamani ya mali, Mitambo na vifaa iliyooneshwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ya Sh.12,319,153,000 ilikuwa na uhalisia.
RUVUMA			
(ee)	H/W Songea	Hati yenye Shaka	**Thamani ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.3,049,236,490** Halmashauri ya Wilaya ya Songea haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.3,049,236,490; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma.
(ff)	H/W Tunduru	Hati yenye Shaka	**Thamani ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.19,222,593,081** Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.19,222,593,081; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma.
(gg)	H/W Namtumbo	Hati yenye shaka	**Thamani ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.27,769,886,524** **a)** Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.27,769,886,524; badala yake; imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma. **b) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Namtumbo imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu. **c) Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na vifaa** Halmashauri haikumaliza kuthamanisha mali zake za kudumu zenye thamani ya Sh.15,596,007,321. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu iwapo au sio thamani ya Sh.39,082,128,284 ya mali, Mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ilikuwa na uhalisia.
(hh)	H/W Mbinga	Hati yenye shaka	**Thamaniya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.34,147,724,617** Halmashauri ya Wilaya ya Mbinga haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.34,147,724,617; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma.
(ii)	H/W Songea	Hati yenye shaka	**Thamani ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.6,371,854,529** Halmashauri ya Wilaya ya Songea haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.6,371,854,529 badala yake imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma.
(jj)	H/W Nyasa	Hati yenye shaka	**Kutoonekana kwa vitabu (HW 5) 23 vya kukusanyia mapato** Halmashauri ilishindwa kuonesha vitabu 23 kwa ajili ya ukaguzi. Katika hali hii, sikuweza kutambua kiasi cha fedha kilichokusanywa na vitabu hivi na kama kiliwasilishwa kwenye Halmashauri na kuingizwa katika vitabu vya fedha. Mapato ya ndani katika taarifa ya fedha ya nyongeza namba 9, 10 na 13 inayoonesha Sh.520,411,479.30 haikuonesha taarifa halisi.
SHINYANGA			
(kk)	H/W Shinyanga	Hati yenye shaka	a) Vitabu 23 vya kukusanyia mapato vilivyotumika na mawakala wawili havikuwepo wakati wa ukaguzi. Katika hali hii, sikuweza kutambua kiasi cha fedha kilichokusanywa na vitabu hivi na kama fedha hizo ziliwasilishwa kwenye Halmashauri na kuingizwa katika vitabu vya fedha. b) Halmashauri ya Wilaya Shinyanga imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu.
(ll)	H/M Shinyanga	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Manispaa ya Shinyanga imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu.
(mm)	H/W Kishapu	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Kishapu imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu.
SIMIYU	H/W Bariadi	Hati yenye Shaka	**Thamani ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.12,149,054,080** Katika Taarifa za Fedha za Halmashauri ya Wilaya ya Bariadi, Sh.12,149,054,080 inawakilisha thamani ya ardhi na majengo ambayo haikutenganisha thamani ya ardhi na ile ya majengo kama inavyotakiwa na aya ya 74 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma namba 17. Kwa sababu hiyo, thamani ya ardhi na majengo iliyoripotiwa na Halmashauri ya Wilaya ya Bariadi katika taarifa za Fedha ilikuwa imepotoshwa ikiwa ni pamoja na uchakavu wa mitambo katika vitabu vya hesabu .
(nn)	H/W Maswa	Hati yenye Shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Maswa imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu.
(oo)	H/W Meatu	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Meatu imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu.
SINGIDA			
(pp)	H/W Iramba	Hati yenye Shaka	**a) Fedha zilizokusanywa Sh.23,571,669 hazikuthibitishwa kama zimepelekwa benki** Wakati wa ukaguzi nilibaini kuwa, fedha zilizotokana na makusanyo ya ndani ya Halmashauri kiasi cha Sh.17,801,994 kilikuwa hakikupelekwa benki na Sh.5,769,675 zilitumika kabla ya kupelekwa benki kinyume na Agizo 50 (5) la memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 ambayo inahitaji fedha zote zinazokusanywa kuwekwa benki kila siku au siku ya pili ya kazi. **b) Vitabu 23 vya kukusanyia mapato havikuletwa kwa ajili ya ukaguzi** Memoranda ya Fedha ya Mamlaka ya Serikali za mitaa ya mwaka 2009, kifungu cha 34 (1) na (6) kinataka kuwa Mweka Hazina atawajibika kuweka salama nyaraka zote na kuhakikisha kwamba risiti zote, hutolewa kwa utaratibu. Na maafisa wote waliopewa vitabu vya makusanyo lazima warudishe vitabu vyote vilivyotumika na ambavyo havijatumika kila mwisho wa mwezi kwa utaratibu. Kinyume na hapo, vitabu vya kukusanyia mapato vilivyotolewa kwa wazabuni havikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi. **c) Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.30,175,489,000** Aya 101 ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma namba 17 inaelekeza kuwa, kipindi cha mpito katika aya 95 na 96 zinatoa unafuu katika mazingira ambayo taasisi inaanza kufuata masharti ya aya ya 17 ya Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma. Wakati Taasisi ikianza kutumia mfumo wa kihasibu unaotambua madeni,

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			mara nyingi kuwa kuna ugumu katika kukusanya taarifa za kina juu ya kuwapo kwa tathmini ya mali. Kwa sababu hii, kwa kipindi cha miaka mitano baada ya tarehe ya kupitishwa kuanza kutumia mfumo huo wa uhasibu kwa mujibu wa Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, taasisi hazitakiwi kufuata kikamilifu mahitaji ya aya ya 14. Pamoja na kwamba miaka hiyo mitano iliisha, Halmashauri ya Wilaya Iramba haikuthamanisha mali zake. **d) Uhamisho wa fedha kwenda katika akounti za kata haukuthibitishwa Sh.125,857,000** Ukaguzi uliofanywa kwenye hati za malipo za akaunti ya Maendeleo ulibainisha kuwa matumizi yenye kiasi cha Sh.125,857,000 yalihamishiwa katika kata mbalimbali kwa ajili ya ujenzi wa maabara katika shule mbalimbali za sekondari katika wilaya ya Iramba, pesa hizo hazikuthibitika kama zilipokelewa. **e) Hati za malipo ambazo hazikupatikana Sh. 66,553,977** Tathmini ya matumizi ya Halmashauri iligundua kuwa, hati za malipo za Sh.66,553,977.80 hazikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi. **f) Malipo yenye viambata pungufu Sh.75,372,000** Matumizi yenye thamani ya Sh. 75,372,000 yalifanyika yakiwa na viambatasho pungufu.
(qq)	H/W Manyoni	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Manyoni imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu.
(rr)	H/W Singida	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Singida imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu.
TANGA			
(ss)	H/W Pangani	Hata yenye Shaka	(a) Jumla ya Sh.5,140,600 zililipwa kwa wafanyakazi waliostaafu. Hii imeongeza gharama ya mishahara kwa Halmashauri na pia hasara ya fedha za wananchi. (b) Halmashauri haijathaminisha mali za kudumu-miundombinu zenye thamani ya Sh.2, 807,569,073. Kwa maktadha huu, tarakimu ya mali za kudumu iliyoripotiwa kwenye taarifa za fedha inawezekana kuwa si sahihi na kufanya taarifa hizo kutoakisi uhalisia wa halmashauri. (c) Repoti ya wadeni wa Halmashauri ni pungufu kwa Sh. 8,390,000
(tt)	W/Jiji la Tanga	Hati yenye Shaka	a) Malipo ya mishahara ya Sh. 44,698,786.72 kwa wafanyakazi walio nje ya utumishi wa umma (watoro) kinyume na Agizo F.16(1) kanuni za utumishi wa umma b) Ukaguzi wa orodha za computa za mishahara, majalada binafsi, nyaraka za mishahara na Rejista ya mishahara isiyochukuliwa kwa mwaka wa fedha unaoishia 30/6/2015 ulibaini kwamba kati ya wafanyakazi waliochaguliwa kwa ukaguzi, saba kati yao ambao wamestaafu, kufa na kutoroka katika vipindi mbalimbali walilipwa Sh.4,422,584 kama mishahara wakati hawapo kazini; matokeo yake, jumla ya Sh.6,367,785 zililipwa kama makato ya kisheria kwa taasisi mbalimbali. c) Malipo ya Sh.32,117,500 kwenda kata na wadi kwa shughuli mbalimbali hazikuwa na viambatanisho kinyume na Agizo Na. 8 (2)(c) ya Memoranda ya fedha ya Serikali za Mitaaa ya mwaka 2009. Kukosekana kwa viambatisho kulisababisha kukosekana uhalali na usahihi wa malipo haukupatikana. d) **Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.**12,930,491,437 Halmashauri ya Jiji la Tanga haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.12,930,491,437; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma.

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			e) **Mali za kudumu hazikuthaminiwa Sh.255,417,212,844.82** Halmashauri haikuthaminisha mali zake za kudumu zenye jumla ya Sh.255,417,212,844.82 licha ya ukweli kwamba kipindi cha mpito cha miaka mitano kilichotolewa muda wake uliisha tangu 2013/2014. Kwa hali hii, taarifa ya mali inaweza kutoonyesha thamani halisi ya soko la mali yote inayomilikiwa na Halmashauri; na kwa hiyo, Taarifa za Fedha haziwasilishi ukweli na uhalisia wa hali ya kifedha ya Halmashauri hadi kufikia tarehe 30 Juni mwaka 2015.
(uu)	H/W Mkinga	Hati yenye Shaka	**(a)** Ukaguzi wa orodha za computa za mishahara, majalada binafsi, nyaraka za mishahara na Rejista ya mishahara isiyochukuliwa kwa mwaka wa fedha unaoishia 30/6/2015 ulibaini kwamba wafanyakazi ambao wamestaafu, kufa na kutoroka walilipwa Sh. 51, 863,805 kama mishahara wakati hawapo kazini. Matokeo yake, jumla ya Sh.255,417,212,844.82 zililipwa kama makato ya kisheria kwa taasisi mbalimbali kinyume na Agizo Na.79(1) la Memoranda ya fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka ya 2009 (b) Mamlaka ya Serikali za Mitaa ilianza kutumia mfumo wa uhasibu unaotambua madeni (accrual basis) kuanzia 1/7/2009 kukiwa na kipindi cha mpito cha miaka mitano ili kufuata kikamilifu. Ukaguzi wa utekelezaji IPSAS pamoja na sera za uhasibu kwenye upande wa mali za kudumu, Halmashauri ya Mkinga ilibainika haijathaminisha mali zake za kudumu zenye Sh.9,608,256,917. Hivyo, tarakimu ya mali za kudumu hazionyeshi uhalisia. (c) Halmashauri ya Mkinga inamiliki ardhi waliyoipata bila gharama yeyote kutoka Serikali ya Muungano wa Tanzania. Ardhi hiyo imeripotiwa kwenye mahesabu ikiwa na thamani ya sifuri kinyume na Aya ya 27 na 28 ya IPSA 17 ambayo inataka gharama ya mali za kudumu (asset) iliyopatikana bila kufanya mauziano ifanyiwe thamani ya bei ya soko siku/tarehe iliyopatikana. Hata hivyo, thamani ya mali za kudumu (PPE) zilizoripotiwa kwenye mahesabu ya Halmashauri ya Halmashauri ya Mkinga zilipunguzwa thamani yake.
(vv)	H/W Lushoto	Hati yenye Shaka	**a)** Mamlaka ya Serikali za Mitaa ilianza kutumia mfumo wa uhasibu wa kutambua madeni (IPSAS accrual basis) kuanzia 1/7/2009 na kuwa na kipindi cha mpito miaka mitano ili kufuata kikamilifu. Halmashauri ilifanya tathmini ya mali za kudumu na kuripoti kwenye taarifa za fedha kama Sh. 35,755,089,518. Hata hivyo, mali za kudumu za miundombinu ya maji na kilimo zenye thamani ya Sh.1,519,723,268 hazikuthaminishwa.
(ww)	H/W Muheza	Hati yenye Shaka	**a) Tarakimu ya Mali za kudumu iliripotiwa kwa zaidi ya Sh.26,557,000 kwenye taarifa za fedha** Ukaguzi wa taarifa ya uthamini wa mali za kudumu kwenye noti 24 ya taarifa za fedha ilionyesha kuwapo tofauti ya Sh.26,557,000 kata ya taarifa ya uthamini na taarifa ya fedha na kusababisha mali za kudumu kuongezwa kwa Sh.26,557,000 **b) Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.15,294,400,000** Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo ya Sh.15,294,400,000 na zimeripotiwa kama aina moja ya mali za kudumu za Halmashauri kinyume na Aya 52 na 74 ya IPSA 17 na wakati huo huo zimetumia kiwango kimoja cha uchakavu **c) Tafauti ya Sh.99,121,636 baina ya akauti ya amana na fedha taslim haijafanyiwa usuluhishi** **d) Kukosekana maelezo kuhusu marekebisho ya makosa ya mwaka uliopita Sh.1,088,45,995**
(xx)	H/W Handeni	Hati yenye Shaka	a) Malipo yenye thamani ya Sh. 11,030,316.5 hayakuwa na viambatisho kinyume na Agizo Na. 8(2)(c) ya Memoranda za Fedha ya Serikali za Mitaa b) **Mali za kudumu hazikuthaminiwa Sh.2,211,777,367** Halmashauri haikuthaminisha mali zake za kudumu zenye jumla ya Sh.2,211,777,367 licha ya ukweli kwamba kipindi cha mpito cha miaka mitano kilichotolewa muda wake uliisha tangu 2013/2014. 2015.
(yy)	H/W Korogwe	Hati yenye Shaka	a) Vitabu vinane (8) vya ukusanyaji wa mapato vikiwemo vitatu (3) vya ambavyo nifunge na vitano (5) vya wazi havikuwasilishwa kwa ukaguzi vilipoitishwa. Hii ni kinyume na Agizo Na. 34 (6) la Memoranda ya fedha ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			b) Mishahara ililipwa kwa wafanyakazi waliostaafu yenye thamani ya Sh36,757,534.26 na Sh.17,478,171.63 zililipwa kwa makato ya kisheria kwa taasisi mbalimbali kinyume na Agizo Na.79 (8) ya Memoranda ya Fedha ya Serikali za Mitaa ya mwaka 2009 c) **Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.6,813,774,730** Halmashauri ya Wilaya ya Korogwe haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.6,813,774,730 badala yake imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma. **d) Mali za kudumu hazikuthaminiwa Sh.7,140,112,081** Halmashauri haikuthaminisha mali zake za kudumu zenye jumla ya Sh.7,140,112,081 licha ya ukweli kwamba kipindi cha mpito cha miaka mitano kilichotolewa muda wake uliisha tangu 2013/2014. Kwa hali hii, taarifa ya mali inaweza kutoonyesha thamani halisi ya soko ya mali yote inayomilikiwa na Halmashauri na kwa hiyo, Taarifa za Fedha haziwasilishi ukweli na uhalisia wa hali ya kifedha ya Halmashauri hadi kufikia tarehe 30 Juni mwaka 2015.
(zz)	H/Mji Korogwe	Hati yenye Shaka	(a) Hati za malipo zenye thamani ya Sh.130,286,050 hazikuwa na viambatisho. Kukosekana kwa viambatisho, kumeondosha pia uhalali wa malipo. (b) Halmashauri haikuthaminisha mali zake za kudumu zenye jumla ya Sh.256,007,851,732.99 licha ya ukweli kwamba kipindi cha mpito cha miaka mitano kilichotolewa muda wake uliisha tangu 2013/2014. Kwa hali hii, taarifa ya mali inaweza kutoonyesha thamani halisi ya soko la mali yote inayomilikiwa na Halmashauri, na kwa hiyo, Taarifa za Fedha haziwasilishi ukweli na uhalisia wa hali ya kifedha ya Halmashauri hadi kufikia tarehe 30 Juni mwaka 2015
(aaa)	H/W Kilindi	Hati yenye Shaka	a) **Tarakimu ya Ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.**13, 269,011,851 Halmashauri ya Wilaya ya Kilindi haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.13, 269,011,851; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma. b) Tofauti ya ruzuku ya mali za kudumu iliyobaki (Deffered capital grant) na muhtasari wa taarifa ya miradi ya maendeleo (CAPEX) ya Sh.23,705,281
TABORA			
(bbb)	H/W Igunga	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haijaoneshwa katika taarifa za fedha** Halmashauri haikuonesha thamani ya ardhi kwenye taarifa za hesabu; kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 27 na 28. Hivyo, kumesababisha thamani ya majengo, mitambo na vifaa iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kuwa pungufu kwa thamani ya ardhi ambayo haikuthamanishwa.
(ccc)	H/W Urambo	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haijaoneshwa katika taarifa za fedha** Halmashauri haikuonesha thamani ya ardhi kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 27 na 28. Hivyo kufanya thamani ya majengo, mitambo na vifaa iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kuwa pungufu kwa thamani ya ardhi ambayo haikuthamanishwa.
(ddd)	H/W Nzega	Hati yenye shaka	**a) Matumizi yasiyo na viambata vinavyokidhi Sh. 65,057,800** Halmashauri ilifanya malipo ya jumla ya Sh.65,057,800 kupitia akaunti ya matumizi ya kawaida na akaunti ya maendeleo, matumizi hayo hayakuwa na viambatisho vinavyokidhi. **b) Matumizi ya mafuta yasiyothibitishwa S.30,123,520** Matumizi ya Mafuta yaliyonunuliwa na halmashauri ya jumla ya Sh.30,123,520 hayakuthibitishwa kama yalitumika kwa matumizi ya ofisi, kutokana na vitabu vya kumbukumbu za matumizi ya mafuta (logbooks) kutowasilishwa kwa ajili ya ukaguzi. **c) Thamani ya ardhi haijaoneshwa katika taarifa za fedha** Halmashauri haikuonesha thamani ya ardhi kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 27 na 28. Hivyo kusababisha thamani ya majengo, mitambo na vifaa iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kuwa pungufu kwa thamani ya ardhi ambayo haikuthamanishwa.
(eee)	H/W Sikonge	Hati yenye shaka	**(a) Kutotambua kikamilifu thamani ya majengo, mitambo na vifaa katika taarifa za hesabu** Aya ya 19 ya viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			ya Umma, Namba 17 inahitaji gharama ya majengo, mitambo na vifaa kutambuliwa katika taarifa za hesabu mara tu zinaponunuliwa au kuanza kumilikiwa. Gharama ya majengo, mitambo na vifaa Sh.15,368,422,573 iliyooneshwa kwenye taarifa za fedha (taarifa ya nyongeza Na. 29) haikujumuisha gharama ya ardhi. Hivyo kufifisha uhalisia wa gharama ya mali hizo zilizooneshwa katika taarifa za fedha; hivyo taarifa ya fedha pia kuonekana kuwa imepotoshwa. **(b) Matumizi yasiyo na manufaa Sh.193,574,498** Malipo ya Sh.193,574,498 yalilipa gharama mbalimbali kama vile manunuzi ya bidhaa na huduma, posho ya vyakula, na matumizi mengine yalilipwa kwenye taasisi isiyo ya Serikali ya Pathfinder Green City lililoko eneo la Tulu bila kuwapo kwa huduma inayowiana na malipo hayo kutoka kwenye taasisi hiyo. **(c) Udhaifu katika matumizi Sh.68,573,206** Matumizi ya thamani ya Sh.68,573,206 yalibainika kuwa na mapungufu kama vile kukosa viambata, kukiuka taratibu za manunuzi na mifumo ya ndani kinyume na agizo 10(2) (a), (c) na (d) la Memoranda ya fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. **(d)** Vitabu 7 vya kukusanya mapato havikuwasilishwa kwa ajili ya ukaguzi kinyume na agizo 34 (6) la Memoranda ya fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. **(e) Malipo ya posho yaliyoahirishwa Sh.7,265,000** Katika mwaka wa fedha 2014/15 Halmashauri ililipa deni kiasi cha Sh.7,265,000 ambalo linatokana na matumizi ya mwaka wa fedha 2013/14. Hata hivyo, deni hilo halikuoneshwa kwenye taarifa za hesabu za mwaka 2013/14, na hakuna bajeti ya nyongeza iliyoandaliwa ikijumuisha deni hilo kama inavyotakiwa na agizo 22(1) la Memoranda ya Fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009.
(fff)	H/W Tabora	Hati yenye shaka	**a) Matumizi yasiyo na viambatisho Sh.30,690,659** Malipo ya Sh.30,690,659 hayakuwa na viambatisho vinavyokidhi ili kuthibitisha matumizi hayo kinyume na agizo 10(1) (d) la Memoranda ya fedha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ya mwaka 2009. **b) Thamani ya ardhi haijaoneshwa katika taarifa za fedha** Halmashauri haikuonesha thamani ya ardhi kwenye taarifa za hesabu, kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 27 na 28. Hivyo, kusababisha thamani ya majengo, mitambo na vifaa iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kuwa pungufu kwa thamani ya ardhi ambayo haikuthamanishwa.
(ggg)	H/M Tabora	Hati yenye shaka	**Tarakimu ya ardhi haijaoneshwa katika taarifa za fedha** Aya ya 19 ya viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 inahitaji gharama ya majengo, mitambo na vifaa kutambuliwa katika taarifa za hesabu mara tu zinaponunuliwa au kuanza kumilikiwa. Gharama ya majengo, mitambo na vifaa Sh.11,017,457 iliyooneshwa kwenye taarifa za fedha (taarifa ya nyongeza Na. 29) haikujumuisha gharama ya ardhi. Hivyo, kufanya gharama ya mali hizo iliyooneshwa katika taarifa za fedha kukosa uhalisia na taarifa ya fedha kuonekana kuwa imepotoshwa.
DAR ES SALAAM	H/M Ilala	Hati yenye shaka	**Tarakimu ya ardhi na majengo isiyothibitishwa Sh.82,176,882,563** Halmashauri haikutenganisha thamani ya ardhi na majengo Sh. 82,176,882,563 iliyooneshwa kwenye taarifa za hesabu kinyume na viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma, Namba 17 aya ya 52 na 74, gharama ya uchakavu ilitolewa kwenye thamani hiyo kwa ujumla ikijumuisha thamani ya ardhi ambayo haistahili gharama ya uchakavu.
LINDI			
(hhh)	H/W Kilwa	Hati yenye shaka	**a) Thamani ya ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.11,122,384,818** Halmashauri ya Wilaya ya Kilwa haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.11,122,384,818; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma. **b) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya ya Kilwa imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu. **c) Utambuzi usiokamilika wa thamani ya mali, Mitambo na vifaa** Halmashauri haikumaliza kuthamanisha mali zake za kudumu zenye thamani ya Sh.15,596,007,321. Kwa sababu hiyo, ilikuwa ni vigumu kufahamu iwapo au siyo thamani ya mali, Mitambo na vifaa iliyoripotiwa katika taarifa za fedha za Halmashauri ilikuwa na uhalisia.
	H/W Lindi	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.10,360,401,000** Halmashauri ya Wilaya ya Lindi haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.10,360,401,000; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma. **Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.12,498,928,000** Halmashauri haikufanya uthamini wa mali zake za kudumu zenye thamani ya Sh.12,498,928,000
(iii)	H/W Liwale	Hati yenye shaka	**a) Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.9,265,136,000** Halmashauri haikufanya uthamini wa mali zake za kudumu zenye thamani ya Sh.9,265,136,000 **b) Thamani ya ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.3,504,747,000** Halmashauri ya Wilaya ya Liwale haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.10,360,401,000; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma.
(jjj)	H/W Nachingwea	Hati yenye shaka	**a) Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.10,697,506,000** Halmashauri haikuthamanisha wa mali zake za kudumu zenye thamani ya Sh.10,697,506,000 **b) Thamani ya ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.7,056,124,000** Halmashauri ya Wilaya ya Nachingwea haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.7,056,124,000; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma.
(kkk)	H/W Ruangwa	Hati yenye shaka	**a) Mali za kudumu hazikuthaminishwa Sh.344,429,224,735.87** Halmashauri haikufanya uthamini wa mali zake za kudumu zenye thamani ya Sh.8,324,466,301 **b) Thamani ya ardhi na Majengo isiyothibitishwa Sh.4,584,216,637** Halmashauri ya Wilaya ya Ruangwa haijatenganisha thamani ya ardhi na majengo ya kiasi cha Sh.4,584,216,637; badala yake, imezionesha kwa pamoja kinyume na viwango vya kimataifa vya uhasibu kwa sekta ya Umma.
MOROGORO			
(lll)	H/W Mvomero	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya Mvomero imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha ni pungufu.
(mmm)	H/W Morogoro	Hati yenye shaka	**a) Mali za kudumu hazikuthaminishwa** Halmashauri haikufanya uthamini wa mali zake za kudumu kama ilivyooneshwa katika barua ya mapungufu kwa Halmashauri. **b) Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa** Halmashauri ya Wilaya Morogoro imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu.
(nnn)	H/W Ulanga	Hati yenye shaka	**Thamani ya ardhi haikuripotiwa katika taarifa za fedha zilizowasilishwa**

Mkoa	Jina la Halmashauri	Hati iliyotolewa	Sababu zilizosababisha
			Halmashauri ya Wilaya Ulanga imeripoti thamani ya ardhi katika taarifa zake za fedha zilizowasilishwa kuwa ni sifuri. Hii ni kinyume na matakwa ya Viwango vya kimataifa vya uhasibu katika sekta ya umma vinavyoelekeza kuwa gharama ya mali za kudumu zipimwe katika thamani halisi wakati wa kuinunua. Kwa hali hiyo, thamani ya mali, mitambo na vifaa iliyotolewa taarifa katika vitabu vya taarifa za fedha kuwa pungufu.

Kiambatisho ix: Maelezo ya Mapendekezo Yasiyotekelezwa

Aya katika ripoti	Mapendekezo	Hali ya utekelezaji			Maoni ya Ukaguzi
		Yaliyotekelezwa	Yaliyo katika utekelezaji	Hayakutekelezwa	
9.1.1	**Mapungufu katika mchakato wa bajeti za Serikali za Mitaa**				
	(a) Mamlaka za Serikali za Mitaa/OWM-TAMISEMI na Wizara ya Fedha zinashauriwa kuangalia bajeti kama chombo cha kudhibiti matumizi na kwamba mabadiliko yoyote yafuate Sheria na Kanuni zilizopo ikiwa ni pamoja na kuwasilisha bungeni makisio ya nyongeza.			✓	Serikali haikuweza kuwasilisha majibu pamoja na mikakati ambayo itatumika ili kuhakikisha kuwa Bajeti itatumika kuwa chombo cha kudhibiti matumizi ya umma
	(b) Kama nilivyopendekeza katika mwaka uliopita, mchakato wa bajeti unatakiwa kutathiminiwa katika hatua zote ili kuja na malengo na vipaumbele yanavyoweza kufikiwa, kusimamiwa na kutathminiwa kila baada ya muda. Kama kuna tofauti kubwa, hatua stahiki za kurekebisha zichukuliwe.			✓	Serikali haijajibu pendekezo hili; ninasisitiza utekelezaji wake.
	(c) Serikali Kuu inashauriwa kuendelea kuzipatia Halmashauri fedha za ruzuku za Matumizi ya Kawaida na ya Maendeleo kwa wakati. Aidha, Halmashauri zijitahidi kuongeza uwezo wa kutumia fedha hizo kulingana na vipaumbele vya bajeti na mpango kazi huku zikiongeza usimamizi na ufuatiliaji katika utekelezaji wa shughuli zilipopangwa ili kupunguza wingi wa fedha zinazobaki mwishoni mwa mwaka.			✓	Majibu ya Serikali yameonesha mikakati itakayotumika kupunguza ucheleweshaji wa kutoa fedha kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa na kasi ndogo ya matumizi ya pesa hizo. Tathmini ya matokeo ya mikakati hii itafanyika katika na kuitolea taarifa ripoti yangu inayofuata.
9.1.2	**Mapungufu katika Usimamizi wa Mapato**				
	Halmashauri zinashauriwa kuchambua na kutathmini uwezekano wa kukusanya mapato katika vyanzo vyake vilivyopo katika maeneo ya Halmashauri kwa kuhakikisha kunakuwepo usimamizi imara wa mikataba ya ukusanyaji mapato na kupunguza kiasi cha mapato kisichowasilishwa. Aidha, Mamlaka za Serikali za Mitaa zifanye ufuatiliaji wa mara kwa mara wa mikataba ya mawakala wa kukusanya mapato na kutambua kama kuna dalili zozote zinazoashiria uvunjaji wa mkataba kabla ya muda wa mkataba kuisha.				Serikali imetoa mikakati ya namna ya kutatua tatizo hili; ushahidi wa utekelezaji na matokeo yake vinasubiriwa
	Halmashauri zinashauriwa kuimarisha mifumo ya udhibiti kwa mapato yanayokusanywa ikiwa ni pamoja na kufanya ukaguzi wa mara kwa mara, usuluhisho na utunzaji mzuri wa vitabu vyote vinavyotumika kukusanya mapato ili kuzuia uwezekano wowote wa kuchelewa kupeleka fedha za makusanyo benki na kuzitumia kabla ya kupeleka benki.				Serikali imetoa mikakati ya kutatua tatizo hili; ushahidi wa utekelezaji na matokeo yake bado unasubiriwa
	c) Kama ilivyopendekezwa katika ripoti ya mwaka uliopita, Halmashauri zinapaswa kuendelea kupitia mipango yake ya upanuzi wa vyanzo vya mapato ili kupunguza utegemezi uliopo wa fedha zitokazo Serikali Kuu.				Serikali imetoa mikakati ya kutatua tatizo hili; ushahidi wa utekelezaji na matokeo yake vinasubiriwa
9.1.3	**Mapungufu katika kusimamia rasilimali watu**				
	(a) Mamlaka za Serikali za Mitaa zinatakiwa kuimarisha mfumo wa kupitia taarifa za watumishi kwa kuzihuisha mara kwa mara na kwa kuwahusisha Wakuu wa Idara na Vitengo. Aidha, taarifa za watumishi zinazotumwa na Halmashauri kwenda Hazina na Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa Umma zifanyiwe kazi mapema ili kuondokana na kupotea kwa fedha za umma kupitia mishahara kwa watumishi ambao ajira zao zilishafikia ukomo.			✓	Majibu ya Serikali yameonesha mipango ya kutatua udhaifu katika usimamizi wa rasilimali watu. Matokeo ya mipango inayotarajia kutekelezwa ili kuondoa udhaifu ulioonekana yanasubiriwa.
	(b) Mamlaka za Serikali za Mitaa kwa kushirikiana na Ofisi ya Rais Menejimenti ya		✓		Majibu ya Serikali yameonesha mipango ya kutatua udhaifu

Aya katika ripoti	Mapendekezo	Hali ya utekelezaji			Maoni ya Ukaguzi
		Yaliyotekelezwa	Yaliyo katika utekelezaji	Hayakutekelezwa	
	Utumishi wa Umma zinashauriwa kupanga vizuri na kupunguza idadi ya watumishi wanaokaimu nafasi za ukuu wa idara na vitengo kwa kuwathibitisha au kuteua wengine wapya wenye sifa kwa nafasi hizo.				katika usimamizi wa rasilimali watu. Ushahidi na matokeo ya mipango hiyo vinasubiriwa.
9.1.4	**Mapungufu katika kusimamia matumizi**				
	Ninapendekeza kuwa, Mamlaka za Serikali za Mitaa ziimarishe udhibiti wa malipo ikiwa ni pamoja na kuimarisha kitengo vya ukaguzi wa awali na bajeti ili viweze kupitia kwa kina malipo yote kabla hayajafanyika. Lakini pia, kuwepo mtu wa kutunza nyaraka za malipo na viambatanisho vyake ili viweze kupatikana kwa usahihi pale vitakapohitajika kuthibitisha uhalali wa malipo.			✓	Serikali haijatoa majibu kuhusiana na mapendekezo yangu juu ya haja ya kuboresha utunzaji wa nyaraka na kuzitoa wakati zinapotakiwa.
9.1.5	**Uandaaji wa Taarifa za Fedha wenye mapungufu**				
	(a) Mamlaka za Serikali za Mitaa/OWM-TAMISEMI na Hazina zinashauriwa kuandaa kwa kina sera za uhasibu zikieleza namna ya kuonesha kila kitu kilicho kwenye hesabu (line items) na kuzihuisha kila baada ya muda kulingana na mahitaji ya IPSAS			✓	Serikali haijatoa majibu kuhusiana na mapendekezo yangu. Ninasisitiza kwa Halmashauri kuyafanyia kazi mapendekezo yangu.
	(b) Mamlaka za Serikali za Mitaa na OWM-TAMISEMI zinashauriwa kuendelea kutoa mafunzo kwa wahasibu na watumishi wengine kama Wakuu wa Idara na Vitengo kuhusu uandaaji wa taarifa za hesabu zinazokidhi viwango vya kimataifa; hii itasaidia kutunza pia kumbukumbu na takwimu zinazohitajika katika kuandaa taarifa za hesabu.		✓		Majibu ya Serikali ya namna ya kutatua tatizo hili yamepokelewa, ingawa ninasisitiza ushirikishwaji wa Wakuu wote wa Idara na Vitengo wakati wa zoezi la kuandaa vitabu vya taarifa za fedha za Halmashauri kwa kufuata Viwango vya Kimataifa vya Uhasibu katika Sekta ya Umma (IPSAS).
9.1.6	**Upungufu katika kuzingatia Sheria za Manunuzi**				
	(a) Ninazishauri Halmashauri kuimarisha Bodi za Zabuni na Vitengo vya Manunuzi kupitia mafunzo na kuongeza watumishi wenye sifa stahiki za manunuzi ili kuongeza uwezo wa kuzingatia Sheria za Manunuzi.			✓	Majibu ya Serikali yameonesha mikakati ya kuondokana na tatizo la kutozingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma. Ninaamini Serikali itatimiza ahadi yake ya kuondokana na tatizo hili la kutozingatia Sheria ya manunuzi kwa kutekeleza pendekezo hili kikamilifu.
	(b) Ninapendekeza kwa Mamlaka za Serikali za Mitaa kuongeza uwekaji mzuri wa nyaraka muhimu zinazohusu manunuzi kama vile nyaraka za zabuni, mihutasari ya vikao vya zabuni, mikataba, taarifa za tathmini za zabuni, vitabu vya stoo n.k.			✓	Ninatarajia kuona matokeo ya mikakati ya Serikali ya kuondokana na tatizo la utunzaji nyaraka.
9.1.7	**Mapungufu katika utekelezaji wa miradi ya maendeleo**				
	(a) Halmashauri zinashauriwa kuhusisha jamii inayolengwa katika ngazi zote za kupanga na kutekeleza miradi ambapo si kwamba itahamasisha ushiriki katika kutekeleza mradi huo tu, bali hata kuwafanya wajisikie kuwa wao ndio wamiliki na hatimaye kuifanya miradi hiyo kuwa endelevu. Mikataba inatakiwa kusimamiwa kwa ukaribu ili kuhakikisha inakamilika kwa wakati na kwa viwango sahihi.			✓	Serikali haikufanyia kazi pendekezo langu.
	(b) Kama ilivyopendekezwa mwaka uliopita, Wahandisi, Maafisa mipango, Wakaguzi wa Ndani na Kamati za Ukaguzi wa Miradi katika Halmashauri waimarishe mifumo ya ufuatiliaji na ufanyaji tathmini ili kuhakikisha kuwa miradi inatekelezwa kwa ufanisi na ukamilifu na hatua zichukuliwe dhidi ya wakandarasi wanaofanya kazi chini ya kiwango, ikiwa ni pamoja na kutoa taarifa kwenye Bodi ya Usajili wa Wakandarasi.			✓	Serikali haijaja na mkakati wa kutekeleza mapendekezo yangu.

Aya katika ripoti	Mapendekezo	Hali ya utekelezaji			Maoni ya Ukaguzi
		Yaliyotekelezwa	Yaliyo katika utekelezaji	Hayakutekelezwa	
9.1.8	**Udhaifu katika kusimamia Mfuko wa Wanawake na Vijana**				
	Halmashauri zinatakiwa kupeleka kiasi cha fedha kinachotakiwa kwenye Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana na kusimamia vikundi na mtu mmoja mmoja kwa njia ya kuwahamasisha juu ya manufaa ya mfuko huu wa kukopa na kurejesha. Ni muhimu pia kuhusisha wadau wengine kama Madiwani katika kuhamasisha wanufaika wa mfuko huu.			✓	Serikali haijatekeleza mapendekezo yangu.

Kiambatisho x: Muhtasari wa Utekelezaji wa Mapendekezo ya Ukaguzi kwa Miaka ya Nyuma kwa kila Halmashauri

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo yaliyo tolewa	Yaliyo tekelezwa	Yaliyo katika utekelezaji	Ambayo hayaja tekelezwa	Yaliyopitwa na wakati
1	H/Jiji Arusha	123	35	22	43	23
2	H/W Arusha	41	9	15	17	0
3	H/W Babati	31	6	7	18	
4	H/Mji Babati	70	0	59	10	1
5	H/W Bagamoyo	44	19	21	4	0
6	H/W Bahi	18	0	10	6	2
7	H/W Bariadi	40	19	0	21	0
8	H/Mji Bariadi	70	28	18	24	0
9	H/W Biharamulo	57	18	17	7	15
10	H/W Buhigwe	23	6	5	3	9
11	H/W Bukoba	60	2	13	21	24
12	H/M Bukoba	80	27	22	17	14
13	H/W Bukombe	19	7	6	6	0
14	H/W Bumbuli	54	27	27	0	0
15	H/W Bunda	59	35	4	8	12
16	H/W Busega	15	6	6	3	0
17	H/W Busokelo	35	8	20	3	4
18	H/W Butiama	17	8	3	6	0
19	H/W Chamwino	32	15	3	4	10
20	H/W Chato	111	35	23	53	0
21	H/W Chemba	37	5	1	10	21
22	H/W Chunya	95	10	64	21	0
23	H/Jiji Dar Es Salaam	18	3	8	7	0
24	H/W Dodoma	100	10	26	36	28
25	H/W Gairo	32	14	16	0	2
26	H/W Geita	55	12	27	16	0
27	H/Mji Geita	44	16	12	16	0
28	H/W Hai	50	1	1	36	12
29	H/W Hanang'	42	1	7	34	0
30	H/W Handeni	32	0	18	13	1
31	H/W Igunga	41	5	6	22	8
32	H/W Ikungi	37	10	12	9	6
33	H/M Ilala	34	5	25	4	0
34	H/W Ileje	81	25	34	18	4
35	H/M Ilemela	123	20	11	78	14
36	H/W Iramba	87	10	36	35	6
37	H/W Iringa	30	15	10	0	5
38	H/M Iringa	32	7	19	3	3
39	H/W Itilima	28	7	5	2	14
40	H/Mji Kahama	48	8	10	30	0
41	H/W Kakonko	21	0	8	13	0
42	H/W Kalambo	66	8	4	54	0
43	H/W Kaliua	10	4	4	2	0
44	H/W Karagwe	81	14	31	23	13
45	H/W Karatu	94	17	6	70	1
46	H/W Kasulu	66	24	6	31	5
47	H/W Kyerwa	37	9	5	12	11
48	H/W Kibaha	22	17	3	2	0
49	H/Mji Kibaha	26	18	4	4	0
50	H/W Kibondo	48	8	10	28	2
51	H/W Kigoma	52	8	21	17	6
52	H/M Kigoma/Ujiji	40	24	12	4	0
53	H/W Kilindi	73	46	25	0	2
54	H/W Kilolo	40	12	12	3	13
55	H/W Kilombero	60	2	50	3	5
56	H/W Kilosa	32	0	13	19	0
57	H/W Kilwa	34	2	27	5	0
58	H/M Kinondoni	25	8	15	2	0
59	H/W Kisarawe	17	13	4	0	17
60	H/W Kishapu	146	7	128	8	146
61	H/W Kiteto	40	23	3	14	0
62	H/W Kondoa	30	3	7	8	12
63	H/W Kongwa	15	9	3	1	2
64	H/W Korogwe	50	0	13	37	0
65	H/Mji Korogwe	86	44	34	7	1
66	H/W Kwimba	60	7	25	25	3

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo yaliyo tolewa	Yaliyo tekelezwa	Yaliyo katika utekelezaji	Ambayo hayaja tekelezwa	Yaliyopitwa na wakati
67	H/W Kyela	89	21	41	27	0
68	H/W Lindi	41	16	12	5	8
69	H/M Lindi	25	21	0	4	0
70	H/W Liwale	43	32	11	0	0
71	H/W Longido	135	0	14	110	11
72	H/W Ludewa	27	1	6	20	0
73	H/W Lushoto	107	8	60	39	0
74	H/W Mafia	38	28	5	5	0
75	H/W Magu	72	36	15	21	0
76	H/Mji Makambako	27	14	2	10	1
77	H/W Makete	34	21	3	3	7
78	H/W Manyoni	81	28	40	10	3
79	H/W Masasi	46	8	23	15	0
80	H/Mji Masasi	39	18	10	10	1
81	H/W Maswa	32	5	9	18	0
82	H/W Mbarali	30	5	25	0	0
83	H/Jiji Mbeya	116	12	48	39	17
84	H/W Mbeya	49	25	11	1	12
85	H/W Mbinga	98	72	11	15	0
86	H/W Mbogwe	27	0	0	27	0
87	H/W Mbozi	62	9	23	30	0
88	H/W Mbulu	51	10	13	1	27
89	H/W Meatu	48	26	5	17	
90	H/W Meru	105	5	11	81	8
91	H/W Missenyi	83	12	40	3	28
92	H/W Misungwi	79	26	22	28	3
93	H/W Mkalama	32	2	4	26	0
94	H/W Mkinga	32	0	6	26	0
95	H/W Mkuranga	30	12	6	12	0
96	H/W Mlele	35	7	25	3	0
97	H/W Momba	32	27	5	0	0
98	H/W Monduli	43	9	20	9	5
99	H/W Morogoro	62	3	20	36	3
100	H/M Morogoro	21	4	3	14	0
101	H/W Moshi	36	16	9	11	0
102	H/M Moshi	34	14	7	12	1
103	H/W Mpanda	149	82	18	27	22
104	H/Mji Mpanda	69	21	27	21	0
105	H/W Mpwapwa	25	13	8	1	3
106	H/W Msalala	30	18	2	10	0
107	H/W Mtwara	39	22	6	11	0
108	H/M Mtwara	72	6	13	53	0
109	H/W Mufindi	36	6	18	9	3
110	H/W Muheza	31	5	10	16	0
111	H/W Muleba	82	39	5	18	20
112	H/W Musoma	48	18	11	19	0
113	H/M Musoma	32	10	5	9	8
114	H/W Mvomero	50	15	4	29	2
115	H/W Mwanga	44	25	12	7	0
116	H/Jiji Mwanza	190	22	35	122	11
117	H/W Nachingwea	7	5	2	0	0
118	H/W Namtumbo	82	18	14	50	0
119	H/W Nanyumbu	20	8	2	10	0
120	H/W Newala	22	5	9	8	0

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo yaliyo tolewa	Yaliyo tekelezwa	Yaliyo katika utekelezaji	Ambayo hayaja tekelezwa	Yaliyopitwa na wakati
121	H/W Ngara	66	26	16	5	19
122	H/W Ngorongoro	61	6	23	25	7
123	H/W Njombe	25	2	17	1	5
124	H/Mji Njombe	26	22	0	4	0
125	H/W Nkasi	106	0	15	91	0
126	H/W Nsimbo	35	19	13	3	0
127	H/W Nyang'wale	20	3	17	0	0
128	H/W Nyasa	39	5	10	17	7
129	H/W Nzega	22	0	12	8	2
130	H/W Pangani	58	20	23	13	2
131	H/W Rombo	43	8	17	18	
132	H/W Rorya	66	25	8	14	19
133	H/W Ruangwa	58	3	21	34	0
134	H/W Rufiji	31	0	7	24	0
135	H/W Rungwe	155	72	64	19	0
136	H/W Same	37	5	7	12	13
137	H/W Sengerema	84	46	9	28	1
138	H/W Serengeti	32	10	19	2	1
139	H/W Shinyanga	74	50	10	13	1
140	H/M Shinyanga	38	14	21	3	0
141	H/W Siha	28	14	3	10	1
142	H/W Sikonge	61	18	16	23	4
143	H/W Simanjiro	57	1	18	0	38
144	H/W Singida	107	41	13	44	9
145	H/M Singida	53	26	18	8	1
146	H/W Songea	113	27	14	71	1
147	H/M Songea	78	40	16	18	4
148	H/W Sumbawanga	137	42	12	79	4
149	H/M Sumbawanga	109	5	12	92	0
150	H/M Tabora	62	1	23	38	0
151	H/W Tandahimba	60	2	52	1	5
152	H/Jiji Tanga	139	97	28	13	1
153	H/W Tarime	23	20	2	1	0
154	H/Mji Tarime	21	7	7	7	
155	H/M Temeke	33	11	7	15	0
156	H/W Tabora	51	3	2	44	2
158	H/W Tunduru	89	54	16	19	0
159	H/W Ukerewe	90	42	15	33	0
160	H/W Ulanga	32	21	7	0	4

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo yaliyo tolewa	Yaliyo tekelezwa	Yaliyo katika utekelezaji	Ambayo hayaja tekelezwa	Yaliyopitwa na wakati
161	H/W Urambo	73	12	45	11	5
162	H/W Ushetu	83	64	7	7	5
163	H/W Uvinza	20	1	5	3	11
164	H/W Wang'ing'ombe	21	13	6	0	2
	Jumla	7921	2330	2241	2728	622
	Asilimia	100	29	28	34	8

Kiambatisho xi: Hali ya Utekelezaji wa Maagizo ya LAAC katika Mamlaka za Serikali za Mitaa

Na.	Jina la Halmashauri	Mapendekezo yaliyotolewa	Mapendekezo yaliyotekelezwa	Mapendekezo yaliyo katika utekelezaji	Hayaja-tekelezwa
1.	H/Jiji Arusha	13	3	0	10
2.	H/W Arusha	11	6	5	0
3.	H/W Babati	11	0	0	11
4.	H/Mji Babati	7	0	0	7
5.	H/W Bagamoyo	12	7	4	1
6.	H/W Bahi	4	0	3	1
7.	H/W Bariadi	5	5	0	0
8.	H/W Biharamulo	8	5	3	0
9.	H/W Bukoba	12	7	5	0
10.	H/M Bukoba	11	2	6	3
11.	H/W Bukombe	1	0	0	1
12.	H/W Bunda	2	1	1	0
13.	H/W Chamwino	3	2	0	1
14.	H/W Chato	5	4	1	0
15.	H/W Chunya	4	1	1	2
16.	H/M Dodoma	1	0	1	0
17.	H/W Geita	5	1	4	0
18.	H/Mji Geita	44	16	12	16
19.	H/W Handeni	8	6	1	1
20.	H/M Ilala	10	8	2	0
21.	H/W Ileje	11	6	4	1
22.	H/W Iringa	10	5	5	0
23.	H/M Iringa	10	0	0	10
24.	H/W Karagwe	12	4	8	0
25.	H/W Karatu	4	0	0	4
26.	H/W Kasulu	7	3	3	1
27.	H/W Kibaha	2	2	0	0
28.	H/W Kibondo	31	28	0	3
29.	H/W Kigoma	12	8	4	0
30.	H/M Kigoma/Ujiji	12	7	5	0
31.	H/W Kilindi	11	0	0	11
32.	H/W Kilolo	10	0	10	0
33.	H/W Kilombero	10	8	1	1
34.	H/W Kilosa				
35.	H/W Kilwa	8	1	0	7
36.	H/M Kinondoni	2	0	0	2
37.	H/W Kisarawe	6	0	0	6
38.	H/W Kishapu	4	2	2	0
39.	H/W Kiteto	11	0	0	11
40.	H/W Kondoa	4	2	2	0
41.	H/W Kongwa	4	2	2	0
42.	H/W Korogwe	11	6	4	1
43.	H/Mji Korogwe	8	2	6	0
44.	H/W Kwimba	15	5	9	1
45.	H/W Kyela	3	1	2	0
46.	H/W Lindi	5	5	0	0
47.	H/M Lindi	10	6	0	4
48.	H/W Liwale	9	9	0	0
49.	H/W Longido	9	0	0	9
50.	H/W Ludewa	1	0	0	1
51.	H/W Lushoto	8	2	3	3
52.	H/W Magu	6	2	2	2
53.	H/W Makete	5	5	0	0
54.	H/W Masasi	18	5	0	13
55.	H/W Maswa	7	7	0	0
56.	H/W Mbarali	7	4	3	0
57.	H/W Mbeya	14	13	1	0
58.	H/W Mbinga	7	6	0	1
59.	H/W Mbozi	4	3	0	1
60.	H/W Mbulu	12	0	0	12
61.	H/W Meatu	8	6	0	2
62.	H/W Missenyi	6	3	3	0
63.	H/W Misungwi	4	0	0	4
64.	H/W Mkinga	18	18	0	0
65.	H/W Mkuranga	5	3	0	2
66.	H/W Morogoro	23	7	1	15
67.	H/M Morogoro	16	9	1	6
68.	H/W Mpanda	12	8	4	0
69.	H/Mji Mpanda	9	4	4	1
70.	H/W Mpwapwa	4	0	4	0

71.	H/W Mtwara	6	3	0	3
72.	H/M Mtwara	7	3	2	2
73.	H/W Mufindi	9	6	2	1
74.	H/W Muheza	8	7	1	0
75.	H/W Muleba	10	8	0	2
76.	H/W Musoma	3	0	1	2
77.	H/M Musoma	5	3	1	1
78.	H/W Mvomero	16	7	0	9
79.	H/Jiji Mwanza	11	0	0	11
80.	H/W Nachingwea	5	0	0	5
81.	H/W Namtumbo	5	2	2	1
82.	H/W Nanyumbu	3	1	1	1
83.	H/W Newala	14	7	4	3
84.	H/W Ngara	9	6	3	0
85.	H/W Nkasi	8	0	0	8
86.	H/W Nyang'hwale	20	3	17	0
87.	H/W Nzega	16	0	0	16
88.	H/W Pangani	5	2	3	0
89.	H/W Rombo	3	2	1	0
90.	H/W Rorya	8	3	2	3
91.	H/W Ruangwa	14	10	1	3
92.	H/W Rufiji	2	0	1	1
93.	H/W Rungwe	3	3	0	0
94.	H/W Same	8	5	0	3
95.	H/W Sengerema	4	1	3	0
96.	H/W Serengeti	5	5	0	0
97.	H/W Shinyanga	6	4	1	1
98.	H/M Shinyanga	6	3	3	0
99.	H/W Sikonge	19	13	5	1
100.	H/W Simanjiro	8	0	0	8
101.	H/W Songea	8	0	8	0
102.	H/M Songea	9	7	1	1
103.	H/W Sumbawanga	1	0	0	1
104.	H/M Sumbawanga	10	8	2	0
105.	H/M Tabora	17	0	0	17
106.	H/W Tandahimba	7	3	1	3
107.	H/Jiji Tanga	6	3	0	3
108.	H/W Tarime	3	2	1	
109.	H/M Temeke	3	0	0	3
110.	H/W Tabora	13	0	0	13
111.	H/W Tunduru	2	1	0	1
112.	H/W Ukerewe	6	3	2	1
113.	H/W Ulanga	5	5	0	0
114.	H/W Urambo	8	6	2	0
Jumla		**900**	**408**	**201**	**291**
Asilimia		**100**	**45**	**22**	**33**

Kiambatisho xii: Makisio yaliyoidhinishwa ukilinganisha na Makusanyo Halisi kutoka kwenye Vyanzo vya Halmashauri

Na.	Mkoa	Jina la Halmashauri	Makisio yaliyoidhinishwa (TZS)	Makusanyo halisi (TZS)	Tofauti (TZS)	Asilimia %
1.	Arusha	H/Jiji Arusha	12,842,841,000	11,491,225,000	1,351,616,000	11%
2.		H/W Arusha	2,704,700,500	3,817,685,130	-1,112,984,630	-9%
3.		H/W Karatu	2,169,125,750	1,555,260,093	613,865,657	28%
4.		H/W Longido	1,374,403,000	979,946,000	394,457,000	29%
5.		H/W Meru	2,549,353,000	2,098,662,000	450,691,000	33%
6.		H/W Monduli	2,134,544,736	1,909,916,507	224,628,229	11%
7.		H/W Ngorongoro	1,837,714,584	1,262,237,593	575,476,991	27%
8.		H/W Bagamoyo	2,239,146,701	1,631,449,635	607,697,066	33%
9.		H/W Kibaha	1,993,821,000	1,034,671,092	959,149,908	48%
10.		H/Mji Kibaha	3,205,180,807	4,056,709,407	-851,528,600	-43%
11.		H/W Kisarawe	3,813,293,333	1,188,609,966	2,624,683,367	69%
12.	Pwani	H/W Mafia	1,059,959,000	825,874,457	234,084,543	22%
13.		H/W Mkuranga	2,401,402,500	2,831,458,181	-430,055,681	-41%
14.		H/W Rufiji	2,793,549,000	1,951,998,000	841,551,000	30%
15.		H/Jiji Dar es salaam	10,440,788,902	5,712,589,791	4,728,199,111	45%
16.		H/M Ilala	30,169,400,000	30,484,150,527	-314,750,527	-3%
17.	Dar es salaam	H/M Kinondoni	36,758,352,797	39,659,534,308	-2,901,181,511	-8%
18.		H/M Temeke	31,721,802,000	36,574,949,314	-4,853,147,314	-15%
19.		H/W Bahi	555,261,000	505,746,701	49,514,299	9%
20.		H/W Chamwino	1,522,863,700	807,965,183	714,898,517	129%
21.		H/W Chemba	1,385,149,000	1,035,961,257	349,187,743	25%
22.	Dodoma	H/M Dodoma	3,541,893,450	2,341,860,130	1,200,033,320	87%
23.		H/W Kondoa	1,291,628,980	1,583,009,234	-291,380,254	-23%
24.		H/W Kongwa	1,544,633,585	1,308,357,835	236,275,750	15%
25.		H/W Mpwapwa	1,269,641,000	984,233,287	285,407,713	18%
26.		H/W Bukombe	1,006,140,549	782,716,623	223,423,926	18%
27.		H/W Chato	1,775,114,000	1,098,002,402	677,111,598	38%
28.		H/W Geita	1,852,718,000	1,643,678,000	209,040,000	11%
29.	Geita	H/Mji Geita	3,634,496,000	3,140,180,671	494,315,329	27%
30.		H/W Mbogwe	1,028,204,900	345,606,487	682,598,413	66%
31.		H/W Nyangari	1,282,130,000	581,523,000	700,607,000	68%
32.		H/W Iringa	3,702,575,000	3,816,313,622	-113,738,622	-9%
33.	Iringa	H/M Iringa	4,214,477,024	3,448,973,426	765,503,598	18%
34.		H/W Kilolo	3,571,851,930	3,100,570,926	471,281,004	13%
35.		H/W Mufindi	4,883,977,550	4,637,776,487	246,201,063	7%
36.	Kagera	H/W Biharamulo	1,694,730,489	1,016,887,278	677,843,211	14%
37.		H/W Bukoba	1,509,700,000	1,501,356,006	8,343,994	0%
38.		H/M Bukoba	2,846,167,800	3,246,063,121	-399,895,321	-26%
39.		H/W Karagwe	1,846,801,000	1,346,760,000	500,041,000	18%
40.		H/W Kyerwa	2,659,762,909	2,465,659,335	194,103,574	7%
41.	Kagera	H/W Misenyi	1,194,403,153	1,118,846,883	75,556,270	3%
42.		H/W Muleba	2,162,305,000	2,149,413,207	12,891,793	1%
43.		H/W Ngara	845,000,000	602,831,706	242,168,294	11%
44.		H/W Mlele	1,628,264,000	1,418,580,000	209,684,000	13%
45.	Katavi	H/W Mpanda	1,471,366,000	2,151,970,331	-680,604,331	-42%
46.		H/Mji Mpanda	1,938,044,400	1,539,266,752	398,777,648	27%
47.		H/W Nsimbo	956,472,000	947,346,349	9,125,651	0%
48.		H/W Buhigwe	489,840,000	303,700,800	186,139,200	19%
49.		H/W Kakonko	406,721,000	216,709,817	190,011,183	39%
50.		H/W Kasulu	1,458,084,000	972,541,000	485,543,000	119%
51.	Kigoma	H/W Kibondo	1,096,197,258	724,588,140	371,609,118	25%
52.		H/W Kigoma	810,166,000	353,547,000	456,619,000	42%
53.		H/M Kigoma/ujiji	2,155,983,175	1,773,260,000	382,723,175	47%
54.		H/W Uvinza	1,415,839,680	1,255,947,000	159,892,680	7%
55.		H/W Hai	2,099,393,697	1,657,079,665	442,314,032	31%
56.		H/W Moshi	2,027,765,653	1,830,744,060	197,021,593	10%
57.		H/M Moshi	4,661,504,320	6,470,195,368	-1,808,691,048	-89%
58.	Kilimanjaro	H/W Mwanga	1,740,944,000	1,395,419,799	345,524,201	7%
59.		H/W Rombo	1,295,638,000	1,892,367,831	-596,729,831	-34%
60.		H/W Same	1,626,518,945	1,440,037,175	186,481,770	4%
61.		H/W Siha	1,727,154,477	647,975,590	1,079,178,886	66%
62.		H/W Kilwa	2,114,234,000	1,852,714,150	261,519,850	12%
63.		H/W Lindi	1,161,000,000	1,108,783,000	52,217,000	4%
64.		H/M Lindi	2,494,337,100	2,490,089,141	4,247,959	0%
65.	Lindi	H/W Liwale	2,895,501,000	2,910,831,000	-15,330,000	-1%
66.		H/W Nachingwea	3,171,263,000	2,052,326,000	1,118,937,000	39%
67.		H/W Ruangwa	1,742,092,983	2,166,814,874	-424,721,891	-24%
68.		H/W Babati	2,154,976,000	2,231,316,000	-76,340,000	-4%

69.		H/Mji Babati	8,100,391,316	7,260,522,235	839,869,081	10%
70.		H/W Hanang'	1,714,437,000	1,254,051,000	460,386,000	27%
71.	Manyara	H/W Kiteto	1,173,735,000	1,104,445,312	69,289,688	6%
72.		H/W Mbulu	1,108,493,000	924,928,901	183,564,099	16%
73.		H/W Simanjiro	1,172,793,000	1,283,594,007	-110,801,007	-10%
74.		H/W Bunda	1,944,429,000	1,590,554,000	353,875,000	30%
75.		H/W Butiama	1,211,459,992	727,279,401	484,180,591	25%
76.		H/W Musoma	992,055,000	624,353,663	367,701,337	30%
77.	Mara	H/M Musoma	2,081,423,132	1,449,779,327	631,643,805	30%
78.		H/W Rorya	786,000,000	594,306,844	191,693,156	24%
79.		H/W Serengeti	1,849,055,000	2,089,863,000	-240,808,000	-13%
80.		H/W Tarime	2,578,265,370	2,485,040,888	93,224,482	5%
81.		H/Mji Tarime	1,118,376,000	620,018,816	498,357,184	45%
82.		H/W Busokelo	1,492,220,000	1,314,363,954	177,856,046	16%
83.		H/W Chunya	3,866,038,128	4,099,587,283	-233,549,155	-16%
84.		H/W Ileje	774,801,000	691,332,188	83,468,812	11%
85.		H/W Kyela	3,667,552,000	3,203,214,976	464,337,024	13%
86.		H/W Mbarali	3,343,899,706	2,406,394,303	937,505,403	26%
87.	Mbeya	H/Jiji Mbeya	11,720,472,000	6,273,510,000	5,446,962,000	163%
88.		H/W Mbeya	2,237,354,000	2,243,954,392	-6,600,392	0%
89.		H/W Mbozi	3,278,500,000	3,093,930,509	184,569,491	8%
90.		H/W Momba	2,374,558,000	2,234,479,032	140,078,968	4%
91.		H/W Rungwe	3,270,152,236	3,015,296,405	254,855,831	8%
92.		H/Mji Tunduma	1,474,589,000	1,283,765,912	190,823,088	13%
93.		H/W Gairo	1,323,510,418	360,917,755	962,592,663	73%
94.		H/W Kilombero	5,473,840,000	4,434,954,520	1,038,885,480	19%
95.		H/W Kilosa	1,087,741,045	821,127,286	266,613,759	25%
96.		H/W Morogoro	1,197,291,800	821,127,286	376,164,514	35%
97.	Morogoro	H/M Morogoro	4,365,166,000	4,368,464,246	-3,298,246	0%
98.		H/W Mvomero	1,711,241,843	827,639,843	883,602,000	52%
99.		H/W Ulanga	3,023,359,544	2,562,493,937	460,865,607	15%
100.		H/W Masasi	3,028,500,000	2,152,132,159	876,367,841	29%
101.		H/Mji Masasi	1,743,240,000	1,304,618,229	438,621,771	14%
102.		H/W Mtwara	2,701,751,000	1,699,744,000	1,002,007,000	57%
103.		H/M Mtwara	3,269,718,000	3,026,365,000	243,353,000	9%
104.	Mtwara	H/W Nanyumbu	685,757,500	716,816,076	-31,058,576	-1%
105.		H/W Newala	2,300,640,000	1,852,222,282	448,417,718	65%
106.		H/W Tandahimba	3,439,526,000	2,983,404,273	456,121,727	13%
107.		H/M Ilemela	5,311,001,000	3,557,216,698	1,753,784,302	33%
108.		H/W Kwimba	6,534,324,568	1,556,736,829	4,977,587,739	76%
109.		H/W Magu	1,994,152,100	1,163,710,391	830,441,709	42%
110.	Mwanza	H/W Misungwi	1,731,513,000	1,291,991,533	439,521,467	25%
111.		H/Jiji Mwanza	10,555,498,000	7,132,551,681	3,422,946,319	32%
112.		H/W Sengerema	2,028,672,000	1,497,662,000	531,010,000	26%
113.		H/W Ukerewe	1,275,003,000	967,086,944	307,916,056	24%
114.		H/W Ludewa	1,798,073,000	1,496,569,818	301,503,182	17%
115.		H/Mji Makambako	1,474,095,000	1,689,923,504	-215,828,504	-12%
116.		H/W Makete	769,951,000	618,158,752	151,792,248	20%
117.	Njombe	H/W Njombe	943,344,463	650,158,556	293,185,907	31%
118.		H/Mji Njombe	2,880,860,410	2,190,593,851	690,266,559	24%
119.		H/W Wang'ing'ombe	802,926,000	752,735,702	50,190,298	6%
120.		H/W Kalambo	1,023,611,000	945,011,000	78,600,000	10%
121.		H/W Nkasi	1,200,000,000	1,008,226,000	191,774,000	16%
122.	Rukwa	H/W Sumbawanga	1,793,875,000	1,180,171,049	613,703,951	51%
123.		H/M Sumbawanga	1,474,464,000	960,506,136	513,957,864	29%
124.		H/W Mbinga	2,951,610,000	2,859,601,222	92,008,778	6%
125.		H/W Namtumbo	1,616,203,000	767,731,563	848,471,437	29%
126.		H/W Nyasa	862,675,500	520,411,479	342,264,021	21%
127.	Ruvuma	H/W Songea	1,561,632,169	275,925,859	1,285,706,310	149%
128.		H/M Songea	2,401,228,000	1,111,035,926	1,290,192,074	83%
129.		H/W Tunduru	2,437,262,557	1,042,733,138	1,394,529,419	58%
130.		H/Mji Kahama	3,173,889,600	2,994,661,402	179,228,198	7%
131.		H/W Kishapu	2,261,111,200	2,197,312,939	63,798,261	3%
132.		H/W Msalala	2,152,832,031	2,464,854,888	-312,022,857	-14%
133.	Shinyanga	H/W Shinyanga	947,031,800	708,225,411	238,806,389	25%
134.		H/M Shinyanga	2,353,439,000	2,095,457,502	257,981,498	27%
135.		H/W Ushetu	2,025,000,000	2,155,593,300	-130,593,300	-6%
136.		H/W Bariadi	1,817,759,000	1,588,541,000	229,218,000	13%
137.		H/Mji Bariadi	1,598,393,000	1,676,023,000	-77,630,000	-4%
138.		H/W Busega	1,632,194,289	1,212,283,751	419,910,538	26%
139.	Simiyu	H/W Itilima	1,598,071,000	789,225,139	808,845,861	51%
140.		H/W Maswa	2,553,907,000	1,196,116,960	1,357,790,040	85%
141.		H/W Meatu	3,778,802,802	1,594,595,887	2,184,206,915	58%
142.		H/W Ikungi	876,177,000	617,212,000	258,965,000	7%
143.		H/W Iramba	1,615,737,000	1,767,765,000	-152,028,000	-17%
144.		H/W Manyoni	1,722,442,850	1,529,791,854	192,650,996	12%
145.	Singida	H/W Mkalama	510,848,000	441,168,000	69,680,000	4%
146.		H/W Singida	733,865,000	332,395,242	401,469,758	55%

147.		H/M Singida	2,142,980,074	1,960,419,503	182,560,571	9%
148.		H/W Igunga	2,621,235,000	1,583,298,361	1,037,936,639	40%
149.		H/W Kaliua	4,328,000,000	3,671,357,348	656,642,652	25%
150.		H/W Nzega	2,859,318,000	1,309,469,680	1,549,848,320	54%
151.	Tabora	H/W Sikonge	2,779,188,000	2,668,579,912	110,608,088	4%
152.		H/W Tabora	2,889,000,000	2,647,051,000	241,949,000	9%
153.		H/M Tabora	2,811,973,000	2,287,190,000	524,783,000	18%
154.		H/W Urambo	2,607,300,000	2,831,988,180	-224,688,180	-8%
155.		H/W Bumbuli	619,712,000	414,475,697	205,236,303	33%
156.		H/W Handeni	1,681,953,000	1,993,761,310	-311,808,310	-50%
157.		H/W Kilindi	947,407,228	890,812,120	56,595,108	3%
158.		H/W Korogwe	1,389,713,000	1,025,405,561	364,307,439	38%
159.		H/Mji Korogwe	1,036,678,720	687,974,914	348,703,806	25%
160.	Tanga	H/W Lushoto	1,396,173,167	1,085,546,539	310,626,628	22%
161.		H/W Mkinga	705,941,023	539,357,070	166,583,953	12%
162.		H/W Muheza	1,176,483,000	1,109,154,598	67,328,402	10%
163.		H/W Pangani	532,190,000	436,419,692	95,770,308	8%
164.		H/Jiji Tanga	7,755,397,840	6,696,869,649	1,058,528,191	14%
	Jumla		**471,192,301,516**	**409,100,130,028**	**62,092,171489**	13%

Kiambatisho xiii: Ulinganisho kati ya Makusanyo kutoka kwenye vyanzo vya Halmashauri na Matumizi ya Kawaida

Na.	Mkoa	Jina la Halmashauri	Mapato halisi (TZS)	Matumizi halisi (TZS)
1.		H/Jiji Arusha	11,491,225,000	34,444,450,000
2.		H/W Arusha	3,817,685,131	30,465,652,552
3.		H/W Karatu	1,555,260,093	20,603,604,142
4.	ARUSHA	H/W Longido	979,946,000	12,688,968,000
5.		H/W Meru	2,098,662,000	29,448,259,000
6.		H/W Monduli	1,909,916,507	19,108,752,353
7.		H/W Ngorongoro	1,262,323,177	15,352,335,026
8.		H/W Bagamoyo	1,631,449,635	35,418,745,047
9.		H/W Kibaha	1,034,671,092	15,530,348,759
10.		H/Mji Kibaha	4,056,709,407	15,679,647,172
11.	PWANI	H/W Kisarawe	1,211,432,234	18,093,615,868
12.		H/W Mafia	825,874,457	7,822,550,000
13.		H/W Mkuranga	2,831,458,181	21,879,588,839
14.		H/W Rufiji	2,187,548,320	21,542,419,000
15.		H/Jiji Dar es salaam	5,920,948,791	7,934,497,000
16.		H/M Ilala	31,228,502,704	86,709,680,498
17.		H/M Kinondoni	40,140,264,015	83,782,499,800
18.	DAR ES SALAAM	H/M Temeke	36,574,949,314	76,627,246,076
19.		H/W Bahi	505,746,701	16,681,930,572
20.		H/W Chamwino	807,965,183	30,722,157,453
21.		H/W Chemba	1,035,961,257	15,331,032,466
22.		H/M Dodoma	2,325,457,730	36,544,681,733
23.	DODOMA	H/W Kondoa	1,043,086,311	34,335,088,914
24.		H/W Kongwa	1,027,800,233	22,915,540,311
25.		H/W Mpwapwa	985,733,287	22,805,837,291
26.		H/W Bukombe	782,716,623	19,540,617,027
27.		H/W Chato	1,098,002,402	19,985,653,599
28.		H/W Geita	1,646,429,000	34,081,070,000
29.	GEITA	H/Mji Geita	3,140,180,671	16,098,831,681
30.		H/W Mbogwe	345,606,487	11,803,236,022
31.		H/W Nyangari	581,523,000	11,513,667,000
32.		H/W Iringa	2,713,612,431	30,025,933,053
33.	IRINGA	H/M Iringa	3,448,973,426	21,317,868,560
34.		H/W Kilolo	3,100,570,926	24,463,276,733
35.		H/W Mufindi	4,726,780,640	47,700,263,141
36.		H/W Biharamulo	1,040,547,620	16,677,198,514
37.		H/W Bukoba	1,501,356,006	22,645,529,601
38.		H/M Bukoba	3,271,271,783	14,403,353,280
39.	KAGERA	H/W Karagwe	1,346,760,000	21,531,053,000
40.		H/W Kyerwa	2,609,631,950	12,428,822,822
41.		H/W Misenyi	1,140,284,272	16,671,010,011
42.		H/W Muleba	2,240,431,786	28,741,743,250
43.		H/W Ngara	602,831,706	22,480,658,543
44.		H/W Mlele	1,444,318,000	11,498,168,000
45.		H/W Mpanda	2,151,970,331	14,635,296,000
46.	KATAVI	H/Mji Mpanda	1,539,327,596	8,711,788,437
47.		H/W Nsimbo	947,346,349	6,408,880,735
48.		H/W Buhigwe	341,270,483	10,994,835,935
49.		H/W Kakonko	216,709,817	11,919,020,780
50.		H/W Kasulu	972,541,000	33,092,661,000
51.	KIGOMA	H/W Kibondo	724,588,140	21,459,477,760
52.		H/W Kigoma	353,547,000	18,696,866,000
53.		H/M Kigoma/ujiji	1,773,620,993	22,717,756,000
54.		H/W Uvinza	1,255,947,000	23,173,202,000
55.		H/W Hai	1,657,079,665	24,378,346,598
56.		H/W Moshi	1,963,725,888	46,518,859,757
57.		H/M Moshi	6,470,195,368	24,077,854,304
58.	KILIMANJARO	H/W Mwanga	1,395,419,799	19,512,510,658
59.		H/W Rombo	2,117,294,928	31,025,969,776
60.		H/W Same	1,440,037,175	31,446,962,647
61.		H/W Siha	647,975,590	14,185,237,763
62.		H/W Kilwa	1,976,893,894	17,541,334,370
63.		H/W Lindi	1,108,783,000	20,512,910,000
64.		H/M Lindi	2,490,089,141	9,610,579,984
65.	LINDI	H/W Liwale	2,910,831,000	11,562,725,000
66.		H/W Nachingwea	2,052,336,000	18,390,656,000
67.		H/W Ruangwa	2,166,814,874	14,713,792,405
68.		H/W Babati	2,231,316,000	24,118,570,000
69.		H/Mji Babati	7,260,522,235	12,526,138,494
70.		H/W Hanang'	1,254,051,000	21,682,111,000

71.	MANYARA	H/W Kiteto	1,104,445,312	15,868,657,772
72.		H/W Mbulu	958,167,901	29,317,541,000
73.		H/W Simanjiro	1,368,638,342	13,463,950,525
74.		H/W Bunda	1,590,554,000	32,108,337,000
75.		H/W Butiama	727,279,401	16,005,461,600
76.		H/W Musoma	415,138,900	15,384,726,551
77.	MARA	H/M Musoma	1,449,779,327	16,864,866,404
78.		H/W Rorya	629,890,702	21,026,344,226
79.		H/W Serengeti	2,089,863,000	21,078,528,000
80.		H/W Tarime	3,513,248,081	21,358,300,413
81.		H/Mji Tarime	620,018,816	11,507,771,535
82.		H/W Busokelo	1,122,831,953	10,763,072,689
83.		H/W Chunya	4,099,587,283	18,537,003,319
84.		H/W Ileje	691,332,188	13,506,102,735
85.	MBEYA	H/W Kyela	3,203,214,976	25,344,862,756
86.		H/W Mbarali	2,406,394,303	22,351,896,851
87.		H/Jiji Mbeya	6,273,510,000	36,744,531,000
88.		H/W Mbeya	2,243,954,392	37,865,935,375
89.		H/W Mbozi	3,096,444,925	37,994,924,910
90.		H/W Momba	2,234,479,032	17,263,599,854
91.		H/W Rungwe	3,015,296,405	28,472,720,189
92.		H/W Gairo	360,917,755	6,517,862,297
93.		H/W Kilombero	4,434,954,520	32,079,321,307
94.		H/W Kilosa	821,127,286	24,368,399,058
95.		H/W Morogoro	821,127,286	24,368,399,058
96.	MOROGORO	H/M Morogoro	4,368,464,246	37,657,031,964
97.		H/W Mvomero	827,639,843	26,132,138,966
98.		H/W Ulanga	2,562,493,937	21,567,507,853
99.		H/W Masasi	2,282,423,349	21,748,689,899
100.		H/Mji Masasi	1,304,618,229	7,721,303,540
101.		H/W Mtwara	1,699,744,000	21,671,457,000
102.	MTWARA	H/M Mtwara	3,026,365,000	12,239,737,000
103.		H/W Nanyumbu	1,403,484,336	12,822,776,741
104.		H/W Newala	1,852,222,282	21,189,380,321
105.		H/W Tandahimba	2,983,404,273	20,868,508,634
106.		H/M Ilemela	3,557,216,698	31,218,838,676
107.		H/W Kwimba	854,591,870	27,913,787,297
108.		H/W Magu	1,163,710,391	26,203,486,501
109.	MWANZA	H/W Misungwi	1,342,907,221	25,093,845,653
110.		H/Jiji Mwanza	7,132,551,681	36,747,688,169
111.		H/W Sengerema	1,567,616,000	45,292,117,000
112.		H/W Ukerewe	967,086,944	22,847,523,298
113.		H/W Ludewa	1,496,569,818	16,630,789,069
114.		H/Mji Makambako	1,689,923,504	11,633,679,638
115.	NJOMBE	H/W Makete	618,007,242	14,790,783,020
116.		H/W Njombe	1,035,908,957	11,399,946,129
117.		H/Mji Njombe	2,198,511,667	16,974,685,254
118.		H/W Wang'ing'ombe	783,031,675	14,184,635,786
119.		H/W Kalambo	945,011,000	11,401,234,000
120.		H/W Nkasi	1,008,226,000	17,723,916,000
121.		H/W Sumbawanga	1,180,171,049	21,846,948,886
122.	RUKWA	H/M Sumbawanga	960,506,136	20,080,127,618
123.		H/W Mbinga	2,859,601,222	34,728,280,171
124.		H/W Namtumbo	767,731,563	21,179,613,088
125.		H/W Nyasa	520,411,479	12,930,875,139
126.	RUVUMA	H/W Songea	275,925,859	18,210,309,444
127.		H/M Songea	1,111,035,926	25,424,556,862
128.		H/W Tunduru	1,042,733,138	26,519,310,740
129.		H/Mji Kahama	2,995,133,425	21,383,220,136
130.		H/W Kishapu	2,197,312,939	21,921,319,785
131.		H/W Msalala	2,464,854,888	12,979,030,437
132.	SHINYANGA	H/W Shinyanga	708,225,411	20,880,843,476
133.		H/M Shinyanga	2,078,207,501	16,631,659,446
134.		H/W Ushetu	2,155,593,300	13,706,246,891
135.		H/W Bariadi	1,600,370,000	27,548,350,000
136.		H/Mji Bariadi	1,676,023,000	15,117,325,000
137.	SIMIYU	H/W Busega	1,212,283,751	12,910,548,335
138.		H/W Itilima	799,860,430	6,675,960,811
139.		H/W Maswa	1,196,116,960	26,747,272,727
140.		H/W Meatu	1,594,595,887	14,877,266,352
141.		H/W Ikungi	617,212,000	18,527,563,000
142.		H/W Iramba	1,767,765,000	20,713,781,000
143.	SINGIDA	H/W Manyoni	1,529,791,854	23,662,001,068
144.		H/W Mkalama	441,688,000	10,259,417,000
145.		H/W Singida	332,395,242	16,242,395,000
146.		H/M Singida	2,110,780,912	17,221,036,423
147.		H/W Igunga	1,583,298,361	25,641,199,042
148.		H/W Kaliua	3,671,357,348	11,436,265,716

149.		H/W Nzega	1,549,848,320	30,386,649,430
150.	TABORA	H/W Sikonge	2,668,579,912	12,269,403,651
151.		H/W Tabora	2,647,051,000	18,187,099,000
152.		H/M Tabora	2,287,190,000	22,896,317,000
153.		H/W Urambo	2,831,983,180	18,050,270,203
154.		H/W Bumbuli	414,475,697	12,250,859,275
155.		H/W Handeni	1,993,761,310	26,413,438,569
156.		H/W Kilindi	890,812,120	14,219,640,542
157.		H/W Korogwe	1,025,405,561	22,506,312,535
158.		H/Mji Korogwe	687,974,914	11,661,019,330
159.	TANGA	H/W Lushoto	1,085,546,539	32,104,467,269
160.		H/W Mkinga	539,357,070	9,887,105,273
161.		H/W Muheza	1,109,154,598	20,292,134,487
162.		H/W Pangani	436,419,692	9,649,027,609
163.		H/Jiji Tanga	6,696,869,649	34,440,606,775
		Jumla	**409,100,130,028**	**3,569,212,750,970**

Kiambatisho xiv: Orodha ya Halmashauri zenye Makusanyo pungufu kutoka kwenye Vyanzo vyake

Na.	Jina la Halmashauri	Makisio yaliyoidhinishwa (TZS)	Makusanyo halisi (TZS)	Makusanyo pungufu (TZS)
1.	H/Jiji Arusha	12,842,841,000	11,491,225,000	1,351,616,000
2.	H/Mji Babati	8,100,391,316	7,260,522,235	839,869,081
3.	H/W Bagamoyo	2,239,146,701	1,631,449,635	607,697,066
4.	H/W Bahi	555,261,000	505,746,701	49,514,299
5.	H/W Bariadi	1,817,759,000	1,588,541,000	229,218,000
6.	H/W Biharamulo	1,694,730,489	1,016,887,278	677,843,211
7.	H/W Buhigwe	489,840,000	303,700,800	186,139,200
8.	H/W Bukoba	1,509,700,000	1,501,356,006	8,343,994
9.	H/W Bukombe	1,006,140,549	782,716,623	223,423,926
10.	H/W Bumbuli	619,712,000	414,475,697	205,236,303
11.	H/W Bunda	1,944,429,000	1,590,554,000	353,875,000
12.	H/W Busega	1,632,194,289	1,212,283,751	419,910,538
13.	H/W Busokelo	1,492,220,000	1,314,363,954	177,856,046
14.	H/W Butiama	1,211,459,992	727,279,401	484,180,591
15.	H/W Chamwino	1,522,863,700	807,965,183	714,898,517
16.	H/W Chato	1,775,114,000	1,098,002,402	677,111,598
17.	H/W Chemba	1,385,149,000	1,035,961,257	349,187,743
18.	H/Jiji Dar es salaam	10,440,788,902	5,712,589,791	4,728,199,111
19.	H/M Dodoma	3,541,893,450	2,341,860,130	1,200,033,320
20.	H/W Gairo	1,323,510,418	360,917,755	962,592,663
21.	H/M Geita	1,852,718,000	1,643,678,000	209,040,000
22.	H/Mji Geita	3,634,496,000	3,140,180,671	494,315,329
23.	H/W Hai	2,099,393,697	1,657,079,665	442,314,032
24.	H/W Hanang'	1,714,437,000	1,254,051,000	460,386,000
25.	H/W Igunga	2,621,235,000	1,583,298,361	1,037,936,639
26.	H/W Ikungi	876,177,000	617,212,000	258,965,000
27.	H/W Ileje	774,801,000	691,332,188	83,468,812
28.	H/M Ilemela	5,311,001,000	3,557,216,698	1,753,784,302
29.	H/M Iringa	4,214,477,024	3,448,973,426	765,503,598
30.	H/W Itilima	1,598,071,000	789,225,139	808,845,861
31.	H/Mji Kahama	3,173,889,600	2,994,661,402	179,228,198
32.	H/W Kakonko	406,721,000	216,709,817	190,011,183
33.	H/W Kalambo	1,023,611,000	945,011,000	78,600,000
34.	H/W Kaliua	4,328,000,000	3,671,357,348	656,642,652
35.	H/W Karagwe	1,846,801,000	1,346,760,000	500,041,000
36.	H/W Karatu	2,169,125,750	1,555,260,093	613,865,657
37.	H/W Kasulu	1,458,084,000	972,541,000	485,543,000
38.	H/W Kerwa	2,659,762,909	2,465,659,335	194,103,574
39.	H/W Kibaha	1,993,821,000	1,034,671,092	959,149,908
40.	H/W Kibondo	1,096,197,258	724,588,140	371,609,118
41.	H/W Kigoma	810,166,000	353,547,000	456,619,000
42.	H/M Kigoma/ujiji	2,155,983,175	1,773,260,000	382,723,175
43.	H/W Kilindi	947,407,228	890,812,120	56,595,108
44.	H/W Kilolo	3,571,851,930	3,100,570,926	471,281,004
45.	H/W Kilombero	5,473,840,000	4,434,954,520	1,038,885,480
46.	H/W Kilosa	1,087,741,045	821,127,286	266,613,759
47.	H/W Kilwa	2,114,234,000	1,852,714,150	261,519,850
48.	H/W Kisarawe	3,813,293,333	1,188,609,966	2,624,683,367
49.	H/W Kishapu	2,261,111,200	2,197,312,939	63,798,261
50.	H/W Kiteto	1,173,735,000	1,104,445,312	69,289,688
51.	H/W Kongwa	1,544,633,585	1,308,357,835	236,275,750
52.	H/W Korogwe	1,389,713,000	1,025,405,561	364,307,439
53.	H/Mji Korogwe	1,036,678,720	687,974,914	348,703,806
54.	H/W Kwimba	6,534,324,568	1,556,736,829	4,977,587,739
55.	H/W Kyela	3,667,552,000	3,203,214,976	464,337,024
56.	H/W Lindi	1,161,000,000	1,108,783,000	52,217,000
57.	H/M Lindi	2,494,337,100	2,490,089,141	4,247,959
58.	H/W Longido	1,374,403,000	979,946,000	394,457,000
59.	H/W Ludewa	1,798,073,000	1,496,569,818	301,503,182
60.	H/W Lushoto	1,396,173,167	1,085,546,539	310,626,628
61.	H/W Mafia	1,059,959,000	825,874,457	234,084,543
62.	H/W Magu	1,994,152,100	1,163,710,391	830,441,709
63.	H/W Makete	769,951,000	618,158,752	151,792,248
64.	H/W Manyoni	1,722,442,850	1,529,791,854	192,650,996
65.	H/W Masasi	3,028,500,000	2,152,132,159	876,367,841
66.	H/Mji Masasi	1,743,240,000	1,304,618,229	438,621,771
67.	H/W Maswa	2,553,907,000	1,196,116,960	1,357,790,040
68.	H/W Mbarali	3,343,899,706	2,406,394,303	937,505,403
69.	H/W Mbeya	11,720,472,000	6,273,510,000	5,446,962,000
70.	H/W Mbinga	2,951,610,000	2,859,601,222	92,008,778

71.	H/W Mbogwe	1,028,204,900	345,606,487	682,598,413
72.	H/W Mbozi	3,278,500,000	3,093,930,509	184,569,491
73.	H/W Mbulu	1,108,493,000	924,928,901	183,564,099
74.	H/W Meatu	3,778,802,802	1,594,595,887	2,184,206,915
75.	H/W Meru	2,549,353,000	2,098,662,000	450,691,000
76.	H/W Misenyi	1,194,403,153	1,118,846,883	75,556,270
77.	H/W Misungwi	1,731,513,000	1,291,991,533	439,521,467
78.	H/W Mkalama	510,848,000	441,168,000	69,680,000
79.	H/W Mkinga	705,941,023	539,357,070	166,583,953
80.	H/W Mlele	1,628,264,000	1,418,580,000	209,684,000
81.	H/W Momba	2,374,558,000	2,234,479,032	140,078,968
82.	H/W Monduli	2,134,544,736	1,909,916,507	224,628,229
83.	H/W Morogoro	1,197,291,800	821,127,286	376,164,514
84.	H/W Moshi	2,027,765,653	1,830,744,060	197,021,593
85.	H/Mji Mpanda	1,938,044,400	1,539,266,752	398,777,648
86.	H/W Mpwapwa	1,269,641,000	984,233,287	285,407,713
87.	H/W Mtwara	2,701,751,000	1,699,744,000	1,002,007,000
88.	H/M Mtwara	3,269,718,000	3,026,365,000	243,353,000
89.	H/W Mufindi	4,883,977,550	4,637,776,487	246,201,063
90.	H/W Muheza	1,176,483,000	1,109,154,598	67,328,402
91.	H/W Muleba	2,162,305,000	2,149,413,207	12,891,793
92.	H/W Musoma	992,055,000	624,353,663	367,701,337
93.	H/M Musoma	2,081,423,132	1,449,779,327	631,643,805
94.	H/W Mvomero	1,711,241,843	827,639,843	883,602,000
95.	H/W Mwanga	1,740,944,000	1,395,419,799	345,524,201
96.	H/Jiji Mwanza	10,555,498,000	7,132,551,681	3,422,946,319
97.	H/W Nachingwea	3,171,263,000	2,052,326,000	1,118,937,000
98.	H/W Namtumbo	1,616,203,000	767,731,563	848,471,437
99.	H/W Newala	2,300,640,000	1,852,222,282	448,417,718
100.	H/W Ngara	845,000,000	602,831,706	242,168,294
101.	H/W Ngorongoro	1,837,714,584	1,262,237,593	575,476,991
102.	H/W Njombe	943,344,463	650,158,556	293,185,907
103.	H/Mji Njombe	2,880,860,410	2,190,593,851	690,266,559
104.	H/W Nkasi	1,200,000,000	1,008,226,000	191,774,000
105.	H/W Nsimbo	956,472,000	947,346,349	9,125,651
106.	H/W Nyangari	1,282,130,000	581,523,000	700,607,000
107.	H/W Nyasa	862,675,500	520,411,479	342,264,021
108.	H/W Nzega	2,859,318,000	1,309,469,680	1,549,848,320
109.	H/W Pangani	532,190,000	436,419,692	95,770,308
110.	H/W Rorya	786,000,000	594,306,844	191,693,156
111.	H/W Rufiji	2,793,549,000	1,951,998,000	841,551,000
112.	H/W Rungwe	3,270,152,236	3,015,296,405	254,855,831
113.	H/W Same	1,626,518,945	1,440,037,175	186,481,770
114.	H/W Sengerema	2,028,672,000	1,497,662,000	531,010,000
115.	H/W Shinyanga	947,031,800	708,225,411	238,806,389
116.	H/M Shinyanga	2,353,439,000	2,095,457,502	257,981,498
117.	H/W Siha	1,727,154,477	647,975,590	1,079,178,886
118.	H/W Sikonge	2,779,188,000	2,668,579,912	110,608,088
119.	H/W Singida	733,865,000	332,395,242	401,469,758
120.	H/M Singida	2,142,980,074	1,960,419,503	182,560,571
121.	H/W Songea	1,561,632,169	275,925,859	1,285,706,310
122.	H/M Songea	2,401,228,000	1,111,035,926	1,290,192,074
123.	H/W Sumbawanga	1,793,875,000	1,180,171,049	613,703,951
124.	H/M Sumbawanga	1,474,464,000	960,506,136	513,957,864
125.	H/W Tabora	2,889,000,000	2,647,051,000	241,949,000
126.	H/M Tabora	2,811,973,000	2,287,190,000	524,783,000
127.	H/W Tandahimba	3,439,526,000	2,983,404,273	456,121,727
128.	H/Jiji Tanga	7,755,397,840	6,696,869,649	1,058,528,191
129.	H/W Tarime	2,578,265,370	2,485,040,888	93,224,482
130.	H/Mji Tarime	1,118,376,000	620,018,816	498,357,184
131.	H/Mji Tunduma	1,474,589,000	1,283,765,912	190,823,088
132.	H/W Tunduru	2,437,262,557	1,042,733,138	1,394,529,419
133.	H/W Ukerewe	1,275,003,000	967,086,944	307,916,056
134.	H/W Ulanga	3,023,359,544	2,562,493,937	460,865,607
135.	H/W Uvinza	1,415,839,680	1,255,947,000	159,892,680
136.	H/W Wang'ing'ombe	802,926,000	752,735,702	50,190,298
	Jumla	**319,152,993,391**	**236,443,211,497**	**82,709,781,895**

Kiambatisho xv: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa Zilizopokea Ruzuku ya Matumizi ya Kawaida zaidi ya Bajeti Iliyoidhinishwa

Na.	Halmashauri	Bajeti Iliyodhinishwa (TZS.)	Kiasi Kilichopokelewa (TZS.)	Tofauti (TZS.)	% ya Kiasi kichozidi Bajeti
1	H/Mji Babati	11,767,779,640	12,526,138,494	758,358,854	6%
2	H/W Bahi	16,975,887,630	16,979,222,907	3,335,277	0%
3	H/Mji Bariadi	15,231,802,664	15,320,943,000	89,140,336	1%
4	H/M Bukoba	12,786,015,747	14,396,353,768	1,610,338,021	13%
5	H/W Bunda	31,398,368,000	31,677,732,000	279,364,000	1%
6	H/W Chamwino	23,106,140,675	30,105,053,192	6,998,912,517	30%
7	H/W Iramba	19,963,726,000	20,713,781,000	750,055,000	4%
8	H/W Iringa	26,283,841,503	30,093,811,232	3,809,969,729	14%
9	H/W Kakonko	10,187,950,300	12,273,692,549	2,085,742,249	20%
10	H/W Karagwe	19,307,606,000	21,619,582,000	2,311,976,000	12%
11	H/M Kigoma/Ujiji	21,922,572,000	22,717,756,000	795,184,000	4%
12	H/W Kilolo	22,573,332,695	23,632,381,406	1,059,048,711	5%
13	H/W Kondoa	31,459,697,396	34,350,058,469	2,890,361,073	9%
14	H/W Korogwe	22,478,567,838	22,748,440,742	269,872,904	1%
15	H/W Magu	25,446,240,262	26,146,692,888	700,452,626	3%
16	H/Mji Makambako	9,691,603,269	11,520,609,356	1,829,006,087	19%
17	H/W Maswa	25,006,060,322	26,747,272,727	1,741,212,405	7%
18	H/W Mbarali	21,229,767,480	22,458,617,534	1,228,850,054	6%
19	H/W Mbeya	35,981,974,000	36,472,158,000	490,184,000	1%
20	H/W Mbeya	36,957,189,000	37,865,935,375	908,746,375	2%
21	H/W Mbozi	31,577,942,303	33,489,753,672	1,911,811,369	6%
22	H/W Mbulu	26,277,676,000	29,065,458,000	2,787,782,000	11%
23	H/W Misenyi	14,795,196,457	14,841,869,575	46,673,118	0%
24	H/W Mkuranga	22,005,469,200	23,896,640,165	1,891,170,965	9%
25	H/W Mlele	6,383,910,000	11,777,106,000	5,393,196,000	84%
26	H/M Morogoro	34,516,881,671	37,798,995,625	3,282,113,954	10%
27	H/W Mpanda	10,428,677,000	16,250,139,000	5,821,462,000	56%
28	H/Mji Mpanda	8,714,483,437	8,730,571,647	16,088,210	0%
29	H/Jiji Mwanza	32,667,349,500	36,604,350,132	3,937,000,632	12%
30	H/W Newala	19,513,505,421	19,917,356,617	403,851,196	2%
31	H/W Nkasi	16,252,920,000	17,737,718,000	1,484,798,000	9%
32	H/W Nyasa	12,024,828,437	12,930,875,139	906,046,702	8%
33	H/W Pangani	8,379,820,375	9,649,027,609	1,269,207,234	15%
34	H/W Rungwe	12,024,828,437	12,930,875,139	906,046,702	8%
35	H/W Sengerema	42,206,170,000	43,709,731,000	1,503,561,000	4%
36	H/W Sikonge	12,188,075,697	12,479,834,226	291,758,529	2%
37	H/W Simanjiro	12,902,746,000	13,656,784,474	754,038,474	6%
38	H/W Songea	17,165,438,999	18,210,309,444	1,044,870,445	6%
39	H/W Sumbawanga	18,082,190,000	21,964,687,511	3,882,497,511	21%
40	H/M Sumbawanga	18,237,582,000	19,254,784,570	1,017,202,570	6%
41	H/M Tabora	22,111,380,000	22,919,284,000	807,904,000	4%
42	H/Mji Tarime	11,130,023,390	11,777,096,076	647,072,686	6%
43	H/W Ushetu	12,982,278,362	13,109,494,401	127,216,039	1%
44	H/W Wang'ing'ombe	13,955,271,100	14,192,907,364	237,636,264	2%
Jumla		**876,280,766,207**	**947,261,882,025**	**70,981,115,818**	**8%**

Kiambatisho xvi; Fedha za ruzuku ya matumizi ya kawaida ambayo hazikutolewa

Na.	Jina la Halmashauri	Makisio yaliyoidhinishwa (TZS)	Kiasi kilichotolewa (TZS)	Kiasi pungufu (TZS)
1.	H/Jiji Arusha	34,325,884,000	33,874,499,000	451,385,000
2.	H/W Arusha	30,549,892,400	30,289,053,153	260,839,247
3.	H/W Babati	29,924,951,000	23,981,182,000	5,943,769,000
4.	H/W Bagamoyo	45,692,141,084	35,418,745,047	10,273,396,037
5.	H/W Bariadi	36,357,641,000	25,672,744,000	10,684,897,000
6.	H/W Biharamulo	15,106,924,447	14,714,841,660	392,082,787
7.	H/W Buhigwe	15,392,656,000	10,753,508,923	4,639,147,077
8.	H/W Bukoba	24,984,910,700	22,032,231,807	2,952,678,893
9.	H/W Bukombe	20,554,794,284	19,047,040,168	1,507,754,116
10.	H/W Bumbuli	18,290,983,000	11,868,224,447	6,422,758,553
11.	H/W Busega	14,898,007,538	12,806,787,820	2,091,219,718
12.	H/W Busokelo	10,859,793,800	10,411,087,374	448,706,426
13.	H/W Butiama	3,173,596,200	1,847,206,426	1,326,389,774
14.	H/W Chato	1,295,933,668	1,171,505,552	124,428,116
15.	H/W Chemba	17,939,755,270	15,235,921,524	2,703,833,746
16.	H/W Chunya	22,055,519,883	18,070,184,512	3,985,335,371
17.	H/Jiji Dar es salaam	2,844,361,000	2,685,100,917	159,260,083
18.	H/M Dodoma	44,222,603,850	35,185,191,899	9,037,411,951
19.	H/W Geita	41,166,354,000	33,184,002,000	7,982,352,000
20.	H/Mji Geita	18,085,716,753	15,728,780,636	2,356,936,117
21.	H/W Hai	28,829,140,753	24,073,507,126	4,755,633,627
22.	H/W Hanang'	25,537,588,000	22,043,403,000	3,494,185,000
23.	H/W Handeni	32,974,079,828	26,413,438,569	6,560,641,259
24.	H/W Igunga	26,171,615,000	24,117,472,313	2,054,142,687
25.	H/W Ikungi	15,356,906,000	14,285,090,000	1,071,816,000
26.	H/M Ilala	94,566,083,362	86,709,680,498	7,856,402,864
27.	H/W Ileje	15,592,123,200	13,321,777,646	2,270,345,554
28.	H/M Ilemela	39,004,030,438	31,218,838,676	7,785,191,762
29.	H/M Iringa	21,875,217,063	21,270,996,610	604,220,453
30.	H/W Itilima	19,138,959,360	6,667,834,671	12,471,124,689
31.	H/Mji Kahama	21,617,621,322	21,072,284,308	545,337,014
32.	H/W Kalambo	12,367,916,000	11,401,234,000	966,682,000
33.	H/W Kaliua	16,565,451,214	11,823,527,685	4,741,923,529
34.	H/W Karatu	23,678,819,437	20,637,782,127	3,041,037,310
35.	H/W Kasulu	34,600,000,000	32,662,699,890	1,937,300,110
36.	H/W Kibaha	21,331,547,263	15,530,348,759	5,801,198,504
37.	H/Mji Kibaha	16,443,506,237	15,442,207,132	1,001,299,105
38.	H/W Kibondo	83,782,499,800	83,493,428,769	289,071,031
39.	H/W Kigoma	20,288,779,000	18,197,300,000	2,091,479,000
40.	H/W Kilindi	14,660,468,860	13,096,007,206	1,564,461,654
41.	H/W Kilombero	41,385,576,224	32,079,321,307	9,306,254,917
42.	H/W Kilosa	39,892,375,057	27,072,201,357	12,820,173,700
43.	H/W Kilwa	21,335,444,949	17,472,712,095	3,862,732,854
44.	H/M Kinondoni	83,782,499,800	83,493,428,769	289,071,031
45.	H/W Kisarawe	19,325,124,525	17,563,806,971	1,761,317,554
46.	H/W Kishapu	24,772,567,606	21,432,493,899	3,340,073,707
47.	H/W Kiteto	17,324,212,000	15,637,000,922	1,687,211,078
48.	H/W Kongwa	23,962,663,870	22,647,531,357	1,315,132,513
49.	H/Mji Korogwe	15,002,600,192	11,517,128,380	3,485,471,812
50.	H/W Kwimba	29,151,756,381	27,354,159,668	1,797,596,713
51.	H/W Kyela	27,402,166,852	25,344,862,756	2,057,304,096
52.	H/W Kerwa	9,940,920,685	9,897,905,903	43,014,782
53.	H/W Lindi	21,524,263,000	19,038,990,000	2,485,273,000
54.	H/M Lindi	9,905,098,000	9,429,185,388	475,912,612
55.	H/W Liwale	12,427,892,000	12,048,480,000	379,412,000
56.	H/W Longido	13,280,683,000	12,665,375,000	615,308,000
57.	H/W Ludewa	17,183,413,391	16,275,932,482	907,480,909
58.	H/W Lushoto	37,725,540,032	31,041,273,951	6,684,266,081
59.	H/W Mafia	7,647,748,602	7,600,178,000	47,570,602
60.	H/W Makete	16,244,154,115	14,790,783,020	1,453,371,095
61.	H/W Manyoni	22,981,106,675	20,713,165,803	2,267,940,872
62.	H/W Masasi	24,492,742,341	21,035,605,539	3,457,136,802
63.	H/Mji Masasi	12,554,097,387	7,511,978,452	5,042,118,935
64.	H/W Mbinga	35,164,252,375	33,147,449,493	2,016,802,882
65.	H/W Mbogwe	11,668,100,117	11,435,238,074	232,862,043
66.	H/W Meatu	17,701,789,060	15,062,154,036	2,639,635,024
67.	H/W Meru	30,394,546,000	29,084,456,000	1,310,090,000
68.	H/W Misungwi	32,350,550,000	24,675,086,965	7,675,463,035
69.	H/W Mkalama	11,406,291,000	10,276,161,000	1,130,130,000
70.	H/W Mkinga	17,234,913,664	9,405,787,480	7,829,126,184

71.	H/W Momba	15,052,497,257	14,519,567,536	532,929,721
72.	H/W Monduli	18,556,893,796	18,190,790,110	366,103,686
73.	H/W Morogoro	26,682,901,900	24,135,735,436	2,547,166,464
74.	H/W Moshi	49,896,576,146	46,518,859,757	3,377,716,389
75.	H/M Moshi	24,047,867,540	23,634,049,745	413,817,795
76.	H/W Mpwapwa	23,251,552,858	22,452,269,074	799,283,784
77.	H/W Msalala	13,979,449,041	12,684,266,828	1,295,182,213
78.	H/W Mtwara	21,829,097,000	20,245,034,000	1,584,063,000
79.	H/M Mtwara	20,289,500,000	11,366,618,000	8,922,882,000
80.	H/W Mufindi	47,945,301,081	47,349,911,956	595,389,125
81.	H/W Muheza	20,780,817,000	19,712,354,693	1,068,462,307
82.	H/W Muleba	18,136,571,322	16,850,828,563	1,285,742,759
83.	H/W Musoma	17,660,605,662	15,331,806,550	2,328,799,112
84.	H/M Musoma	18,136,571,322	16,850,828,563	1,285,742,759
85.	H/W Mvomero	30,469,364,800	24,943,894,222	5,525,470,578
86.	H/W Mwanga	22,374,824,500	19,177,021,661	3,197,802,839
87.	H/W Nachingwea	19,042,386,000	18,390,656,000	651,730,000
88.	H/W Namtumbo	23,676,166,000	20,619,108,920	3,057,057,080
89.	H/W Nanyumbu	15,848,761,425	12,530,214,052	3,318,547,373
90.	H/W Ngara	22,285,822,895	21,316,080,281	969,742,614
91.	H/W Ngorongoro	19,671,169,152	15,363,848,628	4,307,320,524
92.	H/W Njombe	15,324,500,000	11,351,162,650	3,973,337,350
93.	H/Mji Njombe	18,845,568,485	16,974,685,254	1,870,883,231
94.	H/W Nsimbo	7,695,159,100	6,828,053,773	867,105,327
95.	H/W Nyangari	13,081,848,000	11,469,327,000	1,612,521,000
96.	H/W Nzega	32,929,405,131	28,792,336,888	4,137,068,243
97.	H/W Rombo	28,161,953,230	26,303,370,855	1,858,582,375
98.	H/W Rorya	21,416,601,987	19,557,524,445	1,859,077,542
99.	H/W Ruangwa	16,339,282,127	14,887,419,736	1,451,862,391
100.	H/W Rufiji	23,012,764,000	21,009,205,000	2,003,559,000
101.	H/W Same	34,563,201,388	30,788,951,271	3,774,250,117
102.	H/W Serengeti	23,099,413,905	21,084,530,000	2,014,883,905
103.	H/W Shinyanga	23,195,015,987	20,782,750,489	2,412,265,498
104.	H/M Shinyanga	17,971,027,840	16,718,430,634	1,252,597,206
105.	H/W Siha	16,552,625,323	14,185,237,763	2,367,387,560
106.	H/W Singida	13,142,486,576	12,724,635,969	417,850,607
107.	H/M Singida	19,264,402,522	14,844,070,906	4,420,331,616
108.	H/M Songea	28,168,933,600	24,194,429,460	3,974,504,140
109.	H/W Tobora	20,700,722,000	17,881,902,000	2,818,820,000
110.	H/Jiji Tanga	34,994,108,020	31,202,399,352	3,791,708,668
111.	H/W Tarime	20,628,055,737	17,648,334,583	2,979,721,154
112.	H/M Temeke	79,026,566,155	75,148,579,276	3,877,986,879
113.	H/W Tunduru	29,716,523,513	26,519,310,740	3,197,212,773
114.	H/W Ukerewe	26,693,139,450	22,552,893,661	4,140,245,789
115.	H/W Ulanga	25,720,531,435	21,567,507,853	4,153,023,582
116.	H/W Urambo	18,555,655,934	17,386,778,036	1,168,877,898
117.	H/W Uvinza	24,560,019,000	22,492,772,000	2,067,247,000
118.	H/W Gairo	8,236,668,373	5,614,863,898	2,621,804,475
	Jumla	**2,868,480,736,429**	**2,516,901,739,984**	**351,578,996,445**

Kiambatisho xvii: Fedha za ruzuku ya matumizi ya maendeleo ambazo hazikutolewa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)			Asilimia ya Upungufu
		Kilichoidhinishwa	Kilichotolewa	Pungufu	
1	H/Jiji Arusha	10,246,407,000	871,754,000	9,374,653,000	0.91
2	H/W Arusha	3,414,931,000	1,409,626,180	2,005,304,820	0.59
3	H/W Babati	5,491,648,000	4,093,272,000	1,398,376,000	0.25
4	H/Mji Babati	4,922,724,129	3,462,860,984	1,459,863,145	0.3
5	H/W Bagamoyo	5,372,077,714	3,569,351,449	1,802,726,265	0.34
6	H/W Bahi	3,935,933,698	1,736,735,936	2,199,197,762	0.56
7	H/W Bariadi	5,729,957,000	1,952,379,000	3,777,578,000	0.66
8	H/Mji Bariadi	7,381,516,641	3,542,511,948	3,839,004,693	0.52
9	H/W Biharamulo	1,816,251,581	1,524,129,314	292,122,267	0.16
10	H/W Buhigwe	3,803,185,211	1,869,093,435	1,934,091,776	0.51
11	H/W Bukoba	2,773,929,821	2,185,227,760	588,702,061	0.21
12	H/M Bukoba	4,007,088,889	1,930,353,954	2,076,734,935	0.52
13	H/W Bukombe	2,514,481,000	1,804,208,892	710,272,108	0.28
14	H/W Bumbuli	4,180,876,797	1,273,369,170	2,907,507,627	0.7
15	H/W Busega	4,693,380,855	1,936,858,657	2,756,522,198	0.59
16	H/W Busokelo	4,046,218,590	2,008,263,570	2,037,955,020	0.5
17	H/W Butiama	4,544,552,390	1,333,958,302	3,210,594,089	0.71
18	H/W Chamwino	6,164,858,831	1,224,086,164	4,940,772,667	0.8
19	H/W Chato	1,295,933,668	1,171,505,552	124,428,116	0.1
20	H/W Chemba	3,170,533,957	1,486,321,930	1,684,212,027	0.53
21	H/Jiji Dar es salaam	1,007,525,000	450,000,000	557,525,000	0.55
22	H/M Dodoma	5,268,039,165	1,076,225,162	4,191,814,003	0.8
23	H/W Geita	,064,945,000	2,396,377,000	668,568,000	0.22
24	H/Mji Geita	,061,796,405	3,962,602,801	3,099,193,604	0.44
25	H/W Hai	1,958,244,918	1,872,097,997	86,146,921	0.04
26	H/W Hanang'	3,999,773,657	2,982,586,535	1,017,187,122	0.25
27	H/W Handeni	7,466,689,961	1,081,795,355	6,384,894,606	0.86
28	H/W Igunga	4,027,346,339	2,354,086,651	1,673,259,688	0.42
29	H/W Ikungi	8,954,404,000	4,692,693,000	4,261,711,000	0.48
30	H/M Ilala	12,513,599,552	9,331,012,850	3,182,586,702	0.25
31	H/W Ileje	2,763,998,921	1,174,653,535	1,589,345,386	0.58
32	H/M Ilemela	2,672,721,405	1,635,253,719	1,037,467,686	0.39
33	H/W Iramba	2,575,782,000	781,574,000	1,794,208,000	0.7
34	H/W Iringa	1,322,564,610	6,427,823,079	4,894,741,531	0.43
35	H/M Iringa	6,275,699,000	3,808,830,791	2,466,868,209	0.39
36	H/W Itilima	3,093,049,180	2,310,549,159	782,500,021	0.25
37	H/Mji Kahama	7,064,413,543	554,120,722	6,510,292,821	0.92
38	H/W Kakonko	4,291,781,000	1,074,631,610	3,217,149,390	0.75
39	H/W Kalambo	5,652,695,451	2,397,667,106	3,255,028,345	0.58
40	H/W Kaliua	3,698,777,947	1,267,219,174	2,431,558,773	0.66
41	H/W Karagwe	5,045,749,517	2,849,971,097	2,195,778,420	0.44
42	H/W Karatu	5,451,306,940	1,249,417,624	4,201,889,316	0.77
43	H/W Kasulu	4,089,872,000	1,557,117,000	2,532,755,000	0.62
44	H/W Kibaha	3,550,056,047	691,959,127	2,858,096,920	0.81
45	H/Mji Kibaha	8,279,122,279	4,650,241,476	3,628,880,803	0.44
46	H/W Kibondo	7,970,475,060	2,229,858,780	5,740,616,280	0.72
47	H/W Kigoma	3,739,370,000	1,105,498,000	2,633,872,000	0.7
48	H/M Kigoma/ujiji	14,160,369,825	1,191,780,342	12,968,589,483	0.92
49	H/W Kilindi	3,569,753,000	2,168,833,001	1,400,919,999	0.39
50	H/W Kilolo	3,767,186,408	1,737,387,829	2,029,798,579	0.54
51	H/W Kilombero	7,518,156,122	3,943,618,620	3,574,537,502	0.48
52	H/W Kilosa	4,893,459,913	2,447,290,397	2,446,169,516	0.5
53	H/W Kilwa	3,783,758,325	1,689,955,898	2,093,802,427	0.55
54	H/M Kinondoni	11,192,312,032	9,193,214,326	1,999,097,706	0.18
55	H/W Kisarawe	5,439,539,508	1,530,599,463	3,908,940,045	0.72
56	H/W Kishapu	6,067,594,721	3,592,144,085	2,475,450,636	0.41
57	H/W Kiteto	5,259,481,891	3,693,803,916	1,565,677,975	0.3
58	H/W Kondoa	4,591,651,190	2,379,376,807	2,212,274,383	0.48
59	H/W Korogwe	3,833,746,224	1,276,678,176	2,557,068,048	0.67
60	H/Mji Korogwe	1,245,570,557	561,874,713	683,695,844	0.55
61	H/W Kwimba	6,534,324,568	1,556,736,829	4,977,587,739	0.76
62	H/W Kyela	2,791,619,444	1,276,789,916	1,514,829,528	0.54
63	H/W Kerwa	4,713,826,982	4,249,955,310	463,871,672	0.1
64	H/W Lindi	2,516,037,000	931,459,000	1,584,578,000	0.63
65	H/M Lindi	7,116,047,519	5,221,554,927	1,894,492,592	0.27
66	H/W Longido	3,221,617,000	2,124,087,000	1,097,530,000	0.34
67	H/W Ludewa	3,799,265,646	1,186,400,347	2,612,865,299	0.69
68	H/W Lushoto	5,908,278,945	561,511,535	5,346,767,410	0.9
69	H/W Mafia	2,614,121,640	922,801,750	1,691,319,890	0.65
70	H/W Magu	15,758,955,631	3,064,126,775	12,694,828,856	0.81

71	H/Mji Makambako	3,840,197,974	2,501,607,785	1,338,590,189	0.35
72	H/W Makete	3,249,696,924	1,432,350,225	1,817,346,699	0.56
73	H/W Manyoni	10,895,516,980	4,580,921,742	6,314,595,238	0.58
74	H/W Masasi	3,619,859,015	2,255,867,131	1,363,991,884	0.38
75	H/Mji Masasi	2,880,648,588	1,125,001,319	1,755,647,269	0.61
76	H/W Maswa	3,450,015,726	1,038,950,602	2,411,065,124	0.7
77	H/W Mbarali	9,959,715,051	3,824,553,585	6,135,161,466	0.62
78	H/Jiji Mbeya	5,901,800,226	4,524,532,209	1,377,268,017	0.23
79	H/W Mbeya	7,311,921,000	1,737,492,729	5,574,428,271	0.76
80	H/W Mbogwe	1,886,805,752	1,865,829,474	20,976,278	0.01
81	H/W Mbulu	2,263,089,226	1,573,527,698	689,561,528	0.3
82	H/W Meatu	7,059,858,336	1,947,063,819	5,112,794,517	0.72
83	H/W Meru	4,885,380,000	1,598,551,000	3,286,829,000	0.67
84	H/W Misenyi	7,512,728,845	6,169,534,245	1,343,194,600	0.18
85	H/W Misungwi	3,538,807,549	1,947,605,168	1,591,202,381	0.45
86	H/W Mkalama	6,388,730,370	3,256,566,903	3,132,163,467	0.49
87	H/W Mkuranga	3,976,197,000	919,309,857	3,056,887,143	0.77
88	H/W Mlele	776,607,000	749,867,000	26,740,000	0.03
89	H/W Momba	3,541,099,950	2,187,073,371	1,354,026,579	0.38
90	H/W Monduli	3,014,432,966	1,766,340,693	1,248,092,273	0.41
91	H/M Morogoro	10,818,110,323	5,877,516,414	4,940,593,909	0.46
92	H/W Moshi	4,199,370,938	1,129,650,670	3,069,720,268	0.73
93	H/M Moshi	4,525,565,189	3,403,556,133	1,122,009,056	0.25
94	H/W Mpanda	4,680,866,000	2,201,013,000	2,479,853,000	0.53
95	H/W Mpwapwa	1,115,273,913	782,561,185	332,712,728	0.3
96	H/W Msalala	4,048,360,899	1,631,682,365	2,416,678,534	0.6
97	H/W Mtwara	3,960,255,000	1,771,470,000	2,188,785,000	0.55
98	H/M Mtwara	5,801,279,000	2,020,717,000	3,780,562,000	0.65
99	H/W Mufindi	4,166,587,950	1,757,759,890	2,408,828,060	0.58
100	H/W Muheza	1,990,920,119	716,896,986	1,274,023,133	0.64
101	H/W Muleba	8,187,862,674	4,704,172,934	3,483,689,740	0.43
102	H/W Musoma	2,784,021,000	1,806,408,707	977,612,293	0.35
103	H/M Musoma	2,904,695,126	2,157,632,741	747,062,385	0.26
104	H/W Mvomero	5,625,989,937	2,422,705,186	3,203,284,751	0.57
105	H/W Mwanga	3,369,294,189	1,051,358,786	2,317,935,403	0.69
106	H/W Nachingwea	742,170,158	555,992,323	186,177,835	0.25
107	H/W Namtumbo	4,892,241,950	2,066,662,403	2,825,579,547	0.58
108	H/W Nanyumbu	2,809,905,562	2,178,015,120	631,890,442	0.22
109	H/W Newala	4,277,665,327	1,227,665,327	3,050,000,000	0.71
110	H/W Ngara	3,221,844,790	1,700,204,340	1,521,640,450	0.47
111	H/W Njombe	2,916,895,822	2,061,006,582	855,889,240	0.29
112	H/Mji Njombe	8,959,177,203	4,090,584,946	4,868,592,257	0.54
113	H/W Nkasi	5,754,179,000	4,347,038,000	1,407,141,000	0.24
114	H/W Nsimbo	5,113,376,000	2,222,238,266	2,891,137,734	0.57
115	H/W Nyangari	3,870,692,000	2,259,440,177	1,611,251,824	0.42
116	H/W Nzega	2,821,760,799	2,017,053,589	804,707,210	0.29
117	H/W Pangani	1,888,414,900	1,670,639,891	217,775,009	0.12
118	H/W Rombo	3,992,758,976	1,211,309,325	2,781,449,651	0.7
119	H/W Rorya	5,155,545,354	2,258,656,830	2,896,888,524	0.56
120	H/W Ruangwa	1,340,638,479	615,261,667	725,376,812	0.54
121	H/W Rufiji	4,617,341,000	1,757,634,000	2,859,707,000	0.62
122	H/W Same	4,889,716,498	2,249,795,967	2,639,920,531	0.54
123	H/W Sengerema	9,657,668,000	2,927,537,000	6,730,131,000	0.7
124	H/W Serengeti	9,134,551,000	2,457,545,000	6,677,006,000	0.73
125	H/W Shinyanga	1,354,217,614	964,150,466	390,067,148	0.29
126	H/M Shinyanga	3,938,912,266	2,816,134,168	1,122,778,098	0.29
127	H/W Siha	1,895,463,631	717,902,876	1,177,560,755	0.62
128	H/W Sikonge	4,863,523,153	2,192,258,662	2,671,264,491	0.55
129	H/W Simanjiro	3,106,685,339	1,685,610,516	1,421,074,823	0.46
130	H/W Singida	10,027,811,922	3,740,510,934	6,287,300,988	0.63
131	H/M Singida	5,895,372,315	4,314,786,079	1,580,586,236	0.27
132	H/W Songea	7,803,488,200	1,924,655,338	5,878,832,862	0.75
133	H/M Songea	7,744,037,360	1,653,980,482	6,090,056,878	0.79
134	H/W Sumbawanga	5,195,959,000	1,528,865,225	3,667,093,775	0.71
135	H/M Sumbawanga	6,623,505,000	2,785,708,984	3,837,796,016	0.58
136	H/W Tobora	6,288,278,000	1,025,308,000	5,262,970,000	0.84
137	H/M Tabora	6,044,573,000	3,580,297,000	2,464,276,000	0.41
138	H/W Tandahimba	1,356,028,176	684,988,390	671,039,786	0.49
139	H/Jiji Tanga	34,994,108,020	31,202,399,352	3,791,708,668	0.11
140	H/W Tarime	5,793,149,572	2,726,093,170	3,067,056,402	0.53
141	H/M Temeke	6,433,330,276	4,542,702,783	1,890,627,493	0.29
142	H/W Tunduru	1,933,436,424	1,784,626,296	148,810,128	0.08
143	H/W Ukerewe	3,740,148,248	2,461,431,060	1,278,717,188	0.34
144	H/W Ulanga	3,892,670,008	1,475,908,963	2,416,761,045	0.62
145	H/W Urambo	4,569,442,377	1,835,783,594	2,733,658,783	0.6
146	H/W Uvinza	2,990,229,000	1,831,692,000	1,158,537,000	0.39
147	H/W Wang'ing'ombe	3,497,313,550	2,482,339,630	1,014,973,920	0.29
	Jumla	**752,832,745,765**	**363,123,775,781**	**389,708,969,984**	**0.52**

Kiambatisho xviii: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikutumia fedha zote za ruzuku ya matumizi ya kawaida zilizotolewa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichotolewa (TZS)	Matumizi(TZS)	Bakaa (TZS)	Asilimia ya bakaa
1	H/Jiji Arusha	35,613,829,000	34,444,450,000	1,169,379,000	3
2	H/W Arusha	31,504,265,772	30,465,652,552	1,038,613,220	3
3	H/W Babati	24,424,579,000	24,118,570,000	306,009,000	1
4	H/Mji Babati	12,595,410,188	12,526,138,494	69,271,694	1
5	H/W Bagamoyo	35,956,268,727	35,418,745,047	537,523,680	1
6	H/W Bahi	17,194,859,716	16,681,930,572	512,929,144	3
7	H/W Bariadi	26,144,451,000	25,604,031,000	540,420,000	2
8	H/Mji Bariadi	15,320,943,000	15,117,325,000	203,618,000	1
9	H/W Biharamulo	15,684,574,002	15,106,924,447	577,649,555	4
10	H/W Buhigwe	11,363,136,861	10,994,835,935	368,300,926	3
11	H/W Bukoba	22,678,762,786	22,645,529,601	33,233,185	0
12	H/M Bukoba	14,530,879,298	14,403,353,280	127,526,018	1
13	H/W Bukombe	19,596,834,725	19,540,617,027	56,217,698	0
14	H/W Bumbuli	12,690,276,159	12,250,859,275	439,416,884	3
15	H/W Bunda	32,264,416,000	32,108,337,000	156,079,000	0
16	H/W Busega	13,116,205,561	12,910,548,335	205,657,226	2
17	H/W Busokelo	11,075,344,173	10,763,072,689	312,271,484	3
18	H/W Butiama	16,246,094,469	16,005,461,600	240,632,869	1
19	H/W Chamwino	30,866,874,953	30,722,157,453	144,717,500	0
20	H/W Chato	20,642,263,258	19,985,653,599	656,609,659	3
21	H/W Chemba	15,623,331,113	15,331,032,466	292,298,647	2
22	H/Jiji Dar es salaam	2,844,361,000	2,685,100,917	159,260,083	6
23	H/M Dodoma	37,370,793,669	36,544,681,733	826,111,936	2
24	H/W Geita	35,339,835,000	34,824,464,000	515,371,000	1
25	H/Mji Geita	16,509,617,174	16,098,831,681	410,785,493	2
26	H/W Hai	24,635,854,230	24,378,346,598	257,507,632	1
27	H/W Hanang'	22,158,551,000	21,682,111,000	476,440,000	2
28	H/W Handeni	27,876,032,231	26,413,438,569	1,462,593,662	5
29	H/W Igunga	25,700,979,313	25,641,199,042	59,780,271	0
30	H/W Ikungi	18,527,563,000	18,259,028,000	268,535,000	1
31	H/M Ilala	89,394,195,343	86,709,680,498	2,684,514,845	3
32	H/W Ileje	15,000,378,294	13,506,102,735	1,494,275,559	10
33	H/M Ilemela	31,421,223,757	31,218,838,676	202,385,081	1
34	H/W Iramba	20,818,550,000	20,713,781,000	104,769,000	1
35	H/W Iringa	30,859,929,195	30,025,933,053	833,996,142	3
36	H/M Iringa	21,340,914,548	21,317,868,560	23,045,988	0
37	H/W Itilima	7,361,847,361	6,938,340,292	423,507,069	6
38	H/Mji Kahama	21,478,157,081	21,383,220,136	94,936,945	0
39	H/W Kakonko	12,273,692,549	11,919,020,780	354,671,769	3
40	H/W Kalambo	11,633,825,000	11,401,234,000	232,591,000	2
41	H/W Kaliua	12,258,125,866	11,436,265,716	821,860,150	7
42	H/W Karagwe	21,835,582,000	21,531,053,000	304,529,000	1
43	H/W Karatu	20,994,509,547	20,603,604,142	390,905,405	2
44	H/W Kasulu	33,346,474,000	33,092,661,000	253,813,000	1
45	H/W Kibaha	15,881,593,970	15,530,348,759	351,245,211	2
46	H/Mji Kibaha	16,623,721,153	15,679,647,172	944,073,981	6
47	H/W Kibondo	22,039,006,500	21,459,477,760	579,528,740	3
48	H/W Kigoma	18,793,438,000	18,696,866,000	96,572,000	1
49	H/M Kigoma/ujiji	23,484,330,000	22,717,756,000	766,574,000	3
50	H/W Kilindi	21,428,895,000	20,512,910,000	915,985,000	4
51	H/W Kilolo	25,078,236,019	24,463,276,733	614,959,286	2
52	H/W Kilombero	32,774,270,413	32,079,321,307	694,949,106	2
53	H/W Kilosa	25,771,189,538	24,368,399,058	1,402,790,480	5
54	H/W Kilwa	17,830,624,427	17,541,334,370	289,290,057	2
55	H/M Kinondoni	83,922,612,779	83,782,499,800	140,112,979	0
56	H/W Kisarawe	19,117,363,973	18,093,615,868	1,023,748,105	5
57	H/W Kishapu	22,257,504,146	21,921,319,785	336,184,361	2
58	H/W Kiteto	15,902,357,302	15,868,657,772	33,699,530	0
59	H/W Kondoa	34,474,621,228	34,335,088,914	139,532,314	0
60	H/W Kongwa	23,018,944,714	22,915,540,311	103,404,403	0
61	H/W Korogwe	23,258,411,779	22,506,312,535	752,099,244	3
62	H/Mji Korogwe	12,103,960,239	11,661,019,330	442,940,909	4
63	H/W Kwimba	27,886,570,071	27,569,093,465	317,476,606	1
64	H/W Kyela	26,541,849,338	25,344,862,756	1,196,986,582	5
65	H/W Kerwa	9,944,195,152	9,940,920,685	3,274,467	0
66	H/W Lindi	14,657,648,223	14,219,640,542	438,007,681	3
67	H/M Lindi	9,613,309,117	9,610,579,984	2,729,133	0
68	H/W Liwale	12,256,787,000	11,562,725,000	694,062,000	6
69	H/W Longido	12,780,700,000	12,688,968,000	91,732,000	1

70	H/W Lushoto	33,589,025,948	32,104,467,269	1,484,558,679	4
71	H/W Mafia	7,894,260,000	7,818,400,000	75,860,000	1
72	H/W Magu	26,504,961,553	26,203,486,501	301,475,052	1
73	H/W Makete	15,787,952,563	14,790,783,020	997,169,543	6
74	H/W Manyoni	24,104,434,311	23,662,001,068	442,433,243	2
75	H/W Masasi	24,544,507,040	21,748,689,899	2,795,817,141	11
76	H/Mji Masasi	7,993,112,307	7,721,303,540	271,808,767	3
77	H/W Maswa	26,979,696,540	26,747,272,727	232,423,813	1
78	H/W Mbarali	23,117,901,952	22,351,896,851	766,005,101	3
79	H/Jiji Mbeya	37,406,316,000	36,744,531,000	661,785,000	2
80	H/W Mbeya	39,134,539,923	37,865,935,375	1,268,604,548	3
81	H/W Mbinga	33,683,658,214	33,147,449,493	536,208,721	2
82	H/W Mbogwe	11,966,637,534	11,803,236,022	163,401,512	1
83	H/W Mbozi	33,551,141,019	33,311,159,667	239,981,352	1
84	H/W Mbulu	29,491,950,000	29,317,541,000	174,409,000	1
85	H/W Meatu	15,068,126,794	14,877,266,352	190,860,442	1
86	H/W Meru	30,060,766,000	29,448,259,000	612,507,000	2
87	H/W Misenyi	14,876,630,748	14,795,196,457	81,434,291	1
88	H/W Misungwi	25,333,808,689	25,093,845,653	239,963,036	1
89	H/W Mkalama	10,276,161,000	10,259,417,000	16,744,000	0
90	H/W Mkinga	9,922,448,474	9,887,105,273	35,343,201	0
91	H/W Mkuranga	24,420,584,102	21,879,588,839	2,540,995,263	10
92	H/W Mlele	11,777,106,000	2,236,658,000	9,540,448,000	81
93	H/W Momba	14,766,509,059	14,527,765,511	238,743,548	2
94	H/W Monduli	19,108,752,353	18,490,774,966	617,977,387	3
95	H/W Morogoro	24,833,432,125	24,368,399,058	465,033,067	2
96	H/M Morogoro	38,467,007,477	37,657,031,964	809,975,513	2
97	H/W Moshi	47,379,310,319	46,518,859,757	860,450,562	2
98	H/M Moshi	24,259,770,474	24,077,854,304	181,916,170	1
99	H/Mji Mpanda	8,730,571,647	8,711,788,437	18,783,210	0
100	H/W Mpwapwa	23,426,155,797	22,805,837,291	620,318,506	3
101	H/W Msalala	13,115,595,079	12,979,030,437	136,564,642	1
102	H/W Mtwara	21,826,252,000	21,671,457,000	154,795,000	1
103	H/M Mtwara	12,259,523,000	12,239,737,000	19,786,000	0
104	H/W Mufindi	47,922,171,309	47,700,263,141	221,908,168	0
105	H/W Muheza	20,667,578,850	20,292,134,487	375,444,363	2
106	H/W Muleba	28,758,663,894	28,741,743,250	16,920,644	0
107	H/M Musoma	17,378,579,756	16,864,866,404	513,713,352	3
108	H/W Mvomero	26,411,830,689	26,132,138,966	279,691,723	1
109	H/W Mwanga	19,805,994,938	19,512,510,658	293,484,280	1
110	H/Jiji Mwanza	36,988,383,631	36,747,688,169	240,695,462	1
111	H/W Nachingwea	20,149,688,000	18,390,656,000	1,759,032,000	9
112	H/W Namtumbo	21,488,376,333	21,179,613,088	308,763,245	1
113	H/W Newala	19,943,430,264	19,917,356,617	26,073,647	0
114	H/W Ngara	22,337,824,078	22,033,391,120	304,432,958	1
115	H/W Ngorongoro	16,242,208,483	15,352,335,026	889,873,457	5
116	H/W Njombe	11,618,086,508	11,399,946,129	218,140,379	2
117	H/Mji Njombe	17,183,937,252	16,974,685,254	209,251,998	1
118	H/W Nkasi	17,826,981,000	17,723,916,000	103,065,000	1
119	H/W Nsimbo	6,828,053,773	6,408,880,735	419,173,038	6
120	H/W Nyangari	11,680,806,000	11,513,667,000	167,139,000	1
121	H/W Nyasa	13,157,003,774	12,930,875,139	226,128,635	2
122	H/W Nzega	30,287,010,714	29,502,394,349	784,616,365	3
123	H/W Pangani	10,056,291,573	9,649,027,609	407,263,964	4
124	H/W Rombo	31,025,969,776	30,714,121,410	311,848,365	1
125	H/W Rorya	20,019,911,786	19,855,377,405	164,534,381	1
126	H/W Ruangwa	15,074,478,455	14,713,792,405	360,686,050	2
127	H/W Rufiji	21,925,160,000	21,542,419,000	382,741,000	2
128	H/W Rungwe	33,872,294,799	28,472,720,189	5,399,574,610	16
129	H/W Same	31,754,959,110	31,446,962,647	307,996,463	1
130	H/W Sengerema	44,977,170,000	44,189,577,000	787,593,000	2
131	H/W Serengeti	21,580,787,000	21,078,528,000	502,259,000	2
132	H/W Shinyanga	21,045,179,825	20,880,843,476	164,336,349	1
133	H/W Siha	14,534,123,919	14,185,237,763	348,886,156	2
134	H/W Simanjiro	14,239,501,291	13,463,950,525	775,550,766	5
135	H/W Singida	16,428,987,000	16,242,395,000	186,592,000	1
136	H/M Singida	17,689,880,877	17,221,036,423	468,844,454	3
137	H/W Songea	19,300,888,434	18,210,309,444	1,090,578,990	6
138	H/M Songea	25,614,720,604	25,424,556,862	190,163,742	1
139	H/W Sumbawanga	22,351,996,972	21,846,948,886	505,048,086	2
140	H/M Sumbawanga	20,350,702,923	20,080,127,618	270,575,305	1
141	H/M Tabora	23,451,432,000	22,896,317,000	555,115,000	2
142	H/W Tandahimba	21,792,388,765	20,868,508,634	923,880,131	4
143	H/Jiji Tanga	33,629,696,878	29,634,417,402	3,995,279,476	12
144	H/W Tarime	4,288,864,830	3,395,433,383	893,431,447	21
145	H/Mji Tarime	12,046,067,743	11,507,771,535	538,296,208	4
146	H/M Temeke	77,296,974,958	76,627,246,076	669,728,882	1
147	H/W Tunduru	26,991,353,023	26,519,310,740	472,042,283	2

148	H/W Ukerewe	22,902,816,493	22,847,523,298	55,293,195	0
149	H/W Ulanga	23,547,201,115	21,567,507,853	1,979,693,262	8
150	H/W Urambo	18,350,105,765	18,050,270,203	299,835,562	2
151	H/W Ushetu	13,880,397,789	13,706,246,891	174,150,898	1
152	H/W Uvinza	24,490,364,000	23,173,202,000	1,317,162,000	5
153	H/W Wang'ing'ombe	14,320,984,793	14,184,635,786	136,349,007	1
154	H/W Gairo	6,712,765,898	6,517,862,297	194,903,602	3
	Jumla	**3,461,436,364,681**	**3,368,437,484,430**	**92,998,880,252**	**3**

Kiambatisho xix: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikutumia fedha zote za ruzuku ya maendeleo zilizotolewa

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizotolewa (TZS)	Fedha zilizotumika (TZS)	Bakaa (TZS)	Asilimia ya bakaa
1	H/Jiji Arusha	2,855,086,000	1,651,380,000	1,203,706,000	42
2	H/W Arusha	2,429,753,254	2,264,672,859	165,080,395	7
3	H/W Babati	4,236,636,000	3,660,944,000	575,692,000	14
4	H/Mji Babati	4,027,257,083	2,528,709,829	1,498,547,254	37
5	H/W Bariadi	4,043,033,000	3,508,262,000	534,771,000	13
6	H/Mji Bariadi	5,040,759,764	4,206,933,763	833,826,001	17
7	H/W Buhigwe	1,973,470,547	1,172,995,291	800,475,256	41
8	H/W Bukoba	2,388,098,839	2,239,901,839	148,197,000	6
9	H/M Bukoba	2,069,197,000	1,797,133,841	272,063,159	13
10	H/W Bukombe	2,191,876,642	2,145,854,072	46,022,570	2
11	H/W Bumbuli	2,368,786,516	1,622,453,319	746,333,197	32
12	H/W Bunda	2,761,932,000	2,741,730,000	20,202,000	1
13	H/W Busega	2,736,714,807	2,686,496,286	50,218,521	2
14	H/W Busokelo	2,834,038,338	2,677,729,444	156,308,894	6
15	H/W Butiama	4,111,287,240	3,659,409,141	451,878,099	11
16	H/W Chamwino	2,678,950,704	2,314,970,515	363,980,189	14
17	H/W Chato	2,111,468,023	2,040,196,019	71,272,004	3
18	H/W Chemba	2,073,337,132	1,519,808,047	553,529,085	27
19	H/W Chunya	3,006,569,949	2,755,000,744	251,569,205	8
20	H/M Dodoma	2,162,945,193	1,500,457,714	662,487,479	31
21	H/W Geita	2,725,310,000	2,617,274,000	108,036,000	4
22	H/Mji Geita	4,959,957,844	2,225,247,983	2,734,709,861	55
23	H/W Hai	2,795,479,607	2,621,022,762	174,456,845	6
24	H/W Hanang'	3,617,439,588	2,831,651,095	785,788,493	22
25	H/W Handeni	5,157,830,406	3,710,746,477	1,447,083,929	28
26	H/W Igunga	3,199,967,717	3,038,756,037	161,211,680	5
27	H/W Ikungi	2,193,995,000	1,450,285,000	743,710,000	34
28	H/M Ilala	11,075,855,260	5,174,798,418	5,901,056,842	53
29	H/M Ilemela	3,519,888,594	3,511,043,112	8,845,482	0
30	H/W Iramba	781,574,000	772,031,000	9,543,000	1
31	H/W Iringa	8,999,955,636	7,886,072,031	1,113,883,605	12
32	H/M Iringa	4,931,069,590	2,732,264,598	2,198,804,992	45
33	H/W Itilima	2,451,549,159	2,241,461,363	210,087,796	9
34	H/Mji Kahama	1,484,943,980	1,442,944,116	41,999,864	3
35	H/W Kakonko	1,948,625,610	1,331,450,057	617,175,553	32
36	H/W Kalambo	3,423,750,846	2,760,428,315	663,322,531	19
37	H/W Kaliua	2,135,545,433	1,653,929,068	481,616,365	23
38	H/W Karagwe	2,867,162,596	2,843,049,266	24,113,330	1
39	H/W Kasulu	2,294,879,000	1,703,752,000	591,127,000	26
40	H/W Kibaha	845,116,722	819,221,257	25,895,465	3
41	H/Mji Kibaha	6,139,128,513	4,214,194,102	1,924,934,411	31
42	H/W Kibondo	2,888,681,210	2,278,489,000	610,192,210	21
43	H/W Kigoma	1,619,318,000	1,345,359,000	273,959,000	17
44	H/M Kigoma/Ujiji	3,089,319,380	2,311,850,280	777,469,100	25
45	H/W Kilindi	2,988,494,784	2,911,784,948	76,709,836	3
46	H/W Kilolo	25,078,236,019	24,463,276,733	614,959,286	2
47	H/W Kilombero	7,552,277,549	4,933,166,044	2,619,111,505	35
48	H/W Kilosa	4,723,112,261	3,949,680,372	773,431,889	16
49	H/W Kilwa	2,877,436,942	2,111,789,700	765,647,242	27
50	H/M Kinondoni	26,527,792,051	24,253,513,422	2,274,278,629	9
51	H/W Kisarawe	2,658,702,893	2,492,429,719	166,273,174	6
52	H/W Kishapu	4,323,571,523	3,206,734,066	1,116,837,457	26
53	H/W Kiteto	5,543,974,707	4,300,049,264	1,243,925,443	22
54	H/W Kondoa	3,077,417,616	2,723,989,711	353,427,905	11
55	H/W Kongwa	3,288,271,841	2,607,519,568	680,752,273	21
56	H/W Korogwe	3,292,547,135	2,440,721,276	851,825,859	26
57	H/Mji Korogwe	1,245,570,557	1,226,289,557	19,281,000	2
58	H/W Kwimba	2,038,363,808	1,802,780,665	235,583,143	12
59	H/W Kyela	4,662,358,590	4,628,262,620	34,095,970	1
60	H/W Kerwa	4,713,826,962	4,704,605,880	9,221,082	0
61	H/W Lindi	2,437,017,000	2,399,596,000	37,421,000	2
62	H/M Lindi	6,955,590,768	6,725,647,980	229,942,788	3
63	H/W Liwale	2,101,227,000	2,027,543,000	73,684,000	4
64	H/W Longido	3,753,412,020	3,056,955,850	696,456,170	19
65	H/W Ludewa	2,301,729,181	1,666,156,795	635,572,386	28
66	H/W Mafia	1,648,766,070	1,203,601,580	445,164,490	27
67	H/W Magu	4,040,117,605	4,009,900,059	30,217,546	1

68	H/Mji Makambako	3,630,691,040	2,612,499,768	1,018,191,272	28
69	H/W Makete	3,474,798,648	3,040,045,996	434,752,652	13
70	H/W Manyoni	3,913,238,667	2,648,170,291	1,265,068,376	32
71	H/W Masasi	2,681,159,850	2,088,269,797	592,890,053	22
72	H/Mji Masasi	1,867,913,387	1,451,409,625	416,503,762	22
73	H/W Maswa	1,538,651,717	1,532,305,871	6,345,846	0
74	H/Jiji Mbeya	5,703,054,647	4,589,748,619	1,113,306,028	20
75	H/W Mbeya	2,742,577,370	2,362,272,013	380,305,357	14
76	H/W Mbinga	2,407,591,858	2,385,686,319	21,905,538	1
77	H/W Mbogwe	1,983,447,919	940,709,922	1,042,737,997	53
78	H/W Mbozi	3,357,914,373	3,134,275,700	223,638,673	7
79	H/W Mbulu	3,048,564,382	2,942,361,382	106,203,000	3
80	H/W Meatu	2,884,600,815	2,881,217,664	3,383,151	0
81	H/W Meru	2,389,823,000	2,270,920,000	118,903,000	5
82	H/W Misenyi	6,493,514,572	4,841,900,301	1,651,614,271	25
83	H/W Misungwi	3,792,961,074	3,643,656,625	149,304,449	4
84	H/W Mkalama	884,865,000	882,309,000	2,556,000	0
85	H/W Mkinga	3,102,566,964	1,928,067,861	1,174,499,103	38
86	H/W Mkuranga	2,164,802,777	2,108,453,067	56,349,710	3
87	H/W Momba	3,808,401,406	2,509,859,408	1,298,541,998	34
88	H/W Monduli	2,887,526,450	2,369,003,066	518,523,384	18
89	H/W Morogoro	4,767,127,365	4,032,307,767	734,819,598	15
90	H/M Morogoro	7,778,535,534	4,325,472,810	3,453,062,724	44
91	H/W Moshi	2,038,721,455	1,890,671,170	148,050,285	7
92	H/M Moshi	5,254,309,914	2,735,692,437	2,518,617,477	48
93	H/W Mpanda	2,502,162,251	2,161,635,487	340,526,764	14
94	H/Mji Mpanda	5,293,416,477	4,816,243,427	477,173,050	9
95	H/W Mpwapwa	2,612,907,610	1,267,974,617	1,344,932,993	51
96	H/W Msalala	2,508,288,160	1,648,904,493	859,383,667	34
97	H/W Mtwara	2,967,758,000	2,723,332,000	244,426,000	8
98	H/M Mtwara	5,543,483,000	4,871,999,000	671,484,000	12
99	H/W Mufindi	4,268,434,979	3,574,407,522	694,027,457	16
100	H/W Muheza	1,531,624,599	1,190,061,793	341,562,806	22
101	H/W Muleba	6,154,898,464	6,021,320,138	133,578,326	2
102	H/W Musoma	2,162,158,337	2,159,644,310	2,514,027	0
103	H/M Musoma	3,262,384,243	1,703,223,870	1,559,160,373	48
104	H/W Mvomero	3,889,071,466	2,517,033,496	1,372,037,970	35
105	H/W Mwanga	2,188,059,678	2,074,192,896	113,866,782	5
106	H/Jiji Mwanza	2,727,796,182	2,446,252,010	281,544,172	10
107	H/W Nachingwea	2,028,557,026	1,918,190,278	110,366,748	5
108	H/W Namtumbo	4,854,599,802	3,785,538,531	1,069,061,271	22
109	H/W Newala	2,766,531,363	2,658,834,348	107,697,015	4
110	H/W Ngara	2,484,950,536	2,181,670,635	303,279,901	12
111	H/W Ngorongoro	1,644,724,368	1,312,030,139	332,694,229	20
112	H/W Njombe	2,884,869,320	2,348,627,901	536,241,419	19
113	H/Mji Njombe	7,252,133,629	5,476,478,239	1,775,655,390	24
114	H/W Nkasi	5,072,038,570	4,957,261,570	114,777,000	2
115	H/W Nsimbo	3,356,959,134	3,009,675,051	347,284,084	10
116	H/W Nyangwari	2,310,840,177	1,816,625,927	494,214,250	21
117	H/W Nyasa	2,770,711,665	2,682,317,500	88,394,165	3
118	H/W Nzega	3,413,519,203	2,193,197,814	1,220,321,389	36
119	H/W Pangani	2,643,067,557	1,390,018,948	1,253,048,609	47
120	H/W Rombo	2,252,088,770	2,044,705,190	207,383,580	9
121	H/W Rorya	4,296,813,242	4,127,157,205	169,656,037	4
122	H/W Ruangwa	1,091,087,578	1,084,754,160	6,333,418	1
123	H/W Rufiji	2,263,257,000	2,023,271,000	239,986,000	11
124	H/W Same	3,932,845,961	3,910,027,582	22,818,379	1
125	H/W Sengerema	3,271,476,000	3,145,473,000	126,003,000	4
126	H/W Serengeti	3,385,651,000	3,186,019,000	199,632,000	6
127	H/W Shinyanga	1,349,285,420	1,340,414,328	8,871,092	1
128	H/M Shinyanga	2,910,749,067	2,889,985,838	20,763,229	1
129	H/W Siha	1,842,300,759	1,798,063,163	44,237,596	2
130	H/W Sikonge	3,139,960,192	1,982,813,061	1,157,147,131	37
131	H/W Simanjiro	2,270,831,424	2,005,872,678	264,958,746	12
132	H/W Singida	1,812,268,948	1,345,347,167	466,921,781	26
133	H/M Singida	4,798,373,131	4,098,594,776	699,778,355	15
134	H/W Songea	4,169,651,602	3,967,897,611	201,753,991	5
135	H/M Songea	2,695,434,915	2,684,434,915	11,000,000	0
136	H/M Sumbawanga	4,230,925,568	2,846,701,726	1,384,223,842	33
137	H/W Tobora	2,830,222,000	2,057,710,000	772,512,000	27
138	H/M Tabora	6,023,002,000	3,912,424,000	2,110,578,000	35
139	H/W Tandahimba	1,172,227,025	843,072,826	329,154,199	28
140	H/Jiji Tanga	5,879,543,702	5,718,790,468	160,753,234	3
141	H/W Tarime	4,288,864,830	3,395,433,383	893,431,447	21
142	H/Mji Tarime	759,718,280	123,771,180	635,947,100	84

143	H/M Temeke	7,753,887,525	2,809,854,847	4,944,032,678	64
144	H/W Tunduru	6,112,199,165	5,693,635,765	418,563,400	7
145	H/W Ukerewe	2,984,074,839	2,419,042,341	565,032,498	19
146	H/W Ulanga	3,900,251,732	2,750,031,842	1,150,219,890	29
147	H/W Urambo	3,697,528,895	3,162,079,944	535,448,951	14
148	H/W Ushetu	1,180,776,402	627,692,738	553,083,664	47
149	H/W Uvinza	2,585,227,000	1,655,560,000	929,667,000	36
150	H/W Wang'ing'ombe	2,967,607,267	2,046,118,134	921,489,133	31
151	H/W Gairo	2,249,578,709	723,619,582	1,525,959,127	68
	Jumla	**550,868,372,532**	**449,532,701,737**	**101,335,670,796**	**18**

Kiambatisho xx: Orodha za Halmashauri zilizotumia fedha kwenye shughuli ambazo hazikuwa na bajeti bila idhini

Na.	Jina la Halmashauri	Shughuli zilizopangwa	Zilitumika kwa ajili ya	Kiasi kilichotumika (TZS)
Zilitumika kwa ajili ya ujenzi wa maabala katika shule za sekondari				
1	H/W Bukoba	Ujenzi wa daraja Kyamabale	Ujenzi wa maabala	407,801,000
2	H/M Bukoba	Ujenzi wa daraja Kyabitembe	Ujenzi wa maabala	200,000,000
3	H/W Bumbuli	Ujenzi wa daraja Gunyoda na kituo cha afya Endagikot	Ujenzi wa maabala	155,000,000
4	H/W Ileje	Fedha maalum kwa ajili ya sekta ya elimu	Ujenzi wa maabala	110,000,000
5	H/W Kakonko	Shughuli za maendeleo na Mfuko wa jimbo	Ujenzi wa maabala	304,873,300
6	H/W Kaliua	Mpango maalum wa elimu ya Sekondari, Shughuli za maendeleo na matumizi ya kawaida	Ujenzi wa maabala	1,424,257,385
7	H/W Kasulu	Shughuli za maendeleo na Mfuko wa jimbo	Ujenzi wa maabala	551,395,000
8	H/M Kigoma/ujiji	Mpango maalum wa elimu ya Sekondari, Shughuli za maendeleo na matumizi ya kawaida	Ujenzi wa maabala	695,175,000
9	H/W Kilolo	Shughuli za maendeleo, Mfuko wa jimbo na matumizi ya kawaida	Ujenzi wa maabala	356,000,000
10	H/W Kwimba	Fedha maalum kwa ajili ya ujenzi wa nyumba za watumishi wa shule za msingi na sekondari	Ujenzi wa maabala	858,344,179
11	H/W Kyerwa	Ujenzi wa jengo la utawala la Halmashauri	Ujenzi wa maabala	575,000,000
12	H/W Magu	Ujenzi wa sehemu ya dawa kwa wagonjwa wa wasiolazwa	Ujenzi wa maabala	236,000,000
13	H/W Mbinga	Shughuli mbali mbali zilizopangwa	Ujenzi wa maabala	9,848,100
14	H/W Mbulu	Ujenzi wa daraja Gunyoda na kituo cha afya Endagikot	Ujenzi wa maabala	155,000,000
15	H/W Mlele	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	429,905,776
16	H/W Msalala	Ujenzi wa makao makuu ya ofisi ya Mkuu wa Wilaya	Ujenzi wa maabala	514,615,500
17	H/W Musoma	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	79,320,096
18	H/W Namtumbo	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	154,895,300
19	H/W Ngara	Shughuli za maendeleo na Mfuko wa jimbo	Ujenzi wa maabala	457,223,750
20	H/W Njombe	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	66,879,000
21	H/W Nsimbo	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	253,800,000
22	H/W Nyasa	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	120,000,000
23	H/W Sengerema	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	200,000,000
24	H/W Serengeti	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	132,930,000
25	H/W Shinyanga	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	130,000,000
26	H/M Singida	Shughuli za maendeleo, Mfuko wa jimbo na kilimo	Ujenzi wa maabala	219,044,000
27	H/W Songea	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	361,256,277
28	H/W Sumbawanga	Mpango Maalum wa Afya ya Msingi,Mfuko wa jimbo, shughuli za kawaida na maendeleo na miradi mingineyo	Ujenzi wa maabala	380,834,768
29	H/W Tandahimba	Shughuli mbali mbali	Ujenzi wa maabala	1,273,718,000
30	H/W Ukerewe	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	260, 000,000
31	H/W Uvinza	Shughuli za maendeleo	Ujenzi wa maabala	623,879,200
			Jumla ndogo	**11,436,995,631**

32	H/Jiji Arusha	Fedha maalum kwa kwa ajili ya wanafunzi wa shule za msingi wenye uhitaji maalum	Shughuli nyinginezo	57,714,000
33	H/M Kinondoni	Dizeli	Shughuli nyinginezo	135,461,405
34	H/W Momba	Shughuli za maendeleo	Mpango Maalum wa Afya ya Msingi	27,838,000
35	H/W Muleba	Ujenzi wa daraja la Kishara	Shughuli nyinginezo	234,124,066
36	H/W Rungwe	Shughuli za maendeleo	Shughuli nyinginezo	50,403,000
37	H/W Sengerema	Fedha kwa ajili ya ujenzi wa nyumba za watumishi na miradi ya maji	hango wa Halmashauri kwa ajili ya mwengena shughuli za nanenane	88,116,774
38	H/W Sumbawanga	Mpango Maalum wa Afya ya Msingi	Matengenezo ya gari	12,500,000
39	H/M Sumbawanga	Shughuli za maendeleo	Matumizi ya kawaida	157,866,100
40	H/M Temeke	Shughuli za maendeleo	Shughuli nyinginezo	358,031,798
41	H/W Msalala	Ujenzi wa jengo la utawala la Halmashauri	Miradi mingineyo	192,800,416
42	H/W Mbinga	Shughuli mbali mbali zilizopangwa	Ujenzi wa madaraja	29,410,000
43	H/W Shinyanga	Shughuli za maendeleo	Uchaguzi wa Serikali za Mitaa	95,452,500
			Jumla ndogo	**1,439,718,059**
			Jumla Kuu	**12,876,713,690**

Kiambatisho xxi: Halmashauri Zilizoonekana na Mapungufu katika Mfumo wa Epicor 9.05

Na	Jina la Halmashauri	Haiko sambamba na IPSAS	Hakuna usuluhishi /marekebisho	hakuna muingiliano na PLANREP au LAWSON	Kasi Ndogo ya Mtandao	Hakuna EPICOR	Matumizi hafifu ya Moduli
1	H/ Jiji Arusha	√	√	√			√
2	H/W Arusha	√	√	√	√		√
3	H/W Babati	√	√	√			√
4	H/Mji Babati	√	√	√	√		√
5	H/W Bagamoyo	√	√	√	√		√
6	H/W Bahi	√	√	√	√		√
7	H/W Bariadi	√	√	√			√
8	H/Mji Bariadi	√	√	√		√	√
9	H/W Biharamulo	√	√	√			√
10	H/W Buhigwe	√	√	√			√
11	H/W Bukoba	√	√	√			√
12	H/W Busega	√	√	√		√	√
13	H/W Busokelo	√	√	√		√	√
14	H/W Chamwino	√	√	√			√
15	H/W Chato	√	√	√			√
16	H/W Chemba	√	√	√		√	√
17	H/W Chunya	√	√	√			√
18	Dodoma MC	√	√	√	√		√
19	H/Mji Geita	√	√	√		√	√
20	H/W Hanang'	√	√	√			√
21	H/W Ileje	√	√	√	√		√
22	Ilemela MC	√	√	√		√	√
23	H/W Iramba	√	√	√			√
24	H/W Iringa	√	√	√	√		√
25	H/M Iringa	√	√	√	√		√
26	H/W Itilima	√	√	√		√	√
27	H/W Kakonko	√	√	√		√	√
28	H/W Kalambo	√	√	√			√
29	H/W Kaliua	√	√	√		√	√
30	H/W Karagwe	√	√	√			√
31	H/W Karatu	√	√	√	√		√
32	H/W Kibondo	√	√	√	√		√
33	H/W Kigoma	√	√	√			√
34	H/M Kigoma/Ujiji	√	√	√			√
35	H/W Kilindi	√	√	√	√		√
36	H/W Kilolo	√	√	√	√		√
37	H/W Kilombero	√	√	√	√		√
38	H/W Kilwa	√	√	√	√		√
39	H/W Kisarawe	√	√	√			√
40	H/W Kiteto	√	√	√	√		√
41	H/W Kondoa	√	√	√			√
42	H/W Kongwa	√	√	√	√		√
43	H/W Korogwe	√	√	√	√		√
44	H/W Kwimba	√	√	√			√
45	H/W Ludewa	√	√	√			√
46	H/mji Makambako	√	√	√		√	√
47	H/W Makete	√	√	√			√
48	H/W Manyoni	√	√	√	√		√
49	H/W Masasi	√	√	√			√
50	H/W Mbogwe	√	√	√		√	√
51	H/W Mbozi	√	√	√			√
52	H/W Mbulu	√	√	√	√		√
53	H/W Meatu	√	√	√			√
54	H/W Meru	√	√	√	√		√
55	H/W Misungwi	√	√	√			√
56	H/W Mkalama	√	√	√		√	√
57	H/W Mkinga	√	√	√	√		√
58	H/W Mlele	√	√	√		√	√
59	H/W Momba	√	√	√		√	√
60	H/W Monduli	√	√	√	√		√
61	H/M Morogoro	√	√	√	√		√
62	H/W Mpanda	√	√	√			√
63	H/W Mpwapwa	√	√	√	√		√
64	H/M Mtwara	√	√	√			√
65	H/W Mufindi	√	√	√			√
66	H/M Musoma	√	√	√	√		√
67	H/W Ngara	√	√	√			√
68	H/W Njombe	√	√	√			√
69	H/Mji Njombe	√	√	√			√

Na	Jina la Halmashauri	Haiko sambamba na IPSAS	Hakuna usuluhishi /marekebisho	hakuna muingiliano na PLANREP au LAWSON	Kasi Ndogo ya Mtandao	Hakuna EPICOR	Matumizi hafifu ya Moduli
70	H/W Nkasi	√	√	√			√
71	H/W Nsimbo	√	√	√			√
72	H/W Nzega	√	√	√			√
73	H/W Sikonge	√	√	√			√
74	H/W Singida	√	√	√	√		√
75	H/W Sumbawanga	√	√	√			√
76	H/M Sumbawanga	√	√	√			√
77	H/W Tabora	√	√	√			√
78	H/M Tabora	√	√	√	√		√
79	H/W Tarime	√	√	√	√		√
80	H/W Wanging'ombe	√	√	√		√	√

Kiambatisho xxii: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye Mapungufu katika Mifumo ya Habari na Mawasiliano

Na	Jina la Halmashaurii	hakuna Sera za Teknolojia ya Mawasiliano	hakuna mpango wa kuzuia majanga	hakuna viwango rasmi vya watumiaji	udhibiti hafifu wa vifaa vya IT	Upungufu wa wafanyakazi wenye ujuzi/waliopata mafunzo	hakuna Mpango mkakati wa IT	Uhaba wa wafanyakazi	Na	Jina la Halmashaurii	hakuna Sera za Teknolojia ya Mawasiliano	hakuna mpango wa kuzuia majanga	hakuna viwango rasmi vya watumiaji	udhibiti hafifu wa vifaa vya IT	Upungufu wa wafanyakazi wenye ujuzi/waliopata mafunzo	hakuna Mpango mkakati wa IT	Uhaba wa wafanyakazi
1	H/W Babati	√	√		√	√			39	H/W Kongwa		√		√			√
2	H/Mji Babati		√	√	√	√			40	H/Mji Korogwe		√			√	√	√
3	H/W Bahi	√	√			√	√	√	41	H/W Kyela	√	√		√	√	√	
4	H/W Bariadi	√			√	√	√		42	H/WLindi	√	√		√		√	
5	H/Mji Bariadi	√			√	√	√		43	H/M Lindi	√						
6	H/W Buhigwe		√				√		44	H/W Liwale		√					
7	H/W Bukoba					√		√	45	H/W Longido	√	√			√	√	√
8	H/W Bukombe		√			√			46	H/W Ludewa	√	√		√		√	
9	H/W Bumbuli	√						√	47	H/Mji Makambako	√	√		√	√	√	
10	H/W Chamwino		√						48	H/W Manyoni		√					
11	H/W Chemba	√	√	√	√	√		√	49	H/W Masasi	√	√	√	√		√	
12	H/W Chunya	√				√			50	H/W Maswa	√		√	√		√	
13	H/Jiji Dar es salaam	√	√	√			√		51	H/W Mbarali	√				√		√
14	H/M Dodoma	√	√	√	√	√	√		52	H/Jiji Mbeya	√					√	
15	H/W Gairo	√			√		√	√	53	H/W Mbeya	√				√	√	
16	H/W Geita		√	√	√				54	H/W Mbinga	√	√	√		√	√	
17	H/Mji Geita						√		55	H/W Meru		√					
18	H/W Hanang'	√	√		√		√		56	H/W Mlele	√	√				√	
19	H/W Igunga	√	√		√		√	√	57	H/W Morogoro	√	√	√	√	√	√	√
20	H/W Ikungi		√		√				58	H/M Morogoro							
21	H/W Ileje	√			√	√	√		59	H/W Mpwapwa		√					
22	H/M Ilemela		√			√			60	H/W Msalala							
23	H/W Iramba	√	√		√		√		61	H/W Mtwara	√	√					√
24	H/M Iringa	√	√		√	√	√		62	H/W Nachingwea	√	√		√			
25	H/Mji Kahama	√	√	√			√		63	H/W Namtumbo							
26	H/W Kakonko	√	√				√		64	H/W Nanyumbu		√		√	√	√	
27	H/W Kalambo	√	√	√	√	√	√		65	H/W Newala	√	√	√		√	√	
28	H/W Kaliua	√				√	√		66	H/W Njombe		√		√	√	√	
29	H/W Kibondo		√	√	√	√	√		67	H/Mji Njombe							
30	H/W Kigoma		√		√	√	√	√	68	H/W Nkasi	√				√	√	√

31	H/M Kigoma/Ujiji								69	H/W Nzega	√					√	
32	H/W Kilindi				√	√		√	70	H/W Shinyanga		√					√
33	H/W Kilolo		√	√	√	√	√		71	H/WSingida	√	√					
34	H/W Kilombero	√	√	√	√		√	√	72	H/M Singida	√						
35	H/W Kilosa								73	H/W Tabora	√					√	
36	H/W Kilwa	√	√		√				74	H/W Tandahimba		√		√			
37	H/W Kiteto	√		√	√				75	H/W Ushetu		√	√				
38	H/W Kondoa	√	√			√	√	√	76	H/W Uvinza		√		√		√	

Kiambatisho xxiii: Vitengo vya Ukaguzi wa Ndani vya Mamlaka za Serikali za Mitaa vyenye Mapungufu

Na.	Jina la Halmashauri	Uhaba wa wafanyakazi	upungufu wa vitendea kazi	upungufu wa mafunzo	kutoandaa programu za kikaguzi	bajeti pungufu	Na.	Jina la Halmashauri	Uhaba wa wafanyakazi	upungufu wa vitendea kazi	upungufu wa mafunzo	kutoandaa programu za kikaguzi	bajeti pungufu
1	H/W Babati	√	√		√	√	35	H/W Kibondo	√	√			√
2	H/W Babati	√	√			√	36	H/W Kigoma	√	√			√
3	H/W Bahi	√	√			√	37	H/M Kigoma/Ujiji		√			√
4	H/W Bariadi	√	√		√	√	38	H/W Kilindi	√				
5	H/Mji Bariadi		√				39	H/W Kilolo	√	√	√		
6	H/W Biharamulo	√	√			√	40	H/W Kilombero	√				√
7	H/W Buhigwe	√	√		√	√	41	H/W Kilwa		√			√
8	H/W Bukoba	√	√			√	42	H/W Kiteto					√
9	H/W Bukombe	√	√			√	43	H/W Kondoa			√		√
10	H/W Bunda	√	√			√	44	H/W Kongwa	√			√	√
11	H/W Busega	√				√	45	H/Mji Korogwe	√	√	√		√
12	H/W Butiama	√	√				46	H/W Lindi				√	√
13	H/W Chamwino				√	√	47	H/M Lindi	√				√
14	H/W Chato	√	√			√	48	H/W Longido	√			√	
15	H/W Chemba	√		√		√	49	H/W Ludewa	√				√
16	H/W Chunya	√			√		50	H/Mji Makambako	√				√
17	H/M Dodoma		√		√	√	51	H/W Makete	√			√	√
18	H/W Gairo	√	√			√	52	H/W Manyoni	√				
19	H/W Geita	√				√	53	H/W Masasi	√				
20	H/Mji Geita	√	√			√	54	H/W Maswa					√
21	H/W Hanang'	√				√	55	H/W Mbarali	√			√	
22	H/W Igunga	√	√			√	56	H/W Mbogwe	√	√			
23	H/W Ikungi	√			√		57	H/W Meatu	√				
24	H/W Ileje	√	√			√	58	H/W Mlele	√				
25	H/M Ilemela	√	√			√	59	H/W Morogoro				√	√
26	H/W Iramba	√			√		60	H/W Mpwapwa	√				√
27	H/W Iringa	√		√			61	H/W Msalala	√	√			
28	H/M Iringa			√			62	H/W Mtwara	√				√
29	H/Mji Kahama	√	√			√	63	H/W Muleba	√				√
30	H/W Kakonko	√			√	v	64	H/W Musoma	√	√			
31	H/W Kalambo		√			√	65	H/M Musoma	√	√			√
32	H/W Kaliua	√	√			√	66	H/W Nanyumbu	√				√
33	H/W Karagwe	√				√	67	H/W Newala	√				√
34	H/W Kasulu		√			√	68	H/W Njombe	√				
							69	H/W Nkasi	√			√	
							70	H/W Nzega	√	√			
							71	H/W Rorya	√				
							72	H/W Rungwe	√				√
							73	H/M Singida	√				√
							74	H/W Tabora	√	√			√
							75	H/W Ushetu				√	
							76	H/W Uvinza	√	√		√	√
							77	H/W Wang'ing'ombe					√

Kiambatisho xxiv: Mamlaka za Serikali za Mitaa zenye Kamati za Ukaguzi Zenye Utendaji Usioridhisha

Na	Jina la Halmashauri	Ukosefu wa taaluma ya fedha na uzoefu	Kutofanya vikao vya kawaida	Taarifa za fedha kutopitiwa ili kubaini vihatarishi na wizi	Kutoandaa na kuwasilisha taarifa za mwaka	Na	Jina la Halmashauri	Ukosefu wa taaluma ya fedha na uzoefu	Kutofanya vikao vya kawaida	Taarifa za fedha kutopitiwa ili kubaini vihatarishi na wizi	Kutoandaa na kuwasilisha taarifa za mwaka
1	H/W Babati	√	√	√		36	H/W Kilombero			√	√
2	H/Mji Babati	√		√		37	H/W Kilwa		√	√	√
3	H/W Bahi			√		38	H/W Kiteto		√	√	
4	H/W Bariadi	√	√	√	√	39	H/W Kondoa	√	√	√	
5	H/Mji Bariadi		√	√		40	H/Mji Korogwe		√	√	√
6	H/W Biharamulo			√		41	H/M Lindi			√	
7	H/W Buhigwe		√			42	H/W Longido			√	√
8	H/W Bukombe		√			43	H/W Ludewa	√		√	
9	H/W Bumbuli			√	√	44	H/Mji Makambako	√	√	√	
10	H/W Bunda		√	√	√	45	H/W Makete		√	√	√
11	H/W Busega		√	√		46	H/W Manyoni			√	√
12	H/W Busokelo	√	√	√		47	H/W Masasi			√	√
13	H/W Butiama		√			48	H/W Maswa			√	
14	H/W Chamwino	√		√		49	H/Jiji Mbeya	√	√	√	
15	H/W Chemba	√	√	√	√	50	H/W Mbeya	√	√	√	
16	H/M Dodoma		√	√	√	51	H/W Mbogwe			√	√
17	H/W Gairo	√	√	√	√	52	H/W Meatu	√		√	√
18	H/W Hanang'		√	√	√	53	H/W Mlele	√		√	
19	H/W Igunga		√		√	54	H/W Morogoro		√	√	
20	H/W Ikungi	√	√			55	H/W Mpwapwa			√	
21	H/W Ileje			√		56	H/W Mtwara		√	√	√
22	H/W Iramba	√		√	√	57	H/W Musoma			√	√
23	H/W Iringa	√	√	√	√	58	H/M Musoma		√	√	√
24	H/M Iringa	√		√		59	H/W Nachingwea		√	√	√
25	H/Mji Kahama		√	√	√	60	H/W Nanyumbu		√	√	√
26	H/W Kakonko		√			61	H/W Newala		√	√	√
27	H/W Kalambo		√	√	√	62	H/W Njombe		√	√	√
28	H/W Kaliua	√		√		63	H/Mji Njombe	√	√	√	
29	H/W Karagwe		√	√		64	H/W Rorya		√	√	
30	H/W Kasulu		√			65	H/W Shinyanga		√		
31	H/W Kibondo		√			66	H/W Singida		√		
32	H/W Kigoma		√			67	H/W Tabora	√	√	√	√
33	H/M Kigoma/Ujiji		√			68	H/W Ushetu			√	√
34	H/W Kilindi			√		69	H/W Uvinza		√	√	
35	H/W Kilolo	√	√	√		70	H/W Wang'ing'ombe	√	√	√	√

Kiambatisho xxv: Mapungufu katika Udhibiti wa Vihatarishi

	a la Halmashauri	a tathmini ya mara kwa mara	a sera ya udhibiti vihatarishi	una taarifa ya vihatarishi	una rejista ya vihatarishi	a mafunzo ya vihatarishi kwa wafanyakazi	lhibiti vihatarishi haijapitishwa.		la Halmashauri	a tathmini ya mara kwa mara	a sera ya udhibiti vihatarishi	una taarifa ya vihatarishi	una rejista ya vihatarishi	a mafunzo ya vihatarishi kwa wafanyakazi	lhibiti vihatarishi haijapitishwa.
	sha														
	na								ambako						
	ati								oni						
									asi						
	adi								ya						
	amulo								a						
	mbe								ga						
	a								we						
	ga								i						
	ma								u						
	nwino														
	nba								ngwi						
	ya								ama						
	es Salaam								ga						
	na								anga						
									pa						
	ka								uli						
	ng'								goro						
	eni								i						
	ka														
	i								da						
	la								apwa						
	pa								ala						
	a								za						
									ma						
	a								umbo						
	nko								be						
	nbo														
	o								po						
	nbero								a						
									a						
	pu								a						
	oa								anga						
	wa								da						
	gwe								la						
	ogwe								ea						
									ea						
									awanga						
	do								a						
	wa								tu						

Kiambatisho xxvi: Halmashauri zenye Udhibiti wa Udanganyifu wenye Mapungufu

Na	Jina la Halmashauri	Hakuna ugunduzi na uzuiaji wa udanganyifu	Hakuna udhibiti maalum	Hakuna taratibu za kugundua na kupunguza Udanganyifu	Hakuna tathmini ya udanganyifu ya mara kwa mara
1	H/Jiji Arusha	√	√	√	√
2	H/W Arusha	√		√	√
3	H/W Babati				√
4	H/W Bagamoyo	√		√	√
5	H/W Bahi	√			√
6	H/Mji Bariadi	√	√	√	
7	H/W Bumbuli			√	√
8	H/W Butiama		√	√	
9	H/W Chamwino		√		
10	H/W Chemba	√		√	
11	H/Mji Geita	√	√	√	
12	H/W Handeni	√			√
13	H/W Igunga	√	√	√	
14	H/W Ikungi	√		√	
15	H/W Kaliua	√	√	√	
16	H/W Karatu	√	√	√	√
17	H/W Kilindi			√	
18	H/W Kilombero	√		√	√
19	H/W Kilwa	√			√
20	H/W Kisarawe	√	√	√	√
21	H/W Kishapu	√			√
22	H/W Kiteto	√			√
23	H/W Kondoa	√			
24	H/W Kongwa			√	
25	H/Mji Korogwe			√	√
26	H/W Kwimba	√		√	√
27	H/Mji Lindi	√		√	
28	H/W Longido	√		√	√
29	H/W Lushoto		√		√
30	H/W Magu	√	√	√	√
31	H/Mji Makambako	√		√	
32	H/W Makete	√		√	
33	H/W Manyoni	√		√	
34	H/W Maswa	√		√	
35	H/W Mbeya			√	
36	H/W Mbogwe			√	
37	H/W Mbozi	√	√	√	
38	H/W Mkalama	√		√	√
39	H/W Mkinga			√	√
40	H/W Mlele				√
41	H/W Momba	√	√	√	√
42	H/W Monduli	√	√	√	√
43	H/Mji Morogoro		√		
44	H/W Mpanda	√	√		
45	H/Mji Mpanda				√
46	H/W Mpwapwa	√			
47	H/W Muheza			√	
48	H/W Muleba	√		√	√
49	H/W Musoma	√		√	√
50	H/M Musoma	√		√	√
51	H/W Njombe				√
52	H/Mji Njombe				√
53	H/W Nkasi		√	√	
54	H/W Nsimbo			√	√
55	H/W Nyasa	√		√	√
56	H/W Nzega			√	
57	H/W Shinyanga	√	√		
58	H/W Singida	√			
59	H/W Songea	√	√	√	
60	H/M Songea			√	√
61	H/W Sumbawanga		√	√	√
62	H/M Sumbawanga		√	√	√

63	H/W Tabora	√	√	√	
64	H/M Tabora	√	√	√	√
65	H/W Tarime				√
66	H/W Tunduru			√	√
67	H/W Ukerewe			√	√
68	H/W Wang'ing'ombe				√

Kiambatisho xxvii: Vitabu vya stakabadhi ambavyo vilikosekana

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya vitabu
1.	H/W Karatu	25
2.	H/W Meru	5
3.	H/W Longido	385
4.	H/M Ilala	30
5.	H/W Kilolo	4
6.	H/W Karagwe	1
7.	H/W Kyerwa	15
8.	H/W Kakonko	13
9.	H/W Uvinza	3
10.	H/W Hanang'	4
11.	H/Mji Babati	1
12.	H/M Musoma	3
13.	H/W Mbeya	2
14.	H/W Mbozi	2
15.	H/Mji Tunduma	79
16.	H/W Morogoro	3
17.	H/Mji Masasi	1
18.	H/W Newala	10
19.	H/W Nanyumbu	2
20.	H/Mji Geita	3

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya vitabu
21	H/W Geita	2
22	H/W Bukombe	4
23	H/W Mbogwe	19
24	H/M Songea	12
25	H/W Songea	13
26	H/W Nyasa	37
27	H/W Shinyanga	23
28	H/W Ushetu	1
29	H/W Bariadi	1
30	H/Mji Bariadi	2
31	H/W Busega	1
32	H/W Iramba	23
33	H/M Singida	29
34	H/W Muheza	21
35	H/W Korogwe	8
36	H/Mji Korogwe	1
38	H/W Bumbuli	7
39	H/W Igunga	4
40	H/W Sikonge	7
41	H/W Kaliua	1
42	H/W Missenyi	2
43	H/W Hai	2
44	H/Jiji Mwanza	2
45	H/W Itilima	1
Jumla		**814**

Kiambatisho xxviii: Makusanyo ya Mapato ambayo hayakuwasilishwa na Mawakala

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
1	H/W Arusha	24,806,500
2	H/W Karatu	67,773,335
3	H/W Meru	1,050,200
4	H/W Longido	1,250,000
5	H/W Ngorongoro	13,842,000
6	H/M Ilala	67,200,900
7	H/W Chamwino	9,711,600
8	H/W Kondoa	39,490,000
9	H/W Bahi	28,916,000
10	H/W Kongwa	113,219,000
11	H/W Iringa	48,600,000
12	H/Mji Makambako	9,500,000
13	H/W Biharamulo	6,785,000
14	H/W Bukoba	2,430,000
15	H/W Karagwe	16,906,157
16	H/W Kibondo	2,765,000
17	H/M Kigoma/Ujiji	104,455,000
18	H/W Uvinza	31,185,000
19	H/W Moshi	70,962,500
20	H/W Rombo	2,052,750
21	H/W Siha	10,150,000
22	H/W Kilwa	94,000,000
23	H/W Babati	722,500
24	H/W Hanang’	5,150,000
25	H/W Simanjiro	7,900,500
26	H/W Kiteto	4,600,000
27	H/Mji Tarime	40,683,000
28	H/W Mbeya	149,211,579
29	H/W Chunya	41,720,200
30	H/Jiji Mbeya	150,275,000
31	H/W Mbozi	14,863,500
32	H/W Kyela	9,740,000
33	H/W Mbarali	58,356,500
34	H/Mji Tunduma	660,692,330
35	H/W Morogoro	20,625,000

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
36	H/M Morogoro	6,600,000
37	H/W Mvomero	76,750,000
38	H/W Gairo	64,020,000
39	H/Mji Masasi	6,500,000
40	H/W Kwimba	16,019,000
41	H/W Magu	3,100,000
42	H/M Ilemela	225,722,640
43	H/W Sengerema	25,793,250
44	H/W Ukerewe	10,408,000
45	H/W Geita	48,220,000
46	H/W Bukombe	47,553,000
47	H/W Mbogwe	7,724,100
48	H/W Sumbawanga	604,667,000
49	H/W Kalambo	125,450,000
50	H/W Mlele	25,760,000
51	H/W Mbinga	20,317,000
52	H/W Shinyanga	7,800,000
53	H/Mji Kahama	17,655,000
54	H/W Ushetu	18,846,500
55	H/W Msalala	3,596,900
56	H/W Meatu	27,843,157
57	H/Mji Bariadi	71,475,500
58	H/W Busega	8,040,000
59	H/W Manyoni	89,061,200
60	H/M Singida	147,043,618
61	H/W Pangani	26,954,000
62	H/W Mkinga	7,935,000
63	H/W Handeni	428,510,759
64,	H/W Korogwe	17,446,804
65	H/W Kilindi	19,875,000
66	H/W Bumbuli	5,544,000
67	H/W Igunga	109,268,496
68	H/W Nzega	450,000
69	H/W Sikonge	20,550,000
70	H/W Tabora	36,475,000
71	H/W Hai	32,750,000
72	H/M Mtwara	16,304,000
73	H/Jiji Mwanza	845,506,140
74	H/W Kishapu	10,855,000
75	H/W Itilima	9,090,000
76	H/Jiji Tanga	39,120,000
	Jumla	**5,304,191,115**

Kiambatisho xxix: Mapato kutoka kwenye vyanzo vya Halmashauri ambayo hayakukusanywa

Na.	Jina la halmashauri	Chanzo	Kiasi (TZS)
1.	H/W Karatu	Kodi ya nyumba za kulala wageni na mabango	42,200,000
2.	H/W Longido	Asilimia 25 kutoka Wizara ya Maliasili na utalii	19,229,147
3.	H/Jiji Arusha	Matangazo na taa za barabarani,Mabango,vituo vya basi,ushuru wa soko,wafanya biashara wa utalii na kodi ya majengo	1,716,747,799
4.	H/M Ilala	Kodi ya huduma	906,808,333
5.	H/M Temeke	Mabango	260,784,322
6.	H/Jiji Dar es Salaam	Uzoaji na upelekaji wa taka katiika dampo la Pugu Kinyamwezi	279,055,500
7.	H/M Dodoma	Kodi ya huduma na majengo	206,080,206
8.	H/W Iringa	Ushuru wa pango	18,850,000
9.	H/W Njombe	Kodi ya nyumba	5,085,000
10.	H/W Makete	Kodi ya ardhi	66,088,386
11.	H/Mji Makambako	Ushuru wa mazao	124,350,676
12.	H/W Wanging'ombe	Kodi ya ardhi	51,290,550
13.	H/W Biharamulo	Ushuru wa misitu	125,841,593
14.	H/M Bukoba	Leseni za biashara	42,865,900
15.	H/M Kigoma/Ujiji	Kodi ya majengo, ushuru wa huduma na kodi ya vibanda	211,513,050
16.	H/M Moshi	Kodi ya majengo	160,838,047
17.	H/W Moshi	Ushuru wa maegesho Marangu, maporomoko ya maji Marangu , ushuru wa soko, na ushuru wa mazao ya chakula	84,129,300
18.	H/W Liwale	Mapato kutoka kwenye vyama vya ushirika	611,280,807
19.	H/W Nachingwea	Mapato kutoka kwenye vyama vya ushirika	101,791,484
20.	H/W Babati	Kodi ya maduka	6,670,000
21.	H/Mji Babati	Ushuru wa huduma	2,489,394
22.	H/W Simanjiro	Ushuru wa huduma	803,599,596
23.	H/Mji Tarime	Ushuru wa vibanda vya sokoni	8,241,000
24.	H/Jiji Mbeya	Mchango wa viwanja	118,124,500
25.	H/W Kilombero	Kodi ya nyumba	2,851,000
26.	H/W Morogoro	Kodi ya nyumba	13,896,000
27.	H/M Morogoro	Kodi ya majengo, Ushuru wa huduma, mabango ana vipeperushi	218,689,079
28.	H/W Mvomero	Ushuru wa miwa	202,860,885
29.	H/W Masasi	Ushuru wa mazao	4,999,150
30.	H/W Newala	Ushuru wa mazao	6,963,050
31.	H/W Misungwi	Kodi ya maduka	30,720,000
32.	H/M Ilemela	Mashine za kutolea fedh ,upakuaji wa bidhaa za viwandani na ushuru wa mazao, kodi ya vibanda, maduka, kituo cha mabasi Buzuruga na mabango	590,800,000
33.	H/W Sengerema	Kodi ya majengo na ushuru wa huduma	74,952,581
34.	H/Mji Geita	Mauzo ya viwanja, kituo kipya cha mabasi na kodi ya majengo	1,186,204,124
35.	H/W Geita	Ushuru wa pamba	59,935,997.00
36.	H/W Bukombe	Vyumba vya biashara	76,920,000
37.	H/W Nkasi	Ushuru wa mazao	384,011,313
38.	H/W Kalambo	Ushuru wa mazao	41,519,585
39.	H/Mji Mpanda	Mabango, mbao za matangazo, kodi ya majengo na ushuru wa huduma	246,271,131
40.	H/W Mpanda	Adhabu ya uchelewaji wa uwasilishaji wa mapato ambayo hayakukusanywa	10,802,200
41.	H/W Mlele	Ushuru wa mazao	162,713,400
42.	H/W Tunduru	Ushuru wa vibanda	3,420,000
43.	H/W Mbinga	Ushuru wa vibanda na mahindi	580,187,250
44.	H/W Songea	Kodi ya vibanda	12,826,000
45.	H/M Shinyanga	Kodi ya nyumba na leseni za biashara	34,735,000
46.	Kahama TC	Mauzo ya viwanja	27,844,500
47.	H/W Pangani	Kodi ya nyumba	5,390,000
48.	H/W Lushoto	Adhabu ya uchelewaji wa uwasilishaji wa mapato yaliyokusanywa	35,438,300
49.	H/W Muheza	Ushuru wa huduma na ushuru wa pango	14,991,602
50.	H/W Handeni	Ushuru wa pango	4,260,000
51.	H/W Kilindi	Ushuru wa mazao	84,900,000
52.	H/W Bumbuli	Kodi ya nyumba	8,662,410
53.	H/W Hai	Kodi ya majengo,ushru wa soko,kodi yaardhi,kodi ya pango na shughuli za biashara	222,326,978
54.	H/W Kilosa	Kodi ya nyumba	1,665,000
55.	H/M Mtwara	Kodi ya vibanda	41,392,000
56.	H/Jiji Mwanza	Kodi mbalimbali	4,343,220,302
57.	H/W Kishapu	Ushuru wa pamba na huduma	222,224,112
58.	H/Jiji Tanga	Kodi ya nyumba	1,605,000
	Total		**14,934,152,539**

Kiambatisho xxx: Asilimia 30% ya kodi ya ardhi ambayo haijarejeshwa Halmashauri kutoka Wizara ya ardhi nyumba na maendeleo ya makazi

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
1	H/W Arusha	331,149,820	38	H/W Newala	15,841,308
2	H/W Karatu	51,502,200	39	H/W Kwimba	2,114,775
3	H/W Meru	67,062,492	40	H/W Magu	10,547,257
4	H/W Longido	15,003,509	41	H/W Misungwi	38,840,755
5	H/W Ngorongoro	10,184,730	42	H/M Ilemela	144,078,580
6	H/W Monduli	15,519,769	43	H/W Sengerema	27,196,235
7	H/M Temeke	84,867,442	44	H/W Ukerewe	8,937,576
8	H/M Kinondoni	108,406,341	45	H/W Kalambo	8,482,492
9	H/W Kondoa	14,893,777	46	H/Mji Mpanda	129,141,098
10	H/W Mufindi	166,695,622	48	H/W Mpanda	12,823,733
11	H/W Ludewa	83,882,941	49	H/W Tunduru	23,846,582
12	H/W Makete	18,688,403	50	H/W Mbinga	19,070,896
13	H/Mji Makambako	49,851,004	51	H/M Shinyanga	191,790,456
14	H/W Wanging'ombe	3,278,962	52	H/Mji Kahama	134,062,442
15	H/W Biharamulo	5,171,316	53	H/W Msalala	26,564,626
16	H/W Ngara	9,362,270	54	H/W Maswa	18,905,306
17	H/W Bukoba	73,777,998	55	H/W Meatu	15,188,806
18	H/M Bukoba	39,064,261	56	H/W Manyoni	50,433,846
19	H/W Karagwe	25,452,682	57	H/M Singida	52,606,481
20	H/M Moshi	296,944,363	58	H/W Mkinga	19,346,204
21	H/W Mwanga	17,879,600	59	H/W Lushoto	3,018,244
22	H/W Lindi	4,785,286	60	H/W Muheza	15,680,092
23	H/W Liwale	52,733,078	61	H/W Handeni	29,155,920
24	H/W Ruangwa	7,947,427	62	H/Mji Korogwe	21,129,461
25	H/W Babati	6,504,742	63	H/W Igunga	25,885,104
26	H/Mji Babati	61,944,961	64	H/M Tabora	85,488,572
27	H/W Mbulu	17,059,556	65	H/W Kibaha	33,995,394
28	H/W Simanjiro	6,298,951	66	H/Mji Kibaha	175,579,194
29	H/W Tarime	154,022,425	67	H/W Mkuranga	66,465,808
30	H/Mji Tarime	10,936,449	68	H/W Missenyi	1,299,412
31	H/W Chunya	7,223,365	69	H/W Kilosa	51,534,250
32	H/Jiji Mbeya	467,024,469	70	H/W Ulanga	32,297,743
33	H/W Mbozi	28,144,678	71	H/Jiji Mwanza	284,270,017
34	H/W Kyela	12,648,382	72	H/W Kishapu	16,994,022
35	H/W Morogoro	39,396,264	73	H/W Itilima	3,390,670
36	H/W Gairo	7,246,011	74	H/Jiji Tanga	312,131,232
37	H/Mji Masasi	59,391,484		**Jumla**	**4,540,081,619**

Kiambatisho xxxi: Miamala Isiyosuluhishwa katika Taarifa za Usuluhisho wa Kibenki

Na.	Jina la Halmashauri	Mapokezi kwenye daftari la fedha hayamo kwenye taarifa za benki (TZS)	Hundi zisizo wasilishwa benki (TZS)	Hundi zilizochacha (TZS)	Malipo benki lakini hayamo kwenye daftari la fedha (TZS)	Mapokezi benki lakini hayamo kwenye daftari la fedha (TZS)
1	H/M Kinondoni	3,420,770,734.00	3,838,514,741.00			
2	H/Jiji Dar es salaam	304,453,311.00	477,458,118.00			
3	H/W Nzega	110,212,300.00	280,756,320.00			
4	H/W Muleba	104,669,218.26	195,176,364.80			
5	H/Mji Mpanda	74,065,073.50	72,821,576.02			
6	H/W Mkalama	69,691,202.28	65,205,244.65			
7	H/Mji Korogwe	58,458,571.00	625,200,524.00			
8	H/W Kwimba	52,746,855.00				
9	H/W Kyerwa	52,150,000.00				
10	H/W Muheza	38,017,320.32	30,181,196.07			
11	H/W Kalambo	37,029,801.58	350,003,815.15	0	5,108,100.00	53,170,307.83
12	H/W Mkinga	35,020,610.93	509,548,005.69			
13	H/Jiji Tanga	25,480,108.00	6,970,963.65			
14	H/W Bahi	24,799,233.00				
15	H/W Bukoba	9,898,138.10	3,225,789.53			
16	H/W Handeni	3,818,800.00	604,960,727.68			
17	H/M Bukoba	2,523,976.67	3,580,546.60			
18	H/W Korogwe	1,524,000.00	2,251,000.00			
19	H/W Kilombero	1,292,274.00	17,065,297.00			
20	H/M Sumbawanga	71,744.00	46,796,271.86	10,000.00		
21	H/W Kiteto	0	31,685,664.00			
22	H/W Sumbawanga	0	28,961,756.00	2,530,483.00		
23	H/W Babati	0	21,171,821.83			
24	H/W Hanang'	0	14,812,925.00			
25	H/Mji Kibaha	0	25,730,713.00			
26	H/W Kondoa	0	54,007,023.00	11,026,160.00		
27	H/W Kongwa	0	0	12,126,160.00		
28	H/M Singida	0	6,209,492.08	0		
	Jumla	**4,426,693,271.64**	**7,312,295,896.61**	**25,692,803.00**	**5,108,100.00**	**53,170,307.83**

Kiambatisho xxxii: Ukaguzi wa Kushtukiza wa Fedha Taslim haukufanyika katika Halmashauri

Na.	Jina la Halmashauri	Ukaguzi wa kushtukiza wa fedha taslimu	Kiwango cha juu cha fedha taslim ambacho kinatakiwa kuwepo katika Halmashauri hakikuwekwa
1	H/W Arusha	√	
2	H/W Bagamoyo		√
3	H/W Bahi		√
4	H/Mji Bariadi	√	
5	H/W Chunya		√
6	H/Jiji Dar es salaam		
7	H/W Dodoma		√
8	H/W Ileje		√
9	H/W Kalambo	√	
10	H/W Kilolo		√
11	H/W Kilombero		
12	H/W Kilosa		√
13	H/W Kilwa		
14	H/M Kinondoni		
15	H/W Kisarawe		√
16	H/W Kondoa	√	
17	H/W Lindi	√	
18	H/W Longido	√	
19	H/W Mbarali	√	√
20	H/W Mbinga		√
21	H/W Mlele	√	
22	H/W Morogoro	√	√
23	H/W Mpanda	√	
24	H/Jiji Mwanza	√	
25	H/W Nachingwea		
26	H/W Namtumbo	√	
27	H/W Ngorongoro		√
28	H/W Njombe		√
29	H/M Shinyanga	√	
30	H/W Songea		√
31	H/W Sumbawanga		√
32	H/M Sumbawanga	√	√
33	H/W Tandahimba		√
34	H/Mji Tarime		√

Kiambatisho xxxiii: Udhaifu katika Usimamizi wa Masurufu

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi ambacho hakijarejeshwa (TZS)	Kiasi ambacho hakikurekodiwa kwenye rejista (TZS)	Kiasi kilichorejeshwa kwa kuchelewa (TZS)	Masurufu yaliyotolewa kabla ya kurejesha masurufu yaliyotangulia (TZS)
1	H/Jiji Arusha	15,848,235.00		9,947,000	
2	H/W Arusha	39,333,460.00			
3	H/W Bagamoyo	3,527,400.00			
4	H/W Bumbuli	-	4,281,900	22,463,400	
5	H/W Chunya	-		13,535,655	
6	H/Jiji Dar es salaam	30,660,837.00			
7	H/W Hanang'	31,688,890.00			
8	H/W Igunga	15,647,900.00			
9	H/W Iramba	30,024,830.00	22,886,330		
10	H/W Itilima	-			36,704,400
11	H/W Kalambo	34,310,674.00			36,220,100
12	H/W Karatu	8,717,000.00		30,272,537	
13	H/W Kibondo		7,170,000	1,734,000	
14	H/W Kigoma			1,400,000	
15	H/M Kigoma/Ujiji	20,700,000.00	17,106,460		
16	H/W Kilindi				
17	H/W Kilolo			7,991,660	
18	H/W Kilosa		14,370,500		
19	H/M Kinondoni	85,536,000.00			
20	H/W Kisarawe	6,732,500.00			
21	H/W Korogwe			14,583,500	
22	H/W Kwimba	120,598,088.00			
23	H/W Kyela			5,577,000	
24	H/W Ludewa				9,041,150
25	H/Mji Masasi	105,393,570.00			
26	H/W Mbinga		2,920,000	16,514,080	
27	H/W Meru	9,087,000.00			
28	H/W Mkalama	9,767,600.00			
29	H/W Mkinga			25,331,736	
30	H/W Mkuranga			27,431,580	
31	H/W Moshi		8,410,000		
32	H/Mji Mpanda		40,009,000		
33	H/W Namtumbo		13,456,500		
34	H/W Nanyumbu	1,232,000.00			
35	H/W Newala	37,163,965.00	9,368,955	155,196,662	
36	H/W Ngorongoro	4,635,000.00			14,409,800
37	H/W Nkasi				23,693,500.00
38	H/W Nzega	7,537,000.00			
39	H/W Same				3,429,000
40	H/M Shinyanga	26,077,088.00			
41	H/W Songea	13,717,819.00	22,911,200	74,322,634	
42	H/W Sumbawanga				24,402,120
43	H/M Sumbawanga				17,216,000
44	H/Jiji Tanga	1,807,800.00	1,807,800		
45	H/W Tunduru	-	0	17,070,046	3,225,000
Jumla		**659,744,656.00**	**164,698,645.00**	**423,371,490**	**168,341,070.00**

Kiambatisho xxxiv: Malipo ya Mishahara kwa Wafanyakazi Waliostaafu, Kufa, Kufukuzwa au Kutoroka na Makato ya Kisheria yaliyokatwa na kulipwa kwa Taasisi Mbalimbali

Malipo ya mishahara kwa wafanyakazi walioacha kazi, kustaafu na kufa		
Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh)
1	H/Jiji Arusha	33,214,343
2	H/W Arusha	37,617,406
3	H/W Babati	11,757,300
4	H/W Bagamoyo	4,003,191
5	H/W Bahi	160,977,200
6	H/W Bariadi	21,645,400
7	H/W Biharamulo	21,645,400
8	H/W Bukoba	18,260,601
9	H/W Bukombe	422,984,203
10	H/W Butiama	3,980,673
11	H/W Chunya	5,597,405
12	H/W Gairo	5,786,906
13	H/Mji Geita	25,785,000
14	H/W Hai	128,637,458
15	H/W Handeni	1,521,166
16	H/W Ilala	32,341,947
17	H/W Itilima	1,093,625
18	H/Mji Kahama	18,809,192
19	H/W Kalambo	12,825,900
20	H/W Kaliua	7,339,369
21	H/W Karagwe	6,953,792
22	H/W Karatu	36, 033,967
23	H/W Kibaha	25,605,901
24	H/W Kilindi	14,761,730
25	H/W Kilolo	79,677,600
26	H/W Kilombero	28,967,156
27	H/W Kilwa	46,458,030
28	H/M Kinondoni	9,920,000
29	H/W Kiteto	1,206,538
30	H/W Kwimba	67,160,600
31	H/W Kyela	14,814,353
32	H/W Longido	9,915,079
33	H/W Lushoto	4,884,766
34	H/W Mafia	2,027,401
35	H/Mji Masasi	76,969,717
36	H/W Mbarali	18,043,595
37	H/W Mbeya	34,319,923
38	H/W Mbinga	25,044,485
39	H/W Mbogwe	22,866,200
40	H/W Meatu	5,565,761
41	H/W Meru	61,532,423
42	H/W Misenyi	53,036,793
43	H/W Misungwi	12,483,000
44	H/W Mkinga	32,205,246
45	H/W Monduli	6,278,751
46	H/M Morogoro	30,349,063
47	H/W Moshi	27,579,080
48	H/M Moshi	8,751,040
49	H/W Muheza	3,753,962
50	H/W Musoma	5,544,457
51	H/W Mwanga	26,629,153
52	H/W Mwanza	15,551,917
53	H/W Ngara	15,121,016
54	H/W Ngorongoro	35,512,907
55	H/W Nkasi	31,810,324
56	H/W Nyasa	14,408,651
57	H/W Pangani	5,140,600
58	H/W Rombo	39,802,590
59	H/W Same	8,773,302
60	H/W Sengerema	2,532,100
61	H/W Shinyanga	340,228,800
62	H/W Siha	9,437,241
63	H/W Sikonge	57,670,855
64	H/W Songea	12,162,173
65	H/M Songea	35,070,062
66	H/W Sumbawanga	13,557,965
67	H/M Sumbawanga	36,303,706
68	H/W Tabora	17,027,000

Makato ya kisheria yaliyokatwa na kulipwa kwa taasisi mbalimbali		
Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (Sh)
1	H/Jiji Arusha	16,595,257
2	H/W Arusha	47,075,016
3	H/W Babati	1,670,970
4	H/W Bagamoyo	1,668,808
5	H/W Bukoba	9,811,948
6	H/W Chunya	2,583,395
7	H/W Gairo	7,060,094
8	H/W Hai	70,788,355
9	H/W Handeni	6,841,506
10	H/W Iramba	24,617,327
11	H/Mji Kahama	7,544,256
12	H/W Kalambo	8,022,100
13	H/W Kaliua	4,508,630
14	H/W Karagwe	2,387,168
15	H/W Karatu	9,814,420
16	H/W Kiteto	514,462
17	H/W Korogwe	17,478,172
18	H/W Kwimba	25,860,010
19	H/W Kyela	7,665,647
20	H/W Longido	3,494,720
21	H/W Mafia	1,660,599
22	H/W Mbarali	6,045,240
23	H/W Mbeya	22,697,777
24	H/W Meru	27,949,777
25	H/W Misenyi	31,079,036
26	H/W Mkalama	6,371,061
27	H/W Mkinga	19, 658,559
28	H/W Monduli	3,033,116
29	H/M Morogoro	25,748,737
30	H/W Moshi	25,977,295
31	H/W Moshi	3,324,786
32	H/W Muheza	3,132,498
33	H/W Musoma	1,975,543
34	H/W Mwanga	18,956,101
35	H/W Mwanza	8,975,082
36	H/W Ngara	8,959,887
37	H/W Ngorongoro	20,573,560
38	H/W Nkasi	18,124,076
39	H/W Nyasa	11,556,264
40	H/W Rombo	6,083,800
41	H/W Same	16,871,057
42	H/W Sengerema	4,525,000
43	H/W Siha	444,881
44	H/W Songea	8,202,826
45	H/W Sumbawanga	129,655,331
46	H/M Sumbawanga	19,999,296
47	H/Jiji Tanga	6,367,785
48	H/W Tunduru	6,634,811
	Jumla	**720,927,483**

69	H/Jiji Tanga	4,422,584
70	H/W Tunduru	10,977,454
71	H/W Ukerewe	73,914,600
72	H/W Ulanga	13,685,796
72	H/W Urambo	9,039,900
73	H/W Ushetu	152,665,464
	Jumla	**2,693,946,288**

Kiambatisho xxxv: Uhaba wa Wafanyakazi

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Watumishi iliyoidhinishwa na UTUMISHI	Idadi halisi ya watumishi waliopo	Upungufu wa watumishi	Asilimia ya Upungufu wa Watumishi	Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya Watumishi iliyoidhinishwa na UTUMISHI	Idadi halisi ya watumishi waliopo	Upungufu wa watumishi	Asilimia ya Upungufu wa Watumishi
1	H/Jiji Arusha	3961	3309	652	16	60	H/W Mbinga	3209	2060	1149	36
2	H/W Arusha	3354	3174	180	5	61	H/W Mbogwe	1831	1424	407	22
3	H/W Babati	2976	2517	459	15	62	H/W Mbozi	4869	4043	826	17
4	H/Mji Babati	1276	1153	123	10	63	H/W Mbulu	3725	2923	802	22
6	H/W Bahi	1957	1286	671	34	64	H/W Meatu	2460	1784	676	27
7	H/W Bariadi	2,372	1,798	574	24	65	H/W Meru	3767	3261	506	13
8	H/W Bukoba	3204	1803	1401	44	66	H/W Misungwi	3,036	2,579	457	15
9	H/W Bukombe	2203	1789	414	19	67	H/W Mkalama	2,390	1,416	974	41
10	H/W Bumbuli	2087	1997	90	4	68	H/W Mkinga	1226	971	255	21
11	H/W Bunda	4300	4110	290	7	69	H/W Mkuranga	3094	2342	752	24
12	H/W Busega	2501	2008	493	20	70	H/W Mlele	1,266	904	362	29
13	H/W Busokelo	1874	1469	405	22	71	H/W Momba	2171	1614	557	26
14	H/W Butiama	2800	1866	934	33	72	H/W Monduli	2074	1897	177	8
15	H/W Chamwino	2854	2040	814	28	73	H/W Morogoro	3174	2979	195	6
16	H/W Chato	3,785	2,740	1,045	28	74	H/M Morogoro	3812	3550	262	7
17	H/W Chemba	2644	1632	1012	38	75	H/W Mpanda	1645	1414	231	14
18	H/W Chunya	2785	2227	558	20	76	H/Mji Mpanda	1435	1014	421	29
19	H/Jiji Dar es salaam	348	283	65	19	77	H/W Mpwapwa	3,719	2,565	1,154	31
20	H/M Dodoma	3,772	3,304	468	12	78	H/W Msalala	2033	1473	560	27
21	H/W Gairo	1,650	1,367	283	17	79	H/W Muheza	2444	2017	427	17
22	H/Mji Geita	2,288	1,666	622	27	80	H/W Muleba	4,496	4,122	374	8
23	H/W Hanang'	2730	1988	742	27	81	H/W Musoma	2463	1577	886	36
24	H/W Handeni	3540	2934	606	17	82	H/M Musoma	1,561	1,284	277	18
25	H/W Ikungi	2462	1817	645	26	83	H/W Mvomero	3478	2905	573	16
26	H/W Ileje	2,677	1,308	1,369	51	84	H/W Nachingwea	2886	2022	864	30
27	H/M Ilemela	3568	3115	453	13	85	H/W Namtumbo	3,339	2,211	1,128	34
28	H/W Iramba	3038	1944	1094	36	86	H/W Ngara	3,900	2842	1,058	27
29	H/M Iringa	2213	1977	236	11	87	H/W Ngorongoro	1576	1285	291	18
30	H/W Itilima	2460	1784	676	27	88	H/W Njombe	1571	1358	213	14
31	H/W Kalambo	2824	2131	693	25	89	H/W Nsimbo	1857	1304	553	30
32	H/W Kaliua	3276	2572	704	21	90	H/W Nyang'hwale	2,080	1,368	712	34
33	H/W Karagwe	3637	2446	1191	33	91	H/W Nyasa	956	621	335	35
34	H/W Karatu	2797	2444	353	13	92	H/W Nkasi	2613	1771	842	32
35	H/W Kibondo	3162	1849	1313	42	93	H/W Rombo	3875	3224	651	17
36	H/W Kilindi	2397	2028	369	15	94	H/W Ruangwa	2467	1515	952	39
37	H/W Kilolo	3165	2304	861	27	95	H/W Rufiji	3794	2883	911	24
38	H/W Kilombero	4213	3802	411	10	96	H/W Rungwe	4315	3721	594	14
39	H/W Kilosa	4995	4090	905	18	97	H/W Shinyanga	2,985	2,571	414	14
40	H/W Kilwa	863	693	170	7	98	H/M Shinyanga	1066	839	227	21
41	H/W Kondoa	3,279	2,681	598	18	99	H/W Siha	1595	1051	544	34
42	H/W Kongwa	2358	1973	385	16	100	H/W Sikonge	2446	1768	678	28
43	H/W Korogwe	3842	3134	708	18	101	H/W Simanjiro	2044	1534	510	25
44	H/W Kwimba	4,458	3,486	972	22	102	H/W Singida	2470	1659	811	33
45	H/W Kyela	2,904	2,423	481	17	103	H/M Singida	1953	1640	313	16
46	H/W Lindi	2773	1795	978	35	104	H/W Sumbawanga	1041	703	338	32
47	H/M Lindi	989	701	288	29	105	H/M Sumbawanga	2,719	2,348	371	14
48	H/W Liwale	1296	1076	220	17	106	H/W Tabora	3105	2260	845	27
49	H/W Longido	1499	1168	331	22	107	H/M Tabora	2680	2063	617	22
50	H/W Ludewa	2,719	2,088	631	23	108	H/Jiji Tanga	3,634	3,315	319	9
51	H/W Lushoto	4427	3876	551	12	109	H/W Tarime	2914	2135	779	27
52	H/W Mafia	1294	761	533	41	110	H/Mji Tarime	1,413	1,190	223	16
53	H/W Magu	4008	3354	654	16	111	H/W Temeke	8,387	7,596	791	9
54	H/Mji Makambako	1391	960	431	31	112	H/W Tunduru	3818	2411	1407	37

55	H/W Manyoni	3480	2170	1310	38	113	H/W Ukerewe	3979	2,487	1,492	37
56	H/Mji Masasi	1379	1101	278	20	114	H/W Ulanga	2387	1803	679	
57	H/W Mbarali	5036	2884	2152	43	115	H/W Urambo	2317	1551	766	33
58	H/W Mbeya	3666	3589	77	2	116	H/W Ushetu	2,552	1,943	609	24
59	H/M Mbeya	3,639	3,249	390	11	117	H/Mji Tunduma	994	794	200	20
							Jumla	324,557	252,849	71,803	22

Kiambatisho xxxvi: Wakuu wa Idara na Vitengo Wanaokaimu kwa Muda Mrefu

Na.	Jina la Halmashauri	Mkoa	Idadi ya maafisa wanaokaimu	Halmashauri kongwe/mpya	Nafasi zilizo wazi
1	H/Jiji Arusha	Arusha	1	Kongwe	
2	H/W Arusha	Arusha	1	Kongwe	
3	H/Mji Babati	Manyara	1	Kongwe	
4	H/Mji Bariadi	Simiyu	0	Mpya	1
5	H/W Bukoba	Kagera	6	Kongwe	
6	H/W Bukombe	Geita	2	Kongwe	
7	H/W Bunda	Mara	3	Mpya	3
8	H/W Busega	Simiyu	8	Mpya	
9	H/W Busokelo	Mbeya	9	Mpya	
10	H/W Butiama	Mara	5	Mpya	
11	H/W Chamwino	Dodoma	4	Mpya	
12	H/W Chemba	Dodoma	13	Mpya	
13	H/W Chunya	Mbeya	5	Kongwe	
14	H/M Dodoma	Dodoma	6	Kongwe	
15	H/W Geita	Geita	8	Kongwe	
16	H/W Hanang'	Manyara	4	Kongwe	
17	H/W Igunga	Tabora	3	Kongwe	1
18	H/W Ileje	Mbeya	8	Kongwe	
19	H/Mji Kahama	Shinyanga	5	Mpya	
20	H/W Kaliua	Tabora	7	Mpya	2
21	H/W Karatu	Arusha	3	Kongwe	
22	H/W Kilombero	Morogoro	3	Kongwe	
23	H/W Kilosa	Morogoro	4	Kongwe	
24	H/W Kilwa	Lindi	4	Kongwe	
25	H/M Kinondoni	Dar	1	Kongwe	
26	H/W Kishapu	Shinyanga	3	Kongwe	
27	H/W Kondoa	Dodoma	6	Kongwe	
28	H/W Kongwa	Dodoma	7	Kongwe	
29	H/W Lindi	Lindi	5	Kongwe	
30	H/W Ludewa	Njombe	7	Kongwe	
31	H/Mji Masasi	Mtwara	6	Kongwe	
32	H/W Mbinga	Ruvuma	1	Kongwe	
33	H/W Mbozi	Mbeya	2	Kongwe	
34	H/W Mbulu	Manyara	7	Kongwe	
35	H/W Meru	Arusha	1	Kongwe	
36	H/W Misungwi	Mwanza	2	Kongwe	
37	H/W Mkalama	Singida	1	Mpya	3
38	H/W Mkuranga	Pwani	3	Kongwe	
39	H/W Mlele	Rukwa	10	Mpya	2
40	H/W Momba	Mbeya	4	Mpya	1
41	H/W Monduli	Arusha	2	Kongwe	
42	H/W Morogoro	Morogoro	5	Kongwe	2
43	H/Mji Mpanda	Katavi	5	Mpya	
44	H/W Mpwapwa	Dodoma	3	Kongwe	
45	H/W Msalala	Shinyanga	12	Mpya	
46	H/W Mufindi	Iringa	3	Kongwe	
47	H/W Muleba	Kagera	2	Kongwe	
48	H/M Musoma	Mara	4	Kongwe	
49	H/W Mvomero	Morogoro	4	Kongwe	
50	H/W Nanyumbu	Mtwara	6	Kongwe	
51	H/W Ngorongoro	Arusha	8	Kongwe	
52	H/W Njombe	Njombe	9	Kongwe	
53	H/W Nkasi	Rukwa	3	Kongwe	
54	H/W Nsimbo	Katavi	12	Mpya	
55	H/W Nyasa	Ruvuma	5	Mpya	
56	H/W Rombo	Kilimanjaro	5	Kongwe	
57	H/W Rorya	Mara	5	Kongwe	
58	H/W Ruangwa	Lindi	7	Kongwe	
59	H/W Simanjiro	Manyara	2	Kongwe	
60	H/M Singida	Singida	3	Kongwe	
61	H/W Tabora	Tabora	2	Kongwe	
62	H/Mji Tarime	Mara	5	Kongwe	
63	H/W Tunduru	Ruvuma	3	Kongwe	1
64	H/W Ukerewe	Mwanza	3	Kongwe	
65	H/W Ulanga	Morogoro	8	Kongwe	
66	H/W Urambo	Tabora	3	Kongwe	2
67	H/W Ushetu	Shinyanga	4	Mpya	
68	H/W Wanging'ombe	Njombe	8	Mpya	
	Jumla		**318**		**18**

Kiambatisho xxxvii: Malipo yenye Nyaraka Pungufu

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
1.	H/W Bagamoyo	4,136,600	42.	H/W Tandahimba	6,405,000
2.	H/Mji Kibaha	11,177,700	43.	H/W Nanyumbu	7,390,000
3.	H/W Rufiji/Utete	45,766,900	44.	H/W Kwimba	5,692,407
4.	H/W Missenyi	11,047,200	45.	H/W Misungwi	19,788,950
5.	H/W Hai	320,476,776	46.	H/M Ilemela	88,982,383
6.	H/W Kilosa	3,064,278	47.	H/W Sengerema	9,688,000
7.	H/Jiji Mwanza	10,496,734	48.	H/W Ukerewe	15,519,260
8.	H/W Itilima	47,203,000	49.	H/Mji Geita	107,878,415
9.	H/Jiji Tanga	32,117,500	50.	H/W Geita	62,420,838
10.	H/W Arusha	15,700,921	51.	H/W Chato	91,809,250
11.	H/W Karatu	351,876,648	52.	H/W Nyang'hwale	10,140,904
12.	H/W Meru	159,787,173	53.	H/W Nkasi	118,998,868
13.	H/W Longido	146,115,902	54.	H/W Kalambo	34,129,040
14.	H/W Ngorongoro	14,131,667	55.	H/Mji Mpanda	501,348,266
15.	H/Jiji Arusha	28,409,500	56.	H/W Mpanda	47,989,439
16.	H/M Kinondoni	2,423,684,960	57.	H/W Mlele	21,445,620
17.	H/W Chamwino	42,000,000	58.	H/W Tunduru	7,122,500
18.	H/W Chemba	65,822,500	59.	H/W Mbinga	15,817,840
19.	H/W Mufindi	30,148,112	60.	H/W Nyasa	230,217,317
20.	H/M Kigoma/Ujiji	463,959,410	61.	H/W Shinyanga	20,798,400
21.	H/W Kakonko	10,186,500	62.	H/M Shinyanga	152,077,098
22.	H/M Moshi	46,751,843	63.	H/Mji Kahama	17,798,384
23.	H/W Mwanga	10,150,290	64.	H/W Ushetu	106,803,054
24.	H/W Rombo	20,867,500	65.	H/W Msalala	73,452,442
25.	H/W Siha	30,388,000	66.	H/W Maswa	7,276,165
26.	H/W Kilwa	59,813,800	67.	H/W Bariadi	6,378,100
27.	H/W Ruangwa	6,135,000	68.	H/W Iramba	75,372,000
28.	H/W Hanang'	285,965,090	69.	H/W Manyoni	8,500,000
29.	H/Mji Babati	2,075,000	70.	H/W Singida	14,533,540
30.	H/W Simanjiro	2,365,000	71.	H/W Ikungi	6,474,500
31.	H/W Kiteto	74,000,000	72.	H/W Mkalama	10,582,400
32.	H/W Bunda	49,905,389	73.	H/W Pangani	18,090,000
33.	H/W Rorya	34,929,100	74.	H/W Muheza	2,565,700
34.	H/W Butiama	2,620,000	75.	H/Mji Korogwe	130,286,050
35.	H/W Rungwe	5,238,000	76.	H/W Kilindi	9,845,000
36.	H/W Kyela	3,431,000	77.	H/W Igunga	18,336,991
37.	H/W Tunduma	56,681,500	78.	H/M Tabora	88,406,778
38.	H/W Momba	42,000,000	79.	H/W Nzega	65,057,800
39.	H/W Morogoro	690,065,603	80.	H/W Sikonge	68,573,206
40.	H/W Gairo	35,003,803	81.	H/W Tabora	47,005,659
41.	H/W Newala	84,365,326		**Jumla**	**8,131,058,789**

Kiambatisho xxxviii: Orodha ya Halmashauri zenye matumizi yaliyofanywa kwa kutumia vifungu visivyohusika

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
1.	H/W Arusha	90,386,892
2.	H/W Karatu	132,367,210
3.	H/W Meru	17,204,442
4.	H/W Longido	7,142,334
5.	H/W Ngorongoro	38,331,624
6.	H/Jiji Arusha	165,649,184
7.	H/W Monduli	23,043,124
8.	H/M Temeke	54,878,519
9.	H/M Kinondoni	78,329,570
10.	H/W Kilolo	28,815,460
11.	H/W Kasulu	36,719,500
12.	H/W Kibondo	19,625,212
13.	H/M Moshi	1,606,000
14.	H/W Moshi	4,000,226
15.	H/W Mwanga	7,490,149
16.	H/W Rombo	5,149,180
17.	H/W Babati	1,440,000
18.	H/W Hanang'	14,768,000
19.	H/W Mbulu	8,559,600
20.	H/W Simanjiro	1,869,500
21.	H/W Kiteto	18,800,000
22.	H/W Musoma	41,883,000
23.	H/W Mbeya	47,774,200
24.	H/W Rungwe	20,652,500
25.	H/W Mbarali	26,852,000
26.	H/W Busokelo	4,885,000
27.	H/W Tunduma	10,169,400
28.	H/W Momba	60,781,500
29.	H/M Morogoro	24,083,661
30.	H/W Newala	88,201,516
31.	H/W Magu	165,931,000
32.	H/W Sengerema	41,918,500
33.	H/W Ukerewe	103,004,142
34.	H/W Sumbawanga	94,121,010
35.	H/W Nkasi	62,931,650
36.	H/M Sumbawanga	328,943,702
37.	H/Mji Mpanda	16,781,960
38.	H/M Songea	28,946,704
39.	H/W Tunduru	27,775,158
40.	H/Mji Kahama	7,251,600
41.	H/W Meatu	26,015,000
42.	H/W Iramba	68,591,766
43.	H/W Pangani	10,939,541
44.	H/W Mkinga	11,715,000
45.	H/W Muheza	7,540,000
46.	H/W Korogwe	19,523,500
47.	H/W Kilindi	12,560,115
48.	H/W Nzega	16,096,773
49.	H/W Tabora	71,775,990
50.	H/W Bagamoyo	5,656,512
51.	H/W Kibaha	11,332,000
52.	H/Mji Kibaha	88,494,898
53.	H/W Rufiji/Utete	57,872,001
54.	H/W Hai	30,002,600
55.	H/Jiji Mwanza	100,621,648
56.	H/W Itilima	481,582,500
Jumla		**2,979,383,773**

Kiambatisho xxxix: Halmashauri ambazo zilifanya matumizi ya Uchaguzi wa Serikali za mitaa ambayo hayakuwa kwenye makadirio yaliyopitishwa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichopokelewa (TZS)	Kiasi Kilichotumika (TZS)	Kiasi ambacho hakikuwa kwenye makadirio yaliyopitishwa (TZS)
1.	H/Jiji Arusha	0	12,148,300	12,148,300
2.	H/W Babati	48,893,352	104,665,500	55,772,148
3.	H/Mji Babati	16,143,666	22,483,200	6,339,534
4.	H/W Bahi	61,745,711	96,570,000	34,824,289
5.	H/W Bukoba	52,314,321	97,572,560	45,388,879
6.	H/M Bukoba	22,060,000	34,080,000	12,020,000
7.	H/W Bunda	55,273,500	217,636,000	162,362,500
8.	H/W Busega	0	16,950,000	16,950,000
9.	H/W Butiama	35,678,531	71,238,025	35,559,494
10.	H/W Chemba	53,707,680	84,015,900	30,308,220
11.	H/W Chunya	57,525,456	93,927,200	36,401,744
12.	H/W Ikungi	68,604,668	142,163,668	73,559,000
13.	H/W Iringa	64,953,392	96,237,260	31,283,868
14.	H/W Kalambo	52,402,735	71,585,500	19,182,765
15.	H/W Karatu	0	20,000,000	20,000,000
16.	H/W Kasulu	117,719,181	171,903,040	54,183,859
17.	H/W Kibondo	54,227,050	69,434,300	15,207,250
18.	H/W Kigoma	0	12,126,319	12,126,319
19.	H/M Kigoma/Ujiji	21,335,320	161,219,916	139,884,596
20.	H/M Kinondoni	203,500,000	276,594,000	73,094,000
21.	H/W Kondoa	51,115,300	95,115,300	44,000,000
22.	H/W Kerwa	62,839,654	115,991,654	53,152,000
23.	H/W Liwale	43,104,000	129,083,240	85,979,240
24.	H/W Magu	46,768,695	62,842,000	16,073,305
25.	H/W Masasi	67,467,971	198,230,000	130,762,029
26.	H/W Mbarali	54,259,442	158,425,520	104,166,078
27.	H/W Mbeya	55,397,715	197,294,538	141,896,823
28.	H/W Mbozi	86,637,323	158,551,000	71,913,677
29.	H/W Mbulu	55,586,468	162,989,630	107,403,162
30.	H/W Monduli	0	0	63,639,364
31.	H/W Moshi	60,803,000	119,271,060	58,468,060
32.	H/M Moshi	105,291,000	135,385,500	30,094,500
33.	H/W Muleba	69,471,660	174,273,723	104,802,063
34.	H/W Musoma	179,703,562	225,909,849	46,206,287

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi Kilichopokelewa (TZS)	Kiasi Kilichotumika (TZS)	Kiasi ambacho hakikuwa kwenye makadirio yaliyopitishwa (TZS)
35.	H/M Musoma	25,552,972	39,179,220	13,626,248
36.	H/W Nachingwea	60,301,971	115,513,000	55,211,029
37.	H/W Ngara	43,333,568	56,557,918	13,224,350
38.	H/W Rorya	115,000,000	127,842,110	12,842,110
39.	H/W Sengerema	72,497,110	165,483,675	92,986,565
40.	H/W Shinyanga	0	95,452,500	95,452,500
41.	H/W Siha	25,271,908	99,908,500	74,636,592
42.	H/W Simanjiro	142,846,000	201,428,600	58,582,600
43.	H/W Tobora	62,485,259	247,453,800	184,968,541
44.	H/Mji Tarime	27,404,734	52,575,100	25,170,366
45.	H/W Ukerewe	44,431,223	150,338,676	105,907,453
46.	H/W Missenyi	195,128,517	246,025,500	50,896,983
47.	H/W Hai	44,782,000	60,983,380	16,156,380
48.	H/W Itilima	50,177,180	279,747,400	229,570,200
Jumla		**2,833,742,795**	**5,744,403,081**	**2,910,660,286**

Kiambatisho xl: Halmashauri ambazo zilifanya matumizi ya ujenzi wa maabara za shule za Sekondari bila makadirio yaliyopitishwa

Na	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
1	H/W Arusha	227,000,000
2	H/W Babati	200,000,000
3	H/Mji Babati	829,798,010
4	H/W Bahi	353,848,350
5	H/W Buhigwe	265,169,940
6	H/W Bukoba	392,000,000
7	H/W Bukombe	51,082,150
8	H/W Bumbuli	178,980,000
9	H/W Bunda	334,051,000
10	H/W Busega	312,594,500
11	H/W Busokelo	140,521,005
12	H/W Chamwino	419,117,123
13	H/W Chato	168,923,084
14	H/Mji Geita	866,422,551
15	H/W Hanang'	373,000,000
16	H/W Ileje	110,000,000
17	H/M Ilemela	648,494,316
18	H/M Iringa	644,681,220
19	H/Mji Kahama	914,723,515
20	H/W Kakonko	304,873,300
21	H/W Kalambo	275,003,149
22	H/W Kaliua	1,424,257,385
23	H/W Karagwe	402,766,758
24	H/W Kibondo	367,087,469
25	H/M Kigoma/Ujiji	695,175,000
26	H/W Kilolo	356,000,000
27	H/W Kilwa	155,862,413
28	H/M Kinondoni	6,070,844,102
29	H/W Korogwe	671,288,183
30	H/W Kwimba	858,344,179
31	H/W Kyela	266,808,600
32	H/W Kerwa	875,895,758
33	H/W Magu	538,569,000
34	H/W Manyoni	466,281,000
35	H/W Maswa	300,693,000
36	H/W Mbarali	60, 000,000
37	H/W Mbinga	9,848,100
38	H/W Mbogwe	79,275,750
39	H/W Misungwi	142,000,000
40	H/W Mkalama	118, 500,000
41	H/W Mkinga	346,147,623
42	H/W Momba	55,500,000
43	H/W Monduli	88,200,000
44	H/M Morogoro	40,019,656
45	H/M Moshi	1,378,986,005
46	H/W Mpanda	132,570,192
47	H/Mji Mpanda	294,760,080
48	H/W Mpwapwa	100,000,000
49	H/M Musoma	196,204,100
50	H/Jiji Mwanza	1,713,372,861
51	H/W Namtumbo	154,895,300
52	H/W Nanyumbu	291,991,000
53	H/W Nsimbo	352,895,062
54	H/W Nyangari	205, 661,599
55	H/W Pangani	500,000,000
56	H/W Sengerema	930,309,800
57	H/W Serengeti	132,930,000
58	H/W Shinyanga	130,000,000
59	H/W Simanjiro	135,000,000
60	H/W Singida	193,000,000
61	H/W Songea	392,362,836
62	H/M Songea	120,000,000
63	H/M Sumbawanga	586,988,489
64	H/M Tabora	730,284,000
65	H/W Tandahimba	1,273,718,000
66	H/W Ukerewe	260, 000,000
67	H/W Urambo	786,631,576
68	H/W Uvinza	623,879,200
Jumla		**32,748,046,490**

Kiambatisho xli: Halmashauri ambazo zilifanya malipo bila stakabadhi za kielekroniki

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
1.	H/W Arusha	45,252,272	2.	H/W Tunduma	64,333,181
3.	H/W Karatu	324,900,150	4.	H/W Morogoro	48,993,700
5.	H/W Longido	2,500,716,873	6.	H/W Mvomero	43,383,450
7.	H/W Ngorongoro	60,915,136	8.	H/Mji Masasi	365,973,611
9.	H/Jiji Arusha	23,470,000	10.	H/W Masasi	137,053,228
11.	H/W Monduli	345,597,347	12.	H/W Mtwara	26,227,815
13.	H/M Temeke	360,003,590	14.	H/W Tandahimba	413,467,490
15.	H/M Kinondoni	3,406,236,820	16.	H/W Nanyumbu	307,092,008
17.	H/M Dodoma	192,579,261	18.	H/W Kwimba	69,918,915
19.	H/W Chemba	5,114,510	20.	H/W Magu	301,637,078
21.	H/W Ludewa	140,503,140	22.	H/W Misungwi	84,176,832
23.	H/W Njombe	15,333,825	24.	H/M Ilemela	883,044,383
25.	H/Mji Njombe	76,457,913	26.	H/W Sengerema	16,561,559
27.	H/W Makete	40,440,660	28.	H/W Ukerewe	86,411,500
29.	H/Mji Makambako	81,577,259	30.	H/W Nkasi	156,248,500
31.	H/W Biharamulo	164,164,511	32.	H/M Sumbawanga	203,405,655
33.	H/W Ngara	122,538,167	34.	H/W Kalambo	124,816,594
35.	H/W Bukoba	207,833,487	36.	H/Mji Mpanda	33,474,942
37.	H/W Karagwe	37,621,500	38.	H/W Mpanda	21,723,965
39.	H/M Moshi	660,059,207	40.	H/W Mlele	35,765,100
41.	H/W Moshi	148,245,045	42.	H/W Nsimbo	64,327,004
43.	H/W Mwanga	77,580,068	44.	H/W Namtumbo	15,993,530
45.	H/W Rombo	7,078,700	46.	H/W Nyasa	22,332,355
47.	H/W Same	119,010,950	48.	H/Mji Kahama	141,090,401
49.	H/W Siha	10,904,982	50.	H/W Meatu	118,713,000
51.	H/W Lindi	45,855,839	52.	H/W Ikungi	73,847,160
53.	H/W Babati	179,738,732	54.	H/W Pangani	73,137,335
55.	H/W Hanang'	583,188,888	56.	H/W Mkinga	189,327,071
57.	H/W Mbulu	26,553,800	58.	H/W Lushoto	49,368,911
59.	H/W Kiteto	137,108,039	60.	H/W Muheza	20,071,182
61.	H/W Serengeti	64,212,648	62.	H/W Handeni	555,547,622
63.	H/W Musoma	230,706,473	64.	H/W Korogwe	252,538,493
65.	H/M Musoma	192,297,804	66.	H/Mji Korogwe	172,120,197
67.	H/W Rorya	10,177,205	68.	H/W Kilindi	53,749,694
69.	H/Mji Tarime	21,422,180	70.	H/W Bumbuli	182,658,216
71.	H/W Mbeya	133,934,289	72.	H/W Tabora	3,644,553,999
73.	H/W Rungwe	22,332,355	74.	H/W Kisarawe	19,519,405
75.	H/W Chunya	416,896,070	76.	H/W Mafia	9,633,660
77.	H/Jiji Mbeya	236,394,920	78.	H/W Mkuranga	15,616,000
79.	H/W Ileje	136,505,718	80.	H/W Rufiji/Utete	64,245,891
81.	H/W Kyela	279,662,236	82.	H/W Hai	101,239,962
83.	H/W Mbarali	108,295,200	84.	H/M Mtwara	101,916,239
85.	H/W Busokelo	97,752,637	86.	H/Jiji Mwanza	319,595,877
			87.	H/W Itilima	270,184,058
				Jumla	**22,052,207,174**

Kiambatisho xlii: Halmashauri zenye Malipo Yaliyoahirishwa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
1.	H/Jiji Arusha	115,832,818	28.	H/W Mlele	31,807,043
2.	H/W Arusha	54,899,607	29.	H/W Monduli	19,648,000
3.	H/W Biharamulo	3,784,100	30.	H/M Morogoro	55,705,456
4.	H/W Bumbuli	42,977,269	31.	H/W Moshi	5,089,316
5.	H/W Hanang'	15,907,948	32.	H/W Mufindi	48,654,942
6.	H/W Handeni	44,026,500	33.	H/W Muheza	23,690,510
7.	H/W Igunga	6,095,955	34.	H/W Ngorongoro	42,368,963
8.	H/W Ileje	11,289,000	35.	H/W Nkasi	29,672,932
9.	H/W Karagwe	7,009,000	36.	H/W Nyasa	43,712,405
10.	H/W Kakonko	16,583,750	37.	H/W Rombo	4,331,000
11.	H/Mji Kahama	35,466,750	38.	H/W Ruangwa	25,236,800
12.	H/W Kalambo	4,224,225	39.	H/W Rungwe	9,185,000
13.	H/W Karatu	61,515,123	40.	H/W Same	71,551,631
14.	H/W Kigoma	7,073,370	41.	H/M Shinyanga	26,878,864
15.	H/W Kilombero	6,532,899	42.	H/W Sikonge	7,265,000
16.	H/W Kilwa	4,821,500	43.	H/W Sumbawanga	15,227,894
17.	H/M Kinondoni	21,404,101	44.	H/M Sumbawanga	10,718,596
18.	H/W Kiteto	7,412,520	45.	H/W Tobora	2,385,000
19.	H/W Kyela	7,808,714	46.	H/M Tabora	5,158,212
20.	H/W Longido	26,638,645	47.	H/W Tandahimba	12,390,000
21.	H/W Lushoto	28,079,332	48.	H/W Tunduru	39,329,097
22.	H/W Manyoni	30,144,836	49.	H/Mji Tunduma	1,260,000
23.	H/Jiji Mbeya	29,575,000	50.	H/W Ushetu	66,798,852
24.	H/W Mbeya	32,997,700	51.	H/W Mafia	4,956,800
25.	H/W Mbozi	16,131,700	52.	H/W Hai	3,828,000
26.	H/W Meru	41,215,088	53.	H/W Itilima	20,316,854
27.	H/W Misungwi	15,310,512	54.	H/W Tanga	58,564,310
				Jumla	**1,313,690,587**

Kiambatisho xliii: Miundombinu ya Shule za Sekondari

Na.		Madarasa			Madawati			Mashimo ya vyoo			Walimu		
		Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu
1.	H/Jiji Arusha	549	410	139	0	0	0	1039	431	608	0	0	0
2.	H/W Arusha	525	359	166	0	0	0	1214	507	707	857	672	185
3.	H/W Babati	0	0	0	0	0	0	521	337	184	0	0	0
4.	H/Mji Babati	130	105	25	0	0	0	270	152	118	0	0	0
5.	H/W Bahi	0	0	0	3334	3231	103	168	144	24	0	0	0
6.	H/W Biharamulo	231	151	80	0	0	0	389	339	50	0	0	0
7.	H/W Buhigwe	0	0	0	0	0	0	284	166	118	0	0	0
8.	H/W Bukoba	450	300	150	0	0	0	816	504	312	0	0	0
9.	H/M Bukoba	271	192	79	7434	7296	138	480	242	238	0	0	0
10.	H/W Bumbuli	0	0	0	7170	5917	1253	396	213	183	0	0	0
11.	H/W Busega	274	198	76	0	0	0	435	231	204	0	0	0
12.	H/W Busokelo	200	178	22	0	0	0	356	262	94	382	311	71
13.	H/W Chamwino	0	0	0	6673	5998	675	300	94	206	606	545	61
14.	H/W Chato	373	259	114	0	0	0	536	296	240	0	0	0
15.	H/W Chemba	0	0	0	4057	3998	59	374	184	190	486	281	205
16.	H/W Chunya	0	0	0	0	0	0	311	298	13	485	428	57
17.	H/M Dodoma	561	437	124	16697	15487	1210	849	392	457	1340	1144	196
18.	H/Mji Geita	215	174	41	7269	6850	419	381	279	102	594	503	91
19.	H/W Hanang'	400	260	140	0	0	0	865	431	434	0	0	0
20.	H/W Handeni	390	309	81	14922	12619	2303	681	373	308	0	0	0
21.	H/W Ikungi	0	0	0	0	0	0	302	287	15	176	70	106
22.	H/W Ileje	0	0	0	5345	4174	1171	240	175	65	0	0	0
23.	H/M Ilemela	473	338	135	17311	15075	2236	699	271	428	0	0	0
24.	H/W Iramba	330	206	124	9524	7238	2286	474	258	216	0	0	0
25.	H/W Iringa	513	418	95	0	0	0	985	642	343	0	0	0
26.	H/M Iringa	257	225	32	0	0	0	252	161	91	0	0	0
27.	H/W Itilima	520	181	339	18560	5617	12943	841	119	722	0	0	0
28.	H/Mji Kahama	179	145	34	7180	6098	1082	363	166	197	0	0	0
29.	H/W Kalambo	244	183	61	626	476	150	512	325	187	426	290	136
30.	H/W Kaliua	247	160	87	7793	6282	1511	402	141	261	0	0	0
31.	H/W Karagwe	267	175	92	0	0	0	332	209	123	0	0	0
32.	H/W Karatu	320	252	68	0	0	0	501	455	46	0	0	0
33.	H/W Kilolo	336	236	100	10425	9149	1276	577	404	173	0	0	0
34.	H/W Kilombero	523	490	33	19081	16060	3021	908	430	478	1111	1025	86
35.	H/W Kilwa	0	0	0	4911	4211	700	295	253	42	0	0	0
36.	H/W Kishapu	318	205	113	7500	5104	2396	234	89	145	678	437	241
37.	H/W Kiteto	0	0	0	0	0	0	236	188	48	0	0	0
38.	H/W Kongwa	240	217	23	0	0	0	330	242	88	0	0	0
39.	H/W Kwimba	474	303	171	14390	12159	2231	785	414	371	0	0	0

Na.		Madarasa			Madawati			Mashimo ya vyoo			Walimu		
		Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu
40.	H/W Kyela	400	384	16	0	0	0	721	297	424	0	0	0
41.	H/M Lindi	95	85	10	3035	2416	619	193	142	51	0	0	0
42.	H/W Liwale	158	118	40	0	0	0	373	154	219	0	0	0
43.	H/W Longido	151	79	72	5175	4671	504	271	163	108	0	0	0
44.	H/W Lushoto	557	466	91	14679	13334	1345	1343	761	582	476	148	328
45.	H/W Magu	325	252	73	0	0	0	518	254	264	0	0	0
46.	H/W Mbarali	238	218	20	8112	7362	750	344	228	116	0	0	0
47.	H/Jiji Mbeya	590	570	20	23636	22958	678	1141	609	532	1159	1102	57
48.	H/W Mbeya	0	0	0	0	0	0	683	397	286	834	770	64
49.	H/W Mbulu	437	396	41	0	0	0	842	414	428	684	145	539
50.	H/W Meatu	248	195	53	0		0	340	173	167	0	0	0
51.	H/W Misenyi	299	220	79	0	0	0	545	311	234	0	0	0
52.	H/W Mkinga	147	144	3	0	0	0	347	131	216	0	0	0
53.	H/W Mlele	113	59	54	2045	1588	457	200	176	24	0	0	0
54.	H/W Momba	189	180	9	5221	4796	425	268	170	98	0	0	0
55.	H/W Monduli	186	153	33	0	0	0	332	234	98	169	121	48
56.	H/M Moshi	309	262	47	0	0	0	891	489	402	0	0	0
57.	H/W Mpanda	116	90	26	0	0	0	103	64	39	0	0	0
58.	H/Mji Mpanda	154	109	45	0	0	0	204	126	78	0	0	0
59.	H/W Mpwapwa	0	0	0	399	261	138	385	291	94	0	0	0
60.	H/W Muheza	0	0	0	0	0	0	538	294	244	200	93	107
61.	H/W Mwanga	290	253	37	0	0	0	559	387	172	0	0	0
62.	H/Jiji Mwanza	647	426	221	0	0	0	844	615	229	1226	1181	45
63.	H/W Nachingwea	316	207	109	6455	4527	1928	450	244	206	0	0	0
64.	H/W Ngara	344	253	91	10469	9135	1334	526	257	269	0	0	0
65.	H/W Nkasi	250	200	50	5500	4596	904	306	282	24	540	278	262
66.	H/W Nsimbo	129	90	39	0	0	0	260	117	143	0	0	0
67.	H/W Pangani	69	48	21	0	0	0	90	70	20	0	0	0
68.	H/W Rombo	0	0	0	0	0	0	789	700	89	0	0	0
69.	H/W Rungwe	463	434	29	0	0	0	369	339	30	0	0	0
70.	H/W Serengeti	0	0	0	0	0	0	369	301	68	584	484	100
71.	H/W Siha	144	126	18	211	208	3	211	208	3	0	0	0
72.	H/W Simanjiro	3888	122	3766	0	0	0	3888	164	3724	180	62	118
73.	H/W Singida	0	0	0	485	197	288	339	319	20	200	91	109
74.	H/M Sumbawanga	326	250	76	11500	8559	2941	613	264	349	0	0	0
75.	H/W Tabora	272	260	12	0	0	0	252	108	144	312	248	64
76.	H/Jiji Tanga	439	431	8	0	0	0	869	403	466	0	0	0
77.	H/W Tarime	0	0	0	0	0	0	1854	321	1533	668	451	217
78.	H/W Tunduru	257	164	93	7266	4184	3082	96	35	61	0	0	0
79.	H/W Ukerewe	406	264	142	13529	12180	1349	744	287	457	0	0	0
80.	H/W Ulanga	0	0	0	0	0	0	374	236	138	0	0	0

Na.		Madarasa			Madawati			Mashimo ya vyoo			Walimu		
		Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu
81.	H/W Urambo	189	140	49	6273	4803	1470	332	144	188	0	0	0
	Jumla	**22951**	**14714**	**8,237**	**314192**	**258814**	**55,378**	**44649**	**22783**	**21,866**	**14373**	**10880**	**3,493**

Na.	Jina la Halmashauri	Nyumba za Walimu			Samani za walimu			Maabara			Mabweni		
		Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu
1.	H/Jiji Arusha	666	19	647	0	0	0	75	72	3	30	3	27
2.	H/W Arusha	672	122	550	0	0	0	81	76	5	73	13	60
3.	H/W Babati	442	98	344	1058	29	1029	93	83	10	0	0	0
4.	H/Mji Babati	380	15	365	0	0	0	10	0	10	0	0	0
5.	H/W Bahi	351	55	296	351	138	213	80	6	74	40	5	35
6.	H/W Biharamulo	183	70	113	339	169	170	0	0	0	10	4	6
7.	H/W Buhigwe	170	48	122	0	0	0	54	3	51	0	0	0
8.	H/W Bukoba	451	76	375	0	0	0	90	19	71	71	6	65
9.	H/M Bukoba	367	85	282	475	304	171	57	18	39	35	27	8
10.	H/W Bumbuli	233	37	196	323	166	157	72	6	66	24	4	20
11.	H/W Busega	481	49	432	0	0	0	0	0	0	68	2	66
12.	H/W Busokelo	345	70	275	352	256	96	45	41	4	16	10	6
13.	H/W Chamwino	391	52	339	563	159	404	81	9	72	54	7	47
14.	H/W Chato	486	96	390	0	0	0	212	11	201	63	6	57
15.	H/W Chemba	260	66	194	260	154	106	66	5	61	0	0	0
16.	H/W Chunya	364	72	292	0	0	0	0	0	0	40	18	22
17.	H/M Dodoma	758	92	666	1264	565	699	119	16	103	0	0	0
18.	H/Mji Geita	0	0	0	0	0	0	30	0	30	32	23	9
19.	H/W Hanang'	543	118	425	601	321	280	99	14	85	0	0	0
20.	H/W Handeni	188	61	127	567	236	331	93	10	83	67	10	57
21.	H/W Ikungi	552	67	485	7336	6692	644	90	4	86	0	0	0
22.	H/W Ileje	321	61	260	382	298	84	57	7	50	0	0	0
23.	H/M Ilemela	468	50	418	17354	15529	1825	12	12	0	24	12	12
24.	H/W Iramba	438	109	329	438	119	319	66	7	59	8	5	3
25.	H/W Iringa	619	135	484	18292	15966	2326	0	0	0	0	0	0
26.	H/M Iringa	490	29	461	0	0		39	15	24	0	0	0
27.	H/W Itilima	499	73	426	986	162	824	87	12	75	29	4	25
28.	H/Mji Kahama	463	48	415	463	176	287	42	19	23	53	11	42
29.	H/W Kalambo	356	79	277	33	19	14	45	4	41	0	0	0
30.	H/W Kaliua	317	63	254	417	133	284	105	12	93	99	6	93
31.	H/W Karagwe	301	41	260	0	0	0	0	0	0	74	11	63
32.	H/W Karatu	513	135	378	0	0	0	87	28	59	58	13	45
33.	H/W Kilolo	467	39	428	643	334	309	0	0	0	0	0	0
34.	H/W Kilombero	874	68	806	150	11	139	179	15	164	10	8	2
35.	H/W Kilwa	332	78	254	332	142	190	78	16	62	60	34	26

Na.	Jina la Halmashauri	Nyumba za Walimu			Samani za walimu			Maabara			Mabweni		
		Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu
36.	H/W Kishapu	364	87	277	364	223	141	0	0	0	0	0	0
37.	H/W Kiteto	184	33	151	294	204	90	0	0	0	108	15	93
38.	H/W Kongwa	339	109	230	358	173	185	72	11	61	61	0	61
39.	H/W Kwimba	616	156	460	823	466	357	31	1	30	65	14	51
40.	H/W Kyela	529	36	493	541	279	262	66	66	0	44	11	33
41.	H/M Lindi	228	25	203	228	187	41	0	0	0	16	6	10
42.	H/W Liwale	175	56	119	285	193	92	48	27	21	32	11	21
43.	H/W Longido	324	52	272	313	179	134	27	6	21	87	34	53
44.	H/W Lushoto	647	52	595	941	704	237	159	11	148	71	7	64
45.	H/W Magu	0	0	0	723	296	427			0	245	21	224
46.	H/W Mbarali	506	56	450	564	232	332	0	0	0	6	1	5
47.	H/Jiji Mbeya	266	72	194	1180	635	545	93	49	44	44	27	17
48.	H/W Mbeya	389	55	334	0	0	0	0	0	0	27	3	24
49.	H/W Meatu	398	102	296	0	0	0	66	13	53	66	9	57
50.	H/W Misenyi	471	37	434	253	248	5	81	44	37	0	0	0
51.	H/W Mkinga	447	39	408	372	327	45	48	30	18	72	5	67
52.	H/W Mlele	223	34	189	223	107	116	0	0	0	8	2	6
53.	H/W Momba	275	46	229	314	115	199	45	42	3	30	10	20
54.	H/W Monduli	320	91	229			0	39	4	35	113	62	51
55.	H/M Moshi	829	88	741	829	500	329	42	33	9	72	67	5
56.	H/W Mpanda	231	31	200	0	0	0	21	6	15	40	13	27
57.	H/Mji Mpanda	253	32	221	0	0	0	0	0	0	7	1	6
58.	H/W Mpwapwa	372	91	281	399	261	138	75	6	69	78	19	59
59.	H/W Muheza	400	37	363	476	270	206	75	10	65	8	4	4
60.	H/W Mwanga	654	65	589	548	374	174	75	34	41	23	10	13
61.	H/Jiji Mwanza	1181	88	1093	660	365	295	90	25	65	0	0	0
62.	H/W Nachingwea	389	58	331	389	129	260	81	21	60	0	0	0
63.	H/W Ngara	259	67	192	460	231	229	0	0	0	44	7	37
64.	H/W Nkasi	278	87	191	278	136	142	0	0	0	44	19	25
65.	H/W Nsimbo	168	41	127	3095	2615	480	0	0	0	40	4	36
66.	H/W Pangani	169	17	152	0	0	0	21	4	17	14	7	7
67.	H/W Rombo	1117	72	1045	1117	730	387	123	81	42	87	6	81
68.	H/W Rungwe	902	92	810	0	0	0	84	82	2	92	15	77
69.	H/W Serengeti	584	110	474	584	292	292	63	26	37	90	21	69
70.	H/W Siha	359	40	319	359	193	166	39	8	31	25	7	18
71.	H/W Simanjiro	296	51	245	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72.	H/W Singida	485	60	425	408	197	211	26	2	24	4	2	2
73.	H/M Sumbawanga	792	74	718	792	373	419	0	0	0	0	0	0
74.	H/W Tabora	249	49	200	0	0	0	51	7	44	51	3	48
75.	H/Jiji Tanga	983	95	888	0	0	0	78	40	38	0	0	0
76.	H/W Tarime	547	113	434	451	327	124	78	10	68	79	3	76

Na.	Jina la Halmashauri	Nyumba za Walimu			Samani za walimu			Maabara			Mabweni		
		Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu
77.	H/W Tunduru	400	110	290	445	292	153	63	30	33	47	17	30
78.	H/W Ukerewe	662	88	574	662	305	357	66	15	51	74	7	67
79.	H/W Ulanga	580	92	488	1160	270	890	81	17	64	8	6	2
80.	H/W Urambo	402	65	337	6273	4803	1470	42	7	35	0	0	0
	Jumla	**34983**	**5327**	**29,656**	**80140**	**59309**	**20,831**	**4293**	**1308**	**2,985**	**3060**	**718**	**2,342**

Kiambatisho xliv: Miundombinu ya Shule za Msingi

Na.	Jina la Halmashauri	Madarasa			Madawati			Vyoo		
		Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Yaliyopo	Upungufu	Mahitaji	Vilivyopo	Upungufu
1	H/Jiji Arusha	1224	767	457	0	0	0	2482	956	1526
2	H/W Arusha	1876	1063	813	0	0	0	2808	1199	1609
3	H/W Babati	1703	1038	665	23026	16895	6131	2597	1597	1000
4	H/Mji Babati	0	0	0	5378	5279	99	719	349	370
5	H/W Biharamulo	1747	626	1121	33008	15006	18002	2640	1185	1455
6	H/W Buhigwe	1163	536	627	28478	10943	17535	2039	607	1432
7	H/W Bukoba	1440	930	510	26151	21496	4655	2765	1243	1522
8	H/M Bukoba	453	274	179	8532	6323	2209	996	335	661
9	H/W Bumbuli	1133	625	508	19342	12916	6426	1938	963	975
10	H/W Busega	1418	639	779	18584	10632	7952	2299	986	1313
11	H/W Busokelo	656	406	250	11742	6403	5339	1149	532	617
12	H/W Chamwino	1491	767	724	18101	8757	9344	2459	1003	1456
13	H/W Chato	1850	737	1113	0	0	0	0	0	0
14	H/W Chemba	1227	751	476	15150	8746	6404	2302	857	1445
15	H/W Chunya	1144	711	433	15209	14707	502	2138	1170	968
16	H/M Dodoma	1722	839	883	22953	11115	11838	3110	1028	2082
17	H/Mji Geita	1166	393	773	18707	9670	9037	1978	570	1408
18	H/W Hanang'	1290	764	526	23953	16464	7489	2613	2283	330
19	H/W Handeni	1496	844	652	30697	13695	17002	3246	1042	2204
20	H/W Ikungi	1370	632	738	18179	11242	6937	2555	1286	1269
21	H/W Ileje	832	586	246	14244	10028	4216	1335	935	400
22	H/M Ilemela	1606	520	1086	32173	9924	22249	2869	815	2054
23	H/W Iramba	1108	625	483	14581	10210	4371	1989	1082	907
24	H/W Iringa	1464	1085	379	27246	17494	9752	2766	1858	908
25	H/W Itilima	2052	676	1376	21292	7689	13603	2595	646	1949
26	H/Mji Kahama	1144	582	562	15265	12427	2838	2070	684	1386
27	H/W Kalambo	1125	649	476	15558	7385	8173	2125	1052	1073
28	H/W Kaliua	1730	625	1105	21487	12534	8953	3231	823	2408
29	H/W Karagwe	1829	888	941	27928	20077	7851	4288	1379	2909
30	H/W Karatu	1300	923	377	23368	16539	6829	2118	1512	606
31	H/W Kilolo	1347	885	462	23494	14436	9058	2244	1353	891
32	H/W Kilombero	1965	1105	860	38078	22852	15226	3759	1458	2301
33	H/W Kilwa	1040	668	372	2223	1104	1119	1950	773	1177
34	H/W Kiteto	796	371	425	16536	7435	9101	896	518	378
35	H/W Kongwa	1460	680	780	19890	9321	10569	2644	850	1794
36	H/W Kwimba	1716	1147	569	38595	16170	22425	4147	1178	2969
37	H/W Kyela	1308	652	656	16196	14539	1657	3532	1123	2409
38	H/M Lindi	374	272	102	4189	3454	735	563	312	251
39	H/W Liwale	514	351	163	8095	6069	2026	1351	338	1013
40	H/W Longido	408	258	150	7219	5418	1801	800	374	426
41	H/W Lushoto	2236	1130	1106	38143	25486	12657	4208	2696	1512
42	H/W Magu	1843	956	887	39966	13513	26453	4116	1207	2909

43	H/W Mbarali	1409	753	656	24784	15474	9310	2239	1181	1058
44	H/Jiji Mbeya	1669	766	903	24936	20872	4064	3254	1234	2020
45	H/W Mbeya	1806	1153	653	22770	21704	1066	2934	1619	1315
46	H/W Mbulu	1445	1053	392			0	2793	2107	686
47	H/W Misenyi	981	652	329	19107	14022	5085	2017	1026	991
48	H/W Mkinga	712	432	280	10469	9072	1397	1340	471	869
49	H/W Mlele	521	246	275	6569	4555	2014	831	335	496
50	H/W Momba	1329	590	739	18756	9548	9208	2309	670	1639
51	H/W Monduli	697	444	253	0	0	0	1103	647	456
52	H/M Moshi	502	485	17	11393	10112	1281	1040	532	508
53	H/W Mpanda	840	305	535	9564	6399	3165	1288	489	799
54	H/Mji Mpanda	548	188	360	7777	5239	2538	1050	267	783
55	H/W Mpwapwa	1385	751	634	20771	8987	11784	2818	1874	944
56	H/W Muheza	1123	661	462	14706	12614	2092	1654	738	916
57	H/W Mwanga	911	609	302	15291	13681	1610	1510	1183	327
58	H/Jiji Mwanza	1740	675	1065	26854	11695	15159	3265	769	2496
59	H/W Nachingwea	947	604	343	17549	9517	8032	1650	932	718
60	H/W Ngara	1585	946	639	21127	16188	4939	3095	967	2128
61	H/W Nkasi	1432	637	795	20536	9888	10648	2974	1021	1953
62	H/W Nsimbo	744	339	405	8689	7496	1193	1239	576	663
63	H/W Pangani	286	228	58	0	0	0	630	285	345
64	H/W Rombo	1285	1053	232	26161	25454	707	2473	2075	398
65	H/W Siha	495	332	163	9272	6662	2610	855	412	443
66	H/W Simanjiro	29948	465	29483	11565	8017	3548	29948	509	29439
67	H/W Singida	1097	656	441	14609	11244	3365	2059	1021	1038
68	H/M Singida	502	337	165	8298	5708	2590	1268	907	361
69	H/M Sumbawanga	1084	435	649	16255	9604	6651	4540	888	3652
70	H/W Tabora	1814	659	1155	33421	16830	16591	2712	1015	1697
71	H/Jiji Tanga	1310	725	585	17467	15007	2460	2360	883	1477
72	H/W Ukerewe	2115	941	1174	40465	16413	24052	3903	1078	2825
73	H/W Urambo	831	467	364	12462	8558	3904	1787	658	1129
	Jumla	**117859**	**47563**	**70296**	**1294579**	**794953**	**499626**	**191367**	**70526**	**120841**

		Walimu			Nyumba za walimu			Samani za Walimu		
Na.	Jina la Halmashauri	Mahitaji	Waliomo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu
1	H/Jiji Arusha	1865	1682	183	1517	112	1405	0	0	0
2	H/W Arusha	0	0	0	1682	251	1431	0	0	0
3	H/W Babati	0	0	0	1381	465	916	2958	1558	1400
4	H/Mji Babati	0	0	0	472	73	399	880	433	447
5	H/W Biharamulo	0	0	0	1187	213	974	2275	1047	1228
6	H/W Buhigwe	0	0	0	765	134	631	2538	965	1573
7	H/W Bukoba	0	0	0	1459	194	1265	2139	1841	298
8	H/M Bukoba	0	0	0	486	60	426	897	553	344
9	H/W Bumbuli	1209	1079	130	1187	190	997	0	0	0
10	H/W Busega	0	0	0	1058	226	832	2176	1070	1106
11	H/W Busokelo	675	556	119	675	138	537	1490	687	803

Na.	Jina la Halmashauri	Walimu			Nyumba za walimu			Samani za Walimu		
		Mahitaji	Waliomo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu
12	H/W Chamwino	1491	1220	271	1491	192	1299	2982	825	2157
13	H/W Chato	0	0	0	1845	238	1607	0	0	0
14	H/W Chemba	1368	989	379	1235	281	954	2674	1070	1604
15	H/W Chunya	1334	1005	329	1305	371	934	2655	1072	1583
16	H/M Dodoma	1722	1713	9	1713	164	1549	0	0	0
17	H/Mji Geita	1166	1046	120	0	0	0	0	0	0
18	H/W Hanang'	0	0	0	1256	399	857	1919	1417	502
19	H/W Handeni	1730	1520	210	1730	210	1520	3783	1596	2187
20	H/W Ikungi	1228	1100	128	1282	387	895	2480	1058	1422
21	H/W Ileje	0	0	0	827	420	407	1618	942	676
22	H/M Ilemela	1600	1517	83	972	89	883	2286	1214	1072
23	H/W Iramba	0	0	0	969	295	674	2367	1077	1290
24	H/W Iringa	1715	1385	330	1464	486	978	0	0	0
25	H/W Itilima	1885	1158	727	1552	419	1133	2788	910	1878
26	H/Mji Kahama	0	0	0	1130	89	1041	2416	928	1488
27	H/W Kalambo	0	0	0	1125	558	567	2086	982	1104
28	H/W Kaliua	0	0	0	1730	320	1410	2733	1066	1667
29	H/W Karagwe	0	0	0	1829	334	1495	3341	1691	1650
30	H/W Karatu	0	0	0	1167	580	587	0	0	0
31	H/W Kilolo	0	0	0	1474	458	1016	0	0	0
32	H/W Kilombero	1965	1696	269	1697	410	1287	0	0	0
33	H/W Kilwa	0	0	0	971	301	670	1438	340	1098
34	H/W Kiteto	999	784	215	999	200	799	784	136	648
35	H/W Kongwa	1687	1282	405	1473	161	1312	3018	1207	1811
36	H/W Kwimba	2043	1788	255	1698	345	1353	4018	1896	2122
37	H/W Kyela	0	0	0	1358	210	1148	2692	1283	1409
38	H/M Lindi	0	0	0	374	84	290	799	443	356
39	H/W Liwale	0	0	0	514	213	301	1206	576	630
40	H/W Longido	405	384	21	403	130	273	0	0	0
41	H/W Lushoto	2218	1821	397	2251	304	1947	5148	2586	2562
42	H/W Magu	0	0	0	1467	301	1166	1843	1413	430
43	H/W Mbarali	0	0	0	1409	356	1053	2682	1326	1356
44	H/Jiji Mbeya	1924	1764	160	1764	93	1671	2869	1702	1167
45	H/W Mbeya	2038	1550	488	2000	534	1466	3399	2034	1365
46	H/W Mbulu	1666	682	984	0	0	0	0	0	0
47	H/W Misenyi	0	0	0	981	230	751	2030	1178	852
48	H/W Mkinga	0	0	0	669	105	564	1362	653	709
49	H/W Mlele	0	0	0	521	122	399	913	371	542
50	H/W Momba	1349	1145	204	1488	443	1045	2615	1014	1601
51	H/W Monduli	0	0	0	695	195	500	1342	684	658
52	H/M Moshi	938	702	236	600	58	542	0	0	0
53	H/W Mpanda	0	0	0	840	205	635	1030	531	499
54	H/Mji Mpanda	0	0	0	571	24	547	953	487	466
55	H/W Mpwapwa	0	0	0	1342	247	1095	2497	1215	1282
56	H/W Muheza	1172	878	294	1161	106	1055	0	0	0
57	H/W Mwanga	1078	818	260	933	137	796	0	0	0
58	H/Jiji Mwanza	1809	1767	42	1767	64	1703	2598	1422	1176

Na.	Jina la Halmashauri	Walimu			Nyumba za walimu			Samani za Walimu		
		Mahitaji	Waliomo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu	Mahitaji	Zilizopo	Upungufu
59	H/W Nachingwea	0	0	0	929	288	641	1938	869	1069
60	H/W Ngara	0	0	0	1521	261	1260	3525	1615	1910
61	H/W Nkasi	0	0	0	1469	302	1167	1739	1033	706
62	H/W Nsimbo	0	0	0	744	250	494	1172	711	461
63	H/W Pangani	0	0	0	201	130	71	412	320	92
64	H/W Rombo	1676	1501	175	1477	225	1252	0	0	0
65	H/W Siha	656	478	178	478	83	395	0	0	0
66	H/W Simanjiro	0	0	0	648	214	434	1237	552	685
67	H/W Singida	1081	786	295	1099	284	815	2188	1186	1002
68	H/M Singida	0	0	0	775	91	684	1573	904	669
69	H/M Sumbawanga	0	0	0	1023	231	792	2043	956	1087
70	H/W Tabora	1556	1484	72	1814	212	1602	3628	3132	496
71	H/Jiji Tanga	0	0	0	1242	100	1142	2477	1217	1260
72	H/W Ukerewe	2236	1685	551	2238	574	1664	3813	1605	2208
73	H/W Urambo	0	0	0	831	171	660	3265	956	2309
Jumla		**47484**	**38965**	**8519**	**84400**	**17340**	**67060**	**125727**	**61555**	**64172**

Kiambatisho xlv: Halmashauri zenye Magari Yaliyotelekezwa

Na.	Mkoa	Jina la Halmashauri	Maelezo	Idadi	Thamani
1	Arusha	H/W Arusha	Magari	2	Haijatajwa
2	Manyara	H/W Babati	Magari	3	Haijatajwa
3	Manyara	H/Mji Babati	Gari na Trekta	2	Haijatajwa
4	Pwani	H/W Bagamoyo	Magari	17	Haijatajwa
5	Simiyu	H/Mji Bariadi	Magari	5	Haijatajwa
6	Kagera	H/W Biharamulo	Magari	5	Haijatajwa
7	Kigoma	H/W Buhigwe	Magari	3	Haijatajwa
8	Simiyu	H/W Busega	Magari	3	Haijatajwa
9	Dar Es Salaam	H/Jiji Dar es Salaam	Magari	4	Haijatajwa
10	Dodoma	H/M Dodoma	Magari	4	Haijatajwa
11	Morogoro	H/W Gairo	Magari	2	Haijatajwa
12	Geita	H/Mji Geita	Magari	2	Haijatajwa
13	Dar Es Salaam	H/M Ilala	Gari	1	Haijatajwa
14	Mwanza	H/M Ilemela	Magari	3	Haijatajwa
15	Iringa	H/W Iringa	Magari na Pikipiki	10	Haijatajwa
16	Simiyu	H/W Itilima	Magari	1	Haijatajwa
17	Rukwa	H/W Kalambo	Magari	8	Haijatajwa
18	Kagera	H/W Karagwe	Magari	2	Haijatajwa
19	Arusha	H/W Karatu	Magari	4	Haijatajwa
20	Pwani	H/W Kibaha	Magari	2	Haijatajwa
21	Tanga	H/W Kilindi	Magari	7	Haijatajwa
22	Iringa	H/W Kilolo	Magari na Pikipiki	11	Haijatajwa
23	Morogoro	H/W Kilombero	Magari	11	Haijatajwa
24	Shinyanga	H/W Kishapu	Magari	5	Haijatajwa
25	Dodoma	H/W Kondoa	Magari	6	Haijatajwa
26	Tanga	H/W Korogwe	Magari na Pikipiki	15	Haijatajwa
27	Tanga	H/Mji Korogwe	Magari na Trekta	8	Haijatajwa
28	Mbeya	H/W Kyela	Magari	7	Haijatajwa
29	Kagera	H/W Kyerwa	Magari	1	Haijatajwa
30	Arusha	H/W Longido	Magari na Pikipiki	13	Haijatajwa
31	Njombe	H/W Ludewa	Magari na Pikipiki	17	Haijatajwa
32	Tanga	H/W Lushoto	Magari	5	Haijatajwa
33	Pwani	H/W Mafia	Magari	7	Haijatajwa
34	Njombe	H/W Makete	Magari	4	Haijatajwa
35	Mtwara	H/W Masasi	Magari	10	Haijatajwa
36	Simiyu	H/W Maswa	Magari	11	Haijatajwa
37	Mbeya	H/W Mbarali	Magari	2	Haijatajwa
38	Mbeya	H/Jiji Mbeya	Magari	2	Haijatajwa
39	Mbeya	H/W Mbeya	Magari	4	Haijatajwa
40	Ruvuma	H/W Mbinga	Magari	8	Haijatajwa
41	Mbeya	H/W Mbozi	Magari	6	Haijatajwa
42	Manyara	H/W Mbulu	Magari	3	Haijatajwa
43	Simiyu	H/W Meatu	Magari	21	Haijatajwa
44	Mwanza	H/W Misungwi	Magari	8	Haijatajwa
45	Singida	H/W Mkalama	Magari	4	Haijatajwa

Na.	Mkoa	Jina la Halmashauri	Maelezo	Idadi	Thamani
46	Tanga	H/W Mkinga	Magari	3	Haijatajwa
47	Katavi	H/W Mlele	Magari	3	Haijatajwa
47	Mbeya	H/W Momba	Magari	6	Haijatajwa
49	Arusha	H/W Monduli	Magari	4	Haijatajwa
50	Morogoro	H/W Morogoro	Magari	10	Haijatajwa
51	Kilimanjaro	H/M Moshi	Magari	15	Haijatajwa
52	Katavi	H/W Mpanda	Magari	4	Haijatajwa
53	Katavi	H/Mji Mpanda	Magari	3	Haijatajwa
54	Dodoma	H/W Mpwapwa	Magari	11	Haijatajwa
55	Mwanza	H/Jiji Mwanza	Magari	10	Haijatajwa
56	Ruvuma	H/W Namtumbo	Magari	7	Haijatajwa
57	Arusha	H/W Ngorongoro	Magari	8	Haijatajwa
58	Njombe	H/W Njombe	Magari	6	Haijatajwa
59	Njombe	H/Mji Njombe	Magari	3	Haijatajwa
60	Rukwa	H/W Nkasi	Magari	10	Haijatajwa
61	Katavi	H/W Nsimbo	Magari	1	Haijatajwa
62	Shinyanga	H/M Shinyanga	Magari	10	Haijatajwa
63	Manyara	H/W Simanjiro	Magari	5	Haijatajwa
64	Singida	H/M Singida	Magari	4	Haijatajwa
65	Rukwa	H/W Sumbawanga	Magari	6	Haijatajwa
66	Rukwa	H/M Sumbawanga	Magari	4	Haijatajwa
67	Tabora	H/M Tabora	Magari	8	Haijatajwa
68	Mwanza	H/W Ukerewe	Magari	2	Haijatajwa

Kiambatisho xlvi: Kesi zilizoko Mahakamani kwa kila Halmashauri

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi cha fedha kinachodaiwa (TZS.)	Idadi ya Kesi zenye thamani ya fedha	Idadi ya kesi zisizo na thamani ya fedha	Jumla ya kesi
1.	H/Jiji Arusha	11,208,038,100.00	11	7	18
2.	H/W Arusha	12,000,000.00	1	6	7
3.	H/Mji Babati	-	0	6	6
4.	H/W Bagamoyo	5,245,713,203.00	16	7	23
5.	H/W Bahi	246,690,908.00	5	0	5
6.	H/W Bariadi	35,000,000.00	1	3	4
7.	H/mji Bariadi	343,146,573.00	5	0	5
8.	H/W Biharamulo	678,818,089.00	4	0	4
9.	H/W Bukoba	70,553,500.00	3	3	6
10.	H/M Bukoba	6,431,118,100.00	24	0	24
11.	H/W Bukombe	104,393,024.00	3	0	3
12.	H/W Bumbuli	-	0	2	2
13.	H/W Bunda	302,000,000.00	5	0	5
14.	H/W Busokelo	15,000,000.00	1	2	3
15.	H/W Butiama	759,218,000.00	7	0	7
16.	H/W Chamwino	359,599,091.00	2	0	2
17.	H/W Chato	784,000.00	2	0	2
18.	H/Jiji Dar es salaam	172,197,973,052.00	28	0	28
19.	H/M Dodoma	1,430,051,528.00	11	0	11
20.	H/W Geita	589,190,167.00	6	1	7
21.	H/mji Geita	101,680,000.00	2	0	2
22.	H/W Hai	-	0	15	15
23.	H/W Handeni	123,418,000.00	4	1	5
24.	H/W Ileje	311,342,753.90	6	0	6
25.	H/M Iringa	564,017,300.00	3	0	3
26.	H/Mji Kahama	74,316,675.00	2	0	2
27.	H/W Kalambo	275,699,333.00	6	1	7
28.	H/W Karagwe	984,200,000.00	27	1	28
29.	H/W Karatu	780,830,000.00	4	2	6
30.	H/W Kibaha	349,000,000.00	2	1	3
31.	H/Mji Kibaha	823,012,324.00	19	5	24
32.	H/W Kibondo	355,996,701.00	9	0	9
33.	H/M Kigoma/Ujiji	5,796,566,944.00	16	0	16
34.	H/W Kilindi	432,554,285.00	4	0	4
35.	H/W Kilolo	455,600,000.00	3	0	3
36.	H/W Kilombero	69,241,666.00	2	11	13
37.	H/W Kilwa	485,643,182.00	5	1	6
38.	H/M Kinondoni	43,749,150,561.00	196	0	196
39.	H/W Kisarawe	727,415,545.99	11	2	13
40.	H/W Kishapu	816,333,010.00	3	0	3
41.	H/W Kiteto	100,000,000.00	1	0	1
42.	H/W Kondoa	869,280,000.00	8	0	8
43.	H/W Kongwa	326,662,713.00	4	0	4
44.	H/W Korogwe	75,762,347.00	4	1	5
45.	H/Mji Korogwe	412,500,000.00	7	9	16
46.	H/W Kwimba	125,380,000.00	5	0	5
47.	H/W Kyela	42,850,457.00	2	0	2
48.	H/W Kyerwa	224,448,639.00	7	5	12
49.	H/M Lindi	346,018,000.00	5	2	7
50.	H/W Liwale	260,000,000.00	1	0	1
51.	H/W Longido	-	0	1	1
52.	H/W Magu	15,985,583,866.00	15	0	15
53.	H/Mji Makambako	40,000,000.00	1	0	1

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi cha fedha kinachodaiwa (TZS.)	Idadi ya Kesi zenye thamani ya fedha	Idadi ya kesi zisizo na thamani ya fedha	Jumla ya kesi
54.	H/W Manyoni	153,610,800.00	8	0	8
55.	H/W Masasi	517,150,817.00	7	0	7
56.	H/Mji Masasi	640,000,000.00	4	0	4
57.	H/W Mbarali	52,656,500.00	3	2	5
58.	H/Jiji Mbeya	912,908,087.00	16	18	34
59.	H/W Mbeya	320,997,900.00	4	0	4
60.	H/W Mbozi	1,098,335,091.00	15	10	25
61.	H/W Mbulu	-	0	4	4
62.	H/W Meatu	135,064,000.00	5	0	5
63.	H/W Meru	216,274,258.00	5	4	9
64.	H/W Mkinga	-	0	7	7
65.	H/W Mkuranga	206,947,200.00	1	1	2
66.	H/W Mlele	154,596,250.00	2	0	2
67.	H/W Momba	6,000,000.00	3	0	3
68.	H/W Monduli	1,064,926,900.00	11	2	13
69.	H/M Morogoro	-	0	5	5
70.	H/M Moshi	-	11		11
71.	H/W Mpanda	-	0	1	1
72.	H/W Mpwapwa	165,158,633.00	3	0	3
73.	H/W Msalala	185,907,360.00	3	0	3
74.	H/W Mtwara	91,250,000.00	1	0	1
75.	H/M Mtwara	17,468,392,196.00	13	0	13
76.	H/W Mufindi	1,658,390,000.00	4	2	6
77.	H/W Muheza	107,560,450.00	6	0	6
78.	H/M Musoma	1,243,053,759.89	27	0	27
79.	H/W Mwanga	55,870,400.00	2	0	2
80.	H/Jiji Mwanza	2,318,083,618.00	13	13	26
81.	H/W Nanyumbu	554,565,161.00	3	0	3
82.	H/W Newala	195,000,000.00	2	0	2
83.	H/W Ngara	197,500,000.00	4	0	4
84.	Nkasi DC	192,000,000.00	3	0	3
85.	H/W Nyang'ware	19,452,500.00	3	0	3
86.	H/W Rombo	45,000,000.00	1	2	3
87.	H/W Rorya	48,806,245.00	1	0	1
88.	H/W Ruangwa	440,000.00	1	0	1
89.	H/W Rufiji	564,925,000.00	1	3	4
90.	H/W Rungwe	1,383,259,533.00	12	16	28
91.	H/W Same	155,280,400.00	4	1	5
92.	H/W Sengerema	299,933,153.00	11	2	13
93.	H/W Shinyanga	186,832,906.86	6	5	11
94.	H/M Shinyanga	37,000,000.00	2	0	2
95.	H/W Simanjiro	33,568,000.00	1	4	5
96.	H/W Singida	1,017,600,000.00	3	1	4
97.	H/M Singida	389,542,990.00	6	0	6
98.	H/M Songea	342,424,200.00	3	5	8
99.	H/W Sumbawanga	-	0	9	9
100.	H/M Sumbawanga	1,294,000,000.00	7	4	11
101.	H/W Tabora	100,000,000.00	1	0	1
102.	H/M Tabora	809,000,000.00	4	0	4
103.	H/W Tandahimba	400,000,000.00	1	2	3
104.	H/Jiji Tanga CC	8,478,834,009.00	33	2	35
105.	H/M Temeke	377,000,000.00	2	0	2
106.	H/Mji Tunduma	512,000,000.00	4	7	11
107.	H/W Urambo	67,000,000.00	2	0	2
108.	H/W Ushetu	185,308,100.00	3	0	3

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi cha fedha kinachodaiwa (TZS.)	Idadi ya Kesi zenye thamani ya fedha	Idadi ya kesi zisizo na thamani ya fedha	Jumla ya kesi
Jumla		322,773,198,055.64	810	227	1,037

Kiambatisho xlvii: Mikopo ya Bodi ya Elimu ya Juu ambayo Haijalipwa

Na.	Jina la Halmashauri	Utambuzi wa wanufaika haukufanyika	Bodi haikujulishwa kuhusu wanufaika wa mkopo	Kiasi cha mkopo ambacho hakijarejeshwa (TZS.)
1	H/Jiji Arusha		√	
2	H/W Babati	√	√	
3	H/Mji Babati	√	√	
4	H/W Bahi			187,382,897
5	H/W Buhigwe	√		
6	H/W Chato	√	√	
7	H/W Chemba	√		
8	H/W Chunya			
9	H/M Dodoma	√	√	
10	H/W Gairo	√	√	
11	H/W Hanang'	√	√	
12	H/W Igunga			40,686,224
13	H/W Ikungi	√		
14	H/W Ileje	√	√	
15	H/W Iramba	√		
16	H/W Iringa			96,890,920
17	H/M Iringa	√	√	
18	H/W Kaliua			13,356,000
19	H/W Karatu	√	√	
20	H/W Kasulu	√	√	
21	H/W Kibondo	√		
22	H/W Kigoma	√		
23	H/W Kilolo			84,452,443
24	H/W Kilombero	√	√	
25	H/M Kinondoni	√	√	
26	H/W Kiteto	√	√	
27	H/W Kondoa	√	√	
28	H/W Kwimba	√	√	
29	H/W Magu	√	√	
30	H/W Manyoni	√	√	
31	H/Jiji Mbeya		√	
32	H/W Mbeya	√	√	
33	H/W Mbinga	√	√	
34	H/W Mbozi	√	√	
35	H/W Meru	√	√	
36	H/W Mkalama	√	√	
37	H/W Momba	√	√	
38	H/W Moshi			238,693,232
39	H/M Musoma	√		
40	H/W Mvomero	√	√	
41	H/Jiji Mwanza	√	√	
42	H/W Namtumbo	√	√	

43	H/W Nkasi			245,649,031
44	H/W Nyang'ware	√	√	
45	H/W Sengerema	√	√	
46	H/W Singida	√	√	
47	H/M Singida	√	√	
48	H/M Songea	√	√	
49	H/W Tunduru	√	√	
50	H/W Ukerewe	√	√	
51	H/W Urambo			7,358,083
Jumla				**914,468,830**

Kiambatisho xlviii: Miradi iliyokaguliwa yenye mapungufu ya kiutendaji

Taasisi iliyofanya manunuzi	Maelezo ya Mradi	Thamani ya mkataba TZS.	alama
H/W Kigoma	Matengenezo ya muda ya barabara ya Chankabwimba – Mkongoro, Matengenezo sehemu korofi ya barabara ya Pasua - Bitale na Matengenezo ya kawida ya barabara ya Bitale – Bubango (Lot 2)	82,760,000	44.0%
	Matengenezo ya kawaida ya barabara ya Kibilizi – Kalalangabo (Km 3), Mlati – Mtanga (Km 2.5) na Mlati - Kagongo (Km 8)	20,127,000	44.0%
	Ujenzi wa jengo la kuhudumia wagonjwa wa nje (OPD) katika kijiji cha Nyarubanda	49,944,800	37.8%
	Ujenzi wa jengo moja la Maabara katka shule ya sekondari ya Nyarubanda	61,897,000	37.8%
	Ugavi wa vifaa na kutengeneza mtandao wa usambaji maji katika H/W Kigoma vijijinii	680,338,450	48.7%
	Matengezo ya Muda ya barabara ya Kamara – Nkungwe (Km 6) na matengenezo ya kawaida ya barabara ya Mahembe – Nkungwe	88,936,000	44.0%
H/W Kibondo	Matengenezo ya muda barabara za Kibondo mjini Km 5 na barabara ya Kibondo – Kumbanga Km 4, Matengenezo ya kawida ya barabara za Kibondo mjini Km 10 na Kibondo – Kumbanga Kmn 13, Matengenezo ya sehemu korofi katika barabara za kibondo – Biturana Km 5 na ujenzi wa mitaro Kibondo mjini	214,115,250	47.5%
	Ukarabati na Upanuzi wa mhagawa ulipo kwenye Chuo cha Maafisa Tabibu kichopo kibondo	78,596,617	31.6%
H/M Kinondoni	Kuipandisha hadhi barabara ya Biafra – ublozi wa Ufaransa (Km 0.85)	808,389,107	32.4%
	Kujenga kwa kiwango cha lami barabara ya Masjid Quba	3,325,346,200	27.1%
H/M Ilala	Ujenzi wa kalvati ya pembe katika barabara ya Kinyerezi - Bonyokwa	250,340,000	32.4%
	Matengenezo ya bara bara ya Kinyerezi (Km 0.5) kwa kiwango cha lami nyepesi (Surface Dressing Level - Phase III Lot 2)	109,190,000	32.4%
H/W Muleba	Ujenzi wa vitako vya zege na makalvati	136,941,000	35%
	Ujenzi wa bomba lenye msukumo la maji katika kijiji Ruhanga	846,570,835	39%
	Ujenzi wa uzio wa Makao makuu ya Ofisi ya Halmashauri ya wilaya Muleba awamu ya pili	50,000,000	31.60%
	Ujenzi na ufungaji wa pampu katika Skimu ya umwagiliaji ya Kyota na ufungaji wa pampu na utandazaji wa mabomba katika Skimu ya umwagiliaji ya Buyaga		

		234,744,196	26.80%
	Ujenzi wa mtandao wa usambazaji maji katika kijiji cha Kangaza	579,884,266	23.30%
	Ujenzi na ukarambati wa mtandao wa usambazaji maji katika kijiji Kangaza	746,013,199	23.50%
	Ujenzi wa mtandao wa usambazaji maji wa Karutanga uliupo H/W Muleba	614,149,540	30.4%
	Matengenezo ya kawaida ya barabara ya Kamishango - Nyawaibaga (Km 21) na matengenezo ya muda ya barabara ya Kamishango – Nyawaibaga (Km 5)	84,610,000	41.2%
H/W Bariadi	Matengezo ya sehemu korofi katika barabara Igegu - Matongo km 10 na Isuyu- Nyawa km 7	12,230,375	46.2%
H/W Mpanda	Ujenzi wa mfumo wa usambazi maji na kazi za ujenzi katika kijiji cha Igagala	494,627,990	46%
H/W Mbozi	Ukarabati wa ghala katika kijiji cha Nansana	71,738,730	47%
H/W Iramba	Matengenezo ya kawaida katika barabara ya Mbelekese- Misuna – Tumuli (Km 10.5), Matengenezo ya kawaida katika barabara ya Milade – Kaselya (Km 9), barabara Kaselya - Nsonga (Km 6) na ujenzi wa miundombinu katika barabara ya Mbelekese- Misuna - Tumuli na barabara ya Songambele - Misuna - Tumuli LGA/118/2014/2015/W/15 - zabuni 1)	225,487,000	46.20%
	Matengenezo ya muda ya barabara ya Kitusha - Kinampanda (Km 4), Matengenezo ya kawida ya barabara ya Kinakumi - Kinampanda (KM 21), Barabara ya Kinakumi - Kisana (Km 5) na Ujenzi wa miundombinu ya barabara ya Kinakumi – Kinampanda (GA/118/2014/2015/W/15 - zabuni 2/	99,266,000	46.50%
	Matengenezo ya kawida ya barabara Kiomboi – Uwanza - Kinampanda (Km 15.34), matengenezo ya sehemu korofi katika Barbara ya old Kiomboi - Kisimba - Kisiriri (Km 5.6) na ujenzi wa miundo mbinu katika barabara old Kiomboi - Kisimba – Kisiriri	61,945,500	46.53%
	Utoaji wa huduma ili kuboresha Wazalishaji, wasindikaji na Ushirika wa masoko Katika H/W Iramba	237,640,000	19.76%
H/W Karatu	Mkataba Na. LGA/002/HQ/2014-2015/Q/OWS/01 wa ujenzi wa vyoo vya Umma ndani ya stendi ya Mabasi Karatu	35,858,900	38.3%
	Jumla	**10,301,687,955**	

Kiambatisho xlix: Udhaifu katika Utunzaji wa Mazingira

Na.	Halmashauri	Udhaifu ulioonekana katika utunzaji wa mazingira
1.	H/Jiji Arusha	i. Jamii imejenga tabia ya kutupa taka kwenye Mazingira yanayozunguka makazi yao na vyanzo vya maji, hasa maeneo ya kata ya Sombetini na Kaloleni. ii. Kutobomolewa kwa choo kisichotumika na kinachohatarisha maisha ya wanafunzi katika shule ya Msingi Njiro iii. Kukosekana kwa mkaguzi Mazingira kama inavyotakiwa na sehemu ya XVI ya kifungu 182 (1) , (2) na 183 (1), (2), (3) cha Sheria ya Usimamizi wa Mazingira Na.20 ya mwaka2004.
2.	H/W Arusha	i. Hakuna mifumo ya kudhibiti/kuzima moto kwenye majengo ya Halmashauri. ii. Kutoandaliwa kwa mpango wa mwaka wa mazingira kwa mujibu wa kifungu cha 42(1) na (2)cha sheria ya Usimamizi wa Mazingira Na. 20 yamwaka 2004. iii. Halmashauri haikuchambua miradi iliyohitaji tathmini ya adhari katika mazingira kabla ya utekelezaji kwa mujibu wa jedwali la 1 katika kanuni za mazingira za mwaka 2005. iv. Hakuna sera ya usimamizi wa mazingira.
3.	H/Mji Babati	i. Eneo la kutupa taka halina uzio, hakuna mahali pa kupima kiwango cha taka kabla ya kuzitupa,na hakuna tanuru la kuchoma taka. ii. Katika shamba la katani eneo la Sirato lilitengwa eneo la muda la kutupa taka oefu; ambapo ilibainika kwamba taka hizo haziwekewi dawa kabla ya kutupwa, hakuna bango linalotaarifu watu kutopita eneo hilo hatarishi, na eneo husika liko karibu na barabara inayotumiwa na wanaichi. iii. Kuna changamoto zinazokabili maendeleo ya ziwa Babati ikiwemo ufinyu wa makadirio yaliyopitishwa kwa ajili ya kulinda na kutunza ziwa, doria dhidi ya uvuvi haramu ziwani, uhaba wa wataalam wa mambo ya uvuvi. iv. Karibu na eneo la ziwa; jamii inafanya shughuli mbalimbali zikiwemo kilimo, kukata miti, makazi, utengenezaji wa matofali, kuosha magari na ufugaji. v. Karibu na ofisi ya stoo za ziwa umefanyika ujenzi wa Hoteli kinyume na makubaliano yaliyowekwa ambapo imepelekea kuwa na mazingira mabaya yaziwa.
4.	H/W Bahi	Halmashauri haikuainisha miradi inayohitaji tathmini ya adhari katika mazingira kabla ya utekelezaji kwa mujibu wa jedwali la 1 katika kanuni za mazingira za mwaka 2005 wakati kuna shughuli za uchimbaji madini zinazoendelea katika kijiji cha Asanje.
5.	H/W Biharamulo	Halmashauri inachelewa kuondoa taka katika maeneo zinapokusanywa, na taka nyingi huonekana zikizagaa mahali ambapo hapana uzio.
6.	H/M Bukoba	Eneo zinapokusanywa taka lilionekana kujaa taka nyingi sana; kwani eneo lililotengwa rasmi kwa ajili ya kukusanyia taka halitumiki hivyo kupelekea taka kutupwa nje ya jengo la kukusanyia taka.
7.	H/W Busega	Hakuna eneo lililotengwa la kutupa taka ngumu zinazotoka maeneo mbalimbali katika mji wa Nyashimo kinyume na kifungu cha 118 cha sheria ya Usimamizi wa Mazingira ya mwaka 2004.
8.	H/W Busokelo	Wanakijiji walionekana kuchimba mchanga eneo la Lufilyo, Isale, na eneo la Mto na daraja la Mwatisi.
9.	H/W Chamwino	i. Uchimbaji umeanza katika vijiji vya Hanet na Itiso bila kufanyika kwa tathmini ya adhari yake kwenye mazingira hayo. ii. Ukataji miti uliokithiri bila idhini kwa ajili ya biashara ya mkaa na kuni kinyume na sheria ya misitu ya mwaka 2002 inayotoa utaratibu wa usimamizi wa rasilimali za asili.
10.	H/W Chunya	i. Kuna uhaba wa vifaa, mashine na nyenzo za kukusanya, kusarifisha na kutupa taka ngumu na taka oefu. Kwani kwa sasa taka ngumu zinazozalishwa kwa mwezi ni tani 1460 ikilinganishwa na uwezo wa Halmashauri wa kukusanya taka kwa mwezi ambao ni tani 450 sawa na asilimia 29. ii. Hakuna eneo maalumu la kutupa takataka lenye uzio hivyo kupelekea watu kutupa takataka maeneo yasiyopangwa.
11.	H/M Ilemela	Nilibaini machimbo ya mchanga na mawe kinyume cha sheria katika eneo la Magaka, Maseleme, Nsumba PPF, Kiseke, Jiwe Kuu, Nyamadoke, Shibula, CBE Hill, Kilabela na Nyamhongolo.
12.	H/W Itilima	Hakuna eneo lililotengwa kwa ajili ya kutupa takataka kutoka maendeo mbalimbali katika mji wa Lagangabilili.
13.	H/W Kibaha	Kuvamia kwa wachimbaji wadogowadogo katika eneo la kata za Soga, Kikongo na Bokomnemela. Uchomwaji misitu usiodhibitiwa, wawindaji na wafugaji wanachoma misitu au maeneo ya wazi katika kilimo cha kuhamahama, uwindaji wa wanyama pori na utafutaji wa malisho ya mifugo.
14.	H/Mji Kibaha	i. Taka ngumu hazikusanywi katika eneo la soko la Kongowe na picha ya ndege mkabala na barabara ya Morogoro. ii. Halmashauri ya Mji wa kibaha inazalisha takribani tani 50,951 za taka ngumu kwa mwaka wakati uwezo wa kutupa taka ni tani 12,005 sawa na asilimia 24 hivyo kupelekea asilimia 76 ya taka ngumu kutokusanywa. iii. Maeneo ya kutupa taka hayajaboreshwa.

Na.	Halmashauri	Udhaifu ulioonekana katika utunzaji wa mazingira
15.	H/W Kishapu	i. Uwezo mdogo wa Halmashauri wa kukusanya na kusafirisha taka. ii. Hakuna eneo lililotengwa kwa ajili ya kutupa taka ngumu.
16.	H/M Lindi	Ilibainika kwamba shughuli za kilimo na shughuli nyingine hufanywa katika vyanzo vya maji eneo la Mingoyo na taka hutupwa karibu na maeneo ya makazi katika eneo la Ndolo na Kariakoo.
17.	H/W Mafia	Taka ngumu hurushwa maeneo ya makazi katika eneo la Kilindoni (Ismailia).
18.	H/W Masasi	i. Uchimbaji holela katika eneo la Msanga ambapo hapana huduma ya vyoo. ii. Hakuna vifaa vya kuzima moto katika jengo la hospitali ya Newala.
19.	H/W Mbozi	Kuwepo kwa maji yenye mafuta katika visima vilivyochimbwa eneo la kata ya Mlowo.
20.	H/W Mbulu	Maeneo ya kutupa taka hayajajengwa.
21.	H/W Misenyi	Halmashauri huchelewa kuondoa taka kwenye maeneo zinapokusanywa.
22.	H/W Misungwi	Maeneo ya kukusanyia taka katika eneo la barabara za soko yako karibu na makazi ya watu bila mfumo mzuri wa kuzidhibiti kama vile kuwepo kwa uzio kuzuia watu kuingia maeneo hayo bila idhini.
23.	H/W Mkalama	Uhaba wa watumishi kwenye idara ya mazingira.
24.	H/W Mkuranga	i. Hakuna maeneo ya kutupa taka. ii. Hakuna mkaguzi wa mazingira iii. Hakuna tathmini iliyofanyika ya adhari za kazi za uwekezaji wa ndani zinazofanyika.
25.	H/W Momba	Huduma ya toshelevu ya vyoo katika Halmashauri.
26.	H/W Morogoro	i. Kuna kukithiri kwa ukataji miti, ufugaji usiowiana na mazingira, na uchomaji misitu katika maeneo yaliyokatazwa. ii. Uvamizi wa wachimbaji wadogowadogo iii. Hakuna usimamizi mzuri wa kutupa taka ngumu.
27.	H/W Moshi	i. Maeneo ya kukusanyia taka ngumu katika eneo la soko Marangu hayatunzwi vizuri. ii. Bwalo la kulia chakula katika shule ya sekondari ya wasichana Ashira halina hali nzuri.
28.	H/M Moshi	Hakuna utaratibu mzuri wa kutupa taka katika kiwanda cha ngozi Moshi.
29.	H/W Mpwapwa	Uwezo mdogo wa Halmashauri wa kukusanya taka na uhaba wa vyoo katika eneo la soko.
30.	H/M Mtwara	Majengo ya kudumu karibu na bahari ya Hindi yaliyijengwa na NAF BEACH HOTEL kinyume cha makubaliano na uongozi wa Halmashauri.
31.	H/W Muleba	Kuchelewa kutoa taka katika eneo la soko la Muleba Kariakoo na stendi ya basi.
32.	H/W Mvomero	Eneo la mnada wa mifugo Dakawa halina eneo maalumu la kuchanja mifugo, hakuna mashimo ya kutupa taka ngumu na vyoo kwenye eneo la mnada.
33.	H/Jiji Mwanza	i. Kuwepo kwa taka katika eneo la stendi ya mabasi Nyegezi karibu na migahawa na maeneo ya makazi bila usimamizi mzuri kama vile uzio. ii. Hakuna mtiririko mzuri wa uchafu wa damu za wanyama kwenye machinjio ya Nyakato.
34.	H/W Newala	Eneo la kutupa taka limeweka nyuma ya chuo cha uuguzi cha Newala, na Chitandi.
35.	H/W Ngorongoro	Uchimbaji wa miamba katika kijiji cha Mgongo.
36.	H/W Same	Kuwepo kwa taka ngumu katika barabara ya Hedaru kwa muda mrefu bila kutolewa.
37.	H/W Simanjiro	Machinjio ya Halmashauri yasiyofaa kwa matumizi, na utunzaji duni wa nyara zilizopatikana.
38.	H/M Singida	Uwezo mdogo wa Halmashauri wa kukusanya na kuzisafirisha taka ngumu.
39.	H/Jiji Tanga	Eneo la kukusanya taka lina taka zilizooza ambazo haziondolewi kwa wakati hivyo kusababisha harufu mbaya katika eneo la soko.
40.	H/W Ukerewe	Magari yanayokusanya taka hayafunikwi hivyo hupeleka taka zinazobebwa kusambaaa njiani yanakopita.

Kiambatisho I: Orodha ya Halmashauri Zinazodaiwa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/Jiji Arusha	4,237,793,108	2.	H/Jiji Mbeya	2,519,942,000
3.	H/W Arusha	2,503,888,445	4.	H/W Mbeya	2,265,063,230
5.	H/W Babati	694,567,868	6.	H/W Mbinga	535,938,506
7.	H/Mji Babati	2,295,940,532	8.	H/W Mbogwe	518,039,172
9.	H/W Bagamoyo	2,184,081,212	10.	H/W Mbozi	523,175,226
11.	H/W Bahi	2,136,147,326	12.	H/W Mbulu	738,656,000
13.	H/W Bariadi	1,103,827,000	14.	H/W Meatu	879,185,031
15.	H/Mji Bariadi	413,277,000	16.	H/W Meru	890,254,678
17.	H/W Biharamulo	175,470,897	18.	H/W Misenyi	211,434,533
19.	H/W Buhigwe	116,168,669	20.	H/W Misungwi	472,018,814
21.	H/W Bukoba	740,831,836	22.	H/W Mkalama	571,431,000
23.	H/M Bukoba	983,974,010	24.	H/W Mkinga	608,957,409
25.	H/W Bukombe	731,636,159	26.	H/W Mkuranga	954,115,916
27.	H/W Bumbuli	326,928,380	28.	H/W Mlele	368,518,000
29.	H/W Bunda	3,698,483,000	30.	H/W Momba	223,789,032
31.	H/W Busega	173,906,379	32.	H/W Monduli	1,416,467,134
33.	H/W Busokelo	1,381,538,210	34.	H/W Morogoro	1,545,810,883
35.	H/W Butiama	674,353,300	36.	H/M Morogoro	203,092,263
37.	H/W Chamwino	1,524,288,952	38.	H/W Moshi	1,326,800,314
39.	H/W Chato	640,123,234	40.	H/M Moshi	2,299,820,801
41.	H/W Chemba	690,982,153	42.	H/W Mpanda	1,056,464,000
43.	H/W Chunya	661,248,622	44.	H/Mji Mpanda	77,989,527
45.	H/Jiji Dar es salaam	3,545,748,000	46.	H/W Mpwapwa	1,111,864,030
47.	H/M Dodoma	5,181,717,304	48.	H/W Msalala	1,222,017,897
49.	H/W Gairo	273,739,072	50.	H/W Mtwara	920,889,000
51.	H/W Geita	1,532,640,526	52.	H/M Mtwara	537,305,000
53.	H/Mji Geita	200,592,563	54.	H/W Mufindi	1,597,267,838
55.	H/W Hai	944,720,504	56.	H/W Muheza	752,659,323
57.	H/W Hanang'	690, 213,000	58.	H/W Muleba	724,020,261
59.	H/W Handeni	454,160,349	60.	H/W Musoma	511,584,903
61.	H/W Igunga	1,675,959,672	62.	H/M Musoma	1,724,441,144
63.	H/W Ikungi	909,977,000	64.	H/W Mvomero	1,360,820,198
65.	H/M Ilala	10,533,239,235	66.	H/W Mwanga	868,428,126
67.	H/W Ileje	319,533,025	68.	H/Jiji Mwanza	2,428,532,584
69.	H/M Ilemela	1,512,116,859	70.	H/W Nachingwea	871,605,000
71.	H/W Iramba	588,538,000	72.	H/W Namtumbo	161,905,871
73.	H/W Iringa	2,925,437,366	74.	H/W Nanyumbu	1,253,225,272
75.	H/M Iringa	3,458,800,885	76.	H/W Newala	132,913,067
77.	H/W Itilima	461,187,273	78.	H/W Ngara	2,394,878,463
79.	H/Mji Kahama	790,090,641	80.	H/W Ngorongoro	966,650,367
81.	H/W Kakonko	790,470,059	82.	H/W Njombe	1,017,726,106
83.	H/W Kalambo	397,142,000	84.	H/Mji Njombe	738,307,165
85.	H/W Kaliua	929,838,540	86.	H/W Nkasi	4,801,226,000
87.	H/W Karagwe	4,844,331,000	88.	H/W Nsimbo	195,735,012
89.	H/W Karatu	1,567,036,324	90.	H/W Nyang'hwale	112,434,394
91.	H/W Kasulu	2,571,472,000	92.	H/W Nyasa	397,189,138
93.	H/W Kibaha	1,447,801,931	94.	H/W Nzega	1,373,756,512
95.	H/Mji Kibaha	1,242,223,923	96.	H/W Pangani	232,262,322
97.	H/W Kibondo	555,392,410	98.	H/W Rombo	333,351,107
99.	H/W Kigoma	330,453,000	100.	H/W Rorya	2,282,815,575
101.	H/M Kigoma/Ujiji	1,085,713,248	102.	H/W Ruangwa	1,414,752,790
103.	H/W Kilindi	1,301,754,996	104.	H/W Rufiji	921,595,110
105.	H/W Kilolo	935,401,674	106.	H/W Rungwe	2,567,341,827
107.	H/W Kilombero	371,129,681	108.	H/W Same	2,419,759,514
109.	H/W Kilosa	1,545,810,883	110.	H/W Sengerema	1,124,044,000
111.	H/W Kilwa	110,439,319	112.	H/W Serengeti	537,632,000

113.	H/M Kinondoni	16,636,330,668	114.	H/W Shinyanga	2,324,532,071
115.	H/W Kisarawe	348,311,456	116.	H/M Shinyanga	607,783,052
117.	H/W Kishapu	838,000,000	118.	H/W Siha	748,101,978
119.	H/W Kiteto	1,132,884,590	120.	H/W Sikonge	907,614,270
121.	H/W Kondoa	316,743,914	122.	H/W Simanjiro	1,058,622,435
123.	H/W Kongwa	1,125,742,733	124.	H/W Singida	689,204,000
125.	H/W Korogwe	959,845,758	126.	H/M Singida	868,359,752
127.	H/Mji Korogwe	780,911,259	128.	H/W Songea	531,665,219
129.	H/W Kwimba	360,875,330	130.	H/M Songea	2,804,569,398
131.	H/W Kyela	1,248,733,256	132.	H/W Sumbawanga	516,366,770
133.	H/W Kyerwa	966,348,420	134.	H/M Sumbawanga	1,290,249,911
135.	H/W Lindi	173,481,000	136.	H/W Tabora	930,056,000
137.	H/M Lindi	200,871,278	138.	H/M Tabora	2,117,409,452
139.	H/W Liwale	906,268,623	140.	H/W Tandahimba	627,503,677
141.	H/W Longido	1,044,570,000	142.	H/Jiji Tanga	911,339,838
143.	H/W Ludewa	1,248,733,256	144.	H/W Tarime	1,408,714,132
145.	H/W Lushoto	284,874,426	146.	H/Mji Tarime	638,959,574
147.	H/W Mafia	1,765,875,000	148.	H/M Temeke	5,786,031,770
149.	H/W Magu	514,138,280	150.	H/W Tunduru	292,723,718
151.	H/Mji Makambako	931,576,396	152.	H/W Ukerewe	1,673,505,457
153.	H/W Makete	936,771,244	154.	H/W Ulanga	881,208,554
155.	H/W Manyoni	692,280,113	156.	H/W Urambo	778,731,882
157.	H/W Masasi	3,232,553,261	158.	H/W Ushetu	395,643,067
159.	H/Mji Masasi	543,112,860	160.	H/W Uvinza	720,752,000
161.	H/W Maswa	452,628,228	162.	H/W Wang'ing'ombe	225,619,904
163.	H/W Mbarali	420,769,684	**Jumla**		**212,130,677,853**

Kiambatisho li: Halmashauri zilizopokea Fedha zaidi Mwaka 2014/15

Na.	Jina la Halmashauri	Makadirio yaliyopitishwa (TZS)	Fedha zilizopokelewa (TZS)	Kiasi zaidi (TZS)	% kiasi kilichozidi
1	H/Mji Babati	11,767,779,640	12,526,138,494	758,358,854	6%
2	H/W Bahi	16,975,887,630	16,979,222,907	3,335,277	0%
3	H/Mji Bariadi	15,231,802,664	15,320,943,000	89,140,336	1%
4	H/M Bukoba	12,786,015,747	14,396,353,768	1,610,338,021	13%
5	H/W Bunda	31,398,368,000	31,677,732,000	279,364,000	1%
6	H/W Chamwino	23,106,140,675	30,105,053,192	6,998,912,517	30%
7	H/W Iramba	19,963,726,000	20,713,781,000	750,055,000	4%
8	H/W Iringa	26,283,841,503	30,093,811,232	3,809,969,729	14%
9	H/W Kakonko	10,187,950,300	12,273,692,549	2,085,742,249	20%
10	H/W Karagwe	19,307,606,000	21,619,582,000	2,311,976,000	12%
11	H/M Kigoma/ujiji	21,922,572,000	22,717,756,000	795,184,000	4%
12	H/W Kilolo	22,573,332,695	23,632,381,406	1,059,048,711	5%
13	H/W Kondoa	31,459,697,396	34,350,058,469	2,890,361,073	9%
14	H/W Korogwe	22,478,567,838	22,748,440,742	269,872,904	1%
15	H/W Magu DC	25,446,240,262	26,146,692,888	700,452,626	3%
16	H/Mji Makambako	9,691,603,269	11,520,609,356	1,829,006,087	19%
17	H/W Maswa	25,006,060,322	26,747,272,727	1,741,212,405	7%
18	H/W Mbarali	21,229,767,480	22,458,617,534	1,228,850,054	6%
19	H/Jiji Mbeya	35,981,974,000	36,472,158,000	490,184,000	1%
20	H/W Mbeya	36,957,189,000	37,865,935,375	908,746,375	2%
21	H/W Mbozi	31,577,942,303	33,489,753,672	1,911,811,369	6%
22	H/W Mbulu	26,277,676,000	29,065,458,000	2,787,782,000	11%
23	H/W Misenyi	14,795,196,457	14,841,869,575	46,673,118	0%
24	H/W Mkuranga	22,005,469,200	23,896,640,165	1,891,170,965	9%
25	H/W Mlele	6,383,910,000	11,777,106,000	5,393,196,000	84%
26	H/M Morogoro	34,516,881,671	37,798,995,625	3,282,113,954	10%
27	H/W Mpanda	10,428,677,000	16,250,139,000	5,821,462,000	56%
28	H/Mji Mpanda	8,714,483,437	8,730,571,647	16,088,210	0%
29	H/Jiji Mwanza	32,667,349,500	36,604,350,132	3,937,000,632	12%
30	H/W Newala	19,513,505,421	19,917,356,617	403,851,196	2%
31	H/W Nkasi	16,252,920,000	17,737,718,000	1,484,798,000	9%
32	H/W Nyasa	12,024,828,437	12,930,875,139	906,046,702	8%
33	H/W Pangani	8,379,820,375	9,649,027,609	1,269,207,234	15%
34	H/W Rungwe	12,024,828,437	12,930,875,139	906,046,702	8%
35	H/W Sengerema	42,206,170,000	43,709,731,000	1,503,561,000	4%
36	H/W Sikonge	12,188,075,697	12,479,834,226	291,758,529	2%
37	H/W Simanjiro	12,902,746,000	13,656,784,474	754,038,474	6%
38	H/W Songea	17,165,438,999	18,210,309,444	1,044,870,445	6%
39	H/W Sumbawanga	18,082,190,000	21,964,687,511	3,882,497,511	21%
40	H/M Sumbawanga	18,237,582,000	19,254,784,570	1,017,202,570	6%
41	H/M Tabora	22,111,380,000	22,919,284,000	807,904,000	4%
42	H/Mji Tarime	11,130,023,390	11,777,096,076	647,072,686	6%
43	H/W Ushetu	12,982,278,362	13,109,494,401	127,216,039	1%
44	H/W Wang'ing'ombe	13,955,271,100	14,192,907,364	237,636,264	2%
	Jumla	**876,280,766,207**	**947,261,882,025**	**70,981,115,818**	**8%**

Kiambatisho lii: Halmashauri zisizochangia Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
1	H/Jiji ARUSHA	892,294,400	57	H/W MBARALI	214,099,683
2	H/W ARUSHA	177,876,403	58	H/Jiji MBEYA	504,235,800
3	H/W BABATI	177,151,577	59	H/W MBEYA	205,428,092
4	H/Mji BABATI	83,099,894	60	H/W MBOGWE	34,560,649
5	H/W BARIADI	126,184,400	61	H/W MBOZI	309,393,051
6	H/Mji BARIADI	157,602,300	62	H/W MBULU	90,321,640
7	H/W BIHARAMULO	25,421,647	63	H/W MEATU	153,380,280
8	H/W BUHIGWE	10,975,663	64	H/W MERU	139,966,200
9	H/M BUKOBA	181,459,211	65	H/W MISENYI	79,969,900
10	H/W BUMBULI	40,279,985	66	H/W MISUNGWI	129,199,153
11	H/W BUSEGA	87,729,659	67	H/W MKALAMA	67,892,420
12	H/W BUSOKELO	125,436,395	68	H/W MKINGA	28,756,466
13	H/W CHAMWINO	319,199,897	69	H/W MKURANGA	152,466,451
14	H/W CHATO	109,800,240	70	H/W MLELE	81,858,000
15	H/W CHEMBA	139,229,511	71	H/W MOMBA	212,447,903
16	H/W CHUNYA	225,409,501	72	H/W MONDULI	70,735,639
17	H/M DODOMA	234,513,356	73	H/W MPWAPWA	98,573,328
18	H/W GEITA	133,215,200	74	H/W MSALALA	231,624,188
19	H/Mji GEITA	300,617,926	75	H/W MUFINDI	358,731,905
20	H/W HANANG'	105,405,100	76	H/W MUHEZA	110,895,460
21	H/W HANDENI	60,488,836	77	H/W MULEBA	143,173,130
22	H/W IGUNGA	169,743,500	78	H/M MUSOMA	84,677,933
23	H/W IKUNGI	19,121,600	79	H/W MVOMERO	82,763,984
24	H/W ILEJE	57,501,933	80	H/W MWANGA	88,596,952
25	H/M ILEMELA	400,661,585	81	H/Jiji MWANZA	831,575,897
26	H/W IRAMBA	36,854,038	82	H/W NACHINGWEA	147,202,600
27	H/M IRINGA	322,707,905	83	H/W NAMTUMBO	56,259,996
28	H/W ITILIMA	76,431,627	84	H/W NANYUMBU	71,681,607
29	H/Mji KAHAMA	289,466,140	85	H/W NGARA	53,757,770
30	H/W KAKONKO	21,670,981	86	H/W NGORONGORO	155,986,323
31	H/W KALAMBO	89,511,144	87	H/W NJOMBE	67,095,885
32	H/W KALIUA	317,108,585	88	H/Mji NJOMBE	72,919,698
33	H/W KARAGWE	16,282,423	89	H/W NSIMBO	94,934,635
34	H/W KARATU	24,003,450	90	H/W NYASA	46,842,717
35	H/W KASULU	97,254,100	91	H/W PANGANI	71,258,002
36	H/W KIBONDO	66,458,814	92	H/W ROMBO	125,645,497
37	H/W KIGOMA	20,239,152	93	H/W RORYA	36,283,095
38	H/M KIGOMA/UJIJI	1,773,260,000	94	H/W RUANGWA	176,681,487
39	H/W KILOMBERO	343,495,452	95	H/W RUNGWE	301,529,640
40	H/W KILWA	150,511,415	96	H/W SAME	63,066,083
41	H/W KISHAPU	178,731,294	97	H/W SENGEREMA	118,068,418
42	H/W KITETO	95,944,531	98	H/W SHINYANGA	60,220,833
43	H/W KONDOA	75,802,836	99	H/M SHINYANGA	143,910,347
44	H/W KONGWA	95,780,023	100	H/W SIKONGE	257,357,991
45	H/W KOROGWE	18,633,131	101	H/Mji SINGIDA	196,041,950
46	H/Mji KOROGWE	62,364,198	102	H/Mji SONGEA	93,642,627
47	H/W KWIMBA	53,882,216	103	H/W SUMBAWANGA	85,937,000
48	H/W KYELA	217,462,120	104	H/M SUMBAWANGA	96,050,614
49	H/W LINDI	110,878,300	105	H/Jiji TANGA	371,807,319
50	H/W LIWALE	10,697,112	106	H/W TARIME	205,317,088
51	H/W LONGIDO	55,700,500	107	H/Mji TARIME	50,766,136
52	H/W LUDEWA	149,656,982	108	H/W TUNDURU	78,857,051
53	H/W LUSHOTO	71,434,214	109	H/W UKEREWE	91,980,391
54	H/W MAFIA	32,725,700	110	H/W USHETU	194,559,330
55	H/Mji MAKAMBAKO	168,992,350	111	H/W UVINZA	80,594,700
56	H/W MASWA	68,539,696	112	H/W WANG'ING'OMBE	46,273,570
				Jumla	**17,690,754,651**

Kiambatisho liii: Mikopo iliyotolewa kwenye vikundi vya Wanawake na Vijana ambayo bado haijarejeshwa

Na.	JINA LA HALMASHAURI	KIASI AMBACHO HAKIJAREJESHWA (TZS)	Na.	JINA LA HALMASHAURI	KIASI AMBACHO HAKIJAREJESHWA (TZS)
1.	H/JIJI ARUSHA	288,336,000	2.	H/MJI MAKAMBAKO	45,267,000
3.	H/W ARUSHA	41,751,800	4.	H/JIJI MBEYA	19,008,731
5.	H/W BABATI	30,921,250	6.	H/W MBEYA	169,598,850
7.	H/MJI BABATI	3,352,500	8.	H/W MBINGA	35,557,316
9.	H/W BIHARAMULO	25,534,750	10.	H/W MBOZI	37,572,900
11.	H/W BUHIGWE	11,870,520	12.	H/W MISENYI	19,468,750
13.	H/M BUKOBA	5,017,500	14.	H/W MKINGA	1,124,100
15.	H/W BUMBULI	5,250,000	16.	H/W MKURANGA	70,889,150
17.	H/W BUSOKELO	6,259,000	18.	H/W MLELE	59,740,080
19.	H/W CHEMBA	1,960,900	20.	H/W MOMBA	43,114,085
21.	H/W CHUNYA	143,589,500	22.	H/W MONDULI	44,905,870
23.	H/W HANANG'	21,271,000	24.	H/W MUFINDI	23,002,000
25.	H/W IGUNGA	23,528,000	26.	H/W MUSOMA	10,707,500
27.	H/MJI KAHAMA	30,529,500	28.	H/M MUSOMA	16,904,077
29.	H/W KALAMBO	18,669,715	30.	H/W NACHINGWEA	17,292,700
31.	H/W KALIUA	27,039,832	32.	H/W NANYUMBU	55,054,500
33.	H/W KARAGWE	7,810,000	34.	H/W NJOMBE	95,506,800
35.	H/W KARATU	155,526,009	36.	H/W NSIMBO	11,625,000
37.	H/W KIGOMA	12,698,000	38.	H/W NZEGA	47,937,500
39.	H/M KIGOMA/UJIJI	7,824,800	40.	H/W RUANGWA	15,043,100
41.	H/W KILWA	39,055,800	42.	H/W SENGEREMA	23,680,500
43.	H/W KISHAPU	24,345,000	44.	H/W SIKONGE	7,000,000
45.	H/W KITETO	8,740,000	46.	H/W SUMBAWANGA	18,786,800
47.	H/MJI KOROGWE	51,569,900	48.	H/M SUMBAWANGA	21,856,500
49.	H/W KYELA	72,472,540	50.	H/W TUNDURU	15,781,500
51.	H/W LIWALE	5,286,000	52.	H/W WANG'ING'OMBE	6,600,000
				JUMLA	**2,003,235,125**

Kiambatisho liv: Halmashauri zenye bakaa ya pesa ya miradi ya Maendeleo

(i) Mradi wa LGCDG

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa (A-B)/A%
1	H/W ARUSHA	576,179,054	403,040,323	173,138,732	30
2	H/W BABATI	455,609,826	455,609,826	-	0
3	H/Mji BABATI	97,341,600	73,774,000	23,567,600	24
4	H/W BAGAMOYO	206,464,219	206,144,951	319,268	0
5	H/W BAHI	331,580,770	331,580,770	-	0
6	H/W BARIADI	528,361,600	513,787,000	14,574,600	3
7	H/Mji BARIADI	262,553,000	262,553,000	-	0
8	H/W BIHARAMULO	657,931,735	613,713,264	44,218,471	7
9	H/W BUHIGWE	617,145,561	615,049,611	2,095,950	0
10	H/W BUKOBA	520,746,600	520,746,600	-	0
11	H/M BUKOBA	109,112,300	109,112,300	-	0
12	H/W BUMBULI	1,236,988,240	450,335,765	786,652,475	64
13	H/W BUNDA	587,360,329	585,360,329	2,000,000	0
14	H/W BUSEGA	1,642,542,037	1,596,512,092	46,029,945	3
15	H/W BUSOKELO	807,110,253	347,662,181	459,448,072	57
16	H/W BUTIAMA	923,562,191	754,358,890	169,203,301	18
17	H/W CHAMWINO	762,898,310	762,898,310	-	0
18	H/W CHEMBA	847,143,400	357,118,975	490,024,425	58
19	H/W CHUNYA	448,529,000	448,529,000	-	0
20	H/M DODOMA	222,113,192	222,113,192	-	0
21	H/W GAIRO	333,568,874	333,568,874	-	0
22	H/W GEITA	532,622,000	532,622,000	-	0
23	H/Mji GEITA	892,738,534	510,265,837	382,472,697	43
24	H/W HANANG'	725,253,000	724,737,077	515,923	0
25	H/W HANDENI	603,630,032	589,343,994	14,286,038	2
26	H/W IKUNGI	421,333,100	333,212,100	88,121,000	21
27	H/M ILALA	907,756,000	907,756,000	-	0
28	H/M ILEMELA	455,017,700	455,017,700	-	0
29	H/W IRAMBA	554,732,000	464,555,000	90,177,000	16
30	H/W ITILIMA	868,551,800	562,289,121	306,262,679	35
31	H/Mji KAHAMA	833,624,200	833,624,200	-	0
32	H/W KAKONKO	936,167,690	936,167,690	-	0
33	H/W KARATU	264,378,100	264,378,100	-	0
34	H/W KASULU	817,846,600	817,846,600	-	0
35	H/W KERWA	396,700,582	396,700,582	-	0
36	H/Mji KIBAHA	180,471,900	180,471,900	-	0
37	H/W KIBONDO	1,011,343,333	1,005,687,102	5,656,231	1
38	H/W KIGOMA	516,274,282	391,310,809	124,963,473	24
39	H/W KILOMBERO	1,171,557,368	681,478,513	490,078,855	42
40	H/W KILWA	224,336,400	224,330,700	5,700	0
41	H/M KINONDONI	2,280,844,102	2,280,844,102	-	0
42	H/W KISARAWE	214,209,692	214,209,692	-	0
43	H/W KISHAPU	718,043,467	706,133,018	11,910,449	2
44	H/W KITETO	1,066,535,600	616,535,600	450,000,000	42
45	H/W KONDOA	509,637,700	509,637,700	-	0
46	H/W KONGWA	391,273,400	358,966,000	32,307,400	8
47	H/W KOROGWE	479,773,688	423,199,511	56,574,177	12
48	H/Mji KOROGWE	58,980,041	58,980,041	-	0
49	H/W KWIMBA	1,196,868,358	1,196,868,358	-	0
50	H/W KYELA	462,735,956	462,735,956	-	0
51	H/W LINDI	779,092,106	704,280,370	74,811,736	10
52	H/M LINDI	63,740,489	35,079,600	28,660,889	45
53	H/W LIWALE	536,618,211	535,745,627	872,584	0
54	H/W LUDEWA	595,733,400	595,733,400	-	0
55	H/W LUSHOTO	388,485,716	388,479,716	6,000	0
56	H/W MAFIA	541,109,566	310,761,410	230,348,156	43
57	H/W MANYONI	488,597,500	488,597,500	-	0
58	H/W MBARALI	399,069,700	399,069,700	-	0
59	H/Jiji MBEYA	356,646,979	65,973,979	290,673,000	82
60	H/W MBEYA	323,247,200	297,266,210	25,980,990	8
61	H/W MBOGWE	1,363,164,000	709,441,673	653,722,327	48
62	H/W MBOZI	492,872,119	469,657,544	23,214,575	5
63	H/W MBULU	354,142,700	120,447,403	233,695,297	66
64	H/W MEATU	185,086,825	185,086,825	-	0
65	H/W MISENYI	449,567,323	449,567,323	-	0
66	H/W MISUNGWI	923,710,226	772,671,730	151,038,496	16
67	H/W MKALAMA	324,954,600	271,793,054	53,161,546	16
68	H/W MKINGA	863,666,465	294,504,301	569,162,164	66
69	H/W MKURANGA	1,126,089,246	1,126,089,246	-	0

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa (A-B)/A%
70	H/W MLELE	2,067,258,087	1,402,401,512	664,856,576	32
71	H/W MOMBA	677,730,900	269,315,575	408,415,325	60
72	H/W MONDULI	277,880,803	207,880,803	70,000,000	25
73	H/W MOROGORO	313,582,481	231,988,014	81,594,467	26
74	H/M MOROGORO	252,132,000	252,132,000	-	0
75	H/W MOSHI	796,685,172	763,050,501	33,634,671	4
76	H/M MOSHI	394,220,855	392,206,000	2,014,855	1
77	H/W MPANDA	465,752,731	454,684,839	11,067,891	2
78	H/Mji MPANDA	588,060,529	588,060,529	-	0
79	H/W MPWAPWA	306,354,914	267,623,197	38,731,717	13
80	H/W MSALALA	1,513,546,846	1,270,872,934	242,673,912	16
81	H/W MUHEZA	277,865,127	277,865,127	-	0
82	H/W MULEBA	749,269,273	749,269,273	-	0
83	H/M MUSOMA	117,301,596	117,301,596	-	0
84	H/W MVOMERO	617,563,100	610,334,047	7,229,053	1
85	H/W MWANGA	172,160,400	138,987,768	33,172,633	19
86	H/Jiji MWANZA	377,233,684	229,892,874	147,340,810	39
87	H/W NACHINGWEA	392,380,389	334,887,322	57,493,067	15
88	H/W NGARA	802,780,671	769,924,146	32,856,525	4
89	H/W NGORONGORO	525,142,983	293,452,127	231,690,856	44
90	H/W NJOMBE	308,879,000	308,879,000	-	0
91	H/W NSIMBO	2,579,686,868	2,559,610,560	20,076,308	1
92	H/W NYANG'HWALE	234,238,905	230,726,945	3,511,960	1
93	H/W PANGANI	262,184,476	253,165,085	9,019,391	3
94	H/W RORYA	503,734,980	503,734,980	-	0
95	H/W RUANGWA	522,598,500	200,411,992	322,186,508	62
96	H/W RUFIJI	541,533,040	534,589,736	6,943,304	1
97	H/W RUNGWE	833,154,479	830,675,479	2,479,000	0
98	H/W SAME	304,678,500	304,678,500	-	0
99	H/W SERENGETI	289,174,270	286,921,729	2,252,541	1
100	H/W SHINYANGA	678,144,634	664,363,361	13,781,273	2
101	H/M SHINYANGA	478,923,000	478,923,000	-	0
102	H/W SIHA	338,105,870	310,802,561	27,303,309	8
103	H/W SIKONGE	410,378,226	410,378,226	-	0
104	H/W SIMANJIRO	387,812,243	387,812,243	-	0
105	H/W SINGIDA	302,615,200	302,615,200	-	0
106	H/M SINGIDA	134,808,200	134,808,200	-	0
107	H/M SONGEA	201,812,800	201,812,800	-	0
108	H/M TABORA	1,137,101,485	1,137,101,485	-	0
109	H/Jiji TANGA	291,839,063	291,839,063	-	0
110	H/W TARIME	1,705,387,270	1,550,671,415	154,715,855	9
111	H/Mji TARIME	210,318,500	210,318,500	-	0
112	H/W TOBORA	438,049,000	438,049,000	-	0
113	H/W TUNDURU	446,439,001	446,439,001	-	0
114	H/W UKEREWE	803,183,906	707,925,180	95,258,726	12
115	H/W USHETU	451,230,400	451,224,878	5,522	0
116	H/W UVINZA	738,679,000	738,679,000	-	0
	Jumla	**69,643,266,445**	**60,323,008,169**	**9,320,258,276**	**13**

(ii) Mradi wa MMAM

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
1	H/W BAGAMOYO	121,241,385	113,372,926	7,868,459	6
2	H/M BUKOBA	42,054,153	42,054,153	-	0
3	H/M DODOMA	272,298,803	188,477,641	83,821,162	31
4	H/M ILALA	114,442,900	114,442,900	-	0
5	H/W KALIUA	120,465,078	52,051,232	68,413,846	57
6	H/W KILOMBERO	61,777,252	61,777,252	-	0
7	H/W KISHAPU	40,185,814	39,996,619	189,195	0
8	H/W KONGWA	134,064,241	55,319,300	78,744,941	59
9	H/W LUSHOTO	87,820,389	87,820,389	-	0
10	H/W MAFIA	14,883,000	13,094,000	1,789,000	12
11	H/Jiji MBEYA	294,230,578	110,410,545	183,820,033	62
12	H/W MBOZI	63,676,920	63,676,920	-	0
13	H/W MBULU	59,650,630	29,438,200	30,212,430	51
14	H/W MKINGA	88,091,415	73,296,471	14,794,944	17
15	H/W MKURANGA	78,026,873	66,625,691	11,401,182	15
16	H/W MOROGORO	53,415,000	43,964,000	9,451,000	18
17	H/M MOROGORO	37,778,944	34,248,950	3,529,994	9
18	H/W MULEBA	77,137,113	77,137,113	-	0
19	H/W MWANGA	25,387,000	21,897,401	3,489,599	14
20	H/Jiji MWANZA	1,340,000	1,340,000	-	0
21	H/W NGARA	88,999,911	71,661,136	17,338,775	19
22	H/W	44,214,250	44,214,250	-	0

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
	NYANG'HWALE				
23	H/W PANGANI	33,008,634	32,545,515	463,119	1
24	H/W SAME	96,813,143	89,750,147	7,062,996	7
25	H/W SHINYANGA	157,267,036	148,396,479	8,870,557	6
26	H/W SIHA	25,019,774	25,018,701	1,073	0
27	H/W SUMBAWANGA	107,000,000	100,000,000	7,000,000	7
28	H/Jiji TANGA	28,414,767	28,414,767	-	0
29	H/W TARIME	72,000,000	72,000,000	-	0
30	H/Mji TARIME	37,709,000	37,709,000	-	0
31	H/W UKEREWE	62,991,214	38,292,640	24,698,574	39
	Jumla	**2,541,405,217**	**1,978,444,338**	**562,960,879**	**22**

(iii) Mradi wa Mfuko wa Jimbo (CDCF)

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
1	H/W ARUSHA	56,242,000	53,161,000	3,081,000	5
2	H/W BABATI	62,577,976	62,567,000	10,976	0
3	H/W BAGAMOYO	150,806,090	139,760,000	11,046,090	7
4	H/M BUKOBA	169,883,770	142,067,129	27,816,641	16
5	H/W BUKOMBE	73,525,000	43,197,900	30,327,100	41
6	H/W BUMBULI	45,514,591	41,479,350	4,035,241	9
7	H/W BUNDA	97,141,336	92,641,336	4,500,000	5
8	H/W CHAMWINO	134,629,634	134,629,634	-	0
9	H/W CHEMBA	47,554,000	47,554,000	-	0
10	H/W CHUNYA	92,597,500	92,597,500	-	0
11	H/M DODOMA	68,661,000	68,661,000	-	0
12	H/W HANANG'	60,754,469	58,730,670	2,023,799	3
13	H/W HANDENI	65,433,000	52,711,110	12,721,890	19
14	H/M ILALA MC	158,886,716	122,534,000	36,352,716	23
15	H/W IRAMBA	97,368,000	89,732,495	7,635,505	8
16	H/W ITILIMA	134,979,670	76,180,000	58,799,670	44
17	H/W KAKONKO	54,309,500	54,309,500	-	0
18	H/W KALIUA	73,490,500	70,920,400	2,570,100	3
19	H/W KARAGWE	55,036,000	54,385,636	650,364	1
20	H/W KARATU	49,085,000	49,085,000	-	0
21	H/W KIBONDO	52,884,000	50,406,000	2,478,000	5
22	H/W KILOMBERO	73,884,000	73,884,000	-	0
23	H/W KILWA	73,070,000	73,069,999	1	0
24	H/M KINONDONI	200,782,910	196,338,862	4,444,048	2
25	H/W KISHAPU	109,278,929	109,237,511	41,418	0
26	H/W KONDOA	105,432,535	105,432,535	-	0
27	H/W KONGWA	58,285,658	49,915,867	8,369,791	14
28	H/W KOROGWE	52,465,601	52,465,601	-	0
29	H/Mji KOROGWE	27,110,737	26,434,369	676,369	2
30	H/W KYELA	40,062,510	39,981,000	81,510	0
31	H/M LINDI	21,350,000	21,350,000	-	0
32	H/W LUSHOTO	84,839,989	84,839,989	-	0
33	H/Jiji MBEYA	116,427,410	101,600,000	14,827,410	13
34	H/W MBEYA	55,570,000	55,570,000	-	0
35	H/W MBINGA	60,946,000	59,373,000	1,573,000	3
36	H/W MBOZI	66,331,090	64,755,737	1,575,353	2
37	H/W MBULU	62,909,915	60,406,100	2,503,815	4
38	H/W MKALAMA	36,003,000	29,803,000	6,200,000	17
39	H/W MKINGA	40,840,516	40,840,516	-	0
40	H/W MKURANGA	112,111,443	107,250,000	4,861,443	4
41	H/W MLELE	89,180,000	78,590,000	10,590,000	12
42	H/W MOMBA	42,000,000	42,000,000	-	0
43	H/W MONDULI	40,712,000	40,712,000	-	0
44	H/M MOROGORO	92,291,524	92,101,524	190,000	0
45	H/M MOSHI	69,834,925	66,941,210	2,893,715	4
46	H/W MPWAPWA	125,689,975	125,551,035	138,940	0
47	H/W MSALALA	59,715,804	59,515,000	200,804	0
48	H/W MUHEZA	53,718,170	52,224,710	1,493,460	3
49	H/M MUSOMA	51,656,000	51,656,000	-	0
50	H/W MWANGA	35,142,700	33,526,000	1,616,700	5
51	H/W NGARA	65,771,553	65,771,553	-	0
52	H/W NGORONGORO	95,184,120	89,333,740	5,850,380	6
53	H/W PANGANI	29,245,000	29,245,000	-	0
54	H/W RUANGWA	36,854,000	31,791,000	5,063,000	14
55	H/W SHINYANGA	58,807,000	55,881,600	2,925,400	5
56	H/M SHINYANGA	36,839,000	17,500,000	19,339,000	52
57	H/W SIMANJIRO	62,273,384	58,452,384	3,821,000	6

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
58	H/M SINGIDA	38,208,000	38,208,000	-	0
59	H/M SONGEA	91,985,080	16,000,000	75,985,080	83
60	H/W SUMBAWANGA	28,791,065	23,855,600	4,935,465	17
61	H/M TABORA	54,183,639	54,183,639	-	0
62	H/W TANDAHIMBA	48,991,000	39,434,979	9,556,021	20
63	H/Jiji TANGA	74,722,404	74,142,000	580,404	1
64	H/W TARIME	75,910,624	75,910,624	-	0
65	H/W TUNDURU	166,848,596	123,122,964	43,725,632	26
66	H/W UKEREWE	108,187,252	51,998,290	56,188,962	52
67	H/W USHETU	122,740,545	107,800,000	14,940,545	12
	Jumla	**5,054,545,355**	**4,545,307,597**	**509,237,758**	**10**

(iv) Mradi wa ULGSP

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
1	H/MJI BABATI	1,518,099,669	93,475,000	1,424,624,669	94
2	H/MJI BARIADI	1,659,907,741	1,446,757,193	213,150,548	13
3	H/M BUKOBA	394,581,952	122,518,793	272,063,159	69
4	H/MJI GEITA	1,446,584,275	216,360,029	1,230,224,246	85
5	H/MJI KIBAHA	2,058,724,889	1,040,562,204	1,018,162,685	49
6	H/MJI KOROGWE	1,137,042,070	816,214,270	320,827,800	28
7	H/M MOSHI	3,477,901,151	1,857,555,124	1,620,346,027	47
8	H/MJI MPANDA	1,594,997,786	1,432,944,122	162,053,664	10
9	H/MJI NJOMBE	1,983,827,520	543,436,843	1,440,390,678	73
10	H/M SHINYANGA	2,139,968,938	2,106,654,867	33,314,071	2
11	H/M SINGIDA	2,145,394,921	1,645,394,921	500,000,000	23
12	H/M SUMBAWANGA	3,143,776,894	727,139,593	2,416,637,301	77
13	H/M TABORA	2,296,540,196	204,765,353	2,091,774,843	91
	JUMLA	**24,997,348,003**	**12,253,778,311**	**12,743,569,692**	**51**

(v) Mradi wa PFM

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
1	H/W HANDENI	31,626,000	11,158,897	20,467,103	65
2	H/W KIBONDO	33,529,643	32,423,091	1,106,552	3
3	H/W KOROGWE	22,550,000	18,383,531	4,166,469	18
4	H/W LUSHOTO	21,454,875	16,088,600	5,366,275	25
5	H/W MKINGA	22,337,574	18,977,695	3,359,879	15
6	H/W PANGANI	15,412,630	15,412,630	-	0
7	H/W RUANGWA	30,820,000	17,963,622	12,856,378	42
	JUMLA	**177,730,722**	**130,408,066**	**47,322,656**	**27**

(vi) Mradi wa EGPAF

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
1	H/Jiji ARUSHA	179,679,638	165,815,810	13,863,828	8
2	H/W ARUSHA	143,256,820	142,700,740	556,080	0
3	H/W BAGAMOYO	21,583,408	18,038,122	3,545,286	16
4	H/Mji GEITA	8,942,780	2,968,830	5,973,950	67
5	H/W ITILIMA	102,316,694	86,181,200	16,135,494	16
6	H/Mji KAHAMA	141,723,051	132,157,082	9,565,969	7
7	H/W KARATU	241,666,213	198,533,485	43,132,728	18
8	H/W KILWA	329,246,363	317,954,328	11,292,035	3
9	H/W LINDI	369,580,921	357,481,921	12,099,000	3
10	H/M LINDI	116,388,211	112,489,500	3,898,711	3
11	H/W MERU	215,878,909	201,427,026	14,451,883	7
12	H/W MONDULI	158,874,544	141,858,792	17,015,752	11
13	H/M MOSHI	210,359,961	205,662,542	4,697,419	2
14	H/W MWANGA	214,330,625	152,335,794	61,994,831	29
15	H/W RUANGWA	349,806,768	305,596,375	44,210,393	13
16	H/W SAME	229,884,356	197,463,719	32,420,637	14
17	H/M SHINYANGA	88,723,827	88,723,827	-	0
18	H/W SIHA	132,278,045	122,112,913	10,165,132	8
19	H/M TABORA	110,977,634	47,573,689	63,403,945	57
	JUMLA	**3,365,498,768**	**2,997,075,695**	**368,423,073**	**11**

(vii) Mfuko wa CHF

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
1	H/W CHAMWINO	88,999,841	30,939,185	58,060,656	65
2	H/W CHEMBA	78,084,293	51,670,805	26,413,488	34
3	H/M DODOMA	133,423,755	61,328,296	72,095,459	54
4	H/W HANDENI	64,554,844	63,885,086	669,757	1
5	H/W KARAGWE	122,046,350	46,593,000	75,453,350	62
6	H/W KILOMBERO	133,962,621	60,030,000	73,932,621	55
7	H/W KONDOA	146,261,820	89,825,032	56,436,788	39
8	H/W KONGWA	178,060,653	87,026,842	91,033,811	51
9	H/Mji KOROGWE	3,591,020	3,591,020	-	0
10	H/W KWIMBA	130,844,150	130,844,150	130,844,150	100
11	H/W LINDI	142,495,096	105,412,278	37,082,818	26
12	H/M LINDI	15,356,000	11,980,300	3,375,700	22
13	H/W LUSHOTO	238,253,165	81,837,340	156,415,825	66
14	H/W MBARALI	305,731,822	262,935,094	42,796,728	14
15	H/W MBOZI	113,540,000	113,320,000	220,000	0
16	H/W MOMBA	58,349,500	28,356,000	29,993,500	51
17	H/W MONDULI	357,244,384	313,119,419	44,124,966	12
18	H/M MOROGORO	377,655,176	159,786,176	217,869,000	58
19	H/W MPANDA	42,988,000	42,045,600	942,400	2
20	H/W MPWAPWA	178,060,653	87,026,842	91,033,811	51
21	H/W MUFINDI	36,255,491	2,495,000	33,760,491	93
22	H/W MWANGA	71,290,573	69,202,657	2,087,916	3
23	H/W NSIMBO	13,935,500	10,435,000	3,500,500	25
24	H/W PANGANI	25,955,370	12,169,700	13,785,670	53
25	H/W SUMBAWANGA	47,803,110	25,311,704	22,491,406	47
26	H/W UKEREWE	64,052,000	2,600,000	61,452,000	96
	JUMLA	**3,168,795,187**	**1,953,766,526**	**1,345,872,811**	**42**

(viii) Mradi wa NMSF

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
1	H/Jiji ARUSHA	127,936,055	23,279,000	104,657,055	82
2	H/W ARUSHA	70,811,400	69,866,074	945,326	1
3	H/W BABATI	74,076,645	73,647,762	428,883	1
4	H/W BAGAMOYO	85,921,761	83,963,928	1,957,833	2
5	H/W BARIADI	70,166,171	70,083,318	82,853	0
6	H/Mji BARIADI	56,340,087	40,731,886	15,608,201	28
7	H/M BUKOBA	27,480,000	20,390,000	7,090,000	26
8	H/W BUMBULI	93,773,493	75,427,474	18,346,019	20
9	H/W CHATO	95,570,376	92,428,767	3,141,609	3
10	H/W CHEMBA	61,027,530	61,027,530	-	0
11	H/M DODOMA	103,948,471	96,192,502	7,755,969	7
12	H/W GEITA	323,153,000	272,551,034	50,601,967	16
13	H/Mji GEITA	91,928,217	84,452,693	7,475,524	8
14	H/W HANANG'	80,973,474	44,318,974	36,654,500	45
15	H/W HANDENI	110,590,787	102,991,600	7,599,187	7
16	H/M ILALA	239,828,607	213,654,547	26,174,060	11
17	H/W IRAMBA	104,930,617	102,033,338	2,897,279	3
18	H/Mji KAHAMA	73,150,410	72,257,331	893,079	1
19	H/W KARAGWE	66,851,435	64,557,976	2,293,459	3
20	H/W KARATU	58,816,115	57,398,950	1,417,165	2
21	H/Mji KIBAHA	180,471,900	180,471,900	-	0
22	H/W KIBONDO	74,702,479	74,652,417	50,062	0
23	H/W KILWA	57,256,600	55,206,100	2,050,500	4
24	H/W KISARAWE	56,500,096	53,808,376	2,691,720	5
25	H/W KONDOA	77,937,742	61,913,300	16,024,442	21
26	H/W KONGWA	100,030,727	82,199,920	17,830,807	18
27	H/Mji KOROGWE	18,751,970	17,525,044	1,226,926	7
28	H/W KWIMBA	121,702,839	91,298,373	30,404,466	25
29	H/W LUSHOTO	112,983,444	105,126,424	7,857,020	7
30	H/W MBULU	72,515,435	65,807,500	6,707,935	9
31	H/W MISENYI	52,329,904	41,584,138	10,745,766	21
32	H/W MKALAMA	59,158,000	26,867,000	32,291,000	55
33	H/W MKINGA	32,561,957	26,757,946	5,804,011	18
34	H/W MKURANGA	79,736,762	63,630,964	16,105,798	20
35	H/W MOMBA	60,090,376	60,090,376	-	0
36	H/W MONDULI	41,733,775	41,611,886	121,889	0
37	H/W MOROGORO	67,779,077	67,608,240	170,837	0
38	H/M MOROGORO	81,704,728	75,077,800	6,626,928	8
39	H/W MPWAPWA	104,743,143	78,985,806	25,757,337	25
40	H/W MUHEZA	45,310,097	44,808,727	501,370	1

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
41	H/M MUSOMA	29,682,000	24,095,000	5,587,000	19
42	H/W MVOMERO	70,616,400	63,907,527	6,708,873	10
43	H/W NGORONGORO	61,596,859	60,862,490	734,369	1
44	H/W NSIMBO	44,824,000	43,959,092	864,908	2
45	H/W NYANG'HWALE	60,716,524	55,413,024	5,303,500	9
46	H/W PANGANI	24,583,699	21,213,466	3,370,233	14
47	H/W RUNGWE	64,002,000	58,572,410	5,429,590	8
48	H/W SENGEREMA	243,917,000	188,006,849	55,910,151	23
49	H/W SERENGETI	83,059,575	76,097,103	6,962,472	8
50	H/M SHINYANGA	43,351,612	41,958,142	1,393,470	3
51	H/W SIMANJIRO	49,092,377	29,246,877	19,845,500	40
52	H/M SINGIDA	36,900,201	31,675,706	5,224,495	14
53	H/W TANDAHIMBA	116,057,902	113,088,826	2,969,076	3
54	H/Jiji TANGA	72,698,426	72,698,426	-	0
55	H/W TARIME	81,796,000	81,796,000	-	0
56	H/W TUNDURU	69,498,000	69,498,000	-	0
	Jumla	**4,667,668,277**	**4,068,375,859**	**599,292,419**	**13**

(ix) Mradi wa SEDP

Na.	Jina la Halmashauri	Fedha zilizokuwepo (TZS)	Matumizi halisi (TZS)	Bakaa (TZS)	% ya bakaa
1	H/W BABATI	80,358,000	80,358,000	-	0
2	H/MJI BABATI	41,347,664	41,347,664	-	0
3	H/W CHATO	168,545,000	168,545,000	-	0
4	H/M DODOMA	83,713,000	83,713,000	-	0
5	H/W GEITA	73,096,600	73,096,600	-	0
6	H/W HANANG'	47,857,000	38,796,000	9,061,000	19
7	H/W HANDENI	171,591,924	171,591,924	-	0
8	H/W IRINGA	1,233,162,000	1,233,162,000	-	0
9	H/MJI KAHAMA	91,933,966	49,934,644	41,999,322	46
10	H/W KALIUA	220,768,610	220,768,610	-	0
11	H/W KARATU	59,290,000	59,290,000	-	0
12	H/W KERWA	103,364,921	103,364,921	-	0
13	H/W KILOMBERO	79,867,069	73,957,623	5,909,446	7
14	H/W KILWA	300,072,372	300,072,372	-	0
15	H/W KISHAPU	34,390,000	34,390,000	-	0
16	H/W KONGWA	47,624,000	47,624,000	-	0
17	H/W KOROGWE	343,681,824	247,157,811	96,524,013	28
18	H/W KYELA	71,972,000	71,972,000	-	0
19	H/M LINDI	177,731,739	176,339,105	1,392,634	1
20	H/W LIWALE	266,409,098	248,225,455	18,183,643	7
21	H/W LUSHOTO	370,000,000	370,000,000	-	0
22	H/W MBEYA	136,300,000	136,300,000	-	0
23	H/W MBULU	215,185,730	134,359,429	80,826,301	38
24	H/W MISENYI	113,898,350	113,898,350	-	0
25	H/W MOMBA	72,515,000	72,515,000	-	0
26	H/W MOROGORO	177,685,789	133,032,536	44,653,253	25
27	H/M MOROGORO	3,478,117	3,478,117	-	0
28	H/W MPWAPWA	37,720,000	37,720,000	-	0
29	H/W MULEBA	123,055,000	123,055,000	-	0
30	H/M MUSOMA	36,219,297	36,219,297	-	0
31	H/W MVOMERO	40,984,000	40,984,000	-	0
32	H/W NACHINGWEA	25,904,000	25,904,000	-	0
33	H/W NAMTUMBO	45,081,000	45,081,000	-	0
34	H/W NYANGARI	19,365,000	19,365,000	-	0
35	H/W PANGANI	305,037,779	305,037,779	-	0
36	H/W RORYA	160,622,844	115,931,400	44,691,444	28
37	H/W SERENGETI	65,394,798	62,613,462	2,781,336	4
38	H/W SIMANJIRO	18,433,000	18,433,000	-	0
39	H/W SINGIDA	71,878,216	70,329,372	1,548,844	2
40	H/M SINGIDA	104,161,487	104,161,487	-	0
41	H/W SONGEA	29,474,000	29,474,000	-	0
42	H/M SONGEA	44,624,000	44,624,000	-	0
43	H/W SUMBAWANGA	149,388,818	134,176,525	15,212,293	10
44	H/JIJI TANGA	71,169,818	71,169,818	-	0
45	H/W TARIME	17,297,036	17,297,036	-	0
	JUMLA	**6,151,649,867**	**,788,866,337**	**362,783,529**	**6**

Kiambatisho Iv: Utendaji wa kifedha wa Ruzuku ya Maendeleo kwa mali za kudumu

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichokuwepo (TZS)	Kiasi kilichotumika (TZS)	Bakaa (TZS)	% Bakaa
1	H/JIJI ARUSHA	2,855,086,000	1,651,380,000	1,203,706,000	42
2	H/W ARUSHA	2,429,753,254	2,264,672,859	165,080,395	7
3	H/W BABATI	4,236,636,000	3,660,944,000	575,692,000	14
4	H/MJI BABATI	4,027,257,083	2,528,709,829	1,498,547,254	37
5	H/W BAGAMOYO	4,848,604,891	5,144,345,980	-295,741,089	-6
6	H/W BAHI	2,636,925,618	2,636,925,618	-	0
7	H/W BARIADI	4,043,033,000	3,508,262,000	534,771,000	13
8	H/MJI BARIADI	5,040,759,764	4,206,933,763	833,826,001	17
9	H/W BIHARAMULO	1,816,251,580	1,816,251,580	-	0
10	H/W BUHIGWE	1,973,470,547	1,172,995,291	800,475,256	41
11	H/W BUKOBA	2,388,098,839	2,239,901,839	148,197,000	6
12	H/M BUKOBA	2,069,197,000	1,797,133,841	272,063,159	13
13	H/W BUKOMBE	2,191,876,642	2,145,854,072	46,022,570	2
14	H/W BUMBULI	2,368,786,516	1,622,453,319	746,333,197	32
15	H/W BUNDA	2,761,932,000	2,741,730,000	20,202,000	1
16	H/W BUSEGA	2,736,714,807	2,686,496,286	50,218,521	2
17	H/W BUSOKELO	2,834,038,338	2,677,729,444	156,308,894	6
18	H/W BUTIAMA	4,111,287,240	3,659,409,141	451,878,099	11
19	H/W CHAMWINO	2,678,950,704	2,314,970,515	363,980,189	14
20	H/W CHATO	2,111,468,023	2,040,196,019	71,272,004	3
21	H/W CHEMBA	2,073,337,132	1,519,808,047	553,529,085	27
22	H/W CHUNYA	3,006,569,949	2,755,000,744	251,569,205	8
23	H/JIJI DAR ES SALAAM	677,834,116	677,834,116	-	0
24	H/M DODOMA	2,162,945,193	1,500,457,714	662,487,479	31
25	H/W GEITA	2,725,310,000	2,617,274,000	108,036,000	4
26	H/MJI GEITA	4,959,957,844	2,225,247,983	2,734,709,861	55
27	H/W HAI	2,795,479,607	2,621,022,762	174,456,845	6
28	H/W HANANG'	3,617,439,588	2,831,651,095	785,788,493	22
29	H/W HANDENI	5,157,830,406	3,710,746,477	1,447,083,929	28
30	H/W IGUNGA	3,199,967,717	3,038,756,037	161,211,680	5
31	H/W IKUNGI	2,193,995,000	1,450,285,000	743,710,000	34
32	H/M ILALA	11,075,855,260	5,174,798,418	5,901,056,842	53
33	H/W ILEJE	2,299,071,348	2,299,071,348	-	0
34	H/M ILEMELA	3,519,888,594	3,511,043,112	8,845,482	0
35	H/W IRAMBA	781,574,000	772,031,000	9,543,000	1
36	H/W IRINGA	8,999,955,636	7,886,072,031	1,113,883,605	12
37	H/M IRINGA	4,931,069,590	2,732,264,598	2,198,804,992	45
38	H/W ITILIMA	2,451,549,159	2,241,461,363	210,087,796	9
39	H/MJI KAHAMA	1,484,943,980	1,442,944,116	41,999,864	3
40	H/W KAKONKO	1,948,625,610	1,331,450,057	617,175,553	32
41	H/W KALAMBO	3,423,750,846	2,760,428,315	663,322,531	19
42	H/W KALIUA	2,135,545,433	1,653,929,068	481,616,365	23
43	H/W KARAGWE	2,867,162,596	2,843,049,266	24,113,330	1
44	H/W KARATU	1,325,628,422	2,534,065,372	-1,208,436,950	-91
45	H/W KASULU	2,294,879,000	1,703,752,000	591,127,000	26
46	H/W KIBAHA	845,116,722	819,221,257	25,895,465	3
47	H/MJI KIBAHA	6,139,128,513	4,214,194,102	1,924,934,411	31
48	H/W KIBONDO	2,888,681,210	2,278,489,000	610,192,210	21
49	H/W KIGOMA	1,619,318,000	1,345,359,000	273,959,000	17
50	H/M KIGOMA/UJIJI	3,089,319,380	2,311,850,280	777,469,100	25
52	H/W KILOLO	25,078,236,019	24,463,276,733	614,959,286	2
53	H/W KILOMBERO	7,552,277,549	4,933,166,044	2,619,111,505	35
54	H/W KILOSA	4,723,112,261	3,949,680,372	773,431,889	16
55	H/W KILWA	2,877,436,942	2,111,789,700	765,647,242	27
56	H/M KINONDONI	26,527,792,051	24,253,513,422	2,274,278,629	9
57	H/W KISARAWE	2,658,702,893	2,492,429,719	166,273,174	6
58	H/W KISHAPU	4,323,571,523	3,206,734,066	1,116,837,457	26
59	H/W KITETO	5,543,974,707	4,300,049,264	1,243,925,443	22
60	H/W KONDOA	3,077,417,616	2,723,989,711	353,427,905	11
61	H/W KONGWA	3,288,271,841	2,607,519,568	680,752,273	21
62	H/W KOROGWE	3,292,547,135	2,440,721,276	851,825,859	26
63	H/MJI KOROGWE	1,245,570,557	1,226,289,557	19,281,000	2
64	H/W KWIMBA	2,038,363,808	1,802,780,665	235,583,143	12
65	H/W KYELA	4,662,358,590	4,628,262,620	34,095,970	1
66	H/W KERWA	4,713,826,962	4,704,605,880	9,221,082	0
67	H/W LINDI	2,437,017,000	2,399,596,000	37,421,000	2
68	H/M LINDI	6,955,590,768	6,725,647,980	229,942,788	3
69	H/W LIWALE	2,101,227,000	2,027,543,000	73,684,000	4
70	H/W LONGIDO	3,753,412,020	3,056,955,850	696,456,170	19
71	H/W LUDEWA	2,301,729,181	1,666,156,795	635,572,386	28
72	H/W LUSHOTO	1,572,886,762	1,714,234,151	-141,347,389	-9

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichokuwepo (TZS)	Kiasi kilichotumika (TZS)	Bakaa (TZS)	% Bakaa
73	H/W MAFIA	1,648,766,070	1,203,601,580	445,164,490	27
74	H/W MAGU	4,040,117,605	4,009,900,059	30,217,546	1
75	H/MJI MAKAMBAKO	3,630,691,040	2,612,499,768	1,018,191,272	28
76	H/W MAKETE	3,474,798,648	3,040,045,996	434,752,652	13
77	H/W MANYONI	3,913,238,667	2,648,170,291	1,265,068,376	32
78	H/W MASASI	2,681,159,850	2,088,269,797	592,890,053	22
79	H/MJI MASASI	1,867,913,387	1,451,409,625	416,503,762	22
80	H/W MASWA	1,538,651,717	1,532,305,871	6,345,846	0
81	H/W MBARALI	7,036,887,898	7,036,887,898	-	0
82	H/JIJI MBEYA	5,703,054,647	4,589,748,619	1,113,306,028	20
83	H/W MBEYA	2,742,577,370	2,362,272,013	380,305,357	14
84	H/W MBINGA	2,407,591,858	2,385,686,319	21,905,538	1
85	H/W MBOGWE	1,983,447,919	940,709,922	1,042,737,997	53
86	H/W MBOZI	3,357,914,373	3,134,275,700	223,638,673	7
87	H/W MBULU	3,048,564,382	2,942,361,382	106,203,000	3
88	H/W MEATU	2,884,600,815	2,881,217,664	3,383,151	0
89	H/W MERU	2,389,823,000	2,270,920,000	118,903,000	5
90	H/W MISENYI	6,493,514,572	4,841,900,301	1,651,614,271	25
91	H/W MISUNGWI	3,792,961,074	3,643,656,625	149,304,449	4
92	H/W MKALAMA	884,865,000	882,309,000	2,556,000	0
93	H/W MKINGA	3,102,566,964	1,928,067,861	1,174,499,103	38
94	H/W MKURANGA	2,164,802,777	2,108,453,067	56,349,710	3
95	H/W MLELE	776,607,000	776,607,000	-	0
96	H/W MOMBA	3,808,401,406	2,509,859,408	1,298,541,998	34
97	H/W MONDULI	2,887,526,450	2,369,003,066	518,523,384	18
98	H/W MOROGORO	4,767,127,365	4,032,307,767	734,819,598	15
99	H/M MOROGORO	7,778,535,534	4,325,472,810	3,453,062,724	44
100	H/W MOSHI	2,038,721,455	1,890,671,170	148,050,285	7
101	H/M MOSHI	5,254,309,914	2,735,692,437	2,518,617,477	48
102	H/W MPANDA	2,502,162,251	2,161,635,487	340,526,764	14
103	H/MJI MPANDA	5,293,416,477	4,816,243,427	477,173,050	9
104	H/W MPWAPWA	2,612,907,610	1,267,974,617	1,344,932,993	51
105	H/W MSALALA	2,508,288,160	1,648,904,493	859,383,667	34
106	H/W MTWARA	2,967,758,000	2,723,332,000	244,426,000	8
107	H/M MTWARA	5,543,483,000	4,871,999,000	671,484,000	12
108	H/W MUFINDI	4,268,434,979	3,574,407,522	694,027,457	16
109	H/W MUHEZA	1,531,624,599	1,190,061,793	341,562,806	22
110	H/W MULEBA	6,154,898,464	6,021,320,138	133,578,326	2
111	H/W MUSOMA	2,162,158,337	2,159,644,310	2,514,027	0
112	H/M MUSOMA	3,262,384,243	1,703,223,870	1,559,160,373	48
113	H/W MVOMERO	3,889,071,466	2,517,033,496	1,372,037,970	35
114	H/W MWANGA	2,188,059,678	2,074,192,896	113,866,782	5
115	H/JIJI MWANZA	2,727,796,182	2,446,252,010	281,544,172	10
116	H/W NACHINGWEA	2,028,557,026	1,918,190,278	110,366,748	5
117	H/W NAMTUMBO	4,854,599,802	3,785,538,531	1,069,061,271	22
118	H/W NANYUMBU	2,271,352,393	2,810,505,562	-539,153,169	-24
119	H/W NEWALA	2,766,531,363	2,658,834,348	107,697,015	4
120	H/W NGARA	2,484,950,536	2,181,670,635	303,279,901	12
121	H/W NGORONGORO	1,644,724,368	1,312,030,139	332,694,229	20
122	H/W NJOMBE	2,884,869,320	2,348,627,901	536,241,419	19
123	H/MJI NJOMBE	7,252,133,629	5,476,478,239	1,775,655,390	24
124	H/W NKASI	5,072,038,570	4,957,261,570	114,777,000	2
125	H/W NSIMBO	3,356,959,134	3,009,675,051	347,284,084	10
126	H/W NYANGWARI	2,310,840,177	1,816,625,927	494,214,250	21
127	H/W NYASA	2,770,711,665	2,682,317,500	88,394,165	3
128	H/W NZEGA	3,413,519,203	2,193,197,814	1,220,321,389	36
129	H/W PANGANI	2,643,067,557	1,390,018,948	1,253,048,609	47
130	H/W ROMBO	2,252,088,770	2,044,705,190	207,383,580	9
131	H/W RORYA	4,296,813,242	4,127,157,205	169,656,037	4
132	H/W RUANGWA	1,091,087,578	1,084,754,160	6,333,418	1
133	H/W RUFIJI	2,263,257,000	2,023,271,000	239,986,000	11
134	H/W RUNGWE	5,377,780,175	5,377,780,175	-	0
135	H/W SAME	3,932,845,961	3,910,027,582	22,818,379	1
136	H/W SENGEREMA	3,271,476,000	3,145,473,000	126,003,000	4
137	H/W SERENGETI	3,385,651,000	3,186,019,000	199,632,000	6
138	H/W SHINYANGA	1,349,285,420	1,340,414,328	8,871,092	1
139	H/M SHINYANGA	2,910,749,067	2,889,985,838	20,763,229	1
140	H/W SIHA	1,842,300,759	1,798,063,163	44,237,596	2
141	H/W SIKONGE	3,139,960,192	1,982,813,061	1,157,147,131	37
142	H/W SIMANJIRO	2,270,831,424	20,057,872,678	-17,787,041,254	-783
143	H/W SINGIDA	1,812,268,948	1,345,347,167	466,921,781	26
144	H/M SINGIDA	4,798,373,131	4,098,594,776	699,778,355	15
145	H/W SONGEA	4,169,651,602	3,967,897,611	201,753,991	5
146	H/M SONGEA	2,695,434,915	2,684,434,915	11,000,000	0
147	H/W SUMBAWANGA	3,688,880,717	3,837,013,005	-148,132,288	-4
148	H/M SUMBAWANGA	4,230,925,568	2,846,701,726	1,384,223,842	33

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi kilichokuwepo (TZS)	Kiasi kilichotumika (TZS)	Bakaa (TZS)	% Bakaa
149	H/W TOBORA	2,830,222,000	2,057,710,000	772,512,000	27
150	H/M TABORA	6,023,002,000	3,912,424,000	2,110,578,000	35
151	H/W TANDAHIMBA	1,172,227,025	843,072,826	329,154,199	28
152	H/JIJI TANGA	5,879,543,702	5,718,790,468	160,753,234	3
153	H/W TARIME	4,288,864,830	3,395,433,383	893,431,447	21
154	H/MJI TARIME	759,718,280	123,771,180	635,947,100	84
155	H/M TEMEKE	7,753,887,525	2,809,854,847	4,944,032,678	64
156	H/W TUNDURU	6,112,199,165	5,693,635,765	418,563,400	7
157	H/W UKEREWE	2,984,074,839	2,419,042,341	565,032,498	19
158	H/W ULANGA	3,900,251,732	2,750,031,842	1,150,219,890	29
159	H/W URAMBO	3,697,528,895	3,162,079,944	535,448,951	14
160	H/W USHETU	1,180,776,402	627,692,738	553,083,664	47
161	H/W UVINZA	2,585,227,000	1,655,560,000	929,667,000	36
162	H/W WANG'ING'OMBE	2,967,607,267	2,046,118,134	921,489,133	31
163	H/W GAIRO	2,249,578,709	723,619,582	1,525,959,127	68
164	H/MJI TUNDUMA	-	-	-	-
	Jumla	**582,208,588,668**	**501,334,438,593**	**80,874,150,075**	**14**

Kiambatisho lvi: Takwimu za watumishi zisizo sahihi katika mfumo wa HCMIS

Na.	Jina la Halmashauri	Idadi ya watumishi	
		Tarehe za kuzaliwa zisizo sahihi	Tarehe za kuthibitishwa zisizo sahihi
1	H/W Arusha	8	204
2	H/W Bukombe	9	0
3	H/W Butiama	12	0
4	H/W Chunya	8	6
5	H/W Hai	7	158
6	H/W Hanang'	4	288
7	H/Mji Kibaha	6	6
8	H/M Kinondoni	29	0
9	H/W Kiteto	1	142
10	H/W Kwimba	3	0
11	H/W Lushoto	1	0
12	H/W Magu	34	0
13	H/Mji Masasi	25	492
14	H/W Mbarali	6	0
15	H/W Misungwi	6	9
16	H/W Mkuranga	8	95
17	H/W Moshi	134	249
18	H/W Mwanga	61	136
19	H/W Ngorongoro	9	44
20	H/W Nkasi	11	111
21	H/W Rufiji	8	120
22	H/W Same	132	171
23	H/W Sengerema	80	0
24	H/W Tabora	6	13
25	H/M Temeke	37	0
26	H/W Tarime	0	113
27	H/Mji Tarime	0	79
28	H/M Sumbawanga	0	70
29	H/W Simanjiro	0	42
30	H/Jiji Mwanza	0	25
31	H/W Mtwara	0	173
32	H/W Monduli	0	810
33	H/W Meru	0	165
34	H/W Mbulu	0	73
35	H/W Mafia	0	8
36	H/W Longido	0	50
37	H/W Karatu	0	1148
38	H/W Kalambo	0	110
39	H/W Bariadi	0	123
40	H/W Bagamoyo	0	37
41	H/Mji Babati	0	52
	JUMLA	**645**	**5322**

Kiambatisho lvii: Halmashauri zenye uhamisho wa Ndani kwa Ndani kati ya Akaunti moja kwenda Akaunti nyingine kama Mikopo ambayo haijarejeshwa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)		Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS)
1.	H/W Karatu	224,897,602		2.	H/W Mbarali	249,864,140
3.	H/W Meru	156,251,000		4.	H/W Busokelo	70,180,055
5.	H/Jiji Arusha	18,874,000		6.	H/W Momba	73,505,000
7.	H/W Bahi	52,397,000		8.	H/W Morogoro	114,303,656
9.	H/W Mufindi	309,064,210		10.	H/W Mvomero	129,216,561
11.	H/W Iringa	62,003,170		12.	H/W Gairo	109,692,066
13.	H/W Kilolo	5,042,000		14.	H/Mji Masasi	162,880,350
15.	H/W Njombe	24,000,000		16.	H/W Magu	103,436,907
17.	H/Mji Njombe	50,000,000		18.	H/M Ilemela	185,650,000
19.	H/W Makete	55,974,818		20.	H/W Sengerema	301,131,364
21.	H/Mji Makambako	22,767,000		22.	H/W Ukerewe	263,414,675
23.	H/W Biharamulo	4,621,854		24.	H/W Geita	162,012,930
25.	H/W Ngara	2,260,000		26.	H/M Sumbawanga	157,866,100
27.	H/W Bukoba	177,941,687		28.	H/W Mpanda	34,954,000
29.	H/M Bukoba	57,659,980		30.	H/W Mlele	109,339,137
31.	H/W Muleba	295,961,390		32.	H/W Nsimbo	100,000,000
33.	H/W Kibondo	36,960,740		34.	H/W Mbinga	114,357,186
35.	H/W Siha	76,994,092		36.	H/W Nyasa	55,288,204
37.	H/W Liwale	86,006,918		38.	H/W Shinyanga	126,568,619
39.	H/W Nachingwea	55,211,029		40.	H/M Shinyanga	2,490,000
41.	H/W Ruangwa	73,474,050		42.	H/Mji Kahama	87,372,720
43.	H/W Serengeti	32,450,491		44.	H/W Msalala	74,976,500
45.	H/W Musoma	27,730,000		46.	H/Mji Bariadi	14,673,700
47.	H/W Bunda	236,112,000		48.	H/W Singida	158,490,000
49.	H/W Rorya	220,249,854		50.	H/W Lushoto	236,204,000
51.	H/W Tarime	26,413,672		52.	H/W Handeni	302,183,471
53.	H/Mji Tarime	62,875,900		54.	H/W Korogwe	71,594,000
55.	H/W Butiama	24,260,059		56.	H/W Rungwe	334,623,854
57.	H/W Mbeya	182,608,574		58.	H/W Kyela	60,000,000
59.	H/Mji Kibaha	3,509,414		60.	H/Mji Korogwe	54,467,000
61.	H/W Missenyi	192,222,447		62.	H/W Bumbuli	81,677,000
63.	H/W Hai	462,896,500		64.	H/W Igunga	50,688,300
65.	H/Jiji Mwanza	439,165,311		66.	H/W Itilima	31,613,856
67.	H/W Kishapu	82,884,924		68.	H/Jiji Tanga	218,251,036
				Jumla		**8,244,708,073**

Kiambatisho lviii: Orodha ya Halmashauri ambazo hazikuthaminisha Mali zake za Kudumu

Na.	Mkoa	Jina la Halmashauri	Thamani ya mali za kudumu (TZS)
1	Dodoma	H/W Bahi	13,762,450,837
2	Kigoma	H/W Buhigwe	4,804,631,427
3	Kagera	H/W Bukoba	not reported
4	Dodoma	H/W Chamwino	21,610,459,408
5	Dodoma	H/W Chemba	2,236,955,867
6	Mbeya	H/W Chunya	17,181,438,931
7	Dodoma	H/M Dodoma	20,572,697,980
8	Mbeya	H/W Ileje	7,821,142,376
9	Singida	H/W Iramba	30,175,489,000
10	Kigoma	H/W Kakonko	12,795,229,554
11	Kigoma	H/W Kasulu	14,991,948,000
12	Kigoma	H/W Kibondo	25,366,793,950
13	Kigoma	H/W Kigoma	18,439,593,000
14	Kigoma	H/M Kigoma/Ujiji	16,064,445,000
15	Iringa	H/W Kilolo	19,049,159,992
16	Shinyanga	H/W Kishapu	not reported
17	Dodoma	H/W Kongwa	19,111,462,978
18	Tanga	H/Mji Korogwe	1,468,189,313
19	Kagera	H/W Kyerwa	not reported
20	Njombe	H/W Ludewa	12,552,343,727
21	Njombe	H/Mji Makambako	13,130,389,176
22	Njombe	H/W Makete	15,737,238,049
23	Mbeya	H/W Mbarali	20,191,270,164
24	Mbeya	H/Jiji Mbeya	124,773,633,000
25	Ruvuma	H/W Mbinga	37,105,611,164
26	Kagera	H/W Missenyi	not reported
27	Mwanza	H/W Misungwi	not reported
28	Singida	H/W Mkalama	1,618,426,000
29	Singida	H/W Mkalama	1,618,426,000
30	Katavi	H/W Mlele	6,809,181,717
31	Mbeya	H/W Momba	6,674,318,886
32	Katavi	H/W Mpanda	5,770,079,000
33	Katavi	H/Mji Mpanda	12,890,513,672
34	Dodoma	H/W Mpwapwa	15,462,785,786
35	Mtwara	H/W Mtwara	27,952,994,000
36	Tanga	H/W Muheza	4,052,706,167
37	Kilimanjaro	H/W Mwanga	2,932,861,433
38	Ruvuma	H/W Namtumbo	37,143,290,099
39	Mtwara	H/W Nanyumbu	14,568,323,897
40	Njombe	H/W Njombe	39,358,250,381
41	Katavi	H/W Nsimbo	8,331,919,413.66
41	Rukwa	H/W Nkasi	23,136,995,000
43	Geita	H/W Nyanghwale	not reported

44	Ruvuma	H/W Nyasa	28,728,070,270
45	Kilimanjaro	H/W Rombo	14,736,864,909
46	Kilimanjaro	H/W Same	67,563,756
47	Mara	H/W Serengeti	not reported
48	Shinyanga	H/M Shinyanga	not reported
49	Kilimanjaro	H/W Siha	2,570,856,545
50	Singida	H/W Singida	18,472,174,000
51	Singida	H/M Singida	10,385,318,281
52	Ruvuma	H/W Songea	10,270,106,449
53	Ruvuma	H/M Songea	9,110,460,258
54	Rukwa	H/W Sumbawanga	15,249,420,071
55	Rukwa	H/M Sumbawanga	10,806,202,120
56	Tabora	H/W Tabora	not reported
57	Dar Es Salaam	H/M Temeke	not reported
58	Ruvuma	H/W Tunduru	27,010,404,217
59	Kigoma	H/W Uvinza	380,169,000
60	Njombe	H/W Wang'ing'ombe	2,605,625,093

Jedwali 63: **Orodha ya Halmashauri ambazo hazikuthaminisha Mali zake za kudumu**

Na.	Mkoa	Jina la Halmashauri	Kiasi kilicho ripotiwa (TZS)
1	Arusha	H/W Karatu	23,584,362,259
2		H/W Longido	4,423,806,000
3		H/W Meru	18,569,756,000
4		H/W Ngorongoro	12,003,320,326
5	Coast	H/W Kisarawe	10,441,930,389
6		H/W Mkuranga	13,929,841,587
7		H/W Rufiji	23,672,109,038
8	Dodoma	H/W Bahi	17,825,637,283
9		H/M Dodoma	20,572,697,980
10		H/W Kongwa	15,462,785,786
11		H/W Mpwapwa	15,462,785,786
12	Iringa	H/W Kilolo	19,049,159,992
13	Katavi	H/W Mpanda	12,319,153,000
14		H/Mji Mpanda	14,652,183,046
15	Kigoma	H/W Kasulu	14,991,948,000
16		H/W Kibondo	25,366,793,950
17		H/W Kigoma	18,439,593,000
18		H/M Kigoma/ujiji	16,064,445,000
19	Kilimanjaro	H/W Hai	11,384,445,633
20		H/W Mwanga	2,932,861,433
21		H/W Rombo	14,736,864,909
22	Lindi	H/W Kilwa	15,596,007,320
23		H/W Lindi	12,498,928,000
24		H/W Liwale	9,265,136,000
25		H/W Nachingwea	10,697,506,000
26		H/W Ruangwa	8,324,466,301
27	Manyara	H/W Babati	12,875,309,000
28		H/Mji Babati	3,771,969,847
29		H/W Hanang’	3,913,221,000
30	Mbeya	H/W Chunya	17,181,438,931
31		H/W Ileje	7,821,142,377
32		H/W Mbarali	20,191,270,164
33		H/Jiji Mbeya	124,773,633,000
34	Morogoro	H/W Morogoro	not reported
35	Mtwara	H/W Masasi	13,501,862,739
36		H/W Mtwara	26,536,665,000
37		H/M Mtwara	9,826,208,000
38		H/W Nanyumbu	14,380,422,802
39		H/W Newala	19,807,737,543
40		H/W Tandahimba	19,293,070,140
41	Njombe	H/W Ludewa	12,552,343,727
42		H/W Makete	15,737,238,049
43		H/W Njombe	39,358,250,381

44		H/Mji Njombe	21,645,515,607
45	Rukwa	H/W Nkasi	23,136,995,000
46		H/W Sumbawanga	15,249,420,071
47		H/M Sumbawanga	10,806,202,120
48	Ruvuma	H/W Mbinga	37,105,611,164
49		H/W Namtumbo	37,143,290,099
50		H/W Nyasa	28,728,070,270
51		H/W Songea	10,270,106,449
52		H/M Songea	9,110,460,258
53		H/W Tunduru	27,010,404,217
54	Singida	H/W Iramba	30,175,489,000
55	Tanga	H/W Handeni	2,211,777,367
56		H/W Korogwe	7,140,112,081
57		H/Mji Korogwe	23,584,362,259
58		H/W Lushoto	1,519,723,268
59		H/W Mkinga	9,608,256,917
60		H/W Muheza	4,052,706,167
61		H/W Pangani	2,807,569,073
62		H/Jiji Tanga	1,193,668,890

Kiambatisho lix: Miradi iliyokaguliwa yenye ufanisi hafifu

Taasisi inayonunua	Maelezo ya mradi	Kiasi cha mkataba TZS	Asilimia ya ufanisi
H/W Kigoma	Matengenezo ya mara kwa mara ya Chankabwimba-Mkongoro, uzibaji wa mashimo Pasua Biotale na matengenezo ya kawaida ya Bitale – Bubango Roads	82,760,000	44.0%
	matengenezo ya kawaida ya barabara ya Kibilizi – Kalalangabo (3km), Mlati – Mtanga (2.5km) na barabara ya Mlati Kagongo (8km) Road	20,127,000	44.0%
	Ujenzi wa jingo la wagonjwa wa nje katika kijiji cha Nyarubanda	49,944,800	37.8%
	Ujenzi wa tawi moja la maabara katika shule ya Sekondari Nyarubanda	61,897,000	37.8%
	Ununuzi wa vifaa na mitambo kwa ajili ya mradi wa maji ikiwa ni pamoja na unjenzi wa sehemu ya chanzo cha maji,uasfirishaji wa maji hayo kwa njia ya mteremko,matanki ya kuhifadhia,mtandao wa ugawaji na vituo vya kuchotea maji katika Halmashauri ya Wilaya ya Kigoma.	680,338,450	48.7%
	Matengenezo ya mara kwa mara ya barabara ya Kamara – Nkungwe (6km) na matengenezo ya kawaida ya barabara ya Mahembe – Nkungwe	88,936,000	44.0%
H/W Kibondo	Matengenezo ya mara kwa mara ya barabara za Mjini Kibondo 5km na barabara ya Kibondo – Kumbanga 4km, matengenezo ya kawaida ya barabara za Mjini Kibondo 10km na Kibondo – Kumbanga 13km, uzibaji wa mashimo barabara ya Kibondo-Biturana 5km na ujenzi wa "line dirch" Mjini Kibondo	214,115,250	47.5%
	Ukaravati na uongezaji wa kantini itakayojengwa kwenye chuo cha afya Kibondo	78,596,617	31.6%
H/M Kinondoni	Uopandishaji hadhi wa barabara ya Biafra – ubarozi wa Ufaransa (0.85Km)	808,389,107	32.4%
	Uopandishaji hadhi wa barabara ya Masjid Quba kwa kiwango cha lami nyepesi	3,325,346,200	27.1%
H/M Ilala	Ujenzi wa kalavati barabara ya Kinyerezi - Bonyokwa	250,340,000	32.4%
	Ujenzi wa barabara ya Kinyerezi kwa kiwango cha lami – awamu ya III	109,190,000	32.4%
H/W Muleba	Ujenzi wa kalavvati za zege	136,941,000	35%
	Ujenzi wa usafirishaji maji kwa njia ya mteremko katika kijiji cha Ruhanga wilaya ya Muleba	846,570,835	39%
	Ujenzi wa uzio awamu ya pili katika makao makuu ya ofisi ya halmashauri ya Wilaya ya Muleba.	50,000,000	31.60%
	Ujenzi na ununuzi wa pampu kwa ajili ya skimu ya umwagiliagi katika kijiji cha Kyota na ununzi wa pampu na utandazaji wa mabomba katika skimu ya umwagiliagi katika kijiji cha Buyaga katika wilaya ya Muleba	234,744,196	26.80%
	Ujenzi wa mtanadao wa usambazaji maji katika kijiji cha Kangaza.	579,884,266	23.30%
	Ujenzi na ukaravati wa mfumo wa usafirishaji maji katika kijiji cha Kangaza Wilayani Mulaba.	746,013,199	23.50%
	Ujenzi wa mtanadao wa usambazaji maji katika kijiji cha Karutanga katika halmashauri ya Wilaya ya Muleba .	614,149,540	30.4%

	Matengenezo ya kawaida barabara ya Kamishango –Nyawaibaga 21km nay a mara kwa mara barabara ya Kamishango - Nyawaibaga 5km	84,610,000	41.2%
H/W Bariadi	Uzibaji mashimo barabara ya Igegu - Matongo km 10 na Isuyu- Nyawa km 7	12,230,375	46.2%
H/W Mpanda	Ujenzi wa mabomba ya chuma katika kijiji cha Igagala	494,627,990	46%
H/W Mbozi	Ukaravati wa ghala katika kijiji cha Nansana	71,738,730	47%
H/W Iramba	Matengenezo ya kawaida barabara ya Mbelekese- Misuna - Tumuli (10.5km), Milade- Kaselya (9km), Kaselya - Nsonga (6km) na ujenzi wa kalavati barabara za Mbelekese- Misuna - Tumuli na Songambele- Misuna - Tumuli mkataba Na.LGA/118/2014/2015/W/15 - LOT 1	225,487,000	46.20%
	Matengenezo ya mara kwa mara barabara ya Kitusha - Kinampanda 4km), Matengenezo ya kawaida barabara ya Kinakumi - Kinampanda (21km), Kinakumi - Kisana Road (5km) na ujenzi wa kalavati barabara za Kinakumi – Kinampanda Mkataba Na. LGA/118/2014/2015/W/15 - LOT 2/	99,266,000	46.50%
	Matengenezo ya kawaida barabara ya Kiomboi - Uwanza-Kinampanda (15.34kmuzibaji wa mashimo barabara ya old Kiomboi - Kisimba - Kisiriri (5.6km) na ujenzi wa kalavati barabara za Kiomboi - Kisimba – Kisiriri	61,945,500	46.53%
	Utoaji huduma ya kuimairisha, wazalishajii wachakataji na utafutaji wa soko katika Halmashauri ya Wilaya ya Iramba.	237,640,000	19.76%
Karatu DC	Mkataba Na. LGA/002/HQ/2014-2015/Q/OWS/01 ujenzi wa choo katika kituo cha basi karatu	35,858,900	38.3%
	Jumal	**10,301,687,955**	

Kiambatisho lx: Fedha za ruzuku kwa ajili ya utekelezaji wa miradi ya maendeleo zilizopokelewa pungufu

Na.	Jina la Halmashauri	Makisio (TZS)	Fedha zilizopokelewa (TZS)	Pungufu (TZS)	% ya pungufu
1	H/W Babati	1,605,783,235	357,813,900	1,247,969,335	78
2	H/W Bahi	1,279,426,000	247,523,070	1,031,902,930	81
3	H/W Buhigwe	1,502,297,000	559,943,800	942,353,200	63
4	H/M Bukoba	587,270,000	109,112,300	478,157,700	81
5	H/W Bumbuli	2,232,995,000	720,217,600	1,512,777,400	68
6	H/W Chamwino	1,981,150,000	565,612,000	1,415,538,000	71
7	H/W Chunya	1,786,854,000	448,529,000	1,338,325,000	75
8	H/M Dodoma	434,286,160	142,029,000	292,257,160	67
9	H/W Geita	2,937,165,150	532,622,000	2,404,543,150	82
10	H/W Ikungi	1,207,036,300	421,333,100	785,703,200	65
11	H/M Ilemela	1,656,263,311	455,017,700	1,201,245,611	73
12	H/W Kakonko	902,237,000	750,873,300	151,363,700	17
13	H/W Karatu	1,119,452,000	264,378,100	855,073,900	76
14	H/W Kasulu	3,208,066,000	817,846,600	2,390,219,400	75
15	H/W Kigoma	1,135,829,000	417,303,700	718,525,300	63
16	H/W Kilwa	960,550,000	224,336,400	736,213,600	77
17	H/W Kondoa	1,718,507,000	509,637,700	1,208,869,300	70
18	H/W Kongwa	1,646,601,000	332,012,400	1,314,588,600	80
19	H/W Kyela	1,024,444,000	416,693,400	607,750,600	59
20	H/W Lindi	1,091,749,000	265,975,800	825,773,200	76
21	H/W Ludewa	1,110,715,000	595,733,400	514,981,600	46
22	H/W Lushoto	1,813,194,000	388,308,300	1,424,885,700	79
23	H/W Manyoni	2,152,552,000	488,597,500	1,663,954,500	77
24	H/W Mbarali	2,190,035,800	355,634,200	1,834,401,600	84
25	H/Jiji Mbeya	1,429,994,000	350,673,000	1,079,321,000	75
26	H/W Mbeya	1,525,108,000	307,247,200	1,217,860,800	80
27	H/W Misenyi	1,025,266,000	217,556,100	807,709,900	79
28	H/W Momba	1,488,621,000	677,730,900	810,890,100	54
29	H/W Monduli	1,109,997,400	210,225,100	899,772,300	81
30	H/W Mpwapwa	1,516,849,266	290,382,710	1,226,466,556	81
31	H/W Muleba	2,449,467,000	535,750,400	1,913,716,600	78
32	H/M Musoma	743,937,000	115,128,400	628,808,600	85
33	H/Jiji Mwanza	1,921,183,000	376,848,200	1,544,334,800	80
34	H/W Njombe	598,760,000	308,879,000	289,881,000	48
35	H/W Rungwe	1,693,360,501	585,369,000	1,107,991,501	65
36	H/W Sikonge	1,042,259,537	246,500,000	795,759,537	76
37	H/M Songea	967,511,000	201,812,800	765,698,200	79
38	H/M Tabora	1,270,147,500	205,879,000	1,064,268,500	84
39	H/W Tobora	2,280,921,000	438,049,000	1,842,872,000	81
40	H/W Tunduru	1,365,162,000	446,439,001	918,722,999	67
41	H/W Uvinza	3,623,898,743	738,679,000	2,885,219,743	80
Jumla		**63,336,900,903**	**16,640,233,081**	**46,696,667,822**	**74**

Kiambatisho lxi: Orodha ya Halmashauri zilizofanya Uhamisho wa Fedha ambazo Hazijarudishwa

Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)	Na.	Jina la Halmashauri	Kiasi (TZS.)
1.	H/W Karatu	224,897,602	2.	H/W Mbarali	249,864,140
3.	H/W Meru	156,251,000	4.	H/W Busokelo	70,180,055
5.	H/W Arusha	18,874,000	6.	H/W Momba	73,505,000
7.	H/W Bahi	52,397,000	8.	H/W Morogoro	114,303,656
9.	H/W Mufindi	309,064,210	10.	H/W Mvomero	129,216,561
11.	H/W Iringa	62,003,170	12.	H/W Gairo	109,692,066
13.	H/W Kilolo	5,042,000	14.	H/Mji Masasi	162,880,350
15.	H/W Njombe	24,000,000	16.	H/W Magu	103,436,907
17.	H/Mji Njombe	50,000,000	18.	H/M Ilemela	185,650,000
19.	H/W Makete	55,974,818	20.	H/W Sengerema	301,131,364
21.	H/W Makambako	22,767,000	22.	H/W Ukerewe	263,414,675
23.	H/W Biharamulo	4,621,854	24.	H/W Geita	162,012,930
25.	H/W Ngara	2,260,000	26.	H/M Sumbawanga	157,866,100
27.	H/W Bukoba	177,941,687	28.	H/W Mpanda	34,954,000
29.	H/M Bukoba	57,659,980	30.	H/W Mlele	109,339,137
31.	H/W Muleba	295,961,390	32.	H/W Nsimbo	100,000,000
33.	H/W Kibondo	36,960,740	34.	H/W Mbinga	114,357,186
35.	H/W Siha	76,994,092	36.	H/W Nyasa	55,288,204
37.	H/W Liwale	86,006,918	38.	H/W Shinyanga	126,568,619
39.	H/W Nachingwea	55,211,029	40.	H/W Shinyanga	2,490,000
41.	H/W Ruangwa	73,474,050	42.	H/MJi Kahama	87,372,720
43.	H/W Serengeti	32,450,491	44.	H/W Msalala	74,976,500
45.	H/W Musoma	27,730,000	46.	H/M Bariadi	14,673,700
47.	H/W Bunda	236,112,000	48.	H/W Singida	158,490,000
49.	H/W Rorya	220,249,854	50.	H/W Lushoto	236,204,000
51.	H/W Tarime	26,413,672	52.	H/W Handeni	302,183,471
53.	H/Mji Tarime	62,875,900	54.	H/W Korogwe	71,594,000
55.	H/W Butiama	24,260,059	56.	H/W Rungwe	334,623,854
57.	H/W Mbeya	182,608,574	58.	H/W Kyela	60,000,000
59.	H/Mji Kibaha	3,509,414	60.	H/M Korogwe	54,467,000
61.	H/W Missenyi	192,222,447	62.	H/W Bumbuli	81,677,000
63.	H/W Hai	462,896,500	64.	H/W Igunga	50,688,300
65.	H/Jiji Mwanza	439,165,311	66.	H/W Itilima	31,613,856
67.	H/W Kishapu	82,884,924	68.	H/Jiji Tanga	218,251,036
				Jumla	**8,244,708,073**

Kiambatisho lxii: Orodha ya Mamlaka za Serikali za Mitaa ambazo hazikuthamanisha Mali za Kudumu

Na.	Mkoa	Halmasahuri	Thamani iliyotajwa (TZS.)
1	Arusha	H/W Karatu	23,584,362,259
2		H/W Longido	4,423,806,000
3		H/W Meru	18,569,756,000
4		H/W Ngorongoro	12,003,320,326
5	Pwani	H/W Kisarawe	10,441,930,389
6		H/W Mkuranga	13,929,841,587
7		H/W Rufiji	23,672,109,038
8	Dodoma	H/W Bahi	17,825,637,283
9		H/M Dodoma	20,572,697,980
10		H/W Kongwa	15,462,785,786
11		H/W Mpwapwa	15,462,785,786
12	Iringa	H/W Kilolo	19,049,159,992
13	Katavi	H/W Mpanda	12,319,153,000
14		H/Mji Mpanda	14,652,183,046
15		H/W Kasulu	14,991,948,000
16	Kigoma	H/W Kibondo	25,366,793,950
17		H/W Kigoma	18,439,593,000
18		H/M Kigoma/ujiji	16,064,445,000
19	Kilimanjaro	H/W Hai	11,384,445,633
20		H/W Mwanga	2,932,861,433
21		H/W Rombo	14,736,864,909
22	Lindi	H/W Kilwa	15,596,007,320
23		H/W Lindi	12,498,928,000
24		H/W Liwale	9,265,136,000
25		H/W Nachingwea	10,697,506,000
26		H/W Ruangwa	8,324,466,301
27	Manyara	H/W Babati	12,875,309,000
28		H/Mji Babati	3,771,969,847
29		H/W Hanang’	3,913,221,000
30	Mbeya	H/W Chunya	17,181,438,931
31		H/W Ileje	7,821,142,377
32		H/W Mbarali	20,191,270,164
33		H/W Mbeya	124,773,633,000
34	Morogoro	H/W Morogoro	-
35	Mtwara	H/W Masasi	13,501,862,739
36		H/W Mtwara	26,536,665,000
37		H/M Mtwara	9,826,208,000
38		H/W Nanyumbu	14,380,422,802
39		H/W Newala	19,807,737,543
40		H/W Tandahimba	19,293,070,140
41	Njombe	H/W Ludewa	12,552,343,727
42		H/W Makete	15,737,238,049
43		H/W Njombe	39,358,250,381
44		H/Mji Njombe	21,645,515,607
45		H/W Nkasi	23,136,995,000
46	Rukwa	H/W Sumbawanga	15,249,420,071
47		H/M Sumbawanga	10,806,202,120
48	Ruvuma	H/W Mbinga	37,105,611,164
49		H/W Namtumbo	37,143,290,099
50		H/W Nyasa	28,728,070,270
51		H/W Songea	10,270,106,449
52		H/M Songea	9,110,460,258
53		H/W Tunduru	27,010,404,217
54	Singida	H/W Iramba	30,175,489,000

55	Tanga	H/W Handeni	2,211,777,367
56		H/W Korogwe	7,140,112,081
57		H/Mji Korogwe	23,584,362,259
58		H/W Lushoto	1,519,723,268
59		H/W Mkinga	9,608,256,917
60		H/W Muheza	4,052,706,167
61		H/W Pangani	2,807,569,073
62		H/Jiji Tanga	1,193,668,890